

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 30 21 08 003 5

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL	Kemal, Namik
248	Muntehabat-ı Tasvir-i
K45A16	Efkâr
1893	
v.1,3	

4030

18/535

کتابخانہ ابوالضیا

Kamal, Nanik

کل

Munthabāt - 1 Taswīr
منتخبات تصویر افکار
Efkār

(مقالات متنوعه)

اوچنیجی طبعی

معارف نظارتک رخصتیہ

مرحق طبعکدر

قسطنطینیہ

۱۳۱۱

مطبعة ابوالضیا

PL

248

K45 A16

1893

v. 1, 3

منتخبات تصویر افکار

اصول تحصیلک اصلاحنه دائر

بند مخصوص

[تصویر افکار - نومرو ۴۰۲ - فی صفر ۲۶ سنه ۱۲۸۳]

مکاتب صبیانده اصول تحصیلک اعلیٰ بر صورتہ تحویل اولنمق متصور اولدینی قوریه دور- یاندىن ۴۰۲ نومرو مزه نقل اولنان بند مخصوصک بر فقره سنده تبشیر ایدلمشیدی .

بوتجدید اصول احتیاجی بروقتدنبرو ارباب دقت عنندنده مسلم و اجراسی ملنزم اولوب، دولت و ملت طرفلرندن گرك بالقوّه، گرك بالفعل بوبابده بر طاقم تشبثلر دخی وقوع بولدیغی حالده مأمول اولندیغی قدر استفاده ایدیله مامشدر .

بو محرومیت ایسه هر در لو تجدیداتک موقوف
 علیهمی اولان توافق احتیاج مادّسی ، اتخاذ اولنان
 صورت تدبیرده موجود اولماسندن نشأت ایتمش
 ایکن ، بعض طرفدن شکل خطک مساعده سز لگنه
 حمل اولنه رق ، حر و فک تبدیلی آرزو اولنمشیدی .
 بو آرزوده بولساندرک بر طاقی افکارنده
 اودرجه مصدرر ، که جمعیت تدریسیه نک امتحانه
 دائر ۴۰۰ نومرومزرده مندرج فقرده ترکجه نک
 ملکه قرائی آلتی آید تحصیل اولنه بیله جگنه
 دائر حصولندن بحث ایتدیگمز تجربیهنی شفاها
 صورت مطلقده جرح ایتدیلر .

(آدقلری جواب ایسه دفع اشتباه ضمنده
 جمعیت مذکورده مرکزینه مراجعتی توصیهدن
 عبارت ایدی) .

یا تحقیق ناقص و یا تقلید خالصدن مستعار
 اولان بومثللو خواطر و همیه مفرطانه مقوله سنک

ملتمز ایچنده وجودی ایسه استقامت افکارجه
 برنوع نقیصه دن معدود اولق جهتیله بحق ردیچون
 بعض مطالعاتك ایرادینه مجبوریت ککشدر .

شویله که: اولاً (زیرده خلافی اثبات اولنه جق
 ایسه ده) فرض ایده لم که لسانمزده حروفك
 تبدیلنه احتیاج اولسون .

مادام که هیچ اولمز ایسه اجزای معروفه قرآنی
 قرائت ، عقایدجه هر فردده الزمدر . و مادام که
 لسانمزده درستجه تحریر مرام ایتک عربینك
 صرفنی اولسون بیلگه توقف ایلدیگی مسلمدر .
 بزم ایچون خط عربینك تحصیل قرائتی بر احتیاج
 مبرمدر . بو حالده ترکیجه ایچون حروف اخری
 ترتیب ایتک عبث ایله اشتغال دگمیدر .

ثانیاً طوته لم که او یله اولسون . تبدیل
 حروف اولندیغی حالده کتب موجوده دن قرن
 متعاقبده هیچ کیسه استخراج مال ایده مامك لازم

زیادہ تنوع ایتمز . تجدیدی حالندہ ایسہ بوشکالمر
 اوتوز بش و نہایت لسان عثمانیدہ زائد گورینسان
 حروف دخی تنقیح اولانسہ اوتوز عددینہ تنزل
 ایدہ جکدر . ضبط اشکال و مملکہ تہجی ایچون
 بومقدار لر بینندہ اولہ جق فرق نہایت ایکی آیدن
 زیادہ اولہ بیلورمی ؟

حاصلی بزجہ تبدیل حروفک نشر معارفہ
 ادعا اولسان مضرتی محکمہ تمیز اوکندہ شویله
 ایکی بینہ عادلہ جرح ایدرکہ :

(۱) تحقیقات مخصوصہ مزہ گوردہ الان لسان
 عربی ای تکلم ایدن یرلردہ (اوروپالیرک آچدیغی)
 مکاتبہ دوام ایدن شاگردان ملل غربیہ اطفالی گی
 اوچ درت آیدہ لسانلرینی او قویوب یازمغہ مقتدر
 اولمقدہ در .

(۲) جمعیت تدریسیہ وسائطک نقصانیہ
 برابر ہفتہ دہ اوچرگون برر ساعت ویردیگی

درس لہرہ اوچ درت آی ظرفندہ بر طاقم طلبہ
یتشدیر مشدر، کہ اقللری اشکال حر و فی طانیمز ایکن
شمدی (لسان عوامدہ یازلمش اولان) حر کہ سز
رسالہ لری قرائت ایدہ بیلکدہ در ،

ایشته بر دعوا کہ بالفعل ثابت اولور آندہ
استدلال نظری یہ حاجت قالمز . مع مافیہ تأیید
مدعا مقامندہ ایکی دلیل مجرب دھا ایراد ایدہ لم :
اولا بزده آلتی یوز سنہ دن صکرہ تبدیلی
استنبیہ جک قدر مضر تلی صاییلان شکل خط
عربده دخی مستعمل ایکن آنلر اوروپانک شمدیکی
حالنه یقین نشر فنونہ موفق اولدیلر .

حتی وقتیہ تقریبا ۱۲ ملیون نفوسی شامل
اولان اندلسک هر قریہ سندہ بر قاج بیك حدیث
ضبط ایتمش بر قاضی بولنوردی .

دیك اولور کہ یابوخطک قرائتی ظن اولندیغی

قدر زمانه محتاج اولمز و یا خود که او قدر زمانک
صرفی مانع تحصیل دگلدرد.

ثانیاً معرفتجه برنجی درجهیه واصل اولان
انگلتزه و آمریکا خلقنک لسان مشترکنده دخی
قرائت همان ترکیه درجهسندده مشکل ایکن خلقنک
تقریباً اونده طقوزی او قور یازاردرد .

آنلرده هیچ تأثیری حس اولنمیان برحال
بزده نهدن تحصیله مانع مطلق طوتلسون !

تحریر بحشی

حروفنک بوبابده تصوّر اولن ان مضرتی دخی
ایکی جهتیه مصروفدر که بری رسم خط وبری
املادر .

واقعا اشکال متصلهده حروف مقطعهیه نسبتله
رسم خطنک بعض مرتبه صعوبتی انکار اولنمز .

اما بزده دخی عربستانده اولدینی گبی
چرجوقلر او قودقلری درسی یازمق اصولی جاری
اولسه، تحریرده (خیر الخط مایقراً) درجه سنده
اولسون ملکه بولمق ایچون بو صعوبتک هیچ تأثیری
گوزلمیه جگی عربلرک بالاده بیان اولنان صورت
تحصیلیه مثبتدر .

گلهلم املا بختیه : بو معلومدرکه لسانمزده
ث خ ذ ض ظ ع حروفنک مخارجی تلفظدن
ساقطدر .

اشکال حروف اراسنه حرکات خفیفه وثقیله
وضع اولندیغی حالده ایسه ح ص ط حرفلری
دخی ها وسین و تا ایله اتحاد صدا حاصل ایدر .
او حالده بو حروف زانده طی اولنه جق ایسه
(فائض و فائز) گبی معناری بیننده بر ملایمت
جزویه بیله اولمیان بیگلرجه لغتلفظ مشترکه
حکمنه گیرمک وبوصورت قرآتته خدمتی حرکه دن

يك چوق زياده اولان قرينه سيقه كلياً ختل
ويرمك لازم گور . بواشكالق بقاسى حانده
ايسه تبديل حروفق تسهيل املاده عيچ وئدهسى
گورلامك طبعيدر .

فرض ايدهم كه بويله اولسون . املاك صعوبتى
برملتق معرفته اصلا مانع دگلدز . اگر بوبلده
بر دليل مثبت آرانيلورسه شونك بيانى كافى اوله .
مازى كه فرانسز لسانى املاجه بلكه تركيدن
صعوبتى ايكن آنكه متكلم اولان ملتق تحصيله
سوء تاثيرى اولدقدن بشقه بيانى اوروپاچه لسان
عمومى حكمنه گيرمشدز .

طبع بختى

تبدیل حروفده مطبوعاتجه معتنا ديزيه جك
بر خدمت تخطر ايدهمير ۱۰۰۰ نسخه اعتباريله

با صیقلان بر کتابک هر جزوینه که ۱۶ صفحه‌دهن
عبارتدر ، ۵ پارہ بیله ترتیب حقی اصابت ایتمز که
تہوین مصرف جہتہنہ اہمیت ویرلسون .

یازی گہی ترتیب برالذہن چیتیمغہ سختاج دکلدردہ
طبعہدہ مستعمل اولان حر و فک بر قاج یوز پارچہدن
عبارت اولسی باصمہجہ موجب تخر اولسون .

نتیجہ

بر آدم کہ (قواعد لسان و عمایہ مذہبیہ
و حساب و تاریخ و جغرافیایا گہی) ہر صنفہ مطلق -
الوجوب اولان فنونک ہیچ اولمز سہ مبادیسنی
تحصیل ایتمہ . ولو او قوسہ یاز سہ دخی استفادہجہ
صرف جاہل حکمنندہ بولنور . فاندہدن عاری
اولان بر مزیتک وجودی عدیلہ مساوی دکلدردہ
نہدر ؟ بو قدر شینک تحصیل کہ ہیچ اولمز ایسہ ایکی

اوج ییاه محتاجدر، او قدر مدته شمیدی حروف
ایله دخی قرائت و تحریرده بالطبع ملکه حاصل
اوله جغنی کیم انکار اید بیلور .

حاصلی مبادی تحصیل اقتضاسی اوزره تعدیل
اولنورسه حسن نتیجهسی اثریله بویله تصورات
وهمیه نك سرعت زوالنده اشتباه ایتیز .

مالیه نك معاملات حسابیه سنه

دائر بر لایحه در [۱]

[تصویر افکار - نومرو ۴۰۶ - فی ربیع الاول ۶ سنه ۱۲۸۳]

خزینة دولتك اصول معاملات حسابیه سنی
تأسیس ایدن ذوات زمانلرینك ایجابات و معلوماتنه

[۱] مترجم رشدی پاشانك شیوه انشاسنی تقلیداً
یازلمشدر. بومقاله نك حین نشرنده مشارالیه صدر اعظم
ایدی . (للطابع)

گوزده پك گوزل ترتیب ایتمشلر ایسهده صکره لری
 ترتیبات مذکورده نك بعض جهتلرنده اجرا اولنان
 برطاقم تعدیلات احتیاجات صحیحه واساسیه كوزده -
 یله رك یابلمش شیلر اولیوب فروعاته متعلق برطاقم
 تبدیلات موقته دن عبارت بولندیغدن، معاملات
 خزینه نك اصلاحنه مدار اولدقن بشقه بالعكس
 اصول قدیمه نی دخی هیئت اصلیه سندن چیقارمش
 اولسی حسابه گیده گیده گرك قلمرك و گرك
 طشره لرده بولنان مالیه شعبه لرینك انتظام وانضباطنه
 خلل طاری اولسییه بعض محاسبه لرده پك چوق
 اوراق عتیقه تداخله دو شمش و ایشك یكیسی
 اسکیسییه قاریشه رق گوندن گونه تكثر ایتكده
 بولنمش اولدیغی مثللو، قیودك اول وجهه مشوش
 بولنسنه مبنی اولیای امور حضراتی طرفندن
 برجنس واردات و یا مصارفك مقدار و یا معاملات
 صورلدیغی حالده بر خبر صحیح و سریع آله مدیغی

وَبِصورتله دولتك مايه الحياتى مٹابه سنده اولان
 اڭ صاغم وارداتنك بيه وقت وزمانيه استيفاسنه
 موفق اولنه مدینى گورلمكده در . وَ برده اقلام
 خزينه امور حسابيه بى رؤیت ايتدكن بشقه، ايا لاتده
 جهت ماليه دن تفرّع ایدن برطاقم تدابير ملكيه نك
 ردّ و قبولى وَ معاملات نقديه دایر دولته افراد
 اهالى بيننده جريان ايتمكده اولان هر درلو دءاوينك
 حكم و تمیزی وظائفيه دخى مكلف اولديغندن ،
 وَ موجود اولان نظامات ايسه ذاتاً ايجاب ايتدكجه
 پارچه پارچه يا پاش اولديغى جهته مطرد بر حالده
 اوليوب بياغى هر فقره سى دخى بر قلده مضبوط
 بولديغندن ، طبيعتيه تسويه مصالح بر صورت منتظمده
 جريان ايدم يوب ، هم موادّ مهمه دولتك وَ همده
 مصالح عبادك بر چوغى تاخر و مشكلاته دوشمكده در ،
 تعريفه حاجت اولديغى اوزره بر دائره نك حسن
 اداره سى ، اصولك استقامتيله مأمورلرينك درايتنه

متوقف اولدیغی جهتله، معاملات خزینه‌نک دولتیجه ملتزم اولان اصلاحی دخی بویکی جهتده آرامق لازم گلوب . اوتوز قرق سنه‌دنبرو مملکتک امور مالیه و تجاریه‌سی اوروپانک معاملاتیه ارتباط کالی حاصل ایدرک صورت اصلیه‌سی هان بتون بتون دکشمش و ممالک غربیه‌ده فن دفتری دخی معارف ساره ایله برابر پک زیاده ترقی ایتمش اولدیغندن، خزینه‌نک امور حسابیه آتییه‌سی معاملات سابقه-سندن، تفریق ایله اصول جدیدیه تطبیق اولنمق و تقسیم وظائف، انضباط و ادارنک شرائط اساسیه-سندن اولدیغندن محاسبات جدیدیه مأمور اوله‌جق هیئت واردات و مصارف و وزنه و سار لزومی اولان شعبه‌لر اعتباریه بر قاچ داریه و هر داره وظیفه‌سنک انواعنه گوره اقتضاسی قدر اقلامه تقسیم اولنمق و بوندن بشقه‌اشبو دوارک معاملاتیه یومیه تحصیلاتک خلاصه وجهله قیودینی طوتدرق

و طشردنک شهریه و (سالیہ) جدوللرینی متعلق
 اولدیغی قابه ویرلمدن اول تدقیق ایدرک، واردات
 و مصارف و بقایا و تحصیلاتک اجمالی ضبط ایله
 اقتضا ایدن معلوماتی اعطا ایتک اوزره نظارت
 مقامیله معاملہ دائمیہده بولمہ جق و هر سنه نك ختام
 مدت حسابیه سنده موازنه سنی تنظیم ایدرک
 آروجه بر قلم تشکیل اولنق و خزینہ نك قیود
 موجوده سنی جمع ایله هم محاسبات عتیقه نی و همد
 لدی الاقتضا دیوان محاسبات و یا خود بشقه بر مجلسه
 مراجعت ایتک اوزره مواد ملکیه و مصالح عبادی
 تسویه ایتک اوزره کتبه نك قدما سندن بر دیگر
 هیئت ترتیب اولنق و نظامات موجوده کلفت
 و ماینندن قور تارلق گبی بعض تداییر ایله مسئله نك
 اولکی جهتی تسویه پذیر اوله جنی مجزوم ایسده،
 هر ایشک و خصوصیه بومثالو امور مهمه نك حسن
 تمشیتی اداره سنه مامور اولانلرک اساساً نظریات
 مصلحتده مهارتنه منوط اوله رق، ممالک دولت علیهده

فن دفتری تعلیم ایدز بر مکتب اولیوب، امور جاریه نك
تسویه سی یالکیز کتبه نك ذکاوت ذاتیه سنه قالمش
واقلام خزینیه هرکیم طالب اولور ایسه لیاقت
آرانقسزین قبول اولنقده بولنمش اولسی تأسف
اولنور حالانددر .

هرنه حال ایسه بر کره اولمش، باری بوندن
صکره احوال قدیمه بقایاسندن اولان بو حالک
اصلاح اولنمی و خصوصیه خزینئ مالیه نك تجدید
اصول ایتمی گرك بوراده بولنان و گرك ایالات
و سنجاقلرده اولان امور حسابیه مأمورلرینک
نظریات فن دفتریده معلوماتنه محتاج اولمیسه ایشک
کلیاتی تحت نظر دقتده طوتلسی لازمه دن اولوب،
معاملات حسابیه نك تنظیمی دولتجه ملتزم اولدیغی
ایشیدلمکده اولدیغندن، اشبو ملاحظات خیرخوا-
هاننک عرض و ایرادینه ابتدار اولندی .

احوال مالیه در دائر بر لایحه در [۱]

[تصویر افکار - نومبر ۱۹۰۴ - فی ۸ ربیع الآخر ۱۲۸۳]

چکن یگر می اوتوز سنه نك وقوعاتی لایقیه
 مطالعه اولندیغی صورتده مستبان اولدیجی وجهیه
 دولت علیه نك تجدید اصول ایتدیگی زماندنبرو
 اداره ملکیه سنده وقوعه گلان خطاراه برابر بر طاقم
 تدابیر اعماریه دخی اتخاذ و لشمس و هرنقدر بونلر
 بتون بتون نوظهور شیلر اولدیغندن، لایقیه ذهنلر
 یر لشمدیگنه و دهها سائر بعض اسبابه مبنی اجرا -
 آتنده شایان تأسف بر چوق قصورلر ظهوره گلمش
 ایسده. یند مملکتیز بتون بتون آثار ترقیدن محروم
 قالمشدر. خصوصیه بوزمانده بر مملکتک زنگینلگی
 قدرت و معموریتک ائک باشلی سبیلرندن اولدیغی
 حسبیه دولت علیه معاملات مالیه سنی اصلاح
 [۱] کذا رشدی پاشانک شیوه انشاسنه تقلیداً
 یازلمشدر.

ایچون ثروت عمومیه نك اساسی حکمنده اولان
 امنیت و اعتبارك تأییدینی التزام ایدرک، خارجدن
 و داخلدن یاییلان استقراضلر تخصیصاتنك وقتی
 وقتنه تأدییه سیچون درکار اولان آرزوی خالصانه-
 سنی اعلاندن خالی اولامش و اورویانك احوالی
 اوزرینه اجراسنه لزوم گورینان تدارکات کلیه دن
 طولایی مالیه خزینه سنك حال اغتاشاشی بوگونکی
 بولندیغی درجه یه گلوبده سلطنت سنیینی بر معامله
 استثناییه اختیارینه مجبور ایدنجه یه قدر بو آرزوی
 بالفعل دخی اثبات ایتمش ایسه ده نه چاره که واردات
 عمومیه نك حسن استعمالنه و دولتك تصرفات و اصل-
 حات صحیحه مسلک نده بولندیغنه معلومات کامله
 حاصل اولدقجه صرف ایدیلان همتلر نه قدر جسمیم
 و معتنا اولسه یه کیسه مطمئن اوله میه جغندن،
 و بوندن بشقه تجدیدات واقعه نك بعض جهتلری
 خلقك گورده ننگنه مخالف و بر طاقم تفرعاتی دخی

صحیحاً مضرتلی چیقارق هرکسی اور کوتمش اولد-
 یغندن، محدث تدبیرلر، ولو خیر محض اولسه بیه
 سوء ظن آلتنده قالدیغی جهته استکمال امنیت
 ایچون دولتجه اختیار اولسان بونجه فدا کارلقلر
 آرزو اولسان مقصد مهمک استحصانه کافی اوله-
 مدقن بشقه، بعض ارباب فتور عندنده مالینک
 شمیدیکی بحرانی بیاغی عالل مزمنه دن اولدیغنه
 اعتقاد حاصل اولمشر. واقعا مشکلاتک جسامتی
 منکر دگل ایسه ده اصلاحنک دخی خارج ازامکان
 اولدیغی پک چوق دلیلله اثبات اولنه بیلور :
 از جمله زمانمزده اکثر دولتر رفاه واقتدارلرینک
 تزیدینه مدار اولور ملاحظه سیله قوه غالبیتله
 نفوذلرینک تکثیرینه چالیشهرق سلاح آلتنده
 طوتدقلری بیوک بیوک اردولرله ثروت ملکیلرینه
 بر آغر یوک تحمیل ایلدکاری مثللو. بر طاقم دولتر
 دخی علزیت اوزره معامله دن چکیندرک اداره لرینه

طاری اولان فناغك كتمنى التزام ايتدكلرندن ،
 دوشدكلرى مضايقيه بالطبع وقتيه چاره آرايه-
 ميوب ايشلرني كنديلكلرندن بر حال خطرنا كه
 دوشورمكه اولدقلى حالد ، انكلتره و كلای
 سابقهسى بوايكي مسلكدن دخى تبرى ايله اداره
 داخليلرينك اصلاحنه حصر همت ايتمش و باخصوص
 تصرف قاعده سنه فوق الغايه رعایتله واردات
 و مصارف بر آچمسنه وارنجيه قدر هر كسك گوزى
 او كنده حسن اداره و تعهدات دولتى و قى و تمامى
 ايله اينفا ايش اولدقلىرندن- دولت مشار اليهانك
 نصف وارداتى ايكي يوز سنه دنبرو محافظه شان
 واستقلالچون آچديغى محاربه لردن ترتب ايدن
 ديون طاقتفر ساسنك يالكز فائضنه كتمكده ايكن ،
 ديگر نصفيه مصارف مقتضيه نى بلا صعوبت تسويه
 ايتدكدن ماعدا. بر طرفدن ديون دولتى قريم محار-
 به سندن اول بولنديغى درجهيه تزيل و بر طرفدن

دخی اهلینک تکالیفی خلی تخفیف ایشلردر .
 انگلتره نك ثروت و مهوریت فوق العاده سنه گوره
 معاملات جاریه سی ممالک عثمانیه ایله نسبت قبول
 ایتمز ظن اولنور ایسه ده دولت مشار الیه غایت
 متشمت و تقریباً کرده ارضک بر ثمنه مساوی اراضی یه
 و ممل مختلفه دن یکی یوز ملیونه [۱] قریب تبعه یه مالک
 و سواحلنده اعصار سابقه ده مثلی نامسبوق بر جسم
 دونما بواندیرمغه مجبور اولدیغندن اداره عمومیه
 سچون تصور دن خارج مصارفه محتاج اولوب
 حال بوکه دیون تخصیصاتندن فضله قالان نصف
 وارداتی سلطنت سنیه نك استقرار قارشولغندن
 بشقه اولان وارداتنك اوچ قاتنه آنجق بالغ اوله
 بیلدیگنه گوره . ایکی طرفک احتیاجاتیه اسباب
 اقتداری مقایسه اولندیغنی صورتده انگلتره مالیه سنك

[۱] ایوم اوچ یوز اللی بر میلیون ، سکر یوز
 یتش بیک ایکی یوز نفوسه مالکدر . للطابع

مشکلاتی خزینہ جلیاہ دن دها آعر بولندیغی
 قولایلقاه میدانہ چیتار. معاملات مالیه نك اصلاحندہ
 اتخاڈی لازم گاہ جك مسلك بختنه گانجه مضایقه
 حلیہ الدہ بولنان ایراداٹ احتیاجات صحیحہ دائمیہ
 عدم کفایتدن ایلرو گلمش بر حال اولدیغی مثالو،
 ممالک دولت علیہ نك احوال حاضرہ سنہ گورہ
 قولایلقاه تزید واردات ممکن اولمیه جنی بالتجربہ
 ظاہر اولدیغندن. اصلاحات مطلوبہ نی تصرفات
 کاملہ و تنظیم معاملات ایله امنیت و اعتبارک تزیدی
 و صرفیاتک ہر شعبہ سی بیندہ انتظام ادارہ
 و معموریت ملکینہ نی موجب اولہ جق صور تده نسبت
 صحیحہ حصولی یوللرندہ آرامق لازم گلہ جگی و مأمول
 اولندیغی اوزرہ اوروپادہ اعادہ آسایش میسر
 اولور ایسہ دولت علیہ اتخاڈ کردہ سی اولان تدابیر
 احتیاطیہ نك ایجاب ایتدیردیگی صرفیات فوق العا۔
 دہ دن دخی قورلمش اولہ جغندن، خزینہ نك مضایقه

حاضر دسی بعض مرتبه خفت بوله رق اقتضا ایدن
تدایر اعماریه ناک اجر اسنه بر زمان فرصت حلول
ایتمش اوله جنی در کاردر . ایسته امور مالیه حقنده
متصور اولدینی ایشیدیلان تشبیهات مطالعات
مبسوطیه موافق ظهور ایتدیگی تقدیرده آزمان
ایچنده چوق فائده حصواه کلسی مأمول اولنور .

§

(غزیه لسانندن علاوؤ افکار)

اوروپاده استر پروسیانک سلاح سطوتله مؤید
اولان حکمی خصمه غالب گلسون . استر سه امر
برعکس اولسون . مادام که نتیجه سنک طوغریدن
طوغرییه دوات علییه تعلق اولیه اووقایع بزه
گوره برنجی درجده معتنسا طوتیه مز . زیرا
هرملتک اقداموظائفی هرشیدن زیاده کندی ملککنک
اسباب معموریتنی دوشونمکدر که بویولده لزومی

قدر صرف همت ایدنلر احوال دولیده ظهوره
کلمکده اولان تغییرات عظمایی سیرجی نظریه
تماشا ایده بیلورلر .

ایشته بو ملاحظهیه مبنی پولتیقه نك اهمیتی
دولتجه حصر اشتغالی موجب اوله میوب، روایت
واقعیه نظراً مالیه جه بعض تدابیر مهم اتخازینه
اقدام اولدینی مثللو ایراد و مصرف کمال دقتله
تحقیق اولنهرق، نتیجه سنی مبین بر موازنه دفترینك
نشری مقرر بولنمشدر .

موازنه نك نشرینه دولتجه نه قدر همت و معاینه -
سنه اهالی طرفدن نه درجه رغبت اولنسه شایان
دگمیدر؟ صورتده یالکیزجه دولتک ایراد و مصرفنی
مبین اولان بوجدول حقیقتده صورت اداردنك
بر مکمل آینه سیدر. که هر سنه دولتک اسباب ترقیه
مقدار همتی و جهات صرفیاتک نسبتی و ملکک
درجه معموریتی و اهالیسنك مرتبه ثروت و بلکه

صورت تربیتی آندن ظاہر اولور . بونک ایسہ
 حصول امنیتہ نہ درجہ مدار اولہ جنی معلومدر .
 بویلہ برامر خیرک عقدہ تأخرده قالمسی نهدن جائز
 گورلسون ؟

عجبا دولتجہ اختیار ایدیلان تداییر فوق العادہ کہ
 ہر دولتی بر درجہ یہ قدر حال دائمیسندن چیقارمش
 اولان اوروپانک قاریشقلغندن نشأت ایتشدر
 موازنہ نک نشرینہ حائل اولیور . بزایسہ دولت
 علیہ نک محافظہ استقلالچون ہر درلو فداکارلقدن
 چکنامک ملتزک خصائل وطن پرورانهسندن
 اولدیغنی بیایدیگمز ایچون بویلہ برمانعیہ وجود
 ویردمیز . ہرنہ ایسہ بالادہ بیان اولندیغنی گبی
 مدققانہ تنظیم اولنہ جق موازنہ صحیحہ نک یقیندہ
 انتشاری ماملدر .

مجاہد محتاجینہ دائر بند مخصوص

[تصویر افکار - نومبر ۱۹۰۸ء - فی ۱۴ ربیع الاول ۱۳۲۳]

برملتک، کہ مذهب و مشربی اخوت انسانیه
قاعدہ سی اوزرینہ مؤسس اولور، افرادینک
ہربری خاندان وطن ایچندہ کیمسہنی نعمت معیشتدن
محروم ایتمک شانندن اولان فضیلت سخا ایلہ
تریزین نفس ایلمگی واجبہ ذمت بیلور .

ایشته بوخصلت محسنہ ایلہ عالمده شہرت بولان
ملٹلرک بریدہ عثمانلی خلقیدر، کہ فضائل دیانت
وعلو ہمتلہ متصف اولان خواص کرامندن، افراد
عوامنہ قدر انفاق محتاجین خصوصنی مالک اولد-
قلری کنز قناعتک زکوٰتی مثابہ سندنہ بیلدکلری
جہتلہ، مملکتمزده فقراہیہ سرمایہ تعیش اولمق ایچون
عمومک جوہر فتوتی یتشور، کہ موجود اولان
سائلرک ہربری بودعو انک بر دلیل ذی حیاتیدر .

اتخاذنده گوریلان تأخر بر همت مؤثره ایله نهایت
بولسی مأمور ایدر .

اعتقاد مزجه دنیاده هیچ بر مشغولیت یوقدر که
ملتانک اعلائی قدرینه چاشمق وظیفه سیاه مکلف
اولان بر حکومتی بومثالو وسائل خیریه جهتنه عطف
نظردن صحیحاً منع ایده بیلسون .

ابنای وطن ایچنده سائللرک شمدیکی حائنده
بتاسنی التزام ایدر بر عاقل یوقدر ظن ایدرز .
اگر واریسه دینجیلکه اختیاری سلوک ایدنلرله
ردائنده اشتراک جبارینه حکم ایدیله بیلور .

مملکتینہ پرنس انتخابنہ دائر (اتوال دوریان)

غز تہ سنہ جواب

[تصویر افکار - نومبر و ۱۱ - فی ۲۵ ربیع الاول ۱۲۸۳]

پرنس هو ہنزولرنک مملکتین و یودہ لغی
تصدیق اولندیغہ دائر اتوال دوریان بر مقالہ نشر
ایدرك مألندہ بو نتیجہنک فوائدی حقندہ بر طاقم
مباحث ایراد ایتشدز .

هنوز بو تصدیق صورت رسمیدہ اجرا اولنما
مش ایسہدہ دولتجہ دردست مذاکرہ اولدیغی
اکثر اوروپا غز تہ لری روایت ایدیوز . حتی انکلترہ
رئیس و کلاسی لورد دربی دخی پارلمنتودہ بوروایتی
تصدیق ایدز بر نطق ایراد ایتشدز . تصویر افکار
بومسئلہنک ہر جہتی حقندہ اولان مطالعہ سنی
تکرار بتکرار میدانہ قویمش اولمق جہتیلہ شمعی
تجدید بحثہ حاجت اولدیغی گبی نتیجہ قرارک اعلان

رسمیسی گورلمدکجه بیان اولنه بیه جک اسبابنک
تخریسی دخی لازمه دن عدا یتیز .

فقط اتوال دوریانک بمقاله سنده یالکز تصویر
افکارک ذاته عائد اولان سوزلرک بالمجبوریه ردینه
ابتدار اولنور :

اولا مذکور غزته دیرکه « مقدا دولت علیه نی
مملکتینه بلا توقف عسکر ادخالچون تضیق ایتمش
اولان ترکی و تصویر افکار غزته لرینک شمدی
خطالرن دن رجعت ایتملری لازم گلور » .

زیرده مندرج اولان ایکی سؤالی بوبابده
برجواب کافی عد ایدرز .

(۱) عجبا تصویر افکار مملکتینه بلا توقف
عسکر ادخالنیمی توصیه ایتدی . یاخود یالکز
ادخال عسکر تدبیرینک لزومندن و دولت علیه نک
بوبابده دزکار اولان حقندن بحث ایدرک یازدیغی
مقاله نک هر برنده قونفرانسک مطلوبه موافق

برقرار ویرمسنیمی تمنی ایلدی . غزته مزك قنغی
 قمره سی قضیه اولی یه دلیل اولور ایسه گوستر-
 لسون . یوقسه بویله اسناد مالم یکن اثبات ویاتسلیم
 حقیقتده عجزی جهته ناموسنی تمرّد اغورنده
 فدا ایدنلرک کاریدر .

(۲) فرض ایدلم که (اتوال دوریانک ادعا
 ایتدیگی وجهه) تصویر افکار طرفدن اول
 وقت بلا توقف مملکتینه عسکر ادخالی توصیه
 ایدلمش اولسون . بر مطالعه فعله کاممله نهدن
 خطا اولمق لازم کلیور . برفکرک استقامتی مجرد
 دولجه التزام اولنمسنه می توقف ایدر . اتوال
 دوریان دولتلو سردار اکرم پاشا حضرتلرینک
 افلاقه گیرمک اوزره اولدیغنی کمال اعتماد ایله بیان
 ایلدیگی زمان مملکتینه عسکر ادخالنک مضرته
 دأر مقدما ایراد ایتدیگی ملاحظاتنک بطلاننه می
 حکم ایتشدی .

ثانیا اتوال دوریان ترکی غزته سیله تصویر
افکارک استدلالاتی خلاف معقول اولدیغنی و بعض
کره مقصدینی دخی پیش نظر دن غائب ایتدیکنی
ادعا ایتمشدر .

خصمیز بوبابده اثبات مدّعیه صالح بر دلیل
گوسترمش اولیدی مثبت المطلوب . وَالْآهَرِ حَکَمِ
عَقْلِي بِرَقِيَّاسِدِنِ اسْتِنَاجِ اِيْتَمَكِ اِنْسَانِكِ شَانِدِنِ
ايکن بويله بر ادّعی مجرّد ميدانه قويمق مناظر دجه
ييليز که اصل جائز اوله بيلور .

بو غزته نك محررلری کندیلرینی انساندنی
عد ایتمز که بونك گبی بروظيفه ناطقیتله کندیلرینی
مكلف طوتمیور .

برده اتوال دوریان بو مقاله نك خاتمه سنده
استانبول غزته لرینك هر برینك حالی گرك دولت
و گرك خلق عننده معلوم اولدیغنی بیان ایدرك
ضمناً ادّعی ممدوحیت ایتك استر . فقط بو ادّعیه

استانبولده دگل، بکر شده قالقشمش اولسیدی بلدکه
تصدیق اولنه بیلوردی .

ایشته جواہر ختام بولدی. فقط افکار عمومیہ
قرشوسندد لازم الاجرا بروظیفہ مز قالدی، کہ اودد
ملکتین حقندد اولان روسیہ پولاتقہ سنک تحقیقیدر.
چونکہ اتوال دوریان روسیہ نك بومسئالہدہ
طوتدیغی پولیتیقہنی سوء قصدد حمل ایتمشیکن
تصویر افکار بومطالعہیہ اشتراک ایدمیہ جگنی
میدانہ قویمشیدی .

صکر دلری ایسہ روسیہ دولتی بردن برده مسلکنی
تبدیل ایدرک، حتی دولت علیہ عسکرینک مملکتینہ
دخولنی معاهداتہ مغایر عد ایدہ جگنی مشعر پرنس
غورچاقوف طرفندن روسیہ سفراسنہ محررات
عمومیہ گوندزلمشدز .

تصویر افکار، ینہ اسکی ادعاسنی تکرار ایله
دیرکہ: بوتبدل، روسیہ نك اوزمان مملکتینی غصب

ایتمک افکارنده بولنمسندن حاصل اولمش بر نتیجه
دگلدرد .

چونکه روسیه لی بویله بریتده بولنمش
اولسیدی مملکتینده کی آتش اختلالی اشعال ایله
مقصودینه واصل اولمغه چالشمق النده ایکن پرنس
قوزنهک حکومتدن اسقاطی اوزرینه مملکتینه
آیری آیری قائم مقاملر نصبی تکلیف وقونفرانسه
مملکتینک اجتماعی علیهنده واجبی پرنس امیدنی
قطع ایدهجک بر اصول اختیار اولنمشی طلبنده
بولنمق گبی، اهالی بی کندیسندن توحیش ایدهجک
معامله لرده نیچون بولنسون .

بوتبدیل مسلك خصوصنک سبب اصلیسنه
کلنجه، استقامت افکار و صحت روایات ایله مشهور
اولان (ره و فو دودو مؤند) نام غزتهنک افادسنه گوره
پرنس هوهنزولرنک روسیه ایمپراطورینه قرابتی
اولان بر پرنس ایله ازدواجی قرارلشمشدر .

بویله مقتدر بردولتی اقوال و افعالندن مسؤل
طوته جق عالمده بر قوت موجود دکل ایکن، روسیه
دولتنه گوره مملکتینجه قوجندیغی افکار خصمانه نی
بر طرف ایتدکدن بشقه تزید نفوذینه مدار
اوله جق بر رابطه قرابتک ظهوری نه درجه اغتنامه
شایان بر فرصت اولدیغی معلومدر .

حاصلی تصویر افکارک مرادی او اثناده
روسیه نك مملکتینی غصب ایتک تشبثنده بولمادیغی
بیان ایدی . بر قضیه نك خلافی اثبات ایدر هیچ
بر اماره ظهور ایتدی . چونکه حقه مقرون اولان
بر دعوانك خلافی داما دلیل سر قالور .

اتوال دوریانك مقصودی ایسه روسیه دن
چکنمکی توصیه دکل ، مملکتین خلقنك هر نه یولده
اولورسه اولسون ترویج افکارینی الزام ایدی .
اغلب احتمال اولدیغی اوزرد امیددی حصواه کلدی .
چونکه اکثر احوالده بدخواه لر نائل مرام اولور .

[تصویر افکار - نومبر ۲۰ - فی ۲۶ ربیع الاول ۱۲۸۳]

ایمپراطور ناپولیون طرفین من مقدما بعض
تحقیقات علمیه ایچون بو طرفلره کوندلمش اولان
موسیو [ادوار غون] طبیعت شاعرانه سنه شایان
برقصیده انشا ایدرک ترکیه تنظیم ایتدیردیگی
ترجمه منشوره ایله برابر نشر ایلشدی. که مائی روی
زمینه بر حال تزیین عد اولمغه شایان اولان بوسواد
اعظمتک لطائف احوالی و خلافت کبرا مسندینک
وظائف اقبالی بر طرز بدیع ایله بیاندن عبارتدر .

غربک جواهر معارفیندن ماعدا شرقک
ازهار تخیلاتیه دخی بر قاندها رونق بولمش اولان
بو مدیحہ نازکترین ناظمینک زادگان طبیعتیندن
بردلارا نازنیندر. که روم اقلینده پرورده اولمشیکن
ینه اوروپانک افکار ابدکارنده اولان محاسن آدابی

آینه اندامندن اظهار ایتدیکیچون هر وجهه
 ارباب مطالعتک نگاه التفاتنه شایان گورینور .
 بناء علیه بونک رغبت عمومیهیه توصیه سیاه
 برابر هیئت مجموعه سنه نمونه اولق اوزره اولکی
 بندینک نظماً ترجمه نقل مآلنده قلم عاجزانه مزی
 بوجه آتی ترجمان ایلدک :

« عیاندیر بر سپهر اطلسین آلتنده بر کشور
 که رسامان اولور دلبسته ارباب سخن حیران
 طبیعت گوییا بر روز شهر آیین و بهجتده
 آکا کنجینه لراه جوهر حسن ایلش ارزان »

گرید مسئله سنه دائر در [۱]

[تصویر افکار - نومرو ۴۲۳ - فی ۱۴ جمادی الاولی ۱۲۸۳]

السيف اصدق انباء من الكتب
 في حده الحد بين الجد واللعب
 بيض الصفائح لاسود الصحائف في
 متونهن جلاء الشك والريب

قطعه سی قانون سیاستک بر حکم قطعی النفاذ -
 یدر که معاملات دولیہ دہ زمان و مکانک تبدیلیہ
 اصلاً تحوّل قبول ایتمز. واقعا دولتر بینندہ ظهور

[۱] بو مقالہ بی مجرد اسلوب افادہ سندنہ کی لطافتہ
 مبنی درج ایلدک . کالک سیاستدہ مؤخرأ احراز
 ایستدیگی وقوف ایلہ تمامیلہ متباین اولان بو اجتهادی،
 سیاسیاتدہ کی صباوت افکارینک غلیانہ دم و ظنپروری ایلہ
 اتحادندن طولایی بر طاقم حقایق سیاسیہ بی پامال ایتمکدن
 عبارت اولدیغیچون فکرینه هیچ بر وقت اشتراک ایدہ میز.

للطابع

ایدن دعوالره حاکم حاسم (اسباب سطوتک تعبیر
 مجملی اولان) سیف صارمدن بشقه کیم اوله بیلور.
 اگر اگدا مقابل حقانیت گوستریله جک ایسه نصل
 تسلیم اولنور، که حکمتک بودستور مقدسی قوؤ
 اجراییه دن بری اولدجه افراد ایچنده بیله واجب-
 الاطاعه صایلدیغنی اثبات ایچون یالکیز هریرده
 موجود اولان ضابطه اداره لرینی گوسترمک
 کافیدر .

حال بویله اولنجه امثالک افعالی حق و ناحق
 هر نه صورتله اولور ایسه اولسون جلب منفعت
 و دفع مضرتله مصروف گورمکده اولان دولتله
 گوره، که فوقلرنده بر قوؤ حاکمه طانیما مقده درلر
 فوائد حکومتی قواعد حکمت اغورینه فدا ایتک
 نصل قابل اولور .

بناء علیه طبیعی و موضوع اعتباریله ایکی یه
 منقسم اولان حقوق دولیه قضیه سنک هر قنغی

جهتندن باقلسه قیاس مقسم گبی انتاج ایددجگی
حکم واحددر که اوده « الحکم للغالب » مدعاسنه
عأندر .

ایشته معاهدات دولیدبو حکمک نفع و ضررندن
حصه مند اولاندر بیننده رضای طرفینی مبین
اولدیغیچون دولت و ملتجه معاملاتتی یکنسق برشرع
مستقیمه تابع اولان اسلام آراسنده مصالحه سندی
عنوانیه یاد اولنمشدر .

اگا رعایت ایسه مدنیتک صلاح حالنی موجب
اولق جهتیه ملت عثمانیه شهر ایتدیگی سلاح
جهاد سایه سنده دور ظهورینک حقی ایفا و شانی
اعلا ایدرک، برقچ دولتک انقاضیه مبنای عظیم
سلطنتی تأسیس ایلدکن صکره سیف جلادته
تحدید ایتدیگی حقوق عهدیه بی اجانبه کندی
معاملاتی بیننده برسد آهنین عد ایدردی .

حتی قوه غالبانه مز برآگاه آلمانیا و گاه یمن

صحرا الرنده ملتک اعلام حشمتنی اعلا و بحر آگاه
 اسپانیا و گاه عدن دریا الرنده دولتک احکام سطوتی
 اجرا ایتدیگی زمانلرده بیله سلطنت سنیه مجاور-
 لرندن هیچ برینک بلا سبب حقوقنه تعرض
 ایتماشدر. که قهرمانلر خصائلندن اولان بویله
 برصفت فتوت اجداد مزه اڭ بیوک برمدیحه افتخار
 عد اولنه بیلور .

چونکه تاریخلرک تواتراً اثبات ایتدیگی اوزره
 دولتک منتهای ترقیسی اولان سلیم اول دورندن
 صکره عثمانلی قلیچندن جریحه دار اولانلر یا حدود
 شرعییه پامال ایدرک ارباب توحیدک تفریق
 اتحادینه و یا عهد مرعییه اخلال ایلیهرک اصحاب
 تلیمک تأیید اعتقادینه تصدی ایدن و هیچ اولماز
 ایسه تصدی ایتمک نیتنده بولنانلردن عبارتدر .

یا فوائد تعاونی تزئید و تعمیم ایچون اطاعتی
 فرض عین و قواعد تمدنی تمهید و تحکیم ایچون

رعایتی محض دین اولان حکومت مشروع و حتموق
موضوعه سنه انقیاددن نا کسانه و نا کسانه تبرّی ایدن
اقوامه لایق دنیاده نه جزا اوله بیلور .

البته حق و انصاف دشمنلریچون بر صربی
حدید المزاج اولان سیف غالبیتک حکم قطعیسیدر .
فقط نه چاره که چچک عاتی گبی دولتک بنیه
وجودینی رخنه دار ایدن لاله سفاهتک اعصاب
اقتدار مزه و یردیگی ضعف کلی جهتیه ابراهیم
پاشا دورندن صکره سلاح سطوتی لایقیله اداره
ایتمک ایچون ملتده اقتضا ایدن زور بازو قالمامشیدی .
حال بوکه ضعف اعصابدن بر وجوده عارض
اولان وسوسه گبی بوقوتسنزلکنن عمومه طاری
اولان اندیشه صکره لری لزوملی لزومسنز اختیار
ایدیلان محاربه لرک اکثرنده گوریلان وخامت انجام
جهتیه بر درجه قوت بولمشدر که پک کوچک مسائل
بیله بزجه پک بیوک غوائلدن عد اولنور .

ایشته بوقبیلدن اوله رق عصاتک مهاجمانی
اوزرینه گریده آتیلان تفکر بیه بوراده
بعضیلرینی جریحه دار اضطراب ایلدیگی گور-
لمکده در .

تصویر افکار ایسه گرید مسئله سنک بدایت
ظهورندن برو عصاتک لزوم تربیه سی رأینه ذاهب
اولدیغیچون شمدی بوذهابنک اسباب موجبہ سنی
افکار عمومیہ عرض ایتکی اقدام وظائفندن عد
ایدر : شو یله که برالریله عرضحال یپراغی و بر
انریله اختلال یپراغی کشاد ایدرک هم مستدعی
همده مدعی صورتندہ میدانه چیتشمش اولان گرید
ارباب فسادینک چارہ تسکینی اوچ صورته منحصر
ایدی که برنجیسی بونلری مسؤلرینک قبولیله
تطیب - وایکنجیسی گریده کی قوہ موجوده نک
مدت مدیده اوراده ابقاسیله ترهیب - و اوچنجیسی
حقوق حکومتہ استناداً تأدیب ایتمکدن عبارتدر .

ارباب عصیانك استدعا ایتدیكى مواد كه بر طاقى
 ذاتاً مرعى الاجرا وَ بر طاقى بتون بتون ممتنع
 القبولدر: مجرّد بر بهانه فساد اولدیغیچون برنجی
 صورت، جزیره نك اعاده آسایشنه اصلاً کافی دگل
 ایدی .

بوگا برسند مؤید استنیلور ایسه اول و آخر
 دول اجنبیه قونسلوسلرینه استدعا و اعلان و قرار
 نامه ناملریله ویردکلری اوراقی گوسترمك کفایت
 ایدر، که بونلرده مظلومیتدن زیاده محکومیتدن
 شکایت اولنهرق. حکومتك تعدیلی دگل، یونانستانه
 تحویلی استنیشدر .

نأرء فساد که بر قومك دروننده التهاب ایدر
 آب شمشیر اولمدقچه حسن تدیر آنی نصل اطفاء
 ایلسون . حمای محرقة که بر وجودك عروق
 و اعضاسنی استیعاب ایدر قان آقیدمدقچه آگا تداوی
 نیلسون .

ولو بویاه اولسه بیه مطالبیرینک ترویجندن
 سائر ممالک عثمانیهجه حاصل اوله جق سوء تأثیرک
 درجه و خامتی ادنا تصوّر ایله اگلاشیلور .
 ایکنجی صورته کلنجه معامله دولیده مداخله
 اجنبیه اکثری اختلال گبی طبیعت ادارهیه مخالف
 اولان احوالک اوزامسندن نشأت ایتدیگی مجربا-
 تندر . حتی یونانستانک ممالک عثمانیه دن ایرلمسنه
 دخی وقتیه فسادینک تسکیننده ظهوره کلان تأخر
 سبب اولمشیدی .

بوندن بشقه گریده کی فساد اويله برچوق
 زمانلر امتداد ایتسیدی . عسکرک مصارف فوق-
 العاده سیله اختلالک سرایت ملحوظه سندن
 و محاربه ناک تخریبات طبیعه سیندن دولت و مملکت
 تحمک فوقنده ضرر دیده اولق لازم کلزمیدی ؟
 هر نه ایسه ارباب عصیانک تهالکی بو محذوراتی
 برطرف ایدرک بالطبع اوچنجی صورت دولته

قانون حرکت اولمشدر که بر کره جزیره ننگ آسایشی
 بوزلدقدن صکره لازم اولان معامله دخی بوایدی .
 چونکه اعضای بدنن بری بر جریحه ناسوره
 اوغرا اینجه اقتضا ایدن عملیات جراحیهیی (ولو
 ایلروده اوعضوک بتون بتون انقطاعنی موجب
 اوله جق اولسه بیله) بالمسارعه اجرا ایتکینه
 عموماً بنید ترکیبی مخاطروده براقه جق برحالی ابقا
 ایلمکدن اهون اولور .

مع مافیه بزبوصورتک نتیجه سند بحق اندیشهیی
 موجب اوله جق بر محذور گورده میورز .
 بو گونکی گونده جزیره ده بولنان عسا کر
 واهالی اسلامیه ننگ مقدار قوتی اختلالک تسکینه
 دگل، گریدک یگیدن فتحنه بیله کافی اولمق جهتیله
 تشبثات واقع ننگ موفقیتی اصلاحی اندیشه دگلدر .
 مداخله اجنبیهیه کلنجه بویله بر مصیبت اولسه
 اولسه یامشفقانه حرکتی توصیه ایله سلطنت سنیه ننگ

مرحمتی تہج و یا خود ارباب عصیانک یونانستانہ
 التحاق آرزوسنی ترویج یولندہ ظہورہ گلہ بیلور .
 حال بوکہ عصاتک اہالیء اسلامیہ حقندہ
 وقوع بولان تعدیاتنہ کمال سکونتہ تحمل اولنمقدہ
 ایکن: آنلر یونانستانہ التحاق ایچون سلاحہ مراجعت
 ایتدکلرینی بی پروا اعلان ایدرک، عسا کر عثمانیہ
 اوزرینہ مهاجمیہ باشلادیلر . حتی برطاقم بیچارہ
 خستہ لری شہید ایدہ جک قدر وحشیانہ معاملات ایلہ
 طبیعت انسانینک بیلہ خارجنہ چیقیدیلر . بویلہ
 غدارلرک جزاسز قالمسنی کیم توصیہ ایدر . مکرکہ
 سیرتدہ آنلرک حرکات شنیعہ سندن مستفید ایکن
 صورتدہ حقانیتدن دم اورنلر اولہ . یرنجی
 حیواناتک فطرت ظالمانہ سندن کیم خشنود اولورہ
 واریسہ بقیہ صیدیبلہ متمم اولوبدہ افعالنہ اسناد
 حکمت ایدنلردر .

یوقسہ عصیان اوزرد بولنان تبعہ سی حقندہ

قانونك تعین ایتدیگی تادیباتی اجرا ایتك هر
دولتك حقوق صریحہ سی اقتضاسندن اولدیغنی
کیمسه بحق انکار ایدہ مز .

یونانستانہ التحاق بحثہ کلنجہ معلومدرکہ ارباب
اختلال ، بوبادہ ملیت قاعدہ سی اوزرینہ تأسیس
مدعا ایتك استرلر . بز بوقاعدہ نك درجہ شمونی
و اوروپاجہ صورت قبولنی محاکمہ دن شمديك
قطع نظرلہ گرید وقعہ سنك آگا تطبیقی ممکن
اولدیغنی وجہ آتی اوزرہ اثباتہ ابتدار ایدرز :
شویلہ کہ یونان ملیتی اسکندرک ظهوریلہ منقرض
اولمشیدی . الینوزملکی اوزماندنبرو الدن الہ کچہرک
شمدي موجود اولان اہالیسنك ہربری بر وبلکہ
برقاچ ملتک صلبندن کلشدر . بو حالہ معاہدات
اخیرہ دن بشقہ دنیادہ ہیچ برسند وارمیدرکہ بونلرک
ملیتنی تعین ایدہ بیلسون .

اولسہ اولسہ لسان ومذہبلرنده اولان اشترا-

کدن بحث ایدیلہ جک دکلیدر .

بویله آلمانیا قطعہ سی برچوق حکومتہ منقسم
 و بلجیقا ایله سویچردنک استقلالی فرانسہنک
 تعرضندن سالم ایکن اشتراک لسان اتحاد حکومتی
 اقتضا ایده جگنی کیم ادعا ایده بیلور .

اشتراک مذهب بحثہ کلنجہ اتحاد ملیت بوقاعدہ
 اوزرینہ بنا ایلمک استنادیکی حالده جزوؤک کلاه
 تابعیتی قضیه سنه گوره عمومًا روملر روسیهنک
 و قاتولیکلر فرانسہنک و پروتستانلر انکلترة و یا
 آمریقانک و اهل اسلام سلطنت سنیہنک زیر
 اداره سنه کچمک لازم کلزمی . خریطه عالمده بویله
 برتبدل اجراسنه تشبث اولمشمیدر ؟

قالدی که خورستیانلرک بودعواسی تصدیق
 اولنسه بیله جزیره اھالیسنک برئلیده اسلامدر .
 بو خلقک بعضیسنی ممنون ایتمک ایچون بعضیسنی
 حقوقندن محروم ایلمک نصل موافق حقانیت
 اوله بیلور .

بوندن ماعدا اوروپانک ہیئت عمومیہ سنی
ملت افکارینہ تطبیقاً تحویہ دولترک ہیچ بری
مقتدر و عموم حقندہ جاری اولیان برقاعدہنک
قبولنہ ایسہ سلطنت سنیہ اصلا حاضر دگلدر .

دولترک افکارینہ کلنجہ، واقعہ استیلائی عالم
آرزوسندن بشقہ دنیادہ برقاعدہیہ تابع اولیان
روسیہ لی ہم جواری اولان سلطنت سنیہ بی اضعا
ایدہجک بویہ برمسئلیہ مداخلہ ایتمگی استر .
فقط مسائل شرقیہدہ آنک افکاری فصل دعواہ
صالح اولمدیغنه قریم محاربہسی بر دلیل قاطعدر .

ایتالیا و آمانیا دولترینک مسئلہدہ پکدہ
علاقہلری اولمدیغنی مثلہو، امور داخلہلریلہ شدت
اشتغاللری گرید خصوصایہ اوغراشمعلرینہ
مانعدر .

فرانسہ دولتی ایسہ تصویر افکارک معلوماتہ
گورہ یونانس تانک افکارینی ترویج ایتمک شویہ

طورسون، کندی بایراغی آلتندہ بولنان واپورلری
یونان اورا قنک ممالک عثمانیہ یہ نقلندن منع ایلیک گبی
برطاقم تداییر خیرخواہانہ اتخاذا ایتشدز، کہ بومسئلہ
حقندہ استقامت افکارنجه هر درلو اشتباهی دافعدر.
انگلترہ دولتی گریڈک یونانستانہ ترکی
سلطنت سنیہ یہ توصیہ ایتمش اولدیغنه دأر تایمس
غزتهسی برروایت نشر ایلیشیدی . فقط اکثر
معتبر غزتهلر وحتی رسمیتی معلوم اولان بزم ترکی
غزتهسی دخی بونی صورت قطعیدہ جرح ایلدی
بوندن بشقہ گریددہ کی انگلترہ قونسلوسی ارباب
اختلالک عرضحالی بیاه قبول ایتدی . بو حاللردن
دخی آگلاشیلوزکہ روایت مذکورہ خلاف
واقعدر .

واقعا یونان دولتی کندی ملکنی مزایدیہ
چیقارمدقچہ گریڈ ایچون اقتضا ایدن بدل نقدی بی
زردن تدارک ایدر . مکرکہ یغما کرلکدہ مهارت

فوق العاده ایله مشهور اولان الینوز قپودانلری
 مالخولیا دینه لرینی ویاغیب خزیند لرینی تاراج ایلیه .
 گرید بر جزیره در که قطعات ثلثه ده کی ممالک
 دولت علیه نك واسطه ارتباطی اولان طرق
 بحریه یه مرکز اجتماع اولدیغیچون سوا حمزك
 قلبکاهی مقامنده عد اولنه بیلور . حتی تسخیر
 یچون جانب دولتدن وقتیه صرف اولنان اقدامات
 فوق العاده دخی بومطالعیه مبنی ایدی .
 بویله بلکه هر طاشی بر غازینك جوهر جاننه
 بدل قالمش اولان بر موقع مستثنای یونانستانك
 نقد موهومیه دکل ، ملتجه اقتضا ایدن فدا کارلقلر
 نهایت درجه یه قدر اختیار اولندقجه بر قاج بیوک
 دولتك هجومیه بیله ترك ایتك بزه گوره قابلیدر .
 انکلتره دولتتك ایسه بودقایقندن غفلتی
 محالاتدن اولدیغی گبی ، کندی منافعی محافظه ایچون
 شرقك آسایشنی هر مسئله ده نه درجه یه قدر التزام

ایتدیگی معلوم ایکن شمعی دولت علیہنک تمامیت
ملکیہ سنی اخلاص ایددجک بویله بررأیه ذاہب
اولسی مشهور عالم اولان متانت دور اندیشانہ سنہ
نصل یاقشدیرہ بیلور .

تصویر افکارک آلدیغی معلومات موثوقہ
نظراً سلطنت سنیہنک مقصدینہ انگلترہنک افکاری
ہر دولتدن زیادہ مساعددر، کہ ملاحظات مشروحہ
دخی بودعوایی مؤیددر .

بناء علیہ گرید مسئلہ سنجہ میدانده کی خصم
گریدلیرک ترویج مقصدیچون برطاقم تشبہات
رسمیہ و خفیہ یہ تصدی ایتدیگی معلوم اولان یونان
دولتندن عبارت قالیور .

شوراسی غریبدر کہ قوہ حیاتیہ لری دولتدرجہ
حققرندہ دریغ ایدلمیان حمایتدن و اشرف صنایعلری
قتل و سرقتدن عبارت اولان یونانلیلر، دہا برقاچ
بیل اول کندیلرینہ برحاکم بولمق ایچون اوروپایی

قبو قبو طولاشه زق بونجه صعوبت چکمشیکن
شمدی محکوم پیدا ایتمکده بو قدر سهولت کور-
ییورلر . وَ مجاور اولدقلری بر دولتک عساتنه مالاً
وَ بدنأ امداددن گورو طور میورلر .

قاعده استدلالری مبالغه خودیسنندانهدن
عبارت اولان بویله بر ملتک افرادی کندیلرینه
نه قدر اهمیت ویرسه بزینه آنلردن ذره قدر احتراز
ایتمیز .

شرق ایمراطورلغنی زیر زمینه کچورمش
اولان سطوت عثمانیه قارشو طورده جق یونان
پالیقاریلری اولسون .

شو قدر که دولت مشار الیهانک افسادات
واقعه سندن طولایی جانب باب عالیدن تهدیدات
مؤثره گورمسی گرید اختلالنک سرعت تسکینه
وَ ملتک محافظه حیثینه مدار اوله جغیچون فوق الغایه
آرزو اولنور .

گریدده ایسه بهادران عسا کرک مہاجمہ
عمومیہ سندن بشقہ استیہ جک برشی قالمشدر .
مأمولدرکہ یقینده بو مقصدک حصولی عین سرور
ایله مشاہدہ اولنور .

ارباب عصیانک استیمانندن صکرہ اقتضا ایدن
تدابیر دخی تصویر افکارک رأی عاجزانہ سنہ گورہ
- ارباب فسادک سلاحرینی جمع ایله آسایش
بلدہنک استقبالا تأمین - وجزیرہده اقتضا ایدن
مواقعتک استحکامات مناسبہ ایله تحصینی - ورؤسای
فساد ایله بالنفس قاتل اولدیغی تبین ایدنر حقنہ
لازم کلان مجازات قانونیہ بی اجرا ایله افکار
عمومیہنک تطمینی - واهالی اسلامیہ ترتب ایدن
ضایعاتک سبب اولانلر طرفندن استحصال تضمینی
- صورتلرندن عبارتدر .

نتیجہ کلام بومسئلہده دخی سلطنت سنیہنک

محافظہ حقوقی سلاح غالبیتہ صفت متانتک
اتحادندن بکلرز .

گرید اہالی اسلامیہ سی اقتضای حالہ و دولت
طرفندن آلدقلمری اوامرہ صبورانہ و غیورانہ
متابعتلہ وطن اغورندہ نہایت درجہ دہ اظہار حمیت
ایدراک حائز اولدقلمری عثمانلی شانہ بحق اثبات
لیاقت ایلمش اولدقلمرینک دخی مقام مناسبتیہ
اعلانی غزتہ مزجہ مدار افتخار عد اولنور .

بر ملاحظہ

[تصویر افکار - نومرو ۲۵ - فی ۲۲ جاذی الاولی ۱۲۸۲]

بک اوغلندہ تبه باشندہ کی چالغی طاقمی بازار
آخشا ملری « ای کسکین قلیجم ترکلری شویاہ
کس وای آتشی تفنکم ظالملری بویاہ اولدیر »
یوللو یونانستان فسادینک چنک آھنکی مقامندہ

اول وقتلر شهرت بولمش اولان بر شرقی ایله
 علی ملاء الناس نغمه ساز اوله رق پرده بیرونلغه
 اجتسار ایتمکده و باشنه بر طاقم ادب سز لر طوپا لانوب
 ترکی بتدجکه تکراری آرزو سیله تپتمکده اولدیغی
 و بونلرک اکثری تبعه و حتی خدمه دولتدن
 بولندیغی تصویر افکاره صورت مخصوصه ده خبر
 ویرلمشدر .

بویله پای تحت سلطنتده مات حاکمه اسلامیه نك
 تحقیر یله اقوام محکومه نك تحریکنی موجب اوله جق
 تشوهاتک طبل و سورتنا ایله اعلان اولنه یلمسنه
 تعجب اولنور .

حال بوکه گرك ضابطه نك و گرك بك اوغلنده
 بومثالو احواله نظارت شامله سی اولان دائرة بلد-
 یه نك لسان آشنا بو قدر مأمور لر بسلدیکی معلومدر .
 هله آلدیغمز معلوماته گوره مذکور چالغی
 طاقمی اجرای آهنگ ایچون بر رسم جزوی مقابله-

سندہ دائرہ بلدیہ دن رخصت آلمشدر. بردارہ نک
ایسہ کندی مآذونیتی تحتندہ حرکت ایدنلری
ادب و تربیہ حدودی داخلندہ طوتمق وظائف
مأموریتی اقتضاسندندر .

عجبا بوچالغیرہ بعضیلری سلاح دردست
اولہرق گریددہ حکومت سلطنت سنیہی اغتصابہ
چالیشان یونانلیلری غیرت ویریور .

اگر اویلہ ایسہ دیرز کہ بزمدہ چنک حریمیز
آنلر حقندہ بعض منظومہ لراہ اطرافہ غلغہ
ویرمشیدی . حتی موردنک فاتح اخیرى اولان
شہید علی پاشا نامنہ تنظیم اولنمش اولان برنخمس، کہ
خاطرده قالان بر بندى شودر :

« بوجہانگیرانہ اطواریلہ ہر بر عسکرک
محو ایدر عنواتی داراتی اسکندرک
حشماہ میدانہ چیقسون تیغ آتش کسترک
کشور یونانی یکسر ایلسون زیرو زبر
نارہ یاقسون اہلنی ویرسون جہنمدن خبر»

حالا صحایف حافظه‌ده مستور بولنور . برچا-
 لغیده آتیه شهرنده بوندرله آهنگ ایتسه یونانلولر
 رضا کوسترلرمی .

هرنه حال ایسه بز بویله بر مناسبتسزلکک
 دوامنه هیچ بر سبب معقول تحظر ایددمدیکمیز
 ایچون منعی خصوصنک عموم لسانندن حکومته
 عرض و اخطارینه اجتسار ایدرز .

بالاده کی اخطار اوزرینه ضبطیه نظار -

تندن گوندریلان تنبیهنامه ننگ زیرینه درج

ایدیلان ملاحظات :

[تصویر افکار - نومرو ۴۷ - فی ۲۹ جمادی الاولی ۱۲۸۳]

بو تنبیهنامه اگرچه طرفنزه مطبوعات نظامنا -
 مهسی حکمنجه طوغریدن طوغرییه مطبوعات

مدیر لکی طرفدن کلامشدر . فقط ذیلنده جانب
باب عالیدن استیدان اولندیغی بیان ایدمک جهتیله
غزته مزده درجنی وظانفمزدن عد ایدک . فقط
حکومتجه آهام اولنانلرک ایضاح مراره حق مسلم
اولق جهتیله بو وظیفه نك اجراسی صره سنده
بالطبع حاز اولدیغمز اویله بر حقک دخی محافظه
سندن گورو طورده میز . چونکه بوتنبه نامه دن
آکلاشلدیغنه گوره تپه باشنده کی چالغیلره دأر
یازدیغمز فقره نك بعض جهتلرینه بزم مراد ایتمده
یکمز معنالر ویرلمشدر . بوندن طولای حقیقه
تأسف ایدرز .

اگر بوگا سبب بندک شیوه افاده سنده کی
حرارت ایسه تأسفمز بر قاندها مز داد اولور .
چونکه بزى بویله بر یوله سوق ایدن خلوص نیتدن
بشقه برشی دکل ایدی .

کله لم صدد بحثه: اولا بزم دأره بلدیله طرفدن

اعطا اولندیغنی بیان ایتدیگمز رخصت چالغیلرک
 اجرای آهنگ ایتسنه مخصوص ایدی . چالغیلره
 اویره تخدیش اذهان ایده جک بر شرقی بی چاغرمق
 اوزره رخصت ویرلمش اولسنی خاطره بیله
 گتورمدک .

بور رخصتک ذکرندن مقصود ایسه چالغیلرک
 نظام تحتنده طوتلسندن شکایت دگل، آلتنجی
 دأره نک کندی مآذونیتی تحتنده حرکت ایدنلری
 ادب و تربیه حدودی داخلنده حرکت ایتدیرمک
 وظائفی اقتضاسندن اولدیغنی بیاندن عبارت ایدی .
 ثانیاً، بز تبعه دولت علیه دن اولان برملتک
 هیچ بروقت علیه نده بولندیغمز یوقدر . اویره برلسان
 قوللانمق کافل حقوقمز اولان نظامنامه احکامجه
 دخی ممنوع اولدقدن بشقه، مسلکمزه دخی توافق
 ایتمز . تقبیحاتمز یالکمز ترکینک سویلندیگی یرده
 بولنوبده تکرارینی استیانلره عاند اولدیغیمون

بونک عمومأ روم ملتته عطفی بتون بتون مقصد۔
مزك خلافتده اولدیغی گبی، شهید علی پاشا نامنه
اولان خمسك بر بندینی ایراد ایدیشمز دخی یالکیز
یونانلیلره راجع ایدی . نته کیم عبارده مزدن
صراحة آکلاشیلور .

حتی ممالکمزده کی روملرک اجدادی بوخمسك
سویلندیکی زمان دخی تابعیت دولت علیه ده ایدی .
بناءً علیه بونک ممالک عثمانیه خلقتدن هیچ بر ملتته
تعلق اولدمز سانورز . منسوب اولدیغی ملتک
اجانبه قارشو لسان مدافعه سی اولمق ایسه بزم
اعتقادمزجه بر غزته نك هم حقی، همده وظیفه سیدر .
ثالثاً. غزته لر حقنده دولتک مقتضی گوردیگی
قیودی شامل اولمق لازم کلان مطبوعات نظامنامه۔
سندده غزته لرک آدقلری معلومات و اخطاراتی
نشر ایتیبوده حکومتته بیان ایملرینه دائر بر حکم
یوقدر .

بناءً عليه بوراده کی غزته لر یالکز بر دائره
 اخباری کافی عد اولنه بیه جک هر درلو اخطاراتی
 نشر ایتمکن گورو طور میور لر . و بناءً علیه تصویر -
 افکار دخی امثالک نظامه موافق اولان افعالنه
 توفیق حرکتہ کنیدیسنی مقتدر عد ایدر ایدی .
 و بناءً علیه بک اوغلی قهوه لر نده سویلنیلان ترکیلرک
 معنی ۴۱۹ نومرو مزده اخطار ایتمشیدک .

بوحالک منع اولدیغنی خبر آلمش اولسه ایدک
 بالافتخار آنی اعلان ایدر ایدک . فقط بالعکس
 اوزمان ترکیلرک دوامنه دائر بعض خبر لر آلدیغمز
 جهتہ بو اخطار خالصانه بی تکرار ایدک .

ایشته تصویر افکارک نظامنامه جه اتهامی قابل
 اولدیمه جق بویله براعلاندن مطلبی تخدیش اذهان
 اولدیغنی مطالعات مبسوطه ایضاحه کافی اولمق
 جهتیه ، شیوعندن زیاده وقوعنده مضرت گوردیکمز
 بویله بر مناسبتسزلکک معنی آرزودن عبارت

اولان مقصد مزك حصوله كلش اولسندن طولاني
 بيان تشكره ختم كلام ايدرز . وافاده خالدن
 عبارت اولان بوملاحظاتمرك بشقه معنایه محمول
 اولمیه جغنی قویا مأمول ایلرز .

استقراض

[تصویر افکار - نومرو ۴۵۵ - فی ۱۳ شعبان ۱۲۸۳]

دائرة مدنیت ایچنده افعال و آمالك تسهیلچون
 رایکان اولان اسبابدن بریده استقراض ماده سیدر . که
 ابنای وطن اراسنده امنیت قزانش بر آدم گرفتار
 ضرورت اولدجه و یا خود توسیع اقتداره بالقوه
 مستعد اولوبده وسائل مادیه تدارکندن عاجز
 قالدجه؛ بعض مرتبه فداکارلق اختیاریه بو واسطه یه
 مراجعت ایدرک، سائر لرینک مالک اولدینی رأس المال

ثروتدن لزومی قدرینه موقت صورتیاه اولسون
تصرف ایدهبیلور .

خزینۀ تعاون تعریف مستعارینه سزاوار
اولان بویله بر مورد منفعتک عالم تمدن ایچنده لزوم
وفالدهسی بر صورتله قابل انکار دگلدن . وارسون
او واسطۀ موقتهبی بر احسان هوایی صورتنده
طوتهرق سفاهت یولنه ایثار ایدن بی بصیرت نه قدر
ضرر گورسه گورسون .

حتی دولتلهجه دخی مقدملری ایفای ضرورت
ایچون چارسوی عالمک واسطۀ معاملاتتی اولان
برچوق نقودی حبس ایتک وبلکه سایه حمایتلر -
نده کی اصحاب ثروتی بغيرحق مصادره ایتک معتاد
ایکن، صکره لری عمومی استقر اضلره مراجعت
تدیری اختیار اولنمشدر .

واقعا هیئت مدنیه برچوق اجسامدن مرکب
جسم واحد حکمندهدر ، اما کافۀ احوالده فردک

جمعه مطابقت تامه سی ممکن اوله مدینگی گی . بو خصوصو -
 صده دخی افراد اوزرینه حاصل اولان تجربیه نك
 عمومه تطبیقنده نتیجه سی بتون بتون خلاف قیاس
 ظهور ایلدی . بر مشهور فن ثروت مؤلفی دیر که
 « استقرضات عمومیه نك پك چوغی سفاهت
 ویا بر طاقم لزومسز محاربه لر اغورنده اسراف
 اولنهرق . تزید . ثروت معاملاتنی اولیه بر طاقم اسباب
 کلیه دن محروم ایدلمش و بو یولده دولت لر خزانگی
 دخی تکالیف اهالی نی اغرلشدیره جق صورتده
 بیوک بیوک مضایقه لره اوغرامشدر » . برده
 بواسطه استقرضلرک سنداتی (کسب ثروتده سعی
 واقدامه حاجت بر اقیان) ایراد نوعنی فوق الغایه
 تزید ایتدیگندن واکثریت اوزره فیئاتلری اهون
 اولق جهتیله اصحاب ثروتک زیاده جه رغبتنی موجب
 اولدیغندن . معاملات تجارته بر بیوک مانعه حاصل
 ایتمشدر .

بوندن بشقہ قیمت سنداتک برقاچ گوندہ
 بر کرّہ و بلكہ برگوندہ برقاچ کرّہ ترقی و تدنیسی
 مناسبتیہ بیوک تجارتگاھلردہ برھوایی اخذ و اعطا
 پیدا اولہرق ، پک چوق نقودی اسباب ثروتک
 تزییدینہ اصلا مدار اولمقسزین کشمکش انقلابہ
 و برطاقم تجارت خانہلرینی ہر آندہ بیک درلو
 مہلکۂ افلاس واضطرابہ دوشور مکدہ در .

ایستہ بوگا بناء اوروپادہ معروف اولان عمومی
 استقر اضلرک ہر صورتبہ مضرتلری متفق علیہا
 و حتی تزیید ثروت یولنہ صرف ایدیلانلرینک بیہ
 فائدہسی مختلف فیہا اولدیغندن ، یالکز وطنک
 بر مہلکدن تخلیصی ایچون صورت قطعیدہ
 ضرورت ظہور ایدر ایسہ ، عقدینہ جواز گوستر -
 یلور . اویلہ بر زمان ابتلادہ ہر شیدن قیمتدار
 اولان جوہر جان بیہ اسرکنلدیکی گبی .

لکن دولت علیہنک سہم نامیلہ بر نوع

استقراضی وارد در، که بومضرتلرک همان جمله سندن
بری گیدر . اگرچه او چنجی سلطان مصطفی
عصر ندبرو وقت وقت آچیلتمده اولان اسهامک
آیری آیری محل صرفلری لایقیه معلوم اولد .
یغیچون محصوللری اسرافمی ایدلمشدر یوقسه لزوم
اوزرینه می صرف اولنمشدر بوبابده بر حکم صحیح
بیان اولندمز .

آنجق شوراسی عندمزرده معلومدر، که خزینه
جه بونک شرائطی سائر نوع استقراضلرک
کافه سندن اهندر . چونکه آدیغمز معلوماته گورد
خزینه بوگونکی گونده ۵۵۰۰۰ کیسه عادی سهم
فائضی ویرمکده در . حال بوکه محلول اولتمده
اولان اسهامک فائضی عادی سنه لرده بربری
اوزرینه بیگر کیسه یه بالغ اولیور . بوقیاسه گورد
اسهامک اللی بش سنده بتون بتون آرقه سی
آلمق وهرسنه نک محلولی بالتزیرل حساب اولنورسه

خزینہ طرفندن بوکھا مقابل ۱۲۹۴۰۰۰ کیسہ
 ویرمک لازم گلیور. واقعا اسہام آزادچہ محلولاتک
 آزالمسی ملحوظدر. فقط بعض مستثنا سنہلردہ
 محلول اولان فائض فوق العادہ اوچ بیٹ کیسہ بی
 دخی تجاوز ایتدیگی گورلمشدر. گریک بوندن
 وگریک سنہدہ ایکی بیٹ کیسہدن آشانی دوشمدیگی
 مجرب اولان فراغ و انتقال خرچندن خزینہ نک
 استفادہسی اونقصانی اکمال ایدہ بیلور.

بو قدر اسہام ایچون مالینہ نک معجہ نامیلہ
 آدیغی آچہ ایسہ. سکر سنہک اعتباریلہ ۴۴۰۰۰۰
 کیسہدر.

حال بوکہ دولت اورویادہ ۶ فائض و ۲ رأس
 المال ایلہ ۴۴۰۰۰۰ کیسہک براستقراض آچسہ
 ونہایۃ النہایہ یوزدہ آلتمش قیمت حقیقیہ دخی آلسہ
 تسویہ سیچون سنہدہ تقریبا ۵۷۰۰۰ کیسہ تخصیص
 ایتمسی لازم گلیور کہ بو حساب اوزرہ عقد اولنان

بر استقراضك زمان تأديه سی اولان ۲۴ میل
ظرفنده ویریله جک آچه نك یکونی ۱۳۶۸۰۰۰
کیسه یه بالغ اولور .

یوزده الی اعتبار یله ۴۴۰۰۰۰ کیسه
گتوره جک اسهام عمومیه نك تداولدن آلمسی ایسه
۲۰۰۰۰۰۰ کیسه یه توقف ایده جگی بالحساب
مثبتدر .

اسهامك ثروت عمومیه جه دخی مضرتی بانسبه
غایت خفیف گورینور . چونکه برنجی درجه ده
مقداری او قدر کثرتلی دگدرکه آگا قبادیله جق
آچه ایله تجارتک بر طاقم اسباب مادیه دن محرومیتی
شایان بحث اوله بیلسون . ایکنجی درجه ده محلو -
لیت و خرج فراغ گبی بر طاقم شرائطنه و اوروپا
معاملاتنه تعلق اولدیغیچون قیمتک تخلفنده سرعت
اولماسنه گوره، نه کلیتو سرمایه یه مالک اولانلرک
تجارتدن فراغت لرنی موجب اوله جق قدر رغبتنه

مظهر اوله بیلور . نهده اوله هواپی اخذ و اعطالره مدار اولور .

بلکه احتیاجات عمومیه نك غایت مهم برجهته خدمت ایتدیکیچون بر درجه یه قدر حسنا تندن صایلغه بیه شایسته در . چونکه ملکت مزده ادخار صند . قلمی گبی تأسیسات مفقود اولدیغندن و اسهام عمومیه و سائر ایراد انواع نك اکثری ایسه برشرا . ره نك خطر گاهنده بولندیغندن ، صنعت و تجارته حال و اقتداری مساعد اولمیاندر ایچون خزینة دولت باقی اولدجه هر درلو مخاطره دن سلامتده اولان سهمدن بشقه امنیتلی بر مدار معیشت بولنه مز . بونك قیمتنده اولان اهنیت ایسه ثروت عمومیه نك احواله قیاساً حقیقه رغبتنی تزید ایده جك بشقه . جه برمزیتدر .

اسهامك یالکز متصرفلرینه عاند بر بیوک

ضرری وار ایدیکه اوده محلول ماده سیدر . زیرا

سہم آلائر خاندانلرینہ الی الابد فائدہ بخش
 اولہ بیلہ جک اولان سرمایہ لرینک کندی حیاتلرینہ
 منحصر بر ایرادہ تحویلہ (تمیدینہ چالشلق
 اقتضا ایدن) قابلیت بقاسنی تحدید ایتمش
 اولورلردی .

یا بر فائدہ نک یالکز نفسیہ قائم اولسنہ کیم
 راضی اولور ؟ وار ایسہ وقتی خوش کچورمگی
 انسانیتجہ ترفیہ حالیہ مکلف اولدینغی نسلنک
 سعادت حالہ ترجیح ایدن خود پرستلردر ! ایشتہ
 خزینہ مالیه کچندہ بر نظامنامہ نشر ایدرک اسہامک
 بومضرتتی دخی فوائد سائر دسنک محاسنی موجب
 اولہ میہ جق صورتدہ اصلاحک اسبابی حاضر لمشدر .
 تدیر حکیمانہ آکا دینورکہ بر مادہ نک بر جہتتی
 تعدیل ایتدیگی صرہدہ جہات عمومیه سی بینندہ
 اولان موازتی اخلال ایتسون .

یونظامنامہ حکمنجہ اصحاب اسہام النده کی

سهامك خمس مؤجلاه سنی تنزیل ایتدیردیگی ویا خود
 ربع معجلاه سی نسبتنده آنچه ویردیگی حالده
 اوسهامك هر دفعه محلول اولدجه نصفی اولادینه
 قالمق اوزره یگی ترتیب اولنان سهم ایله تبدیلنه
 مقتدر اوله جقدر .

بو اصول خزینهجه برقرنه منحصر اولان بر
 نوع مصرفی ولو بطناً بعد بطن نصفیت اوزره تدنی
 صورتیه اولسون، تأیید ایتدیگیچون بیوک بر فدا
 کارلق دیمکدر .

دولتک آندن استفادسی ایسه تنزل ایده جک
 مؤجلاه ویا خود آله جق معجلاه ایله (بوسنه یه
 انحصاری امید خیر خواهانه سنده بولندیغمز) شدت
 مضایقه نك اولدجه تخفیفنه برتدیر عاجل تدار
 کندن عبارتدر .

ذکر اولنان اصولک اختیاری سهامك ثروت
 عمومیجه مضر تدن سلامتنی موجب اولان

جهت لری نی اخلاص ایتمدکن بشقه، اون بش بیگدن
متجاوز تبعه نك خاصیت بقادن محروم اولان برنوع
وارداتندن هیچ اولمز ایسه نصفنك توارناً انتقالی
تأمین ایلمشدر .

بو تعدیلک اصحاب اسهامه بر بیوک فائده سیده
شودر، که مثلاً بیك غروش مؤجله لی برسهم شمعی
هر قاج غروش صاتیلور ایسه، شرائطی دهها منفعتی
اولان یگی اسهام ایله تبدین اولنجه قیمتی ترقی
ایتمسه بیله تدنی ایلمیه جگنده هیچ شبهه یوقدر .

(فائده سنده یگی سهملر قدر امتداد اولمیان
اولادیت اسهامنك اسهام عادیهدن دائماً خمس
فضله لی صاتیلوقده اولدیغی دخی بو دعوائی بر قیاس
تجربی ایله اثبات ایده بیلور) .

حال بوکه اسهام عتیقه نك فراغ و انتقالنده
ایکی سنه لك مؤجله سنه مساوی خرج آلنور ایکن
یگی اسهامك خرج انتقالی برسنه لك فائضنك

نصفی مرتبه سنده اوله جنی نظامنامه دهه تصریح اولمشدر .

بو حاله گوزه عتیق سهمنی بو سهمه تحویل ایدنلر مجانا بر بچق سنه لك فاض قزانمش اوله - جقدر . و بوسر دهه خزینه نك تخفیف احتیاجنه خدمتله وطن پرورانه بروظیفه دخی ایفا ایده جقدر . سود وزیاتی تمیزه مقتدر اولانلر ، انده کی سهمك تبدیلنده نیچون تردد ایتسون ؟ بویله هم سرمایه سنك یگرمیده اوچنه مساوی منفعت و هم برده عنوان حمیت اکتسابی قنغی عاقل استمز ؟

شورای نوّاب

[تصویر افکار - نومرو ۴۹ : - فی ۲۹ شعبان ۱۲۸۲]

مصدره مجلس شورای نوّاب کشاد اولندی . اولکی مجلسلری توسیع زراعت و اصلاح معاملات

تجارت مذاکره آسایه مشغول اولدینی گبی اڭ صکره
کلان روزنامه وقایع مصریهدده مندرج محضرلرده
ترقی معارفه دائر نظر منونیتله برچوق مباحث
گورلمشدر . خلاصه سی شودزکه اعضای مجلس
مصرک هرمدیرلگنده برر ووسعنی جهتیله روضین
مدیرلگنده ایکی مدرسه آچیلسنی استیورلر .
فقط بونلرک مصرفی نه طرفدن تسویه اولنمق
لازم کله جگنده بعض مرتبه اختلاف واردر .
مباحث جاریهدن اڭلاشلدیغنه گوره اوقافک فضا
وارداتی بوڭا قارشولق گوسترلمسی آرزو اولنیور .
ویتشمز ایسه اصحاب خیرک اعانه سنه و فحامتلو
دولتو والی پاشا حضرتلرینک احساننه مراجعت
اولنمق تنسیب اولنیور . حتی اعضادن برذات عموم
اهالیدن برر مقدار شی آلنمنی تنسیب ایتمشدر .
و قرار مصلحت ایچون آیریجه قومیسینون تعیین
اولنمشدر .

عصر مزده معارف هر ملتك مدار حیاتیدر .
 خلقك اكمال تحصیلنه صرف اولمحق ایچون مالندن
 دگل جوهر جانندن بیله بدل آلنسه چوق گوزلمز
 فقط هرکس کندی وطنك احتیاجنی البته سائر -
 لرندن دها اعلا بیلور . بناء علیه مجلس نوابك
 نهایت مذاکرده ویره جگی قرار مصر خلقك
 تنویر افکارینه کافی اولور ظن ایدرز .

ابنای وطندن همشهریلرینك اكمال معرفتلیرینه
 سعی ایدنلر اولادینی حسن تربیه ایدن واند بگزر .
 تربیه نك منافع مادّیه سندن اولاد مستفید اولور ؛
 فقط شان معنویسی پدره عاندر .

ملت نامنه فتح کلام ایدن برهیتك الك بیوک
 وظیفه سی خالقك ترقی انسانیتنه خدمت ایتدکر .
 مجلس شورای نواب، بو وظیفه متدّسه نك ایفاسنه
 چالیشیور . موفقیتی عن صمیم تمنی اولنور .
 همتنه هزار آفرین .

بنی آدم اعضای یکدیگرند

[تصویر افکار - نومرو ۴۵۲ - فی ۱۱ رمضان ۱۳۸۳]

حقیقتدن خبردار اولانلره گوره ابنای
جنسنک مصیبتدن حصادار تأثر اولماق نصل
قابل اوله بیلور . شفقت انسانیه ایله متحلی اولان
گوگلره بر مجروحک ناله اضطرابی، بر جریحه نك
التهابی قدر مؤثر دگلمیدر .

ملت اسلامیه نك ایسه « انما المؤمنون اخوة »
اعتقادی شریطه اتحادی اولدیغیچون . هربری ابنای
وطندن برینک اوغرا دیغی فلاکتی خانه سی خلقنه
اصابت ایتمش حکمنده طوتمق لازم گلور .

ایشته بو مطالعهیه مبنی تصویر افکار سنله نك
اصلاح احوالنه دائر ۴۰۸ [۱] نومروسنده مندرج

مقاله‌سنده بر قادین خسته خانه‌سنگ انسا سیمچون
از باب اقتدارك شفقتنه مراجعت ایتمشیدی .

حیفاکه شمیدی به قدر آنک بر تأیری گور-

لمدکن بشقه آلدیغمز روایتہ نظرأ مقدملری
یکی باشچه خسته خانه‌سنه علمزده اولان مهاجره‌لر

قبول اولنور و اووسیه ایله یرلیدن دخی بعض

قادین خسته‌لر گیده بیلورکن، بر قاق گوندبرو

نسادن هیچ کیمسه قبول اولنماغه باشلامشدر .

واقعا او تأسیس خیر، غربای رجاله تخصیصاً

یاپیش اولدیغندن، نسوانی قبول ایتمه‌سندن طولانی

شکایتہ حق اوله‌مز .

فقط پای تحت سلطنتده قادینلر ایچون

برخسته خانه بولنماسی ملتک شان سخاوت و عنوان

مرحمتہ نه درجه ذل گتوره‌جگی محتاج تعریف

دگلدز .

وطنمزده انسانک اعجزی اولان بر قادین،

بلايانك اشدي اولان بيكسلك حالنده بر عاتقه مبتلا
 اولنجه، خاك سفالتدن بشقه فراش و ذهر اضطر ابدن
 غيرى دوا بوايه مامقده در. لايتميدر كه اويلاه بر بيجاره
 وطنك هر درلو نعمتدن استفاده حق طبعيسيله
 وجوده كلكشيكن. براچم صويه متحسرا ختم حيات
 ايتسون .

بويلاه قلابي دگل، طاشلري رخنه دار ايدوبيله -
 جك بر طاقم وقايع فجيعة نك منع ظهورينه (مضايقه
 حاضردهسى حالنده) دولته هيچ بار اولمقسزين افراد
 ملت پك سهولتله موفق اوله بيلور . آرزو اولنان
 مقصد ايسه بيوك بر فدا كارلغه محتاج دگلدر .
 هر كس فطردهسى نسبتنده هر سنه براعانه جزويه
 ويرمك لازم گلسه مع زياده كفايت ايدر . فضا
 قالورسه ايتام ايچون بر تربيتخانه انشاسنه و حقيقه
 محتاج اولان سئله نك اصلاح احوالنه وسائر يومثالو
 امور خيريهيه صرف ايدوبيله بيلور .

بو تصور فعله چیقارلق استندیگی حالدہ
 اول بابدہ برادارہ مخصوصہ نك تشکیلی لازم گلور.
 اویله برادارہ که خلقه امنیت کامله ویرمک ایچون
 اعضاسی معتبران اهالیدن منتخب اولمی و باب مشیخته
 ضابطه نك زیر نظارتندہ بولنمیدر . و مطالبك
 حصول واکالی ایسه دولتك ابنیه امیریه دن برینی
 خسته خانه اتخاذایدرک نظامات لازمه سنی ترتیب
 ایله خلقه تکلیف ایتمسسه محتاج گورینور . رمضان
 ایچنده بولندیغمز جهتله وقت پک طارالمش اولد-
 یغندن تسریع مصلحت واجباتندر .

بر ملاحظه

[تصویر افکار - نومرو ۲۵۷ - فی ۴ شوال ۱۲۸۲]
 بز گرید اهالیسنه بر مناسب تضمین استحصالنك
 فوائدنی جمله دن اول تصدیق ایدنلردنر . حتی

۴۲۳ نومرو مزده کی بنده مخصوصده دخی بو
صورتی ترویج ایتشیدک . امکان اجرایی تصویر
همت دولته قالور .

فقط ورقه ناک ~~در~~ الاطلائه بر صورتله
اشترک ایدهمیز . اشترک دکل عثمانلی افرادندن
بربنک قلندن اوپله برزله صدورینی بیان ایتمکن
بیله حیا ایدرز .

واقعا ثروت ملیه ناک مضایقه سی انکار قبول
ایتمز . فقط بونگله برابر سفاهتک هیچ بر نوعنده
قصورمز یوقدر . اکلنجه محالرینی طولدیرمغه
وایکیده برده قالیپاقچیلر باشنده کی دکانلری بوشالتمغه
پارده مز یتشیور .

ملتیزک حفظ اتحادی و وطنک سعادت
حالیچون جان و مال و اولاد و عیالرینی آتشلر
ایچنده براقهرق یورکلر طیامنز درجه لرده مصاب
اولمش اولان اخوانمز لازمه انسانیتی اجرا ایده جک

زمان کلنجہ ضرور تمزدنی بحث ایدہ جگڑ ؟ اجدا۔
 دمر مردک و سخاوتدہ دنیایی شانلرینہ مفتون
 ایتشلر ایدی . بزده آنلرک اولادی یز . آنلرک
 عنوان افتخارینی لکه دار ایتک روامیدر ؟

حاصلی تصویر . ملتی بوورقہنک صاحبیہ ہم
 افکار بیلدیکیچون اخطار اولنان معاونتک اجراسنہ
 موافقتی عمومک حیتندن مأمول ایتدیگی گبی ،
 اجرا آتہ تشبث اولندیغی حالده قلاماً وفعالاً مقتدر
 اولہ بیلدیگی خدمتک ایفاسنی مدار مفخرت بیلور .

تعارف علی البر

[تصویر افکار - نومرو ۶۰ - فی ۱۵ شوال ۱۳۸۳]

فرمانہ و اخوت اسلامیهنک حال و شانہ
 واقف اولانلر ایچون بر فلاکتہ اوغرایان

وطنداشلری حقنده الدن کلان معامله محسنه
 اجرا ایتک برنجی درجده فرائضدن عد اولنور.
 اجدادمزك بوفریضه خیریهی ایفاده گوستر-
 دیگی مائر ایسه دلرده دائر نیجه داستان مفاخر
 پیدا ایشدر . حتی وقایع سالقهدن اکلاشیلور. که
 حسنات اغورنده آچه دکل، نقدحیات بذل ایدجک
 قدر فتوت ملتزمده عادات جاریدن عد اولنهجق
 درجده ایدی .

ایشته بوجوانمردانك اخفادی اولان عثمانیلره
 ارنأ و فطرة حائر اولدقلى صفت سخاوت بروظیفه
 عظما تحمیل ایشدر. که اوده گریده بولن ان
 قرداشلریمزده الدن کلان معاونتك اجرا سیدر .
 بونلر اختلالك ظهورندنبرو اولاد و عیال
 و سرمایه حیاتلرینی ملتک حفظ اتحادی یولنه فدا
 ایله عثمانیلرک سحیه مفخرتی اولان شان جلادتی
 قهرمانلق مرتبهسنه اعلا ایتدیلر .

بوصر دده بیچاره لراک اموال موجوده سنی اهل
 شت و ت و محصول زینی آتش خسارت افنا ایتدی کیچون،
 شمادی یه قدر مألوف اولدقلری ناز و نعیم، رنج ایجه
 تحوّل ایدرک، معیشتلری وطنداشلرینک اعانه سنه
 قالمشدر .

پدر و برادر و یاساغر اقربالرینک شهادتیه
 یورکلری یازه لشمش برطاقم ایتام و نسوان کیمی
 آج کیمی عربان سوقاق اورتهلرند نالان اولدیغی
 ایشیدیلور .

آنلرده بزم گبی انساندر . دوشدکلری
 مصائب فاجعه یه جانمی تحمل ایدر . وحقلرند
 الدن کلان معاوتی دریغ ایدنلر انساندمی صاییلور!
 چکدکلری مشقت یالکز کندیلرینه دگل ،
 عثمانیلرک عمومنه عاند اولان بر مسئله ایچوندر .
 زیرا حادثه مناسبتیه آنلرک املاکی تهلکده
 قالدی ایسه بزمده تمامیت ملکه منر مخاطر دده ایدی .

بز صفا دوشکلرنده اویودوق. آنلر طاشلره یاصلا-
نهرق، آتشلره کوکس ویردیلر. شمعی بیچاره لری
اوغرا دیغی اضطرار بدن قورتارمق هپیمزه فرض
عین دگلمیدر .

بوندن بشقه گریداک الیمزده قالمسی ارکان
اسلامیه نك اوراده بقاسنه و بو بقا ایسه اسباب
معیشتلرینی احضار ایده بیله جک معاونتک اجراسنه
توقف ایدر . و طنمزك تمامیتنی محافظه ایچون اقتضا
ایدر ایسه جانمزی بیله فدا ایتک بور جمزدر .
بوملاحظه دخی اعانه وظیفه سنی بر قاندها تأیید
ایتمزی ؟

حاصلی انسانیت و اسلامیت و حمیت و ملیت
گریدلیر حقنده جمله مزی عثمانلی شاننه لایق
بر فتوت اجراسنه اجبار ایدیوز .

عمومك حفظ سعادت و اعلاى شانی استیان
افراد، علی العموم بو وظیفه ایله مکلف اولدیغنده

آزیدجق عقلی اولاندر هیچ اشتباه ایتمز . حتی طونه ولایتی اهالیسی بووظیفه نك اجراسنه دخی تشبث ایدرک ، بیدرنده اعانه طوپلامغه قرار ویرمش و حتی بلغارلر بیله بوتشبهه اشتراک ایلمش اولدیغی غزته لرك روایاتندندر .

بویله برمعامله محسنهده استانبول اهالیسی ایالات خلقندن وملت اسلامیه وطنداشی اولان اقوام سائرهدن گيرو قالمق روامیدر ؟

بعض ارباب خیر اعانه نك نزمیه ویرلمسی لازم گله جگنی غزته لردن سؤال ایتمکده ایدی . ایشته دولت محل اعطایی گوستردی . اعانه افکارنده اولانلر ویره جکلری آچقهبی بانقهبه تسلیم ایتمک لازم گله جکدر .

قالدیکه بو اعانه دولتجه برشی اولدیغندن ، بالطبع دولتک نظارت مخصوصه سی تحتنده بولنه مز . بناء علیه انتظام اوزره جمع وتوزیعنه مدار اولمق

ایچون اڭ زیاده اعانه ویرن ذواتک بر قومیسینده
اجتماع تکلفنی اختیار ایتک وبوقومیسینک دفاتر
ومعاملاتی آچیق طوتیهرق، هرکس استدیگی
تحریاتی اجراییه مآذون اولمق اقتضا ایدر .

فاضل مصطفی پاشانک نور غزته سنه مکتوبی

[تصویر افکار - نومرو ۴۶۱ - فی ۱۸ شوال ۱۲۸۲]

دولتو فاضل مصطفی پاشا حضر تتری طرفندن
با امضا نور غزته سنه گوندریلان تذکره حیتکا -
رانک ترجمه سیدر :

موسیو دیرکتور !

نور غزته سنک شباط بر تاریخیه چیقان
نسخه سنی گورددم. مرادم غزته مباحثلرینی قووالمق
دگلدرد . آنجق مخبرککزک ویردیگی حوادثی

تصیحیحدر. بنم برصراف شرکتی تشکیل ایدہ جگمی
 اعلان ایدن غزتهلری هر نه قدر افکار عامه دخی
 رد ایدر سہدہ. بوگا قناعت ایتیمہ رک. بن دخی سرکاتم
 وساطتیہ تکذیبہ قیام ایلدم. اشبو غزتهلرینہ ،
 [اوپن حایم] قومپانیاسیہ اولان اخذ واعظام اوزرینہ
 درلو درلو اراجیف نشر ایلکدہ درلر. او مخبرلر
 یقیناً بیلسونلر، کہ بن کندی مصالحنی براقوب
 دولت علیہ نک و کندو ملتک شو قارغہ شالق
 حالی دوشنمکدہ ایم. مصالح عمومیه نک مصالح
 ذاتیہ دن ایلرودہ اولدیغنی بیلک مذهبک دخل
 یوقدر؛ هرکس بیلہ بیلور. شو قدر کہ انسان
 اولانده اصلاحات و وطن غیرتی بولنمق لازمدر.
 اشته طرفدارلیغیہ افتخار ایلدیگم عثمانلی ملتدن
 افکار جدیدہ اصحابنک دخی مرادی بودر.
 شو افکارده بولنانلر نہ تدیری براقوب یالکز قدر
 بویله ایمش دیمکله وقت کچوررلر. ونهده امیدکسوب

مأیوس اولور لر . وگرید اختلالی و سائر قاریشقلقلر
ایسه، بوذواتک ثبات افکارینه هیچ خالی ویردمز .
(مخبر)

ملاحظه

بو تذکره دنک بر فقره سی واردرکه ملتنگ
احوال آتیه سنی دوشنانلر ایچون صورت مخصوص -
صده دقته شایان گورینور . بوده عثمانلی ملتندن
افکار جدیده اصحابی عننده مصالح عمومیه مصالح
ذاتیه یه مرجح طوتلدیغنه دأر اولان فقره در .
(افکار جدیده اصحابی ذات مکتوبده ترکستانک
ارباب شبابی تعبزیله یاد اولنمشدر) .

اوروپالیرک عثمانلیلری تدنی ووقوف صرف
ایله اتهام ایدرک شرق مسئله سی حقنده بر طاقم
تشبثات رسمیه یه دخی قالقشقلری صرده، ارباب
شبابک ذکر خیری غزته لرک لساننده طولاشمق

شہدہ یوقدر. کہ اورالردہ نظر تجبہ گوریلور :
فقط بزجہ مباحث بدیہیدندر .

قرن جدیدہ بولنانلرک تمیزی نصل انکار
اولنور. مکمزده مائر علیہ ومدنیہنک ہرہانگی
جہتندہ برجزوی ترقی گورندی ایسہ بلکہ یوزدہ
طقسانی آنلرک ثمرہ ہمتی دکیدر؛ وقعا بوترقینک
زمانہیہ نسبتلہ پک جزوی اولدیغی مساند .
اما شوراسنیدہ منصفانہ دوشونمک لازم گلور، کہ
اسباب تحصیلمز ہیچ حکمنددر . مساعی ذاتیہدن
اولسہ اولسہ بوقدر استفادہ اولنہ بیلور .

حاصلی ارباب شبات ملتک مراد ایتسیدر .
آندہ نہقدر ترقی گوریلورسہ بزجہ احیای وطن
امیدی اوقدر قوت بولمق لازم کلور .

ایشته بوسبیدندر کہ ممالک محروسہنک احوالہ
لایقیہ واقف اولانلر، ہرنہ درلو عارضہ ظہور
ایتسہ ینہ ملتک فیوضات آتیہسندن قطع امید
ایتمزلر .

اور وپالیر وارسون عثمانلیلرک سعادت حالنی
 مزارده عد ایتسون . عندمزرده معلومدر . که
 او مزارده دگل ، هنوز رحم مادردهدر . بر کرده دایه
 تر قینک آغوش تربیتنه دوشوبده نشو ونمایه
 باشلارسه ، فطرتنده اولان استعداده گوره آز
 زمانده جمال کائنه عالمی حیران اینک مأمول
 قویدر .

بر ملاحظه

[تصویر ایکار - نومرو ۶۶ : - فی ۳۰ شوال ۱۳۸۳]

خیریه تجارینک بو خدمت حمیتکارانهسی
 بر تجارت خیریه مغنویهدر . که فائدهسی ملتک عمومه
 شاملدر . بناءً علیه قزاندقلری سرمایه مشوبادن
 طولایی کنیدیلی عن صمیم تبریک اولنور .
 تصویر ایسه هر در لو امور خیریه و محقیه طرفدار

و او جمله‌یه داخل بولندیغی جهته گرید اهالیء اسلا-
 میه‌سنه هر نه صورتله اولورسه اولسون خدمتکار
 اولغی مدار مفخرت بیلدیکچون ، کندیسنه واقع
 اولان تکلیفی کمال مسارعتله قبول ایدر . و بو
 صروده خیر خواهان وطنه اخطار عاجزانه‌سنی
 شو و جمله تکرار ایلر . که گریده فلا کتزدده اولان
 قرداشلر من جزیره نك قاریش قلعنه باقرق ،
 املا کلرینی صاتوب بشقه یرلره هجرت ایتک اللرنده
 ایکن ، وطنلرینی وطن عمومینک دائرة اتحادنده
 طومتی نتیله صبر و ثبات ایتدیلر . عاقبت شمدیکی
 فلا کتله اوغرادیلر . ملت اغورنده حاصل
 اولان بونجه یاردلر مرهمسز قالمش و محافظه وطن
 ایچون کیجه گوندز اداره سلاح ایدن نیجه وجودلر
 آچلقدن بی تاب و توان اولمشدر . فریادلرینی
 بزدن بشقه کیم ایشتسون ! آنلر و طنمزده الدن
 کلان خدمتی ایفا ایتدیلر . بزدده آنلره المزدن

کلان معاوتی اجرا ایدہم . حمیت و انسانیت بویله
 گونده بللی اولور . بزعا جز نوازلقله دنیده شان
 آلمش بر ملتز . لایقمیدر ، که عنوان مفخرتمز
 لکهدار اولسون . شمدی یه قدر طوپلانیلان شیر
 او بیچاره لرك تسکین اضطرانہ کافی دکلدر .
 واقعا هرکس آنکله اکتفا ایتیه جگنی
 بیلورز . فقط شوراسنی دخی پیش نظر دن
 آیرمیہ لم که اعانه ایدہ جکمز محتاجینک اضطرانی
 پک عاجلدر . معاوتده نه قدر مسارعت اولورسه
 او قدر ایشه یراز .

فریاد اهل حاجتہ امدادہ سعی ایدک
 ای غیرت وطن چکن اصحاب اقتدار
 اهل وطن محبتیدر غیرت وطن
 ظن ایتیک که طوپراق ایچوندر بواعتبار

اسکندریه کتابخانه سی

[تصویر افکار - نومبر ۱۱ - فی ۲۳ ربیع الاخر ۱۲۸۲]

معرفتک شرف و امتیازی اسلام آراسنده
 بغایت مرعی و بامکد بر اعتقاد شرعی اولمق جهتیه
 « اطلبوا العلم ولو بالصین » امرینه مطیع اولان
 بهادران عرب ، ممالک مفتوحه لرنده بولدقلری
 مؤلفات گران قدری مال جهاددن مقبول بر غنیمت
 اجتهاد بیلورلردی . فنونه خدمت و رغبتلری ایسه
 اسکی مدنیتک بقایای آثارینی صحیفه عالمده پایدار
 ایدن تراجم عربیه ایله مثبت ایکن ۶۰۰ سنه هجر-
 یه سی رجالندن اولان ابوالفرج نام راهب متعصبک
 تألیف ایتدیگی تاریخدن ، مشهور اسکندریه کتبخانه
 نه سی مصرک حین قحنده عربلر طرفندن احراق
 اولندیغنه دائر علی طریق الافترا دلیلسز بر دعوا
 میدانه چیقارلمشیدی . نه چاره که شان اسلامیه

شین گتیرمک ایچون تصنیع اولنان بویله بروایت
لاتین لسانه آشنا بعضی علما طرفندن دخی قبول
اولنمشدر .

وقعه ایسه برمنوال محرز بزجه برذل ترتیبی
موجب اولدیغیچون، خرسیانلغه محبت ویا اسلامیه
اهانت قصدنده اولان برطاقم دشمن تعصب عنوانلی
متعصبل اندلسده ضایع اولان بونجه خزان
معرفتی خیاله بیله گتورمز ایکن، روایت مذکو-
ردنی، که اوروپا عقلاسی عنندنده دخی مردوددر
قال وقلدرینه ورد ایتمکدن خالی دگلر ایدی .
بناءً علیه ملت اسلامیه نك بویله بر بهتان عظیمدن
اثبات برائی حمیت دینیه و ملیه ایله متصف و فن
تاریخه تفرعات لازمه سیله بالاطراف واقف اولان
برذات طرفندن التزام و اول بابده دلائل مقتضیه
جامع و غایت مفید و نافع بر رساله نك تألیفنه اقدام
اولنمشدر، که مقرون ختام اولان جزو اولی

تصوير افكار ك ۴۰۲ نومروسىندن بدأ ابلا ۴۱۵
نومروسىنه قدر طبع اولمىش و بعض جهتلرى
مؤلفى طرفىدىن تصحيح وتوشىخ اولدىقدن صكره
آرىجه دخى باصلىشد .

جزؤ مذكور بش فصل اولوب - برنجيسى
يونانىستانده معارفك سبب انتشار وانسلابنى -
ايكنجيسى رساله نك موضوعى اولان اسكندريه
كتبخانه سنك زمان و سبب انشا و احتراقيله مقدار
كتابى - اوچنجيسى ذهاب فلاتونك مذهب
عيسوىيه انقلابى - دردنجيسى روماده يادگار
مدىت اولان بونجه آثار نفىسه ايله برابر ايكنجى
دفعهده انشا اولنان اسكندريه كتبخانه سنك صورت
خرابى - بشنجيسى روم وقتىنده استانبولده
موجود اولان كتبخانه لرله آثار سائر نك افناسى
اسبابى مبنيدر .

رساله مذكور نك جزؤ ثانىسى دخى در دست

ختم اوله رق عن قریب تفرقه مزده نشرینه ابتدار
اولمق متصوّر اولدیغی عمومہ اخطار اولنور .
بحق حسنات علیہ دن معدود اولان بویله
بر تالیف گزیده دن طو لای صاحبک سعی مشکور
ونامی بین الاسلام لسان تحدیث ایله مذکور اولمق
مأمولدر .

قولرا - ورفیقک وفاتی

[تصویر افکار - نومرو ۲۲۲ - فی ۲۰ ربیع الاخر ۱۲۸۳]

برمدتد نبرو استانبول خلقنه مستولی اولان
قولرا بونجه کوگالردده مدت مدیده دفع اولیه جق
بریاد الیم ترکیله کتمش و بر ایکی گوندن برو
استانبولک هیچ بر طرفنده اثری ایشیدله امشدر .
معلومدر که بوداهیہ استانبولک هر جهتده

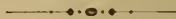
شدتی بر درجده گوسترمدیگندن. و فیاتک مقدار نجه
مشهود اولان تخمینار یک مختلف اولدیفی گبی
غزته لوده گوزیلان یومیسه یوصله لریله قومیسبون
طرفندن بعض ذواته صورت مخصوصه ده گوند.
ریلان ژورنالار بیننده تب این گورندیکی جهتله
روایادن دخی بر فکر صحیح حاصل اتمک ممکن
اوله میور. هله بعض ارباب وقوفک بیانله گوره
بو دفعه کی قولرا یالکز شمدی یه قدر استانبولده ۳
دفعه دها ظهور ایتش اولان امثالندن دکل ۲۷
تاریخندن برو وقوع بولان وبالردن بیله دها شدید
ایتش. جناب حق امثالنی گوسترمسون. علت
مذکوره اثریله ذوات معروفندن و مشاهیر
ارباب فنونندن احیایک ودها خیلی مأمورین ملکیه
وقلمیه وامرای عسکریه و اطبا و برده ازکیای زمانه دن
ومذاهب اوطهسی متمیزان خلفاسندن رفیق یک
آفت نا که رس ممانه دوچار اولمشلردر.

مومی الیه مکاتب رشیدیہ بیہ کتھامش
اولدینی خالدہ خانہ سندنہ رشیدیہ شاگردانندن
زیادہ شی تحصیل ایدرک، اون بش اون آتی یاشندنہ
ایکن اول وقت هنوز آچلمش اولان مکتب ملکئیہ
دخول ایله امتحانده برنجی صنفدن شہادتنامہ
آلمش و مشہود اولان حدائتہ نظراً موجود اولان
حداستی ابتدای شہرتہ سبب اولمشیدی . مؤخرأ
مأمور اولدینی مذاہب او طہ سندنہ حائز امتیاز
اولدینی گبی برمدتہ ترجمان احوال محرر لگندنہ
بولمش و اوصردہ برقاچ نسخہ باصلدقندن صکرہ
بعض اسبابہ مبنی چیقہ مامش اولان مرآتی احداث
ایتمشیدی . اون بش یگر می پارچہ دن عبارت
اولق اوزرہ منتخب اشعاری و (لطائف انشا)
نامیلہ مشاہیر ادبانک محرراتندن مرتب و مطبوع
برائری واردر . بیچارہ دہا ۲۳ یاشندنہ ایدی .
کوچک برادری طیبہ یدنجی صنف شاگردانندن

رضا بك دخی سلطان محمد قولنه مأمور
بولندیغی حالده کندیسندن ۱۷ گون مقدم وفات
ایتمشدر . اودخی کمال استعداد ایله معروف ایدی .
قولر انک زمان بحرانی ائناسنده فدای نفس ایدر -
جه سنه اظهار غیرتله ابقای نام ایلمشدر .

بقا ممکن دگلدیر گرچه کیم دوران فانیده
فنا اما بلای محض اولور وقت جوانیده

اولرک کارگیر اولسنه دائر بند مخصوص

[تصویر افکار - نومرو ۲۷۰ - فی ۳ ذی القعدة ۱۲۸۳]

ادراک ایدنه اصل بدن خاک و طندر

کیم خاک وطن مایه اجزای بدنر

بیتمده اولان توجیه شاعرانه بی بر قاعده حکمییه

حاکمنده طوتمق نهدن ممکن اولسون . یا زمینده کی

موجودات ایچندہ خاصہ فیکریہ سی جہتیہہ نفس
 ناطقہ مقامندہ اولان نوع بشرک ہیئت مجتمعه سنه
 بدن، مسکن ومدن دکلیدر. انسان جمعیت منیه نك
 خارجندہ قالدیغی حالده نصل انسانجه تعیش ایدہ -
 بیلور؟ بناءً علیه افراد بشره گوره بدنی دائرہ
 انسانیت اولدیغیچون وقایه لازم ایسه، وطنی مرکز
 مدنیت بولدیغیچون حمایه الزمدر. زیرا وطن
 نه درجه سعادت حالده اولور ایسه ابنای وطنك
 رفاه وعزتی دخی اودرجه کمالده اولور .

بودعوایه شویله بر دلیل ابراز اولنه بیلور، که
 بر انگلیز نفرینك چینده مستفید اولدیغی حقوق
 انسانیه اوملکده برقاچ یوز بیك نفره حکمی
 نافذ اولان برسر عسکردن البته زیاده در. چونکه
 اوملکده حکومت نفرک بغیر حق برقیلنه طوقنسه
 جزا گورر. فقط سرعسکری بی پروا اولدیرر .
 بو حالده وطنك قدر اصلیسنه برده خصوصی

بعض مزیتوں منضم اولدیغی حالده معموریتی نه درجه التزامه شایان اوله جغی معلومدر .

بزم و طخیز اولان استانبول ایسه بر شهر شهردر . که پای تخت و بلد که عین تخت عالم اولمق قابلیت طبیعیه سنی حائزدر . ساحلی ایکی دریانک ملتقا سیدر . که زراعتک اڭ معمور بوستانی اولان آسیانک محصو-لاتی اورویایه و صناعتک اڭ مشهور دکانی بولنان اورویانک معمولاتی آسیایه نقل ایتمکده واسطه اولمشدر .

و داخلی ایکی قطعه عظمانک نقطه منتهاسیدر . که جامع دیانت حکمنده بولنان شرقک فضیلت اطواریله ، مکتب حکمت صورتنه کیرن غربک امتزاج مزیت افکارینه رابطه ویرمشدر .

بو بلده دلارا عالمک اقلیم اعتدالنه زینت ویرمش بر موقع مستشاردر ، که نظر امعانه باقلسه بریرده مثالی گورلمز . مگر که لطافت عالم فریبنی تماشا ایدن زوارینک دیده تحسرنده قالان عکس بیثالیدر .

بوندن بشقه بزجه بر حیثیتی دها واردر، که
ملتمزه موروث اولان شان مظفریتک اذ بیوک
بر نشانه افتخاری بوبلده در .

حقیقت حالدہ بویله قهرمان بر ملتک نشانه
افتخاری اولمغه شایان دکلیدر، که ذاتاً « حسرة الملوك »
عنوانی احراز ایتمشیکن بزم ملکمز اولهلی
برقاندھا کسب امتیاز ایتشدر .

چونکه و طمنز بزه نه قدر شرفلی کلدی ایسه
بزده آنک قدرینی او قدر اعلا ایلدک .

بزدن اول حکمت یونانیانک نقطه اجتماعی
اولمش ایسه، اجدادمز زماننده دخی سطوت عثمانی
نیانک مرکز انتشاری ایدی . اجدادمز اوزمان
غالبیتک شاتی تمامیلہ ایفا ایتدیلر . بزه قالان بو اوان
مدنیتک حکمنی لایقیه اجرا ایلدکدر، که بوبابده
بزجه لازم اولان همتک اذ بیوک برجهتی دخی
مسکنلرمزی حریق بلاسندن قورنارمغه مصروف

اولمیدر . نته کیم اجدادمزک اڭ کلی قوتی سایه
سیف مهابتده وطنلرینی آتش تسلطدن محافظیه
معطوف ایدی .

یانغین بر بلای طاقتسوزدر، که استانبولده باعث
اولدیغی ضایعات مر مردن و بلیکه گومشدن بر قاج
شهر عظیم انشاسنه کافیدر ظن اولنور . هله
بوضایعاتک ایچنده اسلافک بزه هدیة معرفتی
اوله جق بر طاقم گران قیمت اثر لر واردد که اغور لر نده
دنیلر صرف ایدلسه نلافیلری ممکن اوله من .

بوبلانک دفعنه دوشونیلان چاره ایسه اوچ
صورتدن عبارت اولوب ، بری الیوم موجود
اولان تداییر اطفاییه در، که تأثیر سنزلگنه مشهود من
اولان یانغینلرک هر بری بر دلیل روشندر . آتش که
شراره دن مستعد اشتعال اولان بر مملکتی صارار
آنی صونصل اطفاییلسون . محنت که ذره دن
قبول انفعال ایدن بر قلبه استیلا ایدر آگا کریه
تأثیر نیلسون .

ایک نجیسی سوقاقلرک دها زیاده توسیعیه برابر
 اوج بش خانه آردسنه برکارگیر دیوار انشاسیدر .
 بوايسه خیلې مصرف اختیارینی مستنزم اولمغله
 برابر عادی یانغینک وقوعنه اصلاً مانع اولمیدجغنی گبی
 بیوک یانغینلرک بیله تکثرینه حائل اوله مر . چونکه
 شدتلی برروزگارک او گنه دوشن آتش پارچه لری
 دیواری دگل ، قلعه بدنلرینی بیله آشدیغنی دفعاتله
 تجربه اولمشدر . که اک بیوک بردلیلی دخی مؤخرأ
 وقوع بولان حریق کیرده آتشک خواجه پاشادن
 جفال اونغانه و سلطان احمددن قوم قپویه
 صچرامسیدر .

اوچنجیسی ابنیدنک کارگیر اوله رق یاپدیر -
 لمسیدر که استحصال مقصد ایده جک تدیر دخی
 بودر . چونکه استانبولده آخشاب بنا باقی اولدچه
 یانغین دخی باقی اوله جغنده شبهه اولند مر . بوقضیه بی
 انکار ایدن وارایسه آغاجک آتشدن اشتعال

ایتمیه جگنی اثبات ایتلیدر، که مدعای قبول اولسون .

حتی بوندن بویله استانبولده انشا اولنه جق ابنیه نك کار گیر یابدیرلمسی ایچون اطرافلی برتدیر تخاذ اولنق نزد دولتده دخی قرار گیر اولدیغی ایشیدیلپور .

حکمت حکومت قواعد اساسیه سنه مبتنی اولان بو قرارك فعلیاتنی میدانه کلنجه عصر مزك وطنه مؤبداً پایدار اوله جق بریادکار قیمتداری اولور .

حصول مقصد ایسه هر کسك مألوف اولدیغی اخشاب ابنیه انشاسنك جانب حکومتدن منع قطعی تحتنه آلمسنه توقف ایدر . وشبهه یوقدر که بوکام قانون حقایق مساع گوسترر . زیرا مزیت انسانییه متعلق اولان شیلرده اولادینی تمایل طبیعیسی خلافتنه اجبار ایتک بر والدك حقوقندن اولدیغی گبی ، فاندوسی وطنه عاند اولان مادد لری تبعه سنه اختیاری

اولمز ایسه اضطراری یاپدیرمق دخی بر حکومتک
وظائفنددر .

ابنیه نك شمديكي حالده قالمسني ترجیح ایدنلر
ایسه کار گیرده اوچ محذور بیان ایدرلر .
برنجیسی اخشابك کار گیردن زیاده زلزله یه
مقاومتیدر .

حرکت ارضك وقوعی او قدر ندرتددر ، که
مخاطره سی ، هنوز دفعنه چاره بولنه میان قضای آسما-
نیلر درجه سنده طوتیه بیلور . بوندن احترازاً
مملکتمزك هر گونك برداهیة تخریبیه سی اولان
یانغینك دوامنه نصل رضا ویریلور !

مثلا کره نك سطح زمینی عوارضدن سالم
اولمدیغیچون قعر آتشیننده اقامت نه وجهله اختیار
اولنور .

ایکنجیسی کارگیرك صحتیه بعض مرتبه مضر-
تیدر . بومضرتك دفعی پك مشکل برشی اولمدیغنی

شوراسی بداهةً اثبات ایدر، که پیش نظر مزده اولان
 بك اوغلی خلقنك صحت بدنيه جه استانبوللیلردن
 هیچ بر فرقی گوريله میور . طوته لم که حیاتك قیمتی
 یلدیکیچون اسباب تحفظده اهامال ایدنلردن بعضیلری
 ضرر دیده اولسون . کافه افرادی جسم واحد
 اعتبارنده اولوق لازم گلان بر هیئت مدنيه نك،
 کارگیر اولسه اولسه بعض اعضاسنه اضطراب
 ویرر . آخشاب ایسه مدار قوتی اولوق جهتیله
 اعصابی حکمنده بولنان ثروت ملیه سنه مضر اولور.
 هیچ بر دولت ایسه خصوص ایچون عمومك منفعتی
 فدا ایتمگه مجبور دگلدر . نته کیم هیچ بر عاقل نزولی
 نزله یه ترجیح ایتمز .

اوچنجیسی مصرفك کثرتیدر، که مسئله نك
 اصل جای دقت اولان محلی دخی بوراسیدر .
 فی الحقیقه بهاسی شمدیکی حالنده طور دینی خالد
 استانبولده ابنیه نك کارگیر یاپدیرلمسنه قرار ویرلسه

ثروت ملیه نك كفايتسزلكى جهتيه عمومك
 احتياجاتى آغرجه بريوك آلتنده براقلمش اولور .
 فقط آلنان روايته گوره جانب دولتدن عادى
 كارگيرلك بهاسنى نوغنه گوره يوزاللى ايله اوچ يوز
 غروش آراسنده براقمق ايجون تدابير لازميه
 تشبث اولنمشدر .

بومقصد حاصل اولورايسه كارگير ايله آخشابك
 بيننده قاله جق تفاوته قارشولق كلك ايجون يانغين
 تلفاتندن مصون اولمق بر طرفه طورسون، يالگيز
 كارگيرك زياده طيانمىسندن ثروت عموميه جه حاصل
 اوله جق تصرف كفايت ايده ييسى مأمول اولنور .
 فقط ايشك نتايجنده اولان فائده نه قدر مسلم
 اولورسه اولسون اجرا آتسه ثروت عموميه نك
 كفايتى مسئلهسى افكارى تخديش ايتك جهته
 بعضيلر طرفندن استانبولى حريق بلاسندن
 قورتارمق ايجون خرايت حاله دوشورمكدن

احترافاً تسريع معمریت ایدہ جک بعض وسائلہ
مراجعت اولنمی آرزو قلمتقددر .

فی الحقیقہ استانبول گبی بر موقع بی نظیرک الٰہ
ادنا عرصہ سنی اثر اعمار دن خالی بر اقمغہ کیم قائل
اولور ؟ مگر کہ آتش خانمانسوز اولہ ! قلب
عارف گبی بر معورہ کمالک تخریبہ کیم رضا گوسترد ؟
وارایسہ ظلم ایلہ دنیا بقدر قحہ آسایشہ محل امکان
بولان بی بصیرت لدر . نتہ کیم یوغو قوشنک راحت
ویرانہ کوشہ لرینہ منحصر اولور .

آنحجق اصل جای دقت یا تعاون عمومی و یا خود
بر شرکتدن استقرار صورت لرندن عبارت اولان
وسائل مذکورہ نک تمیز ماہیتیدر . گرچہ تعاون
صورتندن دولتجہ بر مضرت ملحوظ دکلدر . فقط
حصول مقصد ایچون بر فائدہ سی دخی مأمول
اولندمز .

یالکنز بر قاچ سنہدہ بر کردہ وقوع بولمقدہ اولان

بیوک یاغینلرک خرابه لرینی اعمار ایتمک خزینه لر
صرفنه محتاجدر . حتی خواجه پاشا حریتچیون
طوپلانیلان اعانه بردفعه لک اولدیغی حالده یکون
حاصلاتی بر محله سنی بیله انشایه کفایت ایتمز .

بعض ازباب تدقیقک حسابنه گوره استانبول
و توابغنده بولنان اخشاب ابنه نک عموماً کارگیر
یاپسی لاقل ۳ ملیون کیسه یه توقف ایدر ایمش .
حال بوکه هرکس تحتہ پارچه سندن اولان خانه سنک
یاندیغی و یا خرابیته یوز طوتدیغی صورتده یرینه
کارگیر بر خانه قزانہ جغنی بیلورایسه کیسه تعمیراته
آچه صرفنی استمیه جگی گی، احتمال که حریتقلرده
زیاده لشور . و بناء علیہ ابنیه موجود بر یگر می
بش اوتوز سنه ظرفنده کارگیره تحویل اولنمق
لازم گلور .

بو حاله گوره استانبول اهالیسی سننده یوز
بیك کیسه قدر اعانه ویرمیلدر، که مقصد حاصل

اولسون . دگل بومقدار، حساب فراح صورتیه
 نصفی بیه کافی عد اولنسه خلقه یالکز ابنیه ایچون
 بو قدر فدا کارلق تحمیل ایتک حریقی ظلم آتشنه
 تحویل دیمکدر .

اعانه یی یالکز یانمش اولان یرلرک اعمارینه حصر
 ایتک ایسه یانغینک ترویجندن بشقه بر نتیجه ویرمز .
 گله لم استقراض صورتنه : معلومدر . که عموم
 ایچون اوله جق استقراضک اذ اساسلی شرطی
 مستقرضک آله جنی آچه دن استفادسی اول بابد
 اختیار ایده جگی فدا کارلقدن زیاده اولمقدر .
 بو حاله گوره اوله استقراض ایله برخانه یاپلدیغی
 حالده اجارده سی فاضی تسویه دن صکره صاحبنه
 هیچ اولماز ایسه عرصه سنک قیتی نسبتنده بر فائده
 بر اقلیدر . که شرط جواز موجود اولسون .

حال بوکه استانبولده عموم نامنه استقراض ایله
 یاپدیریه جق کارگیر خانه لردن بلکه یوزده بشنک

اجارده سی مصرفتک اقتضا ایدن تخصیصاته
قارشولق اوله مز .

چونکه اوروپا دیونی الیمزده بر دلیسدر، که
سنوی ۶ فائض و ۲ رأس المال ایله قنغی تجار-
تگاهده بویله بر استقرارض آچلسه، مصرفی تنزیل
اولندقدن صکره نهایت یوزده آلتمشدن زیاده آچه
آلته مز .

بو حالده مثلاً یوز اللی آرشون بر خانه یابد-
یره جق آدم هر آرشونی لا اقل ایکیشر یوزغروش
حسابیه محتاج اولدیغی اوتوز بیك غروش ایچون
اللی بیك غروش دین آلتنه گیرمک و بونک ایچون
سنهده درت بیك غروش ویرمک لازم گلور .
حال بوکه استانبولک وسط طرفلرنده. که ابنیه نک
ایجاری سائر یرلرینه نسبتله حد وسط اعتبار
اولنه بیلور بویله .- خانه کرایه ویرلمش اولسه سنهده
بیك بشیوز غروشدن زیاده ایراد آلتهمز .

هانه بیوجک خانہ لر متانت وزینت جہتیہ
 بو حسابک بر بچق مثلندن زیاده مصرفہ محتاج اولور
 و آکا بناءً مثلاً آلتی یوز آرشون بنالی برقوناق
 یاپدیرمق ایچون سنہدہ یگر می بش بیك غروش
 قدر فائض و رأس المال ویرمک اقتضا ایدر .
 بونلرک ایسہ اکثرندہ سنہدہ آنجق آلتی آی
 اقامت اولنور، کہ بویله بر خانہ مصرفنک تخصیصاتنہ
 کفایت ایچون آیدہ درت بیك غروشدن زیاده
 اجارہ گتور ملیدر . برده دہا بزده افکار تصرف
 درجہ لزومده اولمامسنہ گورہ بویله براستقر اضک
 اعطاسنی تعہد ایدہ جک شرکت طرفندن عرض
 اولنہ جق آچہ، کہ تسویہ سیچون مستقرضک یوز
 غروشہ مقابل اوچ یوز یگر می غروش ویرمی
 لازم گلور . پک چوق اصحاب املاک عنندنہ بادہوا
 برسرمایہ صورتندہ طوتیہرق ابنیہدہ دائرہ
 احتیاجاتک قات قات فوقنہ چیقیلور ایسہ تأدیہ دین
 بتون بتون مشکل اولور .

برخانه نك انشاسیچون آله جق آچه نك ایسه
 صاحبی طرفدن تسویه اولنه مدینگی صورتده ضمانی
 بالطبع ینه اوخانه در . بو حالدره گوره بویله بر تشبته
 قالیقیشیلور ایسه نتیجه سنده اصحاب املاکک و بلكه
 صاحب ملکک بیه حقوق تعرضدن بری قالمق
 نصل مأمول اولنور .

نتیجه سنده وخامت ملحوظ اولان برحرکتی
 حال حاضرده فائده زائده سی گوریله جکیچون اختیار
 ایلمک، اساس معموریتنی تأیید ایتمک استیان دور
 اندیش بر حکومتک شانندن دگلدیر .

افادات مشروعه دن آکلاشیلور، که موضوع
 بحث اولان مقصد خیر ایچون عهده دولته مترتب
 اولان وظیفه کارگیرک مصرفنی تنزیل ایده جک
 اسبابی استحصال ایدی . تثبث بیورلدی .

قرار رسمیمی اعلان اولنجه افراد ملت ایچون
 تسهیل مطالب ایده جک تدبیر ، ابنه ده لزوم حقیقی
 حدینی گچما مکردر .

کارگیرک فوآند مشروحہ سی میداندہ ایکن
 حال حاضرک الجاسیہ ابنہ نك شمديكى قدر وسعت
 وزینتہ میدان ویر مدیکچون ز جحانہ خلیل گلمز.
 بر بنانک مادام، کہ وجودندہ امنیت بولنہ
 حدودندہ وسعت بولنمش نہ مزیتی اولور. و مادام کہ
 دوامی قابل اولیہ، اندامی مقبول اولمش نہ فاندہ سی
 گوریلور .

[تصویر افکار - نومرو ۳۸۱ - فی ۱ ذی الحجہ ۱۲۸۳]

آشیایہ احتیاج ویرر قدر ورغبتی
 سنکک بنا ایچوندر اگر وارسه قیمتی

حقیقت برشی کہ اقتضای حالہ موافق اولور
 البتہ اعتبار بولور؛ استر ایسه حجر شجر مقولہ سندن
 اولسون . ایستہ بوقاعدہ کلیہ استنادنددر، کہ
 تصویر افکار ۳۷۴ نومروسندہ مندرج مطالعاتک

حد ذاتندہ بر قیمتى اولمديغنى بيلوز کن موضوعنک
 حال حاضرجه اولان اهميتى جهتيابه اعلاننه جسارت
 ايتمشيدى . بونک گرك دوات و گرك بعض خير
 خواهان ملت طرفندن نائل اولديغى حسن قبول
 ايچون تشکرىنى تکرار ايله برابر آرزو ايتديكى
 مقصدک مقدمات حصولنه متعلق برقرارى نشر ايله
 افتخار ايدر .

شويلاه که مجلس والانک ۲۴ ذى القعدة تاريخلى
 تقويم وقايعده اعلان اولنان مضبوطه سندن آگلا -
 شلديغنه گوره حريق کبير عرصه لرى اوزرينه
 اخشاب بنا ياپدير مق قطعيا منع اولنمشدر .
 بو مقدمه بر تدبير مؤثر درر که ملکمزده اساس
 معمورىتک بر قاعده صحیحه اوزرينه وضعنى مبشر درر .
 ممالک متمدنده هر وقعه عظيمه نک علامت
 فاخره سى اولمق ايچون تزينات بلديهه کوپرى
 و چشمه گي بر بيوک اثر علاوه ايدر لر . بزده دخى

افکار عصریه ابنیه خصوصند شوموفقیتهنی اکمال
 ایده بیلور ایسه مدنیت میداننه جسامتجه دنیاده
 ایکی اوچ بلدهدن بشقه مثل بوانمیان استانبول گی
 بر سواد اعظمك معموریتنی یادگار براقه جقدر .
 اوله بر یادگار که وطنزده آنار اعمارك تحجرندن
 عبارت اولان وجودی دنیا طور دقچه برقرار
 اوله بیلور .

بوموفقیتهنی اکمال ایده جك واسطه ایسه شمیدیکی
 ممنوعیتك تعمیمی ممکن اوله ماز ایسه سائر یانغین
 یرلرینه توسیعیدر، که مسئله نك نزد دولتده مظهر
 اولدیغی اهمیت کامله یه گوره بوسورت قرارلشمش
 حکمنده طوتیله بیلور .

وطنزك حریقندن محافظه سیچون بتون بتون
 احتراقه انتظار اولنه جقدر ظن اولنسون . بز
 بوفاندی نأرة مصیبتدن دگل، انوار معرفتدن
 استرز که بوبابده ارانه ایتدیگی تدیر، کارگیر مصرفنی

تزیل خصوصیدر . بناءً علیہ بومقصد ایچون جانب
دولتدن اجرا اولنان تشبثاتک نتیجہسنی ارباب حمیت
آتشدن شدید عد اولنہ بیله جک بر انتظار
ایله بکلر .

برکرہ اخشاب ایله مقایسه اولندیغی حالده
زیاده طیامنسندن حاصل اوله جق فائده . زیاده مصر-
فیچون اختیار اولنہ جق فداکارلغه صحیحاً قارشو
کله جک صورتده کار گیره فیئات وضع اولنسون .
وَحریق کبیر عرصدلی اوزرینه وقوع بوله جق
انشا آتده کار گیر ایله ثروت عمومیه بیننده اولان
نسبت بالفعل تجربہ ایدلسون . حصول مقصدک
امکانی اگلاشیلور ایسه اخشاب آراسنده بولنمق
مخدورندن سالم اولان یرلره دخی ممنوعیت حاضره
تعمیم اولنور وبلکه اصحاب اقتدار طرفندن یاپیله جق
بیوجک خانه لرک وخصوصیله ایراد اولمق ایچون
انشا ایتدیریله جک دکان و سائرہ نک دخی هر زرده

اولور ایسه اولسون کارگیر اولسی تکلیف ایدیلور
ظن ایدرز .

چونکه اخشاب آراسنده کارگیر ، بیوک
حریقلرده نه قدر مخاطرده بولنور ایسه کوچک
یانغینلرده جوارنده بولنان ابنیه نك اوقدر مخاطرده .
سنى تقلیل ایتدیگی مجربدر .

حاصلی مادام که حریقك سبب دوامی اخشابدر
کارگیر چوغالدقجه یانغین آزاله جغی وارسته
ارتیابد .

گرچه بر مصیبت بیك نصیحتدن اول اولمق
قاعدہ سنه گوزده ، بوگونه قدر ابنیه جه گوریلان
مصائب ، کارگیرك اختیارنده هیچ ممنوعیته حاجت
براقماق لازم گلور . فقط یانغین یرلرینك
خارجنده کارگیر بنا یابدیرمق هرکسك رأینیه
براقیلور ایسه مأمول اولنمز ، که اصحاب اقتدار
عموم ایله برابر کندینك دخی اسباب امنیتی تزید

ایتمک ایچون دائرہ حشمتنی تحدید ایتمکله حاصل
 اوله جق اولان کارگیری اخشابہ ترجیح ایتمسون .
 زیرا موجودک مخاطره سنی مقصودک مشکلاتندن
 اهون گورمک بزجه اسباب متعدده ایله قرارگیر
 اولمش برقاعده در .

بناءً علیہ ہر حالده اکمال مقصد حکومت
 سنیہ نک نظارت قطعیه سنہ قالور .

فی الحقیقہ ایشک ہر جہتندہ اولان مشکلاتی
 کیمسہ انکار ایتمز . فقط عالم امکان ایچندہ قنغی
 صعوبت گورلمشدر، کہ ہمت و متانتہ قارشو طورہ
 بیلسون ؟

تم

کتابخانہ ابو الضیا

Kennedy, Namik
کمال
Muntakhabāt-i Tasvīr-i
Afkān
منتخبات تصویر افکار
v. 3

اوچنجی قسم : ادبیات

ایک-نجی طبعی

معارف نظارتناک رخصتیه

هرحق طابعدر

قسطنطنیہ

۱۳۱۱

مطبعہ ابو الضیا

منتخبات تصویر افکار

بند مخصوص

ادبیاتمزد حقننده بعض ملاحظاتی شاملدر

[تصویر افکار - نومرو ۱۶ - فی ۱۶ ربیع الاخر ۱۲۸۳]

اجزای بشر جالب تعجب فنادر
ابقای اثر موجب تحصیل بقادر
(لنامقه)

حقیقت انسان ایچون سرعت زوالده مثل
سائر اولان لذت حیاتک تباتسزلغنه مقابل گله جک
بر نعمت وار ایسه اوده بنی نوعنه بریادگار عمر
اهدا ایددرك نفع ناس ایله خیرناس اولمق شرفنی که

وجودك فضیلت صحیحہ سیدر : الی الابد محافظہ ایله
جبر مافات ایتمکدر .

آثار بشریہ دده ایسه سوزدن پایدار بر برگذار
یوقدر ؛ چونکه اڭ زیاده رصانت معموریتله معروف
کشورلری بیله دور زمانه غور زمینه کچورسه یینه
خاطره انامده جایگیر اولان بریت متین رغبت
اسلافدن حمایت اخلافه انتقال ایدرک دنیا طور-
دجه خللدن امین قالور .

واقعا مادام که سوز تعاطی افکاره واسطه در :
و مادام که تعاطی افکار انسانیت مجسمه دیندگه
شایان اولان تمدن عمومی مناسبانه رابطه در :
کلامک فائده سی بشرک نوعیتله قائم و بناء علیه
برگوزل سوز ناطقیتله برابر دایم اولور .

ایشته کلام : مداهله تصور خدمتده قدرتن
مؤکل بر جسم لطیفدر . که سیکلرجه سنه لر کچسه
طراوت نوجوانیسنه زوال ایرشمنز : اما حیثت
کالی اعتبارنده بولن ان صحت ماله نسب اندامی

حکمنده اولان ترتیب انتظامی یرنده اولمیدر. که هر کس عندنده محبوب قلوب و احوال ایله هر زمانده مدوح و مرغوب اولابیلسون .

اگر چه سیرت ظریف اولنجه صورت لطیف اولماسده نقایصدن معدود اولماق لازم گلور . فقط آثار ادبیهنی بلاغت مؤدّا، فصاحت ادا احتیاء جندن وارسته ایده مز . زیرا برتالیف که حسن افادهدن محروم اولور ؛ حاوی اولدیغی حقایق ، چیره دستی انخال ایله مهارت قلمیه اصحابنک ملک یمینی صردهسنه پک قولای انتقال ایده بیه جگچون محفظه سنر جوهر حکمنده در .

خلاصه بشرده دائم اولان کالدر ؛ جمال متحوّل اولور . حال بو که اثرده قائم اولان مقالدر ؛ مال منتقل اولور . فقط مادام که ماهیتنک تغیری و طبیعتنک حسن افادهدن تنفری عدیم الاحتمالدر . بر اثرک ابدیتنه مال صحیحنک مقال فصیح ایله اتحادی کافل اولور .

بوکا بر برهان مؤید در که عصر مزده ترقیات
 معارف اثریله قدمای فلاسفه نك افکار حکمیة سنی که
 هیولای عرفان تعریفه صادقدر ؛ جرح و اصلاح
 ایچون ماهیت کمالک دقایقنه واقف اولان بونجه
 ارباب نظر تعریضات شدید ایراد ایتمکده ایکن
 ادبای سالفه نك آثار قلمیه سنی، که مزایای وجدان
 توصیفنه لایقدر ؛ شرح و ایضاح ایچون خاصیت
 مقالک حقایقنه عارف اولان نیچه اصحاب هنر
 تقریضات عدیده انشاد ایلدکده در .

حتی ادبای حکمدان بری محاسن ادبیه فوا-
 ئدنی محاکمه ایتدیگی صروده معلومات کثیره
 ووقوعات غریبه وبلکه کشفیات جدیده بیله بر
 اثرک بقاسنه ضمین امین اوله میه جغنی بیان ایلدکن
 صکره دیرکه : « بوندر انساندن خارج شیلر اولوب
 بیان ایسه عینیه انساندر . »

بومعالعهیه باقیلنجه اخلافنه ادیبانه بر اثر براقانلر

ماهیت انسانیه سنی حیات ابدیه ایله انسانیته خدمت
 ایچون استخلاف ایتمش اولیور . بویله بر خیر الخلف
 صاحبنه گوره نه بیوک شرفدز که بنی نوعی ایچنده
 الی الابد یاد جمیلنی صاقلار ، بر صورتده که انقلابات
 عالم بر ادیب کاملک نامنی سنک مزارندن افنا ایتسه ،
 ینه سرنامه آثارندن احما ایده مز .

سوزک ابقای نامدن بشقه اجرای مرآمده
 دخی خدمتی بر درجه در که تحویل افکارده تأثیر-
 نطق ، شمشر قهره غالب اولدینی تجارب عدیده ایله
 ثابت اولمشدر . حتی ز محشری مقدمه تفسیرنده
 کلامک شاننی تأیید ایچون دیمشدر که « ظهور
 اسلامده سیف شریعتیه قارشو طوران متعصبین
 عرب ، حکم بلاغته مقاومت ایده مدیلر . »

واقعا افکار عمومیه نك حصّه دار حکومت
 اولدینی یرلرده قوه نظر صاحبی اولان بر بلیغ ،
 ملتناک قوه عسکر احتیاجندن وارسته بر حاکم نافذ
 الکلامی حکمنده بولنور .

اگرچه ادبیات مأمورینه گورده مابه الاستحقاق اولدیغی مسلمدر . اما بر قسمی اولان انشانک تداول معاملاتیه واسطه منفرده اولسی جهتیله اداره دولتیجه دخی وجود وانتظامی الزمدر .

سوزك احوال وجدانیه بی تحویلده اولان تأثیر بلیغنه مبنی بر بیوک فائده سی دخی ملتک حسن تربیتنه خدمتیدر که حقیقت حالده لفظاً ادبیاتک مأخذ اشتقاقی ادب ایسه معنا ادبک مصدر انتشاری ادبیاتدر دینیله بیلور . زیرا ایکی معناسیله ادیبانه یازلمش بر اثر مکارم اخلاق ایچون او یله بر قانون معتبردر که هرکس بالاختیار اطاعتنه مائل و اوجهته یالکز وجودی محافظه احکامنه کافل اولور .

بوندن بشقه توسیع قریحیه خدمتی جهتیله معارف ادبیه افکارک دخی معلم اولی عد اولنور . حتی بومطالعه ایله بعض ارباب دانش فکرک کالنی لسانک کالندن بیلشردر . حقیقت بوکا بر برهان

استقرائی دگلمیدر که فطرتلری طبیعتہ موجب افتخار
اولان اجلہ حکمانک همان جمله سی محاسن ادبیه ایله
تزیین لسان ایدن ملتر بلغاسندن ظهور ایتشدر .
بو قدر فنون دقیقه و حوادث کونیه نک تدوین
و تعلیمده کی سهولت کلامک وضوح و اختصار
و حسن ترتیبی گبی قواعد ادبیه رعایت سایه سنده
حاصل اولدیغیچون ادبیات، معارفک دخی احتیاجات
اصلیه سندن صاییلور . برده اتحاد مدنیت ملتک
بر مشخص مثال ذی حیاتیدر که لسانی ادبیاتدر .
وجهتله ادبیاتسز ملت دلسز انسان قییلندن اولور .
فی الحقیقه تاریخ مدنیاتی نظر حکمتله مطالعه
ایدنلر ادبیاتک محافظه ملیتده اولان تأثیرینه هر
ملت منتظمه بی بر دلیل ناطق بولمشلر در . شمدیکی
حالده دولت و معرفتلی منقرض اولمش اولان
عربک احوالی بزم ایچون بر عبرت کافیه در که بعض
فرقه لری وحدت کلمه لرینک رابطه سی اولان دیانت -

اسلامیہ بی دخی غائب ایتمشیکن لسانلری قوتیہ حالا
قومیتلرینی محافظہ ایتمکده درلر .

ایشته ادبیات بوقدر فوائدی حاز اولمق
حسبیلہ هرملت عندنده غایت قیمتدار بر فن جلیل
اعتبار اولنور . بزده ایسه رغبتی اوقدر افراطه
وارمشدرکه بیانغی گوزلجه کتابت کرامت درجه .
سندہ طوتیلور . بوننگله برابر شایان تأسفدرکه
ادبیاتمز یوقاروده تعداد اولر . همان
جمله سندن محروم گیدر .

کتاب صورتنده قنغی تألیف ادیبانہ من
وارددرکه تزینات لفظیہ دن آیرلدیغی حالده بحق
شایان تحسین اوله بیلسون ؟ صباح معرفت که مآهیت
اشیائی گوسترمک شاننددر؛ انوارینی هر طرفه نشر
ایتدکجه حیالات گی حقیقت وطبیعتک خارجنده
اولان بویله برطاقم آثارک زوالدن قورتمسی نصل
امید اولنور ؟

لسان ادبیاتی آگلامغه عوام مقتدر دگلد رکه اصول اداره مز خطابته مساعد اولسه دخی تأثیرندن استفاده ممکن اولسون . حتی ادبیاتمز نطق دینیه - جک بر اثره مالک اولمدقندن بشقه مکالمه ده فصاحتک قدری بیله معلوم دگلد ر .

مؤلفات منشوره مزده افکار و گفتاری طبیعی بر کتاب یوقدر که طبیعته تأثیر ایله تهذیب اخلاقه خدمت ایتسون . رکن اعظمی مبالغات ریاکارانه و مشرب قلندرانه دن عبارت اولان منظوماتمز ایسه فساد اخلاقی او قدر ترویج ایدر که دیوانی (فرس جدید لغتلرنده شیطان معناسنه مضبوط اولان) دیواک صیغه الجمعی ظن ایدنلرک قولنه شاعرانه بر توجیه آرانورسه بزم دیوانلری گوسترمک کفایت ایدر .

ادبیاتمزده معنی صنعت اغورینه فدا اولنه گلد - یگندن وسعت تصوّر او درجه افراطه وارمشدرکه

بعض کره تخیلده ابعاد مطلقه داخلنه بیه قناعت
اولنماز . وظیفه اصلیه سی تمیز حقیقت اولان افکار
ایسه بویله آتارک مضر تدن بشقه نه تأثیری اوله بیلور؟
ترکجه ده دگل فنون، حالا ادبیات دخی لایقیله
تدوین اولنمدیغیچون عرب وعجم و آنلره علاوه
اهل قلم لسانلرینی اوگرتمک یولنده زمان تحصیلک
برخوغنی افنا ایتدکجه تحریراً درستجه افاده مرام
قابل دگلدر . حال بوکه او قدر همت ، معارف
سأرده صرف اولنسه ذکی برانسانی بیاغی بر عالم
ذوفنون ایدر .

واقعا قرون اخیرده کی ملتارک بلغاسی لغات
وادبیاتده لسانلرینک مأخذی اولان السنه عتیقهیه
انتساب ایتک مجبوریتدن وارسته دگلدر . فقط
آنلرده بو مجبوریت ، فتنک اکلانی آرزو ایدنلره
مخصوصدر . بزده ایسه بر آدم عربی وفارسی
مقدماته آلتی یدی سنه وقف وجود ایتلیدرکه

املا و معناسی یرنده بر مکتوب یازد بیلسون .
ایشته ادبیاتمزک معارف عمومیجه تأیری
بومضرت عظمادر .

ادبیاتک رابطه ملیه یه عائد اولان خدمتدن
ایسه او قدر محروم که لسان عرب منتشر اولدیغی
یرلرده یونانی گبی زماننک کافه مائر علمیه سیله قوت
بولمش برلسانی غلبه فصاحتله محو ایتمش ایکن
ترکجه مز هنوز الف باسی بیله اولمیان آرنود ولاز
لسانلرینی دخی اونوتدیرد مامشدر . مناسبات ادبیه نك
فقدانی جهتیله مثلا بر بخارالی ترکجه سـو یلدیگی
حالده بوراده کی ترکلر ایچنده بر فرانسز قدر
دیلندن آگلایه جق آشنا بوله ماز .

آنلر شو یله طورسون استانبولده او قویوب
یازمه بیلانلردن دخی بلکه اونده بری سبک معروف
اوزره یازلمش بر کاغددن و حتی کافل حقوق اولان
فانون دولتدن بیله استفادۀ مرامه قادر دگلدر .

چونکه ادبیاتمزه شرق و غربك بر قاج اجنبی
لسانندن مستعار اولان شیوه لر غلبه ایدرک
اطراد افادهیه خلل ویرمش و ادوات و تعبیرات
وافاداتی تقریردن بتون بتون آیرلمش اولان
اسلوب تحریر ایسه بیاغی بر بشقه لسان حکمنه
گیرمشدر . بر صورتده که اکثر ارباب قلم یازدیغنی
سویلمکدن و سویلدیگنی یازمقدن حیا ایدر !
حال بو که بونده اوتانه جق بر حال وار ایسه تبایغ
افکارده اصیل اولان لسانه بشقه و وکیل اولان
قلمه بشقه ادب تصوّر ایتمکدر .

بو تخالف سیئه سیدر که لسانمزه سهویات
ادبیهدن عاری پک آز اثر بولنه بیلور . وضع
وقاعده ایله عرف استعمال بیننده اولان مبانته
بو سهویاتك انضمامی تعیین فصاحتده او قدر
صعوبت حاصل ایتمشدر که تصویر افکار « مجوثة
عنها » تعیر معهودینك بداهت مرتبه سنده اولان

سقامتی انظار عمومی‌ده اثبات ایچون دور ودراز

بر طاقم مباحث ایرادینه مجبور اولمشیدی . [۱]

شیوهٔ لسانی یولنه فدا ایتدیگمز اسلوب تحریر

ایسه اویله بر طرز غریبدر که لذت شناس ادب

اولانلره گوره تخطیری حقیقهٔ موجب تأثر اولور.

بعض نقایصنک مجملا زیزده بیانه ابتدار اولندی:

§

ظن و بداهت افاده ایدن کلمه لر بر معناده قوللا-

نیله جق قدر الفاظک حکم و قوتی اعتباردن قالمق

جهتیه بیاغی دقیقجه تصورلرده ایضاح مرام

نا قابلدر .

الفاظده غرابت او قدر معتبردر که مثلاً ترکی

گی ملتزمک اڤ مشهور بر تألیف ادیبانه سندن

[۱] مباحث مذکوره منتخبات تصویر افکار

جمله سندن آریجه ایکی جزؤ اوله رق کتابخانه عدادنده

نشر ایدلشد .

استخراج مال ایتک بزده گوره اجنبی برلسانده
یازلمش اولان گلستانی آ گلامقندن مشکلدن .

ترجیه نك اجزای ترکیبی اولان اوچ لسان که
تلفظده اولدجه اتحاد بولمشیکن . تحریرده حالا هیئت
اصلیه لرینی محافظه ایدیور؛ اقایم ثلثه گبی سوزده
گویا متحد و حقیقتده ضد کاملدر .

بر مصلحت نه قدر تفصیل اولنسه افادهده هیچ
فاصله ویرمامک ملتزم اولدیغیچون محرراتک امواج
ظلمت گبی بر برینی تعاقب ایدن سطرلری افکارى
کشا کشندن قورنارمق ممتنع برر گرداب هائلدر .
مؤلفات ادبیهده صنعت وزینت گوسه ترمک
مقصد اصلی حکمنه گپردیگندن کلامک بنیه . جودی
اولمق لازم گلان معنا پک چوق آئارده صاتیلق
البسه نی ارانه ایچون استعمال اولنان آغاج
پارچه لرینه مماثلدر .

افادهده مجاز بر صورتله مجاز اولیه جق قدر

رواج بولدیغیچون آثار من لطافت طبیعیهدن محروم
اولدقدن بشقه اکثری حقیقتدن دخی عاطلدر .

استطراد

بو ملاحظات ادبیاتک طرزینه عانددر ؛ ادبای
سالفهیه تعریض عد اولنمسون . مشاهیر اسلافک
تألیفاتی نقیصه لی دخی اولسه ینه کمالرینه دلالت
ایدر . زیرا بر مؤلف که دور معارفک اوائلنه
مصادف اولور ایجاد قوتنه مالک اولنجه آتاری
بر مرتبهیه قدر صورت غیر طبیعیده بولنمق طبیعت
ادیبانه سنک قدرینه مناقض دگدر . نته کیم مبادی
خلقتده کی بعض مصنوعاتک ترکیب اعضاسنده
انتظامسزلق گورلمکله قدرت فاطره نک شاننه
خلل گیلز .

تکمله صد

ترکجه من برلسانددرکه بالقوه شامل اولدیغی

محسناته گوره دنیاده اڅ برنجی لس-انلردن عد
اولمغه شایاندر . چونکه زمین افاده سی مناقب
طبیعیات ایچون ترتیب اولمش برنمونه خانه گبی
اوچ اقلیم جسمیک محصول طبیعتنی جامع بولاند-
یغیچون دروننده جلوه ساز تنزه اولان ابکاراندیشه
عرب بادیه لرینک اثمار افکاریله روم و ایران
چمنزار لرینک، ازهار آثارینی جمع ایدهرک گلدسته
بیاننه بگندیگی گبی زینت ویره بیلور .

آنکله متکلم اولان خلق ایسه روی ارضک
اویله بر عرض اعتدالی ایچنده یشامقده درکه
آفاقده کی لطافتک گوک قهسنده اصلا نظیری
منظور اولماز . مگرکه دریالرینک عکس مایسی
صبح نوبهارک سمائی جوهردن مصنوع بر آینه
آبداری آ گدیرن ابر هوایسنه انعطاف ایله
طبیعتک بویله انفسی و آفاقی ایکی بدیعه رنگینی
بریرده استلاف ایله .

يا ادبياتم زده بويله اوچ بيوك لسانك محسناتي
 ممتزج و زمانم زك فكر كمالى مكانم زك بكر خياليه
 مزدوج ايكن آثارم ز حسن صورتده نه درجه
 فائق اولميدر كه بزده گوره زاده طبعته دينلگه
 لايق اوله بيلسون .

بومطالعه يه گوره ادبياتك حالى دخى ملكم زده
 اصلاحنه احتياج اولان نقايص جمله سندن دگلميدر .
 اويله ايسه ظن عاجزانه مزجه اسباب اصلاحى :
 اولاً ، قواعد لسانك مكمل صورتده تدوين
 وتمهيدى .

ثانياً . كلياتك استعمال عمومى دائره سنده
 تحميدى .

ثالثاً ، املا و معناجه اجزاي لسان بيننده كى
 ارتباط صورينك اتحاد حقيقى حالنه گله جك
 قدر تشيدى .

رابعاً ، ربط کلام و افادۀ مرام شیوه لرینک
 طبیعت لسانه تطبیقاً تعدیل و تجدیدی .
 خامساً ، افادۀ نیک حسن طبیعیسنه حائل اولان
 کلفتلی صنعتلردن تجریدی صورتلردن عبارتدر .
 گلهلم بو بش صورتک وسائط حصولنه :
 برنجیسی — الده موجود اولان قواعد عثمانیه
 نیه نیک تعدیل و اکمالیه تعمیماً و عربی و فارسی نیک
 قواعد و امثال رسائله تقدیماً تعلیمنه توقف ایدر .
 زیرا بر آدم که معارف ادبیه بی بشقه لساندن تحصیل
 ایده البته کندی لساننک ادبیاتنده تقلید شائبه -
 سندن قورتیله ماز . تجدیدایسه ایجاد دیمک اولدیغی
 معلومدر .

ایکنجیسی — ترکیبیه مخصوص ممکن مرتبه
 منتظم و مکمل بر لغت ترتیبیه حاصل اولور .
 بو احتیاج بر وقتدن برو عموماً حس اولنمقدهدر .
 حتی بعض طرفلردن قاموس و برهان مزج اولنهرق

لغاتك ابتدا کی حروفی اعتباریله بر ترتیب جدیده
قولوق آرزو اولندیغی گبی بر قاج کرّه اجرا آتند
دخی تشبث ایدلمشیدی .

تصویر افکارك مطالعه سنه گوره مادام که بر
ملتك موضوعات خاصه سنی بشقه بر قومه تمامیه
تطبیق ایتك قابل دگلدرد . عرب و عجم ایچون
ترتیب ایدیلان لغتلر دخی هر نه صورته گیرسه
ترججه ده مرجع فصاحت اوله ماز . چونکه بویله
بر لغت لسانك رکن اصلیهی اولان ترججه ایله بونجه
اصطلاحات علمیهی که ترقیات زمانه آتارندندر
شامل اولیه جغیچون هیچ بر وقت مکمل اولوق
احتمالی یوقدر . برده تصریف اولدن کلمات عربیهی
لسانمزده (اکثریت اوزره مصدر و فاعل و مفعول
و صفت مشبهه و اسم زمان و مکان و اسم آلت و مبالغه
و تفضیل و تصغیر و بعض کرّه دخی ماضی و مضارع
گی) بر چوق صیغده و هر صیغیهی (جمع و تأنیث

اشکالنه و مزیداته نقل ایله) متعدد هیئتلرده استعمال
ایتمکدیز . قاموسک اصولی ایسه یالکز ماده لغتی
ضبط ایتمک و اشکالندن معنای اصلی و بنای معروفه
مطابق اولیانلری علاوه ایلمکدن عبارتدر . بو حالدده
طوتهلم که قاموس اولکی حروف اعتباریله ترتیب
اولنسون . مادام که قواعد عربیه مضبوطی اولمیان
بر آدم دروننده صیغه و اشکال مستعمله دن استدیگی
کلهبی ینه بوله میه جقدر . نهایت برقاچ یوز لغتک
تخریسنده اولان صعوبتی ازالهدن بشقه بوندن نه
استفاده اولنور ؟

بوندن بشقه عربی و یا فارسی پک چوق کلهلر
وارددر که لسان عثمانیده بر و یا برقاچ معنا ایله معروف
ایکن قاموس و یا برهاندده معانی زائده و مباینه ایله
مضبوط بولنور . بوصورتده آنلراک مزجندن
حاصل اوله جق بر لغت کتابندن یالکز ترکیه بی
بیانلرده گوره حین مراجعتده تغلیط ذهنندن
غیری نه حاصل اوله بیلور ؟

قالدی که عرب وعجمک بزجه مستعمل اولمیان
 برچوق کلماتی عثمانلی لغت کتانبنده ابقا ایله ادبیا-
 تمزده کی نقایصک اڭ بیوک سبیلرندن معدود
 اولان غرابت الفاظه برجواز ضمنی گوسترمه نڭ
 نه لزومی وارددر ؟

ایشته بودلائک اثبات ایتدیگی وجهله بعض
 ترتیباتی تغیر ایله قاموس وبرهانی ترکیبیه لغت
 اتخاذا ایتک تصویری که عرب وعجمک باشلرینه
 برر فس گیدیرمکله عثمانلی ملیتنه ادخاللرینی آرامق
 قیلندندر هیچ بر صورتله قابل اجرا اوله ماز. لغت ،
 عثمانلیلر ایچون یاییه جق ایسه آنلرک احتیاجنه
 توفیق اولنمایددر. [۱]

اوچنجیسی — (غلط مشهور دینیلان)
 استعمال عمومینک (لغت فصیحیه اعتبار اولنان) وضع
 اصلییه ترجیحنه متوقفدر . بومقصدی ایسه اهل
 [۱] لغت ابوالضیا بووصایابه توفیقاً ترتیب اولنمشددر.

قلمک رغبتی حاصل ایدر . حتی لسانمزک بوبابده
 بعض مرتبه ترقیسی دخی - اڭ بیوکلری مرحوم
 عاکف پاشا اولان - برطاقم نجدین ادبانک
 همتی سایه سنده در .

دردنجیسی - آثار موجوده نڭ افادات
 طبیعیه لطافتیه مالک اولان مقاله لرندن مرتب
 و محاکمه لی بر منتخبات مجموعه سی تنظیم و مکتبلرده
 تعلیم اولنمغه منوطدر . [۱] ادیب مشار الیه تاریخ
 صاحبی نعیم و اسلاف و معاصریندن سائر بعض
 ادبانک بوگا خدمت ایده جک خیلی اثرلری بولنه -
 بیلور . هله معنی و تعبیرلرنده اولان غلو و غرابته
 اسکیمش بعض شیوه لرندن قطع نظر یالکز حسن
 بیان ایچون نژده ویسی و نظمدنه نفعی اڭ گوزل
 نمونه اولور . فقط بزده کتابتدن مقصد خدمت -

[۱] نمونه ادبیات اساساً بو مطالعه یه مبنی انتخاب
 و تدوین اولنمشددر . (لطابع)

دولت اولمق اعتقادی غالب و بلکه عمومی حکمنه
گیرمش برظن کاذب اولماسنه گوره اقلام دولت
شمیدیکی طرز افاده بی التزام ایتدکجه تجدید شیوه
ممکن دگلدر .

بشنجیسی - لسانمزه مخصوص بر بلاغت
کتابنک تالیف وتدریسیله وجوده گلور .
بویولده بر اثر میدانه گتورمکه همت ایدنلر
ایچون ظن اولنورکه تزینات لفظیه نك بحث جوازی
افکارده بعض مرتبه اختلاف حاصل ایده جکدر .
چونکه عصر مزده حسن طبیعتله شهرت بولان
ادبایه مراجعت اولنسه برچوغی تزیناتنک اسکی
اعتباریله بقاسنی استر . برطاقمی ایسه بالعکس
جوازینی بیله قبول ایتمزکه اولکیسی آثار عربیه
وایکنجیسی افکار غربیه مفتونیتدن حاصل
اولمش برر مطالعه در .

واقعا گوزل سوزنک ذاتنده بر لطافت واردرکه

آنک محاسن بدیعیه قیاسی حسن فطرینک زینت
 غرضیه به نسبتی قییلندن اولور. لکن مادام که اجزای
 لسانمژک الی بیوکی اولان عربیده اشکال کلمات
 برانتظام کلی حالنده دز. ترکیه نیک آثار ادبیه سنی
 ساده لک لطافتنی غائب ایتیه جک صورتده بر درجه یه
 قدر تزین ایتک قابل و بلکه سجع و توازن گبی
 بعض صنعتلردن بری اوله زق گوزل بر اثر میدانه
 گتورمک دها مشکلدر .

بو حالده صرف اجنبی لسانلرینه تقلید ایچون
 شیوه افاددی تقیید نه دن تجویز اولسون !
 مآلده لطافت اولجه افاده نیک قنغی طرزینی
 قبول ایتمز ؟ مگر که موضوعنی طبیعت اصلیه سندن
 چیقاره جق قدر کلفت و غرابت اختیار اولنه .
 گوزله نه یاقشتمز ؟ وار ایسه بعض طبیعتسز
 مشاطه لریک تزینات قبایح پسندانه سیدر . بر طاقه
 محله گلینلرینی اعجوبه قیافتنه کتورن رنگارنک
 دوز گونلر و آلتونلی ، گومشلی ورقلر گبی .

گرچه بر مشهور فرانسز منشیسنک اعتقادینه
گوره هر عاقل مؤدب البسه‌نی آرایش ایچون دگل
تستر مقصدیله اکتسا ایلدیگی گبی ، بر عالم ادب
دخی الفاظی تزین مقالدن ایسه تبیین ماله صرف
ایتمک لازم گلور . اما بزه قالورسه طبیعت افاده‌نک
خارجنه چیقیمیله جق قدر تزیناتدن کلامک فصاحتنه
برفانده کلمسه بیله لطافتنه ده خلل ترتب ایتمز .
نته کیم دأب معروفه مغایر اولمیان لباس فاخر ،
باطن و ظاهرک محسناتی تزید ایتمزسه تنقیصده ایلمز .
بناءً علیه لسانمزده تزینات لفظیه‌نک بتون
بتون اعتباردن اسقاطی اقتضا ایتمز . بزه لازم
اولان ادبیاتمزى « خیر الکلام ما فهمته العامة بسلاسه
مقاله ورضیتها الخاصة بحقیقه ماله » تعریفنک دائرہ‌سنه
ارجاع ایتمکده در . بوایسه لسانمزده ایران شیوه -
سنک جاری اولان تأثیرینه بر نهایت ویرمگله
حاصل اولورکه آثارمزى دشمن حقیقت و منفور -

طبیعت اولان اعظام و ابهام نقیصه لرندن قورتاره -
 جق واسطه دخی بودر .

§

اربابنه معلومدر که اکثر آثارنده ایرانک
 تحریری تصویرینه بکزر . برنده الوان نه قدر
 دلنشین ایسه دیگرنده الفاظ او قدر رنگین اولمغه
 برابر ، بری مناظره و دیگری مناظرده مطابق
 اولدیغیچون ایکیسی دخی طبیعتک خلافتددر .
 حتی عجمک لواح مرسومه سنه نظر اولنسه برپهلوا -
 نک بیغی مزرانندن اوزون و مدایح منظومه سنه
 باقلسه بر مزرانک طولی ماه ایله ماهی بیننده اولان
 بعد مجرددن فزون گوریلور !

معرفتک سن کمالی اطلاقنه شایان اولان
 بو عصر مدنیتده او یله بر طاقم هیاکل هائله مدّا -
 حلرینی ، حسن طبیعت اصحابی ، نصل ندیم افکار
 ایدوبیلور ؟ دنیا ده هیچ بر صاحب رشد وارمیدر که
 غول یبانی حکایه لرینی استماعدن محظوظ اولسون ؟

بدیعک بیانی

« مبالغه مقبولدر . اگر عقلاً وَعَادَةً وقوعی قابل ایسه . (بوکا تبلیغ تسمیه اولنور)
 معقولدر . اگر عقلاً ممکن وَعَادَةً باطل ایسه .
 (بوکا اغراق دینیلور)

مدخولدر . اگر بر مناسب توجیه ایله اغراق
 درجه سینه ارجاعی ممکن اوله مامق اوزره عقل
 وعادتجه امکاندن عاطل ایسه . (بوکا غلونا می
 ویریلور .)

اوچنجی نوعک (بلا شرط جواز) استعمالنه،
 وار ایسه طبیعتک محسناتیه فقدان فناءت سببدر -
 طبیعتک محسناتیه فقدان قناعت آثار قدرتک مافوقنی
 طلبدر - آثار قدرتک مافوقنی طلب ایدن ادیب
 دگل نه بیوک بی ادبدر .

نتیجه مراده گلهلم : گرچه بویله بر مقصدی

هر یرده اولدیغی گبی ملتزمده دخی آنجق افکارک
 کالی اکیال ایدر . فقط شمیدن اساسنی وضع
 ایتمک ایچون بالاده تعداد اولنان وسائط نظریهیی
 فعله گتوره جک بر ویا بر قاج بیوک جمعیتک
 وجودی لازمدر، که حسن طبیعتنی جواهر معرفتیله
 تزین ایدن ارباب ادبن مرکب و محتاج اولدیغی
 اسباب ایسه دولتک حمایت و معاونتیله مرتب اولمیدر .
 فقط بویله بر جمعیت اور وپاده اولان بعض امثالی
 گبی ترتیب ایده جگی لغت کتابنی نص قاطع و گو-
 ستره جگی قاعده و نمونه لری حکم شارع صورتند
 طوته جق اولور ایسه ادبیاتمزی مطوب اوزره
 تجدید ایتسه ده عمومک افکارینی قرق اللی فردک
 معلومات و طبیعتیله تحدید ایده جگیچون اوحالده
 بلکه ضرری فائده سنه غالب گلور .
 بوقیلدن اولان جمعیتلرک وظیفه سی اهل ادبه
 حکومت دگل خدمت ایتمکدر .

طبیعت ادیبانه ده حریت بر درجه ده در که هیچ
 کیمسه نك استقلالته محکومیت شانلرندن اولمدیغیچون
 ارباب قلمك عمومه « جمهور ادبا » تسمیه اولنمشدر.
 ایشته ملتك دلیل ناطقی اولان لسانی اصلاح
 ایتك گبی بر مقصد جلیلك احضار اسبابنه هرکیم
 تشبث ایدرسه یاد جمیلنه بقای ابدی ویرن مجددلردن
 اولق شرفنی احراز ایده جگنده شبهه ایتیز که بوده
 جمله دن زیاده هیئت دولتك شاننه یاقیشور .

خاطره

(بومقاله نك طرز افاده سی ادبیاتك ساده لگنی
 آرزودن عبارت اولان موضوعنه مغایر ایسه
 تصویر افکارك قول و فعلنده برنوع تناقض عد
 اولنسون . مرادمن لسانك اصلاحیچون ارباب
 اقتداره بر مراجعت خالصانه در . یوقسه بویله
 برامر خطیرده آثار حقیرانه مزی مثال گوسترمك

هر حالده حدّ مزك فوقنده اولديغنى لسان عجز ايله
اعتراف ايدرز .)

ردّ اعتراض

[تصویر افکار - نومرو ۴۳۱ - فی ۱۶ ربیع الاخر ۱۲۸۲]

گرید مسئله سنه . ولسان عثمانینک ادبیاتند [۱]
دائر تصویر افکارده نشر اولنان ایکی بند مخصوص
حقنده بعض اعتراضاتی حاوی بر ذات طرفندن
ویرلمش اولان ورقه جریده حوادثک ۵۰۲ نومر-
ولی نسخه سنده اعلان ایدلمشیدی .

بوذاتک قوللان دینی لسان اثنای بحدده دائره
ادبدن تجاوز ایتیه جگنه برهان اولدیغیچون اعتراف-
ضاتی حقنده اولان ملاحظاتمزک بیاننه ابتدار ایدرز .
[۱] گرید مسئله سنه دائر اولان مقاله کتابخا-
نه مزک طقوزنجی نومروسنده مندرج ولسان عثمانی به دائر
اولان مقاله ایسه بالاده کی بند مخصوصدر . [للطابع]

اگرچه بوجواب بر از اوزامشدر: فقط سبب تأخر روزنامه ایله کچن نومرومزرده ختام بولان مباحثک و بعض اهمیتی ملاحظات و حوادثک سرعت اعلانی مجوریتدن نشأت ایتدیگندن مأمولدرکه اول بابده اولان معذوریتمز مقبول اولور .

[اعتراض]

تصویر افکارک ۲۲ نومرولی نسخه سنده کریده دائر مندرج اولان بند مخصوصی کمال دقتله مطالعه ایتمش اولدیغمدن اول بابده وارد خاطریم اولان بعض مطالعات و اعتراضاتک جریده گزه طبعی زجا ایدرم . شویله که تصویر افکار الحکم لمن غلب قاعده سنی اساس اتخاذایده رک کرک افراد بشرک و کرک هیئت مجتمعه بشریه نک شوقانون ندر مشحون احکامندن سالم اولمدیقنی ادعا ایله برابر، افراد نوع بنی آدم میانه سنده «الحکم للغالب» قاعده سنک صورت مطلقه ده جریاننه دلیل واضح اولوق اوزره ضابطه اداره لرینی گوسترمشدر .

جواب

تصویر افکارک «الحکم للغالب» قاعده سندن بحث ایدیشی یالکز معاملات دولیه یه عائد ایدی .

افراد آر دستنده بوقاعده نك دستور العمل اولدیغنی
ادعا ایتمك . بلكه حقانیتك واجب الاطاعه طو -
تلمدیغنی بیان ایتمك .

فی الحقیقه هر طبیعتك حکم غالبیته میلانی منکر
دگلدیر . شو قدر وارکه افراد ایچنده بو حکمك فعله
گلمسنی حکومت منع ایدر . مصالح دولیده ایسه
قلیچدن بشقه امرینی انفاذ ایدر جك بر قوه حاکمه بو قدر .
ایشته منطوقه مغایر بر معنایه حمل اولمش اولان
فقره من دفع اشتباه ایچون عیناً ایراد اولندی .

« واقعا دولت لر بیننده ظهور ایدن دعوا لر حاکم -
حاسم (اسباب سطوتك تعریف مجملی اولان)
سیف صار مدن بشقه کیم اوله بیلور؟ اگر آگما مقابل
حقانیت گوستریله جك ایسه نصل تسلیم اولنور که
حکمتك بودستور مقدسی قوه اجراییه دن بری
اولدقجه افراد ایچنده بیله واجب الاطاعه طانیلمدیغنی
اثبات ایچون یالکیز هر یرده موجود اولان ضابطه
اداره لرینی گوسترمك کافیدر . »

قانون غالبیتک افراد ایچنده حکمی جاری
اولمق بو عبارده دن نصل آ کلاشیله بیلور ؟

[اعتراض]

« مادامکه انسانک طبیعتنده بهمیت واردر . فطرة ،
البته شو قاعده نك جریانی ضروری ایسه ده بر جمعیت
بشربه ده علوم و معارف و حسن اخلاق نه قدر تزايد ایدر
ایسه فطرت مذکوره او قدر تناقص ایتک امر طبیعی
اولدینی جهتله قاعده مذکوره نك علی العموم صورت
مطلقه ده جاری اولدینی رهین رتبه بداهتدر . افراد
اهالیسی علوم و معارف سایه سنده اخلاق حسنه و خصائل
بر کزیده حاصل ایتش اولان دو اتلر میانه سنده جاری
اولان معاملات دوایه و خارجییه دخی بالکلیه اشبو قاعده
غیر محقه به توفیقاً جاری دگلدر . »

جواب

جمعیت بشریه نك « الحکم للغالب » قاعده سنه
تمایلی ادعا اولندینی گبی یالکز صفت ایتمدن
نشأت ایتمز . آ کلا اصل قوت ویرن حب وطن ،
عزت نفس و حرص تفوق گبی بعض داعیه لر در که
جمله سی صفت ناطقیت مائرننددر .

محاربه به حاجت گورمن ایسه مخبره نی واسطه
ایده رک ینده حکمنی اجرادن خالی دگلدن .

قلیجک تاثیر معنوی ایله انفاذ ایتدیگی
حکم غالبیت، تاثیر ظاهری به حاجت بر اقامتگاه
عدالتی اولور ؟

حاصلی دنیاده منازعات دولیه بی فصل ایده جک
بر محکمه موجود دگل ایکن « الحکم للغلب » قاعده
سنک علی الاطلاق جریانه تعرض ایتک سلاح
بدهته ادعای مجرد گی مجروح بر دلیل ایله مقابله
قیلندن اولور .

[اعتراض]

« وحتی اشبو برقاج سنه لر ظرفنده تکون ایدرک
سفنک دماینی داعی اولان مسائل دولیه دخی بعض حقوق
قدیمه مثبتیه اوزرینه مبتنی اولدیغی تواریخ شناسانک
معلومیدر . »

جواب

برقاج سنه دنبرو سفنک دماینی موجب اولان
مسئله لر دایم ارقه محاربه سیله آلمانیا نک مجادله .

اخیرہ سی دگلمیدر؟ فی الحقیقہ آلمانیہا دولتہری (شلزہ-
 ویغ و هولستن) دو قہلقلرینہ بعض حقوق بیانیہ ادعای
 تصرف ایتدیلر . فقط بو حقوق ایتدای امرده
 آلمانیہا اتقاقی نامنہ اولہزق میدانہ قونٹشیدی . حال
 بوکہ پروسیا دولتی دو قہلقلری دانیمارکہ دن آیر-
 دقن صکرہ ایشی برقاچ رنگہ قویہزق نہایت
 بونلرک حق تصرفی ذاتاً دانیمارکہ قرالنے عائد
 اولدیغنی و فقط غلبہ حربیہ جہتیبہ منحصرأ اوستریا
 و پروسیا دولتہرینہ انتقال ایلدیگنی اعلان ایتدی .
 و آنی متعاقب اوستریایی حائر اولدیغنی حق اشترا-
 کدن کف ید ایتمگہ اجبار ایلدی . بو معاملہ لر
 حکم غالبانہ دن بشقہ برسببہ اسناد اولنہ بیلورمی ؟
 پروسیانک باجملہ مقاصدندہ واسطہ اجرا سلاح
 دگلمی ایدی ؟

آلمانیہا منازعہ اخیرہ سندہ ایسہ ساردنیا خاندان-
 حکمداریسنک وندیگی ضبط ایتمی نصل حق قدیمہ

مستند ایدی ؟ آلمانیانک شمال جهتلرینه تصرف
ایلمکده و آوستریایی منسوب اولدیغی ملتک اتفاقیدن
اخراج ایلمکده پروسیا دولتنه حق ویره جک
(کونیقسغراج) غالبیتندن بشقه برسند وارمیدر ؟
برده مادام که حسن تأویل هیچ بر ماده نك
ماهیتنی تبدیل ایدمدیگی مسلدز. شمشر و یاتدیر
غالبانه ایله فیصل بولان مسائل دولیه ، ولو برحقه
اسناد اولنه بیلسه دخی ینه «الحکم للغالب» قاعدسنه
اتباعدن قورتیله ماز. مگر که دعاوی قولیه نك دلائل
فعلیه ره رجحانی تسلیم اولسون !

[اعتراض]

« بند مذکورده (طبیعی و موضوع اعتباریله ایکی به
منقسم اولان حقوق دولیه) دیو برقره اولوب بواسه
بستون یا کلسدر . شویله که حقوق دولیه حقوق طبیعیه
و حقوق موضوعه دن عبارت دگلدز . افراد نوع بشر
حال انفرادده تمیش ایتدکاری تصور اولندیغی حالده
هر برلرینک حقوق طبیعیه لری وارایسه ده برکره هیئت
مجتمعه تشکیل ایتدکاری گبی حقوق طبیعیه لرینک بر مقدارینی

فدا ایتشلردر . اشته افراد نوع بشر میانه سنده جاری
 اولان اصل حقوق موضوعه در . بو باده دستورالعمل
 اولان مقیاس دخی احکام دینه و قوانین موجوده در .
 هیأت مجتمه بشریه بر شخص معنوی مشابه سنده اولدیغندن
 عادات حال انفرادده تعیش ایدن افراد بشره مشابه ایهده .
 بونلر دخی ممالک عالمده بر هیئت عمومی صورتنده
 بولندقلرندن آنک حسن اداره سی ایچون حقوق طبیعی لری نك
 بر قسمی فدا ایدرک بر طاقم حقوق وضع ایتشلردر که آکا
 حقوق ملل اطلاق اولنور . بو صورتله حقوق طبیعی ایله
 حقوق دولیه نك یکدیگرینه قطعاً مربوطیتی اولیوب ، حتی
 بعض مواد حقوق دولیه حکمجه جائز اولدیغی حالده
 حقوق طبیعی یه کلیاً مغایر بولندیغی هر کسک معلومی
 اولان مواد دندر . »

جواب

عقلاً هیچ بر نوع حق یوقدر که اساسی حقوق
 طبیعی یه مستند اولدجه صحیح اوله بیاسون . نته کیم
 نتایج حقیقت ایدرک بر قیاس بولنه ماز که سلسله
 استدلالاتی بدیهی یه منتهی اولسون .

حقوق موضوعه ، حقوق طبیعی یه احتیاج

اوزرینه اجرا اولنان تعدیلات دیمکدر . انسانک احتیاجاتنده بتون بتون تحویل طبیعت ایده جک قدر شمول نصل موجود اوله بیلور ؟ بر ملت ، اوزینه حرکت ایدن دیگر برملته مقابله ده حقسز . میدر ؟ دگل ایسه اول بابه اولان حتی . حقوق موضوعه دنی عد اولنور ؟

حقوق طبیعییه حقنده تدوین کتاب ایدن مؤلفلرک جمله سی اثرلرینک مقدماتنده دولتلرک حقوق طبیعیسنه دائر بر طاقم مباحث ایراد ایدرلر . حتی موسیو (مارتنس) نام ذات بوفنه متعلق آتارک الک زیاده متداوللرندن اولان کتابنک اون ایکنجی فصلنی « حقوق موضوعه و طبیعییه دولیه نک تاریخ تدریسی » عنوانیه توسیم ایتشدر . و حتی بارون اشلمتته نک (حقوق ملل) نامیه لسان ترکیده تصنیف ایتدیگی کتابک مقدماتسنده دخی « عموماً حقوق ملل کتابندن بحثله کتاب

مذکور ایکی قسم مختلفنی شامل ، یعنی حقوق طبیعیہ ملل و حقوق موضوعہ ملل قاعدہ لرینی مشتمل بولنمشدر « دینلمشدر .

و حتی بعض ارباب فن و ازجمله مشہور [بوفندروف] دولتر بینندہ بر مقاولہٴ عمومیہ موجود اولدقہ حقوق موضوعہ نك وجودی قابل اولدمیہ جغنی ادعا ایددرك حقوق دولیہ بی حقوق طبیعیہ حصر ایتك استمشدر .

ایشته افادات مشروحہ دن آ گلاشیلور کہ حقوق دولیہ حقندہ بوتقسیمی بز ایجاد ایتدك ؛ ذاتاً موجوددر . و مقسومینی اوتعبیر لرله بز تعریف ایلدك : عموماً معروفدر .

بوندن بشقہ ورقہ نك صاحبی افراد آراسندہ ہیئت مدنیہ و ہیئت مدنیہ بینندہ مناسبات دولیہ حصولہ گنجہ فدا اولنان حقوق طبیعیہ بی « بر مقدار » و « بر قسم » تعبیر لرله تبعیض ایددرك احوال دولیہ دم

حقوق طبیعیہ نیک بر قسمیہ باقی اولدیغنی سوق کلام
حکمنجه اعتراف ایتشدور . بناءً علیه بز آنک رد
مدعا سنده کندی قولنی دخی بر دلیل قوی عد ایدرز .

[اعتراض]

«تصویر افکار بند مذکورک مبدأندہ (الحکم لمن غلب)
قاعده سنک صورت مطلقه ده جریان ایتدیگنی ادعا ایلدیگی
حاله بش اون سطر آشاغیده حقوق مشروعه وحق
وانصاف لفظلرینی استعمال ایتش اولوب برینک وجودی
دیگرینک عدم وجودینی استلزام ایدن اشبو ایکی مادهء
متضاده نصل تألیف اوانه بیلور ؟»

جواب

حکم غالبانه نیک وجودی حق وانصافک نهدن
عدمی اقتضا ایتسون که غالبیت بعض کره حتمک
ابطالنی موجب اولور ایسه ده بعض کره استحصاله
مدار اولور . طوتدم که دایما ابطالنی موجب اولمش .
ینب آنک وجودی حقوقک عدمی مستلزم دگلدز .
حق فعلده ابطال اولمغله حقیقتده دخی باطلی
اولیق لازم گلور ؟

حاصلی حقوق مقاصد دن و غلبه وسائلند .
مقاصد ایله وسائل بیننده ایسه تناقض تصویری
ممکن اوله ماز .

افاده سندن آگلاشلدیغنه گوره بزه معترض
اولان ذات بوقاعدنی بیان ایدیشمیزی حقوق صحیحه -
نک وجودنی انکار معناسنه حمل ایتمش اولمق گر کدر ،
بزایسه ! الحکم للغالب ایدک : الحق للغالب ایدمک .

§

[اعتراض]

« شونی دخی علاوه ایدرمکه مذکور غزته بوندن
اقدم ادبیاته دائر یازمش اولدیغنی بند مخصوصنده مات
عثمانیه ده آثار ادبیه اولدیغنی ایما ایتدیگی حالدیه بر قاج
سطر آشغیده (نظمه نغمینک دیوانی نثرده ویسینک
تالیقاتی آثار نفیسه دن) اولدیغنی ذکر ایتمش اولدیغندن
بونده دخی ضدیت گورلمشدر . »

جواب

بزلسان عثمانیه آثار ادبیه اولدیغنی ایما ایتمک .
وجود اولان آثار ادبیه من ادبیاتجه اقتضا ایدن

محسناتك همان جمله سندن محروم اولدیغنی تصریح
ایتدك .

بو مدّعامزك بطالاتی اثبات ایچون بند-
مخصوصده بیان ایتدیگمز شرائطه مطابین بر کتاب
گوسترلك ویا او شرائطك مجروحیتنه دلیل ازانه
اولنمق لازم گلور .

نژده ویسی و نظمدده نفعیدن بحث ایدیشمز
ایسه یالکز حسن افاده لری جهتته منحصر ایدی .
حتی عبارده مز دخی بودر . « هله معنا و تعبیر لرنده
اولان غلو و غرابته اسکیمش بعض شیوه لرنده
قطع نظر ، یالکز حسن بیان ایچون نژده ویسی
و نظمدده نفعی الك گوزل نمونه اولور . »

بو افاده ادبیاتك نقایصی حقنده اولان ادّعامزه
نه دن مناقض اولسون ؟

استطراد

بعض ارباب تمیزك تدقیقاتنه گوره ادبای رو

ایچنده انشا ایله مشهر اولانلر یابتون بتون طرز
عجمی ویا خلقک لسانه مغایرت کلیه ایله مخالف
اولان مسلك ارباب قلمی التزام ایتدکلر یچون تقلید
اولنماز بر کتاب براقه مامشردر .

بزم اعتقاد مزجه بونقصان ملکمزده معارفک
کمال بوله مامسندن نشأت ایتشدر . مع مافیه قوؤ
طبیعت و فنون ادبیهده مهارتلی مسلم اولان ادبای
اسلافک اثرلرنده انواع محاسنی شامل پک چوق
پارچهلر بولنه بیلور . بو زمین شر قدر : تربیتیات
معرفت اولسهده ینه طبیعت هر جانبنده گلششان
لصافت اولمقدن خالیمی قالور ؟

نظمده ایسه نفعی ونسیم طبیعت فوق العاده ایله
متصف عد اولنمشلردر . واقعا (دیوان نامیله)
فضیلت شاعراندلرینه برر شاهد تصویر ایدرک
بزم ادبایه یادگار ایتمش اولان بو ایکی استادک
یجاد معنیده که مراتب ادبک منتهاسیدر : اقتدار
ناملری انکار قبول ایتمز .

اما نفعینک آناری عجایب علمدن بروقتلر
 ا ردوس ایمانی آغزنده مرکوز بولنمش اولان
 هیکل عظیمه بکزرر: فی الحقیقه تصدیع نظر فریبنده
 اولان مهارت استادانه اقتدارک خارچندهدر. فقط
 هیاتی طبیعتک فوقنده اولدیغیچون تماشاسی وجدانه
 حیرتدن بشقه برتأثیر حاصل ایتمز .

ندیگ دیوانی ایسه آنادن طوغمه صوینمش
 برگوزل قز رسمنه مشابهدر. اگرچه ارباب مذاق
 بر نظرده لطافت حسن و آننه مفتون اولور:
 لکن مفسد اخلاق اولدیغیچون ندیم افکار ایتمک
 جائز دگلدز .

حاصلی لسامزده ا متنبینک ا دیوان اشعری
 ویا [لسانالدينك] آناری گبی جامع الاطراف
 برتألیف ادیبانه بولنه ماز .

[اعتراض]

« بوندن بشقه سالف الذکر بندلرک بعض عباراتی
 بک مغلق و بعض عباراتی دخی غایت ساده یازلمشدر .

حال بود که فن انشا اصل اتحاد و امتزاج الفاظه دقتدن عبارت اولوب. بوجه معقد و غیر متناسب الفاظ استعمال اتمک دکلدر . «

جواب

[فن انشانک تعریفی]

« هو علم يعرف محاسن تراکیب المنشورة من الخطب والرسائل من حيث انها خطب اور رسائل . »
[مناظر انشا]

بو تعریفدن آ کلاشیلور که فن انشا اتحاد و امتزاج الفاظه رعایتدن عبارت دکلدر . چونکه بر ترکیبک محاسنی یالکتر لفظه منحصر اوله ماز . اگر منحصر اولسیدی منطق و معانی و بیان فلرینک و بدیعه کی صنایع معنویه جهتک انشایه هیچ تعلق اولماق لازم گلوردی . آنلرک ایسه یالکتر اشعار ایچون تدوین اولنمدیغی میدانده در . ادبای ضرب گوزل یازمغی گوزل دوشونمکله

تعریف ایتشلردر . واقعا حقیقت حال دخی بو
 مرکزده دگلمیدر . بر اثرک که معناسنده لطافت
 بولنیه ، الفاظنده اتحاد و امتزاج اولمش نه فائدهسی
 گوریلور ؟ بر بشرک که سیرتنده ظرافت اولیه ،
 اندامنده اتحاد و ابتهاج بولنمش نه مزیتی اولور ؟
 امتزاج الفاظ فن انشانک اصلی دگل فروعاتندن
 اولان بدیعک بر فرعیدرکه انسجام و سهولت
 صنعتلرینه رعایتله حاصل اولور .

حال بوکه او ایکی صنعتک هر اثرده موجود
 بولنمسی لازم گلمز . بلکه بدیعک اعظم ارکانندن
 اولان (استالاف اللفظ مع المعنی) صنعتنی نقض
 ایتدکلریمچون ایکیسیده مشاهیر ادبانک آثارنده
 نادر الاستعمالدر .

افاده مزاک مسالک ادبایه موافق اولدیغنی اثبات
 ایچون لسانمزده متأخرین تألیفاتنک اک مقبولی

اولان عاکف پاشا تبصره‌سندن ایکی مثال
گوسترلم . [۱]

[تبصره نك مبحث اولندن برفقره]

« بو طریق ایله مرسوم استانبوله گلوب
فی الاصل بیتمزده معارفه یوغیسه‌ده سرعسکر پاشایه
مناسبت قدیمه‌سی اولدیغندن آنلره گلدکجه آره-
صره بنمله دخی گوزیشور و چونکه کندیسی
عثمانلیجه براز او قویوب یازمش و ایو فرانسرجه
بیلکله کتب افرنجیه‌دن چوق شی مطالعه ایتمش
اولدیغندن صحبتنه اعتبار اولنوردی . »

[دیگر فقره]

« خر خرد استلقای افکار و دغدغه کابوس
استشعار انساننده مفسد مسفورک و ترجمانک
[۱] تبصره نك اڭ مکملی او بایده کمال بک مرحومک
ممثل کتابه خطاباً یازمش اولدیغی بر ملاحظه نامه‌ی حاوی
اولدیغی حالد کتابخانه عدادینه ادخال ایدلمشدر . »

سلسلهٔ تحریک و اغوا سیله جامه خواب تشویش
 و تذبذب بدن بردن بره سر اسیمه طور انوب شخص
 مصروع گبی نه یابدیغنی یلمیه رک فتادهٔ دهلیز خدی
 و خذلان اوله جق صور تده ساحهٔ سوء اطوار -
 استکباره پرتاب ایدر ایتمز ، هله پرتو پاشا قوجا -
 قلیوب تیزالدن روی مرآمنه رشحه پاش استمالت
 و بازوی سست امیدینه تمیمه بند تقویت اوله رق
 بر طرفدن دخی عزایم طلسمات زمین و زمان
 اعمالنه مشغول اولمغله بالآخره آنک اضطرابی
 تسکین صور تیله نیچه زماندنبرو کندویه درد درون
 و داغ مکنون اولدیغی سیمای احوالندن نمایان
 اولان شهرت انفرادی بوسایه ده تحصیل و تکمیل
 ایلدی . «

بویکی فقره نك الفاطمی بیننده هیچ اتحاد
 وارمیدر ؟ یوق ایسه عا کف پاشا فن انشایه
 اصل اعتبار اولنان بر قاعده دن غافلای ایدی ؟ بر

اثرک هر فقره سنده کی الفاظی دیگر فقره لرینک
 الفاظنه تطبیقندن ایسه او فقره نك معناسنه توفیق
 اینک هر حالده اولی اولدینی قابل انکار میدر که
 تلونه طالب اولان افکاره نسبت یکنک بر منظره
 نه قدر مقبول ایسه، تبدله طالب اولان افکاره
 نسبت یکنسق بر اثرده او قدر معتبر اوله بیلور .

ارباب ادب بینده لفظک معنایه توافقی او درجه
 ملتزمدر که بعض علمای بدیع . غریب بر معنایی بیان
 ایچون مغایر فصاحت اولان الفاظ غریبه استعمالنه
 بیه جواز ویرمشلردر .

بز بودرجه ایلر و گیده میز . بند مخصوصده
 ایسه بعض تشبیهات موجود اولمغله برابر صاحب
 ورقه نك ادعا ایتدیگی وجهله غایت معلق عباردر
 گوره میورز ؛ اگر واریسه ارانه بیورلسون !

برده مذکور بنده معقد الفاظ اولدینی ادعا

اولمشر . میزان الادب و سائر کتب عربی بیانیه
 گوره تعقید لفظی مرجع ضمائرده تردد وقوعندن
 حاصل اولان اختفای مراد دیمکدر . بندمزک
 هر نرسنده بویله برقصور گورولمش ایسه بزده
 گوسترلسون !

[اعتراض]

« بوغزته ینه ادبیاته دائر اولان بند مخصوصنده
 بزده ادبیاتک نقایصندن بحثله بونک استحصال اسباب
 اصلاحی ایچون بعض اصول بیان ایتدیکی حالده اوبنده
 اواصوله رعایت ایتماسی جای تعجیدر . مطالعات مشرو-
 حه بی سرد واتیان ایتمکدن مقصد عاجزانه دفع اشکال
 اولوب برگونه غرضه مبنی اولدیغنی تأمین ایده بیلورم . »

جواب

بزم اعتقاد مزه گوره دنیاده هیچ کیمسه یوقدرکه
 منسوب اولدیغنی ملتده فقدانندن بحث ایتدیگی
 شیلری کندیلی حائر اولمغله مکلف اولسون .

مثلاً ملکہمزدہ ثروت ملکیتہنک نقصاتی ادعا
ایدنلر غایت زنگین اولقمی لازم گلور ؟

تصویر افکار ایسه ادبیاتجہ آرزو ایتدیگی
صورتہ موافق بر اثر میدانہ گتور مکده اولان عجزینی
بند مخصوصک ذیلنہ بر ملاحظہ علاوہ سیلہ اعلان
ایتمشیدی ؛ بومناسبتلہ افادہ سنی ینہ تکرار ایدر .
افادہ مشروحدن آکلاشیلور کہ ورقہنک
بو فقرہ سی جای بحث دگلدر .

بزده مرادمنک ایضاح مرآمدن عبارت
اولدیغنی تأمین ایلرز . و بویله تعریضات ، دائرہ
ادب داخلندہ قالدقچہ طوغریدن طوغری یه بزہ
دخی گوندزلسه غزته مزده بالافتخار نشریلہ برابر
رد و قبولی حقیقندہ وارد افکار اولہ جق ملاحظت
عاجزانہ منک لسان احترام ایله بیانندہ قصور ایتیز .

ترجمه طبایفه دائر مقاله مخصوصه

[تصویر افکار - نومرو ۴۷ - فی ۱۲ رجب ۱۲۸۲]

ابنای بشر وجود معموریتک روحی مقامنده
اولدیغیچون حفظ صحتیه بر مأمور معنوی اولان فن
طب هرملته گوره اسباب حیاتیه نك برنجیلرندن
عد اولنسه شایسته در . بوکا بناء عالم تمدنده
متعیش اولان اقوامك كافهسی طی طبیعتك
احتیاجات ضروریه سندن عداید درك برنجی درجه ده
ملتزم طوتار لر . از جمله اجزای عقل و نقلدن
مرکب بر ترتیب حکمت آمیز ایله انسانیتیه حیات
تازه ویرمش اولان قوم عرب عندنده بوفن
جلیل که « علم الابدان ثم علم الادیان » تفضیلنه
مظهر اولمشدر ؛ روح الحکمه اعتبارنده ایدی .
اربابی ایسه طب وسیله سیله تقرّب سلاطین

شرفه نائل و بلکه ایچ-لرنده مزاجگیرانه حرکت
 ایدن اولور ایسه مرتبه و زراته قدر و اصل اولد-
 یغیچون، فضلا و حکمای مشاهیرینک همان جمله سی
 بوفنه انتساب ایتمشلردر . حتی ینلرنده اکثر
 طبابت حکما صنعتی اولمق جهتیه طب و حکمت
 یننده کی عموم و خصوص شابه سی اعتباراً بتون
 بتون بر طرف اولمشیدی که، هر فنه متعلق اولان
 اصطلاحاتی آنلردن مستعار اولان لسان عثمانیده
 بوسببیه حکیم، طبیب معناسنه استعمال اولنور .

واقعا عثمانیلر معارفک بر جهتده عربلرک
 مرتبه سنی احراز ایده مد کلری گبی، بو علمده دخی
 آنلر قدر کسب امتیاز ایلیمه مد کلری مسلدر .
 فقط ملتک زمان ترقیسنده طبک دخی ترقیسی
 ارباب حکومت عننده مظهر اعتنا اولدیغنه شونگله
 استدلال ایدیلورکه، دولتک بنیه ترکیبی آب حیات-
 معرفتله احیا ایتک ملتزمی اولان فاتح سلطان محمد

مدارسنک بری، منحصرأ تحصیل طب ایچون
تأسیس اولنمشیدی .

صکره لری ایسه قاعده جیلگک فائده جولغه
غلبه سی جهتیله مدرسه لرك جمله سی فنون مدونه
معلومه طلبه سنه انحصار ایتدیگی صروده بوتأسیس-
نافع دخی وضع اصلیسندن چیقمش و طبابت گبی
جوهر جان قدر قیمتدار اولمغه شایان بر معرفت،
ملکمزده بر وقت عرب و عجم ودها صکره لری
فرنک اطباسنه قالمشیدی .

تا اول زمانه دک که ، دولتک اصول اداره سی
تجدید ایتمش اولان سلطان محمود ثانی زماننده
ملکمزده برده فن طب مکتبی وجوده گله رک
غربک حفظ صحته متعلق اولان قواعد جدیده سی
بو طرفلره نقل ایدلی .

ایشته بومکتب هر سنه بر طاقم اطبا میدانه

چیقار مقده در که شمدي به قدر شهادتنامه سنی آاندر
 اردولرله بیوجک شهر لرك احتیاجنه کافی اوله بیلور.
 بونکله برابر اورویاده تحصیل ایدن اطبا
 خلقتك مزاج و صورت امتزاجندن غافل اولدقلری
 حالده ینه ملکمزده طبابتك شهرت و منفعتندن
 اك زیاده استفاده ایدن آنلردر .

بو حال ایسه بعضی لری طرفندن جهالته
 و اورویا اطباسنه گورهنك صورتیه به رغبتله حمل
 اولنیور . واقعا بویکی سببك بر درجهیه قدر تأئیری
 بزجه دخی منکر دگلدرد . ملتك ایسه هر صورتله
 عالمه فوقنی حقیقه آرزو ایدنلردن اولدیغز ایچون
 مکتبمزدن ظهور ایدن اطبانك فضیلت و معر-
 فتلرینی بلکه مبالغهیه حمل اولنه بیله جك درجه لرده
 تصدیق ایدرز .

شو قدر وار که دلائل فعلیه نك احتمالات

عقلیہ یہ رجحانی مسلم ایسہ، مکتبہ جزدن ہنوز اورویا
 مکاتب طبیہ سی قدر استفادہ اولنہ مدیغنی دخی
 اعترافہ مجبوریت گورینور۔ چونکہ آردہ مزردہ
 اذ زیادہ تمیز و درایتہ متصف اولان ذواتک بیہ
 همان جملہ سی حین حاجتہ اورویادن کلمہ اطباہ
 مراجعت ایتدیگی گورلمکددر۔ معاملات طبیہ گی
 حفظ حیاتہ متعلق بر مادہ دہ ایسہ کافہ عقلا ناک
 تجربہ بی ترک ایدوبدہ علی العیا بر اعتقادہ اتباع
 ایتمی اصلا تسلیم اولنہ ماز۔

یا اورویادہ تحصیل ایدن اطبانک بورجیحانی
 تفاوت استعدادہ می حمل اولنسون؟ البتہ دگلدر۔
 چونکہ بالتجربہ ثابتدرکہ قابلیت ذاتیہ ناک تفاوت
 آثاری شخصہ انحصار ایدر۔ یوقسہ عمومہ نسبتہ
 معارفک ہیچ بر جہتندہ ملل سارہدیہ تفوقی جائز
 اولہ ماز۔ اگر اولسیدی عثمانلی خلقنک مسلم
 اولان ذکاوت طبیعیہ سنہ گورہ بزم مکتبدن چیقان

اطبانك هربرى بر حذاقت ذى حيات حكمنى
بولق لازم گلوردى .

بناءً عليه طبيه نك بونقصانه سبب اولان حالى
بالطع اصول تحصيلنك صورت انتظامنده آرامق
اقتضا ايدر .

آلدیغمز معلومات موثوقه يه گوره مكتبك
صورت تحصيلنده اوروپانك مكاتب طبيه سندن هيچ
بر فرق يوقدر . شو قدر وار كه بزم مكتبده كى
درسلىنى فرانسز لسانى اوزره تحصيل ايدبور .
بو حالك ايسه اويله بر نقصانى انتاجه كافى
اولديغنده شبهه اقتضا ايمز . چونكه تحصيل طب
متعدد مقدماته و بر چوق فنونه محتاجدر . فرا-
نسزجه يى گوزلجه اوگر نك ايسه لااقل بش آلتى
سنديه توقف ايدر .

بناءً عليه او قدر يياللر يالكز فرانسزجه يه
حصر ايديلوبده اويله اوزون برمدتى ضايع ايتماك

ایچون مکتب طیبده بر طاقم فنلر فرانسرجه ایله
برابر تدریس اوانیور . حال بوکه لایقیه بیلنه میان
برلسانده تحصیل ایدیازن شیلرک اساسی دایما
ضعیف قاله جفی میدانده در .

حتی مقدملری اوروپوده درس لر لاتینجه
وقودیلورکن افکار عمومیه استقامته میل ایتدکده
تصکره هر ملت . فنون لازمه نی کندی لسانه
نقل ایتشدز .

ایشته ملاحظات مشرووحیه بناء بزده دخی
طب درس لرینک ترکیه نیه نقلی لزومنی تمیز صحیح
احبابنک جمله سی تسلیم ایدر . یالکتر اقتضا ایدن
کتابلرک ققدانی و بعض اصطلاحاتک نقصانی جهتیه
اصل صعوبت بو مقصدک فعله گلمسند ایدی .

بوندن بر از اول طیبه ناظری سعائلو صالح
افندی حضرتلری بو احتیاجک ایقاسنه بر جهت

امکان تصور ایدرک هر گونگی درسی بر کرده
ترجحه تقرير ایتک اوزره هر خواجدهنک رفاقتنه
بر معاون تعیین ایلشیدی .

بوبر مقدمه در که ایلروده درسلك بتون بتون
ترجحه انتقالنی ایجاب ایتسی مأمول اولنور .

فقط شمديکی حالده لسانمزده بر طاقم تألیفات
طبیّه وجوده گتور و بده بو نتیجه خیریهنک حصولنی
تسريع ایتک ایچون طبیّه مخصوص بر جمعیت
مترجمینک تشکله احتیاج قالمشدر . بر طرفدن
دخی عربک اصطلاحات طبیه سنه آشنا اولان
ذوات گوندن گونه آزالمقده اولمق جهتیه بویله
بر جمعیتک تأخر ظهوری بر طاقم ارباب اقتدارک
فوائد معرفتندن ماتی محروم ایدرک تلافیسی
مشکل بر خساره سبب اولور . بناء علیه کیفیت
هر حالده دولاتک همت و دقت مخصوصه سنه شایاندر .

استطراد

فرانسز لسانی اوزره استانبولده باصلقده
اولان طب غزته سی ۱۰ نومرولی نسخہ سنده
مکتب طیبہ نك احوالہ دائر بر مقالہ نشر
ایدہ زك مکتبہ فرانسزجه تدریسك بقاسنی
ترویج ایتمشیدی .

بویله بر ذهاب ایسه بعض امراض نفسانیہ دن
حاصل اولمه دگلسه، ایشك لایقیله تشریح اولنه ما-
مسندن نشأت ایتمك لازم گلور . مسئله نك صدر
بجتمزه اولان تعلق جہتیله بعض فقره لرینك زیرده
محا کہ سی مناسب گورلدی .

— ۱ —

بومقاله نك محرری دیرکه : « اگر لسان
عثمانی تدریس طبه کافی اولسیدی . بوندن اوتوز

سنه اول طبيه ده درسلك ترجه تعليمه باشلا .
 نيلوردى . بولسان اوتوز سنه اول حاوى اولديغى
 نقايصى بردن بره اكلمى ايتدى ؟ »

بومعلومدرکه وقتيله طبيه درسليزىك ترجه
 تعليم اولنمى لسانزك آگامساعده سزلىگنى اثبات
 ايتمز ؛ چونكه تعامل ، ثبوت حقى موجب دگلدرو .
 نصل تسليم اولنه بيلورکه بر ملت متمدنه نك
 لسانى ، افرادىك كافه احتياجاتى تعبير و تعريف
 ايدوب طوررکن برفنك تدريسنه كافى اولسون .
 معارف عقليه ده لسانه مخصوص فن ويا فنه مخصوص
 لسانى اولور ؟

اگر مراد لسانمزده اصطلاحات طبيه نك
 نقصانى بيان ايتك ايسه آگامساقابل شوراسنى
 دخى دوشونمك لازم گلورکه هر لسان كندنده
 موجود اولمى ان اصطلاحات علميه ينى يا ترجمه ويا
 نقل كلمه صورتيله بشقه لسانلردن آلور ؛ نته كيم

فرانسز جده دخی گرك فن طبك و گرك سائر
 برچوق فنونك اصطلاحاتی اکثریت اوزره روم
 ولاتین لسانلرندن مأخوذدر . مکتب حربیهده
 تدریس اولسان فنونك دخی اکثری اوروپاده
 انقلابات عظیمه گوردکن صکره بورایه انتقال
 ایلدیکچون هربر اصطلاحی موجود دگل ایدی .
 از جمله مکتبک علت غایهسی اولان فن حرب ایله
 طبه مجانستی معلوم اولان فن بیطاریده بوقیلدندر .
 حربیه بونلری لسان عثمانی اوزره نصل تدریس
 ایده بیلور ؟

هله اوروپاده کندی لسانلری اوزره تحصیل
 ایدوبده بوراده شهرت بولمش بعض اطبا بیلورزکه
 نه درس لراک کندی لسانمزده او قونامه سنده کی
 مضرتی تسلیم ایدر لر . نهده مکتبمزدن چیقان
 اطبانک معرفتجه کندی لریله مساواتنه قائل
 اولور لر .

واقعا روم ویا ارمنی ملتندن اوروپاده تحصیل
ایتمش بعض ارباب حذاقت گوریلیور . حال بوکه
آنلرگده تحصیلی کنندی لسانلری اوزره دگلدر .
شوقدر وار که اوروپا مکتبلرنده بولنسان بر
چوجق ، اجنبی دخی اولسه بالطبع مکالمه سی بولندیغی
یرک لسانه منحصر اوله جغیچون ، یا تحصیلندن ویا
زمانندن پک آزشی اضاعه سیله اولسانده کنندی
لسانه یقین ملکه حاصل ایدر ؛ وبلکه کنندی
لساتی اونودیر . بناءً علیه درسده فرانسزجه
و مکالمده السنه محلیه دن برقاچ لسان استعمال
اولنمقده اولان مکتب طیبه ، اوروپا مکتبلرینه
بوابده هیچ قیاس قبول ایده مز .

بونکله برابر بوراده کی ملتلردن برینه
منسوب اولوبده اوروپاده تحصیل ایدن اطباده
اثبات حذاقت ایدنلرک ندرتلیرینه گوره صورت
استناده لیاقت وغیرتلیرینه حکم اولنه بیلور . بزم

مکتبزدن چیقان اطبادہ دخی عدد ومہارتجہ آنلر
قدر کسب امتیاز ایدنلر واردر « استئنا بر صورتلہ
قاعدہ اولہماز . »

— ۲ —

ذکر اولنان مقالہنک صاحبی شونیدہ علاوہ
ایلمشدرکہ : « بر تأسیسدہ، امر تدریسدہ لسان
رسمی استعمال اولنماز ایسہ او تأسیسک ملی اولمامسی
لازم گلور ظن اولنیور . مدرسہلردہ تدریس
عربی و طلبہ الندہ بولنان کتابلر کذلک عربیدر .
حاصلی عرب اولمدقلری معلوم اولان طلبہدن
بشقہ ہرشی عربیدر . بونلرہ ملی نظریلہ باقلامقیمی
لازم گلور ؟ »

مکتبزدہ طبیک فرانسزجہ او قونمسنندن
طولای وقوعہ گیلان شکایاتک الہ باشلی سببی
بو حالک امر تحصیلجہ بالادہ بیان اولنان

مضرتیدر . واقعا درس لر بشقه لسانده اوقونمغله
مکتبک تاسیسات ملیدن معدود اولماسی
لازم گیلز .

فقط بویله بر مکتب تاسیسنده فنونک ملت
لسانیله تدریس اولنماسی پک مناسب بر حالیدر ؟
سائر ملل متمدنه دن قنغیسی واردرکه مکتبلرنده
بشقه لسان اوزره تعلیم فنون اولنسون ؟

جامع درس لرینک عربی اولسنی مثال مقامنده
گتورمک ایسه قیاس مع الفارقدر . چونکه اولا
بودرسلره دوام ایدن طلبه خدمه شریعت مسلگنده
بولند یغیچون منتهای تحصیلمری تفسیر وحدیثه
واصل اولور . آنلره لایقیله انتساب ایچون ایسه
عربیده مهارت استر . بو حاله گوره طلبه نك
لسان عرب اساس تحصیلیدر .

شوقدر وارکه لسانمزده (حربیه درس لرندن
ماعدا) هیچ بر فن لایقیله تدوین اولنمدیغیچون

بر طاقم علوم عقلیه و ادیبی دخی عربیدن او قورلر؛
ایشته جامع درس لرینک یالکز بو فرغنده اولان
یولسزلق نوعما طبیه یه تشبیه اولنه بیلور .

فقط طلبه نك او قودینی کتابلر عربی ایسه ده
صاحب مقاله نك ظنی گبی تدریسی عربی دگل
ترجحه در . بناء علیه جامع درس لرینک استفادجه
سهولتی طبیه درس لرینه نسبتله اهون قالور .

بونکله برابر جامع درس لرینه قیاس ایله طبیه ده
شاگردانك مألوف اولدیغی بر لسانی ابقا طرفنی
التزامدن ایسه ، طلبه آراسنده دخی علوم عقلیه
و ادبیه نك ترجمه تدریسی آرزو ایتک ده معقو-
لدر . چونکه بر یولسزلغی دیگر یولسزلغه مثال
گوسترمک ، آنلردن برینک لزوم بقاسنه سند
اوله ماز .

برده عربلر الان دولت عثمانیه نك عناصر
اصلیه سندن بریدر . بناء علیه آنلره مخصوص

هرنه وار ایسه بزجه دخی آثار ملیه دن عد اولنمق لازم گلور .

[سؤال مقدر]

بزده نه قدر همت ودقت اولنسه فرانسزجه ده موجود اولانلر قدر کتب طبیه میدانه گتورمک برقاچ عصرلره توقف ایدر . خصوصیه اوروپا ده بلکه هرگون بونجه دقایق طبیه کشف اولنیور ؛ بونلری وقتی وقتنه اطبایه یتشدره جک قدر اوراق مطبوعه و مائر سائره نك حصولی ایسه ملکمزده معارفک فرانسه قدر ایلرولسنه محتاجدر . شمد . یکی اطبانک تحصینی فرانسز لساننده اولدیغیچون فرانسزجه نك هر درلو آثار و کشفیات علیه سندن استفاده ایده بیلور . درس لر ترکیه او قوندیغی حالده اطبا بو فائده دن محروم اولمق و بناءً علیه ملتزده طبک ترکیسی آرزو اولنور کن بر دایره محدودده ایچنده قالمسنه سببیت ویرمک لازم گلور می ؟

[جواب]

مکتب طلبہ سی درس لینی ترجمہ او قومغہ
فرانسز جہی ترک ایتک لازم گلنز . حربیہ دہ
اولدینی گی طبیہ دہ دخی فرانسز جہ ایچون مکمل
بردرس بولدینی حالہ بو محظوراک دفعنه کافیدر .

[سؤال]

او حالہ طبیہ طلبہ سی درس لینی بر کرہ
ترجہ دہ او قودقن صکرہ بر کرہ دہ فرانسز جہ -
دہ کی طب کتابلریلہ الفت ایتک لازم گلیور .
بر ایشی ایکی ایتکدہ نہ لزوم واردر ؟

[جواب]

انسان یلدیگی بر فنی ، یلدیگی بر لساندہ
تحصیل ایتکله ، یلدیگی بر لسانی ، یلدیگی بر فنه
متعلق کتابلری آکلایه جق قدر او گرنک نصل
بر برینه قیاس اولنه بیلور ؟

اسکی اصول اقتضاسنجه طبیهده بر شاگرد .
 ا غرامر ا و بر قاج حکایه کتابی اوقور اوقوماز
 فرانسز لسانی اوزره مقدمات علوم و آنی متعاقب
 فن طب تحصیلنه باشلردی . بو تحصیلنده ایسه
 خواجدهلرک فرانسزجه اولهرق تقریر ایتدیگی
 درسی ضبط ایتک و فرانسزجه اولهرق یازمق
 مجبوریتنده بولنوردی .

درسله ترکیهیه نقل اولندیغی حالده ایسه
 یالکز لسان تحصیل اچون آلتی یدی سنه آریجه
 بر درس گوره جکدر . بو صورتله لسانجه تحصیل
 البته دها قوتلی اولور . و منسوب اولدیغی فنونه
 متعلق کتابلردن پک آز الفته استخراج مال ایدر .
 اوقویه جغی درسلهک ترکیه تحصیلنده گوره .
 جگی سهولت ایسه آریجه تحصیلنه صرف ایده جگی
 امکان البته زیادهدر .

رمضانک تعریف احوالنه دائر بر مکتوب

[تصویر افکار - نومرو ۴۵۳ - فی ۱۱ رمضان ۱۳۸۳]

بزم شو دنیاده مثلی نامشهود اولان شهر مزی
 بر از مدتجک اولسون گورمشیدیکز . ذوق تما-
 شاسی خاطر کزدن چیقدیمی ؟ البته چیقمامشدر .
 هیچ بوغاز ایچنک لطافتی نصل اونودیور ! اوطا-
 غلرینک صفاسی نهدر ؟ نظر ایدنلرک حیاتنه
 بر حیات دیگر علاوه ایدیور ! آردسندن جریان
 ایدن آب روانمیدر ؛ یوقسه عمر شتابانمیدر
 فرق اولنماز .

سز اوصفادن دلسیر تنعم اولدیکز آنکچون
 تفصیلات زانده ایله تحریک اشتیاقه حاجت گوره م.
 فقط مملکتتمزک رمضاننه تصادف ایدممامشیدکز ؛
 باری آنک احوالنه دائر بعض معلومات ویرهیم ؛
 اکثریسی شایان استهزادر اماینه دکلنور
 ظن ایدرم .

بوسنه قر کانون اولک یگر می بشنجی بازار
 کیجه سی ۹ ساعت ۴۵ دقیقه ده قران ایتمشیدی .
 فقط شرعاً بدها صیام، رؤیت هلاله مشروط
 اولدیغندن، رمضان طبیعتیله بازار ایرتسنه قالدی .
 چکن سنه ایسه قران چارشنبه کیجه سی وقوع
 بولشیکن غالباً شاهدلرک اخباریه حرصیله گوزلری
 زیاده جه آچیلهرق هلالی غروبندن صکره گورمک
 گر کدرلرکه آی چارشنبه دن اعتبار اولنمشیدی .
 هر نه حال ایسه ، رمضانک برنجی گونی هوا پک
 قارلی ایدی . مبارک یوزینک آقپله گلدی . اما
 نه قدر صغوق اولسه صیام حالیله بالطبع اولرده
 قانسه مدی . همیز سواقلره دوکلدک . فقط
 آچلقدن بربرینه صالدرن بعض تریاکیلرک جدال-
 بیاندن بشقه برشی گورده مدک .
 برده اقشام اوزری توتونجی دکانلرینک غلبه-
 لگی اولدجه شایان تماشا ایدی . معلومدرکه توتونه

محسناتك هان جمله سندن محروم اولدیغنی تصریح
ایتدك .

بو مدّعامزك بطالاتی اثبات ایچون بند-
مخصوصده بیان ایتدیگمز شرائطه مطابین بر کتاب
گوسترلک ویا او شرائطك مجروحیتنه دلیل اراهه
اولنمق لازم گلور .

نثرده ویسی و نظمدده نفعیدن بحث ایدیشمز
ایسه یالکیز حسن افاده لری جهتته منحصر ایدی .
حتی عبارده من دخی بودر . « هاه معنا و تعبیر لرنده
اولان غلو و غرابته اسکیمش بعض شیوه لرنده
قطع نظر ، یالکیز حسن بیان ایچون نثرده ویسی
و نظمدده نفی الك گوزل نمونه اولور . »

بو افاده ادبیاتك نقایصی حقنده اولان ادّعامزه
نهدن مناقض اولسون ؟

استطراد

بعض ارباب تمیزك تدقیقاتنه گوره ادبای روم

ایچنده انشا ایله مشهر اولانلر یابتون بتون طرز
عجمی ویا خلقک لساننه مغایرت کلیه ایله مخالف
اولان مسلك ارباب قلمی التزام ایتدکلر یچون تقلید
اولنماز بر کتاب براقه مامشلدردر .

بزم اعتقاد مزجه بونقصان ملکمزده معارفک
کمال بوله مامسندن نشأت ایتشدردر . مع مافیہ قوۃ
طبیعت و فنون ادبیهده مهارت لری مسلم اولان ادبای
اسلافک اثر لرنده انواع محاسنی شامل یک چوق
پارچهلر بولنه بیلور . بو زمین شر قدر ؛ تربیتیات
معرفت اولمسده ینه طبیعت هر جانبنده گلفشان
لطافت اولمقدن خالیمی قالور ؟

نظمده ایسه نفعی و ندیم طبیعت فوق العاده ایله
متصف عد اولنمشلدردر . واقعا (دیوان نامیله)
فضیلت شاعرانه لرینه برر شاهد تصویر ایددرک
بزم ادبایه یادگار ایتمش اولان بو ایکی استادک
ایجاد معانیده ، که مراتب ادبک منتهاسیدر ؛ اقتدار
تاملری انکار قبول ایتمز .

تحصیلدار طوریلہ راست گلدکارینہ مسلط
 اولورلر . ویش اون پارسنی آلودہ گناہہ اوغرا-
 تمدقہ یاقہسندن آیرلمز لر . دینجیلر شریعت
 ومدنیتک خلافتده اوله رق ملکمزده موجود
 اولان رذائلک برنجیلرندندر . هیچ کیمسه بولنمز که
 بونلردن شکایت ایتسون ، هیچ کیمسه ده بولنمز که
 ازاله لرینہ همت ایتسون !

کله م واعظ افندیلرک حاله : واقعا بونلرک
 ایچنده تبیین احکام دین ایدر بعض علمای کرام
 واردر . فقط اکثریسی گیک حکایه سیله امرار
 وقت ایدر . بوزمان معرفتده او یله برطاقم اسرا-
 نیلیاته قولاقمی ویریلور ! « نصل بوتازده معارفله
 اسکیلر آله م » واعظ مربی عالمدر . او یله بر
 وظیفه نك اجراسی خلتک و زمانه نك احتیاجنه
 واحکام دینیه و آداب عمومیه یه واقف اولان ذاتلره
 حصر ایدلسه نه درجه فائده بخش اوله جفی تعریف
 اقتضا ایتمز .

واعظان دگلمیور که خلق استماع‌رینه رغبت
 ایتسون دین‌یه بیلور . فقط حافظان بو قیلدن
 دگلدن . هله نور عثمانیه‌ده اوچ حافظان واردن که
 بیلرگی نغمت حالت افزالریله گوگلمری گلفشان
 صفا ایتکده‌درلر . نه چاره که آنلرده هر کسی
 لقلقه‌دن منع ایده‌جک قدر جلب رغبت ایده‌میورلر .
 حاصلی جامعده کی مساوی حلقه‌لری منع ایدلسه
 و جمعیت احباب ایچنده لقردی ایله وقت چورمک
 استیانلر ایچون مناسب موقعلرده بر ایکی مجمع
 مخصوص پیدا اولنسه آداب دینیه‌یه پک بیوک
 بر خدمت ایدلمش اولور .

افکار سربستی‌یه میلانگری بیلدیگم جهت‌یه
 شوراسنی صورت مخصوصه‌ده اخطار ایدرم که
 ملاحظات مشروحنی تعصبه حمل بیورمیگز .
 بو معلومدر که حکمتجه انسان نه قدر سربست
 طوتیلسه یالکز وجداننده مختار بر اقیله بیلور .

یوقسه آداب موضوعه یه مغایر افعالده هیچ بر وقت
 مسؤلیتدن بری قاله ماز . سربستیء افکارک درجه
 انہاسنہ وارن ممالک متمدنہده واقعا ہرکس مذہبنجہ
 برقید ایلہ مقید دگلدر . فقط ایام و مواقع دینیہ
 احکام دینک بتون بتون خلافندہ استعمال اولنمق
 هیچ بریرده جائز گورلمز . دنیاہده آمریقاندن
 سربست مملکت یوقدر . اورادہ بیلہ بازار گونلری،
 عربہلرک گورلدیسی خلقک عبادتنہ مانع اولماق
 ایچون، سوقاقلرہ زنجیر گررلر .

§

بزینہ صددمزہ گلہلم : رمضانک اوچنجی
 گونی بلوطلر صیریلہ زرق افتمزده ضیای شمسک
 خیاط زرین فامیلہ مزین بر چتر هوایی آچیلدی:
 و مملکتمزک اعتدال هوایی رشک بہازان اولہ جق
 برحالہ گلدی . آندن صکرہ کیچہ لریدہ اولردہ
 طوزیلہ مامغہ باشلامشدر .

استانبولک رمضان کیجھلری شہر آیین لطافتہ
 بکزر . منارہلر نورانی قندیلارہ طونانور . دکانلر
 آچیلور . قہودلردہ و سائر مواقع متعددہدہ اورتہ
 اویونلری ، خیاللر ، چالغیلر بولنور . حاصلی
 اسباب طرب مکملدر : اما ابتدا سندنہ دگل .
 چالغی و خیال گبی شیلرہ آنجق سکزندہ ، اونندہ
 رخصت ویریلور . بورخصتک باعث تاخرنی
 سوال بیوررسہ کز « ملکمزده پک کیرتلی اولوبد .
 هیچ بر سبب معقولہ حمل اولنہ میان مناسبتسز
 گورہ نکلردندر » دیمکدن بشقہ سوز بولہ مم . عتلمہ
 مطابق صورتدہ توجیہنہ مقتدر اولان وارسہ
 سویلسون . چالغی و خیال و اویون گبی شیلرک
 بر مضرتی اولدیغی حالده یلم کہ رمضانک سکز .
 ندن صگرہ نہ دن رخصت ویریلور ؟ یوقسہ
 سکزندن اول نیچون منع ایدیلیور ؟
 ایشتہ بومنوعیتدن طولایی بوسنہ رمضانک

ایک ہفتہ سندہ اگلنچہ محلی یالکز ایکی یرہ منحصر
ایدی . بونک بری گدک پاشادہ کی (سرق) محلیدر .
شمدی اورادہ (سوہر) نامندہ برذات آت جانبازہ
لنی ایدیور . اویونلری پک فنا دگل اما موسیقی
بیانلر چالغیسنی بگنمیورلر . آت جانبازیله ایسه
نہ قدر اگلیاہ بیلو ! خصوصاً کہ اویونلرک ہان
جملہسی (سولیہ) انک زمانندہدہ گورلمشیدی .
آکابناء تماشا سنہ رغبت اولنہ جق یگی برشی یوقدر .
شوقدر وار کہ بعض زادگان ، حسن جعلیسنہ
مفتون اولدقلری اویونجیلرہ قارشو گوستردکلری
اطوار ایله ہم گدک پاشانک اسکی نامنی ، ہمدہ کندہ
یلرینک شہرت سابقہلرینی تجدید ایدیورلر ایمش .
ہانی سز بورادہ ایکن رشید پاشا ترہہ سنک
قارشو سندہ برقرائخانہ آچیلشدی . برا گنچہ یریدہ
اشتہ اودر . مطبوعاتک برمدتدنبرو گوستردیگی
ترقی جہتیلاہ قرائخانہ نک اہمیتی وخلقک

بوکنا رغبتی گوندن گونه آرتیور . صاحبی ایسه
 مشتریلرینی لایقیه خشنود ایتمکدهدر . مطبوعاتک
 ترقیسندن بحث ایتمده بوبابده بعض تفصیلاته
 کیرشمک لازم گلدی : یقین وقتیه گنجیه قدر
 استانبولده وایالاتده چیقان غزته لرك جمله سنی
 بیلورسکز . فقط یلم تقویم تجارتی گور شمیدیکز .
 اسملرینک بر جزوی متحددر اما بوغزته اوتیه کی
 تقویمه هیچ بکزه منز . حاوی اولدیغی افکارک استقا
 متی و محرر لرینک سلیقه کتباتی جهتیله حقیقه
 شایان مطالعه بر اثر در [۱]

لکن ایشتدیگمه گوره ایرادی مصرفه مقابله
 ایتمدیگندن اداره سننده صعوبت چکلمکده ایمش .
 بر غزته اوروپاده بر قاچ یوز کشی نی بکار گی
 کچن دیرر . بوراده اکثری کنندی مصرفنی قوریده .
 [۱] دولتو حسن فهمی پاشا حضرتلرینک همت
 قییه لریله نشر اولنور ایدی . للطابع

ماز . ایستہ فوائد معرفتدن حصہ دار اولان بر ملتہ
 محروم اولان بر قومک ہر حالہ نسبتی بویہ در .
 رمضاننن براز اول برده مخبر نامیلہ بر غزتہ ظہور
 ایتدی . حقیقہ رغبت و مطالعہ شایاندر . ہر درلو
 حوادثدن خلاصہ و جہاہ بحث ایدیور . بر طرفد .
 ندہ خلقک معارفہ و کسب و کارہ ترغیبہ دایر
 بر چوق افکار مفیدہ نشر ایلور .

رمضان ایچندہ برده آینئہ وطن نامیلہ رسملی
 بر غزتہ چیقادی . فرانسنک رسملی غزتہ سی
 ہیئتندہ در . برنجی نومروسندہ بش رسم ایلہ
 بر پولتیقہ خلاصہ سی و حوادث و معارفدن خیالی
 شیلر گورلمشدر . واقعا رسملری اورویا غزتہ .
 لرنده کی تصاویر قدر منتظم دگلدر . فقط بزم
 مملکت مزده تصویر و حک فنلرینک حالہ قیاس
 اولنور ایسہ صاحبک بوقدر اثر میدانہ گتور مکدہ
 اولان ہمتیدہ فوق العادہ صاییلور . جسمامتنہ

و مصرفتک کثرتنه گورده دوامی قابل اوله بیلسه
تشکر اولنوردی .

اورته اویونلرینک حالنی بیلورسکیز . بونلر
اولسه اولسه خلقک فساد اخلاقده حاز اولدینی
درجهیه نمونه اوله بیلور . واقعا تحفانی انکار
اولماز . فقط نه درجه مغایر ادب اولدیغیده میدا-
نددر . اکثر مالک متمدننده تحف اویونلر
اوینادیلور . حتی مباحثنی اک معتبر شاعرلر ترتیب
ایدر . فقط آنلرک ایچنده کبار مجلسلرند
سویلیله میه جک قدر قبیح و قباحتی صریح برکله
یوقدر . اکثر یسنک تماشاسی انتباه و تهذیب اخلاقه
خدمت ایدر . [۱] حال بوکه مکانت مزاجک

[۱] شو تعرفدن مرام تیازو اولدینی ایوم محتاج
ایضاح دکدر . بوندن اوتوز سنه اول تیازوینی بویولده
بر تعرفله آجتی تفهم ایده بیلان بر خلقک اون سنه صکره
اون بشر یکر میشر یاشنه واصل اولان اولادی طرفندن
تیازو یازه جتی قدر عادات و معارف غربیه یه اثبات وقوف
ایدلسی حقیقه سزاوار تشکر در . للطابع

اهمیتی لایقیه تقدیر ایدن بعض حکما آنی بیاه
تجویر ایتما مشلر درر. بزم او یونلرک ایسه تعبیراتی او
درجه شنیعدر که کبار مجلسنده دگل بلکه طلومباحی
قهوه سنده بیاه تفوه اولنه ماز. خیاللرک حالی کذلک .
معلومکز درر که بو اورته او یونلری یاز مو سمنده
بعض مسیرد لرده اوینار . و تعریف ایتدیگم حالیه
برابر سیرینه قادینلر و بلکه معتبر حرملر بیاه گلور .
عجبا بوندن اشنع بر عادت اوله بیلور می ؟ عند مزده
هرشیدن زیاده نامو سجه مدخول اولان اوروپالیر ،
قزلرینه عشقه دأر بر حکایه کتابی بیاه اوقوتمازلر .

§

رمضانک بشندن ، آلتیسنندن بری ظهوره
گلان احواله گلنجه : هوا آچیلور آچیلر یگر می
اوتوز سنه دنبرو معتاد اولدینی ارزره قادینلر
سوقاقلره دوکلدی . باب سرعسگری پیشگاهندن
عجم اوغلی قره غولنه قدر بایزید میدانیه شهزاده

جاده سی عرب‌لر و قالپاچیلر باشی عرب‌سز لرله
 مالا مالدر . افادم بتون بتون تخصیصه حمل
 اولنسون ؛ مرادم اکثریتی بیاندر . یوقسه
 چارشوده بعض عرب‌لر بولنیور ؛ میدانله جاده‌ده
 دخی بر چوق پیاده قادین گوریلور .

بلکه برایکی گون چارشوده بایزیددن زیاده
 عرب‌لر وار ایدی . فقط صکره‌لری ایشتدیگمه
 گوره برداتک شکایتی اوزرینه چارشویه عادی
 عرب‌ه گیرمک منع اولنمش . خیلی تأثیری گورلدی .
 بو جمعلرک حالی سؤال ایدرسه کز بر طاقم
 سوسلی بگلر یامیدانک بر کوشه‌سینده قرار ویاخود
 اطرافی گشت وگزار ایله گلوب کچن قادین‌لره
 قیریلوب دوکیله‌رک بیك درلو مباحث ناز و نیاز
 عرض ایتدکن بشقه « یتز می تماشای جمال الده
 صورنسن ؟ » تعذیرینه قات قات مستحق اوله‌جق
 صورته اطاله دست تسلطدن حیا ایتزلر . برطاقم

نازنده خانم لودہ عربہ لرینک تکرلگی لسان حال ایله
 « طاقش پشینہ بیک مبتلایی » شرقیسنی چا۔
 غرہرق میدانہ گلوب اطرافہ از ککلردن زیادہ
 صارقندیلق ایدرلر .

حاصلی بورالردہ گزن ذکور ونسوان ادب
 وتربیه جه بر قید ایله مقید دگلدر . گوریلان
 فناقلر ایسه اڭ سربست مملکتلرک اڭ سربست
 یرلرنده بیله وقوع بوله ماز . مگر که طنطانک
 مولد زماننده اوله .

ملت اسلامیہ عرض وادب مسئلہ سنده اعتنای
 تام ایله مکلف ایکن شوراسنی مع الحجاب بیان
 ایدرم که بو مجمعلردہ گزن قادینلرک حالی ، اورویا
 ماداملرندن البتہ دها او یغونسزدر .

واقعا اورویاده قاریلر مستور دگلدر ؛ لکن
 یولده بر آدم اڭ ادنا فاحشه یه بیله سوز آتہ ماز .
 بوراده ایسه هرکس هیچ ییلدیگی بر قادینه اللی ییلق

محرمی گبی استدیگنی سویلیه بیلور ! خانملر گده
بر طاقی بومعاهله لری ضرر سز بر اگلنجه ظنیه
حسن مقابله دن قاچماز .

بیلیم که حق و وظیفه بیلور و حیثیت طانور
بر آدم سو قاقده شونک بونک حرمنه نصل طاشقنلق
ایده بیلور ؟ عجباً بونلر هیچ قیاس نفس ایتمزلرمی ؛
یوقسه بوقیاسک نتیجه سندن متأثرمی اولمازلر !

ذکر اولنان احوال هرکسک نفسنه عائد
دگلیدر ؟ بوندن مدنیتمز نه ضرر گورر که بوقدر
شکایته حق اولسون ؟ بیورر سه گز شویله جواب
ویررم که قباحت ایکی درلو اولور : بری حقوقه
تعرضدر ؛ بونک سراً ، علناً هر نرده وقوع
بولسه منعی لازم گلور ؛ بریده بونک گبی آداب
موضوعیه مغایر شیلردر . آنلر دائره خفاده
جریان ایدر سه « محتسب را درون خانه چه کار »
حکمنه داخل اوله بیلور . فقط علانیه چیقدیغی

گبی اخلاق عمومی بی افساد ایدو جگندن جمعیتک
 حقوق مخصوصه سنه طوقنور . جمعیتک حقوقه
 طوقنوجق بر حالک منعی لازم گلور . بونده شبهه
 ایدن وارمیدر ؟ اگر وار ایسه تشریحات آتیه
 اقناعنه کافیدر ظن ایدرم .

عزت نفس و محبت اقربا حب وطنک ، حب
 وطن ایسه ملیتک اساسیدر . هزار آشناتله مألوف
 بر قادینک خانه سنه نه قدر محبتی اوله بیلور ؟ وطنه
 خدمت ایدو جک صورتده نصل اولاد تربیه ایدر ؟
 برده شوونک علاوه سنه لزوم گوزیرم که
 استانبولده چو جوقلر اون یدی ، اون سکر یاشنده
 ایکن مکتبیدن چیقیور . هزدرلو مربی نندن
 قور تیلیور . منتهای طفولیت و مبداء انسانیت اولان
 اوزمان ایسه آدمک ائ بیوک زمان بحر انیدر .
 حاذق مربی یه دوشر و طبیعتی یاردم ایدر سه قور -
 تیلیور ، عکسی حالنده حیات معنویه سنه سکتته گلور .

بناءً علیہ برخستہ پی مشہیاتندن نصل محافظہ
لازم ایسہ، اوسندہ برگنجیدہ تمایلات نفسانیہ سندن
اولہ جہ وقایہ الزمدر .

خصوصاً کہ ملکمزده مأمورین عسکر یہ دن
بشقہ ایکی سوزی بریرہ گتورماگہ مقتدر ہیچ کیسہ
یوقدر کہ مکتبلر سایہ سندنہ تحصیل ایتمش اولسون .
هرکسک معلوماتی سعی ذاتیسیاہ حصولہ گمشدر .
تحصیل زمانی کنجلمک اوانی دگیلدر ؟ سنہنک بر
ربغنی طاشقنلق یولندہ وعر بہ آرقہ سندنہ کچیرن

ازباپ شبابده نہ قدر معرفت هوسی قالہ بیلور ؟
خلاصہ کلام بوگورنک شرعاً وادباً وملكاً
واخلاقاً بیك درلو مضرتی موجب اولدیغی مسلدر .
فقط منعنک امکانندہ تردد اولنیور . بگا قالورسه
شو بیتک مآلنه قائلم :

« مشکلی نیست کہ آسان نبود »

« مرد باید کہ هر آسان نبود »

کیجه نك تفصیل احوالنه کلهدن اول گوندزه
عاند بر وقعنه نك بیاتی لازمه دن عد ایدرم . اوده
شودر که یگچریلرک مهترخانه ده محفوظ اولان
رسملری عمومک تماشاسنه عرض اولندی .

کچن گون گتدک . اصول ملیه مزده کی تغییرات
عظیمه یی و بر قاج یوز بیك نفوسک اهلاکی
موجب اولان البسه یی گوردک . غالباً واضعلرنده
حسن طبیعت یوق ایمش . ایچلرنده انسانک
اندامنه یاقیشور بر قیافت بوله مدم . هله هر صنفک
باشلرینه گیدکلری شیلر لزومندن قات قات زیاده
بیوک و عقاله کلز صورتده عجایب گورینور . فقط
سیلم که بومطالعه صحیح میدر؟ یوقسه گوز آلیشقلغند .
نمی حاصل اولور ؟ عجبا آنلر بزم قیافتمزده بر آدم
گورسلر بگنورلرمیدی . یاخود گوزلرینه دهامی
فنا گورینوردی !

رسملرک اکثری آچیلدن و فقط بش آتی

سرای آغالری بال مومیدندز . بوبال مومیملر
 ترزی دکانلرنده کی رسملره بگزبور . هر نه ایسه
 مراد رسم دگل البسه در .

سزه عموماً البسه نك تعریفاتی یازه جق ایدم .
 اما موفق اوله مدم . چونکه قبودن گیر گیر من
 خاطر ده قالمق ایچون بعض رسملرک مجماًلاً احوالی
 بر کاغده اشارت ایتمگه باشلاینجه یانمده بر عسکر
 پیدا اولدی . « نه یاپیورسن ؟ » مقدمه سیله سوزه
 کیریشه رک تعریفات یازدیغی آکلادیغی گبی
 « چوق فنا شی ، بیلم طویلر لسه سکا نه یاپر لر ! »
 یوللو بر طاقم هرزه و گیللکلر ایتدی . بر دقیقه
 یانمدهن آیرلمدی . حاصلی بر صورتله تعجیز ایتدی که
 اشارت یازمغه دگل لایقیله سیره بیله موفق
 اوله مدم . شکایتم عسکردن دگل آنک اورایه
 ایتیندندز .

بونکله برابر ایگی شی زیاده سیله تعجبمی

ایجاب ایتدیگندن خاطرده قلمش : باری آنلری
یازدیم : اوستهلر آایلرده کوشدن بر کسوه
گیرلمش . بردانه سنی گوزدم . تقریباً اللی اوقه
گلور . شبهه یوقدر که بونی کیان یوری یه یلک
ایچون قولتوقلرینه آدم گیرمکه محتاج اولور .
دقت ایدک که انسان تزین گی بر بیوده شی
اغورنده نه قدر مشقتلره تحمل ایدیور ! برده
بر سبیلچی وار که جمعه گونلری یکنچری آغاسنک
اوکنده گیدرمش . بوندهده هیچ بر مناسبت آکلا-
یه مدم . قبودان پاشا چبالاغیده خیلی عجایب شی .
بو آدملر بلندن یوقاریسی چیر چبالاق گزر و فقط
اوزرینه بر صرمه لی یلک گیرمش . بوقیافتدن
کندیلریده منون اولدیغنه شبهه یوقدر . حتی
روایت اولنیور که برینه بر صغوق گونده « برادر
اوشومیورسن ؟ » دیه سنوال اولمش . « طو-
گیورم اما نه یاپهیم بر کره صوینمش بولندق ! »

مأئده جواب ویرمش . انسان بویله در . بر یوله
گیرنجه نتیجه سنده گوره جگی مشقته استر استمز
تحمل ایدر .

بونلردن بشقه ات قاپیشان سگردم اوسته لرینک
وعلوفه آلان و قازان طاشیان نفر لراک رسملریده
تحف شیر ایسده تفصیللری تاریخلرده واردر ؛
تکرارینه حاجت گوره مدم . برده نظام جدید
ایله آندن صکره یاپیلان طوائف عسکریه نك
البسملری گوزلدی . اصل شایان دقت بونلردر .
حکومت نه عجایب ایمش که یگی بر صنف آجدیغی
گی همان قیافتنی دکشدر . و آنکله خلتک
تعصبنی تحریک ایدر مش . قیافتدن نه چیتار .
تعلیمی اثواب ایدر جک دگلدی یا !

عسکرده نه عجایب ایمش که قیافتلرینی دکشد .
یرمامک ایچون او جاقلرینی سوندر نجهیه قدر
چالشمشدر . بنده کز تبدیل البسه نك محسناتنه

قائل دگلم . بیلورم که ملکمزده اسلامک مألوف
اولدینی صنایعک انقراضنه سبب مستقل اولدی .
فقط شوراسنی اعتراف ایتک لازمدر که یکچریلر
تبدیل قیافتک مضرتی بیلوبده علمهنده بولنمدیلر .
هرنه بی گورده نکلرینه مغایر بولورلرسه مطلقا فنا
ظن ایدرلردی . ایشته اوجانگک تأویل وتوجیه
قبول ایتمز بر قباحتی وارسه بودر . زیرا دایما
حال حاضر ی محافظه ایتک انسانی ، حیواناندن
مدار تمیزی اولان، ترقی فیضندن محروم ایدر .
بونکله برابر رسملری گوکله فنا تأثیر ایتدی .
یاد حزیناری تجسم ایتمش ظن ایلدم . یوزلرندن
مضرت گورلمدی دیم . فقط دشمن ومتغلبهیه
قارشو ایتدکلری خدمتلرده انکار اولنماز .
دولتمزک تاریخی لایقیله مطالعه اولنسه ایچنده
ای ممتاز گورینه جک صنفینه آنلردر .

رمضانك سگزنده قوره قولاق خانی آچیلدی .
 بیلورسگز که استانبولده آندن بشقه قازینو یوقدر .
 مستأجری هر رمضان بر طاقم چالغی طوتیور .
 ودخولیه سی بش غروشه اولدیغدن ، جمال طاقمی
 گیره میور . اواسط ناسك اڭ گوزل اکلانجه
 محلیدر . مستأجر غالباً مصرفی قوریده میورمش .
 ینه مشتریلرینی ممنون ایتمک ایچون فدا کارلق
 ایدرک چالغی چالدر مقدهدر . کاشکی شرکت
 خیریه نك شو قدر مروتی اولسه ! او قدر دگل
 خلقك بحق شکایاتی منع ایدرک درجهده
 حقایقه بیله قائلز .

سوقاقلرک حالی ایسه رمضانك اون بشنه

قدر بر درجهده ایدی که اگر ثابت مرحوم گور-

مش اولیدی مطلقاً « کیجه فصلنده شکمنخوارده لر کدر

سیران » مصراعنی « کیجه فصلنده زنیپارده لر کدر

سیران » صورتنه تحویل ایدردی . هله اقسرای

ایله دیر کلر آرد سنه برر حجه گاه شقاوت دینسه
 شایسته ایدی . اون بشندن صکره مخصوص
 اعلانامه لر نشر اولنه رق کیجه قادینلرک سوقاغه
 چیقمسی منع اولندی .

شمدی سوقاقلرده اویله مناسبسنز لکلر یوقدر .
 لکن چنگانه لر . کوردلر . چوجوقدر . بکچیلر
 بوغازلرینه برر طاول طاقه رق محلاتی قاپوقاپو
 طولاشیور . واهله سا یالاسا ! . آهنگیله
 هر کسی اوده اوتورده میه جق صورتده تعجیز ایدیور .
 بو اهمیتلی برشی دگلسه مناسبسنز لگنده ده
 شبهه یوقدر . ایشته شمدیلک یوقدر . ایلروده
 شایان تحریر برشی ظهور ایدرسه آریجه
 یازارم اقدام . فی رمضان ۱۲۸۰

تربیه نسوان حقننده بر لایحه در که قدمادن
 و الیوم وزرادن بر ذاتک شیوه افاده سنه
 تقلید اولنشددر

(تصویر افکار - نومرو ۴۵۷ - فی ۴ شوال ۱۲۸۲)
 بر شینک ضدینه نظر اولنمدقچه حقیقتی بیلند-
 میه جگی مثلوه، بر حالک قبایحی میدانه چیقمدقچه
 اصلاحنه ابتداز اولنمیجفی قضایای مسلمه دندر .
 بناء علیہ اکتساب سعادت حال و تحصیل فیض
 و کمال اتمک استیانتلر نقصان و خطر الرینک اخطارندن
 دلگیر اولمازلر . فقط اکثریا انسان بولندیغی هیئت
 ایچنده جاری اولان عادات و آدابى امور ضروریه دن
 عد ایدرک . نافع و مضرینی فرق ایده مدیگندن . از باب
 رشد و انصاف بو حالک تمیز صوابه حائل اولدیغی
 ادراک ایله کندیلرینه عرض اولنان اخطارات خیر
 خو هانه نی یالکتر مملکتک گوره ننگنه مغایر دیهزک

تزییف واستخفاف ایتمیوب، بر مسئله هر نهیه متعلق
 اولورسه اولسون، موقع بحثه قونلدیغی خالد «استمع
 بقلبك ان الاذن كاذبة وانظر بعقلك ان الطرف
 خوان» قاعده سنجه مسموعات و مشهوداتلرینه تطبیق
 سطحی ایله اکتفا ایتمیزك عریض وعمیق مطالعه
 وتدقیقنه اعتنا ایلرلر .

ایمدی و طمخزده سعادت حالک ترقیسنه مانع
 بر طاقم اسباب اولوب، عقول سلیمه اصحابی بونلری
 اطرافیه بیلهرک دواملرندن دخون اولمقده ایسه -
 لرده اکثرناس، موجود ایله قانع و (البلیه اذا عامت
 طابت) حکمنه تابع اولدقلرندن، احتیاجات مدنیه
 و اصلاحات لازمه حتمنده بعض مباحثک انظار
 عمومیهیه عرضی فاندندن خالی اولیه جغنه بناء
 خاطر فاتره سنوح ایدن ملاحظات آتیه نک بیاننه
 اجتسار اولندی :

شیخه کریمه خیرخواهی و بیغرضی ایله موصوف
 اولان ذواتک بو افاداتی هتک پرده اسرار قبیلندن

عد ایتیموب سنجیده میزان دقت و خطا و نقصانی
گورلدیگی حالده اصلاح و امکانه عنایت بیوزملری
عاجزانه نیاز اولنور .

« فکر با فکر دگر اقواشود »

« نور افزون کشت ورد پیدا شود »

نوع بنی آدم بالطبع تمدنه مجبور و قوای ذهنیه
و حواس وجدانیه سنک تهذیب و امکانه و اکتساب
رفاه و خوشگذرانی ضمننده مالک اولدیغی و سائط
مادیه و معنویه نك استعملنه شرعاً و فطرتاً مأموردر .
بنابراین معموریت و سعادت آرزوسنده بولنان ملتلر
تهذیب اخلاق و تحصیل معرفتله اکتساب فیض
و راحت ایچون دائماً تزیید سعی و اقدام ایدرلر .
و ممکن اولدجه هیچ کیمسه نی جهالت و بطلتده بر اتمق
استمز لر . زیرا افرادنن برینک حاز اولدیغی قابلیت .
مستور پرده خفا و یا خود حیاتنک عقلاً سعی و اقدامه
مخصوص اولان اوقاتی هبا اولمق هیئت ملت ایچون
بر خسار عظیمدر . بو خساردن اڭ زیاده متضرر

اولان ير لرك بریده ممالك عثمانیه اولوب. اها لیمز اخلاق
ومعرفت و اقدام و غیرتجه سائر مواقع متمدنیه نسبتله
بك گيرو قلمش و باخصوص قادیسلر اوتوز قرق
سنه دنبرو مساعی عمومیه یه اشترا کدن بتون بتون
چکله رك بیاغی چالغی و مجوهر گبی صرف اسباب
تلذدن معدود اولمشدر. تناسله خدمتدن بشقه بنی
نوعمزه هیچ بر منفعتلری گوریله میور. حالبوکه آنلر
دخی عادتاً بزم گبی انسان اولوب جمعیت بشریه نك
بالمله منافعتدن حصه دار اولدقلری وار ککلره قادیسلر
خدمتکار اولق ایچون یرادلدیغی مسلم بولندیغی
حالده مشاق سعی و اقدامدن نیچون وارسته اولسونلر؛
بو حالک مضرتی بالکیز افراده عاند اولیوب وجود بشر
هر درلو اسباب معموریتك و وحی مشابه سننده اولدیغی
حالده بنی نوعمزدن نصف و بلکه دهها زیاده سنك
دیگر لرینك ثمره مساعیسیله تعیش و تزین ایدرك
عطیات حالنده قلمسی تعاون عمومی قاعده اساسیه.
سنه نه درجه لرده خلل ویره جگی و بلکه هیئت ماتی

وجودك بر طرفه عارض اولان علت فالجه قدر اضرار
ایتمکده اولدیغی میدانددر . احوال مشتکا بها
بادی نظرده قادینلرک مبیانت جنسیه ویا خود
مستوریت مشروعه لرندن ایلو وگمش ظن اولنور
ایسه ده لدی التامل بوذهاب مقرون صدق و صواب
اولدیغی آگلاشیلوز . چونکه نسوانک عقل
وبصر و دست و پا گبی و سائطده ذکور دن هیچ فرقلری
اولدیغندن حسبیتلر نده اولان مبیانتک احوال
حاضره لر نجه هیچ تأثیری اوله ماز . اولمق لازم گلسه
اوروپا قادینلری دخی بز میکلرک حالنده بولنوردی .
مستوریت بختنه کلنجه ظهور اسلامده گروه نسوان
رجالک کافه امور نندن و حتی مشاق حرب و ضربدن
بیاه حصه دار اولدقلری و بوندن اوتوز قرق سنه اول
استانبولده حوایج بیتیه نک همان بر نصفی قادینلرک
اعانه دست اهتمامیه حصوله کلدیگی تاریخ و تواترایله
مثبت بولدیغی مثللو و الحاله هذه طشره لرده قادینلر
صنعت و زراعت و کندیلرینه مخصوص اولان بازار لرده

تجارتله مشغول اولدیغی گورلمکده اولمندن دخی
 آگلاشلدیغی اوزرد بو حکم شرعی هوسات
 نفسانیه نك تقلیلیه حفظ ناموس مسئله سنه عابد بر قانون
 مرعی اولوب یوقسه نسانك جمادات گبی حرکاتنه
 حائل اولیه جفی آشکاردر .

بونك سببی ملکمزده قادینلرک بتون بتون جاهل
 وَحَقَّ وَوَظِيفَه وَنَفْعٍ وَمَضَرْتِدْنِ غَافِلٌ بُولْمَلْرِنْدِن
 عبارتدر. آنك نتایج مضرده سی ایسه یالکیز مواد-
 محرردیه منحصر اولیوب، امعان نظر اولنسه معاملات
 مدنیه نك هرجهتده عین تأسفله نیجه سنوء تأتیراتی
 مشاهده اولنور. از جمله چوجقلر بش آلتی یاشنه
 گیرنجیه قدر بالطبع والدد النده قالمقده اولوب، بیانه
 حاجت اولدیغی اوزرد اطفال چکلدیگی طرفه مائل
 وَحَسْنٍ بِرُورِشَلَه نَشُو وَنَمَا بُولْدِیغِی حَالْدَه ثمرات فوایدینی
 یتشدیگی زمینه ایثار ایله مربیلرینی نعم لذایندن
 حصه دار ایتمگه قابل اولان نورسته نهال مثابه سننده
 اولدیغندن وَوَالْدَلْرُكُ تَرْبِیَه سی آشی صنعتی قیلندن

بولنديغندن، بر شجر كذا ذاتاً ندرجه كسب ارتفاع ايتمگه
 وَه صورتده اثمار نافعہ حصواہ گتورمگه استعدادی
 اولسه آشيسنك نو عنده رفعت و منفعت اولديغی
 صورتده قابلیت اصلیه سنی اظهـار ایددمدیگی گبی
 بر چو جق دخی مادرنندن سوء تربیه گوردیگی تقدیرده
 نه قدر ذکا و نجات ایله مجبول اولسه ده آثارینی بالفعل
 گوسترمگه مقتدر اوله میه جنی وَ اولانلر وار ایسه
 نادراتدن بولنديغی اصحاب تجربه نك مجزومیدر .

ایشته بزم قادینلرك جهالت و بطالتی اولادلرینی
 دخی بالطبع او مسلكه سوق ایلدیگی گبی شفقت
 و محبت طبیعیله لرینی تمیز خیر و شر ایله تعدیل ایددمدكلر-
 ندن اکثریسی چو حوقلری آغوش احترامدن
 دوشورمیوب هر صورتله شمارتمقده اولدیغی مثللو
 سیر محلمر نده و ایام مبارکده مواقع معلومه ده ارکكلرله
 ییمحابامعامله ناز و نیازده الوفیت تکثر ایدرك محبتلری
 خانه لرینه انحصار دن قورتلدیغی جهته زبردست-
 تربیه لرنده بولنان اطفاله هر ملتك واسطه قوام

ودوامی اولان عصیبت افکارینی بالطبع القا
ایدمد کلرنندن، بو کیفیت اطوار و اخلاق عمومی
گوردیگمز حال اسف اشتماله گتورمگه باشلیجه
سبب اولمقددر .

بوندن بشقه قادینلر ولیدرینک اموالندن بادهوا
مستفید اولان میراث یدیلر قیلندن اولوب وظیفه
اداره ایله نفسلرینی مکلف بیلد کلرنندن تزینات
واسرافاتلری هرکسک اقتدار و تحملنی قات قات
تجاوز ایتدیگی جهتله ثروت عمومییه و تصرفات
بیتیه قواعد طبیعییه سی خلمپذیر اوله رق. گرك افراد
و گرك عمومی حسن اداره سی یولندن چیتشمش
و بیاغی هرکس استقراض ایله تعییشه مجبور اوله -
جق درجه یه کلمشدر .

بوسببیت یالکنز احوال مشرووحیه منحصر
طوتیه ماز ایسه ده آنک مدخلی اسباب سارذیه
نه درجه لرده غالب اولدیغنی و طنمزک احوالی بیلا -
نلره تعریف اقتضا ایتمز .

برده ادارهٔ بیتبده گورینان صعوبت ایله اخلاق
 انسانک گوندن گونه فساده میلانی هر کسده بر احترام
 حاصل ایتدیگندن. امر ازدواج آلامقده و اهالی
 اسلامیه بیننده نیجه موانع مضرهیه دوچار اولان
 تناسل خصوصی بو صورتله دخی تدنی ایتمکده
 اولدیغی بعضی اصحاب تجر به نک روایات موثوقه سندندر .
 احوال مشروحهیه مسامحه نک وخامت انجامی
 تعریفدن مستغنی اولوب، انسانک هر حالده مرجع
 تعاونی علم و تربیه اولدیغندن، قادینلره تربیه اولاد
 و ادارهٔ بیت و حفظ آداب حقنده مکلف اولدقلری
 وظائف شرعیه و عقلیه بی بیلدیره جک صورتده معرفت
 و کسب و کار ایچون حاللرینه مناسب بعضی صنعت
 تعلیم ایدلسه محاذیر مذکوره آزمونده بر طرف اولور .
 مذهجه مقتدامن اولان عربلرده نسوان
 گروهی دخی رجال گبی بهره دار معارف ایدی . حتی
 ایچلرندن نیجه مؤلف و علما و کمالات سائر ایله متصف
 اذکیا ظهور ایتشدر . بو حالدن دخی آکلاشلدیغنه

نظار آنسو انک تربیه و تعلیمی شرعاً ممنوع اولیوب بلکہ
ملتک سعادت حالی ایچون امور مفروضه دن عدا اولنور.

طباعت

{ تصویر افکار - نومرو ۴۴۸ - فی ۲۴ شعبان ۱۲۸۳ }

عقلاً دمبدم افکارینی تزئید ایلر
فکرینک. طبیعتک. آثارینی تجدید ایلر

یتند اولان طبع کلمه سنی طبیعت یرینه طباعت معنا
سنه حمل ایتمک اگر مقامه مناسب ایسه نهدن جائز
اولسون؟ فن تاریخه آشنا اولان ذواتک معلومیدر که
معارف بشریه نی گوردیگمز درجه اعتلایه واصل
ایدن باصمه نک ظهوریدر. و طمیزده ایسه بوضعت
مفیده عثمانیلرک افکار غربیه یه مبدأ میلانی اولان
سلطان محمود اول [۱] زمانده مشهور ابراهیم افندینک
[۱] محمد اولک دگل احمد ثالثک زمان سلطنتنده

غیرتیاہ وجودہ گلمش و فقط بعض کتبک نشرندن
صکرہ بر مدت سکتہ تعطیله اوغرا مشیکن سلطان سایم
نالت دورنده ینہ تجدیداً ایجادینه همت اولنمشیدی .

اوزمان حک ایدیلان قالبیر، که حالا استانبولده
هر مطبعه نیک قوللانیدیغی حروف آنلرله اصاعه
اولنور [۱] اسکینندن دها مطبوع بر طرزده یاباش
و باصمه خانه سنی اداره ایدن عبدالرحیم افندی نیک تحت
نظارتنده طبع ایدیلان کتابلرک ایسه جسامت
و باصمه جه لطافتی بحق شایان تحسین بولنمشدر .

مؤاخر آسلطان محمود ثانی عصرنده استانبولده
تقویم وقایع و مصدرده بولاق مطبعه سنک کشادی منار
سبتیله بر غزته و بر چوق اثر نافع میدانه گباشدر که لسان
عنه انیده طباعتک ظهور نامی اوزمانده در دینیله بیلور .
چونکه ممالک متمدنه غزته، باصمه نیک علل -

[۱] سایم نالت دورنده تجدیداً حک ایدیلان حرفلر
بولندن اون سنه اوله قدر بردوام ایدی . شمعی ایسه
عموم مطبعه لرده مهندسیان حروفی مستعملدر . للطابع

غایه سندن عداو لنمشدر . بر در جهده که طباعت دعنا سنه
بر لفظ ایشیددیگی گبی غزته باصمغه کتاب نشر
ایتمک افکاره متحداً تبادر ایدر .

اوزماندن آلتی یدی سنه یه کلنجیه ده دک مطبوعانده
گوریلان ترقی ایسه جریده حوادثک حدوئیله
اوفق تفک بر ایکی باصمه خانه نک کشادنن و سعادتلو
رجائی افندی حضرتلرینک تقویمخانه نظارتی زماننده
بر طاقم آثار لازم الانتشارک طبعنه مصروف اولان
سبی واجتهادندن عبارتدر .

حتی اووقته قدر طباعتی ولونه قدر جزوی
اولورسه اولسون اصلاح ایتمک و دولتدن اعانه گور -
مهدن ترجه بر غزته اداره ایده ییلک خاطر لره بیله
گلمز ایکن غزته مزاک مؤسسی عزتلو شناسی افندی
بو بایده جمله یه مسابقت ایده رک تشویقات قولیه و قلمیه -
سیله ترجمان احوالک ظهورینه سبب اولمشیدی که
لسان عثمانیده طباعتک تاریخ ترقیسی اوزماندر .
نته کیم ۱۲۷۷ سنه سنه د کین و طنز ده لسان عثمانی

اوزرد باصیلان غزته لر تقویم ایله جریده دن عبارت
ایکن شمدی کی حالدۀ اون درده بالغ اولدیغندن دخی اگلا-
شیلور . [۱] منفرداً احداث ایتدیگی تصویر ایسه
افکار و شیوۀ افاده و حسن ترتیبه برره نارفته آچمش
و بوندن ماعدا بلا اعانه شمدی یه قدر بقاسی عثمانیلر
ایچنده سربست بر غزته نك دوامنی اثبات ایتمشدر .
شمدی ایسه ارمنی ماتی معتبرانندن مهندسیان
اوخانس یگی بر طاقم نسخ قالبیری حک ایدرک
طباعته بر خدمت جدیده ابراز ایلدی .

بو قالبیرک یازیسی رئیس العلماء سماحتلو مصطفی-
عزت افندی حضر تیرینک اثر قلمیدر که مشارالیه
زمانمزده فن خطک شیخی و بلکه شیخ الرئیسیدر .
حکمه غیرت ایدن صاحب صنعت ایسه عملیاتنده

[۱] تقویم وقایع ، جریده حوادث ، تصویر افکار ،
جریده عسکریه . تقویم تجارت . صحتمنا ، مجموعه فنون ،
عبرتمنا ، مجموعه معارف ، روزنامه وقایع مصریه . طونه ،
سوریه . بوسنه و طرابلس غرب .

او درجه مهارت گوستر مشدر که نه قدر دقت اولسه
 بلکه بر حرفه قصور گورنمز .

حقاً که بویله بر همت ایچون گرك خطاط گرك صد
 نعنك عنوان شهرتی پولاده حك اولسه شایسته در .
 بویکی قالبردن مطبوعاتجه بر طاقم فوائد حاصل
 اولمشدر که اکمهملری علی الانفرادی زرده تعداد اولور :
 برنجیسی ، شمعی یه قدر موجود اولان قالبردن
 انحصاراً تمتع ایدن طرفه یکی قالبلره متصرف
 اولانلرک رقابتیدر .

ایکنجیسی ، بو حروف دها طولغنجه وحق قلی
 یرنده اولق جهتله قرانتک موجود اولان حرو -
 فلردن زیاده سهولتیدر .

اوچنجیسی ، ملکمزده هیچ اولمازسه بر کتاب
 ایکی نوع یازی ایله باصیله بیله جک صورتده ادوات
 طبعک حصول کثرتیدر .

در دنجیسی ، حروف جدیدنک موجود اولان
 حر فلره بر صورتله قیاس قبول ایتمیان جودت ولطافتیدر .

جداول سطورى اشعه معارفه واسطه انتشار
اولان مطبوعاتك ترقىسنى كيم استمز ؟ مگر كه سو ،
افعالى پرده ستر آلتنده قالمق ايچون عمومك نور نظر دن
محروميتنى استيه جك قدر بى انصاف اولانلر در .

قرا گلغك دوامنى كيم آرزو ايدر ؟ وارايسه
نفوس ظالمه در كه شراره فسادىنى آنجق ظلمت ايچنده
اخفا ايدى بيلور . نته كيم قونداقچى لرك سرمايه
جسارتى خلقك خواب غفلتدن عبارتدر .

طباعت بر صنعتدر كه مخترعات بشرىه نك پادشاهى
عد اولنسه شايسته در . آگما مالك اولميان مملكت
ايسه اكثرى فوائد عدالتنده محروم اولور .

اويله بر صنعت كه اور و پاده ملتلك تربيه افكاريله
حكومتلك تزكيه اطوارينه پك بيوك خدمتلايددر ك
دستگاهلرينه هم دارالفنون ، همده محكمه حق
مزيتى وير مشدر .

باشمه نك اهميتنى بر فكر اديبانه محاكمه ايتك
استسه شويله تصور ايتزمى ؟

(بر توذ کانونع بشرک باشنه قونمش بر نورانی همدار که
 سایه سعادتتی تعمیم ایده جک واسطه بولنماز ، الا که
 لزومی قدر شهبال مطبوع اندامی [۱] حکمنده اولان
 صحایف مطبوعه ننگ وسعت انتشاریدر . شهبال دگل
 او بر برات اقبالدر که هر قنغی ملته مقارن اولسه رفته رفته
 ظلم وجهالتک زنجیر اسارتدن آزادینه حجت اولور .
 خادم عدالت عنوانه مظهر اولسه نابجامیدر .)
 بویله بر صناعت خیریه نه قدر تزیین وتکثیر
 و آگادار ظهوره گلان خدمتله نه مرتبه تحسین
 وتقدیر اولسه شایسته در .

تزیین وتکثیری خصوصاً ده دولتک و بعض

[۱] بو ترکیب سهو قلم اوله رق الفنا لام الیه (مطبوع اندام)
 یازلمش ایدی . فقط مقاله ننگ نشرندن بش سنه صکره . یعنی ۱۲۱۹
 سنه سنده نشر ایلدی کیمز عبرت غزته سنده فتره مذکوره علی طریق
 الاسترشاد ایراد اولندیغی صره ده (مطبوع اندام) صورتده تصحیحاً
 ترتیب ایللمش ایدی . بوندن مقصد من صاحب طرفندن ذاتاً واسطه
 نشریاتله تصحیح اوامش بر ترکیبک نه جودت باشانک بلاغتنده ونده
 ابراهیم افندیگت شرح بلاغتنده کوزیلان تعریضاتدن صکره اولوب
 بلکه اون سنه مقدم تصحیح ایللمش اولدیغی ایضاحدر .
 نه کیم شرح بلاغتنده شهبال کله سی بالتعامی (نهال) اوقو-
 نهرق تعریضاتده بوللمشدر . بو حالدده سویلنیلان سورلر صاحب
 تعریضک عرفانه کل اغراض فاسده سنه بنفسها بینه اولمندن بشته
 نه ایشه یازار . [للطابع]

افراد ملتک همتی اشته بودرجه اثر گوستردبیلدی .
 بو مقرر در که شایان اولدینی قدر ترقیسی عمومک
 معارفه رغبتیه میسر اولور .

اسکندریه کتبخانه سی

[تصویر افکار - نومرو ۴۱۸ - فی ۲۳ ربیع الاخر ۱۲۸۳]
 معرفتک شرف و امتیازی اسلام آراسنده بغایت
 مرعی و بلیکه براعتقاد شرعی اولمق جهتیله «اطلبوا العلم-
 ولو بالصین» امرینه مطیع اولان بهادران عرب . ممالک
 مفتوحه لرنده بولدقلری مؤلفات گران قدری مال جهاد-
 دن مقبول بر غنیمت اجتهاد بیلورلردی . فنونه خدمت
 وز غبتلری ایسه اسکی مدنیتک بقایای آنارینی صحیفه عالمده
 پایدار ایدن تراجم عربیه ایله مثبت ایکن ، ۶۰۰ سنه هجر-
 یه سی رجالدن اولان (ابوالفرج) نام راهب متعصبک
 تألیف ایتدیگی تاریخده مشهور اسکندریه کتبخانه سی
 مصرک حین فتحنده عربلر طرفندن احراق اولدیغنه
 د اثر علی طریق الافترا دللسنر بر دعوا میدانه چیتقار-

لمشیدی. نه چاره که شان اسلامیه شین گتیر مک ایچون
تصدیع اولنان بویله بر روایت. لاتین لساننه آشنا بعض عتقا
طرفندن دخی قبول اولمشدر. وقعه ایسه بر منوال محرد
بزجه بر ذل ترتیبی موجب اولد. یعنی چون خرسه تیانلغه محبت
ویا اسلامیه اهانت قصدنده اولان بر طقم دشمن تعصب
عنوانلی متعصبیلر اندلسده ضایع اولان بونجه خزان
معرفتی خیاله بیله گتورمز ایکن روایت مذکور دینی که.
اوروپا عقلاسی عنده دخی سردوددر قال و قلمرینه
وردایتمکدن خالی دکلملرایدی. بناء علیه ملت اسلامیه.
نک بویله بر بهتان عظیمدن اثبات بر ائتی حمیت دینیه و ملیه
ایله متصف و فن تاریخه تفرعات لازمه سیله بالاطراف
واقف اولان بر ذات طرفندن الزام و اول بابده دلایل.
مقتضیه بی جامع و غایت مفید و نافع بر رساله نک تالیفنه
اقدام اولمشدر که مقرون ختام اولان جز و اولی تصویر.
افکارک ۴۰۲ نومروسندن بدایله ۴۱۵ نومروسنه
قدر طبع اولمش و بعض جهتلی مؤلفی طرفندن
تصحیح و توشیح اولدقدن صکره آریجه دخی باصا شد.

جزء مذکور بش فصل اولوب - برنجیسی یونا-
 نستانده معارفك سبب انتشار و انسلابنی - ایکنجیسی
 رساله نك موضوعی اولان اسکندریه کتبخانه سنك
 زمان و سبب انشا و احترام اقیاه مقدار کتابنی - اوچنجیسی
 ذهاب فلاتونك مذهب عیسوی به انقلابنی - در دنجیسی
 روماده یادگار مدنیت اولان بونجه آثار نفیسه ایله برابر
 ایکنجی دفعه ده انشا اولنان اسکندریه کتبخانه سنك
 صورت خرابنی - بشنجیسی روم امپراطور انی وقتنده
 استانبولده موجود اولان کتبخانه لراه آثار سائره -
 نك افناسی اسبابنی میندر .

رساله مذکور نك جزو ثانسی دخی در دست
 ختام اوله زق عن قریب تفرقه مزده نشرینه ابتدار
 اولمق متصور اولدیغی عمومه اخطار اولنور .
 بحق حسنات علمیه دن معدود اولان بویله برتالیف -
 گزیده دن طو لایب صاحبنك سعی مشكور و نامی بین -
 الاسلام لسان تحدیث ایله مذکور اولمق مأمولدر .

طونه ولايتند بولنان منفعت عمومیه صندوقلر.

ينه دائر شيوه قديمه تقليداً يازلمش بر مقاله در

(تصوير افكار - نومرو ۴۰۹ - في ۴ شوال سنه ۱۲۸۲)

نزد اولی النهاده خفی اولمدیغی اوزره بو عالمده

بالجمله قوای مادیه و معنویه نك ترايد تأثیری ترکیب

واجتماعنه متوقف اولوب فوق المعتاد مشهود من اولان

هر قوت، خواص اشیا نك تأثیر تلاحقندن عبارتدر.

مثلاً حین انفرادده بر کوچك مقناطیسك قوتنه

مغلوب و مجلوب اولان اجزای معدنیه كره ارضده بولنان

تراکیب عنصریه ایله اجتماعی حالنده بونجه مکنوناتی تدویر

ایدن جاذبه عمومیه مقاومت ایدر . و نك باشنه امور

بدیهیه نك حقی اوزره ادرا کندن عاجز بولنان قوای فاعله

افکار انسانیه نك اجتماع معنویسندن حصه دار معاونت

اولدیغی صورته قعر ترا و فوق سماده نهان اندر نهان

اولان نیجه ماهیات خفیه بی بالسهوله استکشاف ایلر .

کافه فیوضات مدنیه نك اس الاساسی اولان بو

تعاون عمومی نوع بشر بیننده سوق احتیاج ایله منفعت
 بخشای ظهور اوله زرق اوله حفظ حیات لوازمی
 استحصال ایتدکن صکره تشکیل روابط مدنیت و تزئید
 و سائط رفاهیت امرند بدیعه نمای کمال اولغه باشلامش
 و هله الان ربع مکسونک خمس معموری دینلرگه شایان
 اولان اورویا قطعه سنده تعاون قانون طبیعیسی احکامنه
 اتباعاً تشکل ایدن شرکتلرک احتیاجات مدنیه و ترقیات
 دولیه ایتدیگی خدمتله حددن افزون بولمشدر .

از جمله بوندن بر قاج یوز سنه مقدم شرکت و تجارت
 افکارینک سوقیله آچیلان اسفار بحریه سایه سنده کره
 زمینک عثمان خفاده مستور اولان بر قطعه عظماسی
 مدنیت عمومیه دایره سنه داخل اوله زرق عطایای طبیعیه -
 سندن بالجه ابنای بشر حصه یاب منفعت اولدیغی گبی
 اعماق زمینده ظهور ایدن معادن چارسوی عالمک واسطه
 تداول معاملات اولان سیم وزری بلکه بر قاج قات تزئید
 ایلشدر . و آنی متعاقب حائز اولدیغی ثروت و معموریت
 جهتیله حسرة الملوك اولوب سایه شمشر جلادته

تسخیری یالکنز بر قاج صاحب ظهورد میسر اوله بیلان
 هند اقلیم جسمی بر قومپانیانک اثر اقداماتیه انکلتره
 دولتک قبضه تصرفه داخل اولمشدر . و چنلرده بر
 شرکت آله جبال رفیعہ سنی ثقب ایدرک اوروپانک ایکی
 جهت عظاماسی بیننده آمدشده بر طریق سهولت
 آچدیغی گی . الحاله هذہ بر دیگر شرکت دخی ایکی
 دریای عظیمی جمع ایله منافع تجارتنی تضعیف ایچون
 سویش جدولنک کشادیلہ مشغول بولمشدر .

ماحصل شرکتلر . اللری ایردیگی یرده طبیعتک
 انسان ایچون استفادہ سی ممکن اولان وسائطندن همان
 هیچ برینی معطل بر اقیوب منسوب اولدقلری ملتله
 بودار محنت ایچنده بر عالم استراحت تشکیل ایتدیله .
 کل یوم مملکت مزه بونجده اشیای گران بهانقل ایتمکده
 اولان واپور لرده معان نظر اولنسه هر بری بودعوا یه دلا
 ئل متسلسله نی جامع بر قیاس مرکب صوز تنده گوزینور .
 زیرا بواشیانک اجزای تر کیننک محل اعماله کیتمی
 و تغیر هیأت ایتمی و بعده بر آنخر جنه و بحر امور دینه

گفتنی بویله بر قایچ شرکتک محصول نقدینه اهتمامیدر .
 ملك دولت علیه نك هر بر طرفی جواهر قابلیت
 و واردات فیض و بر کتله مال مال بر خزینه ثروت اولد .
 یعنی حالده افراد اهالی بیننده تزیداموال قواعد طبیعیہ .
 سی انتظام اوزرد جاری اولماق مناسبتیله ملتک
 استطاعت مالیہ سی استئلیه جک بر حالده بولندیغی گبی ،
 ترقی معموریتک اعظم اسبابی اولان شرکتلرک ندرتده
 اولسنه و علی الخصوص مستغنی بیان اولدیغی اوزرد
 زراعت بونجه آفات سماویه و ارضیه مخاطر اتندن امین
 اولدیغندن بویله مجهول العاقبه بر کار ایله مشغول اولانلر
 اکثری استعانهیه محتاج بولندقلری جهتله میدان سرا .
 بجه جیلرد قاله رقی ، آنلرک معاملات غدّازانه سندن ایسه
 ارباب زراعتنه درجه مضر تدر ترتب ایتدیگی معلوم او .
 لمغله زراعته معاونت ایچون اکثر مالک متمدنه ده موجود
 اولان وسائط معاونه نك بور اده منفقود بولنسنه عموماً
 خیر خواهان عقلا طرفندن تأسف اولنمقده ایدی .
 حال بویله ایکن طونه ولایتی منفعت عمومیہ صندو .

قلربی تأسیس ایتمکله و بوایسه او مثللو موضوعات -
 خیرییه نك فاتحه ظهوری اولمغه بالطبع موجب ممنونیت
 اولمش و صورت وضع و اداره سی تدقیقاتنه احاله افکار
 اولندقدده واقعا فن ثروت مؤلفرینك متأخرینی بویله
 امور تجارت تفرّعاتنه حکومتلرک مداخله سنی تجویز
 ایتماشیر ایسه ده، بوبابده اولان ملاحظه لری اوروپا
 اهالیسی گبی تأسیس و تشبث قواعدینه واقف اولان
 مالکک احوالنه قیاساً اجرا اولنان استدلالات
 جمله سندن اولوب بوراده ایسه افکار عمومییه هنوز حال
 طفولیتده بولندیغی و برمدیرمدیره محتاج اولدیغی جهتله
 حکومتک امر و تشویقی اولمدقجه هیچ برشی میدانه گاه -
 میه جگی معلوم اولمق و صندوقلرک وجودی ولایتک
 اداره سی سایه سننده حاصل اولدیغی گبی دوام وانتظامی
 دخینه حکومتک اقدام و الزامنه متوقف بولمق حسبیه
 بو خصوصده فن ثروتک ذکر اولنان قاعده سنه اتباع
 اولنمامسی محاذیر صحیحهدن عداولنه مدیغنه بناء مسئله نك
 اصل شایان تحقیق اولان جهتلری بو صندوقلرده جمع

اولان آنچه نك اصول تداركى و اقراضك شرائطيه
مقدار فائضى و معاملاتك صور اجرائيه سى
خصوصه لرینه انحصار ایتشدز .

طونه غرتنه سنك ویردیگی معلوماته و سایر لرردن
وقوع بولان افادانه گوره ولایت داخلنده بولان اکثر
قضائر اهالیسی بو صندوقلره تخصیصاً بر مقدار تخم
زرعیله سرمایه سنی آنک ثمراتندن حاصل ایتمش و بر قاج
قضادخی محصولات ارضیه سندن یگر میده برینی بو
مقصد خیره و وقف ایلمش اولدیغندن و موجود اولان آنچه
ینه اعطا ایدن قضائرک کندی مالی بولندیغندن بو یولده
کیمسه نك متضرر اولدیغنی میدانده اولدیغنی گبی اقراضك
شرائطی کفیل و رهن طلبندن و فائضى یوزده اون
ایکیدن عبارت اولوب، شرائط مذکوره صندوقلرده
اولان اسباب ضروریه تأمینیه سندن و هر یرده و هر
جنس اخذ و اعطاده مرعی الاجرا اولان قواعد کلیه دن
اولدیغندن آنخاذا و اجراسی پك مناسب و فائضى دخی
اکثر مالک متمددنه جاری اولان مقدار معتدل ایله

متناسب اولمغله، مسئله نك بوشقندر نده دخی شایان بحث
وتعریض اوله جق بر فنالق گوریله مامشدر .

معاملاتك صور اجر نیه سنه گنجه . طونه نك
احوال اداره حاضر سنه داز معلومات کافیه موجود
دگل ایسه ده اکثر طرفدن مدایحی ایشیدلمکده اولدیغی
حاله بوندن بر قاچ گون مقدم بر ذاتك جریده حوادثه
نشر ایلدیگی ورقده صندوقلر ك گرك استحصالی سرما-
یه سنده و گرك اداره سنده بر چوق سوء استعمال وقوع
واحتمالی حکایه اولنمشدر . فقط بالاد بیان اولندیغی اوز-
رد بر قاچ قضادن بشقه عمومأ ولایت داخلنده بو صندو-
قلره آیر یجه محصول تخصیص اولنمشیکن سرمایه سنك
جمعیمچون کافه محصولاتك خرمن اوزرنده بر اقدیرلد .
یغنه داز ورقه مذکورده مندرج اولان ادعا، دارة
تصدیق و تصویردن بعید اولدیغی گبی، اداره حاضرده
بیان اولنان فناقلر تمامیه وقوع حاله مغایر اولدیغی
فرض اولنسه دخی ایچنده پك چوق مبالغلر اولمق لازم
گله جگنی ورقه نك شیوه افاده سی ناطق اولدیغندن

بشقہ، حاوی اولدیغی بعض ملاحظاتیہ نظر ا صاحبک
تمیز حقیقتہ اقتداری دخی تسلیم اولندمز .

چونکہ ورقہ مذکور دہ اولاً بوصندوقلرک عین-
مضرت اولدیغی ادعا قلمشیکن دلیل مقامندہ ایراد
اولنان مقالاتک اکثری ادارسنہ متعلق برطاقم
فالقلرک وقوعنی روایتدن عبارت اولوب، حال بوکہ
بر ادارنک اجرا آتندہ ظهور ایدن سوء استعمال
اصولنک سقامتنہ دال اولیہ جغندن، ورقہنک صاحبی
بر مسئلہنک بویله جهت نظریہ و عملیہ سی بینندہ
اولان مباحثی فرق ایدہ مامشدر .

ثانیاً بوصندوقلردن استقر اض اولند جق آچدرهن
قوی و کفل ملی ایله ویریلدرک دیننی وقنیله ادایہ مقتدر
اولہ میانلرک املاک و اراضی مرهونه سی حکومت معر-
فتیله صاتیله جنی و بوگیدشاه بر قاج سنہ صکرہ اہالی یه
فوق العادہ ضعف گاہرک کیمسہنک ملک اشتراسنہ
اقتداری قالمیہ جنی جهتہ اور الرده بولنان اسباب ثروتک
جملہ سی منفعت عمومیہ صندوقلرینہ کچہ جگندن بحث

عشقند غائبانه مبتلا اولدم . محققدرکه سعادت وصالنه
 نائل اوله مادن بنم ایچون یاشامق موت منزله سنده در .
 بویله برهای دولتی باشقه سنک دامنه دوشور و بده
 نهایت عمره قدر غم و کدر زنجیر لرینه مقید قالمق
 کار عاقل دگلدز . « یوللو برچوق مطالعه لر
 کچدکن صکره نائل مراد اولمق ایچون لازم
 گلان اسبابک جمله سنه تشبث ایتبگی و کار کشای
 آدمیان و گام بخش حاجت طلبان اولان خلاق
 جهانک عنایت بی غایتنه توکل ایدرک وقت مرهونه
 منتظر اولمغه قرار ویردی ده بینظیره دیدی که : « ای
 تاجر ! اگر مرادک ثروت ایسه سکا ایتدیگک
 قدر پاره ویریم . رنج و مشقت چکمکسزین دیار که
 عودت ایت . و مقصودک نه ایسه اجرا ایله .
 بیلورسک که بو عالم حوادثن خالی دگلدز . هرگون
 بر مکر پیدا ایدر . اگر سن - افعال بشرک ائ
 مذموملرندن اولان - حرص و طمعنه مغلوب
 اوله رق ، گله جک امیدى حاصل اولمش مطلوبه

ترجیح ایدرده تردّد صحرا الرینی طولاشمغه کیدر سهك،
احتمالدرکه بر آفت ظهور ایدر . بتون بتون محروم
قالووسك . یأس آفت جاندر . بقیه عمر کئی شمدی
سكيا ویره جگم خزیند لرك حسرتیه کچیر سهك
عاقبت - ایش ایشدن کچد کدنصکره فائده ویرمیه -
جگی هر کسه معلوم اولان - ندامت و آلدانشکه
تأسف و حسرتله هلاک اولورسك . فرض ایتکه
سلامتله مملکتکه واصل اولدك . انسانك
حالی برسیاق اوزره گیتدیگنی بیلورسك .
احتمال که شمديه قدر اورالره اضطراب مستولی
اولشدر . امیدك درجه احسانه نائل اوله مزسك .
بو حالده حاصل ایده جگك تأثره سفر مشتقنی
و تردّد وانتظار بلاسنی علاوه ایت . ایشیگی آکا
گوره دوشون . بوسوزلردن مقصودم اودرکه ؛
سك فائدهك آرزومه مخالفت ایتماکدهدر . زیرا
طالعك سكا بيك دیار طولاشدیرسه دخی بویله
برپارچه اطلس ایچون بر مملکت خراجی دگر

مدار ترقی اولدیغی بیوک تجار تگماهلرک معاملات جاریه سنه واقف اولانلر عندنده مسلم بولندیغندن، بوسندوقلرک تکشیر راس المال اقتدار ایتسی اهالییه اهضرت بخش امضایقه اولمدقدن بشقه معموریت مالکیه و ثروت ملیه یه پک بیوک خدمت لرایده جگنده شهید یوقدر.

تفصیلات مبسوطه دن آکلاشلدیغی اوزره مذکور ورقه نك مواد مندرجه سی صندوقلرک گرک اساساً و گرک اداره اثبات مضر تنه صالح اوله میوب آنجق معترض اولان ذاتک اثبات مدایه عدم اقتدار ی مطلقاً انتظام تام تحتنده بولندقلرینه دخی سند اوله میه جغنه و فی الواقع بویله بر اداره خیریه نك محسنات شاهله سنه بر طاقم سوء استعمالات ایله نقصان ترتب ایتکده ایسه حقیقه شایان تأسف بولندیغنه بناء منفعت عمومیه صندوقلرینک اسمی مسما سنه مطابق و ایالات سائر دده دخی بومنالومو موضوعات نافعیه نمونه نمای تشویق اولمغله لایق اوله جق صورتده منتظم بولنسی خالصانه تمنی اولنور .

« واه موفق الامور »

کتابخانہ ابو الضیا

‘Ināyat ALLāh

بہار دانش

Behār-1

dāniş

مؤافی

ہندلی شیخ عنایۃ اللہ

مترجمی

کال بک

تمثیل ثالث

قسطنطینیہ

۱۳۱۱

مطبوعۃ ابو الضیا

JK

اخطار طابع

بهار دانش رساله‌سی بوندن اون اوج سنه
مقدم کمال بك افندی طرفدن گوگل اگلندیر.
مک ودها طوغریسی امانت و قته مدار اولمق
اوزره (ماغوسهده) یازلمش آثار ادبیه‌دندر .

کتابک موضوعی هر نه‌دن عبارت اولورسه
اولسون . بزم بورساله‌ده مهم عد ایلدیگمزشی اون
اون بش صحیفه‌دن عبارت اولان مقدمه‌سیدر ، که
مشار الیه حضرتلری بومقاله ایله ادبیاتمژک ادوار
سالفه‌ده‌کی اطوار مختلفه‌سنک عادتاً بر تاریخ جملنی
وجوده گتیرمشلردر .

مقدمه . مشار الیهک سائر آثار بدیع‌سی یولنده
یازلامشدر . دیمک ایستیورم، که بو اثرده گوزه
چاربه‌جق برشی وارسه مهارت منشیانه دگل

خالصت وجدانك خالصت بیان ایله اتحادی و قدماى
ادبانك فضائل معرفتلى حقندهكى اعتماد تقدير -
کارانه نك لسان حرمتله یادی در .

گرك اسكى لسان ادبمرك هجنتى و گرك طرز
جدیدمرك ستایش و یا مذمتی اوزرینه بحث
ایدنلرك اکثریت اوزره افراط و تقریط عقبه لرینه
اوغرایه کلدکلری اصحاب مطالعهیه معلومدر .

ایشته کمال بك بومقدمه ده ایکی طرفك دخی
گرك افرادی و گرك مساعی واجتهادی حقندهكى
محاکماتى طرفداران و خلافگیرانه وسیله گفتگو
اولیه جق بر صورتده ایراد ایلشدز . اعتقادمزجه
بومقدمه مشار الیهك افاده دگلسه ، حقیقه اشهر
آثارندن معدوددر .

فی ۹ رمضان سنه ۱۳۰۲ للطابع ابوالضیا

(مقری کوی)

مقدمه

— —

بعد اداء ماوجب علينا

برایکی عصر دن بری جانب مغرب دن ضیا پاش
ظهور اولان آفتاب معرفت: که افکار عتیقه عالمنک
منتهای دوام و ابتدای قیامتته دلالتدر . طبیعتیه
بورالره دخی نشر نور ایتمگه باشلا دیغندن، هرشیده
برخیلی تغیر گوردی . بو انقلاباتک ملکمزجه
اڤ بیوک صدمه سنه اوغرایان شی ایسه ادبیاتدر .
وقتیاه حجت بلغا و بولسانه مخصوص بر معجزه کبر
عد اولنان خمسه ترکی باصلدی : یوز پاره یه قدر
صاتلدی، ینه یوز اللی نسخه سوریله مدی! حال بوکه

خمسہ نك اونده بری بیوکلگنده بیاغی چوجوق
الندن چیقمه حکایه لر طبع اولنیور؛ اوبرینک
ایکی مثلنه صاتیور؛ ینه بیك، بیك بش یوز
مشری بولنیور!

بوکا ظاهرده برقاچ سبب گورینور: اولاً
آثار عتیقه مزك اکثریت اوزره خواص ایچون
یازلمش اولمسیدر. طبیعیدر؛ که بر کتاب عوامک
رغبته مظهر اولور ایسه چوق سوریلور. عوام
ایسه کندی ایچون یازلمیان کتابی آگلاماز.
آگلامینجه البته رغبت ایتمز.

استطراد قیلندن اوله رق شوراسنی بیان
ایدهلم که - برفنه دائر اولماق شرطیه - خواص
ایچون کتاب یازمق قدر دنیاده عبث شی یوقدر.
دیه بیلیرز که خواجه نصر الدین مرحومک برگون
وعظه چیقوبده جماعته «سویلیه حکمی بیلیرمسکز؟»
دیه صورددقن و «بیلیرز» جوانی آلدقن صکره

« مادام که بیلورسکیز - نچون سویلیهیم ! » یوللو
 ایتدیگی خطاب، خواص ایچون کتاب یازانلره بر
 گوزل نضیحتر . ترکیبی آ کلاویه بیله جک
 بر آدم ممکنیدر . که استفاده ایده بیله جگی معلوماتدن
 ذاتاً مستغنی بولنسون ؟

ثانیاً ، اسکی اثر لریمزده قبا ترکیه اوله رق ، هر نه
 یازلمش ایسه گویا ترکیه یازیلان شیئک مطلقاً قبا
 اولسی لازم ایمش گبی همان هیچ بریسنده محاسن
 ادبیه التزام اولنمامسیدر . اوهر سطرده آزدن آز
 ایکسی ، هر صحیفهده لاقلا یگر میسی موجود اولان
 دون و گونلر ، اولوبلر ، اولمغینلر ترکیه اولسهده
 چکلمز ، اولسهده چکلمز .

ثالثاً ، هر نهدن ایسه لساناً سویلدیگمز شیوهینی
 بگنمیوبده قلمه بشقه بر لسان ادب ایجاد ایتمگه
 چالیشان مؤلفلریمزک طوتدیردقلری طرز افاده

تکلممزه قیاساً مثلاً، عربی به نسبت (بوزنو) لسانی قدر ثقیدر .

رابعاً، لسانمزه شیوهٔ عجم غلبه ایدرک، طبیعتک
 صرف خلافتده بولنان و منتظم لسانلرک کافه سنده
 بدایعدن دگل، بالعکس نقایصدن معدود اولان
 مبالغه لر، لطافتسز تشبیه لر، جناس لفظیلر ادبیاتمزک
 ارکان اصلیه سی حکمنه گیرمسیدر . شمعی افکار
 عمومیه نك خواص ایچون یازلمش و یا صرف قبا
 طاسلاق تخریر اولنمش و یا طرز تکلمدن چیقارلمش
 و یا خود مبالغه لر، جناسلر، فلانلرله ^{در} طویلرلمش
 شیلری رغبتدن اسقاط ایتمسنه عن صمیم تبریکدن
 لشقه برشی دیمیز . شو قدر وارکه بونقایصک
 برچوغی ایران ادبیاتنک تأثیراتندن بیلنهرک
 فارسیده هر نه یازلمش ایسه شفیعنامه قدر مغلوق،
 شقایق ترجمه سی قدر صوغوق، مدح و ذمی شامل
 اولان قصیده لریمز قدر مبالغه لی، سنبلزاده دیوانی

قدر جناسه بو غمیش قیاس اولنیور . و بوجهته
 آثار قلمیه لری افکار عمومیه نك محبوب قلوبی اولان
 طرز جدید ادبسی آراسنده فارسیدن لسانمزه برشی
 نقلی آرزو اولنمق مملکته برعلت ساریه گیرمک
 قیلندن صایلیور .

ایشته بز هیچ برشیده افراطدن تفریطه انتقال
 طرفداری اولمدیغمزدن بو فکرة اشتراك ایدمیز .
 دیمک استرز، که واقعا ایران لسانی دنیاده ادبیاتی
 اڭ بوزق اولان لسانلردن بریدر . فقط ایچنده
 گوزل یازلمش کتابلرده یوقدر دینیه من . بالعکس
 ایرانک گلستان گبی، مثنوی گبی بیگلرجه آناری
 واردر، که یالکز بر ایکی دانه سی بزده بولنسه ایدی:
 ادبیات عثمانیه یه الی الابد مدار افتخار اولوردی .
 حال بویله ایکن انورینک مبالغاتی، شوکتک
 و همیاتی مقلدلر قلندن لسانمزه گچه گچه ادببتمزی
 ایستنیه جک برحاله کتیردیگیچون سعدینک افکار

حکیمانہ سندن ، عرفینک تصویرات شاعرانہ سندن
نیچون محروم اولہلم ؟

مراد من عرب و غرب طرز لرینک شیوہ
لسانمزلہ امتزاجندن عبارت اولان طرز جدیدی
تقیح ایلہ ایران مقلد لگنی توصیه دگلدر . یالکز
آثار ایرانیہ نک مخصوصاتندن اولان معقول و مقبول
بر طاقم بدایعی لسانمزلہ نقل ایتمکلہ و خصوصیلہ
حکمی و ادبی موجود اولان بر چوق کتب مفیدہ -
لرینی ترجمہ ایتمکلہ بر شی غائب ایتمز . بالعکس
بر چوق شی قزانیرز دیمک ایستیورز . مثلاً
ہایوننامہ نک لسانمزلہ ترجمہ سی بولنسی نافع
دگلمیدر ؟

ہاہ او ترجمہ بر کر ددہ شم دیکي طرز افادہ ایلہ
ترجمہ بعدالترجمہ یولندہ یازیلہ جق اولسہ ، دہا زیادہ
فاندہ ایتمش اولہ جغندہ شبہہ وارمیدر . ابن کماللرک
فضولیلرک ، عطائییلرک ، نابیلرک - راغبیلرک ، عجم

طرز زنده اولمقله برابر، بر چوق حکمتی حاوی اولان
 اثر لریخی مضر می عد ایده جگز؟ او یولده دهابر طاقم
 اشعار وجوده کله بیلسه فاندن خالی می اولور؟
 آثار عتیقه مزدن نه قدر مشتکی اولور سهق اوله لم:
 کتابخانه لریمزی یاقه میه جغمز و ملتمزک بر تاریخ ادبی
 انکار ایله یازی یازمغی بزجه بو عصرده حاصل اولمش
 بر معرفت حکمنده طوته میه جغمز میدانده در. سنان
 پاشانک، فضولینک، ویسینک، نعیمانک، عاصمک
 عاکف پاشانک، دها او قدرده بر چوق ادبانک
 آتاری. باقینک، فضولینک، روحینک، نفعینک،
 صبری شاکرک، فهمیک، نائلینک، نابینک؛ ندیمک -
 سامینک. راغبک و دها آنلره یقین بر چوق بلغانک
 - خیالات وهمیه و غلو مطلق و بازیحۃ الفاظدن
 عاری اولان - اشعار اللرده تداول ایدوب
 طورر ایکن، ترکیه شعر و انشایی کندی اختراعمز
 عد ایتمک نزد ادباده بحق جالب نفرت اوله جق

بر کستاخلقدر . شمعی مادامکه آثار سلفدن غنا
 حاصل ایده میه جگر ؛ آنلری آ گلامق ایچون
 ایرانک شیوه ادبیه استیناسه قطعاً مجبورز ،
 چونکه اصحاب تبعه معلوم اولدیغی اوزره ادبیات
 عتیقه مزك مبادی کالی فاتح دوریدر . او دورده
 استاد ادب ، نژده سنان پاشا و نظمدده احمد پاشا
 مرحوملری ایدی . سنان پاشانک گرك ضراعنامه
 و گرك [۱] سائر آثارینی گورنلر علی شیر مقلدی
 اولدیغنی آز دقتله ادراک ایدر . احمد پاشا مرحوم
 ایسه ینه علی شیرک استانبوله گوندردیگی منظو -
 مدلری گورنجهیه قدر شاعر اوله مدیغنی دیواننک
 مقدمه سنده اعتراف ایتمشدر . خلاصه حسین
 بایقرا ادباسنک طرز خاصی یالکز آنلره دگل ،

[۱] مشار الیهک [تضرعات] نامیله مشهور
 و نسخہ سی همان مفقود دینه جک درجه لرده اندر اولان
 بو تالیفنک بعض منتخب پارچهلری کتابخانه عاجزانهم
 صره سنده نشر اولتمشدر . للطابع

فاتح عصرندن سلطان احمد اول زمانه گلنجهیه
 قدر بزده ظهور ایدن اصحاب قلمدن کافهسنه نمونه
 امثال اولمشیدی .

سلطان احمد اول زمانده ملتک قلم بلاغته
 صاحب اولان نفعی ، صبری ، اوچقی زاده ، ویسی
 گبی استادان هنر ، فیضی و عرفی طرزینه مفتون
 اولدیلر ؛ و نظم و نثرده او شیوه نك مغلوبیتی آلتنده
 قالدیلر ، که مؤخرأ نابی ظهور ایتدی ؛ صائب یولنی
 لسان عثمانیده دخی مسلك ادب حکمنه گتیردی .
 احمد ثالث زمانلرنده وهله راغب یاشا دورندن
 صکره شوکت و بیدل خیالاتنک دخی خیلی
 سرپندیسنه اوغرادق ؛ فقط آثار ابداده ینه نابی
 پیرولگی غالب ایدی .

دیوان و منشآت لرندن آکلاشلدیغنه گوره ، ثابت
 نظمدده ، کانی نثرده ترکیهیه مخصوص بریول آچمق
 ایستمشلر . فقط نه فائده سی وار که ثابت آرزو ایتدیگی

مسلكى جناس چو قلغندە آرامش! كانى ترجه شيودى
 يالكر هزلياته دائر يازديغى شيلره حصر ايمش!
 بوندن آكلاشيليور كه ۱۱۰۰ تاريخلرينه
 گنجيه قدر مؤلفاتمزده ايران مقلدگندن بشقه
 هيچ برشى ياماش گبى يز. و بونكه تبين ايدر كه
 ايران شيودسيه استيناسه مجبور اولديغمز دائر
 بالاده ايراد ايتديگمز دعوا حقليدر.

نه حاجت! فارسيدن بتون بتون انقطاع
 ايدويورسهك لساتمرك تاريخنى بيلمكدن بيه عاجز
 قاليرز: چونكه تاريخه دائر يازلمش كتابلريمزى
 فارسى ايله الفت ايتمكسزىن آكلامق قابل دگلدرد.
 سلطان محمود ثانى زماننده بعض اصحاب قلم
 شعر يميزى ترجه لشديرمك ايستديلر: فقط هيچ
 برشى يامغه موفق اوله مديلر. اوزمانده ترتيب
 اولنان ديوانلر ميدانده طورييور. لذت شناس
 ادب اولانلره گوره او عصر ك ا ك گوزل و ا ك

سلس اولانلری بیه نفعی وَ نابی دورلرینک اڭ
 فنا وَ اڭ مغلق آثارندن آشاغیدر . بویه اولسه
 بیه دور محمودی شعراسنک ترجه لشدیر دکلری
 شی یالکز الفاظدر . یوقسه تصوّرلرینک آثار
 عجمدن ینه ذره قدر فرقی بولنماز؛ ینه دیوانلرنده
 داغلی لاله لردن، یاقه سی یرتق گئلردن، فلکه بکزر
 نیلوفر لردن، قیل قدر بلردن، ییلان گبی
 صاحلردن، سرودن اوزون (غول بیابانی گبی)
 بویلردن، قلیچ گبی قاشلردن، اوق گبی کرپکلردن،
 خنجر گبی غمزهلردن، بنفشه و یاخود زمرد گبی
 بیقلردن، صوکنارنده بتمش چمن گبی صقاللردن،
 هیچ یوق آغزلردن، طوزلی دوداقلردن، قیو گبی
 چکه چقورلرندن، دریادن زیاده قانلی یاشلردن،
 دنیایی یاقه جق قدر آتشی آهلردن، اوزرلرینه
 پاموق یا پشمش (ایگرنج) یاره لردن . سحر باز
 قملردن، بطمانله شراب ایچر سرخوشلردن،

تیمارخانه دن بوشانمش گبی سوقاقلرده چبلاق گزر
 و باغراق گوگسینی دوگر عاشقلردن. بردلبراک
 صاچنه طراق اولمش پارچه پارچه گوگملردن
 گچملز!

شعر مزده حالز بویله ایسه ده اعصار اخیرده
 نثر مزک انشاسنه ابتدا ایدن مترجم عاصم و عاکف
 پاشا مرحوملر بلاغته اسلافی اونوتدیردیله .
 ولسانمزده یگی برچیغر آچیلق قابل اولدیغنی
 گوستردیلر . فقط ینه ایکسینک مؤلفاتی اکثریت
 اوزره آثار ایرانیه پیرولگندن خالی دگلدر .
 همده بو پیرولک ائک اعتنا ایتدکلری اثرلرنده ده
 زیاده گوریلور !

شیوه عجمانه نئک ادبامز آردسینده ائک زیاده
 منفور اولدیغنی زمان بزم زمانمز ایکن، ینه ائک معتبر
 اولان اثرلریمز او شیوه دن بری گورمیورز .
 جودت و اندلس تاریخلرینه، تلماقه، رموز الحکمه .

مبانی انشاده کی مستشهدات جدیدہ دقت بیور۔
 لسون ، فارسی الفاظ و ترکیب و شیوہ و خیال الدن
 عاری هیچ برنده بر صحیفہ بولنہ بیلیرمی ؟ یا بو آثارک
 مؤلفی اولان استادان صاحب کمالدن خامہ ادبی
 اغتصاب ایتماگہ کیم مقتدر اولور ؟

بو مقدمات مفصلہ دن ایکی نتیجہ چیقارمق
 ایستیورز : برنجیسی شیوہ ایرانک لسانمزدہ ممکن
 اولدینی قدر قلتی و نقایص معروفه سندن برائتیه
 برابر دوامنده اولان ضرورتی بیان ایتمکدر .
 ایکنجیسی ایسه لسانمزدہ نقانہ ابتدار ایتدیگمز شو
 « بهار دانش » ده عبارده بعبارہ ترجمہ نی ، یالکر
 بولندیگمز اون اوچنجی عصر [۱] مدنیتک مقبولی
 اوله بیله جک جهتہ حصر ایدرک سائر یرلرنده

[۱] کتاب بوندن یگر می سنه مقدم یازلمش اولدینی
 جهتہ اون اوچنجی عصر تعبیری اوزمان اعتباریله در .
 [للطابع]

نقل مآل و لزوم اوزرینہ تغیر صورتلرینی اختیار
ایتدیگمزی سویلکدر . شو قدر و ارکه کتابک
لسانمزه فارسیدن ترجمه اولندیغنه بر نشانه اولمق
ایچون اوصافه متعلق بر قاچ عباره سنی قصورلی
گوردیگمز حالده ینہ عیناً نقل ایتدک .

کتابک موضوعی اساساً پک گوزل دوشونلمش
و فقط تحریر و ترتینہ بعض مرتبه مناسبتسزک
قارشمش ایسه ده ، الدن گلدیگی قدر آنلرک دخی
اصلاحنه چالیشمدر . بناءً علیه اثر عاجزانه مزک
عربی و یا السنه غریبه ادبیاتندن ترجمه اولنمش
آثار معتبره مزیتنده و یا خود گلستان لطافتده
اولمدیغنی اعتراف ایله برابر ، لسانمزه وجودی
آرزو اولنمیه جق کتابلردن دخی بولنمدیغنی ادعا
ایده بیلیرز .

[بهار دانش] ذاتاً هندک (اردو) لسانده
یازلمش ایسه ده المزده کی نسخہ سی فارسی اولدیغندن ،

آندن ترجمه ایلدک . مع مافیه اردو لسانی دخی
 بزم منشآت عتیقه گبی فارسیدن یالکز ادات ایله
 یوزده بر کلانده آیرلایغنه نظراً اصلندن نقل ایله
 ترجمه سندن نقل آره سنده بیوک بر تفاوت اوله ماز
 ظن ایدرز .

ازهر جهت عجز وقصور من عند مزده ذاتاً
 عیاندز؛ فقط معترف نقصان اولانکر حقنده مسامحه
 توینخدن دهها زیاده شایاندز؛ چونکه انسانک خمیره
 فطرتی سهو ونسیاندز؛ موجودات ایچنده نقایصدن
 عاری یالکز خالق عظیم الشاندر؛ حال بویله ایکن
 آثار بشرده کمال آرامق عین نقصاندر. بومطالعاته
 گوره خطایای واقعه مزک مقرون عفو اوله جغنی
 اصحاب مطالعاته نک مروتلرنندن امید ایدرز .

(ماغوسه سنه ۱۲۹۰) نامق کمال

بهار دانش

زمان او ائده هندستان ملکنده بر پادشاه وار
ایدیکه گونش گبی دنیا سایه فرماننده ایدی .
چراغ عدالتک پرتوی جهانی منور ایتشیدی .
علو همتدن پای عظمتنی سر افلاکه وقوت سلطنته
غرورندن زمانک پادشاهلرینی زیر خاکه وضع
ایتمک استردی .

گویا که فلک اسیری ایش گبی ربقة انقیادینه
کردن ویرردی .

گویا که روزگار خدمتکاری ایش گبی آتک
حاشه (غاشیه) سنی اموزنده طاشیردی . زمانک

عنان اختیاری النده ایدی . دیرانک اڭ مقبلاری
قبوسنک اشیکنه نیازمندانه یوز سوررلردی .

حاصلی پادشاهلغه متعلق هرنه لازم ایسه
حاصل ایتمش وگوکلنده وجوده گمک بر آرزوسی
قالمامشدی . فلک جوزا یلدرینی کمر عبودیت
ایتمش خدمتته قائم ایدی . مظفریت قلیچنک باغنه
یاپشمش آرقه سنده سورینور ایدی .

بونکله برابر نامنی دنیاده ابقا و آثار حیاتی
ادامه ایده جک ثمره فوادی ، یعنی اولادی اولد .
یغندن دایما کوشه غمده اوتورر و مظنه کرامدن
نائل اولاد اولق مقصودینک فتحی ایچون التماس
دعا ایدر و گجه لری و اهب حقیقینک درگاهنه
مناجات ایلردی .

عاقبت درویشانک انفاس مبارکسی و کجه
یاریلری و سحر وقتلری حضور الهی به عرض
ایتدیگی مناجاتک تأثیراتیه (برچوق آرزولردن ،
تمنالردن صکره) مقصودی حاصل اولدی .

یعنی نیر آوج خلافت و خورشید آسمان سلطنت
 بر مخدوم مکرّمی (بیك دبدبه وشكوه ایله) دنیایه
 گلدی . بو مولودك طلوعندن پادشاه فوق الغایه
 منتدار اوله رق جناب حقه سجدۀ شکر ایلدی .
 و خزینه سنك قبولرینی کشاد ایله محتاجانی
 و بلکه عموماً جهانی احسانه غرق ایتدی .
 چوجغك اسمنی بر وقت مسعودده [سلطان
 جهاندار] قودیلر . بختی او یانق بر دولتی قادینی ده
 دایه لك خدمتیله سربلند ایتدیلر .
 درت سنه ، درت آی ، درت گون دایه سنك
 قوجاغنده قالدقدن صگره عادت شریفه اهل اسلام
 اوزره علم و کماله انتساب ایتسنه واسطه اولمق ایچون
 ادیب و هنرور بر استاد طالع یاورك تربیه سنه تودیع
 اولندی . و اخلاقی اصلاح ایله اوقات هایونی
 جهاندارلق فنوننك تکمیلنه و جهانگیرك لوازمك
 تخصیلنه صرف ایتدیرمك و آداب خلافت و قوانین

سلطنتی کندینه اوگرتمک ایچون مخصوص دانشلی
مؤککلر و ذکی مربیلر تعیین قلندی .

جناب حق درگاه عظیمتمده منتخب و مقبول
اولان قوللرینی ازلده بر جوهر قابل یراندیغندن .
چو جق اون درت یاشنه گیرر گیرمز معارفده .
حسن اخلاقده ، حاصلی دنیا سنک دولته ، عقبا -
سنک سعادتنه لازم اولان کافه خالاتده تفررد
ایلدی . کمال حزم ، علو همت ، رفعت شان ، تمکین
و وقار ، سخاوت تامه ، بیوک بیوک داعیه لراه
اوغراشمق ، عزمنده ثابت اولمق ، سلامت حال ،
فصاحت مقال . قوت وجود ، قوت بازو ، قوت
فکر ، قوت رأی ، حسن صورت - صفوت قلب ،
تناسب اعضا ، طمطراق ترکیب گبی انسانه باعث
امتیاز اوله جق نه قدر خصائص جلیله وار ایسه
جمله سنه نائلیتله مشهور آفاق اولدی . شهزاده
مفطور اولدیغی آرزوی جهانداری و طبیعت

شهر یاری اقتضای سنجه دائماً میلی شکاره و هر زمان
 صید آرقه‌سند آواره ایدی .

برگون عادت معهوده سی، اوزره ندما سندن
 برقاج کیمسه ایله شکاره عزم ایتدیلر . معیتند
 موجود اولان شاهینلرکه سرعتده جیوه طبیعتلی
 فقیرداق محبوبلره و طوغانلرکه قنادلرینک آقلی،
 قاره‌لی رنگی او محبوبلرک چشم عاشق دلبالینه بگزر
 ایدی . راست گلدکلری مرغان هوایی پنجه
 مژگانی گردن عشاقه طاقش دلبالرگی ، بلوک
 بلوک سوریدرک جمع ایتدیلر . و تیز ناخن پلنک
 هیئت تازیلر و گردنی زرین طوقلرله مزین کلبلر
 صحرائی جیلان و گیکن خالی براقیدیلر . بو حال
 ایله نصف بهار ایرشدی؛ جهاندار سلطان ایسه
 گل جمالی ناز ایله پرورده اولمق جهتیه گونشک
 تأثیر حرارتنه تاب آور اوله مدیغندن، سرای دولتنه
 عودت ایتمک استدی .

اثنای راهده شهردن خارج بر باغہ راست
 گلدی . اویله بر باغ کہ کمال لطافت و طراوتندن
 سرو ایله شمشاد عاشق معشوق گبی بر برینه آرقہ
 ویرمش ، سنبل و گل ہنوز ملاقی اولمش گلین
 گوہ گبی گبی بری برینه صرماشوب قوجاق قوجاغہ
 اوتورمش . زمرّد رنگ سبز دلرندن چمنستان ،
 صباح بہارہ مصادف چرخ اطلسہ بگزہ مش .
 قوشلرک نالہ دلکشی مجلس گلده نوای ارغنوندن
 دم اورمغہ باشلامش . باغده سرمست صفا
 اولانلر قدح سرور ایله نشوہ لرینی بلند ایتمش .
 قلندر مشرب اولان قمری کول (خاکستر)
 رنگندہ خرقہ سیلہ سماع ایتمگہ آغاز ایتمش .
 ہوا سبزہ سنہ شبندان جوہر لر صاحبش . گویاکہ
 زمرّدلہ اینجو بر برینه قارشمش . ہر کوشہ سبندن
 بر چوق قوقولی چیمک پیدا اولمش . آنلرک
 اوزرینہدہ عشرت سفرہ لری قورلمش . بنفشہ سی

بوکم بوکم کا کلترینی آرقہ سنہ صالیویرمش . هوا
زلف عروسنک کوپہلرینی چوزمش .

چونکہ سلطان جهاندار باغچہ نک لطافتی و گل
وریا حینک طراوتی سیرہ رغبت ایلدی . گل گبی
خندان ، سرو گبی خرامان اولہرق اطرافی تماشا
ایتمکده ایکن صو کنارینہ چکلمش ؛ پڑمردہ حال
بر جوان مغموم گوردی .

اویلہ بر جوان کہ سرو آزادگی سر چکلمش .
زلف سیاهنی اطرافہ پریشان سالمش . تبسم
شیرینی نیجہ فرهادک جان شیرینہ آتش سالمش .
ترکس جادوی دلفریبی بلبلان چمنہ فتنہ ویرمش .
چہرہ بہار افشانی ریاض گلشنہ رشک انداز
اولمش ؛ گل دالنی طومش عاشقانہ غزل خوان
اولیور . وقارشوسندہ ، اصحاب جنانک لباسی گبی
یشیل رنگلی حلہ لرہ بورونمش ؛ صوفی دانای
مجردگی معتکف حجرہ خلوت اولہرق ، سکوتی

اختیار ایتمش هدهد سلیمان مثال شکر ایله پرورده
اولمش، رنک آمیز قوشلرک پادشاهی دینلگه لایق
شکرین مقال بر طوطی طورییور .

جهاندار سلطان، جوانک اطواریله طوطینک
طرزندن غایت حظ ایلدی . وکمال شوق ایله
یانلرینه یاقلاشهرق عادت اسلام اوزره سلام
ویردی . لکن جوان ترنمه مشغول بولندیغندن
اصلا اطوارینی تبدیل ایتدی . حتی جهاندار
سلطانہ توجه ورد سلام دخی ایلدی .

طوطیء دانا، افندیسنک استغناسندن طولایی
شہزادہنک ناصیہسندہ تغیر حاصل اولدیغنی درک
ایدنجہ ، خاطرینی اله آلمق ایچون بر طاقم سخن
شناسانہ مکالماتہ باشلدی : طاتلی طاتلی او قدر
سویلمدی کہ شہزادہی ممنون ایلدی .

شہزادہ طوطینک کلمات شیرینہ حیران اوله رق
بر ساعت مقداری تصویرگی ساکت قالدی .

بويشیل جامه‌لی ، گوزل سوزلی نازینک محبتی
 آن واحده گوکلنده قرار ایتدیگندن کمال تلاش
 ایله قولنده باغلی اولان قیمتدار یا قوتی چوزمرك
 طوپینک کنديسنه ویرلمسنى التماس ایتدی .
 جوان ایسه طوطیء دانانک فرقتنه تحمل ایده -
 میه جگندن التماسنى رد ایلدی .

بوگا قارشو شهزاده دیدی که : بدلا چوجق!
 یلمیورمیسک، که بو مملکتک تاج و تختنه وارث بنم ؟
 گوگلم بو قوشه زیاده میل ایتدی . اگر بختک
 یار ایسه بو ویردیگم یاقوتی - که خراج مملکته
 بدلدر - آلورسک و بر آوج طوپراق قیلندن
 اولان بو قوشدن واز چکرسک ! و الاندامت
 چکرسک . ایلروده مذلته دوچار اولنجه هزار
 نیاز ایله ویرمگه طالب اولورسن ! »

جوان بر زمان تأمل ایدرک بیلدی که رأی
 سلاطینه مخالفت جان شیریندن ال یویمقدر .

خواه و ناخواه طوطی بی شهزاده نك حد آمنه تسلیم
ایلدی .

شهزاده ایسه طوطی بی اله چکر دیگندن او
درجه مسرور اولدی که گویا یدی اقلیمه فرمانفرما
و ربع مسکونه متصرف اولمشیدی .

کمال شادمانی ایله سرای دولتنه مراجعت
ایدنجه طوطی بی مصاحب و انیس عد ایدرک، بر
لحظه آندن مفارقتی تجویز ایتدی؛ و بر زمان
پیش نظرندن آیرمدی . طوطی دانا دخی روز
و شب سخنان رنگین و حکایات شیرین ایله
شهزاده نك گوگانی اگلندیرمکن خالی اولمازدی .
برگون سلطان جهاندار جواری خاصه سندن
کل جمال، پری مثال [مهر پرور] نام بر جاریه
ایله خلوت گزین محبت و صحبت اوله رق حسن
بینظیرینك نشئه تماشا سیله مست نشاط اولمش
و پیایی سرطاق ابروی هلالی عشقنه مهتاب

لطاقتی قدح لردن . گونش حرارتی باد لر نوش
ایتمگه باشلامشدی .

او دلداری گیلچهره ، گرمی هنگامه مسرت
آردسندده باده حسن و حسن باده ایله ایکی قات
سرمست اولدیغی خالد جمال پری مثالی آینه ده
گوزر و درایت عالمنده اذرواجسز برمتاع خسیس
اولان خودبینلک یوزندن کندی عکسنه مفتون
و حوصله تنکلی جهتیله مغرور و مغبون اوله رق ،
و حال سرخوشیده ترک آداب و رفع نقاب ایدرک
آغزینه گلانی سویلرجه سنه فتح دهان ایله « ای
شهرزاده واقعا کستا خلقدر . و تربیه یاقشمز اما
ذات دولتگزدن شونی نیاز ایدرم : بو قدر زماندر
شکوه شاهی و شان خسروی ایله مألوفسگزر .
انصافی الدن برامیکزر . و تکلیف و نخوته او یوبده
طوغری سویلمکن عار ایتیمگزده بیان بیورگزرکه
عجبا مصور قدرت بنم حسن و جماله معادل

عشقنه غائبانه مبتلا اولدم . محققدرکه سعادت وصالنه
 نائل اوله مادن بزم ایچون یاشامق موت منزله سنده در .
 بویله بره های دولتی باشقه سنک دامنه دوشور و بده
 نهایت عمره قدر غم و کدر زنجیر لرینه مقید قالمق
 کار عاقل دگلدز . « یوللو برچوق مطالعه لر
 کچدکن صکره نائل مراد اولمق ایچون لازم
 گلان اسبابک جمله سنه تشبث ایتمگی و کار کشای
 آدمیان و گام بخش حاجت طلبان اولان خلاق
 جهانک عنایت بی غایتنه توکل ایدرک وقت مرهونه
 منتظر اولمغه قرار ویردی ده بینظیره دیدی که : « ای
 تاجر ! اگر مرادک ثروت ایسه سکا ایستدیگک
 قدر یاره ویردیم . رنج و مشقت چکمه کسزین دیار که
 عودت ایت . و مقصودک نه ایسه اجرا ایله .
 بیلورسک که بو عالم حوادثن خالی دگلدز . هرگون
 بر مکر پیدا ایدر . اگر سن - افعال بشرک ال
 مذموملرندن اولان - حرص و طمعنه مغلوب
 اوله رق ، گله جک امید حاصل اولمش مطلوبه

ترجیح ایدرده تردّد صحرا الرینی طولاشمغه کیدر سهك،
احتمالدرکه بر آفت ظهور ایدر . بتون بتون محروم
قالووسك . یأس آفت جاندر . بقیه عمر کئی شمدی
سكيا ویره جگم خزیند لرك حسرتیه کچیر سهك
عاقبت - ایش ایشدن کچدکنصکره فائده ویرمیه -
جگی هرکسه معلوم اولان - ندامت و آلدانشکه
تأسف و حسرتله هلاک اولورسك . فرض ایتکه
سلامتله مملکتکه واصل اولدك . انسانك
حالی برسیاق اوزره گیتدیگنی بیلورسك .
احتمال که شمديه قدر اورالره اضطراب مستولی
اولشدر . امیدك درجه احسانه نائل اوله مزسك .
بو حالده حاصل ایده جگك تأثره سفر مشتقنی
و تردّد وانتظار بلاسنی علاوه ایت . ایشیگی آکا
گوره دوشون . بوسوزلردن مقصودم اودرکه ؛
سك فائدهك آرزومه مخالفت ایتمامکدهدر . زیرا
طالعك سكا بيك دیار طولاشدیرسه دخی بویله
برپارچه اطلس ایچون بر مملکت خراجی دگر

« شهزاددم ! بونا زینک غروری صرف نابجادر .
 زیرا کندیسنی حسن و جمالده سائر مقیدان سلسله
 بشرده معادلی نابود و نظیری گویا نایاب عد ایدرک
 سرو آزادگی وجودینی جمله نهالان حسنک
 بالاسنده عدا یتمکده ایسدهه ییلز که بو کارخانه
 قدرده کمال آنجق بر وجوده منحصر اولماز .
 و باغ خالق کبریاده رونق یالکز بر گله موقوف
 دگدر . گوک قبه ناک آلتنده حسابسز گلشن
 موجود وهر گلشنده بیگدرجه گلدر مشهوددرکه .
 رنک و بوده بر بریله یاریشهرق یازادلمشدر .

مثلا جوار مزده بر مملکت واردرکه وسعت
 و معموریتده بو ملکن یوز درجه بالادر . ایشته
 او مملکت سلطانتک [بهره ور بانو] نامنده بر
 قیزی گوردم . گونش گبی گزدیگی یرلرده
 وجودندن نور صاحبوردی . یوزینه بر آدم
 نقابسز اولدیغی حالده باقسه شوق و حیرتندن

گوزلری طولاردی . گل . مگر یوزینی گورمش ؛
 او شوق ایله گریبانی چاکدر . نرکس ، مگر
 چشمی تماشا ایتمش : آنک ایچون خسته ومانل
 خاکدر . بالفرض بو نازنین آنک آغوشنه
 اوتورسه گونشه اتصال ایتمش ذره گی گورنمز
 اولور . و قدری گله نسبت گياھک اعتباری
 درجه سنده قالور .

مهر پرور ، بو سوزلری ایشیدنجه حدتله
 بوکیله رك انفعالندن سکوت ایلدی . و حجابندن
 جبهه سی قان تر ایچنده قالدی .

مگر حکم قدر ، سلطان جهاندارک او قدر
 کالاتیاه برابر او یله گورمکسزین بو محبوبه یه تعلق
 درونی اقتضا ایدر ایش . او زمانه قدر مفتونی
 اولدیغی مهر پرورک سکوتنه ، انفعالنه هیچ اهمیت
 ویرمهدن بهره ور بانویی دوشونمگه باشدی .

مهر پرور ایسه بر طرفدن شهزاده نك

عشقنه غائبانه مبتلا اولدم . محققدرکه سعادت وصالنه
 نائل اوله مادن بنم ایچون یاشامق موت منزله سنده در .
 بویله بره های دولتی باشقه سنک دامنه دوشور و بده
 نهایت عمره قدر غم و کدر زنجیر لرینه مقید قالمق
 کار عاقل دگدر . « یوللو برچوق مطالعه لر
 کچدکن صکره نائل مراد اولمق ایچون لازم
 گلان اسبابک جمله سنه تشبث ایتمگی و کار کشای
 آدمیان و گام بخش حاجت طلبان اولان خلاق
 جهانک عنایت بی غایتنه توکل ایدرک وقت مرهونه
 منتظر اولمغه قرار ویردی ده بینظیره دیدی که : « ای
 تاجر ! اگر مرادک ثروت ایسه سکا ایستدیگک
 قدر یاره ویردیم . رنج و مشقت چکمه کسزین دیار که
 عودت ایت . و مقصودک نه ایسه اجرا ایله .
 بیلورسک که بو عالم حوادثن خالی دگدر . هرگون
 بر مکر پیدا ایدر . اگر سن - افعال بشرک ائ
 مذموملرندن اولان - حرص و طمعنه مغلوب
 اوله رق ، گله جک امید حاصل اولمش مطلوبه

ترجیح ایدرده تردّد صحرا الرینی طولاشمغه کیدر سهك،
احتمالدرکه بر آفت ظهور ایدر . بتون بتون محروم
قالووسك . یأس آفت جاندر . بقیه عمرکئی شمدی
سگما ویره جگم خزیند لرك حسرتیاه کچیر سهك
عاقبت - ایش ایشدن کچدکدنصکره فأنده ویرمیه -
جگی هرکسه معلوم اولان - ندامت و آلدانشکه
تأسف و حسرتاه هلاک اولورسك . فرض ایتکه
سلامتاه مملکتکه واصل اولدك . انسانك
حالی برسیاق اوزره گیتدیگنی بیلورسك .
احتمال که شمديه قدر اورالرد اضطراب مستولی
اولمشدر . امیدك درجه احسانه نائل اوله مزسك .
بو حالده حاصل ایده جگك تأثره سفر مشتقنی
و تردّد وانتظار بلاسنی علاوه ایت . ایشیگی آگا
گوره دوشون . بوسوزلردن مقصودم اودرکه :
سك فأندهك آرزومه مخالفت ایتماکدهدر . زیرا
طالعك سگما بیک دیار طولاشدیرسه دخی بویله
برپارچه اطلس ایچون بر مملکت خراجی دگر

سحر کار بر استاد مصوّر دیده خیال و تصوّر ایله
دخی گورلماشدی . وَقَوْجَه فَلَکْ هِیچ بَر زَمَان بویله
برهنر ورماهر ایشتماشیدی .

قلم معجز نگارندن چیقان بر مرغ تصوّرینه
باقلسه همان اوتماگه وایپک قماش اوزرینه یشیل رنگلی
برشی نقش ایتسه بیومکده مستعد گورینور ایدی .
شهزاده بی نظیره تجاره مخصوص بر لباس اکسا
ویاننه گوزلر گورمدک امتعه نفیسه وَ تَخَف نادیده
تسلیم ایلدی . تا که بو وسیله ایله او عقلر یغمالایچی
دلربانک مملکتنه گیتمک ودها گورمه دن گوکلنی
مفتون ایدن جهانک تصویرینی ایپکدن لوحه لر
اوزرینه نقش ایتمک کندینه میسر اوله .

بی نظیره کمال همته آتیه بنه درک یوله روان
اولدی . وَ اوغرا دیغی یرلری باد صبا قدر سرعتله
کچدی . پک چوق مشقتلر جکد کدن صکره اودلبر
حوری مثالک پدرینه فرمانبر اولان مالک بهشت

آسایه وصول بولدی . وَحین مواصلتده برکار -
 بانسرایه نزول ایله یاننده گوتوردیگی تحف و نوادر
 دنکلرینی آچارق . بونلری پادشاهه عرض ایچون
 مناسب واسطه لر تحرّی ایتمگه باشلادی . آزادینی
 واسطه لری بولمق ایچون سرای سلطنت توابعی
 هانگی یولدن گچرسه موجود اولان اشیا سنک
 ائ نفیس لرینی گذرگاه لر نده میدانه یایاردی .

قرب پادشاهی ایله نجم اقبال لری ضیادار اولان
 بندگانه بو اسلوب ایله حلول ایدرک . حضور شاهانه یه
 مشول شرفنه مظهر اولدی . وَگتردیگی نوادرک
 تماشاسیله پادشاه مملکت نهایت درجده تاذ بولدی .
 حتی آیین جه انداران اوزره مهممان پرورلک
 قاعده سنه رعایة بی نظیرک حوصله امیدینه
 صیغیه جق درجده نوازش لره حقننده حرمت
 واکرام اولندی . پادشاه کمال حیرتندن « بومتاعی که
 شمدی یه قدر ملکمه هیچ بر تاجر گتیرمامشدر

نرددن بولدك؟ وَ بو بدایع متنوعه یی نه طرفدن
 گتیردك؟» یولو خطاب ایدنجه بی نظیر. افندیسی
 طرفدن آلدینی فرمان وجهله ایش بجره جک
 یالانی. فتنه قوپارد جق گر چکه ترجیح ایدرک. کندی
 پادشاهنه وَ وطننه دائر اوقدر لاف وگذاف
 سویلدی که حضورنده اولدینی پادشاهه وله گتیردی.
 طرف پادشاهیدن اقامتگاهنه گیتمک ایچون
 رخصت بولدقن صگرد کتیردیگی متاعک شهرتی
 او درجه لرده اطرافه شایع اولد. که نامنی طویمدق
 برکویلی بیله قالمدقن بشقه. پادشاهک حر مسرای
 عصمتده پرورده ایتدیگی کریمه سی بهر دور بانو
 دخی مقربان سلطنت معرفتیه خبردار اولدی.
 وَ بینظیری اشیا سیله برابر حضورینه جلب ایچون
 طرف پادشاهیدن اصدار حکم ایتیردی.
 بینظیر ایسه یول مشقتنی وسیلهٔ اعتذار ایدرک.
 » بن بورایه ملکهٔ دورانک شوق و آرزو سیله گلدم.

وگتیردیگم اشیایی بوقدر مخوف یرلردن نیچه بیك
بندهلرینك اعانه واقدامیله كچیردم . هپمز بردن
یورغوئز . حضور عصمتپناهیلرینه گله میز ،
فقط ملكه دوران دولت واقبال ایله غریب نوازلق
و مسافر پرورلك قاعده سنه رعایت بیوررده یارین
هاگی سایه سنی اقامتگاهمز اولان باغچه یه صالرسه
هم سوزلر ایشیدر؛ هم تماشالر گورر . یعنی گل
وریحان طراوت اندوزی یمن قدوملریله فیض یاب
نشاط اولور . بوندن بشقه روزگاراك نفایسی ،
ربع مسكونك منتخبی اولان اشیایی تماشا ایله دخی
اگنورلر . بو بندهلری ده خاکیلرینه یوز
سوره زك پایه عزت و اعتباریمی فلکله ایرشدیررم .
باقی هر نه درلو امر عالیلری صادر اولورسه شرف
اجابه مقرون اولور . ایکی دنیا ده عین سعادت
اولان اطاعتدن بشقه نه چاره مز واردر! « یوللو بر
بهانه بولنجه بهر ده ور بانو بینظیرك التماسنی قبول ایلدی .

صمخدم که خورشید منور بانوی بهر دور گبی
 مشرق رنگارنگ اختفاسندن ظهور ایدرک
 صرمه صاچلرینی چهره شفق رنگنه طاغدی .
 دایه لری، جاریه لری ازهار بهار گبی امرینه انتظاراً
 آغز آچغه باشلادیلر . بهر دور یتاغندن چیقنجه
 دایه لرینک اڭ مسن ومعتبر اولانلرینه ینظیرک امتعه
 نفیسه سنی حضورینه گتورمک ایچون امر ویردی .
 گتوردیگی اشیا یی - اولکی ویردیگی جوابدن
 پشیمان اولمش گبی - بهر دورک او طور دینگی گلشن
 سرایک قپوسی او گنه گتورمش ، سیر ایتدیورمش .
 گیدن اختیار دایه لر مدت عمر لرنده گورمدکلری
 نه قدر تحف و نادر اشیا وار ایسه جمله سنی
 حضورینه گتوردیلر . بهر دور بانو ، بونوادی
 گورنجه واقعا کندو ملکنده بونلرله قیاس قبول
 ایتمز درجه ده نفیس شیلر وار ایسه ده بو اشیا - مثلاً
 بر طوطینک بر کویلوویه نسبت لقردی سویلیشی -

گبی بدایعدن معدود اولدیغندن . پک زیادہ محظوظ
اولدی . و دہا بشقہ اشیاسی وار ایسہ حضورینہ
گتورمک ایچون خدّامنی ینہ بینظیرہ ارسال ایلدی .
بینظیر بو فرصتدن استفادہ ایدرک مراسم
بساط بوسی یی تبلیغدن صگرہ نزدندہ کلیدی بر
صندوق وار ایسہدہ آچہ میہ جغنی بیان ایتدی .
بہرہ ور ایسہ بینظیرک بو مخالفتہ نظرہ صدوہ
قدہ دنیاہدہ مثلی گورلمدک بعض اشیانک وجودینہ
ذاہب اولہرق . امرار ویرمش ایسہدہ بینظیر خاطر
قرمیہ جق صورتدہ بر طاقم حیہ لره تشبت ایدرک .
امراک انفاذینہ رضا گوسترمدی .
بہرہ ور بانو بینظیرک بو اصراری اوزرینہ —
طبیعت نسوان مقتضاسنجہ — بیگ درجہ دہا
صندوقدہ کی اشیانک معاینہ سنہ مشتاق اولدیغندن ،
جلبی ایچون امر اوزرینہ امر ویرمگہ باشلادی .
بو حال ایلہ بہرہ ورک شوقی کمالہ واردیغنی

حس ایتمله سبب ورودی اولان مقصدك حصوله
استعداد گورنجه حیاه کارانه دیدیکه : « گوندیگم
و وکندیمه باعث افتخار بیلدیگم اشیا بو صندوقده اولان
نوادردن عبارتدر . لکن برپادشاه امانتی اولدیغندن
آنك حضورندن بشقه بریرده آچه م . »

بهره وربانو، بو حیاه اوزرینه عنان اختیارینی
غائب ایدرک صندوقك کندی حضورنده کشادیچون
تهدیدکارانه امر قطعی اعطا ایلدی .

بینظیر، تدبیرینك بودرجه تأثیر ایتدیگنی گورنجه
ینه اولدن بری اختیار ایتدیگی لطائف الحیاه برقات
دها قوت ویردرک « واقعا امانتہ خیانت مخالف
دیاتدر . فقط مادامکه ملکه حضرتلری بودرجه -
لرده الحاح و تهدید بیوره یورلر . بنده حضورلرند
بولنمق شرطیاه آچلمسنه بالضروره قائل اوله بیلورم
دیمک ایله چونکه ملکه نك خاطری ذاتاً تخف
ونفایس گورمگه مائل و خصوصیه بینظیرك صندوقی

آچامقده اصرارندن طولانی کندیسى فوق الغایه
 داغ بردل اولدیغندن و بونگله برابر بینظیر دخی
 سنی کماله و ذاتی حسن حالده بر آدم بولندیغندن،
 حضورینه گلمسی حقنده اصدار فرمان ایلدی .
 و حتی صندوقده کی اشیایی گورمگی شوق وتلاشندن
 طولانی قادینلر حقنده وارد اولان امر احتجایی
 اونودهرق بینظیره نقابسنز ، یاشمقسنز گورندی .
 بینظیر غایت مسروریتندن کندینی فراموش ایدرک
 بویولده چکدیگی زحمت و مشقتلری اونوتدی .
 سانکه وجودی تازه حیات بولدی . کلید صندوقه
 املی فتح اولدی . او آفتاب آسمان حسنک جهانندن
 پرده رفع اولنجبه بینظیر . بانونک جسم مجردینه
 عطف نظر ایلدیگی آنده صورت بیجان گی حس
 و حرکتدن قالدی . اصلا نطقه مقتدر اولدی .
 حیرت وجودینه کمال درجه مستولی اوله رق ، محفظه
 رسم . یعنی صندوق نندن زمینه دوشدی .

بهر دور بانو بینظیرك احوالی مشاهده ایتدکده
بر حیرت فوق العاده ایله بینظیره بو درجه تغیرك
وکنندن گچمسنك سببی سؤال ایلدی .

بینظیر هر نه حال ایسه کندینی طوپلایه رق
دیدکی که : « ای خورشید آسمان شهر یاری !
وجودیمه پیرلك جهتیله عارض اولان ضعف ،
مزاجه غالب اولدیغندن ، آره صره بودرلو حالدر
بندن صادر اولور » کلامنی متعاقب صندوقی یردن
آله رق جهاندار سلطانك - کندی قلم معجز رقمیه
تصویر ایلدیگی رسمی صندوقدن چیقاردی . -
بهر دور بانویه عرض ایلدی . بهر دور بانو بو تصویر
صاحبك حسن ترکیبی تصویرك تماشاسندن
مشاهده ایدنجه ، لندن عنان اختیاری گیدرك « بو
کیمدرکه گل جمالندن روحه آشنالق رایحه سی
گلیور ؟ » دیه سؤال ایلدی .

بینظیر جوابنده دیدکی که : « بو تصویر جهاندار

سلطانگرد که هندستانک عمومی فرمانه تابعدر .
 حسن جمالنه نسبت حضرت یوسفده قالان رجحان
 یالکز شرف نبوتدر . قووت بدننه و علو همتنه
 قیاساً زال اوغلی رستم ، بر زال (یعنی اختیار)
 دن کتردر . و سخاوتی حاتم طیک شرفنامه شهرتی
 طی ایدر . سوزلرینک لطافتی طوطی شکر
 خواری دامه دوشورر . رفتارینک حسرتندن
 ککلکر طاغ باشلرنده آواردر . صید و شکاره
 اقبال ایدنجه شاهین تیز پرواز - رقیب جلادتی
 اولان - عقاب خصم اندازک جناحنه صیغینور .
 هیبتندن آرسلانلر تلکی دلیگنه صاقلانور . فیلمر
 قرنجه یوواسنه صیغشمغه چالیشور . درایتده
 فلاطون اولدر . جهاندازلقده آنجق اسکندر
 کندینه ثانی اوله بیلور . »

بهره ور بانو بو توصیفی ایشتمگله و خصوصیه

جهاندار سلطانک حسن جمالنی تصویرندن تفرس

ایتمکله، کو گولنده محبتی مستقر اولدی. اما حیا مانع و قادی نلق باعث حجاب اولدیغندن. راز دروتی اصلا اظهار ایتمک استمدی. آتش عشقی پنبه وجودی ایچنده صاقلامغه چالشدی. فقط سوزشنه تحمل ایدهمدی. بینظیردن رسمی ایستدی.

بینظیر ایسه بو آرزوسنه صورتده اظهار مخالفت ایدرک دیدی که: «جانم، باشم خاکپایگزده فدا در. فقط بنده خاکسار گز رسمک. المده پادشاهمک امانتی اولدیغنی اول امرده عرض ایتمش ایدم.»

بهر دور بانو بو جواب اوزرینه سائقه محبتله اظهار حدت ایدرک «سوزلرک صدق و صوابدن عاری گورینور: آنک ایچون اینانم. اطلس اوستنه یاپیش بر تصویرک نه قیمتی اوله بیلمور که بر پادشاه طرفندن بر بنده سنه امانت ایدمک قابل اولسون!» دینجه بینظیر جوابنده «واقعا بر اطلس پارچه سی ظاهرده ناچیز گورینور. فقط نظر

محبته باقيلورسه بوتصوير جانلر دگر . حقيقت حالى
 حضور دولتكزه عرض ايديم : بنگاله پادشاهنك
 حسن جمالده نظيرسز بر كريمةسى وار . آنيده
 سلطان جهانداره ويرمك وبو صورتله - قزك
 جمالده كل ايله ياسمن رنگى فصل امتزاج ايتمش
 ايسه - بوايكي نهال نورسته يني دخى آنك كې
 ازدواج ايتديرمك استيور . كريمة سنك كوكلنى
 بو آرزوسنه ميلى ايتديرمك ايچون بى - بيك
 تشويقلر : بيك وعدد لره - بوتصويرك نقشنه
 كوندردى . بنده - بيك مشقتلر ، بيك خدمتلره
 - آرزوسنك استحصالنه موفق اوله بيلدم . بورسمى
 حضورينه گوتوردى گم گې بقيه عمرىمى رفاه واستغنا
 ايله كچيره جك درجه لرده نائل احسان اوله جغه
 اميد وارم . « جوانى اعطا ايلدى .

بهره ور بانو . بوسوزى ايشيدنجه كندى
 كندينه دوشنگه باشلدى . ذهنندن « بن بوجوانك

عشقنه غائبانه مبتلا اولدم . محققدرکه سعادت وصالنه
 نائل اوله مادن بنم ایچون یاشامق موت منزله سنده در .
 بویله برهای دولتی باشقه سنک دامنه دوشور و بده
 نهایت عمره قدر غم و کدر زنجیر لرینه مقید قالمق
 کار عاقل دگلدر . « یوللو برچوق مطالعه لر
 کچدکن صکره نائل مراد اولمق ایچون لازم
 گلان اسبابک جمله سنه تشبث ایتمگی و کار کشای
 آدمیان و گام بخش حاجت طلبان اولان خلاق
 جهانک عنایت بی غایتنه توکل ایدرک وقت مرهونه
 منتظر اولمغه قرار ویردی ده بینظیره دیدی که : « ای
 تاجر ! اگر مرادک ثروت ایسه سگما ایستدیگک
 قدر پاره ویرهیم . رنج و مشقت چکمکسزین دیار که
 عودت ایت . و مقصودک نه ایسه اجرا ایله .
 بیلورسک که بو عالم حوادندن خالی دگلدر . هرگون
 بر مکر پیدا ایدر . اگر سن - افعال بشرک ائک
 مذموملرندن اولان - حرص و طمعنه مغلوب
 اوله رق ، گله جک امیدى حاصل اولمش مطلوبه

ترجیح ایدردہ تردد صحرا الرینی طولاشمغہ کیدرسہ ک،
احتمالدرکہ بر آفت ظہور ایدر . بتون بتون محروم
قالووسک . یأس آفت جاندر . بقیہ عمرکئی شمدی
سکما ویرہ جگم خزینہ لڑک حسرتیہ کچیررسہ ک
عاقبت - ایش ایشدن کچدکدنصگرہ فاندہ ویرمیہ -
جگی هرکسہ معلوم اولان - ندامت و آلدانشگہ
تأسف و حسرتلہ هلاک اولورسک . فرض ایتکہ
سلامتلہ مملکتگہ واصل اولدک . انسانک
حالی برسسیاق اوزرہ گیتمدیگنی بیلورسک .
احتمال کہ شمدیہ قدر اورالرد اضطراب مستولی
اولشدر . امیدک درجہ احسانہ نائل اوله مزسک .
بو حالده حاصل ایدہ جگک تأثرده سفر مشتقنی
و تردد وانتظار بلاسنی علاوہ ایت . ایشیگی آکا
گورہ دوشون . بوسوزلردن مقصودم اودرکہ :
سنک فاندہ ک آرزومہ مخالفت ایتماکدهدر . زیرا
طالعک سکما بیک دیار طولاشدیرسہ دخی بویله
برپارچہ اطلس ایچون بر مملکت خراجی دگر

خزینہ لره نائل اوله مزسک . « ديهرك الحاحه
باشلادی . و بیچاره بومقدمات حکیمانہ ایله شوق
و محبتنی ستره چالشدی .

بینظیر ایسه . بو حالدر هپ کندی تدیرلرینک
اثری اولدیغنی بدیهی بیلدیگندن . هرور بانونک
تصویرنی ذهننه تمامیله نقش ایچون لازم اولان
وقتی تمدید غرضیلله . براز نازلندقدن صگره
بانونک امرینه موافقت ایلدی . هدایاسنی قبول
ایتدی . رسمی ویردی . همان اقامتگاهنه عودتله
اومهر آسمان حسنک خیالنده مرتسم اولان
تصویرینی بر لوحه یه چککرك و پادشاه مملکتدن
استحصال رخصت ایدرك کمال شوق و شتاب ایله
جهاندار سلطانک درگاهنه عزیمت ایلدی .

§

وقتا که بینظیر جهاندار سلطانک شرف
ملازمتنه نائل اولدی . مراسم دعا و ثنایی ادادن
صگره بهر دور بانونک تصویر خورشید نظیرینی

نظر کیمیا اثرینه عرض ایلدی . وَاَمَّا نَهْ تَصْوِيرُ !
 فَلَکْ نِیْجَهْ بَیْکْ جِسمِ نُوْرَانِیْ نِیْ مَائِیْ پَرْدَهْ سَنَدَهْ
 سَتْرِ اِیْتِدِیْگِیْ حَالَدَهْ یِنَهْ مِثْلَانِیْ گُوْرْمَامَشْدِر -
 وَ مَائِیْ - کِهْ شَرْقَدَهْ رَسَامَلِرْکْ اَلْکْ مَشْهُوْرِیْدِر .
 اِرْژَنْکْ چِیْنَدَهْ بُوْیْلَهْ بَرْ نَقْشْ غَرِیْبْ تَخْمِیْلْ اَیْدُوْبَدَهْ
 لَوْحَهْ تَصْوِیْرَهْ چِکْمَامَشْدِر . تَمَاشَا سِیْ نَظَّارَهْ یِیْ
 گُلْ وَ غَنْجَهْ اَیْلَهْ لَبْرِزْ اَیْدِرْدِیْ . وَ خَرْدْ خَرْدَهْ دَانِیْ
 مَسْتُوْمَدَهْ هَوْشْ بَرَاغِیْرْدِیْ . بَیْنِظِیْرْکْ - بَرْ گُوْرشْدَهْ
 نَقْشَهْ مَقْتَدِرْ اَوْلَانْ - قَلْمِیْ اَوْ تَصْوِیْرْ پَرِیْ فَرِیْیِ
 نَقْشْ اَیْدِرْکَنْ گُوْیَا کِهْ نَرْکَسْ گِیْ یِشَلْمَشْ اَیْدِیْ .
 بَلْبَلْ . تَصْوِیْرْ گُلْ جَمَالْنَهْ قَرْشُوْ گِلْسَهْ شَوْقْ
 وَ سَرُوْرَنْدَنْ پَرُوْازَهْ قِیَامْ اَیْدِرْدِیْ . شَاهْزَادَهْ
 بُوْ تَصْوِیْرَهْ بَرْ نَگْاهْ اَیْدِنْجَهْ چَلْدِیْرْ رَجَهْ سَنَهْ مَقْتُوْنْ
 اَوْلَهْرَقْ . سَرْخَوْشْ گِیْ تَخْتَنْدَنْ یِیْقَلْدِیْ . وَ حَالِیْ
 (قَالِیْجَهْ) لَرْدَهْ گُوْرِیْلَانْ صَوْرَتْلَرْ گِیْ یِرْلَرْدَهْ
 سَوْرَنْمَگَهْ بَاشْلَادِیْ . بَرْدَرَجَهْ دَهْ کِهْ بَنْدَگَانِیْ حَالِیْ

مشاهده‌دن تلاشه دوشدیلر . حکیملر گتوردیلر :
یوزینه صو سرپدیلر .

بینظیر - که گوکلنک نبضنه گوره شربت
ویرنلردن ایدی - حضاری اطرافدن دفع ایلدی .
باشنی قوجاغنه آلدی . وَبو مستی هستی سوزدن
کندینی آگاه ایتدی . قالدیردی . ینه تختنه
اجلاس ایلدی . فقط جهاندار سلطان محبت
جانانه تاجان اوینه اوپوردیغندن . کندینی بر درلو
عشق الندن قورتارمدی . - بی اختیار یاقه‌سنی
پارده‌لهرک گوزینی تصویره دیکدی . وَگوکلنی
بتون بتون پنجه عشقه تسلیم ایلدی . آز زمان
ایچنده صاقلادینغی اسرار طویلماغه باشدی .
وَگیده گیده عشق و محبتی مشهور آفاق اوله‌رق
پدرینک پایه سریر سلطنتنه واصل اولدی .

تم

Kemal, Namık .

Bārīka-²i zafer

از

(نامق کمال)

فی ۵ غروش

❀ ❀ ❀ بارقهٔ ظفر ❀ ❀ ❀

لحمد لله الذي جعل بوارق سيوف الدين مشارقا لصفوف
لمجاهدين وخوارقا لصفوف المعاندين
وقايع نويسان معجز خبر
بدن كونه كويد پیام ظفر
سبع وخمسين وثمانمائة حدينه واصل اولان سال فرخنده
فال هجر تك ثانی عشر ربيع الاولنده كه شهر اثنی عشر
شمسیه نك اول ربیعنه مصادف ایدی حضرت پادشاه
ظفر پناه كه

جهان ازین دو محمد گرفت رفعت وجاه
یکی محمد مرسل دوم محمد شاه
اوصافی مدیحهٔ صحیحهٔ عنوان شوکتیدر او رنك سپهر آونك
اصلا: تمدن كرنك كهكشان پالهنك جلادته انتقال ایدوب

بریح اعیرت حافرا من زبر جد

لها التبر جسم واللجین خلاخل

ارخای عنان سفر وغلغله (جاهدوا فی سبیل الله) ایله سایه

رایات فتح آیات خلافتده گروهها گروه تحشد نمای

فروشکوه اولان هزاران هزار هزاران اژدر شکار ایله

ادرنه موکب هایونندن ارتحال ایدوب

بجیش اقاصی الشرق ترجف تحتہ

وترتج منه اخریات المغارب

تشهیر شمشیر ظفر ایتمکه رکاب صاعقه شتابنده دور

باشان جلال وعظمت

کلور اول دلیر قهار قلیجی النده قانلو

صاول ای عدویولندن که یمان کلشدرربو

کلبانکیله شرق وغربه ولوله انداز دهشت اولدینی حالدہ

فتح ونصرت دریمین وقهر وسطوت دریسار

حزم ومکننت پیسوان وعزم وهمت پیشرو

رهگذار لشکر آتش جولانه تصادف ایدن نیجه خاشاک

دامنکیر عداوتی امواج شعله خروش جیوش ایله ساحل

انداخته بیابان عدم ایدرک

بطالعی که نماید طبیعه ازواح

بساعتی که قضا زد لوای فوز و فلاح

سایبان مروارید افشان هایونی که پرده جواهر طراز عن
 و اقبالی داغ اغروز اطلس کوکب آرای سپهر ایدی و مهجه
 عالمتاب فرو اجلالی سینه سوز کوی زرین مهر ایدی
 سور قسطنطنیه پیشگاهنده برابر چتر بیستون کردون
 ایلدی . اصح نقول مورخین بودر که بو غزای غراده میان
 همته بند شمشیر قضا مضا ایدن مبارزان اسلامک باجمعهم
 مقداری مرتبه دو صد هزاری متجاوز اوله

وقتا که طلیعه سپاه نصرت پناه قوه بازوی اهتمام ایله
 علم افراخته فخر و اعتلا و بارقه سم سمند اقدام ایله عالم
 افروخته قهر و استیلا اوله رق نظر کلاه اعداده
 ز کرد کرنک وز عکس درفش

هو اسرخ وژنک و کبود و بنفش

حالاتی اشکار ایلدی عسکر هزیمت رهبر دشمن که
 هر بری بجای زره و مغفر قطاس مجوه و رولباس زراندوز
 زرایه ارایش نمای مفعخرت برزن مزاج مرد افکن ایدی
 انقطاع امید اماندن صکره مردان قدر توان اسلام ایله آهنک
 کار زار ایچون قلعه دن بر مهاجه شدید کوستردیلر .
 اما حین التقاده هیا کل غضنفر مشاکل ارباب غزاده

واللیث لا یحسن اللقیما اذا قربا

هیئت هیبت طرازینی تماشایتم که پریده رنگ و کشاده

تنگ کریه ناک و زهره چاک

زبان بسته و توان شکسته ایله

تن لرزه لرزان رخ سند روس

نه جای ستیز و نه پای گریز

حیرت آبادینه دوشوب بر گروهی پیشکان سیف جهادده

که محراب جوامع حرب و ظفر در سجده پر خاک هلاک

اولدی لر . و بقیة السیوفی مجاهدین دینک خنده استهزای

رخشش تیغ و تفکیکه

قد سمع القهقهه قد رجع القهقری

حالتنده مغلوبا و معیوبا و مسلوبا و مرعوبا درون حصاره

جان آتدی لر . انی متعاقب بر اغرنده پلنکان پولاد اظفار

ظفر که مجاهدین دیندر و بحرا درنده نهنگان الشین

دندان از در پیکر که سفاین نصر تقیریندر . دأرا مدار

اهنگ حصر حصار ایدوب درفش در افشان عز و اقبالی

فرق افتخار احبابه ابر جوهر بار نصرت و درخش

در خشان صمصام جلالی داغ درون اعدایه فتیله زهره

شکاف نکبت ایلدی لر

مملکت جانب صحرا دن هنده سه کاری معمار اقدام ایله

حکیم اولمیش حصار هفت قلعه سنکین وسوی دریادن
 ر دستى سنار اهتمام ایله کشیده قانمش زنجیر آهنین ایله
 محاط اولمغله کویا که اول طلسم مشکل کشای مقصوده
 بر جهتدن بر دیو آتش غریو هفت سر و بر جانبندن
 بر اژدر هزاران چشم پولاد پیکر نکهبان ایدی . مجاهدان
 جلیل الاجتهاد صحرا جانبندن اعلاى لوای دین ایچون
 معظمتات جبال عالم کبی پادرثرا و سردرثر یا نیجه مترسلر
 قالدیروب آتشین قذافه دهشت اندازی کره نار صلابت
 و بلکه شهاب ناقب کبی بر عالم نور مهابت اولان هزاران
 اژدران صفدران صاعقه فشانی که طوب قلعه کوب
 عالم آشوبدن کنایتدر اعانت زنجیر ملائک بند توفیق ایله
 اول قلیل قاف ظفردن حواله سمت حصار ایتدیار . هر دقیقه
 همت مردان اولنجه کوه پار جایورر

سائقه سیله مترسلری قدم قدم تقریب دامان قلعه یه اقدام
 ایدوب مهاجمات واقعده رخسش طوپ و تفنک
 و غرنیش رخس پلنکی رنک ارباب درنک ایله فوران و ثوران
 ایدن دود و غبار هول آثار شعله حرق جو هوادن مانند
 سحاب آتشتاب زرق ﴿ او کصیب من السماء فیه ظلمات
 ورعد و برق ﴾ احاطه غرب و شرق ایدرک صواعق

اجل تأثیر یله قرار گاه اعدایی آتشین دریای بلا یه غرق
 و بوارق قضا تنویر یله صرح متین مقاومتی خرق بر خرق
 ایدردی . اما دریاجهتندن اهین سد زنجیر سفاین هایونه
 دخول خلیجده پای بند تأخیر اولغله مهندسان تأسیس
 الاشکال تدبیر و ممارسان جر انقال دارو کیر ترتیب آلات
 و ادوات و بذل جلال اقدامات ایدوب قوه بازوی تهمتن
 تنان بهرام پسند و اعانت مواشی کوه کوهان کهکشان
 کمند ایله برقاچ فلك فلك مثالی کشتی نوح کبی شواحق
 جباله اصعاد ایله بهردیاب فیض و فتوح ایدرک پیشنده
 ملائکه فوز و نصرت « بسم الله مجریها و مرسیها » دعاسیله
 استتزال توفیق و تیسر ویندن مالکه دریای همت
 « فسبحان الذی اسرا » ثناسیله اظهار تحسین و تحمیر
 اتمکده اولدیغی حالده درون خلیجه دهشترسان نزول
 اتمکله اول سودن دخی بادبان سعی و اجتهادی افراخته
 و قلع قاعه تحصن اعدا ایچون نیجه بیک کوهپاره آهین
 انداخته ایلدیلر .

هر چند که دلاوران جلادت سرشت امواج خروشا
 خروش خون شهادتله با صدقلری زمینی نمونه نمای ارد
 بهشت و بلکه هر سبزه خاکینی خنده انکیز ورد بهشت

ایلدی و رای کهسار قدردن نسیم نصرت جلوه انکیز
 ظهور اولماق حسیدیه کلههال رایت همایون فراز قله
 حصارده اهتزازه کلمک میسر اولمدی . تا که جناب امام
 المسلمین و قبله ارباب یقین کمال انکسار و مسکنت و نهایت
 حضور و ضراعتله سجدات نیاز نصرتیه وضع جبین
 ایتدیکی بر هنکام نصرت انجامده هاتف غیب که ترجمان
 کتاب لاریب در دیوان بخشایش قدرتن « نصر من الله
 وفتح قریب و بشر المؤمنین یا محمد » صدای جلالت افزاسیه
 « ابلاغ بلاغ فوز و ظفر اتمکله حصارک ادرنه قپوسی
 جوارنده بررخنه فراخ فرح کشایش بولدینی منظور
 عین سرور مجاهدین اولدی . اما بوائشاده سردار
 مظالم شعار ظلمت سپاه زرین کلاه انواری دامن حصار
 انجم ثقبات فلکدن مغرب زمین استتاره طرد اتمکله
 اول باب فوز و فتوحدن شاهد نازنده خرام ظفر میدان
 ظهورده جلوه کراولمغه زمان امکان مساعد اولمدی .
 فلاجرم اعدایی سد رخنه حصاردن صد ایچون عساکر غیرت
 شعار فرمان قضانفاذ کشورستانی ایله هرستون نیزه نی بالاسنه
 بر مشعل خورشید انجلا تعلیق ایدرک محاکم عمود سحر
 آیدوب اول لیل پرویل ظلمانی انجامه ایرنجبه جانب

حصار کردند قراره شهاب افشان قهر و دمار اولدیله
 علی الصباح ایام که محاصره حد خمس و خمسینه واصل
 اولشیدی قهرمان شعشعه سنان خورشید مواکب کواکب
 انداز عزم رزمه طلائع بارقه سحری پیشرو و لوا مع
 شمشر صاعقه بار فروغندن زمین و آسمانی غرق امواج علو
 ایدرک قلعه رواق اندر رواق بیستون پیشگاهنده اعلاهی
 کلکون لوای شفق و ضرب دسبت جیوش آتش خروش
 انوار ایله فتح ابواب فلق ایلدی . چارشان هلال چوکان
 درگاه و شاطران اطلس خفتان خورشید کلا ده استه حوایا معشر
 المجاهدین « جانب شهریار خلافت مداردن مهاجمه قلعه یه
 اجازت صادر اولدی و اعدای دینک تخت و بختنه تاخت و تاراج
 فرمان بیورلدی « للسی ما نکحوا و القتل ما ولدو و النهب
 ما جمعوا و النار ما زرعوا » صداسیله تحریص ارباب غزا
 ایدنجه شیر صولتان پیل اندام و پلنک سطوتان بیر انتقام جیوش
 غریبوغریب و خروشا خروش

بازار کار زارده جانفروش اولوب زغزعه
 اشتراز رماح و قععه شیکایک شاککی السلاح
 پرده سامعه بی چاک چاک دهشت و شراره صمصام
 صاعقه درخش ایله ژغازه دهان کف افشان رخس

(یکبار تو عالم بزنی آتش و من آب)

تصدوقتی حکایت ایدرک بر صورتله اهنک جنک و درنک
 اولندی که ادنا صدماتی زلزله بخش بنیان حصار و بلکه
 ولوله انداز سپهر دوار اولمغه زبان سرا پرده نشینان قضا
 صولت عسکرله دوشدی بر تزلزل دهره کیم
 قویدی دهشتهه یرندن نه رواق بیقرار
 بلکه لرزیدن کچردی خا که یکسر اولسه
 استناد رایت فتح آیتکله پایدار

ا قطعہ سیاه کویا اولمغه باشلادی . غازیان جلادت قران دین
 (فصرت اذا اصابتنی سهام)

(تکسرت النصال علی النصال)

طرزنده سراپا قذافات طوب و تفنک و صواقل سنان
 و خدنک اعدادن زره آهنین کینوب صف بصف تقدم
 نمای میدان مصاف ایکن قهرمان تاج بخش و کشورستان
 و صاحبقران فاروقی فتوح و کرازی توان غضنفر ابری
 سمندورعدی غرند تهمتن از در کند و دیوبند مریخ شهاب
 سنان و بارقه شمشیر بهرام انجم سپاه و عالم تسخیر اورنک
 آرای جهانداری و سروری

آسمان دولتک خورشید قدس پرتوی

بزمگاه شوکتک جمشید خورشید افسری

خایفة الله المؤید حامی دین حضرت سلطان محمد لمعات
جلال جمالی نور محمدی صبی عالم افروز فرو کمال
وصدمات صمصام اجلالی زور بازوی حیدری کبی درکشای
ممالک فوز و اقبال اولدینغی حالده پیشنده ملائکه آجال
« اینماتکونوا یدرککم الموت ولو کنتم فی بروج مشیده »
تندیریه زهره شکاف اعدای دین و پینده جند ارواح
عون و آمال « انا فتحناک فتحا مینا » تبشیریه غیرت بخش
مجاهد بن بردبده تو فیقوآموز و جلادت قرین ایله زلزله
بخش میدان ورود اولغله زدو خور جنک جهانستانی
و دستبرد قهر قهر مانی بی بر حده ابلاغ ایلدی که فشا فاش
پیکان جانستان مقعر سایه واصل اولدقجه انعکاسندن

قضا کفت کیرو قدر کفت ده

فلک کفت احسن ملک کفت زه

صداسی اشکار اولوردی . و چکاک چاک یلمان سنان قاه

ذات البروج ایمانلرزه و یردبکه ارتعاشندن

چنان رایت دین فرازد یدش

جهان آفرین آفرین کویدش

مدیحه سی ظهرو ره کلو ردی بو طرز ایله

شمشیر سیف و خدنگ و بارقه طوپ و تفنگ سحاب
 درود سیاه ایچنده برق لامع کبی جوال اولدنی حالد
 اعسا کر ظفر رهبر مانند باران بلا خندق کنارینه
 و نازل اولغاه نهیب مهیب عدوی مخذول سهیل رحیل
 خیول ایله تعا کس ایتدکجه پیدا اولان طراقه هول انکیز
 اغناه انداز جواثر و عمان طوفان هیجان جیوش بنیان
 کود تمکین حصار ایله تصادم ایلدکجه خروشه کلان امواج
 خون سیاه رواق علیینه دامنکیر اولمشیدی . کرچه
 دشمنده یارای مقاومت قالدی اما عمق خندق درون
 حصاره مانع کذارش ایدی . تا اول زمانه دک جواهر
 ارواحی سرادقات فردوسه پیرایه اعتلا اولان شهدای
 کرامک عناصر اشباحی اول فرکند غیا پسند عمیق اوزره
 بر صراط مستقیم پیدا ایتکله غازیان جلالت نشان کلبانک
 الله اکبردن دیوار حصار مقاومتی سراپا زیروزیر ایدرک
 بر مهاجمه طاققت انداز قلعه شکافده عون وهاب
 مفتوح الابواب ایله محاکی جنات العدن سرور اولان بلده
 طیبیه که

غبارنده نهفته آفتابک نور رخشان
 رخامنده نمایان اسمانک راز مستوری

درکات عدم اولدیغی معتبرات معثوراتنددر
 وقتا که جمال کلکون طراز ظفر آینه شمشیر محمدیده
 جلوه کر اولدی وزیرای قضا دبدبه دولت

آفرین ای روزگارک شہسوار صفدری
 عرشه آص شمدنکره تیغ ثریاجوهری
 تیغکه نوله یمین ایلر سه روح مرتضی
 برغزا ایتدک که خشنود ایلدک پیغمبری

شناسیاه تهنیت فوز ونصرت و علمای کردون کوکبه
 سلطنت

غزا مبارک اوله ای خدیو فرخ دم
 سنکله دربیله عز مکده اولیای امم
 صونلدی دستکه دیوان عرش اعلا دن
 برات منصب صاحبقرانی عالم

تبشیریله تبریک دولت غالبیت ایلدیلر . صبحدم حضرت
 خورشید عالمکیر سلطنت

پادشه مهر و ستانبول آسمان

مهر سوی آسمان آیدهمی

حکمیله عزم داخل بروج ایدوب صمصام بهرام انتقام
 همت در میان وسهم السعادة پیکان عنایت بر کمان

سمنداسدی خرام وهلالی رکابنه سوار اولمغله جوانب
 بارقه جنایینده مقرر بین کرام مثال سیارات اشعه رایات
 منور خلعت عبقری نقش حشمتله کمال شعشعه دن خیردساز
 عیون جهان وعسا کر سپهر احتشام مانند کواکب کردون
 مواکب سیمین جوشن شعله نسج سطوتله کثرت کواکبه دن
 خیرت انداز درون آسمان نوبت دولت محمدی
 سیراهنک « فانظر الی آثار رحمة الله » وشا طران
 درگاه مؤیدی ادعیه خوان « علیک عون اه » نیچه
 دلنشین عساله رایات غزا هتر از سرور مجاهدین ایله
 موج ارتجاج وبونجه کوه تمکین خیاله جلادت افزا
 تهییج نشاط فوز وفتوح ایله غناج ابتهاج اولدیفی حالد
 درون حصاره تشریف نزول ارزانی کورلدی
 جناب امام المسلمین حکمدار عاقبت تبار بلدهنک صدمات
 مهاجمات غزاة الله زلزله کیرانهدام اولان سرای سپهر
 اعتلاسنی

بوم نوبت میزند بر طارم افرا سیاب
 برده داری میکند در قصر قیصر عنکبوت

تبقظیه اورنک سلطنت دنیا کبی لطمه خوار پای تحقیر
 ایلدکن صکره « رجعنا من الجهاد الا صغر الی الجهاد

الاکبر « حکمیاه ایاصوفیه جامع غرائب جامعنی که درون
جنت نمونی

زهی فردوس نانی کیم اولور ثالث اکلدقجه

زمینک کعبه علیاسی چرخک بیت معموری

توصیفنه احق وقبه فلك مثالی

بنم نور وصالک منجمد موج تجالاسی

جهان فیض وتوحدیک منور قله طوری

تعریفنه الیقدر محراب و جه توجیه ایدوب اول معبد

کعبه متال عالیدن هیا کل اصنام کونا کون و صدای

ناقوس وار غنونی ازاله ایله صفائح دیوارینی نقشطراز

آیات الهی و شرفات منارینی تشریفسازاذان محمدی ایلدی

عیان کرد مسجد بجای کنشت

بر ایوانش انا فتحنا نوشت

کتابخانہ ابوالضیا

Kemal, Namik

قنیرہ

Kanije

اثر کمال

تمثیل ثالث

معارف نظارتک رخصتیلہ

قسطنطینیہ

۱۳۱۱

مطبعة ابوالضیا

اخطار طابع

بورساله ۱۲۹۰ سنه سنده برنجی دفعه اوله رق
کمال بک طرفدن نام مستعار ایله نشر اولمش ایدی.
مؤخرأ ۱۳۰۳ ده دفعه ثانیه طبعنده ایسه طوغری یه
کندی نامنه نشر ایدلدیگندن بوندن بویله دخی
او نامه نشرنده مجبوریته گورنمشدر .

§

مشارالیه درکه: رساله دروننده فاضی نك کتاب-
بندن، که عنوانی [حسنات حسندز] برچوق شیلر
نقل اولنیور. فقط رساله اوزمانلرک طورنجه ویسیلر،
ترکیسیلر گبی فوق الغایه مغلق یازلدیغندن و بزم بوگی
رساله لردن اصل مقصود منر عسا کر شاهانه نفراتنه
عثمانلی عسکرلرگنک برطاقم سوابق فاخر دسغی یاد

واخطار ایله شیرت وحمیت مسلمه لرینک تزایدینه
 عاجزانه برخدمت اولدیغندن - مؤلف مرحومک
 روحندن طلب عفو ایدرک - اکثر عباراتی لسانمزاک
 شمدیکی شیوه سنه نقل ایلدک . « ۱۲۹۰هـ [ماغوسه]

ترياقى حسن پاشا

JK

قنبرہ

وقتا کہ سلطان محمد خان ثالث اگری قلعہ سنی
 فتح واورپانک قوتہ عمومیہ سنی قہرایلہ استانبولہ
 عودت ایلدی، برقاچ سنہ لرسر حدّ اسلام ساطورجی
 محمد پاشا و آتمکچی احمد پاشا گبی نا اہلر اندہ
 قالدقن صکرہ، اگری مظفریتنک حصولنہ سبب
 اولان داماد ابراہیم پاشا مرحومی ۱۰۰۹ تاریخیہ
 دفعہ ناکتہ صدرتہ اردوی ہایونہ سردار ایلدی۔
 مشارالیہ قلبی متین، رأی قوی، دولتہ صادق،
 ملتی یولندہ ہیچ بر شیبی اختیار دن چکنمز مجاہد
 و ہمتلی بر ذات اولہرق ساطورجی پاشایی بردسیسہ
 ایلہ اعدام و آتمکچی احمد پاشایی بر حیاہ ایلہ حبس
 ایدوب اردودہ کی تشویشی بر طرف ایتدی۔
 و کوپرلی زادہ فاضل احمد پاشا مرحومک قولی

اوزره « اسلام اردوسی مغلوب اولماز؛ فقط باشنده
سردار استر؛ حایدود باشی استمز. » حکمتنی اجرا
ایچون برعدالت کامله و مهارت فوق العاده ایله
دشمن اوزرینه یوریدی .

مشهوردرکه مرحوم سردارلقده بولندیغنی
مدتجه قوجه اردونک گرك عساكر منتظمه و گرك
نغیر عام صورتیه طوپلانیلان (لونداتندن) شیخ
بریسی اهلینک بر باشاق بغداینه ال اوزاتمایلر .
اوله قان گوستریلمینجه یدی یاشنده چوجققری بیله
ییلدیرمق محال عد اولنان بر زمانده بو انتظامی
حاصل ایدنجه قدر پاشانک اجرا ایتدیگی سیاست،
یا لکز بر دودجی بی خرسزلق ایتدیگی ایچون
دودسنک هاودینه آصمقدن عبارت ایدی .

پاشا بودبدبه دیندارانه و عزیمت حمیتکارانه ایله
دشمن اوزرینه یوروینجه سرحدده بولنان و عصیان
اوزره اولان رعایانک عمومی دها بازقه شمشیرینی

گورمدن آوازہ شہرت عدالتی « شمعنا واطعنا »
جوابیہ قارشولیدلر .

اردوی ہایون [اوسک] قلعه سنہ واصل اولنجہ
سردار اکرم حمیت و دیانتہ مکافات اولہرق برامداد
الہیہ نائل اولدی کہ اودہ مجاہد مشہور تریاقی حسن
پاشانک اردویہ ورودیدر .

مشارلیہ اوزمان بودین [۱] ایالتدن معزولاً
[پجوی] شہرندہ اختیار عزت ایتشدی . حتی کندی
ترجمہ حالنہ متعلق شاعر مشہور فاضی تالیف ایتدیگی
کتابدہ کندیہ اولان محبت و محاوراتندن بحث
ایدردہ دیر کہ : « مرحوم ابراہیم پاشانک سردار لغی
زمانندہ پجویدن قالقوب استقبالہ کتمسنی توصیه
ایتمش ایدم ، پاشا مرحوم بن سزک گبی چلبی دگلم .
سردار اسلامہ المی . قولمی صاللا یہرق کیدہم .
بر فرصت ظہور ایتسون . آغالریمک ہیچ اولماز سہ

هر پارمغه بر اسیر باغلیه لم . او وقت سردار ایله بولشمنه
یوزم اولور . « جوانی ویردی .

مرحوم تریاقی ایسه ده مظنه دن بردات ایدی .
سویدگی لاقردی کرامت گبی چیقدی . قیره
اهالیسی دامایول کسمک وراست گلدکلری یردن آدم
قامق ایله مألوف بر طاقم ملاعین اوله رق ، ینه بردفعه ده
[پورنوار] پالانغه سنی یاقدقلرینی بزپاشایله مصاحبت
ایدرکن آغالری خبر ویردی لر . مرحوم دفعه « اشته
چلبی ! استقبالك شمدي زماني گلدی ، جنت استیان
بنمله برابر کیدر . دنیایی کندینه جنت ایتمک استیان
یابوراده قالور . یاسردار اکر مک استقبالنه قوشار .
یاخود ذوقی نه ایسه آنی اجرا ایدر . « دیدی ،
یرندن قالقدی . معتادی اوزره معتمد لرندن بر بنده سنه
کندینی بر قالین ایپله صار دیردی . بزده آرقه سنه
دوشدک ، دشمن اوزرینه الغار ایلدرک .

پاشای غازینک موجود معیتی کندینک یگر می
دردت گدیک آغاسی و آنلرک بر رایکیشر [زوبو] لریله

بوفقیركڭ پرا كنده بر قاج چوقەدارندن و برونه پچوى .
 شەرىنك حر كتمزى ايشىدن يگر مى قدر دلى قانولر
 ندىن عبارت ايدى . قنيرتە ليدر ايسە آزدن آزون
 بيك كشى يە بالغ و ايو جە تخمين اولنور سە آندن دخى
 زياده ايدىلر .

دشمنه [دراوہ] قنيرتە يتشك . مرحومك كرامتى
 ظاهر اولدى . بو بر آوج عسكراہ او قدر ملاعيني
 تار مارايتك ، كەھر بر يمز اللريمزك پارمقلىرى عددنجە
 اونر اسير طوتدق . يالگن پاشانك اسيرى يگر مى
 ايدى . لطيفە ايدرك ياننە واردم : « سوز يگنر
 چىقمىدى سيزك اسيرلر زياده ظهور ايدى . » ديدم .
 « بىم آياقلىرمده سيزك گى چلبيلرك الى قدر غوغا
 ايدز » بيوردىلر .

مرحوم ، محاربه سنده نە قدر شجيع ايسە محاورە -
 سنده دە او قدر لطيفە جى ايدى .

سبحان القادر القيوم ! او قدر جزئى بر فرقە ايكن
 هر بر يمز آتمزك آردا گر قاشنده اون اسير باغليەرق

بردبدبۀ اسلامیہ ایلہ سردار اردوسنہ واصل اولدیغمز
 زمان عسا کر اسلام فرح لرینک شدتندن عادتا
 مست اولدی لر . معتاد مؤمنین اولان تکبیریرینه
 دشمنک ذلتنی گوسترمک ایچون « یوحا ! .. »
 چاغر شمعغه باشلا دی لر .

سردار اکرم، ذاتاً قدر شناس اولدیغی گبی، خصوصاً
 صیبه تریاقی حسن پاشانک درایت و غیرت فوق
 العاده سنه اولدن برو مفتون ایدی . بویله عقلک
 خار جنده بر مظفریت کامله ایله گلیشنی ایسه اسلامک
 غلبه سنه فال خیر عد ایدرک ، غازی مرحومی هر
 ایشنده مستشار خاص عد ایلدی . وابتدای مشا و
 رده [استرغون] قلعه سی اوزرینه عزیمت آرزو سنده
 بولندیغنی سویلدی .

حسن پاشا مرحوم « حق تعالی آسان ایلسون .
 فقط هر ایشک گوج طرفی دوشونلمی ده آکا گوره
 حرکت اولنمیلدر . استرغون اوزرینه توجه اولنورسه
 قنیر ه خلعتی گلور . بو کو پر یلری بوزار . و جناب حق

گوستر مسون ، شاید عودت اقتضا ایدرسہ عسکر
 اسلامہ رخنہ گلور . باری شمعی [بوبو فحہ] قلعه سنی
 فتح ایدہلم . بو طرفلری محافظہ ایچون ایچنہ اقتضاسی
 قدر عسکر قویالم . بو صورتلہ بودین یولی دہ اندہ
 اولور . « دیمش و بورای ، عموم پاشالر و بگلر طرفندن
 بگنلدیگی گبی ، سردارندہ مقصدی قنیرہ نی فتح اولد .
 یغندن و بوبو فحہ نك ضبطی او مقصدی استحصالہ
 خدمت ایدہ جگندن سردار اکرم همان معتادك خلافتہ
 اولہ رق ، طبیعتندہ اولان وطن پرورلك و تواضعی
 مسندینك شانہ ترجیح ایلہ یرندن قیام ایدوب حسن
 پاشانك اوزرینہ قوشار . و نیچون گلدیگنی بیلدیر .
 مکسزین ایکی اللرینی طوتارده « پاشا باباجنم ! اللہ
 سنك گیلری آرامزدن اکسیك ایتسون . یوقسہ
 بن استعداددہ اولان سردار لرك عقلی بودولتک شانی
 محافظہ یہ کافی دگلدیر . « دیر ؛ اللرینی اوپر . عموم
 آغلا شہرق بوبو فحہ قلعه سی فتحنہ فاتحہ چکر لر .
 اوسك موقعندہ کی کو پریدن کچیلدکن صگرہ

طوغلرک صول طرفه، یعنی بوبو فجه سمتنه دوندیگنی
 حسن پاشا گورنجه آت قالدیره زق طوغری سردارک
 یانسه گلوب « او غلم نزهیه گیدیورز؟ » دینجه سردار
 « بوبو فجه یه کتیه حکمیدک؟ » یوللومقابه ایتمکله غازی
 مرحوم « خیر او غلم ! بوبو فجه یه کتیه جک ایدک .
 بوبو فجه نی فتح ایده جک ایدک . پادشاه اسلامک اردوسی
 او یله بر پلانقه نی محاصره یه تنزل ایتمز . اشته دیار
 بکر بگلر بگیسی مراد پاشا که سلطان احمد اول
 زماننده صدر اعظم اولان و دولت علیه نی بیسک
 بلادن قورتاران مشهور قیوجی مراد پاشا مرحوم مدر-
 بر مسلمان و درایتلی بنده کزدر آنی گوندر، قلعه نی
 فتح ایسون « دیر . سردار مرحوم دخی « پک
 اعلا پاشا باباجم ! اردوده حقیقتده سردار سن سک !
 نه استرسن امرایت اجرا ایسونلر . » سوزیله غازی
 مرحومی طرفدن هر ایشده مرخص تعیین ایدرک ،
 چادرلری ایندیرر . و مراد پاشا مرحومی یگچری

کتبخداسی محمد اغا ایله برابر اقتضاسی قدر عسکر
ایله توکیل ایدوب بوبو فجه نك فتحنه گوندر .
حسن پاشانك كرامتی بونده ده ظاهر اولدی .
بورأینی اشتدیگم زمان یانه گیتمش وَ «بو قدر وقت
سرحد دسگنز . گرك عسكرك وَ گرك دشمنك حالی
معلوم گزدر . بوبو فجه نك فتحنی بویله بر فرقه قلیله یه
نصل حواله ایتدیردیگز . باشنده سردار اولمدجه
عسکر مزك غوغا ایتدیگنی وَ دشمنمزك پادشاه
وَ سرداردن ماعدا کیمسه دن ییلدیغنی ییلزمیسگز؟»
یوللو اعتراض ایتمشیدم . مرحوم بوکامقابل «مراد
پاشا سزك چلییلردن دگلدز . اوچ گونده بوبو فجه نی
فتح ایدر : آندن صکرده ده دولتجه پك بیوک خدمتله
موفق اولور . حتی صدارتنده بنده ، سنده معیتنده
بولنورز . عربستانی اشقیادن برابر تطهیر ایدرز »
بیورمشدی که فی الحقیقه مراد پاشانك همتی وَ [سگتورا]
بگی دلی نصوح بگك جانی فدا ایتسیله بوبو فجه
قلعه سی اوچ گونده فتح اولندی . وَ سلطان احمد اول

زماننده حلبه استیلا ایدن جان پولاد وقعه‌سنده
 مراد پاشا مرحوم صدر اعظم و تریاقی حسن پاشا
 مرحوم روم ایلی بگدر بگی ایدی. بوقفیرده اردو
 قاضیسی بولندم . «

بوبوفجه نك فقھی مژده‌سنی آلدقن صكره
 سردار اكرم عموم اردو ایله اورایه گیدر. وقلعه‌نك
 آلتنده بر مکمل آیاق دیوانی ترتیب ایدر. حسن پاشا
 مرحومك رأیله اردونك. دشمن خبردار اولمقسزین،
 قیرده محاصره‌سنه عزیزیمته قرار ویردرلر. فقط او صرده
 سرحد اسلامك کلیدی مثابه‌سنده اولان بودین
 قلعه‌سی دخی دشمنك هجومی مخاطره‌سنده بولند.
 یغندن امرادن بعضیسی « دشمن بودینه گیدر سه
 بز نه یاپارز؛ دشمن اردوسنك نردیه توجه ایده جگی
 حالا معلوم دگل. نه جاسوسلر مزدن و نه طوتدیغز
 اسیرلردن قناعت ویردجك بر خبر آله بیلدك . «
 دیمکله اصحاب شورا ترده باشلار . قیوجی مراد
 پاشا مرحوم « المژده ایکی ارسلان وارکه بری

سردار من بریده حسن پاشا در . حسن پاشایی
استدیگی قدر عسکرله بودین محافظه‌سنه گوندر :
بز سردار مزله قنبره نك فتحنه گیدرز . بعون الله !
ایکی طرفکده موفق اولدجغه شبهه م یوقدر . « قولیه
عمومی اقناع ایدر . حسن پاشا مرحوم بودین
محافظه‌سنه گیدر : بودین محافظه‌سنده بولنان لالا
محمد پاشا - که اوزمان روم ایلی بگلر بگیدی
و مؤخرأ ابراهیم پاشا طرفندن حین وفاتنده سردار
نصب اولنه : ق و سلطان احمد اول زماننده صدر
اعظم اوله رق تاریخلرده نجه سفری دیو مشهور
اولان و یگر می ییلدن زیاده اوزایان محاربه‌یه غالبانه
ختم ویرن زاندر - بودیندن ایالت عسکری ایله
چیقارق و یولده [براندوار] و [لاده] قلعه لرینی
بلا آرام ضبط ایدرک اردوی هایونه التحاق ایلدی .
سردار اکرم مرحوم حسن پاشایی یانندن
غائب ایتمش ایسده قیوجی مراد پاشا و لالا محمد
پاشا گبی - دنیا یه اقرانی نادر گلیر - ایکی قهرمانک

وجودی اردوی ہایونک بعونہ تعالیٰ مدار مظفری
اولہ جغہ امین اولدیغنی فائضی مرحومہ سویلر
ایمش . روایت فائضی نك کتابنددر .

قنیرہ قلعہ سنک اوزمان - مشہور تاریخ
صاحبی نعیم روایتینہ گورہ - ایکی طرفی برز اوق
آتمی سازلق و باتاقلق ایمش . اطرافیدہ اورمانلی
طاغلرہ محاط اولدیغندن مترسلہ یقین وارمق
ویا خود لغمہ آتمق قابل اولہ ماز . گوندہ قلعہ یه
آنجق دردر، بشریوز گاہ آتیہ بیلورمش . طوپلری
استیلان یرلرہ ایریشدیرمک ایچون صو اوزرینہ
چبو قدن حصیر گبی چیتلر اوررلردہ برطوب عربہ سی
کچہ جک قدر یول یاپارلر ایمش . اوچیتلر آنجق
برگون طیاسارمش . ایرتسی گونی یاتعیر ویاتجدید
اولنورمش . قلعہ یه یقین اولان باتاقلریدہ اودون
یوکیاہ طولدیرمغہ چالیشورلرمش .

فن حربک اوزماندہ بولندیغنی درجہ یه دقت
اولنسون! اسلامک غیرتیدہ گوز اوگنہ آلنسون! ظن

ایدرز که منصفانه دوشونیلور ایسه سلستره رساله -
 سنده محرز وقایع « مبالغه در » دینیه مز . بحث
 ایتدیگمز روایت نعیم تاریخنک استامبولده مطبعه
 عامرده آلتی جلد اوزرینه باصیلان نسخه سنک
 برنجی جلدینک ۲۲۹ رقلمی صحیفه سنده در . مراق
 بیوران تحری ایدبیلور .

هر نه حال ایسه سردار اکرم بویله چیت اوزرندن
 طوپلر یوریددرک و عقلمه فکره گلمز همتلر ایدرک
 قنبره نك محاصر دیله مشغول ایکن محاصر نك اون
 بشنجی گونی قوشلق وقتی قلعه طرفندن بر شدتلی
 صداقویار . انسان وجودی قدر طاشلر ، طوپراقلر
 گوکلرده او چمغه باشلار . ایکی ساعت مدت طوزدن ،
 دو ماندن گوزگوزی گوره مز اولور . طوز . دومان
 آچیلوبده اطرافنی مشاهده ممکن اولنجه باقارلر که
 قلعه نك ذاتاً موجود اولان ایکی قله سنندن بری
 یرندن غائب اولمش ! صگردن تحقیق ایدرلر که مکر
 دین و دولتی گرچکن سون بر عسکر قلعه ده اسیر

بولنہرق سردار اردوسندن آتدیغی گاہ لردن سپرلرہ
 آچیلان گدیکلری طولدیرمق ایچون انغاریه
 سورلدیگی صردهه جبخانہنک قیوسنی آچیق بولمش
 وشوکت اسلامی اعلان ایچون هر اصل ایسه الینه
 کچوره بیلدیگی بریانش قتیلی بیک قنطاردن متجاوز
 اولان باروتک ایچنه براغهرق دشمندن براوچ بیک
 قدر آدمی، قلعهنک محافظیه برابر جهنمک اسفل
 سافلیننه، کندینی وکندی گبی اسیر اولان یوزیتمش
 قدر مسلمانی اعلائی علینه گوندرمش ایمش! ....
 رحمة الله علیه .

نچہ ایمپراطوری اولان فر دیناند۔ کہ بو محاربه ده
 اوروپانک مجموع قوتنک ریسی ایدی [۱]۔ بودین

[۱] چونکہ آوستریا دولتی ریاست عیسوبہ معناسنه
 [آپوستولیتی] عنوان دینیسیلہ قانونیک مذہبنده بولان
 اوروپا حکومتلرینک اک ممتازی اولدیغی کبی آوستریا
 ایمپراطورلرینہ دخی روما ایمپراطوری نامی اضافہ ایدیلیر
 ایدی . بوسبیلہ پروتستانلردن ماعدا اوروپا قوای مجموعہ سنہ
 ریاست ایتمک حقنی حائز ایدی . للطابع

اوزرینہ کتھک تصویرندہ ایکن حسن پاشا مرحومک
 بودین قلعه سنی محافظیہ مأمور اولدیغنی خبر آنجه
 نیتنی تحویل ایدرک . یعنی عادتاً پاشانک مهارتندن
 قورقارق قنیرہ امدادینہ یتشمگی و سردار اکرم
 اردوسیله محاربه ایتمگی حسن پاشا ایله اوغراشمغه
 ترجیح ایلدی .

فأضینک روایتنه گوره ایمپراطور امراسیله
 مشاوره ایتدکجه « بن میدانده کی بر ارسلان ایله
 اوغراشمغنی دلیکده کی بر تلکینک اوزرینہ وارمغه
 ترجیح ایدرم » دیرمش .

ایمپراطور بورای اوزرینہ یوز قرق بیگ عسکر
 ویوز طوپ ایله قنیرہ یه گلمش ایدی . سردار اکرم
 اردوسی ایسه بر معتاد یوز یگر می بیگ کشیدن
 عبار ایدی .

فقط شوزالرینہ دقت لازم گلودرکه عساکر
 اسلام، هم اردو ایله محاربه و هم ده قلعه نی محاصره

ایدرلردی . قلعه نك محافظلری ایسه عموم تاریخلرک
روایتجه آلتمش بیك کشیدن متجاوز ایدی .

بوندن بشقه ابراهیم پاشانك حسن اخلاقی
عسکرجه معلوم اولدیغندن ، تریاقی حسن پاشانك
بودین محافظه سنه مأموریتنی افراد عساکر ابراهیم
پاشانك رقابت و حیاه سنه حمل ایتدیلر . آنکچون
عمومی سرداره کوسکون اولدیغی گبی ابراهیم پاشا
مرحومدن اول مدت مدیده سردارلق مقامنی
تلویث ایدن برقاچ نا اهلك اثری اوله رق ، عسکرک
شیرازه انتظامنده پک زیاده خلل گلمش و جلا -
لیدکن يتشمه برچوق حیدودلر - فاضی نك تعبیری
اوزره - « ایدن قوشاق و تختهدن بیچاقله اموال
بیت المالی یغما ایچون » کیمی سردن کچدی ، کیمی لوند
نامیله اردویه التحاق ایتشلردی . که اڭ بیوک معرفتلی
دشمن ایله محاربه یه باشلانور باشلانمز « یولداشلر !
آلمان دشمنك آتشنه طیائلمز . باشیمزک چارهنه
یاقلم ! بو ذاتی دانشقلی دوگوش » . گبی بر طاقم

ترہات ایلہ گیرویہ دوندرک اردوی ہایونک آغر لغنی
غارت ایتمک ایدی .

دولت صفویہ نك زعم فاسدنجہ خلافت اسلام۔
میہنی باتیرمق ایچون آناطولینک ہر طرفنہ تسلیط
ایتدیگی جاسوسلرک یادگار فسادی اولان
بوجلالی رافضیلر ایسہ اردونک ہمان نصفند قریب ایدی .
دشمن قنیرہ قربنہ گنجہ قوردینی اردونک
اطرافنہ اسکی حربلرندہ معتاد اولدینی و جہاہ خندقلر
قازہرق و مترسلر یاپارق — اووقتک تعبیری اوزرہ —
« طابور باغلادی . » بونک اوزرینہ اردوی ہایوندن
براز سواری دشمنہ قارشو واردیلر . فقط گیدنلر
سپاہ و یا سلحدار طاقمندن اولیوب جلالی دوکوند۔
یسندن اولدقلرندن، بر ایکی آتیم تفنکدہ دشمنک قرہ
قوللرینہ مغلوب اولہرق گیرویہ رجعت ایتدیلر .
یالکز بگلر کندی توابعی وزیر ادرندہ بولنان سنجاغک
نفر عامیہ اردویہ ارقدویرہرک یرلرندہ ثبات ایلدیلر .
دشمن ایسہ « اگری » مظفریت مشہورہ سنی

— عسا کر اسلامک بویله درینتی مقوله سی بوزلدقن
 صکره یگچیری و سپاه قوتیه — قزاقش اولان غازی
 ابراهیم پاشانک بوزدویه سردار اولدیغنی بیلدیگندن،
 مغلوبلری تعقیبه جسارت ایدمدی. یالکز مترسلرندن
 طوپ آتمغه باشلادی. فقط گله اردوی طوتمیوب
 اوزرندن آشردی.

اوگون اقشامه قدر معبودسردن چکدی و لوندان
 حشراتی جنگه طور دیلر. فقط حرکات حربیه نرنده
 عسا کر اسلامک شانی اولان ثبات و شجاعتدن
 اثر یوقدی. گجه ایریشنجه ایکی طرف یرلرینه
 عودت ایلدیلر.

دشمن او گجه طابورینک (کدبالاده دخی
 بیان اولندیغی اوزره تعبیر قدیمه گورده اردوسی دیمکدر)
 اطرافنی قوجه قوجه قله لر و درین درین خندقلره
 برقات دها تحکیم ایتمه باشلادی.

(بو احتیاطک سبب اصلیبی دخی ابراهیم پاشا

مرحومك دسایس حر بیہ سندن دشمنك نہایت
درجہ دہ ییلقنغی ایدی)

ایرتسی گونی دشمن ینہ اسکی فن حر بلرینہ تطبیقاً
پیادہ سیلہ طوپلرینی اوگہ و سوار یسنی آرقہ یہ آله رق،
اردوی ہایون اوزرینہ بر شدتلی هجوم ایلدی .
بوگا مقابل سردار اسلام دخی در حال آتہ بنہ رک
وصفلرینی ترتیب ایدرک، حربہ مہیا اولدی . فقط
عسکرک حالتہ : عتمادی اولمدیغندن . او جوار دہ بولنان
بر بیوک باناقلغی پیشگاہنہ سپر اتخاذا یتمشیدی .

دشمن پیادہ یی اوگہ و سوار یی آرقہ یہ
آلبدہ یوریدہ جک قدر سقیم بر طرز دہ هجوم
ایلدیگی و عسا کر اسلام ، ابراہیم پاشانک سایہ
مہارتندہ غایت محفوظ بر موقعدہ بولندیغی حال دہ ،
محار بہ باشلار باشلاماز ابتدا پاشالار معیتندہ بولنان ،
معہود لوندان نفراتی فرارہ یوز طوتدیلر . و آنی
متعاقب یگچریلر دخی اردونک تشویشند نمیدر ؟
سردارہ کوسگونلکلر ند نمیدر ؟ یوقسنہ باشلرندہ

کندیلرینہ مناسب ضابط بولنہ مدیغندنمیدر؟ ہرنہ دن
ایسہ... فرارایتدیلر. (نعمادہ) میداندہ آنجق بایراق
صاحبیری وَاہل عرض ضابطلر قالمشدی « دینمش
اولسنہ نظر آیکچیریلرک مغلوبیتی اہل عرض ضابطک
قلتدن اولمق، سائر احتماللردن زیادہ عقلمہ یقین
گورینور.) ہرنہ حال ایسہ میداندہ قالان بایراق
صاحبیری (اوزمانک اصطلاحنجه سنجاق بکلری
دیمکدر) وَاہل عرض ضابطلر اوجوارده اولان
اورمانلرہ صغندیلر. وَاکثر عسکرک ہزیمتیہ برابر،
ینہ دشمنک هجومی نتیجہ سز بر اقدیلر .

فأضینک روایتہ گورہ اوگون زیادہ سیلہ دومانی
ایمش . دشمن عساکر اسلامک - خصوصیلہ
شہرت شجاعتلری نیجہ بیک غلغلہ مظفریتلہ اوروپانک
قولاغنی طولدیرمش اولان یکچیرینک - فرارینی
وَاورمانلردن متصل تفنک آتیلوب طور دیغنی گورنجه
وَاردونک اوگندہ بولنان باتاغی تصور ایدنجه عودتی
ابراہیم پاشانک دسیسہ سنہ وَاورماندن آتیلان

تفنگری اوزالرده پوصویه قويدیغی عسکرک دومان
مناسبتیه - خیالات گورمش گبی - دشمنی یقین طن
ایتمش اولملرینه حمل ایلدکلرندن، اوگون دخی فرا-
ریلری تعقیبه جسارت ایده مدیلر .

ینه فائزینک روایتنه گوره او آقشام ابراهیم پاشا
مرحوم عموم امرایی حضورینه جلب ایدرک « غازی
» گرایک « کندی کندیمزدن اوتانهلم » سوزینی
« اونوتیهلم . نه قدر حرب ایتدکسه دایما دشمن هجوم
» ایدیور بز مغلوب اولیورز . یینه دشمن عسکریمزی
« تعقیبه جسارت ایده میور ، هیچ غیر تمزیوقمی ؟ بر کرده
» بز هجوم ایتسک نه اولور ؟ « یوللو - اوزمانه قار-
دولت علیهده هیچ بر صدر اعظم لسانندن ایشیدلماش -
بر طاقم محرق سوزلرله نیاز مندانه امرایی هجومه
دعوت ایلدی . پاشالر ، بکلر واهل عرض ضابطلر
ایسه هجومه بیک جان ایله حاضر ایدیلر . سردار
اکرم مرحومک سوزلرینه « اکر امرایدرسه کز ؟
» بز شمعی کیدوب اولمگه مهیایز . فقط عسکره

« امنیت یوق . سزدن اول سردار اولانلر نظام عالمی
 « بوز دیلر . بو [لوندات] نفراتی باشمیزه مسلط ایتدیلر .
 « فرمانگزه مخالفت امر اولی الامرہ مغایرت دیمک
 « اوله جغدن بزجه محالدر . فقط آدن قورقارز که بو
 « عسکرله هجوم ایدر سه کده مغلوب اولورز . مغلوبیتمز
 « ایسه دشمنک اقتضارینه سبب اولور . صگره بردها
 « اردویی طوپالایه میز . ینه سز بیلور سگز ! » دیدکلری
 « سردده یگچیری ضابطلرندن اوتوز اوتوز ایکی یاشنده
 « بر آدم — که فاضی مرحوم دخی نامنی بیلوبده ابقاسنه
 « خدمت ایدم دیگنه کتابنده پک بیوک تأسفلر ایدر —
 « همان آیاغه قالدق « دولتی ! بشقه برچاره من
 « یوق . نصل اولسه مغلوب اوله جق دگلمیز ؟
 « بر کره غوغایه چیقارز . دشمنی اولدیر مکدن عاجز
 « ایسه ک دین اوغرینه اولمکدن ده عاجز دگلیزیا »
 « دیهرک امرانک هجومه قرار ویرمه سنه سبب اولور .
 « بو قرار اوزرینه ایرتسی گون عموم اردوی هایونله

ہجومہ آغاز ایدر لر . دشمنک اردوسی بولان محل جوا۔
 رندہ مگر بر اورمان وارمش . اورایہدہ برقاچ بیک
 پیادہ قویمش لر . صگرہ اسلامک طلیعہ سنی گورر
 گورمز آنلر تفنک آتمغہ باشلار و آنلرک تفنک سسنی
 ایشیدیر ایشتمز معهود [لوندات] ولوندانی متعاقب دخی
 — اهل عرض ضابطدن محروم اولان — یگچیری
 فرارہ باشلار لر . بو فرار اٹناسندہ عسکری ہزیمتدن
 منع ایچون — بر طرفدن امر آلدق لری خالدہ یالکز
 سانقہ غیرتہ محل محاربہ یہ قوشان — بر چوق غازی لر
 شہید اولور .

گرچکدن عسکر اولانلر اسلامک ہزیمتنی
 گورنجہ سردار اکرمک اطرافنہ اجتماع ایدرک
 آلدق لری امر وجہاہ طوغریدن طوغری یہ دشمنک
 مترسلری اوزرینہ هجوم ایتمگہ باشلار لر .

آنلر بر فرقه ایلہ محاربہ یہ مشغول ایکن دشمن
 بو فرصتی غنیمت بیلہرک قلعہ یہ ذخیرہ و باروت
 گتورمک فکرینہ دوشر . و پوصولردہ نہ قدر عسکری

دائری طاقی وایاننده بولنان برقاچ یوز سپاہ
وَسَلْحَدَار ایلہ دشمن آایلرینه قارشو کیتمگہ باشلار.

عبدالرحمن ایسه موسوس بردلی قانلی اولدیغندن،
پاشا بوسوزلری سویلر ایکن « گلیورم ! شمعی
غوغاده طوغریلق میدانہ چیقار » دیهرک وپاشا
آته بینجه النی آیتنک صاغریسنه قویهرق میدان
مخاربهده بردقیقه یانندن ایرماز .

فائضی مرحوم درکه « برادر زادهم او مخاربهده
موجود ایدی . بن تریاقی حسن پاشا مرحومک
یاننده بولندیغندن برابر دگلدیم . فقط برادر زادهمه
نفسمدن زیاده اعتماد واردر . — جناب حقک بیگ
براسمنه یمین ایدرم که یالان سویلر — بوندن صگره
روایت ایتدیگم سوزلر آنندر . ایچنده یالان ظهور
ایدرسه کنهای بوینه . کندیله بحت ایتدم . اوده
گناهی قبول ایتدی . « حاصلی سردار اکرم یالکز
عبدالرحمنی استخصاب ایلہ یکچیریلری اوراده
براقدی . — نعیمانک قولی وفأضینک تأیدنجه —

« یاننده اولان اوچ درت یوز سپاه و سلحدار ایله »
 دشمنه هجوم ایلدی . ایرشدیگی گبی دشمن تفتنگیله
 ایچ اوغلانلر ندن - که اسکی تعبیر اوزره پاشانک کندی
 توابعی دیمکدر - و سپاه و سلحدار دن بر چونغنی
 شهید ایتدیلر .

او صروده ییگیچری آغاسی - که معیت سردارده
 ایدی - مگر لندن قلنجنی دوشورمش . فریاد ایدرک
 حضور سرداره گلدی « حاملز نزهیه واره جق ؟
 اهل اسلام پایمال اولیور . » دیه آغلادی . یلواردی .
 سردار آگا باقدی . روم ایلی و اناطولی بگملر
 بگیلرینه و ییگیچری کتخداسی محمد اغایه و طوپچی باشی یه
 گلوب کندینه ملحق اولمق ایچون درت بیورلدی
 گوندردی . (دولت علیه اسکی فن حربی اقتضا -
 سنجه امضا و یا مهریله سردار طرفندن بیورلدی
 گلمینجه هیچ بر عسکر ضابطی بولندیغنی یردن حرکت
 ایتمز ایمش .) بیورلدیلرینک مالی مترس هجومی
 ترک ایله کندی یاننه گلدن عبارت ایدی . چونکه

معیتندہ بولنان عسا کر دائرہ سی خلقیہ برابر طوپی
برقاچ بیك کشیدن عبارت اولہرق، اوزرینہ گرك
قلعہ دن، گرك پوصولردن هجوم ایدن عسکر ایسہ یوز
بیك کشی یہ یقین ایدی .

بوغوغا آرزہ سندہ بیورلیدیلاک در دینیدہ عبد
الرحمن گتوردی . وَ ہر برنی گتورنجہ یہ قدر
بر یرندن وَ یکچیری کتخداسی محمد آغانک بیورلیدیسی
گتوررکن ایکی یرندن یازہ لشمش ایدی .

سردارک امدادہ دعوت ایتدیگی عسکر عموماً
فرمانہ اجابت ایتدیلر . دشمن ایسہ تفنک ایلہ ہپسنہ
قارشو مقابله ایلدی .

حتی محمد کتخدانک یدی آتی اورلیدی! ....
یکچیریہ نہایت درجہ دہ اقدام ایتدیلر . باشلرندہ
ضابط اولمدیغندن - نعیمانک قولنجہ - قرق الملی
نکردن زیادہ سی چادرلرندن باش گوسترمدیلر .
طوپجیلر بش ضربزن ایلہ قلبورنہ (یعنی قلبور)

گتوردیلر. سردار او گنده بر قاچ کر۔ انداخت ایلدیلر.
 دشمن طویلردن و خصوصیه غازی ابراهیم پاشا
 مرحومک مهارتندن خوف ایتدکلری ایچون چادرلره
 عودت ایلدی .

ایرتسی گون عسا کر اسلام ینه دشمن اوزرینه
 هجوم ایتدیلر . غلبه یه ده موفق اولدیلر . فقط
 سبب غلبه فائضی مرحومک .

« هربری بر رستم صاحب قران . »

« تیغی یالین کندی قوچان پهلوان . »

بیتیه وصف ایتدیگی ایکی یوز قدر تاتار ایله، یتمش
 سکسان قدر یگیچرینک — سرداردن و ضابطلردن
 امر المفسزین — بر غیرت فوق العاده ایله دشمنک
 ذخیره سنی کسمکه عزیزت و همتلری ایدی .

دشمن عسکرک بو غیرتی و بو غیرت اوزرینه
 قلعه یه ذخیره و باروت ایله امدادک استحاله یه دوشد .
 یگنی گورنجه — بالاده بیان اولندیغی اوزره بر قاچ
 کره سردار اردوسنه غالب گلمش ایکن مرحوم

ابراهیم پاشانک مهارتندن ییلغلقلری جهتیله -
 قلعه‌نی قورتارمقدن امید ی کسدیلر . ورودلرینک
 یگر می برنجی گونی کیجه یاریسی فراره بارشلا دیلر .
 سردار مرحوم ایسه فوق‌الغایه احتیاطلی برذات
 اولدیغندن تعقیب ایچون کیسه‌یه اذن ویرمدی .
 یالکز دشمنک دو کوندیسیله براز اسلحه و مال غنیمت
 اله کچه بیلدی .

عسکر بوندن طولایی سردار مرحومه برقات‌دها
 کوسدیلر - حتی فائضی نک قولی و نعیمانک تأیید -
 نجه - سردار مرحومک براق‌دینی مواقع حربیه‌دن
 برر برر چکیلوب استدکلری یره کتمگه باشلا دیلر .
 شو قدر وارکه بعنایه الله تعالی دشمن « طابور -
 ینک » انهمز امی و بالاده بیان اولنان اسلام اسیرینک
 جبخانه‌نی یا مقده گوستردیگی قهرمانلق و اقدامی
 جهتیله محصور لره بتون بتون ییلغینلق گله رک - حالا
 شهرتی کره زمینک هر طرفنده دهشت افزا اولان -

سیف عثمانیہ طعمہ اولماق قورقوسیلہ قلعہنک امان
ایله تسلیمنه امراسی ییننده قرار ویرلدی .

دشمنک ایلیچیلری اردویہ چیقیدیلر . سرحد

اسلامک مشهور غازیلرندن پچولی قوجه سنان
چاوش مرحومی قلعہ تسلیم اولنجیه قدر رهن

استدیلر . سردار - دشمنک نقض عهدده مجرب اولان
عادتتی دوشونهرک - رهن ویرمگه موافقت ایتدی .

فأضی مرحوم درکه : « سنان چاوش وقعہ بی

ایشتمش . بن مجلسده موجودایکن سردارک حضو -

رینه بر حال ایله گلدی که سبحان القادر ! چهره سنه

باقلسه کوکره مش ارسلان ظن اولنوردی . هان

او گوزلری قان ایچنده ، صقالی بیغی بر برینه

قارشمش ، اللارنده کی قیللرک هربری براوق کسلیش .

قیافت غریبه سیله سردار مرحومک اتگنه

صاریلهرق : « پاشا ! یارین اللهک حضورندهده بویله

اتگنه صاریله جنم . سندن دعوا ایده جگم . سگما

برقلعه ویریورلرده بنم گبی بر آیاغی چوقورده بر

اختیاری می رهن ایتمگه قیصقانیورسن ؟ الیهدن
 قورقمز . پیغمبردن اوتانمز میسین ؟ « دیه برشدتلی
 خطاب ایلدی که یالکز سردار مرحوم دگل مجلسنده
 حاضر بولنانلر عموماً دهشتدن آغلامغه باشلادق .
 سردار ایسه در حال - مشرب متواضعانه سی اقتضا -
 سنجه - « حتمک وار باباجم . اقتضا ایدرسه بنده
 رهن اوله رق گیدرم . یوری حق معینمز اولسون »
 دیهرک سنان چاوشی رهن ایتمگه موافقت گوستردی .
 و اوساعتده دشمن طرفندن گلن سفیرلر حضورنده
 - جبخانه و طویلر پادشاهک اولمق اوزره - محصورلرک
 اموال سارده سنه یمین ایله امان ویردرک قلعه یی
 فتح ایلدی .

غریبدر، که سردارک بو مظفریتی دخی محرومیت
 غنایه جهتیه عسکرجه قیل و قالی موجب اولمشدی .
 شو قدر وار که سردارجه عمومک امنیتی گوندن گونه
 تزیاید ایتمکده اولدیغندن، قلعه دن دشمن طاووغنی ،
 قازینی چیقاردیغنی و طوتدیغنی موقع ، اسلام اردوسنک

یانی باشندہ اولدیغی خالدہ عسکر، حتی یمک ایچون
 برشیئہ محتاج اولدقلری وقت دخی کفار ایچنہ
 گیدر و استدیگی اشیاپی پازہ سیاه آوردی. معهود
 لوندان بیاه بو طرز غریبلرینک سببنی سؤال ایدنلره
 «نه یاپه!؟ غازی سردار بویله امرایتدی.» دیرلرایدی.
 هر نه حال ایسه ..... قلعه قمع اولندی. محمد
 کتخدا طویچی باشی و عربه جی باشیله برابر - قانون
 سلیمانی اوزره - قلعه یه گیره رک اللی بیوک طوپ
 و یگر می بش ضربن ضبط ایتدیله .

قلعه نك ققنه عالی مرحوم :

« قمع اولوب قلعه بوزادی طابور . »

و ادبادن بردیگری .

« قنیرہ قلعه سن آلدی سردار . »

مصراعلرینی تاریخ دوشر مشلردر .

نعیمانک روایتنه گوره، قلعه قرق اوچ گون
 محاصره اولندقدنصکرده صیچان یوللارینک یازیبی
 آنجق یاپیاه بیلش ایش . صیچان یولی یاپیاه میان

یرلرایسه بتون بتون بتاق ایمش . بونگله برابر
 اردویه قحطده مستولی اولمش . براوقه طوز -
 اوزمانلر حکمنجه طقوز درهم عثمانی خالص گمشدن
 عبارت اولان - برغروشه ایمش ! غزات اسلام
 اگری غوغاسندن بشقه هیچ بر محاربه ده بو قدر شدت
 ومشقت چکمامشدر ایمش . عساکر عثمانیه ایسه
 او وقتلر حکمنجه . قاسم گوننه قدر محاربه ایده گلدکلرندن
 وَقَاسِمُکَ اِیْکُنْجِیْ کُونِیْ یرلرینه عودت ایتدیگی استیدان
 ایلک قانونلری اقتضاسندن بولندیغندن ، گرویه
 عودت ایچون عادتاً عصیانہ قیام ایتمشدر ایمش .
 بونگله برابر قلعه بی قح ایتمشدر . دشمنک
 اوزمانلر حکمنجه [طابور] دیدکلری قوجه براردو -
 سنی ده بوزمشدر ! .... تریاقی غازی حسن پاشا
 مرحوم ایسه - مأمور اولدیغی اوزره - بودینک
 اسباب محافظه سنی اکمال ایدنجه و خصوصیه قنیر دنک
 قح اولندیغنی ایشدنجه - ینه اعظم اسلامدن -
 دفتر دار [منغیر قوشی محمد افندی] بی بودین قلعه سنک

محافظلغنه بر اقرق سردار اکرم مرحوم ایله
 ملاقاته شتاب ایلدی وَ - اوزماندر حکمنجه بودین
 غایت محصولدار بر ایالت وَقنیرہ، طوپی اوچ درت کویه
 مالک بر سنجاق بولندیغی وَ خصوصیه سرحد اوزرنده
 بولنان قلعه محافظلغنده فاضی مرحومک افاده سنه
 گوره شهادتہ اللہہ تسلیم امانت وَ یاخود مصادره
 ایله اموال خبیثه دن تبری ذمتدن بشقه بر فائدہ
 اولدیغی حالدہ - بودین ایالتک دفتردار مرحومه
 وَقنیرہ محافظلغنی کندوسنه توجیه اولمسنی مصرانه
 وَ استرحام کارانه طلب ایلدی .

حتی، فاضی مرحومک تعبیرنجه « غازی بی
 مثال » صدر اعظمک نیاز مندانه دامن اقبالی
 امثال ایتدکده محبوب صاحب جمالندن تمنای وصال
 ایدر بر عاشق آشفته حال ظن اولنور، درجدهده
 اوقلعه نك محافظه سنه مشتاق ایلدی .

سردار مرحوم ایسه کندینک ذاتاً بودین
 محافظلغنه گوندردیگی عسکرجه بشقه معنارده حمل

اولندیغنی بالتجربه بیلدیگندن - پاشایی قیرئده بر ائق
ایستمدی . نهایت کندیکنک ادعا واستدعاسی
وَ فائضی نك افاده سنجه « بوفقیرك الحاح و تمناسی
اوزرینه » په چوی سنجاغنه متصرف اولمق اوزره
قیرئده محافظغی عهده سنه توجیه اولندی . حتی
ابراهیم پاشا مرحوم - اوزمانک عادتق اوزره
حضورنده توجیه خلعتنی گیدیررکن - عنان
اختیارینی طوته میهرق « پاشا باباجم ! بن مقام
» صدارتده بولنه جغده سنک گبی انسانلر بویله
« اسسز بریرک محافظه سیچون جان می ویره جک؟ »
سوزیله بویننه صاریلدی . برچوق آغلدی . حتی
پاشایی - لاقردی سویلمگه اقتدار سنزلغندن -
الیله اشارت ایدرک گوندردی .

حیفاکه بو ائناده سردار عظیم الشان ابراهیم
پاشا مرحومک وجودنده حمای محرقة اثرلری
ظهوره باشمغله برادر زاده سی مرتضی پاشایی - که
سکره لری دولت علیه یه پک بیوک خدمت ایدن

اعاظمنددر - ياننه دعوتله امور موکوله سنه متعلق
اولان ايشلری وصیت ایلدی . و بیک اون تاریخی
محرمنک طقوزنجی گونی قبل العصر ارتحال ایتدی .
[رحمة الله عليه رحمة واسعة]

تاریخ وفاتی « ماتم سردار »

فأضی نك روايته گوره تاریخ تریاقی حسن
پاشا مرحومک ایش .
نعیم ، تاریخدن بحث ایده یور ایسه ده صاحبی
سویلیور .

پاشا مرحومک وفاتی اوزرینه صدارت و سر -
دارلق استانبولده قائم مقام اولان [یشجی حسن]
پاشایه توجیه اولندی . مشارالیه آدیغی امر
پادشاهی یه اتباعاً استانبولده یالکز یگر می بوقدر گون
اوتوردقدن صکره بلغراده شتاب ایلدی .

فقط پاشا، ابراهیم پاشا مرحومک برقلینه دگر
طاقدن اولمدیغندن، استانبولدن چیقمدن اول شیخ

الاسلام صنع الله افندی گبی عزیز و مبارک بر ذاتی
 مقام مشیختدن عزل ایتدیرمک و منصب دولتی
 کنندی طال قاقولرینه حصر ایتدیرمک یولنده
 بر چوق سیئاته قالقشدیغی اردوده شایع اولدیغندن،
 ابراهیم پاشا مرحومک افعالندن اشتباه حالنده بولنان
 عساکر، ماتمی طومتغه و وفات ایتدیگی محلی زیارت
 ایتمگه باشلادیلر. و اوزر لرینه یمشچینک مسلط اولسنی
 پاشای غازی حقنده اولان سوء ظن لرینه بر مجازات
 الهیه بیلهرک، توبه و انابت و طرف شریعتدن مأمور
 اولدقلری اوزره امر الوالامرہ اطاعتدن بشقه
 چاره بوله مدیلر .

حتی فاضی مرحوم درکه : (بن سردار مرحوم -
 مدن پک چوق عنایت و التفات گوردیگم ایچون
 احیا کیجه لری محل ارتحالنه گیدرک بر جزء قرآن
 کریم او قومغی شکر گذارلق و وفا کارلق و ظانفندن
 عدایدر ایدم . ینه بر جمعه کیجه سی معتادم اوزره
 گیتدم ؛ گوردمکه تام راحت دوشه گنک بولندیغی

محله غایت اختیار بر یکچری یا پور و آغلا یه رق
 « بن مشجی نی چو جو قلغندن برو بیلیرم . اولیه بر
 « خبیثی نیچون اسلام اوزربنه مسلط ایتدک؟ سن
 « غازی، حلیم، مرو تلی بروزیر ایدک! عسکرده
 « اولان جاهلرک کستاخلغنه گو جنوبده همیزه
 « بو قدر شدتلی جزا استمک شاننه یاقیشورمی؟
 « حضورنده بولندیغک جناب رب العالمین حرمتنه
 « قیمه » دیه رک استمداد ایدیه یور . حالندن مبارک
 بر غازی اولدیغنی تفرس ایلدم . یاننه واردم . برابرجه
 برسورده فتح او قودوق ، هله جناب حق - بنم گبی
 عاجز لرک دگل - آنک گبی غازی لرک مناجات و نیازی
 برکتیه اسلام اردوسنی یشجینک شامت قدومندن
 طولانی قورقدیغمز درجه لرده مخاطر هیه او غر اتمدی .
 دشمن ایسه قنبره مغلوبیتندن صکره بر طرفدن
 عساکر اسلام یتشمدن قوه موجوده سیله [استونی
 بلغراد] دفعه باصه رق ضبط ایتدیگی گبی . بر
 طرفدن دخی گرک مجارستان و گرک آلمانیا خلقنی

نفر عام ایدرک و فرانسہ و ایالتیادان استمداد ایلیدرک
 درت یوز بیکندن متجاوز عسکر، قرقایکی بیوک و
 برقاچ یوز کوچوک طوپ ایله قنیر تھنک استردادینه
 عزیمت ایلدی .

برکت و یرسونکه دها ابراهیم پاشا مرحوم
 صاغ ایکن غازی حسن پاشا مشاہیر مجاہدیندن
 منقر قوشی محمد افندی بی بودینده ترک ایله اردویہ
 گاہرک دشمنک سفر زمانی گنجہ بای حال قنیر تھیه
 هجوم ایتمک استیہ جگنی دلائل عقلیہ و تجارب
 عسکریہ ایله سردارہ افہام ایتمش و بودین ایالتی گی
 حسرة الوزرا اولان بر منصب جلیلی منقر قوشی
 محمد افندی یہ توجیہ ایتدیررک کندیسسی - ملحقاتی
 برقاچ پلانغہ دن عبارت اولان و محصولی بر اوافق
 سپاہینک دائرہ سنی ادارہ یہ کفایت ایتمین - قنیر تھ
 سنجاغنی استحصال ایله غزا نیتہ کیتمش ، قلعہ یہ
 قیامش ایدی .

اطرافہ تعیین ایتدیگی جاسوسلر ، دشمنک قنیر تھیه

گلمک اوزره بولندیغنی کندیسنه خبر ویردیله .
 مشار الیه بوسری کیمسه یه افشا ایتدی . یالکیز
 اداره سنده بولنان امرایه - طوپلایه بیلدکلی قدر
 ذخیره و عسکره دشمن ملکنه تجاوز ایچون قلعه یه
 گملرینه دئر امر لر گوندردی .

جاسوسلرک خبری وجهله نمچه و مجار اردولری
 فرانسه و ایتالیا دن امداد لرینه گلن عسکره بالاتفاق
 امپراطور لری و قرال لری ریاستیله قنیره نك محاصره -
 سنه گلدیلر . قلعه ده بولنوبده دشمنک درت یوز
 بیکنن متجاوز عسکرینه مقاومت ایدن عساکر
 اسلامک مقداری ایسه طقوز بیك کشیدن عبارت
 ایدی .

پاشای غازی « الحرب حدعة » حدیت شریفنک
 کالنه گر چکن واقف اولنلردن بولندیغندن ، نائل
 ظفر اولمق ایچون اقتضا ایدن دسائسک هیچ برنده
 قصور ایتدی . حتی [زرین اوغلی] که امرای دشمن
 بیننده اهالی اسلامک محاربه لرینه زیاده وقوف

ایله معروفدر، ایمپراطورک مجلس مشاوره سنده رأی
 صوریلنجه، «اگر بوسنه عسا کر اسلام اوزریکزه
 گلمزده قنیردی آله بیلورسه کز پک بیوک موفتیدر،
 «اگر ترک عسکری اوزریکزه گلورسه حال پک مشکل
 اولور. چونکه ایش قلیجه طیامنن ترک بوغازینی غوغا
 دن چویرمز. ایش قلیجه بندیگی تقدیرده ایسه بزم
 عجریمز معلومدر. اسلامده «بر مسلمان بستقه ملتدن
 «اون ایکی کشی یه بددر. «اعتقادی وارایکن بو قدر
 «تجار بدمه اون ایکی عسکریمی بر مسلمانک لندن
 «قورتارمغه امکان بوله مدم. بوندن بشقه اسلام
 «عسکری اوزریمزه گلمسه ده قلعه یه قپانان بر سحر باز
 «تدکیدر. اوتوز بش سنه دنبری سرحد خلقنک
 «گوگلینی کاسه یرینه قویدی؛ آنکله همیزه قان
 «یوتدردی. حسن حالنه اعتماد ایتدیگمز ره بانلریمزه
 «جین دعوت ایتدردک، ینه حیله سنه قارشو طوره.
 «جق تدیر او گر نه مدک. حسن پاشا آدمه قلعه
 «ویرمز. استرسه کز بیورک محاصره یه گیدم!

« اوزمان رأيمك طوغرى اولديغنى گوزيكنزاه
گوروب تصديق ايدرسكنز » ديدىكى مشهوردر .
هرنه ن ايسه امرای دشمن زرین اوغلنك رأینی
دکلمیوبده او قدر غلبه لکله قلعه جوارینه گنجه، اڭ
اول پاشا مرحومك قلعهیه گتيرديگی ذخیره عربه
لرینی گوررلر . ذاتاً قلعهده بولنان عسکرک آزلغنى
بيلدکلرچون « ترك بزم قلعهیه هجومزى خبر آلمش
« يالکنز او آوازده ايله قاچيور ! قلعهنی ويرميه جک
« حسن پاشا بويگت می ایدی؟ سنی ترك ييديرمش ،
« ياخود عته گتورمشسك ! » يوالو سوزله زرین
اوغلنی استهزايه آلدیلر . زرین اوغلی ايسه « پک
« اعلا! ترك قلعهدن چيقتسون . هپسنى قيرك، بنیده
برابر اولدرك » ديو سکوت ايدر . پاشا ايسه
امرای دشمنك بوغفلتدن تاميله استفاده ايدرك
ذخیردنی ایچرويه آلیر، اسباب محاصرهنی تدارك
ايدر . دشمنك هجومنه منتظر اولور . بوتداییر

آره سنده طوپچی باشی یه کندی طرفدن امر اولدجه طوپ آتنامسیچون قطعاً امر ویرر .

عساگر اسلام بو امری اشیدنجه غیرت لرینه طوقونور « نه دیمک ! دشمن گلسونده طوپ آتلسون ؟ دشمنک گله سنه قورشونله می مقاومت ایددجگز ؟ » یوللوسویلمگه باشدی لر . فقط پاشانک غیرتنه ، شجاعتنه ،

دیانتنه فوق الغایه اعتماد لری اولدیغدن یاننه گیدر لر ،

سببنی سؤال ایدر لر . غازی مرحوم جوابنده « او غللم ! بز سر حدده یز . ایچمزده گرك اسیر . گرك

» یرلو بو قدر کافر وار ، آنلرک قولاق لرینی طیقهدمد .

» یکنزیا . سنره سویلیه جگم لقردی بی ایشتمز لر می ؟

» ایشیدیر لر ایسه دشمنه خبر ویرمز لر می ؟ دشمن

» تداییرمزی خبر آلورسه بز موفق اوله بیلورمیز ؟

» هپکنز غوغا گورمش غازی لر سکنز . بر کرده دوشو .

» نك ! ینه استر سه گز تدیر می سویلرم . پادشاه

» قوللرینی کورگی یدرک غوغایه کوتورمک مزاجه

» مخالفدر . اولدن بری بیلور سکنز » دیر . عساگرده

بوگا مقابل « پاشا پدر ! اگر رأیگر بزم گیدوب
 « کندیمزی دشمنه تسلیم ایتکلگمز طرفنده اولسه
 « آ گاده قائل اولورز. سن اللهك دشمن اوزرینه
 « چکلمش بر قلیجیسك، کفارہ نه قدر شدتک وار
 « ایسه اسلامده رحمتک او قدردر . دمنکی سؤا-
 « لمزده خطا ایتدک. شمادی یه قدر بیك قصورمزی
 « عفو ایتدیگک گبی بونیده البته عفو ایدرسك
 دیرلر. شو قلدن، سرورلندن آغلاشهرق مأمور
 اولدقلری سپرلره گیدرلر .

بوصرده پاشا مرحومک مقدما قلعه یه دعوت
 ایتدیگی بگلردخی گلورلر. دشمنی قارشوده گورنجه
 در حال قلعه یه قوشهرق « بز دشمن ایله متارکده ایدک.
 آرده جنک یوق؛ بوکلان عسکر نه مقوله عسکر در؟
 دیوسؤال ایدرلر. پاشای غازی درایتی شجاعته معادل
 وکندی بالطبع لطیفه یه مائل اولدیغندن، « الحمد لله
 « طوپمزوار؛ سزده گلوب یتشدیگر. حریفلمسا-
 « فرلگه گلشدر (کلهدن کنایه) بر قارپوز ضیافتی

« چکدرز. براز صیحا ق کلورده خوشبرینه گیتزسه
 « کیفلری بیلور. مسافر اومدیغنی ییمز بولدیغنی بیر »
 جوابیاه دشمنک نقض عهدینی ایما ایدر. عسکر طوپ
 آتامق امرینک حکمتی دشمنی اغفال ایله اصمارلدیغنی
 ذخیره و عسکرک قلعهیه دخولی مسئلهسی اولدیغنه
 اعتقاد ایله حضورینه تشکره کیدرلر. پاشا مرحوم:
 « کبر، نه قدر فنا برشی ایسه جناب حقک نعمته
 « تشکرده او قدر مدو حدر. آنک ایچون کبر اوله رق
 « دگل، تشکرأ سویلرم. بنم رأیمی سنز کشفه مقتدر
 « دکلسکز. مقتدر اولسه کزده مسلمان غازیلرینه منع
 « اولندیغنی شیئی تحقیقه چالشقه اوغرا شفق یا قشماز.
 « ایشته عسکرده ذخیره کلدی : لکن ینه طوپ
 « آتیه جق « یولو چهره سنی اکشیدوب « یوق
 « اکر مرادیکز بگا اعتماد سزلق ایسه ایچکز دن
 « برینی سردار ایداک! بن معینده نفرکی غوغا ایتگی
 « اوغرنده یگر می یدی یازد یدیگم دین محمد حقیچون
 « بولندیغم مسنددن بیك قات مرجح بیلیرم . »

دیجہ عساکر اسلام ینہ اعتذار وَ نہایت درجہ دہ
شوق و سرور ایله آغلاشہرق « سنک ہر امرک
» الہامدر، سویدیگیکی یپارز . ممنوع اولدیغمز شیئی
» تحقیق ایله اوغراشدیغمز یالکز سکا تشکر ایتمکده
» اولان خواهشمز دندز « دیرلر، یانندن آریلیرلر .
بوصردہ دشمن قلعه نك حالی خبر آلق اوزره

آدم طوتمق ایچون بش بیك کشی سوق ایدر . ربیع - سنہ
۱۰۱۰
الاولک سکزنجی جمعہ گونی قوشلق وقتی قلعه نك
برقیوسندہ . گوندربان دشمن عسکری ظہور ایتمگہ
باشلار . پاشا مرحوم عادتاً کرامتہ ، گلن عسکرک
آدم طوتمغہ گلدیگنی کشف ایدرک طوپ آتمق
شویله طورسون ، قلعه دن سواری چیقمہ سنی دخی
قطعياً منع ایدر . یالکز غزات اسلام قلعه نك
مترسلرنده تفنک ایله دشمنہ مقابله ایدرلر . بوجہ تہ
دشمن قوتنہ اعتماد ایدرک قلعه نك طوپ آلتہ صو -
قیلور . وزیرین اوغلینک رأی اوزره « دین محمد حقیچون
باری بزه برطوپ آتک حیلہ کارلق ایله ایش بتمز »

یوللی اسلام عسکرینک آغزندن لقردی قپاجق بر
 طاقم دسائسه باشلار لر . پاشا مرحوم یگچوری نفری
 قیافتده اولدیغی حالده دشمنک مواجهه خطابنده
 اولان مترسه يتشور . ویردکوری یمنه مقابل ذاتا سر
 حده يتشمش اولق جهتیله تحصیل ایتمش اولدیغی
 محارلسانیاه «ا کر طوپمز اولسه سزی اولدرمه دن می
 قور قاجغز ، فقط بویله جزیره یرده ادم اوتورمز .
 بز مسافر حکمنده بز . سرداریمز نه وقت امر ویررسه
 چیقوب گیده جگر . بز سزد سلاحسز مقابله یه ده
 مقتدرز » یوللو جواب ویرر .

اوصرده عسا کر اسلام ینه سویلنگه باشلار . بر
 طوپجی نفری « بز پاشا پیغمبر نامنه ویریلان یمنه ده یلان
 سویلیور » دیر . پاشا مرحوم طوغریجه نفرک یا نه گیدر
 « اوغلا ! پیغمبر آدینه سن یمن ویرسه ک سکا سویلرم . سن
 مسلمانسن . فقط پیغمبریمک دینی اعزاز ایچون ، دینی
 انکار ایدنلرک بگا آنک نامیله یمن ویرمک حدی
 دگدر . شمعی شورایه بر محار گلسه ده سکا محمد

حقیچون المدد کی تفنگی طولو اولدیغی حالده بکا
 ویر دیمش اولسه ویریر میسین ! « دینجه نفر » البتہ
 ویرم « دیوجواب ویریر . پاشای غازی » سن تفنگی
 ویرمش اولسن یالکز سنک جانک مخاطرده ددقاله جق ،
 اوله ایکن ینہ پیغمبر آخر زمان نامنه ویردکلری یمینہ
 اعتبار ایتیمورسن . بن قلعهده طوپ واردردیسم
 خلافت اسلامیه نك شانی بوزیله جق ، شوگوردیگك
 وُ بش وقت ایچنده عبادت ایتدیگك اولو جامعك
 منارده سی ییقیه جقده اوزرینه برحاج طاقیه جق .
 شمدی یمینہ اعتبار ایدیم می نه درسك ؟ « دینجه نفر که
 صوقوللی حسن نامنده در « بنم بولاقردمده ایتدیگم
 گناهك شهادتن بشقه هیچ برشی ایله عفوی قابل
 اوله مز : المدد کی تفنگی بشقه بر قولنه ویر « دیو
 پاشایه تسلیم ایدرک کندینی دال قلنج خندقه
 آتار . دوشدیگی صردهده باشی طاشه طوقنوب شهید
 اولور . پاشا مرحوم حسنك جنازه سنی قلعه یه آلور .
 اوزرینه تر به یاپدیرر . قپوسنك اوستنه « دین

محمدی بی گرچکدن سون حسنک مزاریدر «
دیو یازدیرر .

شہید علی پاشا مرحومک نمچہ محار بہسنہ
گیدرکن معیتندہ بولنان شعر و انشا ایلہ مشہور
شامی زادہ برادرینہ یازدیغی بر مکتوبدہ حسنک
تر بہسنی گوردیگنی نقل ایتشدہر .

پاشا مرحومک بو قولی عسکرک عمومنچہ
طوپ آتلمق خصوصندہ اولان حکمتی تمامیلہ
گوستردیگندن : اورایدہ اتباعدہ بر درجہ اصرار
ایتدیلمر، کہ بیق آلتدن گولوشدرک اوچ درت
کرہ بای حالک طوپ آتہ جغز دیو پاشانک اوزرینہ
ہجوم ایتدیلمر . پاشا ایسہ دایما «اوغللم بو قلعہدہ کی
طوپلر علی العموم قرنجہلی و چاتلاقدر . بوسنہدن بورایہ
نقلنہ بن مامور اولمشدم . حتی ابراہیم پاشانک المدہ
فرمانی وار . قنیردیہ گوندریلان طوپلر دشمنہ قرالتی
اولمق ایچوندر . طوپلرک ایسہ یرامزلرینی آیر و الآ
کلہک گیدر « دیمشدی . بندہ باشمدن قورقدم .

بونلری گتوردوم . ایچکزده کیم جسارت ایدرسه
 برینی آتسون ، فقط باتلادیغی وقت کندینیده
 یازد لر . یازدلمسه بیله بن اولدیررم . چونکه دشمن
 بورادن طوپ آتیلدیغنی حیلهیه حمل ایده یور .
 طوپ آتیلوبده یازد لندیغنی گوررسه قلعهیه دفعه
 هجوم ایدر . وَقْلَعَه یَی آلور « گبی سوزلرله قلعهده
 بولنان اسرا ویرلو خرستیانی اغفال ایدردی .

قلعهده کیلر بوکشا کشته اوله طورسون اوستریا
 ایمراطوری درت یوز بیك عسکرله بر قاج بیك
 عثمانلینک اوزرینه گاهزک طوپسز بر قلعهی ضبط
 ایدمدیگنه نهایت درجهده حدتله امراسنی دعوت
 ایدر . حتی غوغاچه ترک تربیه سندن چیقمه ظن
 اولندیغنی ایچون [زرین] اوغلنی مجلسنه گتورمز .
 مجار بگلری علی الاتفاق قنبره یی بر اقوب بشقه بر
 قلعه نك محاصره سنه گیدمگی رای ایدر لر . وَ
 حسن پاشا حقنده زرین اوغلنک سوزی عین
 صواب ایمش . بو قلعه یی بو آدمک الندن آلامیه جغز «

در لر . نمچه ایمپراطوری فردیناند حدتلتور « بر
 خالی قلعه‌ی بوقدر عسکرله آلمغه مقتدر اوله‌میہ -
 جقسق نیچون ترک ایله محاربه‌یه باشدق « دیه‌رک
 امراسنک برینی چاغردر « یارین یا قلعه‌ی
 آلورسون . یا کله‌کی آلورم « دیو ته‌دید ایدر .
 حریف ایسه زرین اوغلنک ارقداشلرندن
 بواندیغندن ، « ایمپراطورم ! اگر یارینه قدر
 حسن پاشا اولمزسه بن قلعه‌ی آلمغه مقتدر دگلم .
 فقط امریکزه اتباعه مجبورم . گیده‌رم .
 مأمولکزدن زیاده غوغا ایدرم ینه مغلوب اولورم .
 اگر عساکر اسلام قارشوسنده اولمزسه م کله‌می‌ده
 الورسک « دیر . بر صالی گونی ساعت درت
 صولرنده عموم نمچه و مجار عسکرینه سردار اوله‌رق
 قلعه اوزرینه هجومه باشلار .

بری طرفدن غازی پاشا مرحوم قلعه‌ی معاینه
 ایدر . دزداری چاغردر، تحقق ایدرکه مگر قلعه‌ده
 بیوک کوچک یوز قطعه طوپ وار ایمش -

طوپجی باشی یه « بن عسکرمله حربه چیقہ جغم .
 بندن اشارت آمدقجه طوپ آتارسهك، یاخود
 اسلام دشمنه قارشقدنصكره ینه بندن اشارت
 اولدقجه طوپك آرقهسنی كسرسهك پادشاه باشی
 ایچون سنی قلعه برجنه اصارم . فقط بر غیرتلی
 آدمسك آنك ایچون ینه هر كسدن زیاده سكا
 امنیت ایتدم . بن سكسان یدی یاشندهیم .
 وجودم علیدر . کیمسه گورمسون بر خلاط بولهلم، شو
 زیر زمینه گیدهلم . وجودمی بر ایوجه صار . وجودم
 صارمدقجه آت اوزرنده طورامیورم » دیر . دزدار،
 سلطان سلیمان زماننده یابلمش و حسن پاشا معرفتیله
 اوسك قلعهسندن قنیره قلعهسنه نقل اولتمش اون
 سكر چاپنده و [جهانگیر] نامنده بر طوپك قیرلمش
 اولان تکرلگنده کی ایپی چوزر . اوتوزبر آیاق نردبانلی
 زیر زمینه اینرلر، او ایپله پاشایی صارار . دزدار « ای
 اقدم دینمزجه غازیلکمی اییدر یوقسه شهیدلکمی
 اییدر . غازیلك ایی ایسه بنی بوراده براق . دگل

ایسه بنی برابر گو تور . بشقه در لو حتمی حلال ایتم «
 دیر . پاشا مرحوم «دزدار آغا! شهادتی اللہ کیمه استرسه
 آگا ویرر . غزا همیزه فرضدر . سن بوراده او تورده .
 جقسن ! امریمه اطاعت ایده جکسن ! غازی اوله جقسنک !
 احتمالکه بن شهید اولورم !» دیدرک پار مغنده کی یوزکی
 انه ویرر «بوسکا هدیهم اولسون . قیمتلی برشی دگلدر
 فقط پادشاهمیز سلطان مراد بغداد غوغا سنده بنی
 بر پلانغه ده محافظ بر اقدیغنه مکافاة ویرمش ایدی «
 دیر . دزدارده [امر سنک] یوالو جواب ویرر . بری
 محاربه یه وبری قلعه نک محافظه سنه گیدر لر .

مگر پاشا مرحوم [قره پچه] نامنده اولان وایلر وده
 بر چوق او صافی یازلق در کار بولنان محرم خاصنی کندی
 یرینه گیزلوجه توکیل ایدرک . ضابطلره «حین حاجتده
 قره پچه نک امرینی بنم امرم گبی بیلک !» دیو تعلیمات
 ویرمش ایمش . محاربه یه باشالاینجه اسلام عسکری
 ایکی یه بولنمش وبری پاشانک گورمیه جگی بر موقعه
 کیتمش . بو ایکی فرقه بی دشمن تعقیب ایدرک طوپ آلتنه

طوغری یا قلاشور. اوصرہ دہ پاشا قلعہ دین طوپ آتلیق
ایچون اشارت ویرر. قره چچہ بریکی فرقه نك - تعقیب
ایدن دشمنی بتون بتون طوپ آلتنه چکمک ایچون -
- ساقہ یہ رجعت ایتدیگنه ذاعب اولور. همان دزدار ك
یانہ گیدر ك طوپ اتلسنی نہی ایدر. دزدار « بیلورسون!
پاشادن امر وار » دینچہ قره چچہ « سنده بیلورسون!
حین حاجتده بنم رأیمن چیتمه دیو پاشادن امر وار
یا النده کی فتیلی یرہ آتارسن یا شمدی گیدر آغامزہ
سویلر سنی قلعہ قیوسنك اوگنه آصدیریرم »
دیر. دزدار الندن فتیلی براقور پاشا درت دفعہ
دها اشارت ویرر قره چچہ نك اصرارندن طولایی
طوپ آتمز لر. غازی مرحوم دوستی قیلندن
اوشاغی اولان محمد آغایی دزدارہ ویردیگی امری
اخطار ایچون قلعہ یہ گوندرر. برکت ویرسونکە
اوصرہ دہ برو طرفده کی فرقه قره چچہ نك آرزو
ایتدیگی یرہ گلورده قلعہ دین طوپ آتلغہ باشلار.
فائضی درکە « قره چچہ نك موافقتی اوزرہ

قلعه دن طوپلر آتلغه باشلادیغی صردهه بن پاشانک
 یاننده ایدم . بزم طرفک گاهلری اوزریمزدن
 کچردی . حتی بعض کرّه عساکر اسلامدن
 آدم شهید ایدردی بن و عمر آغا - که آشاغیده
 وصفی گاه جکدر - طوپک کسلمه سنه امر ویرمک
 ایچون مرحومه برچوق نیازلر ایلدک . حق
 رحمت ایلسون کندیسى رأینده بحق مصر بردات
 ایدی . بردلو نیازمزی قبول ایتدی . « ایکی
 آدم زیاده تلف اولسون ديه عسکری فلاکته می
 اوغرادلم » سوزیله استدعامزی رد ایدی .
 هر نه حال ایسه ایکی آتش آراسنده بولندیغمز
 حالده اقشامه قدر جنک ایتدک . عاقبت دشمنه
 غالب گلدک . «

« بومحاربهده مرحومک وجود ضعیفی یازد دن
 چیچک آچمش لیلایق فدانه بگزمشدی . «
 نعیمانک قولنجه قنیردن آتیلان طوپلرک ،
 اول ایمراطور فردیناندک چادرینه اصابت ایدرک

رؤساندن اوچنی هلاک ایلدی . بونک و شدت
 هجومک اوزرینه دشمن قلعه جوارنده بولنان
 صودن کچهرک . فراره یوز طوتمشیر ایکن، ایمرا -
 طوزک بعض بگله حضورینه گلهزک، عثمانلی
 قلچنک شدتدن شکایتله متریسه گیرمگه و بزم
 عسکردن انتقام آلمغه قرار ویردیله . محاصرهیه
 باشلادیله .

بو محاصرهیه گلان دشمن اوروپانک همان هر ملتدن
 مرکب ایدی . اوزمانلر حکمنجه وحشی عد اولنان
 روسیه لیلردن ایچلرنده آدم وار ایدی . حتی اوج
 باطریه طوپ دخی برابر گتیرمشیر ایدی . دشمن
 متریسه گیرنجه ابتدا روسیه طوپلرینی آتمغه باشلا -
 دیله . برنجی گله قلعه بی آشدی . ایکنجی گله
 حسن پاشا مرحومک قوناغنه، اوچنجی گله یلچیری
 ضابطی سفر آغانک او طهسنه اصابت ایلدی .
 فقط هیچ بری کیسه یه ضرر ایتمدی . آندنصکره
 قلعه نك آلتی جهتنه قارشو وضع ایتدکلی قرق

ایکی طوپی بردن آتشلکه باشلا دیلر . آتس بر درجه شدتلی ایدی که قلعه بر زلزله دائمه حالنده ایدی .

فائضی درکه : « دشمنک بوشدتی اوزرینه پاشا

مرحوم مشورت مسنونیه ابتدار ایدرک ، عسکرک

امراسنی حضورینه جلب ایله « ذخیره مز وار .

باروتمزده یتشمک محمدر . عسکر مز آزیسه ده

الحمد لله بوجزؤیتمزله برابر عموم اورویایه قارشو

طور مقدن احترازایتمیز . فقط وظیفه مزدر . برکره

سرداره خبر ویردم . بنم گیده جک آدم وار .

قانونمز اقتضاسنجه یگیچریلردن دخی آدم انتخاب

اولسون . رایم بودر . ینه سزبیلیرسگیز ! « یوللو

مرحوم حقنده موجود اولان امنیتلرینی اظهار

ایدرک بورایی دخی [سمعنا و اطعنا] جوابیله تلقی

ایلدیلر . یگیچریلر طرفندن بری محمد و بری احمد

نامنده ایکی ، او طه باشی و پاشا طرفندن قره پچه

[رحمة الله علیه] تعیین اولندیلر .

بالاده دخی بیان اولندیغی اوزره قره پچه سرحد

اسلامك مشهور غازيلرندن اوله رق، سرحدليك -
 جهتيه دشمنك السنه متنوعه سنه دخي واقف اولديغندن،
 تبديل قيافته يکچيري او طه باشيلري آرقه سنه آله رق،
 قلعه دن چينقدی . دشمن اردوسنك ايچندن کچدی .
 حامل اولديغي مکتوبی سرداره گو توردی . حتی
 سردار طرفدن امداده کلنه چگنه دائر قنبره يه
 بر بشارت نامه ده گتيردی . سردار يرندن بيه حرکت
 ایتدی . يالکز محصور لر بو بشارتله قوت قلب حاصل
 ایتدیلر . يکچيري او طه باشيلري ده سگتوارده
 ميشجي حسن پاشانك ورودينه منتظر قالدیلر .

بو طرفده ايسه دشمن قلعه يه هرگون 'لا اقل بيك
 گله آتدی . غزات دخي بو گله لرك تائيرندن
 قلعه ديوارينه آچيلان رخنه لری اوزرنده کی ائوابی
 يرتارق ستر ایتمه چالیشر لر ایدی . فاضی درکه :
 « هله حسن پاشا مرحوم او یاشنده ديوار دلیگی
 طولدير مقده و غزات اسلامك غلبه سنه چالشمقده
 بر درجه ده غیرت گوستردی، که کندینی جناب حق

طرفدن اسلامك امدادينه گوندرلمش برملك ظن
ایتمگه باشلادق . چونکه دشمندن قارشوسنه هرکیم
تصادف ایدرسه آرسلانہ مقابل اولمش یبان اشگی
گبی وجودی قلیچ یارہسندن یول یول سیاه قاندر
ایچندہ قالیر ایدی . کندی ایسه وجودندہ کی فصلہ
فصلہ جریحہلردن : اووا آراسنه دوشمش قاپلان
قیاس اولنور ایدی .

« بزمدہ شوخ ایدی ورزمدہ شیر . »

« صاحب کلک وصاحب شمشیر . »

« بزم ورزمنده یوقدی اقرانی »

« قولی شمشیر ایدی یازمغی تیر . »

« بزم عیشنده رزم ایشنده »

« آکا هیچ گورمدک عدیل ونظیر . »

اوصافنه مظهر تام اولان حسن پاشا مرحومک
همت عالیہ سی اودر جہدہ ایلرو وارمشیدی، کہ ملائکہ
مقرّبین صحیحاً امدادہ گلمش اولق لازم گلسه
اسلامہ آندن بیوک بر خدمت ایدہ مز ایدی .

بوجھوم واقعا دشمنی قلعہ جوارندن دفع ایتمگہ
 کافی اولہمدی . فقط محاصرہ بی امکانسز براقہ جق
 قدر خصمہ گوز داعی ویرمشیدی . - حتی برقاچ
 گونلر او قدر کلیتلی براردو ایله قلعہ نك اطرافنی بتون
 بتون محاصرہ آلتنه آلمغه جسارت ایدہمدیلر -
 عسکر ایستدکاری گبی چیقار طشرہدن ذخیرہ
 آلیرلر ایدی . عسکر دگل، حیوانات بیله قلعہ
 جوارنده گزرر ایکن دشمن طرفندن هیچ کیسه
 تعرض ایدہمزدی .

عاقبت ینہ بر مجلس مشاورہده گرك امپراطور
 وگرك امراسی - کندی کترتلی ینہ واسلامک
 قلتنه نظراً گوردکاری جسارتسزک پک بیوک
 برعیب اولدیغنه دار - برطاقم سوزله یکدیگری نك
 حمیت جاهلیه لرینی تحریک ایله محاصرہ بی اتمامه
 قرار ویردیلر . واوزمانک فن حربی اقتضاسیجه قلعہ
 جوارنده بولنان نہری - که وسعتده طونہ یه یقیندر -
 گچید ویردیگی یردن سازله طولدیرہرق واوزرینہ

چیتدن برنوع دوشمه‌لر پاپه‌رق و دوشمه‌لرک اوزرنده
 سپددن متریس‌لر قالیدیلر ، برده تحت‌دن منتظم
 کوپری ترتیبه گتیردیلر . قلعه خندقه باغلادیلر .
 بری طرفدن — فاضینک روایتجه — حسن
 پاشا مرحوم دشمنک بودرجه اقدامه نظر آقلعه‌نک
 محافظه‌سندن مایوس اوله‌رق ، آغلامغه باشلامشیدی —
 بالتصادف مقبولی اولان قره‌پچه حضورینه دخول
 ایله پاشانک گوزنده یاش گوروبده سببنی تحقیق
 ایدنجه « دشمنک تیمورندن قورقماق . تحت‌سندن می
 قورقاجغز ؟ سن بنی دعادن اونومه ! بن شمدی
 گیدر همتگاهه کوپری بی یقار گایرم » دیدی .
 حضورندن چیقدی .

فاضی دیرکه : « پاشا مرحوم قره‌پچه‌نک
 لاقیردیلرینی صرف تسلی‌یه حمل ایتمشیدی . بز
 امرای عسکرله برابر مرحومک حضورنده باشیمزک
 چاره‌سنی دوشمنگاهه مشغول ایکن ، قلعه دیزداری
 گلدی ؛ کوپرینک یانمقده اولدیغنی اخبار ایلدی .

پاشا مرحوم بوخبری آنجه « قره‌پچه‌یه بوقلعه دکمز .
 شونی - ولو مجروح اولسون - هرکیم قورتاره
 بیلیرسه المدن گلان ایولگی حقنده دریغ ایتیم »
 دیمکله و دأر دسنده کی آصدقانک کافهسی پاشانک
 قره‌پچه حقنده اولان توجه تامنی بیلکله، عمومی
 بردن خندقدن طیشاری قره‌پچه‌نی تحرّی‌یه چیقدیله .
 کندینی اوچ محترق اولمش شهید آراسنده صاغ
 طرفنک اثوابی یانیق اولدیغی حالده بولدیله .

« پاشا مرحومک مخصوصاتندندر، که دأر دسنده
 بولنان اصدقاسی التفاتی دنیاده هر درلو اقبال و آماله
 ترجیح ایدرلر ایدی . بر برینی چگنیهرک قره‌پچه‌نک
 صاغ اولدیغی مژده‌یه گلدیله . ایچرندن هانگیسنه
 ایستدیگی مکافات سؤال اولندی ایسه بر آفرینه
 قناعت ایدی .

« قره‌پچه‌ایله برابر جنازه‌لری بولنان اوچ شهید
 ایسه ائک بیوگی اون طقوز یاشند اوچ برادر ایدی که
 اوچی‌ده مشهور بوسنه آلائی بگی خسرو بک

اولادندن ایدیلر. حسن پاشا مرحوم او قدر جزوی بر عسکرله قنیرہی عموم اوروپانک ہجومندن حفظہ اقتدارینی بو قدر تجارب ایله گوستردی. فقط امرای عسکر، ینہ سرداردن استعانہ یه قالقشیدیلر. «

« سردار اولان یمشجی حسن پاشا حمیتلی بر آدم دگل ایدی. فقط قنیرہده اوله بر آووج آدمک گوستردیگی شجاعت فوق العاده سگیرلرینه طوقند. یغندن و حسن پاشانک شهرت مجاہدہ سی کندینک زوال دولتنه سبب اوله بیلہ جگنی مجالس مشاورہده بعض امرانک تعریضاتی ایله آکلادیغندن و خصوصاً صیله کندی غیور دگل ایسہده فوق الغایہ متکبر بر آدم اوله رق، نفرات عسکر یه طرفندن آیاق دیوانندہ « قاسم کچدی. بزبوند نصکرہ نرہ یه گیدہ جگز؟ » یوللو وقوع بولان افادات نہایت درجہده عظمتتہ طوقندیغندن، مناسبتسنر و لزومسنر اوله رق، اردوی ہابونی قالدیردی. گویا قنیرہنک امدادینہ عزیمت ایلدی. بونکله برابر مزاجندہ اولان تلون غالب

گاہرک ینہ رأینی تغیر ایله بلغراد طرفندہ بولنان
دشمن طابوری اوزربنه گیتمگه عزم ایدرک، کیفیتی
حسن پاشایه خفياً بیان ایله اکتفا ایدی .

واسطهٔ مخبره اولان قره‌پچه ایسه او طه باشیلری
برمعتاد سکتوراده براقه‌رق، النده کی اوراق ایله برابر
تبدیلاً قنیرہ یه واصل اولمش ایدی .

فائضی دیرکه: « عسا کر اسلام شدت محاصره دن
فوق الغایه صیقلش ایدی . پاشا مرحوم دخی دائماً
قره‌پچه نك ورو دینه انتظاراً گجه لری برایکی ساعت
اویقو او یومز . و بز م گبی ندما سیله برابر استشاره لر
و درگاه باریدن استمداد لراه مشغول اولور ایدی .

» بر جمعه گجه سی ایدی که دیزدار طرفندن آدم
گله رک قره‌پچه نك ورو دینی اخبار ایتمکله همان سفیر
معمدینی حضورینه جلب ایتدی . گلان مکتوبلری
او گسه آتدی . برر برر او قودم . گرک بوفقیرک و گرک
مجلسده موجود اولان قره عمر آغا، وزیر اعظم دن
دخی بر امید خیر اولم دیغنی دوشند کجه، قلعه نك

استخلاصندن قطع امید درجه سنده مایوس
 اولمشیدق - یالکز پاشا مرحوم مکانت مجاهدانه
 و فطانت فلاطون پسندانه سی اقتضاسنجه هیچ تلاش
 گوستر میهرک « قورقمایک چو جو قور! بو گلان
 مکتوبلرده بزه براردو قدر خدمت ایدر » سوز -
 لریله جمله مزه تسلیت ویردی . بز ایسه کندینه
 اولان حرمت فوق العاده مز اقتضاسنجه سوزینه
 اعتماد سزلق چیقما مق خوفندن نه درلو تدیره
 گو کندیگنی سؤاله جسارت ایدمزدک .

« وقتا که صباح اولدی . امر سرداری ایله غایت
 طنطنه لی بر آیاق دیوانی ترتیب اولندی . پاشا موقعه
 قوزیلان بر کرسی عالی اوزرینه قعود ایدرک ، امرایی
 اطرافنه جلب ایله صدر اعظم طرفندن گلان وعد
 مکتوبنی تکریمات فائقه ایله قرائت ایتدیرد کد نصکره
 اطرافنی قهرمان پسندانه وراز آشنایانه بر نگاه ایله
 سوزدرک دیدی که : « ایشته غازیلر ! بز بوراده عادی
 پالانقه حکمنده بر اوفاجق قلعه نك محافظه سینه

مأمور برقاچ بیگ پادشاہ قوی نیز . حال بوکہ
 سرحد اوزرندہ دولتمزک - هرطاشی بونک گی
 برقلعه دگر - نیجه مملکتلری وارکه هربرندہ بزم
 یوز مثلز مجاهدلر دشمن شرندن مخاطره لر ایچنده
 طورییورلر . حال بویله ایکن ینہ پادشاهمزک سردار
 اکرمی مجرد بزم گوستردیگمز غیرته حرمت
 و عسکر اسلامک شانی اعلاء بوقلعه بی آنلرک
 جمله سنہ ترجیح ایتمش . امداد مزه گلیور . یاشمدی
 بوقدر مشقت چکدکن صکره سردارک بزلر
 حقندہ اولان امیدینی هبایه ویرمک غیرته یاقیشرمی؟
 بن جمله کزدن اولکندن زیاده همت مأمول ایدرم .
 گوره یم سزی ! خلیفه روی زمینه نصل خدمت ایدد .
 جکسکز . « اقوال متجددانه سیله تشویقاته باشلاینجه ،
 عموم عسکر بر آغزدن «همیزک جانمز ، باشمز بویوله
 فدا در » دیدیلر . گلبانک چکلدی . دعا اولندی .
 هرکس قلعه ده مأمور اولدیغی طرفه خلوص نیت
 و کمال غیرته عزیمت ایلدی . »

عسکر اسلام بو حال لراہ اشتغال ایدہ طور سون .
 بری طرف دن دشمن مقدّما یابدیغی کوپرینک احرا -
 قندن فوق الغایہ متأثر اوله رق . ثبات مصرانه سنی
 اعلاناً اندن دها منتظم بر کوپری انشا ایتدیر مشیدی .
 فقط آنی ده پاشای مجاهدک تدایر خارق العاده سندن
 قورنارمدی .

مشارالیه کوپرینک دوبه لری ختام بولدیغی
 گجه شجاعت ومهارتنه اعتماد ایتدیگی مجاهد لراک ائک
 گزیده لرندن بر قاچنی تعین ایلدی . گتدیله : هر نه
 یابدیلر ایسه یابدیلر . کوپری به چنگال ایلشدیر دیلر .
 ایکی اوچنی چکدیله . قلعه به ربط ایتدیله .

کوپری اوزرنده بولنان عسکر بو حالی حس
 ایدنجه کندیلرینی صویه آتوب غرق اولمقدن بشقه
 سیف عثمانیدن نجاته بر طریق بوله مدیلر .

دشمن اردوسی ایسه ، قلعه نک بویله انساندن
 ظهورینه اینانیمه جق درجه ده مهارت وغیرتله مدافعه
 اولندیغنی و کندولرینک هر درلو تدبیر لری نتیجه سز

قالديغنى گورنجه . حصول مقصددن مأيوس اولمغه باشلاديلر . وَ فقط ينه اقدامدن گيرو طور مق ناموسلرينه طوقنديغدن ، برتديردهاسلوك ايتديلر . اوده شوکه : قلعه جوارنده بولنان نهرلرک اوزرنده چام آغاجدن گمیلر ترتیبه اوزرلرينه ميشهدن وَ ميشه . نك اوزرينه - تفنك و خبارة كار ايتامك ايچون - گوندن قاپلامه لراوردیلر . هر برينه ده يوز نفر عسکر ادخال ایلدیلر . سفینه ترتیباتی ختام بولديغی کچه اردولرنده بریوک شنگل اجرا ایتشلرایدی . بری طرفدن ایسه پاشامرحوم گمیلرک ترتیباتی وَ شنگلگ اصلنی اوگرنمک مراقبه دوشهرک ، قلعه آلتنه منتهی اولان غازیلردن برپوصو ترتیب ایله ایکی اسیراله کچیردی . بونلردن برینی حضورینه جلب ایله شنگلگ سببنی استفسار ایلدی . (گمیلرک صورت ترتیبی ایسه اسیرلر طوتله دن اول جاسوسلر معرفتیله خبر ألمشدی) استنطاق ایتدیگی اسیر اجرا اولنان شهر آیین دشمنک استونی بلغراد قلعه سنه استیلا

ایتمسندن نشئت ایلدیگنی خبر ویردی . دیگرده
آریجه استنطاق اولنجه اولکنک قولنی تصدیق
ایلدی .

پاشا مرحوم استدیگی معلوماتی استحصالدن
صکره تصور ایتدیگی تدیری اجرا ایچون اسیرلرک
ایکیسنی بردن حضورینه جلب ایله « نه دندرکه
شمدی یه قدر طوتدیغمز اسیرلر ایچنده مجار و خروات
طائفه سندن کیسه نی گورده میورم . یوقسه اردو کزده
آنلردن عسکر یوقیدر ؟ » یوللو برسؤال ایراد ایتکله
اسیرلر ایچمزده مجار و خروات وار ایسه ده ترکله
متفق اولدقلرندن احتراز اولندیغیچون آنلری قلعه
جوارینه اوغراتمازلر « جوانی ویردیلر . پاشای
مدبر، ینه گویا کتم مرام مسلکنی اختیار ایله
اسیرلره خطاباً مجار و خروات عسکرینک مقدارینی
استفسار ایتکله اسیرلر « خرواندن بشقه یالکز او توز
بیك مجار واردر . خروات ایسه مجاردن کز تلیدر »
دیدیلر .

بوسؤال وجوابدنصکرده اسیرلری قرده عمر آغایه
 تسلیم ایدرک اعدام اولمخلرینه الیه اشارت ایلدی .
 فقط بوتنبهیی متعاقب قرده عمر آغایی تنهاجه حضورینه
 جلب ایله برمدت نزدنده آلیقومشدی .

عمر آغا حضورنده چیقنجه اسیرلری و قلعه
 دزدارینی یانسه آلهرق ابتدا بونلری قلعهده اولان
 یوزالملی قدر خروات و بش یوز قدر مجاز اسیرلرینک
 بولندقلری محادن کچیردی . و کندیلرینه « ایشته
 بونلر مجاردر . نوبته ایچلرندن هر گیجه بیک فدائی
 قلعهنک امدادینه گلیرلر . مجازلره امنیت ایتمکزر .
 بنده سزدم . کوچک ایکن اسیر اولمشدم . واقعا
 شمدی پاشایاننده معتبرلردنم . حکممهده بیک قدر
 آدم وار . بوقدرده دولت و ثروته نائل اولدم .
 بونلری فدا ایدوب قارشویه کچه م . فقط ملتمی .
 وطنمی هیچ بروقت اونوتمدم . نهوقت آنور ایسه
 بنده ایمپراطورک برقولی اولورم . فقط قلعهنک
 آنمسی گوجدر . ایچکزده سزک غالب اولدیغکزی

استمیز آدمیر وار . قلعه نك ایسه ذخیره و بارودی
 بریالمقدن و محافظلری اوتوز بیگدن زیاده در . مکر
 بوراده قالبوده بوز اوزرنده قیشلایه رق و ایچکزده کی
 دشمنلری تپه لیه رك، برایش گورده بیله سگیز ! پاشامز
 شمدی سزك اعدامگیزی امر ایتمشیدی . بن مانع
 اولدم . آلدیغم امری اجرا ایتك بردرلو غیرتمه
 الویرمدی . ایشته سزی آزاد ایدیورم . گوردیگیزی
 سویلیگیز . بنم خیر خواهلغمی ضابطلریگیزه بیلدریگیز
 یوللو برچوق شیلر سویلدکن و اللرینه بر از بیاض
 اتمك اعطا ایلدکن صکره گویا خفیاً بر قایقه اردو .
 لرینه ارسال ایلدی .

حریفلر او حال ایله موقعلرینه گتدیله ! پاشانك
 لطائف الحیلندن حاصل ایتدکلری معلوماتی حقیقت
 حال اولمق اوزره ایمراطوره بیان ایتدیله . ایمراطور
 ذاتاً قلعه نك استخلاصندن قطع امید ایتمش ایکن بو
 تفصیلات جدیده ایله برقاتدها متالم اولمش و بیاغی
 محاصره دن ال چکمه گه قرار ویرمش ایلدی .

فقط او ائناده سردار یمشجی حسن پاشا استونی
 بلغراد قلعه سی آلتده غایت فاحش بر صورتله بوزلمش
 و بودین والیسی محمد پاشا ایله مشاهیر امرادن
 کتخد محمد آغا او آرهلق شهید اولمش اولمئریله بو
 خبر انهمزام، مشار الیهمنک رأس مقطوع لر یله برابر
 هر سک ماتیوشی [۱] طرفندن وارد اولدیغندن،
 بر تجربه اخیره ده ا اجرا ایتک نیتیه معهود شهر
 آینک ایرتسی گونی قلعه پیشگاهنه مکالمه یاپراغیله
 ایلچیلر گونردی .

[۱] هر سک ماتیوشی تعبیری مثلاً (هر سک پرنسی) کبی
 بر معنی افهام ایدیور . حال بوکه وقتیه بزه یازو یازانلر ایشتمکاری
 اجنبی برکله نک اصلی تحقیق ایتکه غالباً لزوم کورمدکارنددرکه برر
 صورتله قولاقلرینه واصل اولان اجنبی اسملرینک اولاً طرز تلفظنی
 تبدیل و ثانیاً معناسنی تغییر ایتدکارندن اسکی کتابلر مزده کوریلان
 اسملرک اکثری بیانی معما حکمنی آلییور . اصل غریبی کمال بک کبی
 خصلت تدقیق حائر برداتکده بو کبی الفاظ اجنبیه بی اولدیغنی وجهله
 قبول وابقا ایتسی وایضاح واصلاحنه همت ایتامسی در .

بزه قالورسه بو هر سک ماتیوشی دکل (ارتس هرزوغ ماتیاش)
 درکه آلمانجه (ارتس هرزوغ) پرنس دیمکدر . بزم هر سک لفظی
 دخی هرزوغ محرفیدر . ماتیاش ایسه مجار پرنسلرندن ایکیسیده
 بهادرلکله مشهور برر ذاتدر . [للطابع]

سفير لر گلدیلر؛ سردار اڭ مغلوبیتنی اخبار ایله
پاشا و کتخدای شهید اڭ باشلرینی میدانه دیکدیلر
و عسکره خطاب ایدر اڭ «ایشته سردار کز بوزولدی.
گلک ! ایمر اطور اڭ قلعه سنی تسلیم ایدک ! صکره
! مان بوله مزسکزر . حسن پاشا کیفنه تابع عنادجی
بر آدمدر، هپکزی قردیر مق ایستر . سز آکا
اویمایکزر ! جانکزر اڭ . مالکزر اڭ محافظه سنه باقکزر !
ذاتا اردو مز اڭ کترتی گوریورسکزر . او جانبده
بولنان عسکر مزده بو طرفه گلیرسه بزه نصل
مقاومت ایده بیلیرسکزر ؟ اگر اینانمزسه کز محمد
پاشا ایله محمد کتخدایی بیلنلردن بری چیقسون .
باشلری معاینه ایلسون ! » یوللو بر طاقم ترهات
سویلدیلر .

اهالی و عسکر بو خبر لر اڭ استماعندن نهایت
درجه لرده مکدر اوله رق ، همان طو بدن پاشای
غازی یه مراجعت ایتدیلر و وقعه یی نقل ایله « تدبیر
سنک . اراده ینه سنکدر » دیدیلر .

فأضی درکه : « مرحوم ینہ خمیر مایہ سی
اولان متانت فوق العادہ جہتیاہ بوپا تریدن قطعاً
فتور گتیرمدی . غازیلری اطرافنہ جمع ایتدی .
شو مقدّماتی سرد ایلدی : « معلومکز درکہ دشمن
بوسوزلری سزہ آجیدیغندن سویلیر ! خصمک
یاغاردسنہ نہدن اعتماد ایدہ جگیز ؟ گلن باشلر گر -
چکن محمد پاشا و محمد کتخدانک اولوب اولدیغنی
دها بیلیورز . ایسترسدک قرہ پنجه بی گوندیرر ؛
تحقیق ایدہ بیلیورز ، فقط فرض ایدلم کہ صحیح اولمش .
بز بورایہ محمد پاشا و یا محمد کتخدا ایچون قیامدق !
دینمزہ ، دولتمزہ خدمت ایچون بو قدر محاصرہ
مشقتلرینی چکدک . آنلر شهید اولدی ایسہ اللہ
دینمزہ ، دولتمزہ زوال ویرمسون ! ایکی بندہ سی
گتدی ایسہ پادشاهمز صاغ اولسون ! محمد پاشایہ
بودین ایالتنی بن استحصال ایتشدم . پادشاهمزک بر دیگر
بندہ سی دہا اولیہ نیچہ بر محمد پاشانر بولوب وزیر
ایتدیرمگہ مقتدردر . فقط بوقلعه الدن گیدر ایسہ

قرق محمد پاشانک قانی دوکلسه بردها استرداد
 اولنه ماز. بونگله برابر قلعه نك دشمن الینه دوشمه.
 جگنه ایکی دلیل وار؛ بری شودرکه: دشمن محاصره یه
 ربیع الاوّلک اون ایکنجی مولد نبی گجیسی
 باشلادی. سلطان انیا عالمه رحمت گوندرلمشدر.
 مأمول ایدرم، که جناب حق علیه الصلوة افندمزک
 لیه ولادتنه حرمة بوقلعه نبی شرّ اعدادن محافظه
 ایدر. ایکنجیسی شودرکه: هرکیجه آقشام اذانی قلعه
 برجلرنده الله الله دیه رک گلبانک چکلدکجه دشمن
 سسکزی باصدیرمق ایچون موجود اولان طوپلرینی
 بردن آتشیور. بوصورتله اسم اعظم الهی بی تحقیر
 ایدیور. امید وارمکه غیرت الله ظهور ایدر.
 دشمن قلعه نبی آله مدقندن بشقه بتون بتون مضمحل
 اولور. ان شالله طوپلرینی ده گوتوره مز. سزکلان
 ایلچیلره هیچ جواب ویرمیکنز! هان قلیچ گوستر-
 یکنز! بزه آنلرله آشنالق لازم دگل. هان آرامزی
 سیف آیرسون! «

پاشانک بو سوزده دخی کرامتی ظهور ایدرک
سویلدکلری عیناً فعلله گلمشدر .

عسکر ایسه سوابقنه نظراً غازی مرحوم حقنده
فوق الغایه بر حسن ظنه ذاهب اولدقلرندن، سوزلرینی
فال خبر اتخاذا ایتدیلر . بیاغی تبشیرات واقعه سی
فعله چیقمش قدر ممنون و متسلی اولدیلر .

پاشا بودیواندن صکره بردبدبه قهرمانی ایله
سوار اوله رق ، قلعه سپرلرینه طوغری عزیمت
ایلدی . فقیرده یاننده ایدم . باشلر متریسه پک
قریب اولدیغندن، یار قدیمی اولان محمدپاشای شهیدک
رأس مقطوعنی بر نظرده بیله رک، گوزلری قان ایله
یاش ایله طولغنه باشلدی . فقط ینه در حال تجددینی اله
آلدی . گوزنده کی یاشی، قانی غائب ایدرک، عرفینک .

« بحفظ کریمه مشغولم اگر بینی درونمرا »

« زدل تا پرده چشم دوشاخ ارغوان بینی . »

خیالنه ما صدق اولدی . ودفعة برتدیر اختراعیه
« یوباشلرک آراسنده محمد پاشا یوق . قرق ییلق »

دوستمدر . نه قدر اوزاقدن گورسه م بیلیرم . او یالان
اولنجه محمد کتخدانک باشنه واردونک انهزامنه دأر
اولان روایت دخی یالان اولمدینی نه دن معلوم ؟
بوندر دشمن طرفندن بزی اغفال ایچون ایجاد اولنمش
بردسیسه در . باشلری گآه ایله یرلرندن دوشرمک
کیمک الندن گلیر؟» دینجه، پچویلی بهرام نامنده بر
طوپچی بو امرک اجراسنی تعهد ایتمکله غازی
طرفندن رخصت صادر اولدی . طوپچی یگیتی
[بلبل طوپی] نامیله مشهور اولان طوپی نشان
ایدزک برنجی آتشد باشلری صویه دوشردی .
فقیر ایسه پاشایه تقرب ایله بومعامله سندن طولای
متعبانه یوزینه باقدم . مرحوم مرادیمی برنظرده
ادراک ایله قولاغمه طوغری یناشه رق کیمسه نک
ایشیدمه جگی صورتله «محمد پاشا مرحوم بر مجاهد
ذات ایدی . قلعه نی تخلیص ایچون بنم باشنه ایتدیگم
سؤ معامله نی عفو ایدر» سوزیله سؤاله یر بر اقمدی .

گلان ایلیچیلر گوردکلری حال اوزرینه سب
 و شتم ایدرک اردولرینه عودتله کیفیت ایدر اطور لرینه
 بیان ایدنجه، ایدر اطور نهایت درجه ده غضبناک
 اوله رق، قلعه دن هر کیم بر آدم طوته بیلیرسه اون پاره
 قریه تملیکنی وعد ایلدی . قوجه بر اردو بو وعد
 اوزرینه الارندن گلان جد واقدا مده قصور ایتدیله .
 فقط عنایت الهیه و پاشای غازینک حسن تدابیری
 سایه سنده انسان دکل بر حیوان اخذینه بیاه مقتدر
 اوله مدیلر .»

وقعه نك ايرتسی گونی هر سك ماتیوشی [۱]
 معیتده بولنان یوز اللی بیك کشیلک بر اردو ایله قلعه
 جوارینه چیقه گله رك . آیاغنک توزی ایله بر عالی
 دیوان قوردیردی . احوال حربی مذاکره یه قیام
 ایلدی . هر کسدن اول کندیس قح کلام ایله
 عمومه خطاباً « بنم عسکر م سزک نصقنر قدر یوق

[۱] یعنی پرنس ماتیاش . للطابع

ایکن بر قوجه سردار اردوسنی بوزدم. استونی [۸]
 بلغرادگی ترکک اڭ بیوک، اڭ مهم قلعه لرندن برینی
 آلام. سز بوقدر کثرت وشو کتله برابر شو او فاجق
 بر پالانقہینی ضبط ایددمدیکنز! بونه حالدر. هیچ یوره -
 گنزدہ مردلکدن اثر یوقیدر؟» یوللو بر طاقم تشنیعاتہ
 قالمشغله ایمپراطور فردیناند «بن بویله عسکر کور -
 مدم، ہرنہ سویلر سہک قارشودن قلیح گوستر لر .
 نہ اولومدن قور قار لر، نہ اخافہدن متأثر اولور لر!» دیہ
 کمال حزن وغصبندن آغلامغہ باشلادی . ماتیوش
 ایمپراطورک بوتلاشنی ینہ کندینک وَعسکرینک
 رخاوتنہ حمل ایله « اوچ آی بوقدر جق بر پالانغہ
 ایله اوغراشیلرمی؟ » سوزینی بر قاچ کرہ تکرار
 ایدنجہ، ایمپراطور معیتندہ بولنان امرا « بز عاجز
 قالدق . بیورک! ادارہی سزید اقتدار گزہ آلك!

[۱] تاریخلمزردہ کی [استونی بلغراد] تعبیری
 اسلاوجه [استاری] محرفی در . استاری ایسہ قدیم
 معناسنہ در . [للطابع]

جملہ من امرگزہ اطاعت ایدرز « سوزیہ کنڈینی
 الزام ایتدیلر . ماتیوش ایسه قنیرہ مجاهدلرینی
 سردار اردوسندہ کی جلالی حشرانہ و تریاقی حسن
 پاشایی یشجی حسن پاشایہ قیاس ایلدیگندن، قوما -
 ندینی مع الممنونیه قبول ایتدی . و حصاره قارشو
 ینہ بر ایلیچی گوندره دك سردار سکتواره کتدی .
 « یالکز بزه قارشو طورمدی . سز بوجز ویتکز
 « ایله برابر ایکی اردویہ نصل مقابله ایدہ بیلیرسکز ؟
 « ملوک نصارانک کافه سی بوراده موجوددر . سزه
 « سلام ایدرلر . مرادکز پادشاهکزہ خدمت ایسه
 « بو قدر اولور . قیش گلدی . سزه بر طرفدن
 « امداد احتمالی قالدی . ایمراطورک قلعہ سنی
 « تسلیم ایدیکز . صاغ سالم چیقار گیدرسکز بر قیلکزہ
 « ضرر گلنز » یوللو بعض تسویلات تبلیغ ایتدیردی
 ایسه ده قلعہ دن ینہ بر معتاد قلیچ گوستردیلر و ایلیچی
 اسکی لقردیلرینی تکراره باشلاینجہ حریفی سرحد

غازیلری تفنگه طوتدیلر . اوده سوگورک مقامنه
عودت ایلدی .

تاریخلرک روایتنه گوره ماتیوش : حسن پاشانک
ایله آیاق پاتردیسی ایله قلعه تسلیم ایتیه جگنی
بیلیردی . ایلمچی گوندزمکن مرادی ایسه قلعه دن
جوابه تصدی اولندیغی صورتده عسکر اسلامک
افکارینی ایشیدیه جک سوزلردن استدلال ایدی .
قلعه دن یالکز قاچ گوستریلوبده بشقه برسررشته
ویرلینجه ماتیوش اظهار تهوّر ایدرک ، ایرتسی گون
هجوم ایله قلعه نی آلفه وایچنده موجود اولان
عساکری قلیچدن کچرمگه بر بیوک مجلس مشورتده
بیگ درلو اصرار لرله قرار ویردیردی . بو قرار
اوزرینه قلعه دن آدم طومتغه ینه پک زیاده اقدام
ایتدیلر . ینه موفق اوله مدیلر . نهایت ماتیوش
عسکرینک منتخبلردن اوچ کشی تعیین ایتدی .
بونلر قلعه قپوسنه گلدیلر . اظهار اسلام ایله
کندیلرینی قلعه یه آلمق ایچون آدم ایستدیلر .

کیفیت حسن پاشا مرحومه خبر ویریلنجہ آدم
 طومتغہ گلدکلرینی ادراک ایله اوزرلرینہ طوپ
 آتاسنی امر ایتمکله برطوپدہ ایکسی ھلاک اولدی.
 وبری مجروحاً نجات بولہرق اردویہ عودت ایلدی.
 بووقعہ اوزرینہ ماتپوش قلعه نك تسلیمدن
 و اسیر آلہ یملک امیدندن بتون بتون مایوس اولمغہ
 ایرتسی گون ایچون هجومی ترتیب ایله بیك سکر
 یوز سردن گچدی تحریر ایلدی . و بدنه چیقوب
 نایراق دیکنلره اون و حسن پاشا مرحومی هرکیم
 اسیر ایدہ بیلیرسه یوز چفتلک تملیکنی وعد ایتدی.
 قلعه نك اکثریری گلہ ضربندن طوپ اراقه
 برابر ولمش ایدی . دشمن ایسه برطرفدن قلعه
 قارشوسنه . هربری قنبره دن بیوک یتمش قدر طابیه
 انشا ایتدکن بشقه نهر اوزرینہ دخی یگر میدن
 زیادہ کوپری قورمش ایدی . مقدما ترتیب ایتد .
 یگی سفینه لری دخی اوگون نهره ایندیردی .
 پاشای غازی دشمن اردوسنک حرکاتندن و

سفنہ لراک نہرہ نزولندن یورویس ترتیباتی مشاہدہ
ایتمگہ گمیلراک یناشہ بیلہ جگی طرفلردہ قلعه ناک
طولبہ لرینی کسدیردی . کسیلان یرلرہ پشرو ایلہ
طولو بال یمز طویلر قودیردی . وینہ برعالی دیوان
ترتیبیہ عموم امرا ونفراقی حضورینہ جلب ایدرک
- فائضینک روایتجہ - شو مقدمات ایلہ تحریض
مجاہدینہ اقدام ایلدی: « غازیلر! دشمنک حرکا -
تندن هجوم امارہ لری گورینور . ماتیوشک اردو -
سیلہ برابر بورایہ گلپشنہ باقیلورسہ سردار من
یا آنراک دیدیگی گبی مغلوب اولمش ویاخود بنم ظم
گبی سفر موسمی گچدیگندن بوقلعہ بی سزک غیر -
تکڑہ امانت بر اقرق، مشتایہ عودت ایلمش . حقیقت
حال ہرہانگیسی اولور ایسہ اولسون بزبورادہ
سردار ایچون حرب ایتیمورز . الحمدللہ مسلمانز .
مقابلہ مزہ گلان دشمنہ وظیفئہ جہادی اجرا ایتک
اوزریمزہ فرضدر . پادشاہ قولی نیز: ولی نعمتمز
اولان خلیفئہ اسلامک بر قلعہ سی دگل بر آوج

طوپراغی ایچون جانمزی فدا ایدرک یدیگمز اتمگی
 کندیمزه حلال ایتک جمله مزه واجبدر . ملتمز
 سرحدک امنیتی بزم همتسزدن بکلیور . ایکی قوم
 آراسنده آچلان میدان مبارزه نك قرارینی بزم
 غیرتمز ویره جک . اوچ آیدر آج قالدق ، یاصدق
 یرینه قلیچه یاصلاندق . بوقدر اخوانمز گوزیمزک
 اوگنده شهید اولدی . ایچمزده یاره یمدک انسان
 قالمدی ، گله لر ایچنده یووارلندق . بوقدر همتک ،
 بوقدر غیرتک نتیجه سنی بوگون گوره جگیز . الحمدلله
 جمله کز بیلیرسکیز که دشمن قارشوسنده وفات ایدنلریمز
 شهید اولور . صاغ قالانلریمز کرب دنیا ده وگرب
 آخرتده نجات و سلامت بولور . بن آلمان دشمننک
 هجومنی بیلیرم . برکرب یوزی دونر ایسه مغلوب
 اولدیغی گوندر . یرلر کزده ثبات ایدک ! ایلك هجومدن
 ییلبایک ! آندن صکره بعون الله نصرت بزمدر . «
 بومقدّماتی متعاقب پاشای غازی اللرینی قالد -
 یردی . آق صقالینک اوزرینه انجو دانه سی گبی یاشلر

دو کدرک، غزات موحدینک سلامتته خیر دعالم
ایلدی .

هرکس آمین خوان اولدیله . و بربرلیله
وداعلا شه رق و جانلری تنده اولدقجه دشمندن یوز
چویرمیه جکلرینه ویرلرندن آیرلمیه جقلرینه یمنله
ایدرک متریسلرینه گتدیله .

وقتا که صباح ایرشدی . دشمن آلایلری باشدن
آیاغه تیموره مستغرق اولدقلری حالده صف صف
هجومه باشلادیله . معهود سردن گچدیله گمیلرده
ایدی . اشارت هجوم اولمق اوزره ائ اؤل ائ
بیوک طوپلرینی آتشدیلر . گله سی قلعه دیوارندن
آشهرق بریکچیری چورباجیسنک اوطه سنده قرار
ایلدی . بونی متعاقب لشکر عدو، درت طرفدن هجومی
تشدید ایله گمیلری یورتمگه باشلادیله . گمیلر خندق
جوارینه تقرّب ایدنجه پاشای غازی امر ایلدی .
مقدّما حاضرلنن بال یمز طوپلری آتشدیلر .
بعون الله تعالی براییکی کرّه آتش اولنور اولنماز کمیلرک

جمله سی پاره پاره اولدی . ایچنده بولنان سردن
 کچدیلاک عمومی بردن صویه دوکیه زک آب و آتش
 آراسندن پک آز جان قورتیله بیلدی .

بو حال دشمنجه بر بیوک رخنه ادبار اولدی
 ایسه ده گرك ایمراتوراک و گرك ماتیوشک تشویقاتی
 ایله حریفلرینه غیرتی الدن بر اقدیلر . وار قوتی
 بازویه ویره زک موجود اولان عسکرک کافدسیله قلعیه
 بر شدتلی هجوم دها گوستردیلر . عسکر اسلام
 دشمنک او یله امواج دریا صاییشنه آلا یلره قلعیه
 طوغری ییغیلوب گلدیگنی گورنجه، بالطبع لرزه ناک
 اضطراب اولمغه باشلامشلا ایدی . هله همتملری
 وار اولسون بر طرفدن پاشای مجاهد و بر طرفدن
 قلعده بولنان یکچیریلرک ضابطی سفر آغا و بر طرفدن
 عمر آغا و بر طرفدن قلعهدیزداری و بر طرفدن قره-
 پچه، قلعهنک هجوم اوزرنده بولنان مواعنی طولودیزگین
 طولاشه زق و اندیشه و تردد حالنده بولنان افراد
 عسا کره امر جهاده متعلق اولان فضائی و شان

شجاعت عثمانیه بی تکرار و اخطار ایدرک. هر کسک
ثبات و غیرتی مع زیاده اعاده ایتدیلر .

فائضی دیرکه : « هجوم یدی ساعتدن زیاده
امتداد ایتمشدی . ایچمزده غازی سلطان سلیمان
مرحوم زمانندن قالمه برطاقم اختیار سردن گچدیلر
وارایدی . که هربری یوزدن زیاده محاربه گوردکلری
حالده بوشدنده بر ملحمه کبرایه تصادف ایتدکلرینی
سویلر لرایدی . دشمن درت کرده قلعه نك بارولرینه
صاریلوب چیققدی . دردندهده بعنایة الله هزیمت
فاحشه ایله پریشان اولدی . عاقبت یدی ساعت
صکرده قلعه نك هجوم ایله ضبطندن امیددی کسه رک
ایمپراطور و ماتیوشک بولندکلری موقعدن ویریلان
اشارت اوزرینه رجعت قهقریه ایله عودته باشلادیلر .
« مجاهدین اسلام بو عودتی گورنجه همان
سپرلردن طشرده اوغرایوب دشمنی متریسنه قدر
تعقیب ایلدیلر . یالکز پاشا حضورینه گتیریلان

كله لرك مقدارى اونسكز بيگدن زياده ايدى .
عدونك تلفاتى بوندن قياس بيوريه بيلير . «
بومظفريت جليله عسكرك و جداننده بر درجه
حسن تاثير حاصل ايتمش ايدى، كه او قدر جزوئى
ير فرقه، دشمنك يوز بيكلرجه اردوسنى هيچ حكمنده
صايار اولديلر . حتى كل يوم پاشاى غازى نى
هجومه رخصت طلبيه اذعاج ايدرلر ايدى . مرحوم
ايسه وقت مرهونه انتظار اولمسنى توصيه ايله
برابر عسكره استمالتلر ويرير و موقعلرنده ثبات
ايچون ترغيبات كافيه اجرا ايلر ايدى .

دشمن، اوغرادينى انهزام شديد اوزرينه اقتضا
ايدن تدابيرى مشاوره ايچون ينه بر مجلس عمومى
عقد ايلدى . اثنائى مذاكره قلعهدن كنديلرينى
دفع ايدن سكر . طقوز بيك عسكرا سلامى و همما
سكسان يوز بيك كشى يه ابلاغ ايلديلر . اووهم
اوزرينه قلعهده ادارديه كافى ذخيره قالمامش اولسنه
ذاهب اولدوق، قيشك محاصره دوام ايتمگى و بو

صورتله قنیرثنی آجلاق سایه سنده استرداد ایلمگی
 قرارلشدریزیلر . حتی ایچلرندن بعض امرا قیش
 باصمهدن طوپلرک آلمانیا قلعه لرینه اعاده سنی تنسیب
 ایتشلر ایکن ، مالطه حاکی بولنان [دون ژوان] بورایه
 معارضه ایله « ذاتاً طوپلریمزله برابر ترک بزی آدم
 یرینه قومیور . اگر طوپلری گوندزرایسه ک قلعه ده کی
 عسکر هر گون هجومه چیتقا جغنده هیچ اشتباه اولمسون !
 ایش قلیجه طیانددن صکره نه قدر غلبه لک اولسه قینه
 عثمانلی عسکرینه مقاومت ایدمیه حکمزی کچکی
 هجومده پک آجی بر تجربه ایله دها آکلادق . هله
 سگتورا طرفنده بولنان سردار اردوسنک اوزریمزه
 گلمگه نیتی یوقسه بیه طوپلری گوندردیگمزی
 ایشدکلری گبی محاربه یه جسارت ایده جکلری
 معلومدر . بز برقلعه نک مستحفظلریله طوپلریمز
 موجود اولدیغی حالده اوغراشمغه مقتدر دگل
 ایکن ، قوجه بر اردویه طوپسز اوله رق نصل
 مقاومت ایدبیلیرز ؟ بئم رأیمه قالیر ایسه بالعکس

ممکن اولدیغی قدر دها طوب گتیرتملی . محاصردیه
 او صورتله و کمال شدتله دوام ایتلیدر . « دیمکله
 عمومک رأی بونک اوزرینه قرار ایلدی . قلعهنی
 گرمیء تام ایله دوگمگه باشلادیلر . حتی گونده
 ایکی بیکدن زیاده گله آتارلر ایدی . تعدد
 ضرباتلریله قلعهنک دیوارلری علی العموم یرله برابر
 اوله رق شهرک اطرافنده طوپراق یغتلرندن بشقه
 استحکام دینگه صالح بر شی قالمامش ایدی . هله
 شهر ایچنده کی خانهلرک تملرینه وارنجیه قدر
 کافه سی سوکمش ایدی . غزات اسلام ینه ذرّه
 قدر فتور گتورمدیلر . گوندز آچیلان گدکلری
 کیجه لری سپد پارچه سی و اثواب یرتیغی ایله
 طولدیرمغه چالیشیرلر ایدی . دشمن بو حالی حس
 ایدرک کیجه لری دخی آتشیک آرقه سنی کسمامگه
 باشلادی . ینه عساکر عثمانیه نک غیرتنه فتور
 گیلدی . ینه هر کس گله ، قورشون آراسندن
 سکهرک ، طوپراق یغتلرینی ممکن اولدیغی قدر

رخنه‌دن بری طومتغه‌ال‌دن گلان اقدامی صرف
 ایدر لر ایدی . خصمین آراسنده بوکشاکش دوام
 ایتمکده ایکن قلعه‌نک باروتی توکنمک درجه‌سنه
 گیگلّه، غازی حسن پاشا مرحومی نهایت درجه‌ده
 تلاش آلمش و اوقدر مکانتیله برابر بو باده راست
 گلدکاری معتمد لرندن تدبیر استمگه باشلامش
 ایدی . قلعه دیزداری کیفیتی خبر آنجه مرحومک
 حضورینه گیدرک جبخانه‌ده دشمن زمانندن قالمه
 برخیلی کهرچله و کبریت موجود اولدیغنی و بونلردن
 قلعه‌یه قیامته قدر کفایت ایده‌جک بارود یاییه‌بیله -
 جگنی خبر ویرمگه، عسکر آرسنده باروت یامق
 بیلیر آدم تحریسنه باشلانلدی . هان اوگون
 بشنجی آغا بلوگنده بولنان یگچیریلردن [اوزون
 احمد] میدانه چیقاراق عجمی اوغلانی ایکن
 بارود دستگاهنده خدمت ایتدیگی جهته‌له او
 ایشده ملکه‌سی اولدیغنی و کبریت ایله کهرچله
 موجود اولنجه فندیق و یا سگود آغاچندن کور

یا قیہرق، آنکہہ بارود اعمال ایتک قابل اولہ جغنی
 خبر ویردی . قلعہ ناک اطراف ایسہ تمامیہ
 سگودنک ایدی . ہان غازی مرحومک امری
 اوزرینہ اوزون احمد معینہ لزومی قدر آدم تعین
 اولندی ، بونلر کوتوکن ہاون پیدا ایتدیلر ،
 کمور یا قیدیلر ، ہرگون قلعہ یہ لزومی اولان بارودی
 یتشدیرمگہ باشلادیلر .

فائضی دیرکہ : « قنیرہ محاصرہ سی صحیحاً مثلی
 گورلماش بر غربیہ روزگار ایدی . بز
 « پیری گیدر بری گلیر اولدی بلالرک ! »

سرینی آندہ تمامیہ مشاہدہ ایلدک . بارود
 غالبہ سی ہنوز بر طرف اولمش ایدی ، کہ پاشانک
 کیلارجیلک خدمتندہ بولنان مجار کولہ لرندن [خندان]
 و [کنعان] نامندہ ایکی دلی قانلی بر گجہ قلعہ دن فرار
 ایدرک ، دشمن اردوسنہ دخالت ایلدیلر ؛ و مرتد
 اولدیلر . بو خبر قلعہ دہ شایع اولنجہ شمدی یہ قدر
 ایدیلان تداییرک کافہ سی ثمرہ سنر قالہ جغنی و کولہ لر

قلعه نك حالى تماميابه دشمنه خبر ویره جکلرندن .
 اعدانك قلعه يي محاصره ده ثبات واصراری قات
 قات زیاده لشدجگی وهاته خاطر لری تخدیش ایتمگه
 هر کسه بر یأس تام مستولی اولمش ایدی . امرای
 عساکر برر ایکشر طوپلان هرق جمعیتله پاشای
 مجاهدك مجلسنه گتدیله . گوکلرینه دوشن
 خوف وتلاشی کمال سوز وگدازله بیان ایتدیله .
 پاشای غازی بر معتادینه هیچ فتور گتورمکسزین
 یالکیز « بن آنک چاره سنی بولورم » وعد مختصری
 ایله دفع مجلس ایلدی .

مگر بز عاقبت کاره منتظر اولوب طورر ایکن
 پاشا کجیت طرفنه معتمدلرندن بر قاج کشی ارسال
 ایله ایکی اسیر طوتدیرمش . فقیر حاضر اولدیغم حالده
 اسیرلری جلب ایله « بزم طرفدن اردوگزه ایکی
 آدم گوندرلمش ایدی . نه اولدی . نه سویلیدیله . نه
 حالده درلر ؟ طوغریسنی بیان ایدرسه گز سنزه زوال
 یوقدر » یوللو استنطاقه باشلادیله . اسیرلر گیدن

دلی قانلیدر ایمراتور حضورینه چیققدقلرینی وقلعهده
 برار عسکر وار ایسهده ذخیره پک آزالدیغندن
 محاصرده دوام اولندیغی حالده سهولتله فتح میسر
 اوله جغنی سویلدکلرندن بحث ایتدیله . بونک اوزرینه
 پاشا الیه اعداملرینی اشارت ایتدی . مگر دها
 اولجه قره عمر آغایه تعلیمات مخصوصه ویرمش ایمش :
 مومی الیه اسیرلری « بن اولدیریرم » دیهرک جلادک
 الندن آلیر . مأمور اولدیغی اوزره « بن ده سزدم .
 بوندن اول اله گیرن اسیرانی دخی بن قورتارمش
 ایدم . سزی ده جلاد الندن قورتارمق ایچون آلم
 جنس و ملتله باری بو قدر جق بر خدمتم سبقت
 ایتسون پاشا کوله لری مخصوص قاچردی . مرادی
 قلعه نک ذخیر سز لگنه و عسکرک آزلغنه ایمراتور
 اقناع ایدرک . اردو کزی بوقیش بوراده آلی قوماقدر .
 سردار ایله خبرلشدیر . هوالر بوزلدیغی گبی آنلر
 سگتوار طرفندن هجوم ایدجک ، پاشا قلعه دن
 چیقاجق . سزی ایکی آتش آراسنده براقه جقلمر .

خبر یگز اولسون ! بوقلعهده قوجه بر اردو ایله بر
 ییلق دخیره . مهمات موجوددر . مجارلردخی ترک
 عسکریله متفقدر . هرکیجه نوبته قلعه ناک امدادینه
 بیك کشی گوندریورلر . « دیدرک و بر معتاد الیرینه
 براز خاص اتمک و یررک گویا خفیاً صالیوریر .
 اسیرلر اردویه گیده طورسون پاشای مدبر
 سرداره شومالده بر عرضه یازار :

« بعد الاقلاب .... بوندن اقدام گوندردیگم
 معروضاتده عسکر و ذخیره مزاک کثرتی و بارود مزاک
 براز آزمش ایسهده دشمندن قالان کبریت و کهرچله
 ایله آنک دخی اعمالنه چاره یولد نغمزی بیان ایتمشدم .
 مجارلرله انفاق ایتمک . آنلرله خبرلشهرک تعیین
 اولنه جق وقت مناسبده اردوی هایونک بو طرفه
 کلکسنه قرار ویرلدی . واسطه مخابره اولمق ایچون
 کوچکن بری اولادگی بویوتدیگم خندان و کنعان
 بنده لرینی فراری صورتنده ایچلرینه گوندردم . ایمپرا
 طوره کندیلرینک بابالری دینه عودت ایتمک لرینی ،

قلعہ دہ ذخیرہ و عسکر اولمدینتی، حاصلی بگندیگی
 یلانی سویلیہ جکلر . و مجارلرک رأی و قرارینی
 طرف عاجزانہ بیان ایلیہ جکلر در . دشمنی
 ایناندملرینہ امید وارم . همان ذات والای سردار
 اکر میلری وقت مرہوندہ یتشمگہ مہیا بولانگزر !
 ایلرودہ خندان و کنعاندن نہ خبر آیرایسہم عرض
 ایدرم . باقی فرمان ..... »

مکتوبی یدیمین اجرا آتی حکمنده اولان مجاہد
 مشہور قرہ چچی جلب ایلہ دشمن اردوسنک کوزہ
 کورینہ جک بریرینہ براقہ سنی امر اینر .
 قلعہ دن عمر آغانک قویوریدیگی اسیرلر ماجرای
 ایمراطورہ نقل ایتدکلری صرده قرہ چچہ نک دخی
 همان او گچہ تبدیل قیافتلہ اردویہ گیرہ رک ماتیوشک
 چادری جوارینہ براقدینگی مکتوب معہود ایمراطور
 حضورینہ کتیرلمکله روایت واقعہ ایلہ مال مکتوب
 بربرینی تأیید ایدنچہ کولہ لرک جاسوس اولدقلرینہ
 دشمن عندندہ ہیچ شبہہ قالماز . ایکیسنی دخی

جلب ایدر . « قلعه‌ده بر آدم بارود یاپارمش
 صحیح‌میدر؟ » دیه‌صو راز لر . چو جو قلد سحتنی اعتراف
 ایت‌مگه ایمپراطور « یاسز قلعه‌ده بارود یوقدر »
 دیمش ایدیگزن نه ایچون کدیگزن آ کلاشدی « سوزیله
 ایکسنی دخی اعدام ایتدیرر . فائضی درکه :

« بر صباح موسمی عمر آغا ایله برابر حصاردن
 « دشمنک حالی سیر ایدر کن متریسه طوغری بر قاق
 « کشی کلدیلر . منظره مزه ایکی باش دیکدیلر .
 » [حسن پاشا ایشته جاسوس سلیر یکن گله‌سی ،
 « سرداره کوندردیگن مکتوب‌ده طوتلدی] دیه
 « مباحاته باشلادیلر . دشمنک بو غفلتنی گورنجه
 « قلعه‌ده بولنان سائر مجاهد لرله برابر بی اختیار
 « کولشدک . وَغیرتی تدبیرینه معادل وَتک باشنه
 « بر اردویه مقابل اولان او یله بردستور کاردانک
 « رفاقتنه دوشدیکمز ایچون جناب حقّه بیوک بیوک
 « تشکر لر وَ پاشا مرحومه کمال خلوص ایله دعالر
 « ایلدک . »

پاشای غازی هر كوچك اماره دن بر بيوك تدبير
 چيقار مق و طو تدیغی دسایسی سرحد امكانه قدر
 گوتورمك شانندن اولان دهاته روزگار دن اولمغله،
 مقد کی مکتوب حیلہ سنندن حاصل اولان استفا -
 دهی تضعیف ایتمك عزمنه دوشهرك، سرداره بر
 دیگر مکتوب دهاتحریر ایتدیردی . شومالده که :
 « سگتواره تشریف بیورلمش . قدمکز مبارک
 اولسون ! بزه ارسال اولنان آغا جدر ایله برابر اوچوز
 اللی یگچیری ویوز بیك آلتون ویوز قنطار بارود
 و سکسان قنطار قورشون ویوز قنطار پکسماد بازار
 ایرتسی گچه سی صباحه یقین دشمن گورمکسزین قلعه یه
 بالسلامه داخل اولمشدر . لطف بیورمشسکز .
 فقط احتیاجمز یوق ایدی . زیرا بر ییالمق ذخیره
 و بارودمز موجوددر . عسکر مزده مقدار کفایه دن
 زیاده در . اصل نیازمز بودر که گله جک بازار گونی
 بزم اسکندر کتخدایه اون بشبیک قدر فدائی عسکر
 اعطاسیله ارسال بیورکز . سحر وقتی بو طرفه

ایرشسونلر . ذات دولتکنز راحتسز اولمیکنز . مجار
 بگلری اسکی دوستنریمزدر . کندیلریله اتفاق
 ایلدک . بازارگونی صباحلین بزایچوردن چقاچغز .
 آنلرده طیشاریدن چالیشه جقلر . اسکندر کتخدا
 دخی سگتوار طرفندن گلیر ایسه دشمنی برباد
 ایده جگمزه امید وارز . اردولرینک اطرافنده
 حندق یوقدر . انشاءالله فرصت بزمدر . خیر
 دعادن فراموش بیورمیکنز .

بوندن اقدام ایمپراطوری برفرصت دوشیره دک
 اعدام ایچون ایکی آدم گوندرمش ایدم . بیچاره لر
 اله گیرمشلر . شهید اولمشلر . یرلرینه دیگر ایکی
 مناسب آدم تدارک ایتدم . گوندردم . مأمولدرکه
 بونلر ایمپراطوره ظفر بولورلر . واولیه خصم قویدن
 دولتمزی خلاص ایدرلر . باقی فرمان .... «

اوصرده قره پچه سردار اردوسنده بولندیغندن .
 پاشا عمر آغادن لسان بیلیر مناسب بر آدم ایستدی .
 سرحد غازیلرندن عثمان نامنده برینی عمر آغا توصیه

ایتمکله پاشای غازی تنہاجہ یانہ چاغردی . الینہ یوز
 آلتون ایله آلتی بیک آچقہلک برتیمار احسان ایلدی .
 فرنک قیافتنه گیره رک دشمن اردوسنه کیتسنی و تہیئہ
 ایتدیگی مکتوبی برمناسب یرہ بر اقسنی توصیہ
 ایتدی . آدن صکرہ عثمانی خلق ایچندہ حضورینہ
 جلب ایله « سنی سردارہ گوندرہ جگم . واصل
 » اولنجہ قلعه نك حالی مکدر اولدیغنی سویله .
 « دشمن بورادہ قشلامق تدارکنده در . بش اون
 » گونه قدر یتشمز لر ایسه حال مشکل اولور . اگر
 « مکتوب صورار ایسه دشمن الہ گیرمک قورقوسندن
 » ویرہ مدک ، بوراسنی شفاهاً بیان ایت . شاید
 « طوتیہ جق اولورسه ک کندیگی آلتی بیک غروش
 » قدر بدله کس . اوپارہ بی ویرز ، سنی قورتاریرم .
 « دیہرک گوندردی .

فأضی درکہ : « مگر عثمان مأمولک فوقده
 » غیرتلی برغازی ایمش . پاشادن آلدیغنی امر
 « اوزرینہ همان اوگون چیقار . مکتوبی بریرده

« براقصہ قناعت ایدہ مز . دشمن قرہ قوللرندن
 « مخصوصاً کچمگہ چالیشیر . برسولتاتاہ جعلی اولہرق
 « منازعہ یہ طوتوشور . مکتوب جیندہ بولندیغندن
 « چپکنی بر معرفتہ اوغر اشدیغی سولتاتہ قایدیرر .
 « کندی غایت چویک بردلی قانلی اولغسہ منازغہ
 « میدانندن قاچار . سگتوار یولنہ طوغری گدر .
 « گجہ ایریشنجہ اورمانلر آراسندن ینہ گلیر . قلعہ یہ
 « داخل اولور . گلوبدہ بر تفصیل کیفیتی پاشاہ
 « بیان ایتدیگی زمان مجلسندہ حاضر ایدم . غازی
 « مرحوم فوق الغایہ ممنون اولدی . و بو اثر مہارتنک
 « ظہورندن صکرہ عثمانی خواص منتسببندن عد
 « ایدرک بردہا یانندن ایرمدی .

سولتات ایسہ چپکنی قایدیغی گبی جیبنی
 قارشدیرر ، مکتوبی بولور کمال مسرتلہ ایمراطورہ
 گوتورر . ایمراطور یانہ ترجمان دعوت ایدر .
 مکتوبی النہ ویرر . ترجمان ورقہ یہ بر کرہ گوز
 گزدیردکن صکرہ بومکتوبک حسن پاشا طرفندن

سردارہ کوندردیگی و ایچندہ پک مهم مواد اولدیغی
 جهته میدانده او قونمسی جائز اوله میه جغنی ایمپراطوره
 بیان ایلدیگندن، چادری خلوت ایدر لر . مکتوبی
 او قور لر . مالی ایمپراطوره فوق الغایه موجب دهشت
 اوله زق ماتیوشی و محرم خاصی اولان وزیر اسنی دعوت
 ایدر . مذاکره یه باشلار لر . نهایت عمر آغا اسیر لر له
 هر نه کوندردی ایسه جمله سنک صحیح چیقدیغنه
 و سردار گلزدن اول اردونک اطرافنه بر خندق
 چویرمک لازم گله جگنه قرار ویر لر . و گویا
 بو مکتوب اللرینه کچما مش اولسه حالدری پک مشکل
 اوله جغندن آیندری اوزره پاپانک همت روحانیه سنه
 بیوک بیوک آشکر لر له برابر مکتوبی طوتوب گتیرن
 سولتانه دخی پک زیاده اکراملر، التفاتلر ایدر لر .
 بری طرفدن پاشای غازی وقعه نك تفصیلاتی
 خبر آنجه مکتوبک دشمنجه حاصل ایتدیگی
 تأثیراتی او گرتنک ایچون منتسب جدیدی اولان
 عثمانی بر قاج غازی ایله مأمور ایتدی . گتدی لر ،

قلعه جوارنده ایکی اسیر طوتدیلمر . حضورینه
گتیردیلمر . پاشا بونلری « ایچکزده بزم چوق
دوستمز واردر . حالکزدن تمامیه خبردارم . اگر
یالان سویلر سه کز سزه اشد عقوبته جزا ایدرم .
مقدمه سیاه استنطاقه باشلایه رق اردودن حوادث
سؤال ایتدی . اسیرلر مکتوب قضیه سنی ، اردونک
اطرافنه خندق چویرمک ایچون دلال ندا ایلدیگنی
و مجارلرک چادرلرینی براقه رق اطرافه طاغلقلرینی
حبر ویردیلمر . پاشا مجارلرک فرارینی ایشیدنجه
سروردنن آغلامغه باشلادی . فقط در عقب طرزینی
تحویل ایله دسیسه سنک تأثیراتندن بردسیسه ده
اختراع ایدرک ، مجارلرک گویا کندیله متفق اولدقلرندن
طولای گتدکلرینه پک زیاده ملال ایلدی . بو حواده
اینانمیه جق اولدی . تکرار تکرار اسیرلری استنطاق
ایتدی . مجار چادرلرینک یغما اولندیغنی کندی
گوزیه گوردکلرینی متعدد یمنلرله تأمیر ایدرک
سویلدیلر . پاشا اختیار ایتدیگی جعلی حدتله

« گتیردکلری قره خبره مکافاتاً » بونلری اعدام
ایدیگنر ! « دیهرک حریفلری جلاده تسلیم ایلدی .
قره عمر آغا بر معتاد اسپرلری جلادالندن
قورتاردی . مجاز ساییسلرینک آراسندن کچردی .
« ایمپراطوره بندن سلام ایدک ! مجارلر اردودن
« طاغدیبلر ایسهده بوجوارده درلر . حتی گوردیگنر
« عسکر آنلرله گلدی . مکتوبی گوتورن آدم
« قاقمش ، البته کیفیتی سرداره خبر ویرر . یینه
« اسکندر کتخدانک و بلسکه مجارلرک فرارینه بناء
« بالنفس سردارک گلمسی مقرر درر . غافل بولنمسونلر »
سوزلریله اسپرلری فرار صورتنده صالیویردی .

حریفلر اردولرینه گیدرک گوردکلرینی عرض
ایتدیبلر . ایمپراطورک تلاشی برقات دها مزداد
اولدی . عمر آغایه خیردعالر ایلدی . و ماتیوشله
بالمذا کره سردار یتشمه دن قلعه نك ضبطنه چاره
اولق اوزره یایدقلری خندقك کنارینه براییکی
گونک ایچنده اوتوز بش قدر طابیه انشا ایدرک

قیرہ اوزرینہ گجھلی گوندزلی بش آلتی بیٹ گنہ
آتمغہ باشلادیلر .

قلعہ ایله اردو بودرلو مبارزات وتدایر ایله
استحصال غلبه یه چالش مقده اولسون، بری طرفدن
قره پچه اولکی مکتوبی دشمن اردوسنه بر اقدقندن
صکره طوغریجه سگتواره گیدر واوراده بولنان
یکچیری او طه باشیلرینی یاننه آله رق سردار اردوسنه
عزیمتله یمشچی حسن پاشانک حضورینه چیقار ،
قلعہ نك حالی مکدر اولدیغنی و امداد اولنمدیغنی
صورتده قیرہ الدن گتدکن بشقه گرك ساحل
وگرك اردوجه پک بیوک محظورلر توجه ایلیه جگنی
بیان ایلر . بونک اوزرینہ سردار اردوده بولنان
امرابی حضورینه جلب ایله قیرہ یه امداد ایچون
چاره تحرری ایدر ایکن جلالی بوزندیسی بر طاقم
حشرات ینه سفر وقتی کچدیگندن وهوانک برودتی
جهتیه عسکر سوقنک امکانسزلغندن بحت ایتمگه
باشلاینجه یمشچی حسن پاشانک نخوت جبلیه سی

حرکت ایدرک عموم عسکر تخلف ایتسہ بیلہ
 کندیسى دائرہسى خلقیہ قنیرہنک امداداینہ
 گیدہ جگنہ یمین ایلدی . عسکری چارہسز اتباع
 ایتدیلمر .

سردار اردوسنک سگتوارہ یتشدیگی صرہده
 ایدی کہ قنیرہ طرفلرنده برشدتلی صوغوق ظهور
 ایلدی و - اوچ آیدن بری هواده برپارچه بلوط
 گورلماش ایکن - بردن برہ سیل بلاگی یاغمور
 یاغمغہ باشلادی . همان اوگون آقشام اولنجہ
 برودت برقاندہا تکثر ایدرک یاغمور قارہ تحوّل
 ایلہ اوچ گون، اوچ گیمجہ آرقہسى کسملدیگندن،
 دشمن عسکری کوبکلرینہ قدر قار ایچندہ قالمشلمر
 ایدی . بونگله برابر ینہ غیرتی الدن براقدیلر .
 بالعکس مصیبتلری زیادہ لشدکجه آنلرده اقدامی
 زیادہ لشدیردیلمر . آتشی بردرجہ تزیید ایتمشلمر
 ایدی کہ فائضینک قولنجہ « گویا کہ کثرت برودتدن
 طوپ آتشیلہ ایصنق ایسترلر ایدی . »

بوصر دده سردارک دخی سگتواره گلدیگی
 آرالرنده شایع اولمغله و برودت گتدکجه زیاده -
 لشهرك ال آياق طوتمقدن قالمغله، عسکر طاقمی
 گروه گروه فراره یوز طوتدیلمر . ایمپراطور
 برطرفدن فراریلمری اعادهیه جالیشیر و برطرفدن
 دخی طوپ بارگیرلمی - مقدما پاشانک تدیری
 ایله طاغیلان - مجارلر گوتورمش اولدقلرندن،
 طوپلمری نقل ایتمک ایچون حیوان تدارکیسه
 اوغراشر ایدی .

پاشای غازی طوتدیغی اسیرلردن بو حالی خبر
 آنجه غزات آراسنده اڭ زیاده معتمدی اولان
 عمر آغایی اوچ یوز فدایی ایله دشمن اردوسنی
 باصمغه مأمور ایتدی . فائضی دیرکه : « مرحوم
 » درویش مشرب بر ذات اولهرق، ادخار امواله
 « هیچ بر وقت رغبت ایتمدیگی گبی، گرك کند -
 » یسنک و گرك معیتنده بولنانلرک خدماتنه مکافات
 « ایستیهرك دولت علیهیه بار اولمغی دخی آداب

« عبودیتہ منافی عدایتدیگندن، عمر آغایہ حرکات
 « فداکارانہسنہ مقابل وعد ایدہجک برمال بولہ -
 « مدیغندن، ودولتجہ آنکچون برمسند استحصالی
 « استدعایہ دخی قیشہمدیغندن کندی آرپہلغی
 « اولان ودارہسنک تعیشی آنک حاصلاتنہ
 « متوقف بولنان پچوی سنجاغنی مومی الیہ
 « خدمتک بدلندہ توجیہ ایتدیرمگہ عہد ایتدی.»
 عمر آغا مأمور اولدیغی اوزرہپاشانک بایراغنی
 النہ و تعین اولنان اوچ یوز یگیدی یانہ آلہرق،
 دشمن متریسلرینہ طوغری بر هجوم گوستردی .
 بونئر متریسہ یاقلاشنجہ قلعهدن ذاتاً مہیا اولان
 طوپلری اللہ اللہ صداسیہ دفعہ آتشدیلر. دشمن،
 اوزرلرینہ یاغان گلہلرک تاثیریلہ ہرج و مرج
 اولدیغی صرہدہ، عمر آغا برنجی مترسی باصہرق
 آندہ موجود اولان طقوز یوز کشی پی ایچلرندن
 بر آدم قورتلماق شرطیہ دفعہ قلیچدن گچردی .
 و متریسدہ بولنان اون ایکی طوپایلہ آنلرہ کفایت

ایده جک قدر جبخانه‌ی ضبط ایلدی . امپراطور
دشمن اردوسنک هیئت عمومی‌ه‌سنی بر طرفدن
طوپلرک آتشی و بر طرفدن عسکرک خارجه
هجومی گورنجه چادرلرندن طشره چیقیدیلر .
سگتوار یولنده بر مناسب موقع طوتدیلر . عاقبت
حاله انتظاره باشلادیلر . پاشا مرحوم بو اثر
موقیتی گورنجه خارجه بولنان غازیلرک
امدادینه بش یوز یگیت ده‌ا گوندردی . کندی
دخی صباح نمازینی قیله‌رق سگتوار قیوسنک
اوست طرفده قرار ایله گرك میری و گرك کندی
خزینه‌لرنده نه قدر پاره موجود ایسه یانه جلب
ایدرك، اسیر و گله گتیرنلره ایثار ایتمگه باشلادی .
دشمنک شاشقینلنی و خارجه بولنان سکر یوز
دلاورک اقدامی بر درجه‌ده ایدی، که نعمانک قولنجه
پاشانک حضورینه یغیلان گله‌لر تخمیناً اون سکر
بیگه بالغ اولمش ایدی .

او حالده پاشای مجاهد وقعینی بر عریضه

مخصوصہ ایلہ سردارہ بیلدیردکن صکرہ، قلعہ دہ
 یالکز آلتی یوز کشی ترک ایدرک، عسکرک بقیہ سنی
 یانہ استحباب ایتدی . بالذات دشمن متریسلمری
 اوزرینہ یوریدی . دہا پاشا متریسلمرہ وارمہ دن
 طوپچی باشی قرہ پنچہ قارشوسنہ ورود ایلہ دشمنک
 قرق بش بیوک طوپی ضبط اولندیغنی اخبار
 ایاشدر .

فائضی مرحوم دیرکہ : « سکز یوز کشینک
 » برقاچ مترسی باصق واون سکز یگرمی بیك
 » دشمن اعدام ایلك وقرق بش طوپ ضبط ایتمک
 » گبی مئر عظیمہ یہ موفقیتی اصحاب گزین زمانلرندن
 » بری مثلی گورلماش برملحمہ کبرادر، کہ پاشانک
 » برکت خلوص نیتیاہ ظہورہ گلشدر . »

پاشا مرحومک هجومی اوزرینہ همان اوگون
 متریسلمرک کافہ سی ضبط اولندی . ایمراطور ایسہ
 سگتواردن سردار اردوسنک ظہورینہ منتظر ایدی .
 اطرافہ گوندردیگی آدملر او طرفدن گلیر گیدر

کیمسه اولدیغنی خبرویرنجہ حسن پاشانک دسایسنہ
 آلدانوبده متریسلمری ترک ایتدیگنہ برندامت شدیدہ
 ایله پشیمان اوله رق، عسکرینی یانہ جمع ایله سواری
 وپیادہ سنی درت قات اوزرینہ ترتیب ایدرک. عسا کر
 اسلام اوزرینہ یاردلی قوردگی بر شدتلی هجوم
 دها گوستردی .

پاشای مجاهد بو هجومک اماراتی گورنجہ، گرك
 قلعهده و گرك یاننده بولنان طوپلری دشمنک
 گله جگی طرفه حواله و غزات اسلامی برچوق
 مشوق و مؤثر سوزلرله مجاهدیه تحریک ایدرک،
 مهاجملری بر متانت رستم پسندانہ ایله قارشیلدی که
 دشمن عسکری اسلام اردوسی ایله چاریشیر چارپشمنز
 قایه یه اورمش طالغہ گی، پراکنده و پریشان اوله رق
 گرویه رجعت ایتدیلمر . عسا کر اسلام ایسه همان
 تعقیبه مباشرتله قیرہ صحراسنی انسان لاشه سندن
 بر اولو مزارستانه بکزتدیلمر . ینه نعمانک روایتجه

اوگون پاشا حضورینہ گتیریلان کلدر اوتوز بیگدن
متجاوز ایدی .

پاشا بر طرفدن اسیر وکله گتیرن غزاتہ
احسان ایدر و بر طرفدن - دشمنک کثرتندن
احتیاطاً - کندی طرفندن امر گتمدجہ چادیرلرہ
گیرمامسنی عسکرہ تنبیه ایچون اطرافہ آدملر
طاغیدر ایدی .

دشمن ایسه بومغلوبیتبیه چاردرلرینہ صوقیہ رق -
حیران حیران بر تدبیر تحریسیلہ مشغول ایکن ، پاشا
طوپجی باشی بی جلب ایله ایمپراطورک چادرینہ گله
ایرشدیرلمسنی اکیداً تنبیه ایلدیگندن ، قره بچه همان
قلعه یه عودتله شاهین طوپی بر آتشدہ . گله سنی
تاچادیرک تپه سنه اوردردی . گله نک تأثیریه
ایمپراطور توابعندن خیلی آدم تلف اولمش ایدی .
بونک اوزرینہ ایمپراطوری . امراسی بر آتہ
بندیردیله . و « ایش ایشدن گچدی . عثمانلی

گچد طرفلرینی ضبط ایدر ایسه بزه نجات ممکن
دگلدرد « دیهراک فراره سوق ایلدیلر .

او یوز بیگلرجه آدمدن مرکب اولان قوجه
اردو ایسه. صحراده یولنی غائب ایتمش چایلاق آلابی
گبی اوبک اوبک اوتیه بری یه طاغلمش ایدی .

ایمپراطور یوز کشی ایله آنجق جاتی خلاص
ایده بیلدی . اردوسنده بولنان طویلر ، عموم
جبخانه، عموم ذخیره ، خزینه سی ، تخت وتاجی
یرلو یرنده قالمش ایدی .

پاشای مجاهد صلوة عصری ادا ایتدکن
صکره، عمر آغا ایله سرحد امراسندن مصلی بگی
اوج بیگ کشی ایله دشمن اردوگاهنک ضبطنه
گوندردی . وَ اعدانک کوکنی کسمدکجه چادیره
گیرمک وَ غنیمت المقدن اجتناب اولنمسنی قطعاً
امر وتاییه ایلدی. بونلری متعاقب قنیره جوارنده
بولنان یوللرک هر برینه ایکی بایراق عسکر تعینیه
آهسته آهسته گتملرینی و دشمندن کیمه راست گلیرلر

ایسه قیرملرینی و آرقه لرنده آدم براقوب ایلرویه
کچیرملرینی توصیه ایتمش .

بو سردهده اقشام تقرّب ایتمگله پاشا مرحوم
اوگونکی وقعه یی دخی سرداره اعلام ایدرک، نمازی
ادا ایتدکن صکره ینه قلعه یه عودت ایلدی .

عمر آغا و موصلی بک فرقه لری یاتسو وقتی
اردوگاهه واردیلر . و اطرافی ضبط ایدرک بیوک
بیوک آتشلر احراقیله وصوللرینی قلعه یه اخبار
ایلدیلر .

ایرتسی گون صباح اولنجه پاشای مجاهد نماز
وقتی قهرمان واری سوار اوله رق ، کال دبدبه
وسطوته اردوگاهه عزیمت ایتمش ایدی . غازیلر
نبریک ایچون ال اوپدیلر . کندی دخی جمله سنه
خیر دعالر ایلدی . دیوانی صاودقدن صکره ایمپراطورک
اوطاغنه عزیمتله ایچر و گوردی . گوردی که بری آلتون
و بری گومشدن مصنوع ایکی قفس ایچنه برتخت
عالی قورلمش ؛ قفسلرک هر پارمقلغی اوزرنده برر

مجوہر وار ایدی، کہ ہربری بر مملکت خراجی دگر ایدی . تختک اطرافہ قرمزی قطفہ اورتولی اون ایکی صندالیہ دیزلمش ایدی، کہ ہر برینک صاچاقلری انجو و صرمہ ایہ اورلمش ایدی . تختک پیشگاہندہ آلتی ذراع طولندہ غایت مزین و مصنع بریمک سفرہسی وار ایدی .

پاشا مرحوم بوطنطنہی گورنجہ شکرانہ فتح اولہرق ایکی رکعت نماز قیلدی . و حضارہ خطاباً « بوقدر عجز مزالہ برابر بویلہ بر فتح مبینہ مظہر یتیز » مجرد جناب حقک عنایتی و رسول اکرم « افدمزک معجزاتی برکتیدر . خلوص نیتلہ » چالشر و سردارہ - ولو بنم گبی بر عاجز اختیارہ » اولسون - انقیاد اولنور ایسہ جناب حق « اسلامدن نصرتی بروقت دریغ ایلنز » سوزلریلہ آغلایہرق . یانندہ بولنان مجاہد لری تحریص و تطیب ایتدکن صکرہ، ایمراطورک تختہ بر قلیج اوردی ، گچدی، اوزرینہ او طوردی . امرانی دہ اطرافدہ کی

اسکمه لرد اقعاد ايله اڭ اوّل ايمپراطورک چادرينه
 کيملرک گيرديگني استفسار ايلدى . اوچ يگيچرى
 ايله، دوت سرحدلى ايلرو گهزک، بو خدمته
 کنديلرينک موفق اولدقلرينى عرض ايتديلر .
 پاشا مرحومک ايسه کرمى کرامتنه معادل اولد-
 يغندن « بو چادرده جبخانه دن ماعدا نه قدر اشيا
 » وار ايسه سزگدر « ديهزک اويدى مجاهدى
 برلاقرديسى ايله آن واحده کندينى دائره سييه
 برابر ساتون آله بيله جک قدر ثروته مستغرق
 ايلدى .

کندى چادرده اوتورر ايکن نائل اولديغى
 غزاي غراده اڭ بيوک معينى اولان قره عمر آغايه
 سبقت ايدن عهدى وجهله بچوى سنجاغنى توصيه
 ايله معيته اوچ بيک کشى ويردزک بوزغون دشمنک
 تعقيبنه مأمور ايتمشدى . بوفرقة ممتازه گتديلر ؛
 اڭ اوّل [پاوليت] گچيدنده دشمنک حدسز حسابسز
 يوک عربهلرينه راست گلديلر، که جمله سى اموال

وارزاق ایله مالامال ایدی . یوکده خفیف بهاده
 آغیر اولان اشیایی اغتنام ایتدیلر . البیسه گئی ،
 ارزاق گئی ، آغیر شیلره دونوب باقمغه بیله تنزل
 ایلدیلر . بونی متعاقب صویي کچهرک ، دشمن عسکر -
 ینک دوکوندیسنه هجوم ایتمگه باشلادیلر . هانکی
 فرقدیه تصادف ایتدیلر ایسه هان بایراقلرینی آتوب
 اوکلرندن قاچرلر ایدی . نفرات و آحاد ناس
 مقوله سندن ماعدا یالکز ضابطان ومعتبراندن
 آلتی بیك دشمن تلف ایلدیلر . طوتدقلری
 اسیرلرک ایسه عددینی جناب حقدن بشقه کیمسه
 یلر ایدی .

طوتیلان اسیرلره سبب انهزام صورلدجه
 حسن پاشانک سرداره گوندردیگی کاغذ اله
 گیردکدنصکره درونلرینه بر خوف مستولی اولدیغنی
 وگوزلرینه خیالات گئی یشیل باشلی ترکلر گورینه رک
 قلعه ده کی عسکر اوزرلرینه هجوم ایتدکجه آنلرک
 دخی برابر هجوم ایتدکلرینی سویلرلر ایدی .

(بوروایتک نقلدہ فائضی و نعیمای و پجو متفق -
الکلمہ درلر .)

پجویلمینک عمر آغانن نقل ایتدیگنه گوره ذکر
اولنان فرقه دشمنی تعقیب ایدر ایکن اوتدهده بریده
بریره جمع اولمش برطاقم عسکر گوردرلر ایدی . که
کندیلمینه تعظیماً جمہاسی بردن اوتوردقلری یردن
قالقارلر . باشلرندن شابقہلرینی چیقاریرلر ایدی .
عسا کر اسلام ایسه مفظور اولدقلری مروت
ومرحمت جلیلہلری اقتضاسنجہ زبونکشلگہ تنزل
ایتمہرک ، اومقوله عجزہنی حاللری اوزره ترک ایدر
وایبروده دینج دشمن تحریرسنہ گیدرلر ایدی .

بوملحمہ کبرادن غزات اسلامک فرداً بعد فرد
نائل اولدقلری خزان غنیمتدن ماعدا ، یالکز میری
ایچون قرق ایکی پازہ بیوک و بیگہ یقین کچوک طوپ
وخمبارہ ایله بش شاہی ضربزن ، یوز اون درت
بیگ تفنک ، اون قدر کولنک ، براوقدر چاپا .
گوزہک ، اللی قدر مکمل اوطاق ، اون بیگدن زیادہ

عادی چادیر وَ حدسز حسابسز طبل و علم وَ صندوق
 وَ عربہ وَ قاعدہ بولنان اہالی وَ عسکری برسندہ ادارہ
 ایدہ جک ذخیرہ وَ مهمات ضبط اولنمش ایدی . حسن
 پاشا مرحوم بتون اردو ایلہ ایکی آی گیجہ گوندز
 چالیشہرق ذکر اولنان غنامی قلعهیہ آغہ کوچ
 حال ایلہ موفق اولہ بیلدی .

غازی مرحوم ایشدرینی اکالدن صکرہ
 [شقلویش] ده سردار ایلہ ملاقات ایدرک ہرنہ
 عرض ایتدی ایسہ قبول ایتدیردی . یالکز
 یشجی حسن پاشا « سنک گی مجاہد بر ذاتک
 » آرپہ لغنی نصل بشقہ سنہ ویردم « سوزیلہ پچوی
 سنجاغنی عمر آغایہ توجیہ ایتک ایستمدی . یرینہ
 کوستندیل سنجاغنی تکلیف ایلدی . پاشا ایسہ
 عنقا مشربانہ بر استغنا اظہار ایدرک « بن پچوی بی
 » عمر بندہ گزہ توجیہ ایتدم بکا آرپہلق لازم
 » دگل . اکر عرضم رد اولنور ایسہ منکسر
 » اولورم . کوستندیل سنجاغنی ده قنیرہ غزاسندہ

« خدمتی سبقت ایتمش بر بنده گزه ویرمک مراد
 « دولتگزار ایسه مصلی بک اویله بر احسانه لایق
 « اولمشدر » دیهزک طلبنده اصرار ایلدیگندن،
 پچوینک عمر آغایه وَ کوستندیلک مصلی بگه توجیه
 امرلری یازلدی . وَقیره دهده محصور قالان سائر
 غازیلره بشر آچه ترقی احسان اولهزق . استحصال
 ایتدکلری غنیمت عظیمه نك اوزرینه بویله بر احسانه
 مظهریت کماة مجاهدینک مسرت و غیرتلرینی قات
 قات مزداد ایلدی . یشجی حسن پاشانک انهرامی
 وَ استونی بلغراد گبی قوجه بر قلعه نك استیلایه
 دو شمسئ خبرلری استانبوله عکس ایتمکله، گرك
 سرای هایون وَ گرك دیوان دولت بر ماتم شدید
 ایچننده ایکن، حسن پاشانک موفقیت جایلاه سی
 بشارتی گلنجه، اودر جهده شوق و سروری موجب
 اولمش ایدی، که بیانغی پای تختده هر خانه بر عالم
 شهر آیین حکمنه گیرمش ایدی .

عواطف سلطنت سزیده دن غازی مرحومه

بو خدمتہ مکافاةً رتبہ وزارت توجیہ اولندی .
 خط ہایون ایله وزارت توجیہی قانون عثمانیجہ
 معتاد دگل ایکن، پاشانک قدرینی تجیلاً انواع
 التفاتی حاوی برده خط گوندردلی .

بوخط تاریخ عثمانیدہ مثالی پک نادر گوریلان
 تلطیفنامہ لردن اولدوق . سرای ہایونک درجہ منونیتہ
 دلالت ایلدیگی ایچون عیننی زیرده نقل ایلدک :

« الحمد لله الذي فضلنا على كثير من عباده .
 « المؤمنین . وَفَوْضَ الينا مقالیده مصالح المسلمین ،
 « والسلام على سيد المرسلین (اما بعد) سنکه قنیرده
 « بگلمر بگیسی اختیار قولم و مدبر وزیرم حسن
 « پاشا سن ! بوسال فرخنده فالده رهمون اقبال توفیق
 « ذی الجلال . اامت محمدہ یاور اولوب ، ایلدیگک خدمت
 « سدده علیایه عرض اولنوب ، سعی بیدریغک مشکور
 « و نامک نیک نامان دفترى سلکنده مسطور
 « اولمشدر . بر خوردار اوله سگ ! سکا وزارت
 « ویردم . و سنکله محصور اولان قوللر مکہ : مقتضای

« ترتیب سلطنت ایله معنی اوغلارمدر . یوزلری
 « آغ اوله ! ملحوظدن زیادہ چالیشوب جان وباشلرین
 « دین اوغرینہ و بزیم یولیمزده دریغ ایتمدیلر .
 « و مقدور بشر اولان سعی جمیلی گتوروب راه
 « حقدہ عظیم چالشمشیر . آب و آتش آراسندہ
 « کاه غریق و کاه حریق اولمقدن پرهیز ایلیوب،
 « برج و بندہ تعین اولدقلری محلدن آیرلما مشیر .
 « و کاه نبرد گاہه چیقانلری کفاری قاچیروب،
 « و جنکچیلرین قیروب، یورویش ایلدکلرنده جیوش
 « آهن پوشلرین گریزان و اموال غنایمی ریزان
 « ایلمشیر . بارک الله فیہم . بوندن بویله دخی سنک
 « امرگہ رام اولوب، ہر نہ خدمت تکلیف ایدرسہک
 « اداسنہ دقت و اہتمام اوزرہ اولہ لر . سکا اطاعت
 « و انقیاد اوزرہ اولدقلری بنم رضای ہایونمہ
 « سبدر . بوپند نامہ می غازی قوللرم محضرندہ
 « او قویوب (اطیعوا اللہ و اطیعوا الرسول و اولی الامر
 « منکم) معنای شریفنی آنلرہ بیلدیرہ سین ! سنگاہ

« محاصره ده اولان قوللریمه ویردیگنک ویرگو جمه
 « مقبول هایونم اولمشدر . جمه کزلی حق تعالی
 « حضرتلرینه اصمردم . »

فائضی دیرکه « برگون پاشا مرحومه گتدم .
 چهره سنده اودرجه ده علامت ملال وار ایدی . که
 قنیرده محاصره سنک ائک مخاطرده لی زمانلرنده بیله
 کندینی اوگونک اونده بری درجه سنده محزون
 گورمامش ایدم . بو حالنی نعوذ بالله تعالی درسعا .
 دتجه بروقعده حدوشنه حمل ایتدم . سبب کدرینی
 صوردم . جوابنده « دهانه اوله جق ! قنیرده
 « ایتدیگمز جزوی بر خدمته مقابل بزه وزارت
 « ویرمشدر . وخط هایون گوندرمشدر . حال بوکه
 « قانونی سلطان سلیمان مرحوم مقبل ابراهیم
 « پاشایی تفویض تام ایله وکالت مطلقه سنه تعیین
 « ایتدیگی زمان یدینه یالکز بر منشور اعطا
 « ایلشیدی . پیاله پاشا مرحوم سلطان سلیم
 « حضرتلرینک دامادی بولندیغی و محاربات بحریده

« کافہ ملوک نصارانک دوناملرینہ غلبہ ایتک
 « و ساقیز فتحہ نائل اولمق گبی برچوق موفقیتلری
 « گوزلدیگی حالدہ، کندیسنہ وزارتی چوق
 « گوزمشلر ایدی . خلیفہ اسلامک خطّ ہایونی
 « قنیرہ محاصرہ سی گبی خدمات جزوئییہ مکافات
 « اولمغہ باشلادی . و دولت علیہنک وزارتی بنم
 « گبی قوجہ مش فرتوتلرہ قالدی . بوکا تأسف
 « ایتیمیدہ نہیہ آجیہیم ؟ » دیمشیدی .

« مرحومک شان سلطنتہ اودرجه رعایتی وار
 « ایدی، کہ تلطیفات دولتی کندی نفسندن بیہ
 « قصقانیردی . حاصلی بززمانمزدہ اودرجه شجیع،
 « اودرجه دقایق حربہ واقف . اودرجه مدبر،
 « اودرجه کریم، اودرجه غیور، اودرجه حلیم،
 « و بو قدر مکارم اخلاقیہ برابر اودرجه متواضع
 « برذات گورمدک . »

رأی عاجزانہ مزہ قالیرسہ فاضی نک حسن
 پاشا مرحوم حقندہ اولان مدیحی مع زیادہ

شایسته در. خصوصیه غازی مشارالیه شمذیکی گبی،
 فن حربك ترقیدار اولدیغی برزمانده بولنمیه رق،
 استعمال ایتدیگی بونجه دقایق عسکریه و دسایس
 حربیه نی کندی تجار بندن استحصال ایتمش ایکن،
 نائل اولدیغی مظفریت جلیله یه دائر عالمک تواریخ
 عسکریه سنده اک شانلی برنام براقان اعظم مدن
 معدود اولق لازم گلیر .

مع مافیه بوخصائل علیای عسکریه نی ملتمزك
 مشهود اولان ذوات معدوده سنه منحصر ظن
 ایتاملیدر . چونکه افراد ملت تابع اولدقلری
 دین مبین محمدی اقتضاسنجه امر جهادده بذل
 مقدوری سرمایه سعادت دارین بیلدکلری گبی،
 طبعاً دخی شجاعت مفرطه و اطاعت مشروعه
 و جفا کشک و سلاح شورلق و غیرت وثبات گبی،
 عسکرلگه لازم اولان مزیاتک کافه سنی جامع
 اولدیغندن و خصوصیه دمبدم کالات و معرفتی
 ترقیدار اولان مکاتب شاهانه و اردوی هایونلرک

تحصیل و تجربہ دہ حاصل ایتمکدہ اولدینی ملکات
 راسخہ جہتلیہ شجاعت عثمانیہ یہ معلومات عسکر یہ
 ایلہ برقات دہا قوت گلدیگندن، قنیرہ سردار
 و محافظلرندن ظہور ایدن خوراق عادات شمڈیکی
 ضابطان و نفراتمزدن دخی ظہور ایده جگی و دائماً
 ظہور گلدیگی عسکر مزک حالی بیاندرجه امور
 بدیہہ دندر . ہر نہ قدر عسکر دگلسہ کدہ او صنف
 عالیدن ظہور ایتمکدہ اولان بونجہ ضابطانک
 نہ قیمتدہ بر طاقم اصحاب کمال اولدقلرینی لایقیہ
 تقدیر ایلدیکمزدن و سایہ معالیوایہ جناب پادشاہیدہ
 عسکر لگک ہر جہتتجہ ابدال بیورلمقدہ اولان
 اقدامات جلیہ و ترتیبات نظام پرورانہ آلایلردہ
 دخی ضابطان یتشدیر مکدہ و نفراتک قابلیت
 مجاہدانہ سنی بر سرعت فوق العادہ ایلہ میدانہ
 چیتارمقدہ فوق المأمول بر تاثیر بلیغ گوستر مکدہ
 اولسنہ نظراً، خصائل جلیہ عسکر یہ مزک گوندن

گونه تأسس و ترقی ایدہ جگندہ و اسلاف عظامدن
شہرت جلا دتلی و لولہ انداز جہان اولان
قہرمانلرک حالنہ ہیچ بر وقت غبطہ و تحسراہ
باقدیرمیہ جغندہ شہہ یوقدر .

تم

کتابخانه ابو الضیا

Kemal, Namik
(کمال بک)

عرفان پاشایہ مکتوبی

[مؤاخذات ادیبی شاملدر ۰]

ʿirfān Paşaya mektûb

برنجی طبعی

معرف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک رخصتیلہ

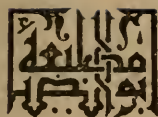
هرحق طابعکدر

قسطنطنیہ

۱۳۰۴

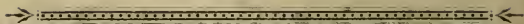
مطبعہ ابو الضیا

(کمال بکک)

عرفان، پاشایه مکتوبی

(مؤاخذات ادیبی شاملدر .)

دولتو افندم حضرتلری !

انتساب دولتلرندن بهردیاب اولمق شرفنه مظهر
اولانلردن دگلسه مده حریت افکار اوزرینه مؤسس
اولان اعتقاد عاجزانه مچه بیان حقیقت ، معارفه و یا
عبودیت احتیاجلرندن وارسته اولدیغندن، آداب
قدیمه جه بو حرکتک کستاخاغه محمول اوله جغنی
بیلکه برابر، ملاحظات آتیه نک عرضنه جسارتدن
بردولو کنیدی آله مدیم :

برمدتدنبری غزته لرده مجموعه عرفان پاشا

عنوانیہ آثار برگزیدہ داورانہ لرنڈن بر مجملہ نشر
اولدیغنی گورمکده و ذات والای مشیرانہ لرنڈنک
مزیات شعر و انشا ایله اشہار آرای کمال اولدقلرنی
بیلدیگم جہتہ اثر دولتلرنیک مطالعہ سنی فوق الغایہ
آرزو ایدرکن کثرت مشاغل ، بو مقصدہ حائل
اولدیغندن ، طولانی حقیقہ متأسف اولمقدہ ایدم ؛
بر آز خالی زمان بولدیغم گبی مجموعہ سنیہ لرنی مسار
عتکارانہ تدارک ایدم ؛ و مشتاقانہ مطالعہ بہ باشلادم .
نیاز عفو دولتلرنی مقدمہ مقال ایدرک شوراسنک
بیانہ جرأت ایدرم ، کہ دہا دیباجہ بی اوقور اوقوماز
آثار آصفانہ لرنی شہرت شایعہ فضیلتلریلہ متناسب
بولہ میہ جنمہ مع التأسف یقین حاصل ایدم ؛ چونکہ
امور مسلمہ دن اولدیغی اوزره ادبیاتک اساسی حقیقتہ
موافقت اولہرق ، بر اثر دہ او شرط موجود اولدقہ
ترینات بدیغیہ و خیالات شاعرانہ ایله اقسام ادبدن
معدود اولہ بیلمسہ نہ امکان یوقدر .

افندمزایسہ دیباجہ دولتلرنڈن « برمدنبروترک

« جامهٔ حیات ایدن ارباب سخندن اکثرینک اثر لری قدر
 « بیلیان و یا مسلك اسلافه معارض اولان نورسیدگان
 « اللرینه کچوب ضایع اولدیغندمی... » عباره سیله
 زما نمزده عالم نشریاته زینت بخش افخار اولان و اثر لری
 خلقک نظر رغبتنه مقرون گورمک شرفنی احراز
 ایدن طرز جدید ادب طرفدار لری قدر بیلامک
 و مسلك اسلافه فضولی معارض اولمق گبی ایکی
 سیئه اینله اتهام بیورمش اولمارینه نظراً تقلید
 اسلافدن عبارت اولان طور معهودی التزام ایتدکاری
 آگلاشیلور . او مسلك مرده پسندانده ایسه
 عرفان مجسم وصفنه بحق شایان بر نحریرک بیسه
 گوزل بر اثر میدانه گتیر مسنه امکان یوقدر ؛ دولتلو
 [سامی پاشا] حضرت لری نک [رموز الحکمى] و ذات
 والالری نک شو و مجموعه لری [بودعوايه] یقینیاتدن
 ایکی دلیل صورتنده گوستریله بیلیر :
 رموز الحکمک ائک اعتنالی یازلمش یری اولان
 [قصیده روحیه] ترجمه سنه امالهء نظر بیورلسون ؛

دہا برنجی عبارتہ سندہ معنا یوق ! حال بوکہ او مقالہ
 شرفک اعظم حکیماسی اولان وحتی معقولاتجہ
 جہانک ہر طرفدہ نہ قدر افضل ظہور ایتمش ایسہ
 جملہ سنہ مرجع طویلان قوجہ [ابن سینانک]
 غایت مشہور و معتبر بر اثرندن مقتبس اولیور . شاید
 خاطر نشان آصفانہ لری اولنامق و اہمہ سیلہ بحث
 ایتدیگم عبارتہ زیردہ عرض ایدیورم :
 « زربفت نگاہ ذوی الابصار دن عری و حفی
 « و ادراک حقیقت و ماہیتی عقول و افہام اولی النہایہ
 « ستیر و حفی بر ورقای علوی سریرت کہ ... »
 نور نگاہی صرمہ لی قماشہ تشبیہ رنگ آشنای
 ادب اولانلر جہ قبول اولنور شیلردن اولمدینی بر طرفہ
 طورسون ، گورنمز یرینہ (نظر قماشندن صوتیش)
 استعارہ سنک استعمالندہ اظافت و ملایمت دگل ، حتی
 عقلمہ موافقت دخی یوقدر ؛ چونکہ نزد دقیقہ دانی
 داورانہ لرنندہ تعریفدن مستغنی اولدینی اوزرہ بر جسم
 ایچون عریباناق نظردن اختلافی دگل بالعکس

مرئیتی موجب اولسوق طبیعی بولندیغیندن، گورنمز
 یرینه لباس نظردن صولمشیدر؛ ذیمک مثلا بر آدامک
 وفات ایتدیگنی « دواى یمانی نوش ایتدی » عباره.
 سیاه بیان ایتک قبیلندن اوله رق، هیچ بر علاقه،
 هیچ بر مناسبتله بلاغت و حکمته توافق ایتمز. هله
 طوی سکنز کله دن عبارت اولان « ادراک حقیقت
 وماهیتی عقول وافهام اولی الهایه ستیر و خفی »
 عباره سنده اوچ حشودن ماعدا معنادن دخی اثر
 یوقدر. بر شیئک ماهیتی عقله مستور اوله بیلیر؛
 فقط ادراک فعلانک قوه فاهمه دن مختفی اولسنه
 دنیاده امکان متصور میدر؟

مساعده سنیه آصفانه لرینه التجا ایله برابر،
 بر ازده مجموعه دولت لرندن بخته اجتسار ایده جگم؛
 ظن عاجزانه مه قالیر اینسه وطنک هر حال و کالجبه
 امید استقبالی اولان نوظهوران عرفایه قیمت ناشناس
 نظریله باقان بر ذات عالیقدرک مجموعه سی زیرده

برقاج نمونه سنی ایراده متجاسر اولدیغم خطئیات ایله
مالامال اولماق لازم گلردی .

— ۱ —

« کیم اولسون ذات پاکک اولیو بده علت تکوین ؟ »

« حییبت سکا وصف گزیندر یا رسول الله ! »

بیتتی نصل موافق ادب عد ایدلم ؟ منخر موجودات

صل الله علیه وسلم افند مزك مسند جلیل لولا کدن

شکایتلرینی ایما ایدر الده بر اثر وارمیدر ؟ یوقسه

خواجه کائنا ته تعلیم حکمت ایتمکده قدما ی ادبانک

صلاحیتلری داخلمده میدر ؟

— ۲ —

« عروج سدره یه عسرتمی وار جسم شریفکده »

« سکا سلم بونه طاق بریندر یا رسول الله ! »

نه دیمک ؟ معراج نبوی نردبانمی محتاج ایدی ؟

اثر قدرینی بیلنر، نورسیدگان سوزلریله تحمیره تنزل

بیوز یلان بندگان دولت‌لرینک مسلك قدمايه
اعتراضمز شو بیت عالی، مشیرانه‌لرنده اولدیغی گبی
برصنعت اوغورینه معنایی فدا ایده گلمک اعتیادنده
بولندقلرندندر.

سیدلرک، سعدالدینلرک، و آنلره مقتدا اولان
ویا اقتدا ایدن بونجه اعظم علمانک بلاغت و اعجاز
قرانی نیین و قواعد ادبییه نی تعیین یولنده تدوین
ایتدکاری کتب متداوله میدانده طوررکن ابن
هانبلرک، انوریلرک، غیر وجیه تشبیهلرینه، صرف
بلاغته مغایر مبالغه‌لرینه تقاید ایتمک المزدن گلمیور!
آرده هیچ بروجه شبه موجود اولمقسزین طبقات
افلاکی زردبانه بگزتمک ایچون بر معجزه کبرای پیغمبری نی
زردباندن حقیق گبی بر حرکت عادیه حکمنه تنزیل ایدن
آثاره، شعر دبه میه جگزه. ادبیات اسلامیه ده پیشوامز
اولان شعرای عرب دخی تشبیهه اعتبار ایدرلر
ایمش؛ فقط او صنعتیه اتباعاً نظم ایتدکاری سوزلر
عنترک :

« وودت تقبیل السیوف لانها »

« لمعت کبارق نغزک المبتسم »

بیتی گبی صحیحاً قوه متخیسه انک طبیعتدن استنباط
ایلدیگی بدایعدن ایش .

دائماً تقلید ایده گلدیگمز بلغای عجمک اعاضمی ده
تشبیه زیاده مائل ایشملر؛ لکن او یولده اختراعاً
میدانده گتیردکاری اثرلر عرفینک :

« دلم چو عشق زلیخا نشسته در خلوت »

« غم چو تهمت یوسف دوید در بازار! »

مفردی گبی طبیعت شاعرانه انک عالم خیالدن اقتباس
ایلدیگی روایعدن ایش .

— ۳ —

« قبول ایتمز علو قدر و شانک شین رداصلا »

« دخیل در گهک غمدن امیندر یارسول الله ! »

بیتمک ایگی مصراعنی یکدیگرینه ربط ایتک ایچون
زنجیری تحرری ایدلم؟.....

۴۳

« نجه محو ایلز عمان احسانک که نیستله »
 « معاصی قطرهٔ مادن کمیندر یارسول الله ! »

سوزی، رضای جناب بنوی به فصل قرین
 وله بیلیر، که خصیصهٔ ذات قدسیلری اولان
 رحمة للعالمین صفت مبارکه سی یالکز شفاعت مرتبه سنده
 اوله رق، محو عصیان منحصرأ ارحم الراحمین جناب
 حقه مخصوص بر احساندر. نه وقت اراده بیو -
 ریلور ایسه ذات آصفانه لر نجه استفتاسی پک قولای
 اولان مسائل شرعیه دندر، که علیه الصلوة افند مزه
 محو عصیان اقتداری اسناد ایتک فقهاً و کلاماً هیچ
 بر قاعدهیه توافق ایده جک، شیلردن دگلدز .

۴۵

قصیدهٔ سخن عنوانلی منظومهٔ دولتلری نفعینک:

« سخن اولدرکه بلا واسطهٔ طبع سائیم »

« اوله مقبول دل نادره سنجان فهیم . »

مطلعمند اولان قصیده سی میدانده ایکن ادبیات
 عتیقه طرفدارلری نزدنده دخی بک قولایاتله نشرینه
 جرأت اولنور شیلردن دکلدز ؛ ظن ایدرم . میدانده
 اولان بیک درلو نقایصندن قطع نظر ، ایچنده بیتلر
 وارکه هیچ معناسی یوق ! مثلاً :

« سخن اولدرکه اوله مصدر حق تعیر »

« لفظ بیگانه صدور اتمه یه پیدا ونهان »

نه دیمک ؟ نهانی لفظ برسخندن نصل صدور ایدر ؟
 برشی سو یلنمدکجه لفظ اولمق و سو ویلندکدن صکره
 نهان قالمق نمکیناندنمیدر ؟ ..

— ۶ —

« نقش اولور طاق معلای سپهره بو سخن »

« شوق دیداری ایدر مهر و مہمی سرگردان »

بیتمه لطفاً بر کرّه امالہ نظر بیوریلورمی ؟ بو سخن

طاق معلاى سپهرک نردسنه یازيله جق؟ کيم یازده جق؟
 سبحان الله! فلکده قلم او طه سیمی وار؟ بودرلو
 او هامی دمی افاعیل و تقاعیله موافقت ایلدیکچون
 بدایعدن عد ایده لم ده ادبیات حرمتنه و ترقی انسانیت
 نامنه اوله رق، تدوین و انتشارینه خدمت ایلیه لم!

غرض مبالغه ایسه فن بدیع میدانده طور یور؛
 معلوم سامی داوانه لری اولدیغی اوزره بدیعده دائر -
 اولان کتب معتبره نك بیاننه گوره «مبالغه -
 مقبولدر؛ اگر عقلاً و عاده و قوعی قابل ایسه .
 بوکنا تبلیغ دنیایر . گوپر یلی فاضل احمد پاشا مر -
 حومک وصفنده نامنی تخطر ایده مدیگم بر شاعرک

« رسطوگی، هر برسوزی بر حکمته برهان، »

« حیدرگی، هر جمله سی بردشمنه آفت ! »

مدیحه سی گبی .

« مبالغه - مقبولدر، اگر عقلاً ممکن و عادتاً

باطل ایسه . بوکما اغراق دینیلیر . « [صبری
شا کرک] [۱] مراد رابع وصفنده اولان

« سنسک او اعجاز نمای ظفر »

« کیم که سنی آگسه دم کار زار »

« دشمنک اولدم گورینور چشتمه »

« کندسی حیدر قلیجی ذوالفقار! »

قطعه سی گبی .

مبالغه - « مدخولدر ؛ اکر بر مناسب توجیه .
ایله اغراق درجه سنه ارجاعی قابل اولماق اوزره
عقل وعادتجه امکاندن عاقل ایسه . بوکما غلوانمی
ویریلیر . « نفعینک برقوناق ستایشنده اولان

[۱] [صبری شا کر] نفعی ایله معاصر و آنک طرزنده
انشاد نظمه قادر بر شانردر دیوانی برنجی دفعه اولدرق
۹۶ سنه سی معرفت عاجزانه مله الجوانب مطبعه سنده
باصدیراشدی . [للطابع]

« طره طاق ورواقی همسر ذات البروج ، »

« خالک پاک آستانی بوسه جای انس و جان . »

هذیانی گبی .

ایسته نظر استخفاف عالیترینه مظهر اوله جق قدر اولسون میدانده ناملری سویلنیلان ادبیات صحیحیه طرفدارلری لسانمزه مبالغه نك مقبول و معقول اولان حدلردن تجاوز ایدوبده مدخول اولان غلو مرتبه . سنه واردرق ، مدرکات بشریه بی اساسندن خراب ایدرجه سنه ادبیات نامنه برجهان وهمیاتک وجودینه میدان ویرلامسی آرزوی خالصانه سنده درلر .

- ۳۷ -

بوتشبییه و مبالغه مسئله لری لسانمزه ادبسی یئنده موجود اولان اختلافک ال بیوکلرندن اولد .
 یغیچون او خصوصیه ایگی مثال ایله بعض ایضاحات عرضنه جسارت اتمک ایسترم :
 معلوم سامیء داورانلریدرکه لسانمزه نظماً نفی

وَنَثْرًا وَيَسِي الكَيْبِيَّوَك اديب عد اولنه كمشدر ؛
 حقيقت حالده دخى شيوؤ افاده وَقَدْرَت تخيلجه
 مرحوملرك جمهليه رجحاننى انكاره مجال يوقدر ؛
 حال بويله ايكن نفعينك ديواننى آچييورز ابتداسنده :

« عقده سر رشته راز نهانيدر سوزم ؛ »

« سلك تسبيح در سبع المثانيدر سوزم »

بىتى گوزي-ورزكه مناسبتي مناسبتر تشبيهدن
 تشبيهه انتقال جهتيه ساعتلرجه اتعاب افكار اولنسه
 مجموعندن برمعنا استخراجنه امكان گوزيله ميور !

ويسينك اشهر آثارى اولان [سير] نى تتبع

ايليورز ؛ صحيفه اوليسنده شو مقدمه گوزيليور :

« ديواجه طرازان صحايف آثاره خفى دكلدركه

« اول خاتم يمىن رسالت وخاتمه شرفنامه نبوت صلى الله

« عليه وسلم جنباتك اخبارى بيانده سر رشته تاليقه

« چكيلان جواهر كلمات ، يعنى مجلدات كتب مبسوطه

« حاوى اولدينى نوادر معجزات وملاحيم وغزوات اگر

« مضبوط حافظهٔ روات ثقاء اولدینی اوزره مجموعهٔ
 « دورنك اوراق لیل ونهاره ثبت اولنسه ایدی؛ هنوز
 « تباشیر صباح الخیر ولادتلی انوارندن برزده وصف
 « اولخدین شیرازهٔ اوراق مؤلفاته ابریشیم زرتار ایام
 « کفایت ایتیدی .. »

دقت بیورلسون که مبالغه ایچون آردده بتون -
 بتون منطق غائب اولمش؛ زیرا (اوراق دورنك لیل
 ونهاره کنجایشیدیر) اولیان وقایع، کتیب مبسوطیه
 صیغیشه بیلک ظرفک احاطه ایدمه جگی برشیئی
 مضر و فک محیط اوله بیلسنه احتمال ویرمک گی دائرة
 عقلمن خارج وجههٔ محالاته داخلدر .

بومعنا ومنطقه مغایر سوزلری میدانده ایکن
 آثار قدمایی بعضی لرلنده مثلا گوک یوزی [جان -
 اریگنه] بکرده دلش اولسنه ویا برعباره نك آخرینه
 درکار و دیگرینت آشکار گتیرلدیگنه بافوبده قاعدهٔ
 عرفان و وجدانک ترجمان مدرکات و حسیاتی اولمق
 لازم گلان ادبیات نوعندن نصل عد ایدلم؟

نصایح انتخاب سامیء مشیرانه لرینه مظهریتاه
تخمیسنه اعتنا بیورلمش اولان برغزلده، که سامنیگدر؛
شو ایگی تشبیهه لطفاً منصفانه دقت اولنسون !

« خط سبزین دیدی اول طوطیء عشوه سؤالمده »

« زمرّ ددن ککنار آینه رخسار آلمده »

ییتنده عقل ایله ؛ وجدان ایله ملامتدن اثر وارمیدر؟
قرمزی آینه و یایشیل صقال جهانک زه سنده
گورلمش ؛ دنیا ده می یز ؛ عالم خویا ده می یز ؛ جنت
اعلا ده می یز ؟

« اوشه لای چشم مست اولدقده شیرین خوابدن یدار »

« شکر آوده بادام دو مغز اولدی خیالده . »

تصووری بعض آج گوزلی مکتب خواجه لر منزک
جنتده محلیدن دیوارلر تخیل ایتدکلرینه یقین بر
طبیعتسزک دکلمیدر ؟

بوتشبییه و مبالغه‌ده کی خلاف طبیعت حاللردن
 قطع نظر ادبیات عتیقه طرفداری اولان ذواتجه
 بر کلمه وزن و یا قافییه آلتنه گیرد کدن صکره معنا
 احتیاجندن وارسته عد اولندیغنی گوریورز ! و بو
 حالی ده - عجز و قصور منزی اعترافدن خالی اولما مقله
 برابر - بلاغته مطابق گورده میورز . بو باده دخی
 ینه سحیه سنیه عاطفتکاری آصفانه لرینه اغتراراً
 مجموعه دولتلردن برقاج مثال ایرادینه جسارت ایدرم :

« اول رهرو حجازه سلامت میسر ایت »

« حجازه (عزایمنه) حضری رهبر ایت »

بیتمده اولان (عزایمن) کلمه سی عزیمت عادیه جمعی اوله .
 رق بریرده استعمال اولدنی یوقدر . معلوم عالی
 داورانلریدر، که بو کلمه صیغه جمع ایله ادا اولنجه دائماً
 خواص معناسنه استعمال ایدیلیر . وزن ایچون ایسه
 صرف واصطلاحی تغیر ایتمگه ادباً بر جواز گورده میورم .

« یارب برای حق بدیہیء مرآضا . »

مصراعندہ اولان بدیہی لفظنک مقامہ نہ مناسبتی وار؟ نزد والای داورانہ لرنده واستہ اخطار اولدینی اوزره [بدیہی] اصطلاحات فنوندن اولہرق، تصو۔ راتدن حرارت و مرارت و تصدیقاتدن نفی و اثباتک اجتماعندہ اولان فقدان امکان گبی نظر واستدلالہ محتاج اولمیان معلوماتہ اطلاق اولنور۔ ذات حضرت مرآضوینک حق امامت و خلافتلری ایسہ شرعاً و عقلاً مثبت و محقق و مدلل و مصدق، والحاصل بودرلو توصیفاتک جملہ سنہ احق اولقلہ برابر، [بدیہی] دگلدی . حتی [نبوتک] دخی بدیہیاتدن اولدینی برعالم طرفندن ادعا اولنمیشدر۔ اگر نبوت بدیہی اولسیدی حضرت فخرکائنات (صلی اللہ علیہ وسلم) مجزہ ابرازینہ محتاج اولمازلر ایدی . تفریق حق و باطلدہ اولان حداست فوق العادہ لری جہتیلہ

[فاروق] عنوان جلیانه مظهر اولان حضرت عمر
رضی الله عنه افندمن دیانت جلیله لرینک اظهارنده
قرقنجی قالمالزردی .

کذلک امام علی (کرم الله وجهه) افندمنک
حق امامت و خلافت لری دخی بدیهیاتدن اولسیدی
جمل وقعه سننده محبوبه رسول الله ایله برابر عشره
مبشردن ایکی ذات عظیم الشان بولغا زدی؛ حضرت
زبیر و طلحه (رضی الله عنهما) معرکه نی ترک ایچون
حضرت امام همام ایله بحث و احتجاجه محتاج اولمالزردی .
کذلک عشره مبشردن سعد بن ابی وقاص
(وحب رسول الله) اسامه بن زید (و مؤید بروح -
القدس) حضرت حسان بن ثابت رضی الله عنهم
افندیلرمن گبی اعاطم بیعت خصوصنده تردد ایتمز .
لردی؛ باعث وقعه صفین اولان « والیء مستولیء
شامه » لسان شریعتده « مجتهد مخطیء » دینلزدی .
محمود ثانی دورینک مائر ادبیه سنی زمانمزه
نقل ایدن اصحاب قلمک ذات عرفانسمات مشیرانه لری

دخی قدماً وفضیلةً اعظمندن بولندقلرینه نظراً دور
 اخیرک مسالک عتیقجه اڭ بیوک استادی وحتی طرز
 جدید ادبیاتک بعض جهتلرله هادی ارشادی اولان
 [عاکف پاشا] نک [تبصره] سی البته منظور
 دولتلری اولمش ؛ و برادر مادری مشیرانهلری
 اولدیغنی ایشیتدیگم [دانش بک] مرحومک بعض
 اوصاف درایتنی حاز اولدیغنه بافیلمجه مطالعه سینه
 بای حال برقات دها اماله نگاه دقت بیورلمشدر
 صانیرم . مرحوم ایسه « بدیهی » تعبیر اصطلاح
 حیسنک « بدیهه » و « بداهه » کلهلری گبی
 اشتقاقده مشترک اولان تصریفات لغویه ایله
 موقع استعمالنده کی نقصان تدقیقندن طولانی شعر
 وانشاده ادبیات عتیقه طرفدارلری عننده مشاهیردن
 معدود اولان پرتو پاشایی تجهیل ایشیدرکه عاکف
 پاشا مرحومک بو محاکمه سی دخی نزد سامی عرفا
 پناهیلرنده مظهر تدقیق اولمقدن قوریتله مامق لازم
 گلیر ایدی .

خلاف عرف ادب کلمه استعمال نده طور قدیم طرفدار لرینک مبالا سز لفته مجموعه دولت لر نده مشهور عاجزانه اولان « طوتلز آهنین زنجیر ایله سوداگران عشق » مصراعنی بر دلیل اتخاذا ایلسهم حقسنز بر حرکت ایلامش اولورم ؛ چونکه [سوداگر] سوادلی و یا سودا زده معناسنه دگل « سود » لفظنک مرکباتدن اوله رق، عاداتا [تاجر] دیمکدر . بر تاجرله دمیر زنجیره مربوط اولمق آره سنده هر نوع علاقه نك فقداتی تعریفه احتیاج گوره مم .

ینه بو قییلدن اوله رق

« نصل کیکشته شهره مقصود اولیم بیلیم ؛ »
« ذهاب گوی یاره نفس کچرو زادر اهدمدر ؛ »

بیتمده (زادره) رهبر معناسنه استعمال بیورلمش ایسه ده هانگی لغت کتابنه مراجعت ایدلسه پک قولای تحقیق اولنه جنی وجهله (زاد) کلمه سی

قلاغوز معنای دگل قبا ترجمه مزده « آزیق »
دینیلان [لوازم سفر] برنده مستعملدر .

۱۲

ادبیات قدیمه چه بو خلاف قاعده تصرفلریالاکز
برلفظه منحصر قالمیور؛ فناوتاریخاً باهرالبطلان اولان
برطاقم عقاید سخیفه بی دخی مضمون نامیاه وزن وقافیاه
تحتنه ادخال ایدیورزده بر معرفت یاپمش گبی میدانه
قویورز!

مثلا اثر خامه غرایب نمای دولتلی اولان :

« عقل وادراکنی گورسیدی اگر افلاطون »

« شرم ایله اولمشیدی گوشه خنده پنهان »

« حسن تدبیرینه اولسیدی ارسطو وافف »

« عصره مرصاد تحسره اولوردی نگران »

بیتلرنده اولدینی گبی که حکمای یوناندن خم نشین
اولان [افلاطون] دگل [دیوژندر .] هله [ارسطو]
مدت عمرنده رصد قورمدینی گبی اکثر فنونه معلم

اول عد اولمقله برابر، یونان حکماسنه وحتی کنندن
 اول گلان [تالیس و فیثاغورث] گبی قدمایه نسبت
 دخی فن هیئنجیه اوچنجی، بشنجی مرتبه ده عد
 اولاندندر .

« انما الشعر حكمة » قول جایلی میدانده
 ایکن افلاطونی گلیون و آرسطوینی هیئیون عدا-
 دنده گوسترن سوزلره حکماً و حکمة شعر دیمکده
 معذور اولان « نورس-تگان » بنددلرینک معارض
 اولمقده حقی بواندقارینی شیئه انصاف و مشرب
 عرفان دولتری پک قولای تصدیق ایدر اعتقادنده
 بولندیغم ایچون بو قدر تصدیعات کستاخانیه جرات
 ایدیورم .

— ۱۳ —

شعر امرنک وزن و قافییه او یونجه معقولات
 و حکمیانده دخی کیف مایشاء تصرف ایدرک ،
 ایستدکاری گبی بر عالم ایجادینه قالدیشه گلدکاری

لسانم زده ادبیاتک روح اصلیسی اولوق لازم گلان
حکمتدن بتون بتون آیریلهرق، خرسیتیان موتالری گبی
گوزل کینمش برجنازه حکمنده قالمسنه سبب اولیور.

مثلا افندمزك :

« قابلیت ایله مشروطدر انسانیت »

« گرچه ناقابل اولاندی دخی انسان گیدر. »

بیتنده اولدیغی گبی که قابلیت سوق کلام و مقتضای
مقامه گوره درایت معناسنه استعمال اولمش؛ و بناء
علیه درایتدن محروم یرادیلان ابنای جنسمز تحکماً
عالم انسانیتدن طرد ایدیلهرک، منطقک تعریفاتی بیله
خلاف معقول گوسترملک استنباشدر!

شمدی بو بیتک غلو مطاقنی عربک :

« اقبل علی النفس واستکمل محاسنها »

« و انت بالنفس لا بالجسم انسان » [۱]

[۱] امام ماوردینکدر . للاطباع

یبتنده مرموز حقیقته قیاس ایدن برصاحب تمیز ،
 ادبیاتمیزک نقایصندن نصل شکایت ایتمز ؟ بیتلرک
 ایکسی ده تربیه نفسه مشوق اولق ایچون سویلنمش ؛
 شوقدر وارکه ایکنجیسی نفس ناطقهیه اک بیوک برفائده
 ابراز ایدیور ؛ اولکیسی ایسه منطقدن اک بیوک
 برفاعده افراز ایلور !

— ۱۴ —

ادبیاتک حقیقتنی ادراک خصوصنجه گرچکدن
 « نورستگان » وصفنه لایق اولان طاقک آثار
 قدماجه اک بیوک ماده منازعه لری اولان مسئلهینی
 خاتمهیه تعلیق ایدرک ، برقاچ کله ایله تصدیع سر -
 دولترینه جسارت ایلم :

بزلبندگانکزک ذهنزه فوالغایه تردد ویرن
 شیلردن بری ده مثلا ذات والای مشیرانه لرینک
 سکر بیتلی برنارینجده و غایت واسع برزمینده ،
 « قید تاریخدهیم قافیة نظم ضیق . »

مصر اعنـده اولدینی گبی اوفاجـق بر قافیـه ایـچـون
 عظمتی برخلاف اختیار اولنه گلدیگندن قطع نظر،
 قدما وتابعلرینک آثار منظمومه ومنشوره لرنده وزن
 وقافیـه وحتی الفاظ وترکیباتجه پک چوق شایان نظر
 یرلر گوردیگمزدرد : مثلاً سامینک « گوهر خونین
 داغ وار ایسه کانیدر گوکل . » مصر اعنـده وزن یوق !
 افندمزک :

« فزوندر تاب حسنی درت قات وقت شبابندن »

مصر اعنـده ده وزن اولدینی گبی .

ابن کمالک :

« هر ایستدیگم گاره الم برکز ایریدی ؛

دنیا ده کشی گلدیگمه باری دگیدی . »

بیتمده قافیـه مفقود . افندمزک تخمیس و « تغزیل لرنده »

قافیـه دن هیچ اثر گوریله مدیگی گبی .

مترجم قاموس سیر حاجی ترجمه سننده و عاکف پاشا

تبصره سنده (تطمین) لفظی قولاً منشور. اوسوز ایسه
 قاعده عربی دگل. منشآت سنیه لرینک برنجی
 تذکره سنده گوردیگم «زاییده» کلمه سی زاده معناسنه
 اولق شرطیاه فارسیده مستعمل اولدیغی گبی.

نفعی :

«جهان حیران قالور آتار لطف حق تعالی به»

مصراعنده (حق تعالی) ترکیبینه (لطف) کلمه سنی
 اضافت ایتمش. حال بوکه حق تعالی مفردات جهتیه
 عربی ایسه ده ترکیب اعتباریه ترکیبه در؛ ترکیه ترکیبه
 ایسه عربی ویا فارسی برلفظک اضافت فارسیه ایله
 اضافتنه جواز اولدیغی معاوم عالی و زیرانه لریدر.

منشآت سنیه لرینک ایکنجی تذکره سنده مشهور

چا کرانم اولان «حیوة جدیده» ترکیبی عربی ایکن
 نشوة جاویده قافیله یایمق ایچون حیات جدید یازمق
 فصاحت اسان عثمانی به قطعاً جائز اولمیه جنجی گبی.

- ۱۵ -

تصدیعه بوقدر اصرار بتون بتون خلاف ادب
ایسه ده نتیجه ابتدا ایتمدن استطراد یولو برقاچ کله
دها ایرادنن بردرلو کندیمی آله میورم . بوجسارتم -
ایسه مجموعه دولترینک مقدمه سنده قولکزک و اخوان
افکارم اولان سائر نورستگان بنده لرینک مظهر
اولدیغز استحقار دن نشأت ایتدی کچون عذر قبول ایتمز
برقباحث دگلدن صانیرم :

معلوم سامی مشیرانه لری اولدینی اوزره « هرکه
زحمی خورد البته فغانی دارد . »

بندگان دولتری رشیده و مدارس سایه سنده
بردرجه یه قدر لسان عرب و قواعد ادب ایله اوغرا .
شوق . بعضی لرمز بردرجه یه قدر اوروپا لسان
وادبیاتیله دخی اشتغال ایتدی . خلاصه الخلاصه
اوله رق ، گوزل یازمق گوزل دوشونمکدن و شعر ایسه
وجدانک حسیات خفیه سنه برلسان دیگر ویرمکدن
عبارت اولدینی اوگرندی . مثلا یا الکزجه

« احراز و امتیاز » کلمه لرینی ویا « نخبه آمال و مقصد
 مافی البال » ترکیب لرینی قافیسه یایمق ایچون یازیلان
 شیلره حکم و یرمیورزده سوز اولنجه دولابده کی [۱]
 « انسان هر ییلدیگی آیانغک آلتنه آلسه باشی گوگه
 ایرر . » یولنده اولسون وینه مثلا اوغجی زاده ایله
 (یای) کلمه لرندن برجناس چیقارمق ایچون تنظیم اولنمش
 بیتلری بر بازیمجه افکار ویا چوجوق او یونجاغی صورتنده
 گوریورزده شعر سویلنیه جکسه صاری زیبگک :

« الله دیدم ییتاغانه طیاندیم؛ »

« بن سنکچون آل قانلره بولاندم . »

بیتی ویا هیچ اولمز ایه روحینک :

« دردک کیمه آکسهک سکنابر حکمتی واردیر »

« اولدیردی بزى آه ییلنغز می بو حکمت! »

« ناچار چکر خلق بو محتسلری یوقسه »

« آدم قاره طاغ اولسه گتورمن بو کاطاقت! »

[۱] اوتارینخده نشر ایدیلبیر بر مجموعت ادبیه ایدی .

بیتلری یولنده سـ و یلنک لازم گایر اعتقادنده
بولیور . بو اعتقادی ایسه تامیاه موافق حقیقت
و مشوق ترقی گوردیگمزدن، ذات والای داورانلری
گی زماننک افاخم عرفا و اعظم ادباسندن تحسین
وز بیت بکار ایدک . بو امیدمزده [عاکف] پاشانک
[دانش] بک و [رشید] پاشانک [شناسی]
مرحوملر حقنده گوستردکاری حمایت خالصه و محبت
استرقاب بر اندازانه دن استدلال اولمشیدی .
نه فائده سی وارکه آلتش سنه لک بر عمر ورفاهیتک
نتیجه سی اولق اوزره طوی طقسان صحیفه لک [۱]
بر مجموعه جک نشرینه موفق اولان ذات والای عرفان
پناهیلری دخی او مجموعه نک مقدمه سنده « نورستگان »
معرفتی سـوز آ کلامزلق و قدر بیلنک گی برطاقم
سیئات ایله اتهام بیوردیگیز ! ....

[۱] عندالحساب اوتاریخده عمرلینک بهر سنده لرینه

بریحق صحیفه اصابت ایشدر .

یقیناً و صحیحاً معلوم عالی، آصفانه لری اولوق لازم
 گایرکه ادبیات عتیقه علیه قیام ایدن یگزمیشر،
 یگرمی بشر یاشنده چو چوقلرک سـ ویلدکاری یولده
 یازدقلری شیلردن ماعدا خصوصت ایتدکاری ادبیات
 عتیقه طرزنده دخی هیچ اولمازسته مجموعه دولتیرینه
 فائق اثرلری موجوددر؛ برکزد (بارقه ظفرله)
 (نغمه سحر) نظرگاه تدقیق دولتیریدن کچیردیگی
 خالد بوادغای عاجزانهمی انصاف سامیلری دخی
 تسایم ایدر ظن ایدرم.

۱۶

جماله مزه الك زیاده داغ درون اولان وبالاده
 برئیده ایما اولنان بر مسئله دخی قدماى ادبامز ایله
 آنلره آقدا ایدنلرک بر فکر، وزنیه، قافییه سییه
 سـ ویلنجه عقل دگان دینه دخی مخالف اولسه
 حکمسزدز؛ اعتقادینه اتباعلریدر. بو بابده الك بیوک
 شاعر لرمزک آتاردن بیت قدر دلیل گوستریله بیلک

قابل ایسده تصدیعی زیاده لشدیر مکدن احترازاً
یانکز مجموعه دولترندن بر مثال ایرادیه اکتفا ایدرم :

« مادام مقامه گوره شخصه گورده در سوز »

« معناسنی مقرون حقیقت گوردمم هیچ »

بیتی « کلو الناس علی قدر عقولهم » تنبیه جایانی

عادتا تزییف ایدیور :

- ۱۷ -

بو قدر تفصیلاتدن مراد عاجزانم عرفان جبلی
و فضائل مکسوبه دولترینی انکار معناسنه دگل
مسـالک عتیقک فنا و عقلاً، وجداناً و دیانه مردود
اولدیغنی، و آنک علیهنده بولغناه تحقیر و استخفافه
لایق بر خطاده بولمقدلرینی دلائل معقوله سیله برابر
نظر تدقیق سامیلرینه عرض ایتمکدر. ائندمزگی
عرفایه شایان اولان، ملوک اندلسدن حکمک :

« الشيخ ان يحوى النهى يتجارب »

« وشباب رأى القوم عند شبابه . »

قول حکیمانہ سنہ اتباع ایلہ ملتک سرور عمری ،
 مدنیتک چراغ عرفانی ، شرقک امید اقبالی ،
 استقبالك مدار حیاتى ، اولان نورسیدگان بندہ لرینى
 طوتدقلرى مسلك حقیقتہ ترغیب ایلہ « عرفان مجسم »
 کچنمگه ، پدر عرفا اولمنى ترجیح ایتمک ایدی .
 بو فیضه استحقاق گوسترن اوستادلرمن مزارلره
 طاپنرجه سنہ مرده پسندلکده دوام ایدر ؛ ووقتیله
 انواع خطیئاتدن مرکب سه ویلدکاری برقاچ بیتى
 میدانه قویمق ایچون بوگون الی قلم طوتان نه قدر
 اصحاب ادب وار ایسه جمله سنی تحقیرى مقتضای
 حاله دهها موافق عد ایلر ایسه قوللری دخی او
 یکر میشر ، یگر می بشر یاشنده چوجوقلر لسانندن
 اوله رق ، یمین ایدرم که بوندن بویله ولو قافیه سیله
 وزنیه اولسون حمزه نامه حکایاتی و غول بیابانی روایاتی

کتابخانه ابوالضیا

Kemal, Namik
تخریب خرابات

(ضیا پاشا مرحومک خرابات عنوانی اثرینی مؤاخذدر)

Tahrīb-i Harābāt
اثر
کمال

ایکینجی طبعی

معارف عمومیہ نظارت جلیہ سنک رخصتینہ

هرحق طابعدر

قسطنطنینہ

۱۳۰۴

مطبعہ ابوالضیا

تخریب خرابات

مقدمه منظومه

...

ای مفخر زمره ادیبان !
سنسک بزه ترجمان عرفان .
ازباب شباب قوتیاه
کلك هنرك اعانتیاه
طرز قدما بتون بوزولدی
بر طور نوین وجود بولدی .
دست ابداده گلك عرفان
اولدی هاه ترجمان وجدان
بو مسلکه سن مؤید اولدك
اول حکمته بلکه موجد اولدك

ترجیع ایله فکری قیلدک احیا
 ترکیب ایله شعری ایتدک احیا
 کتّابه رساله وراثت
 اولمشدی نمونه بلاغت
 حرّیته یازدیغک مقالات
 قدر هنرک ایدردی اثبات
 سوز وار ایسه نامه ظفردر
 یا شرحی نه دلنشین اثردر !
 مقصد ادبه اولنجه خدمت
 بونلر ایدمزمی یا کفایت ؟
 ای جامع مجمع کالات !
 لازمی ایدی بزه خرابات ؟
 طرز عجمی نیچوندر احیا ؟
 کلک ادبه پایاقلر اکسا !
 الویرمدیمی ندیم ونفعی ؟
 شعرک بزه وارمی هیچ نفعی ؟

اڻڪ پارلاڻي اڻڪ بيوڪ يالاندر
 طوغريسنی بول بنی ایناندر !
 ایر مشمی خدنڪ آسمانه ؟
 وار مشمی ڪرڪ لامكانه ؟ [۵]
 جوزايه دوزمی گوزده مردم !
 هيچ قطردهه بحر اولورمی يا گم ؟
 مقبول اوله می شعورسنز شعر ؟
 یر ڪاره يارارمی نورسنز مهر ؟
 شاعر ديمڪ اهل دل ديمڪسه ،
 خوش مشرب ومعتدل ديمڪسه ،
 لایقمی اولا اورند کامل
 مداح اعظم وار اذل ؟
 جهالهده عیب ايکن يالان سوز
 هر سويلديگی يالان طولان سوز

[۵] فلڪ وزندهه فارسیده بلدرچین دیدیگمز قوشه

اطلاق اولنور . للطابع

نظم کرده حکم یولن آچارکن
 نثر کرده در و گهر صاچارکن
 بیلم نهدن ایتداک اتخابی ؟
 میدانہ گتوردک اول کتابی !
 هرکس آ گامی مقلد اولسون ؟
 سوزینه یالان طولانی طولسون ؟
 اسلافی یا ایتک ایچون ایجال
 لایتمی معاصرینی اغفال ؟
 میدانده بدیع ایله معانی
 بزده او قودق برار بیانی
 ترکیده قصیده گورمدم بن
 بش بیته بیله مطابق فن .
 مضمونلری و همدر ظنوندر
 عقله گوره عادتا جنوندر .
 شعر عربی یه 'لاف یوقدر :
 فرسیدهده خوش کلام چوقدر .

تخریب خرابات

آنلره طولایدی اتخابك !

تحسینه سزا ایدی کتابك !

اما که عجمده انوریدن

سلمان وظهیر و عنصریدن

مدحیه لر اتخاب اولنماز

بو عصرده ارتکاب اولنماز

وقتیه گوزل صانیرمش اسلاف

میدانده دگلی حق وانصاف ؟

آثار عربدن اختیارك

مقبولیدر اهل اعتبارك

ترتیبك اگرچه معتبردر

بر قاچ یری جالب نظردر :

لایقیمی ایدی جناب کعبی .

هم کعبه ایکن جهانده کعبی ،

تا اولمش ایکن رسوله صاحب ،

سرخوشلره اینك مصاحب ؟

طبیعه هم ایلیور مباحات
 ایتمک ینه داخل خرابات !
 اول برده ایله صانیرمسک سن
 آلوده ایدی اوپاک دامن ؟
 اصحابی دگلسه ترک اولی
 حسانی نیچون بگنمدک یا ؟
 مدح نبویده اول یگانه
 بر گمشیدی بو خاکدانه
 گفتارینی با حدیث احمد
 روح القدس ایلیدی مؤید
 پیغمبره سوز بگنديرن ذات
 ایتزمی جهانه فضل اثبات ؟
 لایقیمی دگلدی یا سموئل [۱]
 اولسهیدی یزید ایله مبدل ؟

[۱] سموئل قبل الاسلام مدینه جوارنده متمکن اولان
 موسویلردن برشاعر مشهوردر . کندوسی شعرده زماننک
 سرافرازی ومیاننده ساکن اولدینی قوم عربک مکارم

کفتار معلق لیدک [۲]

مقبولیدر اعقل و بلیدک

اما که مقال « ما خلا الله »

دیوان بلاغتند بر شاه

توحید ایله چون موشح اولمش

منظور نبی افصح اولمش .

الایقیمی ایدی آنی اونوتمق ؟

صکره بزه نورسی او قوتق !

اخلاقیه تخلق ایتش اولدوغندن : خصات وفاده ملتک
ممتازی ایدی .

حتی « وفاء سموئل » ضرب مثلی بین العرب مشهور
وکتب امثالده مسطوردر .

مومی الیهک وفاسی حقنده مشهور اولان حکایات
نارنجیه دندر .

شعراى جاهلیه دن (اسرى القیس) پدربنک فلاکتندن
صکره مالک اولدیغی ذی قیمت اسلحه سیاه زرهلرینی سمورنه
تودیع ایدرک کندوسی مخرب خاتمانی اولان (حارث بن ابی
شمرعسانی) دن اخذ نثار مقصدیله (هراقلیسه) مراجعت و طلب
امداد و معاونت ایچون بلاد رومه عزیزمت ایتش و فقط

چوق منتخباتی فارسیدن
 بر درلو بگنخدم هله بن
 اسبابی ایلمده اتیان
 وار ایسه اگر سوزمده نقصان
 عفو ایلر ایسهک اولور مرؤت
 رد ایلر ایسهک اولور عدالت
 بوحیدینی فیضی ادیبک
 یانعتنی عرفی غریبک

قونیه مضافاتندن ایوم (آنامور) دینلان محله ارتحال
 ایتمش ایدی . حارث ایسه امری القیسک وفاتنی وسموئل
 نزدنده کی اماناتنی تحقیق واستخبار ایتدیگندن برفرقة کلیه
 ایله مومی الیهک ساکن اولدیغی محله کله رک او سره ده
 سموئلک اوغلنی دخی اله چکور مکله « یا امری القیسک اسلحه سنی
 تسلیم ایدرسک یا خود اوغلکدن امیدیکمی کسرسک » دیه
 خبر گوندرمش و سموئل ایسه حارثک ظنر بوله میه جنی
 بر برج متین دروننده متخصصن اولدیغی حالده « بنم ایچون
 و دییه قلنان اماناتی آخره ویرمک ناقبلدر . سن ایستر
 ایسهک اسیرکی اولدیره بیلورسک ! »

تنقیح اولورمیدی لایق ؟

ایراد دگلمیدی صادق .

اشعارده یا سلیم اول

اولمغله کمال ایله مجمل

تک ایدی بیان فارسیده

شاه ایدی جهان فارسیده

نفعی بی اونتمه جائز اولماز

نورس بومقامی جائز اولماز

جوابی و یرمسیله غدار مرقوم بیچاره نك اوغلانی گوزی
اوکنده اعدام ایله چیقوب کتمشدر .

[۲] لیبید بن ربیعة بن مالک درکه شاعر مشهوردر .
کمال بگك « ماخلاقه » ديه اشارت ایلدیگی مقال بیت
آتیدن کنایه در :

« الاكل شيء ماخلاقه باطل

وكل نعیم لاحالة زائل . »

حتی بو بیت منظور حقایق نشور جناب رسالتیناهی
اولدقده اسان حقیقت بیان نبویدن بوندن ابلاغ نظم
اوله ماز یولنده کلام تحسین سنوح ایلمشدر . للطابع

نفعی به اولور دینسه لایق
 ترکیسنه فارسیسی فائق
 عرفی به سزا طوتلسه همدم
 دیوانتی گورمدگسه یلم
 نورس او قنور بلامیدر هیچ
 شاعر لگه آشنامیدر هیچ ؟
 بر اهل کمال الیه هیات
 بر خر اولا داخل خرابات !

کمال

(ماغوسه)

۱۲۹۱

خراباتی او قومغه موفق اوله لی طوبی بر قاج گون
 اولدی . ملاحظاتیتمیده همان بو گون اکمال ایتک
 مجبوریتندیم . اگر او یله اولمسه ایدی ؛ مرادم
 « المرء عدو لما جهل » قویله مخاطب اولماق ایچون
 افکار عاجزانهمی نظم ایله بیان ایتک ایدی . ایکی
 ساعت ایچنده شو قدر موزون سوز سویلك اقتداری

قصور لرینک ده ینسه او یولده تنظیمی امکاتی اثباته
 کفایت ایدر ظن ایدرم . مقصدم فخر دگل ، فقط
 اعتقاد مجه علوی علوی فکر لردن . خفی خفی حسلردن
 عاری اوله رق : امالات وحشویاتدن مرکب و فقط
 [افاعیل و تفاعیل] مطابق بر قاچ یوز سطر یازی
 یازیورمک و هر سطرک نهایتنی ده قافیه لی و تعبیر آخراه
 بر حرف اوزرینه گتیرمک او قدر بیوک بر معرفت
 دگلدر : بناء علیه ملاحظات ناچیزانه می نثر ایله اکمال
 ایده جگم چونکه :

ظن مجه طبیعت صحیحه .

خاصیت وجودت قریحه

موزون سوزده مفتقر دگلدر :

اول صنعته منحصر دگلدر .

ایشته مقدمه ده اولان و بالاده تشریح و تصریح

اولنه میان بعض جای نظر لری ده زیرده بیان ایده یورم :

« اما او قودقده گلستانی
 « درک ایتمه باشلادم لسانی
 بیورلمش !

بیلم که قرائت گلستان
 ترکیبی ایدرمی ترکه تیبان ؟

§

« هم اول سردهده بر ایکی شاعر
 « تمیزیمه اولدیله مظاهر .
 « اولمق شعرا ایله مباحث
 « افزایش فرقه اولدی باعث
 « بر نکته ورستوده اطوار
 « حافظدن او قوتدی خیلی گفتار»

بیورلدقدن صکره تمیز دولترینه مظاهر اولان
 شاعر لر ؛ افندمزه حافظ او قوتمه مقتدر اولان نکته
 ورلر کیملرایسه شعرای رومک تعدادی سردهسند
 اسملرینی نیچون گورده میوررز ؟ طوتهلم که تمیز باهر التمايز

ادیبانه‌ترینه معاونت ایدن شاعر لر [کاظم پاشا] وَ
 [حتی بک] اولسون . البته حافظ او قودینگز
 ذات (نوری افندی) دگلدیر یا .

« ایتدم شعرای رومی محقق

» آثار و زمانلریله تطبیق

» گوردم اولمش خلف سلف هپ

» ایران شعراسنه خلف هپ

» اول سوزه باشلامش نوایی

» تقلید ایله فارسی ادایی

» گیش شعرای روم پیشین

» قیلش اواداده وزنی تعیین

» تقلید ایله چون لسان بوزولمش

» اوزان عروضی غائب اولمش

» چیقدقچه لسان طبیعتدن

» البته دوشر فصاحتدن

» فعلن فعل اولمهدن نمایان

» رملق ایله ایدی بزده اوزان

مصراعنده ختام بولان یدی بیت عالیگزہ بر کرہ
 امالہ نگاہ دقتہ تنزل بیوررمیسگز ؟ بزده پارمق
 حسابیہ شعر سویلیان [عاشق عمر] فلاندر [نوائی] دن
 مقدمی ایدی یا ؟

« کرم افندی دگلسہ لایق »

« کسمہ التفاتک بوینوادن . »

قوشمہ سنک قائلی اولان ندیم، تیمورلنک ندیملرندن می
 ایدی ؟

« آقشام اولور گونش باتار شمعی بورادن »

« غریب غریب قوال چالار چوبان اووادن »

شرقیسنک صاحبی اولان [ضیابک] (یعنی مخاطب

اولان صاحب خرابات) دوات سلچوقیہ رجالدندیمدر ؟

مادام کہ « چیقدقجہ لسان طبیعتدن - البتہ دوشر

فصاحتدن » یاقدمانک وحتی [قهوہ] شاعر لرینک

شیوہ عثمانیہ مطابق اولهرق - ولو آز اولسون -

سویلیہ بیلدکلری شیلری هیچ خاطرہ گتیرمیوبده

بزی آنامزدن طوغدق طوغهلی [فعلن] وزننده

ایشدیگمز (روزگار) کله سنی فاعلات وزننده
 اوقوتمغه مجبور ایدن وَاكْ حکیمانهلری بیله « حکمت
 گر او علم ایسه که احکام فلکدن - اندیشه عقل
 بشری باخبر ایلر » یوللو ترهات ایله مالا مال اولان
 شیدرله مشغول اتمک نهدن التزام بیورلمش ؟ هله
 اوزان فارسی به متعلق اولان

« وار ایسه ده بعض فضله : نقصان

اوزان عربدر : آنده اوزان »

بیتی ده بنده کزه اغرب گوزندی .

قیل شعرینه عطف چشم امعان !

هیچ وارمی عجمده فضله اوزان ؟

میدانده در ای ادیب سامی !

عبدالغنی و عروض جامی .

« بن اوله مدم ! گرچه شاعر - اولدم شوقدرکه

فهمه قادر » بیتی چا کرلرینی . عفو دولتیرینی رجا

ایله کنیدی بختیار عدایتدیگم حالده ، عادتا کستاخلفه

مجبور ایلدی . شعره « اغذبه اکذبه » قاعده بی

فانده سنی اساس طوته جق ایسه ک بوگا بر دیه جگم یوق .
 حقیقت حال آرانیه جق ایسه افدمز صحیحاً شاعر
 سکز . فقط بشقه لرینک دگل کندی آثار سنیه کزاک
 بیه تمیزینه قادر دگل سکز ظن ایدرم .

شاعر لگیزه [ظفرنامه] میدانده طور رکن
 [ترجیح و ترکیبی] بیه دلیل گوستر مگه حاجت یوقدر .
 ولو طور قدماده اولسون شعر آگلامدیغیزه
 ایسه یالکز نفی دیوانندن اولان انتخاب دولترینی
 برهان قاطع صورتنده ایراد ایده بیلوزم .

ادبیات عتیقه مزله مألوف اولان ذواتدن هر کیمه
 ایستیلورسه مراجعت بیورلسون . نفینک :

« زهی سمند ملامیم که حسن رفتاری

اونتدیرر دل عشاقه شیوه یاری »

مطلعنده اولان و شیخ غالبک

« (اوصاف براق) فخر عالم

رحشیه نفی آندن اقدم . »

مدیحه سنه اکتساب مظهریت ایدن قصیده سنی براقوبده

« بَارِكْ اللهُ زَهْمِي رَحْمَتِ هَامِيُونِ سِيْمَا »

که قومش نامنی سلطان جهان باد صبا. «

مطالعیه ابتدا ایدن وَ افند مزكُ

« آنجق گورینور که کلفت ایتمش :

گویا جبر طبیعت ایتمش . «

یتنك - سكت ملیح مناسبتر لگندن قورتارلمسی

ایچون .

تنظیمه کلفت ایشدر .

اجبار طبیعت ایشدر .

صورتنه قونلسه - مطابق نامی اولمق لازم گلان

قصیده سنی انتخاب ایتمک جائز اوله بیله جگنی تصدیق

ایده جک بر فکر سلیم بولنه بیلورمی ؟

برده چغتایی سوزلرک املاسنی ترک ایتمکدن حجاب

اولندی : بیورلمش فقط خراباتک برنجی جزو نده

چغتایی بر بیت بیله یوق . عجبا [علی شیرک :]

[بیقرانک] چغتایده انتخابه شایان وَ هیچ اولمازسه

اختیار بیوردیغکز « بنفشه » قصیده‌سنه هر جهته
 بدیهی الر حجان قصیده‌لریمی یوقدر؟ یاخودبومشاهیرک
 چغتایی اولان آناری منظور عالی‌لریمی اولمامشدر؟
 مقدمه حقیقه شایان تعجب بر بیت دها
 گوردم که شودر :

« هم رتبه‌لرنجه عاجزانه
 چکدم شعرایی امتحانه »

بورته ایله امتحان ایشنی دوشندکجه کنیدی
 [دارشوراده] ظن ای‌دیورم . یوز باشی ، ملازم
 نصب ای‌درگی ، شاعرلره امتحان ایله تعیین مزیت-
 ظاهر - یگی چیقدی .

« اول یوق ای‌دی اشبو روایت یگی چیقدی .
 « مشهورلری بیان اولندی .
 « آثار ایله امتحان اولندی »

ایسه صاحب دیوان [اشرف پاشا] نچون دوشو-
 نلامش ؟ بیچاره آدم نورسدنده آشاغیمی ای‌دی .

« آیرلدی بزمه چونکه اسلاف »

« وارسون بزیده آیرسون اخلاف »

نه دیمک ؟ بو عصر ترقیده یالکز سوابقک کمالات
ونقایصنی آریوبده زمانمزک حالی سکوت ایله کچشد
یرمک نه دن اقتضا ایتسون ! مادام که [مؤاخذه] یولی
آچلدی ؛ معاصرین حقلرنده یازیله جق تحقیقات
و مباحثات ادبیه نك هم افکار زمانه یه و هم ده
کندیله رینه فائده بخش اولسی مقرر ایکن ، یالکز اثرلرینی
نقل ایله اکتفا ایتمک و ستایش و تعریضی اسلافه
حصر ایتمک رومی اولسه گرک !

« گوسترمک ایچون خطا، صوابی

هر شیوه دن ایتدم اتخابی »

سوزی اعجب العجایب دگمیدر ؟ هیچ خطا و صواب
گوسترمک ایچون منتخبات مجموعه سببی یاپیلور ؟
دیمک که بو اثرده اشعارک هم اڭ گوزلاری ، هم اڭ
فقالری اتخاب ایدلمش !

« اسلافده احمد و نجاتی

« آواره دلشکسته ذاتی

« ترکی سخنہ تمہ قومشہر

« گرچہ تمہی گوزل قومشہر

یونئدہ اولان افادات سنہلرینک تاریخ ادبیاتمزہ

ھیچ موافقتی وارمیدر؟ حضرت [مولانا] و [سلطان

ولد] نہ جہتہ اونودلمش؟ [مولد] ینک ہر بیقی

[سہل متع] عد اولنان [سلیمان ددہ] نیچون

مخطر بیورلماش؟ [شاہدی] نک ترکی آثاری

عجبا منظور دولتری اولماشمیدر؟ حتی نظیفک

منتخباتندہ بیلہ بر غزلی واردر. یاخود احمد و نجاتی

و ذاتی دنیایہ بوصایدینم ذاتلردن مقدمی گیشلردر؟

« طرز غزل وقصیدہ بازی

ناخویش او قدرکہ وزن تازی

بیتندہ کی « وزن » عجبا نہ معنایہ در؟ عربی وزن

دیمک ایسہ خراباندہ کی اشعاردن ہانکیسنک وزنی

اوزان عربیہ دن دگلدر؟ بردہ [اوزان عربیہ]

« ناخوش » تعبیرینه نهدن مستحق اولیور؟ یوق،
 (تازی) کلهسی (آو کوپگی) معناسنه ایسه
 وزنلر تازی گبی، اگری، بوگری برشی حکمنه می
 گیرمش دیمک اوله جق؟

« پرحشو واماله وزحافات

انشاد ایدنه بلای آفات »

بیتده کی « بلای آفات » تعبیرینکده معناسنی
 آگلایه مدم .

برده قدمانک حشویات و امالات وزحافاتی
 تعداد ایدوب طوررکن، مقدمه ده کی ایساتک همان
 برئاشنده موجود اولان [سکتله ره] دقت ایتمامک
 روامیدر؟ اّمافضولیده، غالبده. سائر بعض قدماده
 سکتله وارمش .

هر طورینه اقتفا نه لازم؟

جائزسده اجترانه لازم؟

- « اولمش بوتبدل لسانه
 « باعث ایکی خسرو یگانه
 « سلطان جهان سلیم اول
 « خاقان مؤید و مبجل
 « ایتمش اوشه‌نشه مظفر
 « ملک سخنی دخی مسخر
 « اگر سوزی فارسیدر آنک
 « مقبول و مسلمی جهانک
 « یوق روم آرانور ایسه سراسر
 « اول شیوه‌ده فارسی دیمش از
 « اولمغله شه جهان معنی
 « دیوانی طورر جهانده حالا
 « اوغلی دخی پادشاه عرفان
 « صاحب قانون خان سلیمان
 « گورمش ایدی تربیت پدردن
 « البته چیقار گهر گهردن

« تأسیس بنای دولت ایتدی

« تنظیم لسانه همت ایتدی

« ظاهرده و عالم سخنده

« کندوسنه خلقی قیلدی بنده

« صورتده دگل فقط جهانگیر

« ملك هنزیده ایتدی تسخیر

« ویردی بو ایکی شه فضیلت

« هم دولته، هم لسانه وسعت

« مجلسرینه ندیم داخل

« اولمش ایدی زمره افاضل »

مصراعنه وارنجیه قدر اولان اون ایکی بیتک مآلنه
 نظراً سلیم اول و سلیمان قانونی سایه سنده انتظام
 بولمش اولیور .

حال بوکه [فاتحک] شعر و انشایه خدمتی آنلردن

زیاده در : دینلسه مبالغه می اولور ؟ [فریدون]

مجموعه سنه مراجعت بیوریلور ایسه کندی قلمیه

یازدیغی بر طاقم [نامه لر] گوریلورکه [جودت قریحه]

وتمایلات مجدّدانه سنک نہ درجہ عالی و مؤثر اولدیغنی
لایقیه اثبات ایدر .

« زلفکک زنجیرینه بند ایدک شاهم بی

« قوللغکن ایتسون آزاد اللهم بی »

مطلعنده اولان غزلی گبی آثار منظومه سیده ادبیات
عثمانیه نك عادتاً مؤسسندن معدود اولدیغنی گوستر-

مز می؟ ابن کمالر - ابوالسعود لر - باقیلیر سلیم و سلیمان

زمانلرنده ظهور ایتمش ایسلر احمد لر - بجاتیلر - سنان

پاشالرده حضرت فاحک عنایت و عاطفت و حمایت

و صحابی سایه سنده وجود بولمش دگمیدر؟

« باقی ایدی نیجه صیف و کانون »

« پرورده خاص شاه قانون »

« اولمشدی او پادشاه نقاد »

« هم پادشه آگده همده اوستاد »

« هر شعر ویرشده شاه ذیشان »

« هم رتبه ویرردی همده احسان »

بیتلرینه باقیلورسه، بر ملتده ادبیاتک ترقیسی صحائف
اشعارک « مقامک جنت اوله! » کاغدی حکمنه کچمنه
توقف ایده جک! عجبا! [اومیروس] لر [اورى پید] لر
[امرى القیس] لر [طرفه] لر، [شکسپیر] لر،
[گوته] لر [ویقور هوغو] لر، و [لامارتین] لر [کیمک]
چراغ عاطفتی اولمق قوتیسه بولندقلری مرتبه
علیای شاعریته واصل اولدیلر.

خراباتک جمعندن مقصد عنایات بیغایات پادشا -
هیدن محرومیت جهتیسه بر وسیله استرحام و اشفاق
و ذریعه اقبال و استحقاق ایسه آکا دیه جک یوق.
اولیه اولیوبده حکمت ادبی میدانه قویمق ایسه
آکابر سایه سنده وجوده گله جک ترقیات ادبیه
ملتک افساد اخلاقندن بشقه بر شیئی منج اولیه جنجی
[°] اومیروس اسکی یونانیرک شهنامه انشاد ایتمش بر
شاعر مشهوری و اورى پید کذا فاجعه ناظمی در . امرى
القیس ایله طرفه شعرای جاهلیه عربدن و شکسپیر
انکیزلرک گوته آلمانرک و هوغو ایله لامارتین معلومدرکه
فرانسزلرک عصر حاضر شاعرلرندن در . للطابع

خاطر د کلد کجه انسان اویله شعر د، ورنیاه، قافیه سیاه،
 صنعتیاه، فلانیاه برابر [گاو زمینی] اکلندیر مک
 ویا خود حرارت مرکزیه ایله بر قاندها شعشعه، لشمق
 ایچون دونه دونه یرک دینه کچسون دیمکن بشقه
 بر سوز بوله میور .

بر گوزل شی میدانه گلدیگی وقت خلق رغبت
 ایتدیور می ؟ بر ملتک توجهنی و ویردیگی بدل خدمتی
 هیچ طوته لم ده بعض اکبرک تمایلان هوسکارانه سنی
 شعره امستاد و مشوقی عد ایدلم ؟

« صکره ایدیلوب بو شیود مجدید

« آثار عجم اولندی تقلید

« اوزانده بحر زحافات

« تکثیر تتابع اضافات

« جمله ادوات وصف ترکیب

« توسیع تسلسل تراکیب

« بردن گیردی بزم لسانه

« هب نامه لر اولدی شاعرانه

« اڤ جاي تعجبی بوبابك »

« باعثلریدر شو انقلابك »

« استانبول ایكن مقرر عرفان »

« استانبول ایكن مطاف بلدان »

« یاپدی ایکی طشره لی بو حالی »

« وانی بریسی بری رهالی »

« یعنی بری نفعی سخنور »

« هم دیگرى نابی معمر »

« بونلردر ایدن لسانی توسیع »

« بونلردر ایدن بیانی تنویع »

شو افادات سنیه لرینه تنزلاً دقتله بر نظر بیورر -

میسکز؟ اولا، آثار عجمه باقیدن صکره می تقلید اولندی؟

« اول سوزده باشلامش نوئی - تقلید ایله فارسی

ادابی « بیوران افندمز دگلیسکز؟ بو بیت ایله

یوقاریکی افادات آره سنده اولان تناقضی تعریف

اقتضا ایدرمی؟

ثانیاً. عجب باقی اثرینک تعطیلیه نفعی و نابی زمیندر۔
 ینک ظهورندن صکره مراد رابع و محمود اول ایله نجم
 شاهلرینک و باقیدن اول فاتح ایله حسن طویل و حتی
 بایزید ایله تیمورک مخابراتی شاعرانه دگلدی ده شمدیکی
 [کنعان بکلرک] فلانلرک یازه گلدکلری ایکشر بچق
 سطرلی نامه لرگی عالی و یا فوادانه می ایدی؟ یا خود
 شو عریضه عاجزانه مگی عادی ترجه برشیلر میدی؟
 تکرار اخطار ایدرم: فریدون بک منشاتی الده
 طورییور: باصمه اولدیغندن تدارکی کوچ برشی
 اولدیغی گبی شمدی به قدر منظور دولتلی اولمش
 اوله جغنده دخی هیچ شبهه یوقدر .

اول آکا باق گوزگله شویله !

افکار یکی خلقه صکره سویله !

ثالثاً.

ای واقف هر مکانی رومک !

بر آیده وانمی ارض رومک ؟

بو قدر تتبع و توغّل ایله برابر شعرای عثمانیه نك

اسکی اعتقادجه رئیس الرؤسای عد اولنان نفعی
وانده دگیل ارضرومه تابع (حسن قلعه) سنده
وجوده گدیگنی و وانی اولمق شویله طورسون،
هیچ بروقت. بر مناسبتله وان ایالتنک حدودینه دخی
اوغرامدیغنی یلیورسکز ! دیمگه دیلم وارمیور...
شو. « وانی » تعبیری [ضرورت وزن] ایچون
ایسه. اعتقادجه ضرورت. امور دینهده اولور؛
شعردده دگل. یوق وقتیه. یعنی ایران شاهلرینک دور
خرافاتنده ارضرومک وانه تابع اولمسی علاقه سیله اوکله
قونمش ایسه. بوتصرف عینی عیننه بر زمان ارضرومک
[اسکندر] اداره سنه دوشمش اولسنه نظراً نفعی به
[الینوز] دیمک قیلندن اولمز می ؟

« ترکی دلی اول ایدی یکتا - ایتدی آنی فارسی
دوبالا » اعتقادینی زمانمزک ادبیات جدیده سنه
مستشهد اولان برذاتک اسان عرفانه قطعاً یا قشدره.
مدق. واقعا ادبیاتمزک حال حاضرینه نظراً فارسیدن
بر وقت استغنا بزم ایچون قابل اوله میه جغنی انکاره

مجال یوقسه ده ، لسانمزی ذاتاً فارسی تلویث ایتمش
 و آثار ادبیه مزده گوریلان فضائل عقلیه و لطافت
 حسیه نقصانی بتون عجم مقلد لگندن نشأت ایلمش
 اولدیغنی دخی اقرار اینک ضرور یاندندر . بو حواله
 نظراً بزم مهارت ادیبانه و کمالات حقایق جویانه -
 لرندن امیدمز ایکی لسان بیننده اتلافی . امتزاج
 شیر و شکر دگل . اختلاف خطا و صواب قیلندن
 بیه رگ . ممکن مرتبه خطایی صوابدن آیرمق ایچون
 بر طریق سهولت بولمق و او طریق دیلیر لیه . نمونه -
 لریله . قواعدیله . مخاطباتیله برابر آداب صحیحیه
 هوسکار اولان نورستگان عرفانه ارانه بیورمق ایدی .
 یوقسه معلوم عالیبری اولدیغنی اوزره « صباح معرفت که
 ماهیت اشیایی گوسترمک شانندندر : انوارینی هر
 طرفه نشر ایتدجکه خیالات گبی حقیقت و طبیعتک
 خارجنده اولان او یله بر طاقم آثارک » معقول و
 مقبول عداولتمسی عقلاً قبول اولنور شیردن دگلدر .

« عثمانی لسانی بو لساندر
 « فکر ایله نه بحر بیکر اندر
 « عثمانی لسانی بیلن ذات
 « بر بنادرکه حاضر آلات
 « بر قاج درلو اداته نائل
 « بر قاج نوع انقلابه قابل
 « هر قنغی خیال ایسه مصوّر
 « الفاظی گلیر آنک برابر »

یتلریله لسانمز ایچون ایراد بیوریلان مدایح
 « ایشته بو سببیه درکه الان
 ترکیده یوق ارجاله امکان »

یتیه مخالف دگل . بیاغی بوغاز بوغازه گلیورد گلیمی ؟
 بر کرّه ملاحظه بیورلسون ! ابیات علیه لرینه
 نظراً ترکیه نك اوزانی اوّل پارمق حسابیه ایمش .
 فارسی یه تقلید اولنمش . آرده افعله . تفعله حاصل
 اولمش : وزنی بوزمش . لسان فصاحتدن دوشمش ؛
 اوجهته ارجاله امکان قالماش : مع مافیه فارسی ایله

ترجہ شیلر، آلبہ شکر گبی امتزاج ایش . انسان لسان
عثمانیدہ ہرنہ تصویر ایدر ایسہ نظمہ گتیرمگہ اوسایہدہ
مقتدر اولورمش ! دیمک کہ لسانمزی ہم فارسی بوزمش :
آلتی اوستنہ گتیرمش : ہم فارسی دوزلتمش . دنیاہ
اڈ برنجی لسان ایش ! بر شینی ہم اودر جہار دہ تنظیم
ایتمک و بو افساد و اصلاح بر آندہ و بر زماندہ جاری
و موجود بولنمق قدرت الہیہ دن بشقہ هیچ بر قوت
ایچون موجود اولہ ماز صانیرم . حتی قدرت الہیہ دخی
جمع اضدادی آثار مشیتندہ گوسترمیور . عجبا بو فارسی
بزم لسان ایچون [بت پرستلر] ک معقدمات باطلہ سندن
اولان [الہدالبیان] حکمندہ اولہ رق ، امکان عادینک
خارجندہ بر طاقم تجلیات استحالہ گدازہ می مالکدر !

« سائر لسن عتیقہ نک ہب

معقولاتی اولور مرتب »

یتنہ گنجہ :

چون السنہ اصطلاح فندر

البتہ لسندہ برلسندر .

مع مافیہ منازعۂ لفظیہ بویله یرلرده جائز اولدیغندن،
اختیار بیوردیغکنز یولده یازده بیلورسکنز .

گرچه - الفاظ غریبه هیچ چکلیمز - اما « بر
سورچن آتک باشی کسلیز . » شو قدر وارکه سائر
لسانلرده مرتب اولان معقولات ایسه بزم لسانده
غیر معقول اولان لقر دیلرده ترتیب و یا تعبیر صحیحیه
تنظیم و تدوینی جائز میدر ؟ انتخاب دولتلی ذاتاً
او اعتقادی ایما ایدیوریا !

مع مافیہ اویله بر اعتقاد، و لوذات دولتلی گبی
بر مقتدای اهل عرفانک رأیله مؤید اولسه دخی
عقلاً وَ فِناً مردود اولیق لازم گلور .

« سائر لسن عتیقه نك هپ

« معقولاتی اولور مرتب

« قطعاً او حدوددن چیقماز

« انسان بوگا یا اصل صقماز ؟

« منظوم ایسه باخصوص او صورت

« بر قاچ قات اولور او دمده کلفت

« تضییق عروض بر جهتدن

» هم قافیه وردیف رهنزن

» محسینه اولور قتی سزاوار

» بر دلدہ گوزل دینلر اشعار

» اما کہ بزم لسانمزدہ

» هر درلو ادات یانمزدہ

» افکار عرب خیال ایران

» محصول ممالک خراسان »

شویدی بیتک حکمنه باقیلورسه السنه عتیقهده

قافیه وردیف وار ایمش گبی گورنیور . حال بوکه

السنه عتیقهدن (سانسقریت) ده چیجهدده

یونانی عتیقهده . لاتیلجهدده قافیه اولدیغنی بیله میورز .

حتی عبرانیده دخی یوقدر . اسکی لسانلرده قافیه

وسجعی یالکز عربده گورپیورز . ردیفه گنجہ

عربیده دخی یوق . بناء علیه او مانعه بلاغت

اعتقاد عاجزانہ گوردہ فارسی جدید ابلہ بزہ

محصردر . حال بویله ایکن السنه عتیقهبی قافیه

وردیف قیودی آلتده بولمقله آهام نردن حاصل
 اولمش برتصوّر اولدیغنی و بویله برادعا صنایع لفظیه
 زنجیر لرینی قمر مقده ضربات آهندستانه سی امور مشهو-
 رددن اولان ضیابك افندیك قانندن نصل صدوره
 گلدیگنی ادرا کدن نه درجه بیان عجز ایتسه م شایسته در!
 « افکار عرب خیال ایران » افاده سندن صگره
 « محصول ممالک خراسان » وصفنی ایراده نه حاجت
 وار ایدی؟ افکار عرب محصول خراسان میدر؟ یوقسه
 خیال ایران ایله محصول خراسان بیننده آریلقدن ،
 غیر یلقدن بر اثر وار میدر؟ خراسانی چین ایالتلرندن
 و یا اوروپا ممالکندن بریمی صایه جغز؟ و یا خود باشنده
 پایاغی آیاغنده پاشماغی ایله دائما گوره گلدیگمنز خراسا
 نیلری بادیه لر ایچنده حادی بر جمال و یا خود بادیه
 نشینانه دخی هادی کمال می عد ایده جگر ؟

« مد ویردی کیمی الفاه نونه

« ویرر حرکه کیمی سکونه »

اعتراضی الة اول افندمنزه عانددرظن ایده رم . دلیم

سؤال بیوریلور ایسه ایشته : مقدمه ذہ کی « صاحب
 قانون خان سلیمان » مصراعی البتہ خاطر دولتدرندن
 چیتما مشدر . [سکت ملیح] ویا [تقلید قدما] ویا
 [تجویز ادبا] نامرلیہ اولسون وگرك بشقہ برجهت
 تاویل ویا تعبیر بولنسون شعر دہدہ ، انشادہ دہ لغہ ،
 قاعدہ . ادباً ، عروضاً ، [هامون] وزنندہ اولان
 [قانون] کلمہ سی [جہلون] وزنندہ یعنی (قنون)
 صورتندہ استعمال اولنہ ماز .

آندن ما عدا قانون کلمہ سنک وای امالہ اولنماز سہ
 خان لفظنک الفنہ بر حرکہ ویرمک اقتضا ایدہ .
 جگندن . و حال بوکہ بر مصراعدہ چفتہ سکتہ .
 اولنخایت شعریہ یہ مبتلا اولاندر عندندہ دخی جائز
 اولمدیغندن ، یا مصراع بتون بتون وزانسز قالورہ
 ویا خود و او امالہ سنہ ضرورت قطعہ مس ایدر .
 ہلہینہ خراباندہ آثار دولتدرندن اولہرق . گورہ
 دیگمز « نیچون غصب ایتدی بیلم جامعن سلطان
 محمودک » مصراعدہ کی [سلطان] کلمہ سنک الفی

امالہ اولنمامشدرده [سلطان محمود] ترکیبی بر ترکیب
اضافی صورتندہ می عد ایدلمشدر ؟

عین امالہ سنہ گنجه: ظن ایدرم کہ افندمزك بیور۔
دیغکز گبی بونی اختیار ایدن یالکز ثابت وسامی
دگلدرد . اثر لری انتخاب دولتیرینه مظهر اولان
افاضلك همان هپسندده گوریله بیلور . مع مافیہ [امالہ
عین] لسائمزك شیوہ سنہ گورہ « اسم فاعل » الفذہ
حرکت ویرمك قدر ثقیل گورنمیور .

مثلا شناسی مرحومك :

« بن شهید اولمدن عشقکله مزارم قازایم

« طاشیمی گوزلرمك قانلی یاشیله یازدیم . »

یتندہ عین امالہ سی موجود اولمقله اویتک « ثابت :

سامی بوسهوی ایتمش — راغب . عاصم او اثره کتمش .

بیتی قدر آهنگ سلاستدن بری اولسی لازم گلمیه۔

جگنی تصدیق اتمیه جک بر حسن طبیعت یوقدر .

« شاعر . دخی طفل ایکن عیاندر :

« عرفانه مشربی نشاندر .

« هر طرزواداسی لایالی

» بر بشفقه روشده جمله حالی . «

بیوریلور .

بو ایسه نشان شاعریت

سنسک آگا بردلیل البت .

عزنده زمانه هب مبین

ذلتده جهانه هب مداهن .

... دون او چجی کاتب .

بر گونده مقرب ومصاحب !

لکن صد ادبیاتده ایکن هتک پرده اسرار ایدر

یولو قلم حقیرانمدن بعض مناسبتسز لکار صدور

ایتمگه باشلایه جق . او جهته ینه مقصده شروع ایتمک

مجبوریتنده بولنیورم : سیاسیات معشوقه وجدانم

اولدیغیمون .

.....

.....

مثلا نفعینک حالتدن بحث اولنورکن .

» بیرام گبی خرزمانه

قیدی او یگانه جهانیه «

بیورلمش! تواریخ دولته البته توغل عالیبری واردی
 بیرام «خرزمانه» دکل دولتک ائ مشکور الخدمه
 وزراسندن برذات ایدی . گوستریله جک برقباحتی
 وار ایسه افرط مداهنه سیدر . حال بوکه نه قدر
 مداهنه اتمش اولسه غلوده . مبالغه ده نفعینک هیچ
 بر وقت کعبنه وارامز .

.....
 .....
 اویله ایسه او بیچاره حتمنده مساک فکرینی بتون
 بتون برطرف ایدوبده برینی «خرزمانه» تعبیریله
 تحقیر ایدو جک قدر اظهار خصومتدن متصد نه
 اولدیغنی بیله مدیگمدن بو قدر سویلنده طوردم .
 بوندن اغرب گوردیگم برنکر مخصوص دولتلری
 ده تعریف شاعریته دئر اولان بیت آینک مألدر:

« فکرینی صلاحه سالک ایلر
 « بیازکه عمومه کملک ایلر. »

عجایب! برانسان شاعر اولنجه عمومه کملک ایتمامک
 ایچون فکرینی صلاحه سالک ایتمسونده [قصیده] نامنده
 بیك یالان، یوز بیك هذیاندن مرکب استدعالرله
 رتبه ومعیشت دیننهرک نائل اولسون. صکرده
 رامی پاشانک، سفیه ابراهیم پاشانک مسلکنی احیا
 ایلسون. اوزمان عمومه خدمت ایتمش اولور او یله می؟
 « سبحان من محیر فی صنعہ العقول ! »

بوفکری. حمیت پروران وطنه رایت کش مسابقت
 اوله رق. شرقک حقوق عدالتنی تا اقصای غربدن
 اعلا و اعلانه چالیشان و او یولده نشر ایلدیگی انوار
 افکار ادوار مظلمه نك صباح غرب انفلاق و انتہاسی
 عد اولندیغی جهتله ضیای حمیت عنوان مفخره تنی
 بحق احراز ایلیان ذاتک لسانندن می ایشیدیپورز!
 یاینه شاعر لگیک وصفنده «چو قلق آتی باغلامز
 عقاید» نه دیمک؟ افندمزده شاعر بولندیغی جهتله

کندی مصراع کبک کندی حقنژده حاصل
ایده بیه جگی فکری ملاحظه بیور مدیکزمی؟ ناملرینی
ایراد بیوردیغکز شعرا ایچنده اصحاب گزین و اولیای
کر آمدن بو قدر ذوات وار: آنلری عقیده سزلگه نسبت
ایتمک بر بیوک حد ناشناسلق اولمازمی؟

قلم بلاغت دولتلری افکار عمومی میدانلر نده خطبه
خوان بیان اولمغه باشلادیغی زماندن برو هر صدای
دلقریبی رسوخ عقاید و حب ملتده اولان درجه
کمال عالیترینه بر برهان ناطق اولدیغندن، افندمزه
اسناد الحاد کیمسه ننگ لندن گلمز؛ فقط حیفاکه بزده
شعر لقردی اولسون دیه سویلنیاه گلدیگندن. ذات
سزیه لری گبی ادبی، لسان حقیقت ایتمکده مهارت
فوق العاده سی مسلم اولان بر نظر حکیم صاحبی دخی
اشعارده مخدمن اولان مسلك سقیم سایه سننده بویله
افکار و حتی عقایدینه مغایر هفواتدن حفظ لسان
ایده میوز! بو حاللری دوشندکجه - ای جامع جمه
کلمات! لازمی ایدی بزده خرابات؟ - بتنی نصل تکرار

تکرار ایراد و تذکار ایتیمیهیم؟ لاحول ولاقوته الا بالله؟
 « بر شاعرہ منہای مقصد .

« بر شیشہ شراب و بر سمن حد »

نصل لقردی؟ بویولده اولان فکر عالیلری
 موافق حقیقت ایسه بر ملتی اصلاح ایچون سفیہلرندن .
 حیدودلرندن اول شاعر لرینی یا طبیعتلرندن کچیرمک
 ویادنیادن قالدرمق اقتضا ایتزمی؟ بو مشرب
 قلندرانه و مذهب عطا التپرورانہ نك هانگی جمعیت
 متمدنه ایچنده بقاسی جائز اوله بیلور؟ خراباتده
 ناملری مذکور اولان اعاضمدن جناب لیدو کعب
 بو طورده می ایدیلر؟ سلیملر . سلیمانلر . ابن کماللر .
 ابوالسعودلر . احمد پاشالری . یحیالر عمر لرینی (سمن حد)
 قارشیسنده شراب شیشہسی او گنده می گچوردیلر؟
 بو ملاحظه دولتلرینه باقدقجه . بر قاق کلہنی بریرہ
 گتوروبده افاعیل و تفاعیل اصولنه توفیق ایدہ بیلکده
 مالک اولدینم اقتدار جزویدن طولانی کندی کندمدن
 نفرت ایدہ جگم گلیور .

برده شاعر لر ایچون انشاد بیوریلان :

« مدحکده اگرچه ایلر اطرا

« ایشده سکا ایلز مدار »

بیتده کی مصراع ثانی شعرایی بر نوع تزکیه حکمنده

گبی گورینور . اگر اویله ایسه موافق حق اولوب

اولدیغنک تمیزی نینه وجدان عالی رینه حواله ایدرز ؟

معلوم دولت لری در که انسان دنیایی اغفاله موفق اولسه

بر شخص قالدور که آنی الداتمنه امکان اوله مز : اوده

کندو نفسیدر . فقط برنجی مصراعک حاوی

اولدیغی فکر حقنده قولگزرده عفو دولت رینه معزوراً

بر قاچ سوز سویلک ایسترم : شاعر اوته کینک ،

مدحنده نیچون اطرا ایده جک ؟ وزن ایله لقردی

سویلکدن مقصد پاشا اگلندیر مکمیدر ؟ اعتقاد

عاجز اندمه قالدورسه « ادب بر معرفتدر که انسانه

خصلت آموز ادب اولدیغیچون ادب و اهلی ادیب

تسمیه قلمشدر . [۱] « حال بویله اولنجه بر آدمی

[۱] بوجه ادبیه شناسینکدر . للطابع

ولو نه قدر بيوك بر مقامده بولنورسه بولنسون «بور سمي
 طرح ايدن معمار طبع پادشاهيدر - بومعناجه آگا
 صنع بشرده دينسه بهتندر » يتياه عقل وَ نقلك كافه
 حدودني پايمال ايدرك . حاشا الوهيت مرتبه سنه
 اصعاد ايتك هانگي نوع ادبه توافق ايده بيله جگني
 ييلكده ذهنلره حيرت الويرسه شاين دگيدر ؛
 معقول شناس بر ذاته « كه عصرى غبطه بخش عصر
 فاروق وَ سليماندر . » مصراعني حاوى بر مدحيه
 ويرلسه استهزادن بشقه نيه حمل ايده بيلورلر ؟
 دقت بيورلسون كه غلو وَ اغراق ابتلاسى فطانت
 مسئله عليه لرى گي . استعدادك خدمتهاسنه باقلاشمش
 بر قوه ادراكي نه سقيم گريوده لره دوشور بيور ! ايسته
 اولدجه سوز آگلار بعض بندكانكزك ادبيات
 عتيقه يي بتون بتون احايه چاليشه جق درجه لره
 طرز جديده طرفدارلق ايتدكلرينه اكبوك سبيلردن
 برى ده اشعار مزده بودرلو تره اتك هر صحيفه
 باقدجه گوزه چاربه گلسيدر .

» هرکیم که ایشنده صادق اولمز .

» انسان ديمك آگالايق اولمز «

يتی ده سکوت ایله کچشدیر یله جک شیلردن دگلدز .
 ديمك که بر حیوان ناطق ایشنده صادق اولنجه سوزنده
 [مسئله] بی آندیره جق قدر کذاب اولسه ینه
 کندینه گر چکدن انسان ديمك جائز اوله جق .
 نه غریب شی ! [يعرب بن قحطاندن] [ه] بری
 [صدق] مادّسی قولک او صافندن بیلنه گلور کن شمدی
 آتی فعله وصف مخصوص عدایک التزام بیوریلیدور !
 بوبدعت غریبه ده بر قاق کشینک یالان سوز سویلک
 سیئه سنه اولان ابتلالرینی بر فضیلت و معرفت صورتنده
 گوسترمک ایچون اختیار اولنیور . عجب یالان
 قارشمده شعر سویلک قابل دگلیدر ؟ قدمای
 عرب نیچون اطرابی مدحیه لوازمندن عدایتمزلر
 [★] يعرب ، يتصر وزننده ان قحطاندر که مجریع
 قبائل یمک یدریدر . لغت عربیه نی ابتدا تکلم ایدن مرقوم
 اولدیغی و عرب تسمیه سنک دخی بونک اسمندن مأخوذ
 بولندیغی مرویدر . للطابع

ایمیش؟ نیچون ملل متمدننه ده هم یالا بچیلق یوق. هم ده شعر وار؟ بر آدمه، مثلا زمان دولتنده جیلان یاوریلر. ینک آرسلان سودی امدیگنه دأر انسانلر اؤدگل. طاوشانلر اؤبینه قولایلتله اینانه میه جفی بر طاقم ترهات ایله مداح اولمقدن ایسه سایه عدلنده بر ملکک بختیار اولدیغندن بحث ایتمک طوغری اوله ییلسی احتمالندن قطع نظر. حد ذاتنده ده پاره لاق. ده اشانلی دگمیدر؟

« اولسه نه قدر قوی طبیعت

« یوقدر جاهل سوزنده قوت

یتدی ده موافق حقیقت میدریا؟ او میروس زمانینک آرسطوسی می ایدی؟ معلقات سببعه بی غزالیلر، رازیلر، ابن سینالر، فارابیلر، سیدلر، سعدالدینلر، جلال دوانیلر می سویلیدی؟ ایام جاهلیت اشعاری، عربک اؤ مقبول اولان آثاری دگمیدر؟ بر کرده

« طالع عقله معاون اولمز

« بخت ایله هنر مقارن اولمز. »

یتنی پیشکاه تدقیقه وضع بیوریکئر. بر کرده ده یالکئر

عثمانیلردن تعداد ایتدیگنر شعرا ایچننده ایکی پادشاه. بر صدر اعظم. اوچ شیخ الاسلام. ایکی وزیر و بر خیلی اصحاب مراتب بولندیغنی تصور ایلدیگنر؛ اوزمان امینم که بعض متصلغین ادبک کندولرینه مدار منخورت و یا تعبیر آخرله بهانه فقدان قناعت اولمق ایچون عدم آباد توهمدن زور ایله وجوده گتورمک ایستدکلری بوقاعده باطله نك حقیقت حال و طبیعت عالمه نه درجه لرده مغایر اولدیغنی نظر حکیم ادیبانه لرینه دفعه کندی کندی گوستر .

مقدمه علیه لرینک بر صحیفه سنک تا آلت طرفنده

« قابل ایده راسین، لامارتین

« نفعی گبی بر قصیده تزیین !

« ممکن سنائی و فرزدق

« مولیر گبی بر تیاترو یازمق »

بیورلمش . باردون ! اون سکنر مجی و اون طقوز مجی

عصر میلادینک انواع حکم مجربیه و بدایع مدنیه

ایله پرورده ایده گلدیگی اصحاب ترقی ایچنده طبیعت

شاعرانہ جہ الٰہ ممتاز عد اولئمش آدملر برطاقم ہیاکل
 ہائلہ مصورلرینک اثر غریبنہ اتباع ایدوبدہ معہود
 حیواناتک ویاقوناق ویااعظم .... وصفندہ زمین
 و آسمانی و غرش و لامکانی بربرینہ قارشیدردق .
 ترہات سویلگہ تنزل ایتزلریا ! ویقتور ہوغونک
 (اوریانتال) نامندہ اولان کتابی البتہ نظر تدقیق
 دولتدرندن کچمشدر . شرق خیالاتنک معقول
 و مقبول اولانلرینہ غرب ادبسی نہ گوزل تقلید
 ایدیورلرمش : آندن استدلال بیوردہ بیلورسکز .
 یقیناً معلوم عالیلری اولسون کہ اگر راسین ویاخود
 لامارتین تشبیہدہ . مبالغہدہ طبیعتک فوقہ حیتمنی
 جائزگورمش اولسہلردی لسانلرندہ نفعینک قصائدی
 قدر مزین ویاخود مصنع شیلر میدانہ گتورمگہ
 مقتدر اولورلردی . یالان سویلک اقتداری عجملرلہ .
 ترکلرہ منحصر بر خاصہ دگلدر آ .

اوفاجق برشی دہا اخطارینہ جرأت ایدرم :

راسین ، لامارتین قصیدہ تنظیمیہ مشہور اولان

شعر ادن دگدر لر . مادام که ادبای شرق و غرب
 آرد سنده مداخلغه متعلق بر مقایسه اجرا بیوریله جق
 ایدی . نفعی یه قارشو فرانسه شعر اسندن (ژان
 باتیست روسو) گوسترملک دها مناسب اولمازمی
 ایدی؟ آنکده آثاری فرانسر لساننک مستشهدا -
 تندندر: بناءً علیه منظور حقایق جوایانه لری اولمش
 اوله جغنده اشتباه اتمم .

یاهاه سنائی گبی، فرزدق گبی عجم و عربده
 صحیحاً ادبیاتک روحنی، حقیقتنی ادراک ایدرک،
 شعر سویلمش: و اثر لریله اصحاب شعوره مثال امثال
 اولغه لیاقت گوسترمش اولان اعظام اسلام حین
 اقتضاده مولیر گبی برتیا ترو ترتینه نه دن مقتدر
 اوله مسونلر؟ نهایت سنائی و فرزدق تیا ترو لی
 برملکده ظهور ایتماشلر، آنکچون برتیا ترو
 یاپاماشلر . افندمنز ایسه

« اقلیمده حکمی یوقی فرقک،

« وضعیتی برضی غرب و شرقک؟ »

بیوریورسکیز. عجباً اعتقاد دولت‌نہ گونش طوغدینگی
 زمان ضیاسی ایران و بغدادہ دہا اول طوقمقلہ
 اورالرجہ تیاترونک امکان حصوانی نزع ایدر برقاعدہ
 حکمیدمی واردرد؟ یوقسہ پارسدہ گوزل قومدیایازلق
 وضعیت موقعیہ عوارضندن برحال میدرد؟ آلتی یوز
 ییلق بردولتز: اون سنہ اولنہ گنجیہ قدر بزددہ
 برتیاترو یوق ایدی. اوفتمدانی شرقک وضعیتندمی
 بیہلم؟ اولیہ ایسہ شمدی دنیانک آلتی اوستنہ می
 گلدی؟ نیچون ترکلردہ تیاترو یامغہ مقتدر اولہ
 بیلورلر؟ چین اقلیمی بزہ گوردہ اقصای شرق ایکن
 اورادہ تیاترو اوروپادن قدیم اولدیغی متفق علیہدر.
 « وضعیت شرق و غرب » افکارینک بطلاننہ بودہ
 مشرق قدر جلی، گونش گبی بدیہی بربرهان دگمیدرد؟
 شرک مکسب اخلاق اولدیغنی دنیادہ کیم ادعا
 ایتمش؟ وخصوصیہ تیاترولرک مکتب حکمت اولدیغنہ
 کیم ذاہب اولمش کہ

« لکن بویله اثرلرین هپ

« اخلاق عمومه صائمه مکتب »

بیوریلیور . تیاترونک براگنجه اولدیغنی وَفَقَط
فانده لی اگنجه لردن بولندیغنی ادبامز بالدفعات عمومک
نظر تدقیقنه عرض ایتشلر ایدی . مع مافیہ شممدی
شونی دیه بیلورزکه عمومک اخلاقنه اوزوپاتیاترولری
مکتب اولمینگه خرابات هیچ بروقتده اخلاق اوگر دیر
برکتاب اوله ماز : چونکه دروننده موجود اولان
ترکی قصائدک هیچ اولمازسه نصفی عمومک صلابت
وتریتنی افساد خصوصنجه « پاله رو آیالک » ائشنیع
(فارس) لردن آشاغی دگلدیر .

« اشعار نقاؤه زباندر

« معیار بلاغت لساندر

« آینه سی شعر در لسانک

« هرکاری لسانله در جهانک

« اشعاره گلور ایسه تنزل

« البته لسان بولور تنزل

ویرژیللمرمی ظهور ایلمدی . عصر اخیر مدنیته
فرانسه بیوک جمهور و ایمپراطورلق قوتیه حاکم عالم
و صربی ء امم کچندیگی وقت آرد لرنده بر راسین . بر مو-
لئیر . بر لامارتین . بر هوغو وار میدی ؟ بو قدر دلائل
تاریخیه میدانده طور رکن شعری انتظام عالم لوازمندن
گوسترمک استجلاب توجهاته مدار اولمق ایچون
اختیار اولنمش توجهات شاعر نهدن معدود دگلدردده
یاندر ؟ شعرك نقصان و یا فقدانی حالنده [او امر
حکومت] تعبیر غریب عالیله نجه « زیب صماخ رغبت »
اولیه جغنه دأر ایراد بیوریلان ادعانك محکمئه
وجدان دولتلرنده دخی بطلانی اولدن مسله اولدیغنه
آثار سذیه لرندن ادلس تاریخنده طوائف ملوکک
شعر ایله مکاتبه لرینی دخی تکلفات زانده و تشریفات
بی فائده قیلندن و بناء علیه دلائل انقراضدن عد
ایش اولدیغکز دلیل دگیندر ؟ البته یازدیغکز
اونتامش و اولیه بر قول حکیمانیه « سوز اوله شاهم »
قیلندن اوله رق یازمامش سگزدرد !

« تا حشره قدر طورز مقرر

« صاحب دیوان اولان هنرور »

بیتی هیچ بر شیئه بگزیدمی یا ؟ انصاف بیورلسون ،
یارین بنده بردلیک طوتدیرر و مثلاً .

« امین سابقده طلابی »

« حقوقم کتب اقلامی »

« بوله م فردوس جنتده »

« افندمه جمیعانی »

یولنده بر قاچ بیك بیت سویلیهراك بر دیوان ترتیب
ایلر سه م . حشره قدر مقرر و یا تعبیر صحیحیاه معروف
اوله جنم اوله می ؟ بو بشارت قرین صحت ، یعنی مقبول
بر روایت ایسه ابنای بشر ایچون نه بیواک سعادت !
او خالد هر کس « نه روا شهرت ایچون زمزمه
اولمق بوال » مصراعنی ورد زبان و موزون و مقفا
بر آلائی هذیان ایدرک بو جهان فانیده نامنی ابقا
ایتمگه چالشسون ! فقط حینفاکه حقیقت حال اوله

گلان حروف علتک اماله سنه اعتراضی حاوی
یوقارولرده بر بحث کچمشیدی . افندمن البته غالبک
« جان حیران » بیتنده اولان اماله یه معترض بولنور-
سکزر . فقط بنده کزک ظنمجه مرحوم او تعریضه
قارشو - بن ایستهم (جان) یزینه (روح) کلمه سنی
قوللانه بیلورم . شو قدر وارکه روحک [لام الفعی] ایله
حیرانک (فاء الفعی) تعاقب ایلدیکندن سوزده بر تنافر
حاصل اولیور ؛ بو تنافر ایسه لسانه الف اماله سندن
ثقیل گلیور .

حال بوکه نفی « اگرچه خطبه دن طی ایتدیلر
سلطان عثمانی » مصراعنده سلطانک الفی اماله ایش :
دیمک که بر اماله یی یا لکز تجویز دکل استعمال ده ایش .
نفعینک آتاریده لسانزده بلاغه دگل - فقط فصاحت
مستشهداتنددر . بناءً علیه بن دخی طرز افاده ده آنک
اثرینه تابع اولدم . کزک بکما و کزک نفی و سامی و ثابت
و راغب و عاصمه بوندن طولانی قصور بولماش اولسه کز
جمله مزک روحنی شاد بیورمش اولوردیکز : چونکه بزم
اماله لر نه قدر ثقیل اولسه افندمزک « نیچون غصب
ایتدی بیلم جامعن سلطان محمودک ؛ » مصراعنک عینی
اوله جنی گبی ترجیع بلاغت پرورانهلرینک مطلق اولان

« بوکار گاه صنع عجب در سخا نه در :

هر بحث بر کتاب لادن ننه در .»

بیتندن متنافر اوله ماز. بیتک برنجی مصراعنده اولان «بو»
 کله سنک ترجه شیوه سنه مغایر اوله رق. و او اماله سی، ثانیاً
 « صنع » و « عجب » کلمه لرینک عینلری بر برینه چار .
 پشدیغندن طولانی بزم ملتک قبا تعبیرلرندن اولان «عین
 چاتلامق» ضرورقی. و ثالثاً (عجب) کلمه سنک باشنی
 کسویرمکله برابر در سخا نه ده اجتماع ایدن (راء)
 و (سین) حرف ساکنلرینی موزون او قومق ایچون
 ضیق صدره اوغرامش بر ذاتک نقص آلمسنه تقلید
 مجبوریتی وار. مصراعی وزنه گتورمک بیاغی منجیق ایله
 چاکمه که احتیاج کوسترییور .

مصراع ثانیده کی « هر بحث » لفظی ده حلقومدن
 چیقارکن انسانک غرتلاغنه صاریلیور . (جامدن اوده
 اوطوران قومشولرینه طاش آتسه دها خیرلی اولزمی؟)-
 دیه بیلوردی .

§

هر نه حال ایسه . استطرادلردن ینه صدره

انتقال ایدم :

« نفعی بونی صائمه مفت بولمش :

« اوچ پادشاهک ندیمی اولمش ؟ »

سوزی مطابق حقیقتمیدر ؟ نفعینک طبیعت
 شاعرانہ سنی پادشاہ ندیملگی خلق و ایجاد ایلمش
 اولہ می ؟ بندہ گزہ قالورسہ افندمزاک « بیرام گبی
 خر زمانہ « محقرینہ وَ نفعینعینک « فیلسوف وزرا
 ثانیء عقل اول « یوللو بیک درلو توقیرینہ مظہر
 اولان وَ بونگاہ برابر ، نہایت جاننہ قصد ایدن
 بر ذات حقندہ کی اوصاف و ہجویاتی دقتاہ مطالعہ
 اولنسہ وَ یا حود دیوانیہ سہام قضاسی الہ آلہرق ،
 گورجی محمد پاشا حقندہ اولان :

« زیر عنقای شکوہندہ فلک بر بیضہ

« کف میزان وقارندہ زمین بر مثقال »

بتیبہ ینہ آنک ہجوندہ بولنان

« مجسم ظرطہ یخ بستہ دیو دماوندی

« مصوریستہ افسردہ بطریق نصرانی »

بتی بر برینہ تطبیق ایدلسہ بیچارہ نک ندیملکدن ہر
 درلو مداینخنہ ندامتدن . وَ بو حقیقتی :

« هله بن نائب اولدم هجوايله هم انتقام آلم » [۹]
 گبی سوزلره توصیفات یهوده سنک صرف یالان اولد-
 یغنی انتقام نامیله اخلافه آکلامغه مجبوریتدن بشقه
 برشی استفاده ایدمدیگی پک قولای میدان چیقار.
 حسن طبیعت ادیبانه لرجه هر درلو تعریفدن
 مسبغنی درکه نفعی، ندیم اکابر اولمق دگل « زکوة می »
 آرقه سنده میخانه میخانه طولاشدیغی حالدده دخی
 « یوقلزنسک هیچ وارمی دلده داغک یاره سن
 . بویله می گوزلر گوزلر عاشق بیچاره سن .
 » آه ایله حالی ییلنمز عاشق بیچاره نک
 « چاک چاک ایتسون مگر آهی دل صد پاره سن . »
 گبی طبیعت شاعرانه سنک گر چکدن قوتنی گوستره
 جک یولده سوزلر سویلمگه عاجز قالمز ایدی .
 حدت بیورلماز ایسه براز دها گوزدک ایده-
 جگم ! افدمز بر زمان :

[۹] مصراع ثانیسی شودر: « اکر ویسی بوخرانکده
 قانورسه ینه ارزانی » [الطابع]

” مرحمت قیلدی جناب حق بوملک وملتہ
 ” سن مؤیدسک خدادن آ گلادم حق الیقین “
 بیورمشدیگز ! آندن بریدی۔ سکر سنہ صکرہ دخی :
 ” یارادی کندیسنہ سلطنت عثمانی
 ” ذاتنہ دینسہ سزا شاه جهان ثانی “

بیوران ینہ افندمزسکر ! دیمک کہ شاعر ایچون
 ندیملکده نتیجہ ندامت استقرائی برهاندره ثابت اولیور .
 اما افندمزینہ ندیمک هوسندن واز چکه مزمشسکرده
 اوروپا سیاحتی گبی یالکز ذاتکزه دگل ... بحق
 مدار افتخار اولمغه لایق بر حرکتکزی قصاید کرده
 جان قورقوسی گبی (تعبیر معذور اولسون) بر توهمه
 حمل ایله ملتزم صمیمیبری اولان مسلك حمیتہ پاپو۔
 ججی اوغلی احمد پاشا گریوده سنی تر جیح بیوررمشسکر !
 اگا اصحاب قلمدن اولا وطن پرور لر نه دیه بیلسون ؟
 دیسه لر دیسه لر شونی دیه بیلور لر :

۔ احتمال که ندیمک مقصدینہ ینہ نائل اولورسکر :

فقط ندامتگزك [یوم ندمه] قدر سورمیه جكنه اعتماد

بیوریکز ! §

ینه هتك پرده اسراره باشلادق! هایدی صد-

دمزه رجوع ایدلم :

« گردون یدی باشلی بر بیلاندر

» مسلوعی آنك هنروراندرد . «

بیتنه جواب اوله رق :

شاعر سوزی بزده هپ یالاندر ؛

بو بیت ایسه آگه بر نشاندر

دیسهم اغبرار بیورلنز یا !

فلکك ارباب کماله دشمن اولدیغنه متعلق مشهور

اولان قاعده فاسده نك حقسنزلغنی یوقاروده عرض

ایتمشیدم؛ آنك ایچون بوراده تکراره حاجت گوره مم .

شوقدر واز که افندمز فن هیئتله توغل بیورمشکزدرد ؛

ماخذ استدالام ایسه ترجیع بلایع عالیترینك بر بندی

صرف هیئته دایر اولسی در . فلکی یدی باشلی

بر بیلانه تشبیه ایتمك هیئت بیلان برذاته یاقیشورمی؟

ترجیعک دیگر بندندن آکلاشدیغنه گورد
 مناقب طبیعیاته دخی اشتغال بیوردیغی گبی اوروپاده
 بولوندیغی زمان البته حیوانات باغچه لریله نمونه خانهلر
 گورولمشدر؛ عجبا کتابلرده مرسم، باغچه لرده جانلی،
 نمونه خانهلرده قدید اوله رق، نظر مجسس حقایق
 بینانه لری یدی باشلی برییلانه تصادف ایتشمیدر؟
 نفعی شاعر الویردی : بر ازده صبری شا کره
 نقل بحث ایده لم :

صبری یالکوز « بر برجسته قصیده یازدی . »
 اوله می؟ یوقسه آنک دیوانیده منظور عالیلری اولم دیده
 قصیده مشهوره سی نظیفک منتخباتده می گورولدی؟
 صبرینک :

« کچدی قیلجمن فتن روزگار . »

« سیف یدالله اولوب آشکار . »

مطلعنده اولان قصیده سی هیچ اولماز سه عزت ملانک،
 نوریس افندیکنک « همان بر اول قدر واردرکه موزون

و مقفادر « مصرعنه ماصدق اولان هذیانلری قدرده
نظار انتخابه مصادق اولمغه شایان دگلمیدر ؟
صبرینک آثارنده :

« گویا که صیقوب بتون حواسن،

« جمع ایلمش آنده هب قواسن »

توصیفنه لایق برسوزور ایسه بالاده ذکر ایتدیگم
قصیده در. حالا بکر قالمش : شمعی به قدر برشاعر
تقلیده جسارت ایددمامش . بیه م که نفعی گورمدیمی :
یوقسه قصیده ناک تنظیمی او بیچاره ناک اعدامندن
صکرده می ایدی . ملتزم عالیلری اولان قصیده ناک
ایسه ادبیات عتیقه جه دخی : صنعتلی اولمقدن بشقه
برمرتی یوقدر . نظیره سنه دقت بیورلسون که نفعی
اجبار طبیعت اتمکسزین نصل تفوق ایتمش : صبرینک
قصیده سنده ادبیات عتیقه به گوره

« جهان گویا که بر شخص معیندر تصویرده

فلک ابروی خمکشته وجودی چشم مینادر . »

متانتده یریت وارمیدر ؟ ادبیات صحیحه اعتبارجه

« بلا اندر بلاد دلده درد عشق یار اما
 « یازقلر آ که کیم بر بویله سودادن مبرّادر! » [۰]
 بیتدن نکته‌لی، او بیتدن گوزل، او بیتدن لطیف
 برشی گوریه بیلورمی .
 هله صبرینک قصیده‌سنی وصف ایچون . بر
 موجب التزام اطرا :

« بر مطلعی وار غزلده حتی
 « معجز دیدی آ گنا اهل معنی »

بیورلمش . الله الله ! بو مطلع :

« ویرر صبره درنک سایه طورسه سرو بالادر .
 « آلور چشم قراری گتسه جوی سیم سیمادر . »
 یتیمی اوله جق ؟ شمدی بنده کتر عاشق غریبک
 « شیطان بونک نره‌سنده ؟ » مصراعنی تخریف
 ایتسه‌مده « معجز بونک نره‌سیدر ؟ » دیسه‌م طارماز -
 سکزیا ؟ البته طارماز سکز : چونکه مطلعجه . ذاتاً
 [۰] بو بیتلرک ایکیسیده نفعینک قصیده صبری‌یه
 اولان نظیره‌سنه‌ن در .

لفظجه زینت و معناجه تشبیهدن بشقه بر صنعت یوق
 اویله دگلمی ؟

برجی درجده مصراع اولی اله آلام: صبرینک
 سودیگی محبوب طور دینی زمان انسانک صبرینی
 گولگه گی در نکدن محروم ایدز بر یوکسک سر وی
 آغا جنه بگز رمش! مصراعنک معناسی بوندن عبارت
 اولیور. هایدی صبرک گولگه تشبیهی صبرینک
 بولندینی زماجه مقبول اولسون: و یا خود نخیلات
 غریبه قیلندن عد اولسون: معذور طو تلسون.
 بویک سروه بگز دلمسی دخی کذلک. فقط بر محبوب
 طور دینی زمان یوکسک یوکسک سر ولر صالانمقده
 مضطر اوله جغه عجا صبری آخرتدن دنیا به گلمش
 اولسه نه دلیل گوستره بیلور؟ یوقسه سر ولر یرلرنده
 طور دینی و اهتزاز ایلدیگی حالده گولگه سی هیچ بر
 وقت صالانمیه جغه دایر دنیا ده بر قاعده می کشف
 اولمشدر؟ با خصوص که بر آدمک بوینی سروه
 بگز تمک مبالغه دن کنایه ایکن صگره مشبه به اولان

سر وی « بالا » سوزینه توصیف ایتک شاعرک
 ذهنده معشوق یرینه بر (غول یبانی) تصویر
 ایتدیگنه حمل اولنسه حسن طبیعجه بر یا گلش
 یوله می گیدلمش اولور ؟

هله ایکنخی مصراعک تقدیر عالیترینه مظهر
 اولدیغنی دوشندکجه شاشقینلغدن بیاغی گولیورم .
 بر گوزل، یوریمک حالنده ایکن ولو چیر چپلاق
 اولسون . نهره اصل بکزرر؟ عجا آق ییلان گبی یوزی
 قوی سورینه رکمی یورر؟ یوقسه بر نهرک طالغله رینه
 اولدجه بکزدمک ایچون گیده جگی یره قیچنی
 قالدیره رقمی گیدر ؟

عجیدرکه مراد رابع شعر اسندن ریاضی انتخاب
 دولترینه مظهر اولمش ده فهیم اونودلمش ! بنده کز
 مجموعه دولترنده بر قاج قصیده سی اولان و فهیمک
 پرستشکارانه مقلدی بولنان حتی بک افدیتک یرنده
 اولسه یدم فهیمک :

« مہری دوندردک یولندن ماہی ایتدک سینہ چاک
 « معجزاتک سویلنور کسور بکشور روز و شب. »
 بیتنی حاوی اولان نعتنی نظر تدقیق مزیات آشنا
 ییلرینہ عرض ایدر: وَحَتی
 استادلری اوتمه اویله
 بر بیتہ گل نظیرہ سویله !

تکلیف کستاخانہ سنہ دخی جسارت ایلردم . وَکافہ
 اصحاب تمیز البتہ بندہ گزی حقنی بولوردی . چونکہ
 خرابانہ توقیرات و تکریمات عظیمہ ایله قبول بیوریلان
 نظم ایله شیخ غالب بالادہ بحث ایتدیگم « روز و شب »
 قصیدہ سنی دقتلر ، اعتدالرله تنظیرہ چالشدقلری حالہ
 برمصراعنہ یتشمامشلردر . نظم ایله شیخ غالبک
 دیوانلری مطبوع وَفہیمک آثاری ایسه ہر کتابخانہ دہ
 واکثر شاعر دہ موجود اولدیغندن ، ارادہ بیوریلور
 ایسہ قصیدہ لری بربرینہ تطبیق ایدرسکزر .

ریاضینک « فخریہ لزی بلیغدر پک » بیورلمش !
 فخریہ حقندہ ملاحظات عاجزانہ می بالادہ عرض

ایتمش اولدینیم جبهته بوراده تکراره حاجت گوردمم:
فقط :

« نامیه فضاه خوار فیضمدر

« کاسه مهر جرعه دانمدر »

بیتی یولنده اولان ترهاتی بلیغ تعبیریه وصف ایتمک
زججی یه مرجان اسمی طامق قیاندن اولسهده چکلمز.

« نابی دخی سویلش قصائد

« اماکه مقوله زواند

« اویمز آگا پک قصیده نظمی

« توحیدیدر الگزیده نظمی

« صلحیه سی . نعتی دلنشیندر .

« عزلیه سی برگوزل زمیندر .

« آجق گورونورکه کلقت ایتمش :

« گویا جبر طبیعت ایتمش . »

دیدکن صگره ینه نابیدن بش قصیده انتخاب ایتمک
وَ خصوصیه توحید ایله صلحیه وَ نعت و عزلیه دن ماعدا
آرد یرد برده جلوسیه قارشیدیر مق قول و فعل

دولت‌ری آردسندہ بر بیوک تناقض گوستریور. ہلہ
 صلیہ « ہیکل بازوی اقبال حسین پاشا کیم » مصراعی
 گبی « اگرچہ وزن نہ دارد ولیک بمعنیست » تہکمناک
 ماصدقی بولان بر سوزی حاوی اولدینغی خالدہ اوچ قوجہ
 ملتک منتخبات آثار شعریہ سی آردسنہ نصل ادخال
 بیورلمشدر : اوراسنی ادراکن عاجز قالیورم !

« نابیہ منیف ایکن مقلد

« آندن ابلغ دیمش قصائد . »

بیور بیورسگز ! منیف ہانگی اثرندہ نابیہ تقلید
 ایتمش ؟ بندہ گز منیفک دیوانی باشند آشاغی
 مطالعہ ایتمشدم . درونندہ نابی شیودسنہ یقین
 بر بیت بولہ مدم : وار ایسہ گوسترلسون !

« تعقید ورکیکہ اوغرامز ہیچ

« ایلر او قودقچہ طبعی تہییج . »

یولندہ ستایش عالیدرینہ مظہر اولان غزلیات نابی
 « زغفران نوع نباتک خواجہ نصرالدینی در . » ویا

« پاینه لیک کفش یاپار مستزاد ایدن » قیلندن
اولان گوزده لکلر میدر ؟

نابینک بر قاقچ گوزل غزلی و پک چوق گوزل
بیتی اولدیغنی کیمسه انکار ایتمز : فقط دیوانی سراپا
مطالعه بیورمش ایسه گز « تعقید وریکه اوغرامز
هیچ » حکمنک بتون بتون خلاف واقع اولدیغنی
افدمزده اعتراف بیوررسکز .

هله تناقض گتدکجه چوغالیور . نابی حقنده

« ترکیده طوزی فارسیدر :

« اطوار عجم ماسیدر . »

دینلمش ایکن، در عقب :

« نابی یه بو اختراعدر خاص

« تسلیم ایدر آنی اهل اخلاص »

بیورلمق اصل جائز اوله بیلور؟ بیتلر بر برینه پک [نیزن
باقشلی] طور میورمی؟ نابی عجم مقلد میدر: اختراع
مخصوص صاحب میدر؟ لله ورسواه ! ذهن دراک

دولتدرنده. اوْلا آگا برقرار ویرلمش اولسهده
صکره بیان افکار اولنسه نه لازم گلوددی ؟

هله فضولی ایچون تنظیم بیوریلان
« یانقدر او عاشقک کتابی

» نظمنده قوقار جگر کبابی . »

یتنی او قودقجه کندیمی خراباتده دگل بانچه قپوسی
لوقانطه لرنده ظن اید بیورم. عنو بیورر سکر اماشو
« جگر کبابی » مضموننه نه قوقمش سوز. نه ایگر بچ

تصوّر! دیمکن بردرلو کندیمی آلامیه جنم. فضولی
دیوانتی کدی یاوریلری ایچونمی سویلش : یوقسه
آرناودلرک مانده یوتدی دیدکلری مشهور کتابیدر.
برده فضولی ایچون :

« ایتمز غزلنده فکر صنعت

» صنعت اولور آنده بی صنعت

دنیلیورسهده پک ظن ایدم چونکه :

« ای اولوب معراج برهان علو شان سکا

» گو کدن اینمش خاکه استقبال ایچون قرآن سکا

« ماد نومیدر بویا ایتدکده عزم آسمان
 « ایلمش افلاک پارمق قالدیروب ایمان سکا . »

وایا

« هر حباب اشگمه برعکس صالمش پیکرم .
 « شاه ملک محتم طومتش جهانی لشکرم .
 « عشق سرگردانیم گوگسده یریر داغلا ،
 « برسپهر سائریم ثابت جمیع اخترم . »

وایا

« عشق معماری یایان ساعتده گردون مخزن
 « دود آهم چیقمغه آچمش کواکب روزنن »
 بیتلری قدر صنعتلی شعر او یله تکلفسز جه سو یلنمیز .
 فضولینک ابیاتی ایسه یوزده طقسان اعتبار یله صنعجه
 بالاده گوستردیگم مثالر فوقنده در . اعتماد بیورلمازسه
 حتی بک افندی یه صور یله بیلور . نورس افندی
 حصر تلریده شعر دن بی بهره بولندقلری حالدیه برار
 معانی ، بدیع ، فلان گورمش اولدقلرندن بوقول
 ماجزانه می تصدیق ایدر لر سانورم .

اسکی نائی حقندہ

« الفاطمی سلیم و منخبدر .

« مضموندری باعث طربدر . »

دنیلدکن صگره،

« بویولده ولی کلامی چوق یوق

« ملبوسندن برهنهسی چوق . »

بیوزلمش ! او برهنه لری هانگیلری اولدینی ایراد

اولنمش اولسهیدی افدمزدن یگی برشی اوگرنمش

اوله جغز جهتله جمله مزه برعظیم منت حمیل ایدیلور

ایدی: زیرا شمدی به قدر ادبیات عمیقہ طرفدارلرند

نائلینک بر بیتنه گرك سلامت و گرك متانجه تعریض

ایدر بر ادیب گورمامش ایدک .

« روحی ایله حامی سخنساز

« یک شیوه ویک ادا. یک آواز

« چون ایکسیده عراقنددر:

« اهل دل وصاحب سخندر . »

اوله می ؟

اشعارده حامی ایله روحی
 برگونده می ایچدیله صبوحی ؟
 یک نشئه میدر او ایکی استاد
 آمد نرده یانرده بغداد ؟

روحی نفعیدن اول و بناءً علیه افندمزك
 ترتیبجه شعرای ترکك قدما سندن، حامی ایسه نابیدن
 صکره: و او جهته او اخر دن معدود اولمق لازم
 گلورکن. نصل یک شیوه ویک آواز اوله بیلورلر؟
 حامینک اشعاری نابی و یادها طوغریسی ارانیلورسه
 صائب مقلدگندن عبارت دگیدر؟ روحی ایله
 بینلرنده نه مناسبت بولنمش بردلو آ گلایه مدم.
 احتمال که بو عدم تفرس بنده کزك ادراکسر لگمدندر:
 او حالده قصورمی عفو بیوررسکز. فقط:

« دریای محیطی در وحدتله لبالب

« کونین ایکی جانبده ایکی ساحلن در . »

«پاك طينت كوشه و حدتده خوار اولسونى هيچ
 گوهر آغوش صدفدن دور اولور قيمتلنور.» [۴]
 بيتى آره سنده كرك طرز تصور و كرك شيوه افاده جه
 بر ملايمت بولنه ييلسنه احتمال ويردم .

برده لطفاً عفو بيور كز بر شى دها اخطار
 ايده جگم: «چون ايكي سيده عراقندره: اهل دل و
 صاحب سخندر» بيته باقيلور سه عراقدن ظهور ايند
 آدملك عمومى هم اهل دل وهم صاحب سخن
 اوله جق . او حالده دولت ادبيات ايچون [براجمن
 دانش] ترتيب ايتك ايستسه استانبولده نه قدر كرد
 و بغدادلى وار ايسه جمله سنى آگوا اعضا ايتك لازم
 كلمز مى؟ رأى عاليه بحه منتفك عشير تنده كى بدويلرك
 عمومى برر شاعر آتش زباندريه: ديمك اوليور. ينه
 تكرر ايده يم «سبحان من حير في صنعه العقول»

«تنظيم غزلده برده يحيى

«بر وادى خاص قيش احيا»

[۵] بيت اول حامينك، ثانى روحينكدر .

بیتندہ بیان بیوریلان یحی ہانگیسی اولیور؟ ندیمک
 « کلامش کرچہ غزلدہ باقی ویحی گی . » مصراعیہ
 ثنائتدیگی مرثیہ مصطفویہ [۱۰] صاحبی یحی بکمیدر؟
 یوقسہ شیخ الاسلام یحی افدیمیدر؟ ہانگیسی
 اولور اولسون .

« صکرہ بو یولہ ندیم کتمش

« تقلید ایتمش زیادہ ایتمش . »

بیتاہ ندیمی آنلردن برینک اثرینہ تابع عد ایتک
 عجبا نہ درلو فکرہ مستنددر؟ ترکستاندہ نہ قدر یحی
 کلمش ایسہ ہیچ برینک

« آچمش اولدی سینہسن بر کرہ آرام وسکون

« سینہدن یلم نہ حالتدر کر یزان اولدی ہپ »

ویا خود :

« بویدن خوش ، رنکدن پاکیزہدر نازک تنک

« بسلمش قوینندہ گویا کیم گل رعناسنی »

[۱۰] مرثیہ مصطفویہ دن مراد سلیمان قانونینک ۴۱

یاشندہ اعدام ایتمش اولدینی شہزادہ سلطان مصطفیٰ یہ
 سویلنان مرثیہ درکہ مجموعہ ابوالضیادہ نشر اولمشدر .

و یا خود :

« بر شکرین کرشمه سی بر طاتلی خنده سی

« بر نازنین تکلمی بر خوش اداسی وار . »

و یا خود :

« آناک آناک سنک واریسه مهر و ماهدر جانا

« که بر باقشده مهره بر باقشده ماهه بگزرسک . »

و یا خود :

« قیل نکه بالا بلندانک خط رخسارینه

« باق سیاه فتنه نک رایات مصحفدارینه »

و یا خود :

« قاشلرین بالاده سیرایت رخلرین گورزیرده

« قیل تماشا باغ خلدی سایه شمشیرده . »

پتندری گبی بر سوز سویلدیگی نظر تدقیق ادیبانه لرینه

تصادف ایتمشی اولسه گرك ؟

« سنسک اول صاحب کالات فنون جزو وکل

« کیم اولوز هر بر کلامک ایلدن ایله ارمغان ! »

بیتابه توصیف بیوریلان و مبالغه شاعرانه لری اولدقجه
 حقیقته متقارب گورینه جک قدر فضائل علیه
 و عقلیه بی جامع اولان شیخ الاسلام اسبق عارف
 حکمت بک مرحوم : لسان عثمانیده ندیمدن بشقه
 عرب و عجم تقلیدندن بری بروادی مخصوص آچمش
 شاعر اولدیغنی دایما سویلر طورردی . افندمز
 ایسه مشار الیهی هم فنون جزو وکلده « صاحب
 کالات » اولق اوزره وصف بیوریورسکز : همد
 آنک مخترع و منفرد عد ایلدیگی بر شاعری محی
 مقلد لگیله آتھام ایدیورسکز ! یا بز هانگی قوله
 اتباع ایدلم ؟

چوق نیاز موجب کلال اولور سده بر کرده دا
 استدغای عفو ایتمکه مجبور اوله جنمده شو آشاغیده کی
 لقر دیلری سویلیه جگم :

ندیمی تعریف اتنده مرتبه مزاحه وارمغه آتھام
 ایدوبده .

« بر جسمه دیمک ایچون مصفی

« یاپدیردی قر ایله مرّبی ! »

یولنده ایراد بیوردیغکز بیت البته خاطر نشان

عالیگز دریا ؟ نفعینک :

« راست قیلسه قدّینی ایرمزینه قصرینه چرخ

« ایده ترتیب عناصردن مکر کیم نردبان . »

و یا صبرینک :

« نه ممکن شمدی روی دلبران اولمق خط آورده

« جهان یک طور ویک خاصیت فردوس اعلا در . »

و یا حتی بک افدینک :

« سخن صدر صّقه سی معموره دارالقرار

« جای دیوانخانه سیدر اوج کسرای زمان . »

و یا خود افدمزک :

« عنایاتیه مرده عالمه بخش حیات ایله :

« یا عیسی در کف پر جودی یا خود ابر نیساندر . »

یتلری ندیمک « گونش مرّباسی » تشبیهندن ده

معقول میدر که تعریض عالیبری یالکز اوتہ کی بچاردیہ
حصر بیورلمشدر ؟

یاہلہ ندیمک مرق ایلہ مربی یاپدینگی وارمیدر ؟
دیوانسندن قطع نظر قصیدہسی . مجموعہ منتخبات
عالیبری اولان (خراباتہ) طوروب طوریبور .
یوقاریگی تعریض دولتیرینہ دعوت ایدن :

« مرق خمیرہسی یاخود کنش مربیسی

« بلورشاخی یاخل لؤلؤ شہوار »

بیتی دگلیدر ؟ اوبیتدہ ندیم مربایی مرقدنمی یاپدیر .
مش یوقسہ گونشدنی ؟ مرقدن یاپدیردی ایسہ
نیچون بیتی (خراباتہ) بالادہکی طرزده درج اولنمش
گونشدن یاپریردیسہ نیچون « یاپدیردی مرق ایلہ
مربی » بیورلمش ؟

اوج بیوک لسانک محاکمات ادبیہسنی حاوی
اولان بر کتابدہ بوقدر آچیق دقتسنزک جائزمیدر ؟
برده مادام کہ ثابت ایچون :

« بر نعت شریفی وازکه دلکش

« معراجیه دخی آگا اش »

بیوریلپور. او حالدہ یالکز نعت شریفی منتخباتہ ادخال

بیوروبده معراجیه بی ترک ایتک ترجیح بلا مرجح

دیمک اولمز می ؟

« عزت ایله هم نظیم وسامی

« بر شیوهده نظم ایدر کلامی . »

بیتی قلم ادیبانه دولتلرندن صادر اولدینی زمان ،

آندن اوتوز بر بیت یوقاریده اولان :

« نابییہ بو اختراعدر خاص

« تسلیم ایدر آنی اهل اخلاص .

« راشد ایله وجدی، لمعی، رامی

« راغب، عاصم، منیف، سامی

« اول مکتبه اولدیلر مداوم

« اول خواجهدن اولدیلر ملازم . »

افادانی بتون بتون فراموش بیورلمش ایدی؟ یوقسه

نابی. نظیم زماتی ادراک ایتمش ایسهده نظیم نابییہ

نسبت قدمادن اولدینغی و او حالده سامی ایله یکشیود
عد اولنججه سامینک نابی یه چراغ اولسی ممکن
اوله میه جنی خاطر نشان عالیدریمی اوله مدی ؟

برده سامینک معلوم اولان هر درلو تکلفات
ادبیه سیله برابر، اطوار قدما مساعد اولدجه بلاغتی
ساده لکده آرایان نظیم ایله آره لرنده نصل مجانست
تصوّر بیورلدیغنه بر درلو عقلم ایرمیور ! هله
سامی ایچون :

« ایتمز ایسه التزام کلفت

« رنگین سویلر سوزی بغایت . »

دیمک : ادبیات عتیقه نقطه نظر نجه بتون بتون خلاف
واقعی التزام دکلمیدر ؟ انتخاب ایتدیگنر نعتده سامی
نه قدر کلفت ایتمش : مع مافیله نعتی ده نه قدر رنگین
سویلمش . روحی یه اولان نظیره سنده آزمی تکلف
ایتمش ؟ بونگله برابر ترکیبی نه درجه استادانه در ! هله
« او زلف و حال ورخ » و « مجنون برلیلا ایکی »

عز لرندن صنعتلی . وَفَقَطْ نَهْ قَدْرَ صِنْعَتَلِ ايسه او قدر
لطفلی آثار هانگی شاعر مزك ديواننده بولنه بيلور؟
عزت پاشا حقنده :

« شایاندر اولور ايسه مفاخر

» مدح ایتدی آنی منیف شاعر . »

بولنده ادیبانه دگل عادتابی ادبانه مفاخر دلری
مروّج شیلر سوینک مشرب حکیمانه وَافکار
حقایق پرورانه لرینه یاقیشورمی ؟
مثلا حتی بك افندی منیفك :

« بو علی منقبه عزت بك افندی کیم اودر .

» عقلی چاک افکن جیب خرد افلاطون . »

یتنی حق سامیلرنده :

یعنی علامه نحریر ضیا بك - که آنک .

عقل کل قوؤ ادراکنه اولمش مفتون

بولنده اوته کندن دها مبالغه لی وَتعبیر آخرله دها یالان
بر یولده تنظیر اینش اولسه افنخار بیورر میدیگر ؟

سید وهبی به متعلق اولان :

« اشعاری دوکلسه هپ حضوره

« کلز بر ایکی غزل ظهوره . »

بیته منصفانه اماله نگاه بیورلسون ! وزن وقافیه

ایچون بو قدر منعاسزلق اختیارینه جواز وارمیدر؟

سید وهبینک دیواننده ایکی یوز قدر غزل واردر.

حال بویله ایکن اشعاری بتون بتون حضوره

دوکولنجه نصل اوله جقده یالکلز سکز اون غزل

ظهوره گله جک ؟ مراد منتخب غزل دیمک ایسه

بویله می افاده اولنور ؟

کوپریلی زاده لردن اسعد پاشا ایله عبدالله پاشا

شاعر اولمغله . افرادی سلطنت سنیهی برقاچ کرده

تجدید و احیایه موفق اولان ، بر خاندان عظیم الاقترارک

نه دن مدار مفخرنی اوله بیلور ؟

عبدالله پاشا مرحوم دیلم که شرق سفر لرنده

برچوق مآثر عظیمیه به موفق اولدقن بشته دولتتک

اعتلای شرفی یولنه فدای جان ایتمش اولسنه نظراً

کوپرلی خاندانک مدار مفرقتی دگل، فقط اعضای
 فاخره سندن عد اولمغه شایاندر. آجق اسعد پاشا
 گبی مدت عمرینی مکابره ایله کچیرمکله برابر کافه
 مقاصدینی « بر شیشه شراب وبر سمن خد » مسلك
 قلندرانه سنه حصر ایتمش : وَ حَتَّىٰ بَرَادِرِي بُولَان
 عبدالله پاشانک . قدر خانداتی محافظه ، وقوع
 بولان عرض واستدعای مخصوصی اوزرینه وزارت
 رفع اولنمش اولان تن پرور بر آدم بر قاق گوزل غزل
 سوبلکله محمد پاشارک ، فاضل احمد پاشارک ، شهید
 مصطفی پاشارک عمجه زاده حسین پاشارک نهدن
 مدار مفرقتی اولسون ؟

برده ظن عاجزانه مه گوره کوپر یلیزدن عربی
 دیوان صاحبی نعمان پاشادر . عجبا توصیف بیوریلان
 دیوان عربی آنک آثاری اولوبده سهو آیرینه عبدالله
 پاشامی دینلشدر ؟ یوقسه عبدالله پاشانک آیروجه
 عربی دیوانی واردرده بنده گرمی ییلیورم . بوندن
 بشقه عبدالله پاشانک ترجه اشعاری اولدیغی تاریخلرده ،

تذکره لرده گوریله مدی . مرحوم یالکز عربیده
شاعر اولمغاه . ترك شعراسی بیننده اسمنی یاد ایتمک
نهدن اقتضا ایتسون ؟

اکثار کلام ایراث ملال ایده جگنی بیایدیکم
حالده راغبه عاصم حقنده اولان :

« سوزده ایکسی دخی متیندر

« غایتده لطیف ودلشیندر . »

بیتنه دخی « جای نظر در » دیمکدن بر درلوکندیمی
آلامیه جغم . عاصم ایله راغب پاشانک متین ولطف
ودلشین اولان سوزلری دگلدرده کنیدیلمیدرکه
بیت عالیبرنده سوزده ایکسنک دخی متانت ولطافتدن
بحث اولنیور ! مرحوملر عجا شاعر دگلدردیده
ایکی پهلووان ویا ایکی محبوب دلستانمی ایدیله ؟

سنبل زاده وهبی ایچون :

« اما که قصیده وغزلده

« بکزر قوقوسز که جیلده . »

دیند کدن صگره سخن قصیده سنک انتخابنده نه معنی
 وازایدی ؟

« واصل دخی بر لطیف شاعر

« معلوماتی ولیک قاصر .

« یازای طبیعت ایله سویلر

« غایتده سلاست ایله سویلر . »

حکمنده حقیقتدن بر اثر اولمدیغنی اثبات ایچون
 پک چوق سوز سویلرگه احتیاج گورنمز . واصلک
 اشعارنده جهلنه دلالت ایدر هیچ برسوز اولمدیغنی
 گبی . دیواننک نصفندن زیاده سی دخی « اولمه سوقاق
 سپورکسی قادین قادیجق اول ! » مصراعی گبی
 سلاست دگل انواع رکاکت ایله آلوده در .

اوده کندینه و زمانینک شیوه تکلمنه مطابق
 صورتده بروادی آچق ایسته مش : افاعیل و تفاعیل
 بلاسیله موفق اوله مامش . وهی دگل ابن کمال
 اولسه ایدی ینه نابی یولنده بر شاعر اولمسند

احتمال یوق ایدی . چونکه نابی صرف عجم مقلد -
 لگنی . واصف ایسه یالکزجه استانبول ترکیه سی
 شیوه سنده شعر سو یلگی التزام ایتمشلز . بو حاله گورد
 واصف ، اکر تمایلات موجودانه سنی اوزان عجم یرینه
 یازمق حسابی التزام درجه سنه گو تورد بیلیدی :
 ملتزده مشهور و مقتدر بر شاعر اولوردی . یوقسه
 طبیعتی استانبولک شیوه الحان نازکانه سیاه پرورده
 اولمش بر چلبی حکیم فارابینک علیله ظهیر قار یابینک
 طبیعتی جمع ایلسه ینه اورفه آغزی نغمه سازلغه
 البته میل ایتمز .

” یوق رومده مشنوی دیمش چوق

« ایرانه قیاص اولنسه هیچ یوق . »

بیتنی انسان گوزینک او گنه آلوده او فود قجه اشعار من
 حننده نفعینک « همان بر اولقدر واردرکه موزن
 و متفی در . » مصراعنی تکرار تذکار ایتمکدن بشقه
 خاطره نه گلور ؟

بر قاج سطر یازی بی افاعیل و تفاعیله و قافیله و روی به

موافق یازد جغز ديه منطقك اڭ بدیهی قاعده سی
 وَبَدِیَّاتِ اُولَیْهِ نَكَّ اڭ بیوک اساسی اولان «برشی
 هم وار، هم یوقی اوله ماز .» قضیه سنی ده می ابطال
 ایده جگز؟ الله ایچون اولسون شوراسنی آکلایه لم!
 رومده مثنوی سویلش شاعر چوققی یوق، هیچمی
 یوق؟ یاخوق هم قلیل، هم معدومیدر؟ وقتیه
 اکاذیب شعریه حقنده :

« شویله شهرت بولدی عالمده یالانی شاعرک :

« یانسه ده کیسه اینانمز خانمانی شاعرک . »

یوللو شکایتلر وقوع بولمش . انسان بویله جامع -
 النقیضین سوزلرک شعر سایه سنده عالم ادبیاته داخل
 اولدیغنی گورنجه بر شاعرک خانه سنی یانارکن مشاهده
 ایلسه اینانمیه جنی گنزمی ؟

« بویولده امام اهل عرفان

» [مولد] اثرین یازان سلیمان

» اولدر شعرای رومه استاد

» اولدر ایدن اهل نظمی ارشاد . »

اویاه می؟ عجایب؟ هانیا یوقاروده « احوال اشعار
ترکی . » بخشنده

« اسلافده احمد و نجاتی

« آواره دلشکسته ذاتی:

« ترکی سخنه تمل قومشدر:

« گرچه تملی گوزل قومشدر ، »

دینمشیدی یا ! مثنوی طرزی ترکیه سخن نوعندن
دگمیدر؟ یوقسه احمد و نجاتی و ذاتی صاحب مولد
سلیمان ددهدن مقدمیدر؟ برده سلیمان ددهنک
مولدی حقنده :

« دزت یوز سنه دن بری افاضل

« بر سوز دیمه دی آگا مائل . »

یتی نه مطالعه ایله ایراد بیوردیغنی سؤاله جسارت
ایلسهم، عجباً معذور طوتیلور مییم؟ عیب دگل آء
آگلایه مدم !

بنده کزک بیلدیگمه قالورسه سلیمان دده سلطان

اورحان عصری رجالدن اوله رق ، حتی عالینک

[کنندالاجبار] نده تفصیل اولندیغی اوزره شهزاده سلیمان پاشانک ۱۲۸ تاریخنده روم ایلییه وقوع بولان کذارینی :

« کرامت گوستروب . خلقه صویه سجادده صالمشسک ؟
 « یقاسن روم ایلینک دست تقوی ایله آلمشسک ! »
 بیتیه تبریک ایلشدر . بو حاله نظرأ مرحومک جهان معارف وادبده ظهوری بش یوز الی سنه یی متجاوز ایکن درت یوزسنه دن بری مولدینه نظیره سویلنیاه مدیگندن بحث ایتمکده معنی نهدر ؟ عجبایوز الی سنه در مولد نبوی منظومه سی قابل تنظیر اولماق مزیتندن ساقطمی اولدی ؟ یوقسه شاعرک :

« یامگردر عبارتق ترکی

« بشیوز آلتون دویست دینارست »

قولی گبی ترکک اصطلاحات شعریه سنده درت یوز سنه تعبیری بش بچق عصر معناسیمی افاده ایدر ؟ مولد منظومه سنک دایما قبول عامه یه مظهر اوله گلمسینه نظرأ احتمال که رأی عالیبری گبی ،

« عشق سخن آندہ مجتهدر :

« باشند باشه سهل متعذر . »

شوقدر وار که بر اثر نه قدر بر گزیده اولسه
 وَحَتَّى افصح ناس اولان نبی آخر زمان علیه الصلوة
 والسلام افدمزك احادیث سنیه لرندن بولنسه « مثل
 قرآن » تشبیهیه وصف ایتمه فقهاً وَكَلَاماً وَعَقْلاً
 وَادباً جواز وارمیدر بیله م ؟ بوجوازی افدمز
 گبی زمانمزك علامه ادبی عد اولسان وَحَتَّى اوج
 بیوك ملت اسلامیه لسانك كافه آثار شعریه سنی
 انتخاب و محاکمه یه طبیعتده اقتدار گورن بر تحریر
 صاحب کالاتك آثارنده تحری ایلدم .

« قرآن نه عجب اولورسه فائق

« مخلوقه شبیه اولورمی خالق . »

بیته نظراً ذات دولترینك دخی اوتشیه جائز اوله
 یلك اعتقادنده بولمقدقرینی آگیلادم . بناءً علیه
 مولد نبوی منظومه سی حتمده اولان « قالدی ینه
 بکره . مثل قرآن » مصراعنی دخی اشعارده قواعد

عقلیه و نقلیه ایله تقیدسنزلك اعتیادندن نشأت ایتمش
بر سرج لسان اولدیغنه حکم ایتمکدن بشقه بر چاره
بوله مدم .

§

صاحب خمسه یحیی حقنده :

« سیف اهلی ایدی او اهل تمیز

« سیفی قلبی گبی ایدی تیز . »

دیناش ! هانی اعتقاد عالیدرجه :

« شاعر لره منتهای مقصد

« بر شیشه شراب و بر سمن خد »

ایدی یا ! او حالدده بر شاعری اصحاب سیفدن اولمغه
توصیفه نه لزوم وار ایدی؟ عجبا ادیب یحیی قلیجیله شیشه
شرابک طپه سنی می آچار ایدی . یا خود منتهای
مقاصدندن بری اولان سمن خده بر برلك می ایدردی؟

§

محیی حقیقده :

« حقا که محیی هنرکار

» یازدی نیجه بر گزیده آثار .

» محسین او شاعر قوی به

» . کیم ترجمه یازدی مثنوی به .

یولنده اولان ستایش ادیبانه لرینی دخی حقیقته

موافق بوله مدم . چونکه ترجمه نك شاعر لکه تعلق

ایدر بر یری یوقدر . واقعا :

» فکر ایت نه قدر بضاعت ایستر

» بو نظمه نه استطاعت ایستر !

قولی مسالدر . فقط او (بضاعت) واستطاعت

طبیعت شاعرانه به عائد بر مزیت اولسه گرك .

بنده گرك نظمیجه اشعار بشقه . تنظیم کلامه اقتدار

بشقه در .

برده افندمز و همینك نخبه سنی . تحفه سنی

شاعرلك آثارندن عد بیورمشسکزر . فقط بیاهم که

تاریخده یکانه لگی مسال اولان سرورینك او معرفتی

نیچون اقسام شعر دن خارج عد اولنمش ؟ تاریخ
اقسام شعر دن معدود اولمیجه لغت کتابی - ولو منظوم

اولسون - فصل شعر نوعندن صایله بیلور ؟

« نایده او یولده پهواندر

» خیره سی فضلنه نشاندر.

نه دیمک ؟ نایذیک خیره سی شعر اعتباریله
نخیفینک ترجمه سندن آشاغیمیدر ؟ اوروپا اشعارینک

بعض مزبایاتی تسلیم یولنده اولان تعریف عالیبرندن

آ کلاشایدیغنه گوره، نه دن بوگونلرده ترجمه طریق

ترجیح بیورلمغه باشلامش بیله م ! البته برلساندن

برلسانه ترجمه اولنان شی مثلامائی گوزلی، آق بکزیلی،

صاری صاحلی برانگلیز قزینه، قاره گوزلی، قاره قاشلی،

اسمر بکزیلی بر عرب دلبرینک البسه سیله زینت ویرمک

دیمک اوله جنی ایچون بدایع پسندان عالم نظر ننده

طبیعتک ایجاد اید بیله جگی هر درلو محاسنی جامع

اوله ماز. ادبیایجه ترجمه دن، اولسه اولسه یالکز اصحاب

قلم بعض فوائد استحصال اید بیلدیگی و اختراعات دن

ایسه ولو مکمل اولسه بیه هر او قور یازارک مستفید
اوله گلدیگی فکر حکیم و طبع نقاد عالیترینه خفی دکلدیر .
هله ناینک خیریه سنه :

« صنعت ایله ایلمشدر اول پیر

» عصرنده کی حال ملکی تصویر .

» ظلم وزرایی سویاشدر :

» حال فقرایی سویاشدر :

» علم و ادب اوگره دیر زمانه

» تعلیم کمال ایدر جهانیه . »

توصیف لریله ویریبلان شرف و عنوانه نظراً خیریه ،
مثنوی یولنده لسانمزده یازیبلان آثارک دگل . ایرانده
مشهور اولان شهنامه لرک ، خمسه لرک فوقنده اولمق
لازم گله جانندن . اعتقاد عالیبرجه « جهانیه تعلیم
کمال » ایدن اولیه بر اثر . اکمل آثار اولمق اوزره
ایراد بیورلمق اقتضا ایدردی . نحیفینک مثنوی
مولوی ترجمه سی آندن فائق اولسه بیه فضیلت
ترتیب و تصویریه جناب ملای روم (قدس سره

حضرتلرینه) عاندیمک اولوب ، کندیسنک معرفتی
ایسه بر ترجمانلقدن عبارت اولغله ، آنک خدمتی
نابینک فضیلتندن مقدم ذکر ایتک لاتشیه (ضیا
بک افندی حضرتلرینک ترکیب وترجیع وظفرنامه
گبی . بونجه آثار حکیمانه وادیبه لری وار ایسه ده البتّه
هیچ بریسی قصیده برده مزیتنده دگلدز . و حال
یوکه دیار بکرلی شعبان نامنده بر آدم قصیده برده یی
حت اللفظ ترجمه یه ترجمه ایلدیگندن . او آدمک بلاغت
عثمانیه جه ضیا بک افندی یه فوقی لازم گلور .)
اعتقادنده بوانمق قیلندن اولزمی ؟

§

شیخ غالب مرحوم ایچون . حسن وعشقی
تعریف یولنده ایراد بیورلمش اولان :
« گیشدر او شاعر یگانه
» گویابو کتاب ایچون جهانہ ! »

یتنده بر نوع تناقض گورنمزمی ؟ رأی عالیلرینه
باقیلورسه شیخ غالب هم بر شاعر فرید اولمق وهم ده

حسن و عشقی آثار برگزیده دن اوله رق . سائر شعر لری
 زواند قبیلندن بولنمق اقتضا ای دیور . بر شاعر یالکیز
 بر اثر میدانہ قویمقلہ نصل یگانہ وصفہ لایق اولہ
 بیلور؟ بر قافیہ خاطر یچون بو قدر آچیق بر منطقسر لغہ
 جواز وار ایسه . اوراسنہ نہ دیہلم ؟

§

بعض ملاحظات عاجزانہم تکرر ای دیور سہدہ
 بو اکثر مقتضای حال سائقہ سندن تشأت ابتدگی
 ایچون معذور طو تلمق امیدنی مقدمہ مقال ایدرک .
 شوراسنی بیان ایتمک ایسترم کہ . یوقار وودہ کی :

« بر شاعرہ منہای مقصد

« بر شیشہ شراب و بر سمن خد »

بیتی قواعد کلیہ صورتندہ تمہید بیورلدقدن صگرہ .
 عزت ملا ایچون :

« گور مشمی عجب سپہر دوآر

« بر اولہ سخنور فدنا کار :

« باش قويدى : بودولتک يولنده

« جان ويردى بوملتک يولنده

« نادانلرى منع ايچون خطادن

« قورتارمغه دولتى بلادن ،

« كندى باشنى قودى بلايه :

« سيواسده اوغرادى قضايه . »

ستايشلرى خلاف مقصد اولزمى ؟ حقيقت حالده

دخى فداكارلقله شاعرلك آره سنده نه مناسبت اوله

بيلور؟ موليئرک [ميزانترونده] اولان و «انسان هم پک

ناموسلى اوله بيلور . هم ده پک فنا مؤلف اوله بيلور .

مألنده بولنان مصراع البته نظر دقت اديبانه لرندن

قورتلامشدر . او حقيقه بناء بزرده ديه بيلور زکه ملا

مرحومک حميت وطن پرورانه سى هم کندينه ، هم

ملته مدار مفخرت عد اولسه شايبته در . فقط

اشعارى متخباته دخول مزيتندن برى اولدقن بشقه

نوهوس بر شاعرک قلنندن صادر اوله ميه جق درجه لرده

خطیبات ایله مالا مال گورینور : از جمله انتخاب
بیوردیغکز قصیده سنده کی .

» باغ معنای خیالم او قدر ناز کدر :

» برك گلبرك تر طبعه باتار لفظ دیکن . «

بیتك مصراع اولنده کی « باغ معنای خیال »
ترکیبنده هیچ معنی اولدیغی گبی . مصراع ثانیده کی
» برك گلبرك « گل پیراغنك پیراغی ديمك اوله رق :
بونك ایسه استانبولجه اڭ زیاده مستعمل اولان « باب
هایون قپوسی » غلط معروفندن و یا حود نصرالدین
خواجه نك « طاوشانك صوینك صوی » یولنده کی
حکایه معلومه سندن بر فرقی یوقدر .

یا هاه افندمز عین اماله سی گبی . بر مساهله
جزوی و نون ساکنندن اول گلان حروف علتی
قصر ایتماک گبی یوزده بر مصراعك آنجق سلاستنه
طوقنه بیه جك بر نقیصه خفیفه ایچون عزت ملا
ایله بینلرنده کی فرق ، ثری و ثریا رتبه سنده اولان

ثابت و سامی بی تعیب و مؤاخذہ بیورمش اولدیغنیز
 خالدہ « لفظ دیکن » تعبیرینه نهدن ایلمشدیگز .

عربی بر کله نك ترکی بر لفظه اضافتی گبی : زروا
 تأویل قبول ایتک لازم گلسه بیه توجیهی قابل
 اوله میه جق بر خطای فاحشی مقبول عد ایده
 بیلورمی یز ؟ رأی دولتر نجه، اون ایکی کله دن عبارت
 ایکن معناه قوس قوجه ایکی هذیان و لفظاً الك
 آچیق بر سقامتی حاوی اولان بو بیته دخی شعر
 دیمک لازم گلور ؟

§

« احوال اشعار ترکی » فصلنده افادات سنیه لر -
 ینه متعلق ملاحظات قاصر نه م بوراده ختام بولدی :
 فقط او فصلی بتون بتون دن براقه میه جزم ده
 [استطراد] قیلندن بعض شیلر ده سویلیه جگم :
 خراباتده عاکف پاشانک ، نوعینک ، نشاطینک بعض
 آناری وار . حال بوکه مقدمه ده اسملری یوق !
 بو ذاتلر شاعر ایدیلر ده ناملرینک ذکرینه وزن

وقافیه می مساعد اولمدی: یوقسه شاعر دگل ایدیلر ده
 اثر لری قضا ویا بشقه بر اقتضا ایله می خراباته درج
 اولندی؟ برده یوقاروده بالمناسبه بحث ایتدیگم
 فهمیدن ماعدملتک خیلی بیوک شاعر لری اونودلمش!
 بر ایکیسنی تعین ایدیم: احمد ثالث دورنده ظهور
 ایدن کلیمک دیوانی نصل اولدی ده منظور دولتر لری
 اوله مدی؟ منظور اولدیسه نهدن اقتضا ایتدی، که
 نامی ذکر اولنمدی؟ شو زیرده یازدیغم:

« عیاندلر خون دل مد نگاه چشم پر گوده

« گورک اعمجاز حسنی گلر آچمش شاخ آهوده

« اولور ماد نوه پیوسته تیر آهی عشاقک

« خیال ایتدکجه مژگان سیاهک زیر ابروده.»

بیتلری عزت ملانک دیوانه. هیچ اولمزسه آندن

انتخاب بیوریلان قصیده یه دگمزمی؟ وحتی صبری

شا کرک اعمجاز درجه سنه چیقاردیغکز قصیده سی

عیارنده دگمیدر؟

« چشم انصاف گبی کامله میزان اولماز .
 « کشی نقصاتی بیلک گبی عرفان اولماز .
 « ایلسه کٚ هر نه قدر طوطی به تعلیم لسان
 « سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولماز .
 یوللی حکمتلره دیوانچه سنی مالا مال ایدن (طالب)
 او [ترجیع] نفیس و [ترکیب] سلیس یازان قلمک یارم
 سطر جق بر ستایشنه اولسون مستحق اولمازمی ایدی؟
 بچاره نورس قدیمک نه جرمی وار ایدی . که
 آنک نامی لسانه بیله آلمسونده شمیدیکی نورسک ترکی
 وفارسی (تأدیاً نعت مستثنا) ایکی پارچه مزخرفاتی ایله
 خراباتک اوته سی . بریسی تلویث اولسون ! حق الانصا -
 ف عالم طبیعتدن افند مزه اهدا بیورلمق لازم گلسه
 دیوان دولتیرینه ادخال ایچون یگی نورسک « صورتی »
 قصیده سنی می قبول بیورر دیکز : یوقسه اسکی نورسک :
 « حجاب گاه خسروی بر شب که تزیین ایتدیلر :
 « خون فرهادی حنای پای شیرین ایتدیلر .

« چیتمدی بر نیمین قدّ بلند همته

« اطلس گردونی بر قاپچ کرّه تخمین ایتدیلر.»

ویا: « چوقدن حصولی گوردم مدعارک

« تائیری قالمشدر افندی دعارک ! »

ویا: « غنچه‌نک کتدی باشی آره‌یه بر خنده ایله

« وار قیاس ایله بو گلشنده دمام گلمی ! »

طرزنده اولان اشعارینی می ؟

« فصیح و بلیغک آتاری البته گورلمشدر: او

بچاره‌لر فصاحتده. بلاغتده و اصفدن. فلاندن آشغی

می ایدیلر: که هیچ بر یسنک شاعر لکری دخی تسلیم

بیورلماش؟ بلیغک او ادبیات عتیقه‌جه سامیدن.

منیفدن گورو قالمیان قصیده‌لرندن: او [حمامنامه]

[ترزی‌نامه] گبی. نوزمین اثر لرندن قطع نظر. یالکز:

« کیوب بر آل اتکلک هاله‌دن میدانه عزم ایتمش

« سمداده مولوی آیینی تصویر ایدر مهتاب

« النده خامه زرینی مولانای رومیدر

« گجه آتار شمسی شوق ایله تنظیر ایدر مهتاب.»

بیتلرنده نابی گبی. زاغب گبی. اسکی افکاره گوره
 ملتک ائک بیوک شاعر لرندن معدود اولان اعظم
 ادبایی چکنه مش اولسی، طبیعتک پارلاقغنه بر
 برهان دکمیدر؟

انتخاب دولتیرینه مظهر اولان و «هفتی فن»
 صفتیله تعریف بیوریلان وهبی، مهتاب غزللرینی
 تنظیر ایچون طبیعتده نه قدر قوت وار ایسه بئل
 ایدرک، اثر معلومنی میدانگتوردکن صکرده، بر
 مجموعده بلیغک غزلنی گورنجه «بز نابی و زاغب ایله
 اوغز اشدق: اگر بلیغی گورمش اولسه یدق بوزمینده
 اتعاب طبیعت کستاخلغنی اختیار اتمز ایدک.»
 دیدیگی بین الادبا شهرت بولمش بر فقره در. شمعی
 نصل اولیورکه اقدمز وهبی بی شاعر عدایدیور -
 سکرده آنک کندینه فائق گوردیگی بر شاعری
 هیچ مثابه سنده طوتیورسکر؟
 نظیفک منخباتنده فصیحدن بر چوق آثار وار،
 سائر لرندن قطع نظر یالکتر شو:

« گنجہر عزم ایتمدیگم اول ماہہ سایہم خوفیدر،
 « بر طریق ایلہ قبول ایتمز محبت شرکتی . »
 بیتی گبی واصفده، نورسده برسوز وارمیدر ؟
 شمعیلر، نظامیلر، خیالیلر، نادریلر، امریلر،
 فائزیلر، عالیلر، آلیلر، شافی زادلر، تذکرہ جی
 نعیملر، شیخ رضالر، پرتولر، عزتلر، دانشلر، جاویدلر
 بر طرفہ طورسون؛ بیچارہ فطنتاہ لیلانک نہ قباحتی
 وارایدی کہ اسملری سلسلہ شعراہ داخل اولہ مدی؟
 نورسک آئارندہ :

« گلر قزاریر شرم ایلہ اول غنجه گلنجه
 « سنبل خم اولور؛ رشک ایلہ کاکل بوکولنجه . »

ویا خود

« پر آتشم آچدیرمه بئم اغزیمی زہار

« ظالم بنی سویلتمہ درونمدہ نہلر وار ! »

بیتلری قدر گوزل برسوز گوردیکزمی ؟

عفو عالیلرینہ استناداً برمسئله حقندہ دہا بعض

اشکال عرض ایدہ جگم : انتخاب بیوریلان قصاددن

بعضدنی تنقیح و ترخیم ایله قولانغی. قویروغی کسایش
 کدی یاوریسنه بگزتمکده نه لطافت وار ایدی؟ ذاتاً
 اشعارمزرده ر بطك قلتدن و موجود اولاندرینك
 توجهات و ملاحظات دورا دوره احتیاجندن شکایت
 ایدوب طورییورز. او یولده اولان آثار تنقیح ایله
 برقاندھا ازتباطدن ساقط اولنجه لذتله او قونه یلمك
 احتمالی وار میدر؟ شوراسی شایان تأسفدرکه تنقیحات
 واقعهده اکثریت اوزره الك فنا بیتلر ابقا و الك گوزل
 سوزلر ترك اولنمش! مثلاً بنده کز شعر ایله الفته
 باشلادم باشلایه لی باقینك نامی آ گلدنجه سنبل
 قصیده سنك و او قصیده دن بحث اولندنجه:

« دامن کوه قناعتده می بتمش ییلم

» برپياز ایله کچندی نیجه ییللر سنبل «

ییتك و صفتی ایشیدیردم. افندمز ایسه آنی تنقیح
 بیوزمشکرده

« ینه قرآش صفت دستنه چاروب آلمش

» که ایده خدمت خاک در دوار سنبل . «

بیتی گبی تشبیهیجه غایت ثقیل و متاستسز برسوزی
 ابقا بیورمشکز ! بوکمانه دبهلم هیج عاکف پاشانک
 عدم قصیده سندن :

« آ کلامش نسبتنی مهر و وفای یاره

« ایدن اولدر دل بیچاره نی جو یای عدم . »

بیتی گبی رنگین و نازنین سوز طرح اولندقدن صکره
 عزت ملانک یوقاروده بحث ایتدیگم دیکنلی میکنلی
 بیتی برمنتخباتده ابقامی ایدیلیر :

§

تربیه سزلگمه محمول اولسه بیله ایکی معناسیله
 ادبه متعلق برافاده نك دها ایرادن کنیدی بردرلو
 گری آلامیورم : شونی دیمک ایسترمکه :

بن گتدگگز یوله گیدیم

برمنتخبات جمع ایده یدم .

شهنامه لر ایتمش اولسه م انشاد

بریتیمی ایلمزدم ایراد

قطمیر تمیلنی حق دولترنده ولو لسان عالیردن
 اولسون ایشتمگه تحمل ایدمز ایسه کده . بیک ایکی
 یوز سنه دن برو دنیا نك همان بر نلشنده نشر آنا کار
 ایدن اوچ بیوک قومك ائ بر گزیده . ائ منتخب
 شعرلرینی جامع اولمق اوزره ترتیب بیوریلان ایکی
 یوز سکسان بش صحیفه سنی کندی آثار علیه لرینه
 حصر ایدمک قدر اعتنای نفس حالنده بولمه لرینی
 دخی کمالات تواضع پرورانه و فضائل ادیبانه لرینه
 یاقشیدیردمدم !

هله ایراد بیوریلان قصائدده ولو ادبیات عتیقه یه
 مطابق اولسون عصرک ترقیات حکمییه سی ایله اصلا
 توافق ایدمیه کک بعض بیتلر بولندیغنه تأسف
 اولنور : از جمابه :

« دکلدرد جدول دریا اولان جاری بوغازلردن
 « اوشوخی گورمگه گویا که دریالر شتاباندر .
 بیتنده معادن اثر گوریله میوز ! استانبول حقنده :

« هواسی روح بخش. خاکی رشک روضه رضوان
 « شرابی آب حیوان. دلبری غایتده فتاندر .
 بیتک « خاکی رشک روضه رضوان » غلوئی مبالغات
 شاعرانه سیئاتیه اعتیاده باغشلا یه لم : مملکتک شرابی
 وصف اتمکده بر لطافت وار میدریا ؟ خصوصیه
 افندمز اوزوپاییده گورمشدیکیز « بر شیشه شراب
 و بر سمن خد » مقصد شاعرانه سندن اوزماندر البته
 بتون بتون اتقا بیورلما مشیدر !

بوغاز ایچی وصفنده اولان :

« ایکی جانبده رنگین کاخدر. کاشانه لریریر
 « ایکی ساحل سراپا باغ و بستان و گلستاندر .
 بیتی صرف بداهته قارشو بریالان دگمیدر ؟ واقعا
 ایکی ساحلده افندیلمزکز بعض شدادی بنالرینی .
 قوناقلرینی گوریوروز . فقط قوزغتمجدده کی جینیت
 یالیدی قیلندن اوله رق اکثریت اوزره ایکی ساحلی
 طومش اولان خرابدیری او کاخدردن . کاشانه لردن

گلدستانلردن. بوستانلردن قیاس ایتمگه عقل قائل اولسه. گوزراضی اولمق احتمالی وارمیدر؟ یوقسه بوغاز ایچنک وصفی ایچون اله قلم آلنجه خیالی مثال دولتری مسیم عالم اولان سرعت جولانی اقتضاسنجه (تایمس) ویا (سن) نهرلرینک کینارینه می انتقال ایتمشیدی؟

« روا اولماز اگر تشبیه اولنسه بیت معموره »
 « بونک حسنی عیان زیر آآنک آثاری پنهاندر. »
 نه دیمک؟ اول بیت معمورک آثارندن نه مراد اولنمش؟
 عجبا « بیت معمور » بیتلر می یاپار : بنالرمی اعمال
 ایدر؟ ثانیاً بیت معمور اعتقاد مزجه « بیت الهی »
 اولوب : احتمال که توصیف بیوردقلری سرای :
 شد ادک جنتنه فائق اول بیلور. فقط اللهک بیتندن
 مرجح طوبلسنه عقل ونقل جواز ویررمی ؟
 « بورسمی طرح ایدن معمار طبع پادشاهیدر
 بومعناجه آگا صنع بشردر دینسه بهتاندر. »
 بیتنده کی نکته بیلمکن دخی :

« ادراك معالى بو كوچوك عقلاه گر كمز

زیرا بوترازو او قدر ثقلتی چکمز . »

معذرتندن بشقه سویلیه جک برسوز بیه میورم .

یعنی شونی آ کلامق ایسترم که ممدوج دولتلرینی

صحیحاً تالهی بیورمق ایسترسکز؟ یوقسه مقصد

عالیلری انسانیتدن ملکیت و یا حیوانیت و جمادیته

تحویل ایتکمیدز؟

..... »

« که عصری غبطه بخش عهد فافارق و سلیماندر . »

.....

.....

.....

.....

..... دیه لم که مقصد مبالغه ایمش . ملت

اسلامیه نك ادوارنده اضعیف . اڭ آشاغی گوردیگمز

بر عصری : بر نبی ذیشان ایله بر صحابی عالیقدرک

دنیا ده عدالت و اقباله هیچ مثلاری مشهود اولیان
 دور دولترینه ترجیح ایتک شعورده دگل حما
 صایقلامسی آرسنده بیه اولسه عندالله مسؤلیتدن
 و بین الحق محجوبیتدن بری قاله بیلسی قابل اوله جق
 یالانردن دگلدر صانیرم .

« عنایاتیاه مرده عالمه بخش حیات ایلر

» یاعیسی در کف پر جودی : یا خودا بر نیساندر .

تشبیهی انسانه نه قدر غریب گورینیور . ممدوح
 دولترینک یالکز آوجینک ایچی [الوالعزم] دن

پیغمبر اولنجه بتون وجودی نه اولمق لازم گلیر ! ینه
 تکرار ایدلم : « سبحان من بحیر فی صنعہ العول ! »

« کل و بلبادن اوزکه کیمسهده یوقدر زماننده

» گرك فریاد و افغاندر : گرك چاك گریباندر .

یتنده نه عجب شیوه لسان اختیار بیورلمش ! او قودقجه

کندی می علایشیر زمانی بخازاده : و یا فضولی وقتی

بغدادده ظن ایدیورم .

هاه منتخبات آرسنه ایکی معناسیاه مهمل ایکی
 قصیده درج اولمسنی کمالات ادیبانه لرینه بر وجهه
 لایق گوردمدک. چونکه: « کلام مهمل اولورسه
 مآله اهلده اولسه مکمل اولور. » یوننده
 بر قاعده گوردمیورز. هریتی هیچ اولمازسه او ایکی
 قصیده عالی رینک ابیاتی قدر اولسون متین
 بر مهمل دیوان گورمشم. قصیده سنیه لرینک
 خراباته درجیاه برابر او دیوانه و حتی صاحبک
 اسمنه دأر مقدمه ده بر کله بیله بولنماسی غریب
 دگمیدر؟ قصیده لرک مهملاتی یک نظرده آگلا
 شلیرشیلردن اولدیغندن، تصدیعدن احترازاً او باده
 تفصیلاتدن اجتناب ایدرک. یالکز هر بیتنه بر کره
 اماله نگاه دقت بیورلمسنی توصیه ایله اکتفا ایلدم.
 شیمه مسامحه کاری عالی رندن اغتصاب عفو ایله
 برابر بهاریه حقنده دخی بر قاچ کله سویلمک ایسترم:
 « دوندی بر شوخ دل آشوبه طرب گاه چمن
 « کیم رخ گل زلفی سنبل. غازه سیدر از غوان. »

تشبیهلرندن حاصل اولان تصوّر (دولاب) كؤ اون
 دردنجی نومروسنده گوردیگم [چارشنبه قاریسی]
 تصویرینه ده رحمت او قودیور. [۱] باغچه قدر، یعنی
 دیوانلرندن بیوک بروجوده گل قدر جق برچهره نصل
 یاقیشیر؟ یا هله ارغوان ایله غازه بیننده نه وجه شبه
 تصویر بیوردیگز؟ لیلای گل یار اغنه یاپیشق بر شیمیدر؟
 « هر فر از نخله گیدردی بر زرین کلاه

» صبح دم عرض شکوه ایدوب شه خاورستان.
 تشبیهنه بوزمانده محل وارمیدر؟ پادشاهلرک شوکا
 بوکا آلتون کلاه گیدردیگی نرده گوریلدیور؛ اسی
 شاعر لرده بویله تشبیهلر یاپارلر مش؛ فقط زمانلر نده
 مشبه به عد ایتدکلری اشیاده موجود ایمش دگلی؟
 « بید مجنونه صفاسندن ینه گیش جنون

» کیم گومش زنجیر لر طاقش آکاجوی روان.

[۱] دولاب ۱۲۹۰ سنه سنده نشر اولنان برجموعه

مألی تصوّرات شاعرانه نك اعاجیبندن معدود اولسه
 شایسته در. گومش زنجیر لوله باغلی دلی گور مامشده.
 بوتشیه اولسه اولسه خفایای تشریفات بزم گبی
 عجزیه مستور اولان ..... عاداتندن مقبس
 برشی اوله جق !

« سرولر افلاکه سرچکمش مثال قدّ یار . »
 مصراعنده قدی توصیف اولنان « یار » غول
 بیابانمیدر ؟ یوقسه بعض مثلدرده ایشتدیگمز باشی
 گوکده، آیاقلری یرده اوماجی عربمیدر ؟
 برواعظ: اگر فلان گجه: فلان نماز ادا اولنور.
 سه، مکافات انسان باشی مشرقده. آیانی مغربده
 برحوری یه مالک اولور: دیمه سی اوزرینه سامعیندن
 برینک: - واعظ افندی! فقیر اونمازی قیلارم: فقط
 مکافاتی اولان حوری بی ایسته م: چونکه بن باشینک
 یاننده ایکن آیاق اوجنده ویا وسط بدنده بر منا -
 سبتسزلک ظهور ایده ییلسندن امین اوله م ! -

دبیدگی مطالبات ادبیه‌ده مشهور اولان حکایاتندرد.
 اوقیلدن اویله [عوج بن عنق] آگی افلاکه سر
 چکمش اولان و مفتونلری ایچون آیغنه یوز سور-
 مکر بشقه برحاله وصول ممکن اولیان (یار) دن
 فارغ اولسه ق حقی دکلمی یز ؟

« صانکه برگنجینه در؛ بو حسن ایله روی زمین
 « اژدهای پاسباندر آ کات قات آسمان . »

یتنده اولدیغی گبی، نفعینک :

« شپچراغ دین و دولتدر و جودک حفظ ایچون

« قات قات اولمش اژدها در هفت چرخ چنبری . »

تشبیهنک عیناً نقلنه قواعد ادبیه‌ده بر جواز وار ایسد

بنده کزده برینک حقنده :

وجودی جوهر علم و هنر گنج نهانیدر

فیکر قات قات اولمش اژدهای پاسبانیدر .

مطلغنده بر قصیده سویلگه باشلایه جنم . یاهاه اتحاله

تنزل بیوریلان مال باری دگرلی برشی اولسه ! . . . .

ترجیعک: - « اجرام بی‌نهایت ایلہ پر در آسمان »
 مصرعیاہ بدأ ایدن بندندہ فن ہیئتجہ اولان معلو -
 مات گونش قدر جلی ، سیارات گبی متعدد دلیلر
 گوستردکن صکرہ ، افلاکک ییلان گبی بوکم بوکم
 برشی اولدیغی اعتقادندہ بولندیغکزہ نصل احتمال
 ویریم ؟ او اعتقاددہ بولندیغکزہ حالده او یلہ بر
 مناسبتسنزلگی لسانہ گتورمکزہ نصل تعجب ایتیم ؟
 افندمز شاعرک اینامدیغنی سویلر طاقندنمیسکز ؟
 انوری حقندہ ایراد بیوردیغکز « استاد یالانجیدر
 نہایت » وصفنی حق عالیلرندہ قبول بیوررمیسکز ؟
 افلاکدہ طبقات اولمغله اژدرہ بکزہ مسی نهدن لازم
 گلسون ؟ قات بشقہ ، بوکم بشقہ دگمیدر ؟
 « گاہ ساغر باددہ گہ بادہ ساغر دہ طوروب »
 « گلده لالہ ، لالہ دہ گل صورتی اولسون عیان . »
 تصوّرینک ، مقدمہ دہ کمال شدتہ تقبیح و مؤاخذہ
 بیوردیغکز شوکت و بیدل خیالاتندن آشانی قاور

یری وارمیدر؟ معهود ابراهیم پاشا چراغانلرنده
 یومورطه قبوغیله قنبدیل یوزدیرلدیگنی یاد ایتک
 ایچونمی شراب ایچنه قدح قویویریله جک؟ یوقسه
 قسطموننی عمله سنک ایران چناغنه چامچاق صالیو-
 یرلدیگنه رندانک عشرت مجلسنده تقلیدمی اولنور؟
 بوندن بشقه گلک بادهیه تشبیهی یالکز رنگندن طولایمی
 اولیور؟ طوته لم که گلک مله رنکچه مشابهتی اولسون.
 برینک اجسام صلبه دن، و دیگرینک اجسام مایعه دن
 اولدیغنه نه دیه لم؟ گل ده لاله، لاله ده گل صورتی عجبا
 طبیعتک هانگی بدیعه سندن استنباط اولنمشدر؟ فرض
 ایدم که گل بر هوس طفلانه ایله لالهیه قونیاه بیلسون.
 بو وضعده بر لطافت حاصل اولوق احتمالی وارمیدر؟
 هاله لاله گلک ایچنه نصل درج اولنه بیلور؟

« مجلس فضل و هنرده خواجه دانش قرین

« عرصه جود و سخاده رستم صاحبقران . »

یتنک تشبیه اتنده بر ملایمت گورده میورم . رستمک

ترجیعاً ایله نه آلیش ویریشی اولسه گرك !
 مجباً بواسم ایکیسنك آخری میم اولمق مناسبتیه
 (حاتم) یرنده می استعمال اولنمشدر ؟ یوقسه حاتم
 دیندیگی حالده صاحبقران قافیه سی معناسز قاله جغندن
 بر اوشاغك افندیسی طرفندن مرجان بالغی آغنه
 گیدوبده پالاموط کتیره رك، مظهر سؤال اولنجه،
 « کیم اینمش دگزك دینه. کیم قومش بونك آدینی ؟
 ها پالاموط دیمده مرجان دیویر ؟ » یولنده کی
 جوابی گبی. ها سزده رستم لفظندن حاتم معناسی
 آکلایویرك می بیوریه جق ؟
 « بابی اول برج شرفدر کیم دگل زر خلقه لر
 « مہر دولت، ماہ اقبال آندہ ایتش اقتران. »
 مفردی بر شیئہ بگزہ دیمی ؟ مہر و ماہک قرصلریخی
 خلقه لر کبی اورتہ سی دلیک بر شیئہ تشبیہ ایتک
 موافق طبیعتیدر ؟ یاہاہ اوگومش گبی بیاض اولان
 قرک صاب صاری آلتونہ مشابہ طوتلمسی دنک آشنا۔
 یان معانی نظرندہ نصل مقرون قبول اولہ بیلور ؟

« ملجاء بیچارگانسک دستگیر اهل غم

« خاکپای دولتکدر؛ عالم کھف الامان . »

مضموننیده غریب کورینور! عالمک التجا کاهی
نه تحف کھف ایمش که آیاق توزندن یابلمش! ظاهر
بوندن طولایی اولمق کر کدر که دنیا ده روز کارک حقیقجه
بر صدمه سنه او غرایانلر. او توزلرک همان بر هوا اولمسی
مناسبتیه صغنه جق بریر بوله میورلر!

« قنده بن. قنده ادای حق وصفک اولسه ده

« گنج حکمت خانة فکر مده بیك واسع لسان. »

مألیده یگی چیتمه برشی! کوشه لرده ویا خزینه لرده
دل صاقلان دیغنی ایشتماش ایدک! واقعا بعض بقال
دکاندرینک کوشه سنده، بو جاغنده ادرنه نک صیغیردی
گوریلور: فقط البته مضمون دولتلری آندن مقببس
دگلدر. گرک بهاریه و گرک جلوسیه و گرک شتایه نک
حاوی اولدیغنی خلاف طبیعت برچوق مبالغاتک برر
برر تشریخنه گریشمک. اوزونلغی کللال ویره جک

درجه‌یه گمش اولان عریضه عاجزانه می خرابات
 قدر بر کتاب شکنه گتوره جگندن، و سویلنیه جک
 شیلر بدایع آشنای کمال اولان نظر حکیم دولت‌رینه
 ذاتاً مستور اولمدیغندن، او تفصیلاتدن کف لسان
 ایلدم . فقط شتاییه نك ایکی بیتنی بر درلو مسکوت
 عنه براقه میه جنم؛ او بیتلرده :

« زمستان کلدی؛ حکم زمهریر ایردی جهان اوزره
 « فلك آق جامه لر کسدی سواد بوستان اوزره »
 مطلعیه

« ویرر اول رتبه طبع آتسه حکم برودت کیم
 « سمندر پاره لر پرواز ایدر باد وزان اوزره . »
 مفردیدر، سکوت ایله گچشدرمدیگمه سبب ایسه
 دنیاده اثواب کیر بوستان اولدیغنی ایشتمدیگم
 و برده سمندره پارچه اسناد ایتمکده بر توجیه شاعرانه
 بوله مدیغم در . ذکر اولنان قصیده لر صرف مبالغات
 عجمانه و خیالات طبیعت گدازانه دن عبارت اولدیغنی
 اچون محاکمه لرنده پکده اهمیت یوقدر . فقط

« شکرانه » عنوانلی اولان قصیده بتون بتون غریب
 برشی اوله رق، بز ایسه ذات والای کریمانہ لرینی
 حریت پروران زمانک مقتدرلرندن، واستقبال امتک
 امید گاهلرندن بیلدیگمز ایچون آنک حقننده بعض
 استیضاحاته احتیاج گورورز . [°]

.....
 .....
 .....

« یالواردم اعتذار وتضرع لر ایلدم »

« اصلا تغیر ایتمدی کین وخصومتی »

[°] نقطه ایله گچیلان محللر ضیا پاشا مرحومک مسلك
 سیاسی حقننده بعض مؤاخذات واستیضاحاتدن عبارت
 اولدیغندن، وتخریبی نشردن مقصود اصلی ادبیاتک اقسام
 عدیده سنه متعلق اوله بر اثر گزیندن منتسبین شعروانشایی
 مستفید ایتمکدن عبارت اوله رق سیاسیات وشخصیات
 گبی مسائل ایسه ذاتاً بوجموعه نك مقصدندن خارج
 بولندیغندن یالاختیار ترك اولندی . [لطابع]

بیورلمش . حال بوکه مابین هایون دن بری هانگی
 مأموریتده بولونلایسه کندیسنی محقیر و اعتراضلر
 آلتنده ازه گلدیگنیز براز احوال ملکه واقف
 اولانلرک جمله سنه معلومدر . ظفرنامه کبی آثار
 برگزیده لرینک هر بری کرک آنک وگراک رفیقنک
 کو گلرینه ، هلاکلرینی تسریع ایدجک درجه لردده
 تأثیر ایلدیگنی ده هرکس بیلوز . بونلرک آره سنده
 برده یالوازمقلر ، اعتذارلر ، تضرع علم می وازایدی ؟
 عالمه قارشو سیئاتندن بحث ایلدیگنیز آدملرک مجالس
 تمهائیده اتکلرینی اوپر ، حسن توجهلرینی می نیاز
 بیورردیگنیز ؟ استغفرالله ! بز علو فطرت سنیه لرینی
 بودناستدن دایما بری بیلوز .

.....
 .....
 .....

§

اشعار ترکی حقنده بو قدر تصدیقات کفایت

ایدر . شمدی برازده فارسی و عربی به متعلق بعض
مطالعات ایرادینه جرأت ایده جگم :

خراباتک فهرستنده شعرای عجمدن اوتوزسکز
ذاتک ناملری گوریلدیور . حال بوکه مقدمه نك اشعار
فارسی بحثه متعلق اولان فصلنده بو اوتوزسکز
ذاتدن اون برینک نامی یوق . بونلر شاعر ایسه
نیچون مقدمه ده حاللرندن بحث اولنه مامش : دگلسه لر
نه دن اثر نری خراباته داخل اولمش ؟ بو التزام
غریب شعرای ترك حقیقده دخی وقوع بولمش ؛
و حتی بالاده اشارت اولنمش ایدی . هر نه حال ایسه .....
مقدمه نك احوال شعرای ایران عنوانی فصلنده :

« ایرانده دینور برنجی شاعر

« استاد ادیب رود گیدر .

« لکن گورینور که بوروایت

« عقلاً اوله من قرین صحت .

« زیرا او هنرور گزیده

« هر روزنده سویلش قصیده ،

» هر وزنده قطعه ایتمش املا

» بر چوقده رباعی دلارا .

» بر مخترع جدیده البت

» بوجودتی ویرده من طبیعت

» زیرا حکم طبیعت اوزره

» افکار یورر بطائت اوزره

» عالمده ظهوره گلدی روشن

» تدریج وتلاحق ایله هر فن .

یولنده کی محاکمه علیه لری دخی بر ایکی جهته مجروح
گورینور . اولاً شعره مخصوص بعض فنون وار
ایسه ده شاعر لک ماده سی برفن دگلدی : بناءً علیه
ترقیسی تلاحق افکاره احتیاج گوسترمز .

بالعکس ال بیوک شاعر لر منسوب اولدقلری
ملترده ادبیاتک ابتدا سیله برابر ظهور ایده گیشلر .
در : عربده انتخاب معلقات . یونانده اومر ، لاتینده
ویر ژیل ، اسپانیاده سروانتز ، انگلترده شکسپیر ،
فرانسه ده قورنی ، مولیئر . آلمانیا ده شیللر ، گوته گی .

ناتیا. ولو شعراک ترقیسی تلاحقه محتاج اولسون؛
 رودکی نك هر وزنده. هر نوع شعر سو یلمسی ایرانده
 کندندن اول شاعر کلدیگنه دلالت ایتمز. چونکه
 معلوم عالیلری اولدیغی وحتی مقدمه ده دخی بیان
 بیورلدیغی اوزرده، اوزان عجم. عروض عربدن مستعار-
 در. رودکینک زمان ظهورنده ایسه عربك عروضی
 تدوین اولنمشیدی. مشارالیهک معرفتی کندی
 لسانی اوزرده عربك اشعارینه اوزان وحتی صنایعیله
 تقلیددن عبارت اولیور. بوقدر مزیت ایسه بر صاحب
 فطنت ایچون نهدن محال اولسون؛ نیچون تلاحق
 افکار واتباع ادوارد احتیاج گوسترسون؟

« فردوسی یه وصفده ایرلمز

» بر کیمسه یه بوشرف ویرلمز «

مالی انکاری غیر قابل بر حقیقتدر. فقط فردوسنک:

« فروشد بماهی و برشد بماه

» یل نیزه و قبّه بارکاه «

یولنده اولان مبالغاتی چکیلیر شیلردن اولدیغی

تصدیق‌دهه مجبوریّت در کاردر . حقنّده اولان ستایش
 دولترینی متعاقب او نقیصه‌سندنده بحث بیورلمش
 اولسه‌یدی . عصرک افکار حکمت‌دهامطابق وادیات
 حاضره‌نک موجودلرندن بولنمق صفت فاخره دقایقشنا .
 سیلرینه هرجهتاه لایق اولوردی صانیرم .

« یازق او شهنشه قوی‌یه »

« سلطان جلیل غزنوی‌یه »

« ایتدی او سخنور جهانه »

« نجلی ایله ظلم بیکرانه »

« کیتدی ایکسیده قالدی موجود »

« شهنامه ایله هجای معهود »

یولنده اولان محاکمه سنیله‌ری عصر مزده رغبت عرفایه
 دکرمی؟ محمود غزنوی فردوسی‌نی مأمول ایتدیگی
 درجه‌لرده بهر دواز احسان ایتدیه بوگاسبب مذهجه
 اولان اشتباهی ایدی . حدود هند و چین اوزرند
 شوکت اسلامی اودرجه‌اعلا ایتمش و پدردن بولدیغی
 ملکی یالکز مشرکلر لندن فتح ایتدیگی یرلره بش

آلتی قات توسیع ایلمش اولان بر شهریار غازی نیک ،
 بر قاج بیگ پارلق یالاننه قاپیلو بده بر رافضی بی
 اومدیغی قدر توقیر و بیت المالی بیهوده یره اتلاف
 ایتدیگنه تأسف ایتک افسدمزگی قواعد شرعیه
 و دقایق مدنییه و قوفلری مسلم اولان بر ذات عالیقدرک
 وجداننه لایح اوله جق خواطر دن میدر ؟ محمود
 غزنوینک فردوسی حقنده اهلپرورلگی ایلرو
 گوتوره مامسی کندنجه بر نقصان اولسه بیله ، فردو -
 سینک دین و ملت او قدر خدمتی سبقت ایتمش اوله
 مبارک بر ذاتی هجو ایتمکده اولان ادبسنز لگی قدر
 بر قباحت دگلدر آ ! اغراقات معلومه عجمانه دن
 حکیم عنوان کاذبنه نائل اولمش اولان فردوسینک
 هجو معهودی بقا بولمغله نه لازم گلورکه مبارک :

« اگر شاه را شاه بودی پدر

» بسر بر نهادی مر اناج ور . »

بیتمده هم پادشاه مرحومک سلطنت میراث یدیلرندن
 اولمادیغی حالده قلیجی اتمگیله اومسند نائل اولدیغنی

گوستردك شاننى اعلا ایتمش و همده کندوسنك
بیوکلگی بیوک طوغمقده قیاس ایدجك قدر افکار
سقیمه اصحابندن بولندیغنی ابراز ایلمشدر . خاقانی
حقنده :

« طبعی غرّا و شعری غرّا »

« اما ادراکدن معرّا »

بیتی ایکی سکتہ ایله برابر برده معناسزلفی جامع
دگایدردر ؟ مادامکه خاقانینك شعری ادراکدن
معرّا در غرّا الغنه نصل حکم اولنه بیلور ؟ واقعا
آنی تعقیب ایدن :

« چوق نکته لری آچنامشدر .

« چوق سوزلری آکلاشلامشدر »

بیتی ایله خاقانینك عموم ایاتی ادراکدن معرّا
اولدیغنه ایما اولنمش ایسه ده بوده یوقاروکی بیتی
تاویل دگل بیاغی نقض ایدیور . مصراع ثانی
(اما چوغنی درکدن معرّا) طرزنده اولسه یدی
سکتہ قبیحه دن و معناسزلقندن قورتلغله برابر ایکی

یتک مالی دخی یکدیگری مؤید اولمازمی ایدی ؟

نظامی ایچون ایراد بیوریلان :

« ویرمش آگا شهرت و صلابت

« تکشیر تنافر و غرابت

بیتی ده جالب نظر گوریندور : اولا تنافر و غرابت

نظامی یه نصل شهرت و صلابت ویره بیلور ؟

دیمک که او شهرت منفور و کاذب و او صلابت مدّعی

اهل صلیب گبی غریب و غارب ایش ! یا حال بویله

اولنجه نظامی حقنده :

« بر درینه لیک او پیر فانی

« یوق خمسه سنه نظیر ثانی »

ستایشنه محل وارمیدر ؟ خمسه سی تنافر و غرابتدن

بری ایسه نیچون تصریح بیورلماش ؟ خمسه ده او

نقیصه لری جامع ایسه نصل دنیاده نظیری بولنجه جق

بر اثر عد اولنه بیلور ؟ برده : « یوق خمسه سنه نظیر

ثانی » مصراعنده اولان ثانی قیدینه نظراً نظیر اول

موجود اولمق لازم گلهور . او نظیر هانگی خمسه در ؟

سعدینک و صفنده اولان :

« بر جیس ادا عطارد آیین

« شعری شعری ونثری رنگین »

ییتنده او قدر یلدرن تشبیهلری جمع بیورلدیغی حالد
مصراع ثانینک قافیہ سنده رنگین یرینه [پروین] دینه-
مدیگنه تعجب ایتدم . بولفظ مراعات نظیری اکمال
ایتدکن بشقه ادبیات عتیقه یه گوره نثر ایله پروین
آرسنده برطاغنتلق علاقہ سی اولدیغدن، مناسبتری
برجناس خطیدی عبارت اولان « شعری، شعری »
ترکیبندن دها کوزل اولوردی صانیرم .

« تنظیم سخنده ایلم بن

« سعدی نی مرجح انوریدن »

ییتنده اولان مرجح کله سنک . ایلم ادا تیله برابر
ترجیح مقامنده استعمالی شیوه لسانه یاقیشورمی ؟

سعدی ایله انورینک مقایسه سنده :

« ایتمش عمرین او صاحب لاف

« اغراق و مبالغه ایله اتلاف

- « ممدوحنی کوکلره چیقارمش
 « یوق کوکلره لامکانه وارمش
 « ایتمش صله دردی ایله بیجا
 « برخرمنشی مسیحه همپا
 « معناده گدالغه اوزنمش
 « شعریله شرابه دک دیلنمش
 « حقا که لطیف سوزده بولمش
 « فرض ایله لم که معجز اولمش
 « نظمنده نه دگلو اولسه صنعت
 « استاد یالانجیدر نهایت
 « اما او قو سعدی بی سراپا
 « باق نیچه قصیده دلارا
 « تدقیق ایله بتون بیان
 « طوت وصفده اوله بر یالان
 « نظم ایتدیگی نسخه فریده
 « هب موعظه در دگل قصیده

«مدوحنی بخیره سوق ایدر هپ

«هربر سوزی بویواه گیدر هپ

«سویلر عدلك ثوابی اوزره

«سویلر ظلك عذابی اوزره»

بیورلمش ایکن قصاد سنیه لرنده سعدینک مسلکی

ترك اولنوبده انورینک طریق ستمینه گیدلمسی

شایان استغراب دگیدر؟ بز افدمزگی مقتدای

ادبا و ملجأ عرفا اولان برذاتی :

«وراك بفعل مایقول وربما

«مزق الحدیث یقول مالا یفعل»

بیتنک مصراع نانیسنده اولان گروه ایله اطراد

حالنده دگیل. مصراع اولک وصفنه مظهریتاه انفراد

کالنده گورمک ایستر ایدک. جناب مولانا و حضرت

گلشن حقنده ایراد بیوریلان .

«مقصدلری بونلرک عیاندیر

«شعر ایله حقیقتی بیاندیر

« شاعر دیمک اویله اهل حاله

« اسناد نقیصه در کماله »

بیتلرینه نظراً اعتقاد دولترنجه بر انسان نظم ایله
 افاده مرام ایتمک ایستدیگی زمان حقیقتدن بتون
 بتون انسالخ ایله یالاجیلق ایتدکجه شاعر عنوانه
 مظهر اوله میه جق! قولگزده بو ادعایه قارشو فضولینک
 « الدانمه که شاعر سوزی البته یالاندرا! » مصراعنی
 ایراد ایلسهم، رأی عالیلرینه معارضه صد دنده
 یینه او فکر دن آیرلماش اوله جغمدن، انفعال دولترلینی
 موجب اولماز صانیرم. شوراسنی ده آیروجه بیان
 ایتمک ایسترم. که حضرت ملای رومک مثنویسی
 وَگَرک دیوانی نشئه تصوف اوزرد صرف الیهیاتدن
 معدود و صنایع شعریه دن عاری بعض ابیاتی حاوی
 اولمقله برابر، ایرانک الکیبوک شعراسنه غبطه رسان
 اوله جق پک چوق اشعاری دخی جامع و بناء علیه
 حضرت پیر (قدس مأثرهم) ولی و همدده شاعر در.

« نای خشک و چوب خشک و خشک پوست

« از کجای آید این آواز دوست »

بیتدن گوزل بر مفرد نظامینک خمسه سنده ده بولنه ماز.

« من بنده شدم بنده شدم بنده شدم

« من بنده بپای تودر افکنده شدم

« هر بنده که آزاد شود، شاد شود

« من شاد برانم که ترابنده شدم »

رباعیسنده متین بر اثر خیامده دخی یوقدر .

§

مقدمه نك اشعار عربيه متعلق اولان فصلنده :

« کعب بن زهیری قیلدی حضرت

« شایسته پرده سعادت

« حسان ایدی شاعر پیمبر

« اصحاب کزینده شاعر اکثر

دیورسکوز ؟ اصحاب کزین اکثریت اوزره شاعر

اولنجه مولانا گبی. گلشنی گبی اهل حاله شاعر دیمک

نه دن کماله اسناد نقیصه قبیلندن اولسون ؟ اصحاب
 نبی حقنده جائز اولان بروصف اولیای کرام ایچون
 نصل تنزیل قدری موجب اوله بیلور؟ اصحاب حالک
 کعبی یاران پیغمبریدن عالی اولدیغنه دأر بر قاعده
 جدیده می کشف اولمشدر ؟

§

نه غریبدر که رود کینک زمان ظهورندن بیك
 تاریخنه گنجیه قدر آلتی یوز اللی سنه دن زیاده در .
 ظهور ایدن ایران شعراسی ایچنده یالیکز اوتوز آلتی
 ذاتک نامی تعداد اولمش ایکن بیك تاریخندن
 صکره گلان شعر احقنده هم :

« بیکن صکره گلور اواخر

« برشاعر تام ایچنده نادر »

وهمده تعریض گور نلرندن قطع نظر ، ستایشلریله
 برابر اون بش شاعر اسمی تعداد بیورلمشدر . نصل
 اولیوز که اعتقاد عالیله بجه ایرانده شعرک دور کمالی
 اولان آلتی بچق عصر نظر فنده شایان ذکر یالیکز اوتوز

درد شاعر ظهور ایدیورده زمان انقراضی بولنان
ایکی عصر ایچنده اون بش منتخب شاعر بولنیور؟
« اکثر سوزی طالب و کلیمک
« اشکنجه سی طبع مستقیمک »

قولی موافق حق بر سوزمیدر؟ طالب کبی :
« هنوز اندک شعوری دارم ای ساقی زمن بگذر
« بچشم مست خود تکلیف کن این جام خالی را »
یولنده لطائف و یا کلیم کبی :

« بامن آمیزش او الفت موجست و کنار
« روز و شب بامن و پیوسته گریزان از من »
طرزنده بدایع اختراعنه قادر اولان بلغایه طبایع
سلیمه نك اشکنجه جلادی نظریله بافق نصل لایق اولور؟
قائیه دائر اولان :

« کلسه نه عجب سلفدن آخر
« مجلسره کج گلور آکا بر »
بیتک مائی « عادت بودر آخرده گلور بزمه آکا بر »
مصراعیه توارد قیلندن عد ایتک ایستردم . فقط

او یولده اولان توار دلر پک کثرتلی اولدیغندن اقتباسده
 بودرجه ایلر و کتمک جائز اولدیغنی اجتهاد عالیلری
 مقتضیاتندن اولمق ظننه ذاهب اولیورم . از جمله
 مناجاتده اولان :

« ذاتک سنک اول قدر بیوکدر

« یاننده بیوکک ائک کوچکدر »

ییتی شاعر دگل ، بلکه انسان نظریله باقمغه دخی
 تنزل بیورمدیغکز بر ذاتک [°] باصلمش ، طاغلمش
 وحتی تیاتروده بیله اوینامش اولان

« الهی بیوکسک بیوکسک بیوک

« بیوکک یانگده قالور پک کوچک »

بیتنه پک بگز بیور ؟ کذلک مناجاتده اولان :

« بوقبهده گرچه چوق صدا وار

« یوق دارد صندن اوزکه دیار »

ییتی « باقی قلان بوقبهده بر خوش صدا ایش »

[°] بوذادن مقصد صاغیر احمد بک زاده علی

حیدر بکدر .

مصراعنک قالب آخره وَ « لیس فی الدار غیره دیار »
 مصراعنک لسان دیگره افراغ و نقلندن عبارت
 گورینور !

§

حلیه خاقانی به متعلق اولان : « تنظیرینک
 اولماز احتمالی » مصراعيله نابینک دیواته دایر اولان
 « بش بیتنه بر نظیره سویله » مصراعى ایسه شیخ
 غالبک حسن وعشقنده عینیه مسطوردر .

سنبل زاده وهی حقنده :

« برده نه عجبکه خلقتی اول پیر

« سرقتدن ایدوب هماره محذیر

« ایلر ایکن اعتنا اوزینه

« اوغرار کندى بیوک سوزینه

« دیواننده او مفتی فن

« دزد سخنک دیلن کسرکن

« منظومه سی میرزا نصیرک

« دیواننده طورر او پیرک

« کتمنده نیچه تکلف ایتمش
 « تحریف ایتمش ، تصرف ایتمش
 « صانه آنی کیمسه طویامشدر
 « حیفاکه غلافی اویماشدر
 « اول نظم گزین طورر سراسر
 « آتشگدهده مثال اخکر »

یولنده بوقدر تعریضلر ایراد اولنمش ایکن اقتباس
 واتتحالدده او درجه ایلرو وارمق حیثیت ادیبانه
 و شان حق گویانه لرینه موافق برشمیدر ؟ شعرای
 ایرانه متعلق اولان ملاحظات عاجزانه می ختم
 ایتمدن اول شوراسنک دخی بیاتنه لزوم گوریرم. که
 شیخ عطارکؤ بدکه گلستاندن زیاده مشهور اولان [پند]
 منظومه سی عجبا نیچون آثار ادبیه دن عد اولنمامش ؟
 یوقسه عطاردهده شاعر دیمک نقصیه اسناد ایتمک
 قیلیدن می عد اولندی ؟ یاخودکه [پند] ولو شاعر -
 لکه - حجه اولسون [خیرید] نیک و خصو صیله مولد منظومه -
 سنک دوسنده میسر ؟ طوته لم که شیخ عطار آثارنده

بیان حقیقت ایلدیگی ویا تعبیر آخرله یالان سو یلد۔
یگیچون کندوسنه شاعر دیمک فکر عالیترینه توافق
ایده مامش: یارباعی و قطعده انفرادلری مسلم کل
اولان خیام و ابن یمنک بیله لسانه آلتمامسی نه مطالعیه
مبنیدر؛ شعرو حکمتی مزج ایتمکده کندندن صکره
گلان ادبانک عمومه غبطه رسان اولمش اولان
[ناصر خسرو] کثمعهود فہیم تذکرہ سندہ کی قصیدہ۔
سی اولسون منظور عالیلری اولماشمیدر، کہ الی الابد
السنہ حمید و تذکرده دائر اولمغه شایان اولان اسمی
ایکی کلمه ایله یاد اولنمغه شایان گورولمامش! بونلردن
بشقه نظیری گبی، خیالی گبی، قدسی گبی، فدا گبی،
نعیم گبی، نیچه نیچه اصحاب هنر خرابات عالیلرندہ بر
مصطفیٰ آرامه نائل اولمق شرفندن محروم اولمشلردر۔ کہ
الکادناسی نورس دکل، حتی صائب گبی بیک شاعرہ
ترجم اولنه بیلور۔

§

اشعار عرب حقندہ اولان انتخاب دولترینک

اڻ زياده شايان تأسف جهتي قلتيدر . هيچ نصل
 اولورکه خراباتک يوزاون صحيفه دن زياده يريني بزم
 گبي ادبياتک دها معناسنه واقف اولمامش برملتک
 مبالغات واغراقاتی طولدير سونده . گرك کثرت وگرك
 لطافتده يگانه جهان اولان اشعار عربدن او مجموعده
 يالکز یتش صحيفه بولسون ! بنده گز عموم شعراي
 عربک آناري انتخاب اولنه يدي ديمک ايستميورم .
 فقط ترجه نك او حاوراني کر زمانلي صاحبه لرينه
 مدخل بولنان بر مجموعيه ابوتمامک معلقات سبعة
 اشهارنده اولان « السيف اصدق انباء من الكتب »
 قصيده سنک بياه ادخال ايدلامسنه طوغريسي نقادانه
 بر حرکت نظريه باقمده معذورم .

§

« چون شامده سلطنت قورلدي

« اخلاق عربده فاسد اولدي

« مجد اولدي ردائته محول

« حریت اسارته مبدل

« بنیان دروغ اولوب مؤسس »

« مدح امرایه دوشدی هرکس »

« یعنی شعرا اولنجه مضطر »

« اشعار اولدی وسیله جر »

« اعجام ایله اولدیغر مخالط »

« ایتدی بوده قدر شعری (ساقط) »

یوننده اولان تدقیقات حکیمانه نه دیهلم ؟ شو قدر
 وارکه هرکسک مدح امرایه دوشمی، حریتک اسارته
 مبدل اولسندن نشأت اتمه بر حال اولنجه، افند مزای
 اوصاف پردازلغه گوستردیگنر اعتنا مسلك حریت
 پروانه لرینه یاقیشورمی ؟ ثانیاً اعجام ایله مخالط اولمق
 عربده قدر شعری اسقاط ایلدیگی حالدده بزده
 بطریق اولی ادبیاته بیک درلو خلل ونقیصه ایراث
 ایددجگی معلوم ایکن. آثار عجمدن و خصوصیه او
 آثارک مبالغات و ترهات ایله مالا مال اولاندن یوز
 صحیفه لك قدر سوز انتخاب ایتک « کفتی بکن وباز
 زن سنک ملامت » معاتبه سنه عرض استحقاق

ایلمز می؛ بو حاللری و بَرده افندمزك سلطان ادبای
 زمان اولدقلر تی دوش-وندکجه « هرکازکه خسرو
 بکند شیرینست » دیمکدن بشقه سوز بوله میورم .
 مع مافیه خاتمه یه دائر دخی قلمک دیلی دوندیگی قدر
 بر قاج سوز سویلمک ایسترم .

« جمع اولمدی جمع اوللدن اجسام

» بر انجمن ایچره بوجه اقوام

» بن دردینی بونده حاضر ایتم

» کویا جمع عناصر ایتم »

نه دیمک اولدیغنی آ کلایه مدم؟ مقدمه نك سائر
 یرلرندن فهم اولندیغنه کوره خرابات، عربی و فارسی
 و ترکی اشعاردن مرکب اوله جق؟ عجبا جمعه ده داخل
 اولان دردنجی لسان هانگیسی اولیور! بوندن مراد
 چغتایی ایسه آئی ترکه دن بشقه بر لسان عد ایتمک
 مثلاً فضولینک افاداتنده اولان شیوه مخصوصه نظراً
 بغداد لسانی دخی بر لسان دیگر حکمنده طوتمق
 قیلندن اولمازمی؟ برده حالاً عناصر اربعه تشبیه آتیله می

اوغراشه جغز؟ بو قدر آجیق . بو قدر فاحش خطیئات
دخی ، نظم ایله سویلینجه کسوه حقیقته می گیر ؟

« شبان هوسنمای تنظیم

« ایتسون بو کتابی لوح تعلیم »

اوله می ؟ ملتک عرفان و حمیتجه امید استقبالی
اولان ارباب شابک :

« روی کردونه روان اولسه سموم قهیری کر

« چشمه خورشید اولوردی کوره قطران فشان »

و یا :

« سپهر فتح ابوالفتح طاهران صاحب

« که بر سپهر کی من سپهر کم زنهاست »

یتلری یولنده تیمار خانه یاوه لری سویلدرینی می آرزو

بیوریورسکز ؟

« ساده گوریجک بو اتخابی

« تعریض ایچون ایلر شتابی

« اول نظم که بنجه رایگاندر

« بر دیگره خوش گلور جهاندر

« عالم سکا منحصر دگلدر »

« هرکس بوجهانده بردگلدر »

قونى كندى بطلاننه بنفسه بينه دگليدر؟ شعرڪ
حسن وقبحى هر كسك كيفنه تابع اولنجه عموم ايچون
منتخبات جمع ونشرينه وخصوصيله اومتخباتى :

« شبان هوسنماى تنظيم »

« ايتسون بوكتابى لوح تعليم »

بيتلاه نوظهوران استعداده خواجه ادب و مقتداى
ارب صورتنده توصيه ايتمه برحق قالورمى ؟ رآى
كترانه مه گوره اشعارڪ ترجيخنده بر درجهيه قدر
مذاقك دخلى وارايسهده، فنون ادبيهده بوخصو-
صده هوسات وجدانيه دن بيك قات بيوك برميزان
حقيقتدر . سعدالدينلرك، سيدلرك تدوين وتدقيق
ايلدكلرى قواعد مسلمه ميدانده ايكن ، زمانمرك
گنجلىرى آنلرى بر اقوبده اشعارده افندمرك مذاقنه
تابع اولمق ايسترلرايسه مسلك معارفپورانه و سجيئه

حقیقت شناسانہ لری اقتضا سنجہ بوسو = ذہابہ هر كسدن
 اول ینه افندمز مانع اولمليسگز .

« کیم ایلسه اعتراف نقصان

« معذور طوتار کرم نهادان »

قولی هر نوع آثار اصحابی حقننده مسلمدر . فقط

محاکمه ومؤاخذهیه متعلق سوز یازاندره گوره دگل .

چونکه بيك ايكيوز بو قدر سنه لك بر ملتده ظهور

ایدن بو قدر اعظم شعرانك آثارینی انتخاب وتفریقه

نفسنده حق واقتدار گوردن بر ذات ایچون کندی

فکری حقننده بشقه لری طرفندن وارد اوله جق

مؤاخذاته، معترف قصوری معذور گورمامك جائز

اوله ماز سوزیله مقابله ایتمك :

« بن ییهیم سن یمه بن ایییم سن فنا »

قاعدۀ خود پرستانه سنی چهره حقیقتی ستر ایدد -

میه جك بر کهنه نقاب ایله اورتمگه چالشقم قبیلندن

اولیور .

« بن ایلمر ایکن بو نظمی تزیین

« رنجور ایدی جسم و جان غمکین »

یتنی او قورکن. گرك بنده گز و گرك دائره الفتارنده

بولنديغم بعض قدر آشنایان عرفان ضیای بصیرتمزه

بر عارضه گش قدر متأسف اولدیغیزی تأمین

ایدرم. ملت عثمانیه یه لازم خصوصیه مفتون حریت

اولان ادبای زمانه یه الزم بولنان وجود دولتری، بویه

مسلك حقایق جویانه لرینه مغایر و یالکز فائده سز

دگل، ملته عادتاً میخانه قدر مضر اولان خراباتک

ترتیبی و مقدمه سنک تنظیمی ایچون او قدر اتعاب

بیورلماش اولسه یدی. حب وطنه مألوف اولانلرک

عمومنه بر بیوک منت حمیل ایدلمش اولوردی .

شو افادات و تصدیعاتدن مراد عاجزاندم

خراباتک گرك مقدمه و گرك مندرجاتنده دینا و سیا-

سه و ادباً و حقیقته بالافتخار سالک اولدیغم مذهبه

مغایر بر طاقم سوزلره تصادف ایلدیگمدن طولای

حاصل اولان یأس و ملال عاجزانه می اسبابیه
 برابر عرض ایتمکدر . یوقسه نفس کترانه می سر
 حلقه رندان زمان و یاران صفایه مقتدای عرفان
 اولان ذات دولترینک نزهتگاه طبیعت و بنا کرده
 همت و معرفتلی اولان خراباتک مخربینه امضا کش
 افتا اوله بیله جک علمای ادبدن عد ایتک حد حقیرانه .
 مدن خارج اولدیغنی بیلور و هر جهته وقوع بولان
 خطیئات عاجزانه مدن طولایی عفو دولترینی نیاز
 ایدرم . اول بایده و هر حالده امر و فرمان حضرت
 ولی الامر کدر .

تم

كتابخانه ابو الضيا

Kemal, Namik

تعقيب

Taklib كل

(ضيا پاشا مرحومك جلد ناز خراباتنى مؤاخذدر)

تمثيل ثالث

معارف نظارتك رخصتیه

هرحقى طابعكدر

قسطنطينیه

۱۳۱۲

مطبعة ابو الضيا

تعقیب

ضیا پاشا مرحومه مکتوب صورتندہ تحریر
وارسال اولنشد

خرباتک مصطفیٰ ثانیہ سی خستہ لکدن یگی
قور تلدیغ و ہرنہ یولده اولور ایسه اولسون، امانتہ زمانہ
چارہ آراددیغ بر ہنگامہ تصادف ایلدیگندن باشدن
آشاغی یہ ہر طرفنی مطالعہ ایتدم .
کاظم پاشانک کندی لسانندن اینشتدم :
«نوہوسلگمدہ سو یلدیگم شعر لری کیمسہ یہ دگلہ مز
ایدم . اودہ بر آواز وار ایدی؛ آگا او قوردم .
حریف آگلامدیغی شیلری دگلہ یہ دگلہ یہ روح
صیقندیسندن ورم اولدی . بنده او صرہدہ شعر سو-
یلگی اوگردم . «دیمشیدی . افندمزده شاعر لرمزہ
اصول نظمی اوگرتک ایچون ملتہ نہ قدر سوز

آگلار آدم وار ایسه جمله سنی ورم ایده جک
شیلر نثرینی جائز گوریور ایسه کز اوراسنی
بیله م ! یوقسه مقصد آثار منتخبه جمع ایتمک ایسه.
عفو عالیلرینه مغروراً عرض ایدرم که بو جدیده
برنجیسندن معمور گوره مدم .

مقدمکی عریضه مک (مواد مندرجه سندن
قطع نظر) اوزونلغی بیله فوق العاده موجب تصدیع
اولدیغنی بیلورم . شو خصوصیتنامه حقیرانه مدد
ایسه جلد ثانی بی مطالعه ایتدکجه خاطر قاصره
هر ساخ اولان مطالعه بی یازد جق اولسه م ا خرابات ا
قدر بر کتاب اوله جغندن ، ولوکه مساحه دولت لرینه
اغتراردن اولسون ، او درجه معجزک آدابہ مغایر
دوشه جگنی یقیناً بیلدیگم ایچون المدن گلدیگی قدر
اختصار مرامه چالیشه جنم . مامول ایدرم که عریضه
عاجزانہم قبرالتیسندن اور کولوبده اماله نگماہه
شایان گورلامک حقارتنه اوغراماز .

کتابک ایلمک صحیفه لری آچیلنجه ترجیع و ترکیب

وَتَسْدِيسٍ وَتَحْمِيسٍ يُولُو نَظْمًا اِتِّخَابَنَدَه شَعْرَايِ
 اسلافه اولان عنایت نقادانه لری بر از قیصه گورینور.
 خراباتک بو نوع آثاره متعلق اولان قرق آلتی
 صحیفه سندن اون صحیفه قدر یَرینی یالکز افندمزک
 شعر لری طوتمش ! واقعا

« لیس من الله بمستنکر »

« ان یجمع العالم فی واحد »

حقیقته باقیلور ایسه آلتی یوز سنه امتداد ایتمش و بر
 چوق زمانلر یوز میلیوندن زیاده نفوسه مالک اولمش
 اولان قوجه بر ملت عثمانیه تک طبیعت شاعرانه سی
 جمله و یاخود اکثریت اعتباریه یالکز ذات والای
 فردوسی پسندانه لرنده اجتماع ایتمک بتون بتون عقلدن
 بعید دکلدر . فقط اسلاف و معاصرینک آثارنده
 ترجیع و ترکیب دولتلری قدر اولسه بیه رهایینک :
 « همان آغلائی گلدم عالمه ، آغلائی گیتدم بن »
 « سان اول نیلوفریم کیم صوده یتدم ، صوده یتدم بن »

بیاتی ایله مربوط اولان مسدسندن بر قاق قات زیاده
معقول و مقبول شیلر بولنوبده انتخاب ایتمک ممکن
ایدی ظن ایدرم .

فقط تدقیقات دولترینه خفی اولسه گر کدرکه
نیلوفر ایله آغلامق بیننده حقیقه ، مجازاً ، حاصلی
وجهاً من الوجوه بر علاقه و مناسبت تصوّر اولنه ماز .
صوده غرق اولمق بشقه در : گوزدن یاش آقتمق
ینه بشقه در . دگلمی ؟ هله اوه صراع لری وزنه
گتورمک ایچون انسانک وار قوتی بازویه ویردک
صداسنی یانغین بکجیسی فریادینه ، یوزینی لاسدیقندن
یابله معهود مسخره رسملر شکانه گتورمک مجبوریتنده
بولندیران سوزلری شعر عد ایتمک ، بیهمم که حسن
طبیعتنه نصل توافق ایدر !

فضولینک . باقینک ، فهیمک ، نائیلینک ، ناینک ،
سامینک ، ندیمک ، کلیمک او قدر گوزل ترجیع لری ،
مسدّسلری ، خمسلری ، عجباً بو اثر دن ده می آشاغی

ایدی که نظر عالی‌رندہ مجموعہ انتخابہ گیرمک مزیتندن
 محروم گورندیلر ؟ هانگی برینی تعداد ایدیم ؟
 سامینک روحیہ اولان نظیرہ سنی بر کرّہ دقتله مطالعه
 بیورکوز ! متانت و صنعت جهت لریله ظن ایتم که
 رهایینک تسدیسندن دگل ، افند مزک ترکیبندن
 آشاغی بولسون . هاه ندیمک گرک مخمس و گرک
 مربع اوقدر پارلاق شرقیلری واردر که برینی
 تنظیرده ذات والای سخر آزمایلری ده ایچمزده
 داخل اولدیغی حالدہ همیز ، طوپمز عاجرز .
 شرقی نظم ایتمکه مهارت سنیلری مسلماتندرد .
 آثار علیه لرندن اولان شرقیلرده غائب اولدی .
 آغزندن آغزه ملکک هر طرفنی طولاشیور .
 بر آنلری ، برده ندیمک مثلاً :

« دوک زلف سیهکارک اورخساره آله »

« سمور کئی قاپلات بوسنه قرمزى شاله »

« آل دسته اگر لاله بولنمزسه پیاله »

« ویر حکمنی ای سروروان کهنه بهارک ! »

بندی حاوی اولان شرقیسنی گوز اوکنه آلکز؛
 آثار سذیه کزده او قدر لطیف و نازک بر اثر وار میدر؟
 شرقی دیدمه خاطر مه گلدی؛ بیله مم که افند۔

مزك او یولده اولان آثار کز نیچون منتخبات آرسنده
 گوریله میور! عجبا محتسب قضا، خراباتده شرقی
 سویلنسنی یساقی ایتدی؟ یوقسه «کل اونتدق
 صحبت میخانہ نی» مصزاعیله باشلایان اورنگین اثر
 «عزم ایلینده باغه دون اول نخل پرغرور» گبی
 اورفه آعزی سوزلردن محاکات شعریه جه، محاکمه
 دولتله نجه دونمی گورنیور؟

استرسه کز ادرا کسزلگمه حمل بیورده بیلور۔

سکز! فقط قولکز سهیلینک :

«الی آلتنده اولمه کیمسه نك خاتم گبی زنه ار»

«کسنه دیمه یه تا کم گوزك اوستنده قاشك وار»

مسدسنی انتخابه دگل حتی او قومغه بیله لایق گوره۔
 مزد م . اولاً، بو بیتده کی تشبیه اساساً جناس لفظی

اوزرينه مؤسس اوله زرق ، معنوی بر صنعت ایسه
لفظی بر صنعته مفتقر اولنجه بالطبع حکمدن ساقط
اولق لازم گلور . ثانیاً ، خاتم بر معتاد الک آلتنده
دگل ، اوستنده بولنه گلدیگندن ، شاعرک بو تصویری
صرف خیال معکوسدر . ثالثاً ، مسدسک هیئت
مجموعه سنده سلاستدن ، فصاحتدن و حسن افاده دن
اثر بیله یوق ! اما شاعر قدمادن ایمشده او وقتک
شیوه سی بویولده ایمش ! ... شمعی نه ییالم؟ سلفده
هرنه یایلش ، هرنه سویلنمش ایسه . ولو عقل
وطبیعتک خلافتیه اولسون ، بر کرّه سویلنمش
بولندیغی ایچون خلقه نمونه امثال اولق اوزره
منتخباتلر ایچنمی قارشدیرلم ؟

افندمزدن اولده جودتله نظیف برر مجموعه
انتخاب ترتیب ایلشدر ؛ آنلرده بو قدر قدما پرستانه
قبول اولنمش بر بیت بیله یوق . ذات سامی
حکمتشناسیلری ایسه زمانمزک حامی و مشوق
تجدیدات و اصلاحاتی اولان اصحاب ترقینک

سرافراز لرند نسکیز . حال بویله ایکن ادبیاتمزی غالب
 پاشا تقلید لری گبی قسطمونی طاغیلرینه خنده
 بخش استهزا اوله جق بر حاله گتورمک ایچونمی بویله
 شعر لره او قدر گوزل آثار آرسنده محل تعیین
 اعطا بیور رسکیز ؟ بوندن اوچ یوز سنه اول گلان
 شاعر لر بیله او قباصا با سوز لره نظر رغبتله با قامش ؛
 شمدی لسانک بو قدر نزا کتیه برابر حتی نفعینک ،
 ناینک بعض شیود لری بیله یک قولایلقه بگنه میان
 نورستگان معرفته سهیلی ، رهابی گبی اسملری یالاگز
 تذکره شعر الراه کندی اثر لری نیک مقطعلر نده گوریلان
 آدم لری لفظی معناسندن ، معناسی لفظندن چرکین
 بر طاقم سوز لری قبول ایتدیرمک نضل قابل اوله بیلیر ؟
 افندمن نوندن اول گلان حروف علتله اماله
 ویرمه نیک یک زیاده علیهندد ایدیگز . حتی بوندن
 طولایی خراباتک مقدمه سنده قدمادن بعض شاعر -
 لری کمال شدتله تعیب بیورمشدگز . جلد ناینک
 یگر می ! التنجی صحیفه سنده کی مسدسکیزده ایسه

« شئون مظهر سر تجلی حقدر » مصراعنی گور-
 یورم ! نظر دقایق شناسی دولتیرینه البته خفی
 دگمدر که شئون کله سنک و اوی « درت الف مقداری »
 مد اولمد قجه مصراعی وزنه گتورمک ممکن اوله ماز .
 و اوک آخر نده کی حرف ایسه ان اولدیغنی اخطاره
 حاجت اولسه گر کدر . بو حاله نه دیه لم ؟ هر کسه
 نسبت خطا اولان بر ماده ، افدمزه انتساب ایدنجه
 صواب اولق خاصیتنی می اکتساب ایدر ؟ « طبیب
 ید اوی والطیب مریض » کنایه سنه استحقاق گو-
 سترمک شان عالی ادیبانه لرینه لایق اولماز صانیرم .

§

بالاده اختصاری وعد ایتمش ایدم ؛ بناء علیه
 ترجیع وترکیبه متعلق اولان یپراقلری قیایورم .
 قطعه لرده حافظ پاشا ایله سلطان مراد رابعک ایکی
 غزلنی گوردیم . بونلرک شعرجه داخل منتخبات
 اوله ییلک قابلیتندن بتون بتون بری اولدقلرندن
 قطع نظر ، ایکسیده مطلعلی ، مقطعلی ، حاصلی هر درلو

شرائطنی جامع برر غزل ایکن قطعه لر آره سنده
ایراد اولنمسنه برمعنا ویره مدم .

یلم مسموع عالیبری اولمشیدر ؟ وقتیه برافندی
اوشاغنه مرجان بالغی اصهارلمش ؛ او کیتمش یلاموط
بالغی گتورمش . بالقی سفر دیه قونوبده افندی « بن
سگامر جان بالغی اصهار لدم ؛ بو پلاموط » دینجه اوشاق :
« کیم اینمش دگزک دینه ، کیم قویمش بونک آدینی ؟ »
دیمش . افندمزده اوقیلدن اوله زق اشعار حقمده
اسلافک تقسیمات و تعریفاتنی قبول بیورماز ایسه گز
اگا برشی دیه میز ، چونکه فن شعرد متعلق تالیفاتنی
اولان قدمایه قارشی « هم الرّجال نحن الرّجال »
قولیه مقابله به اقتدار دولتیرینی ده تسلیم ایدنلر دتیز .
شو قدر وارکه شعراک تقسیماتنده بر طرز نوین اختیار
بیورلمش ایسه خراباتک هر گوشه سی او یولده ترتیب
اولنمق اقتضا ایتمیدی ؟

علمای ایرانک تعریفاتنی یالکز مراد رابع و حافظ
پاشا آثارنده زیر و زبر ایتمک نه حکمته منیدر ؛

اگلايه مدم ! عجباً مرحوملرڭ برر عجم اردوسى
 بوزدقلىرىمى بوبابده وجه مناسبت اوليور ؟ اعتقاد
 عاجزانه مجه انتخاب بيوريلان قطعه رڭ هان نصفنه
 يقينى رهايىڭ، سھيلنڭ مسدسلىرى قىلندن ايسهده
 (اوزون اوليور !) عتابنه مظهر اولماق اچون
 بونده دخى برقاچ لقردى ايله اکتفا ايدە جگم :

شيخ الاسلام عارف حکمت بك مرحومك
 « اولور اولماز ايشه قارشمه ديو » مصراعيله باشلايان
 قطعه سنى بکنمك مسلك فطانت واستقامت دولتلىرىنه
 نصل موافق اوله بيلور ؟ ملكك ايشنه قارشىق
 عارف حکمت بگك . ضيا بگك كارى دگلدردە
 خرواتلرڭ ، ارغادرڭمى وظيفه سيدر ؟ بك افندى
 مرحومك شكایت ايتدیگی ، افندىڭ تقدیر
 ایلدیگی مصیبتە باقکیز ؟ اولیه بر ذاتك اوصافی
 شورشه دوستمکله نه اولورمش ؟

واقعا بوقدر سوابق فاخر ديه نظر آ ذات سامی
 حمیت پرورانه لرینه بویله برمسلك احترام اسناد ایتک
 بنده کزک دگل، دنیا ده هیچ کیمسه نك الن دن گلمز.
 فقط اطوار وافکار دولترینه طبان طبانه صند
 گورینان مقالاتی ده مجرد موزون اولدیغیچون تربیت
 ادب و عرفان عالیترینه اشد احتیاج ایله محتاج اولان
 برخلقه برقاعده حکمت صورتنده گوسترمک « کفتی
 بکن وباززن سنک ملامت » مؤاخذه سنه عرض
 استحقاق دیمک اولزمی ؟

§

برده افندمز ! شاعر لرمزک طوغدقلری یری
 بیانه بیاهمم که نیچون او قدر مراق بیوریلیوز ! بیك
 اوچ یوز بیله یقین سنه لردن بری دنیا نك همان بر
 نصفنده نشر آداب ایدن اوچ قومده نه قدر منظوم
 سوز سویلر آدم گلمش ایسه هپسنی : حتی مسقط
 رأسلریله برابر بیك، دنیا ده بر قوه خافظه نك کاری
 دگلدر . افندمزک منتخباتنده ایسه اسلا فدن قطع

نظار زمانزده موجود اولان و بوگون استانبولده بولنان
 شاعر لر مزدن بعضلرينك اڭ گوزل آثاری مفتقود
 و بعضلرينك ايسه نامی بيله يوق ! مسامحه ايله جمع
 اولنمش و بلكه اعتقادجه صرف اگلنجه ايجون طوپلا-
 نمش بر كتابده شاعر لکله قطعاً علاقەسى اولميان
 مسقط رأس تعيننى التزامه نه حاجت وار ايدى ؟
 واقعا نفعى مادام برنجى جلدده وانلى قياس اولنمش
 و مؤخرأ وقوع بولان اخطار حقيرانه مك حقه مطا-
 بقى نزد ساميلر نده معلوم اولمشدر : ايكنجى جلدده
 ارضرملى اولديغنى تصريح و بو اداى ظريفانه ايله
 اولكى سهوى تصحيح ايتك سجايای سنيه لرى جمله -
 سندن اولان اصلاح پروردك اقتضاسندن ايدى .
 غالب بك مرحومك، كه همان لقردى آ گلامغه
 مقتدر اولديغ زماندن برى استانبولده باب عالی ده
 و حتى افند من گي اكا برك مجالسنده افناى عمر ايتمش
 بردات ايدى : نرملی اولديغنى شعرينك كناننده
 گوسترمك التزام مالاييلزم قبيلندن اولمز مى ؟ خرابات

صانیرم که سخن شناس اولاندر ایچون ترتیب اولندی :
عصر مزاکه سخن شناسلری آردسنده ایسه غالب مرحوم
شاعر لکجه همزدن معروف ایدی . بر درجده که
وزن بیلان بر چوجغه صور لسه شخصنی بیاز سه نامنی
بیلور . حال بویله ایکن اگر خرابانده مندرج اولان
قطعه بی اول گور مامش اولیدم : ائک محرمی اولان
احبتابندن اولدینم حالدہ قولکئز غالبک کیم اولدیغنی
بیاه میه جک ایدم . چونکه غالب (پلاسلی) دگل
لسقوفچلی ایدی . واقعا پدری وزرادن اسماعیل
پاشادر : پلاسلی ده ینه وزرادن بر اسماعیل پاشاوار
ایدی : فقط لسقوفچده ایله پازس آردسنده وان ایله
ارضرومک بعدینه یقین مسافه اولدیغندن ظن ایتیم که
لسقوفچلی اسماعیل پاشا اولادی پلاسلی اسماعیل
پاشایه اسناد اولنمقده برجهت معقول تصور اولنه .
بیلسون . اعتقا . عاجزاندهجه مصطبه انتخاب عالیترینه
داخل اولان یاران صفادن کاظم پاشایه . حق بیگه .
حکمت بیگه . فائق مدوح بیگه . مناسترلی فائق بیگه .

عونی بگه . حاصلی شاعر ظن ایتدیگمز ذواتک
هانگیسنه سؤال ایتدیگه تنزل بیورلسه ایدی ، غالب بک
مرحومک پذیرنی ، مسقط رأسی کندی حاللرندن
بخت ایدز درجه لرده سهولتله خبر ویررلر ایدی .
روم ایلیده کی تشویشلر یینار طاغ و یاخود زلزله
خاصیتنده اوله مامسنه و اولسه بیله اودرلو مصائبک
ادراکات انسانیه نی ترسنه چویردیگی گورلماش
اولسنه نظرآ . استانبول عقلاسنک ذهننده حالا
پلاس لسقوفچیه و یاخود لسقوفچیه پلاسه تحویل
ایتامشدر ؛ صانیرم .

اخص آمالم تصویر مرآمده اختصار ایکن ، بر
مملکت مسئله سندن بو قدر سوزلر چیقاردیغمه استغراب
بیورلمسون ! بحث غالب مرحومه عاندر . ادیب
مشار الیه همزک عننده واجب التعظیم اولان حقایق
جولردن و هر حالده همزی عاجر براقان نکته
گولردن ایدی . طوغدینغی محلی دگل ، دفن اولندیغی
یری بیله اونتمق ترکستانده الی قلم طوتان برادیبه

وَ بِالْخُصُوصِ مَقْتَدَايِ اَدْبَا اَوْلَانِ بِرِ حَقِّ شَنْسِ
حَكِيمِ اَدِيبِهِ لَایِقِ دَگَلْدَرْدَه اَنكَ اِیچُون بُو قَدْر
سُو یَلْنَدَم طُو رَدَم .

§

بویا براغی قپامدن اول صنایع لفظیه اوزرینه
مؤسس اولان صنایع معنویه نك دائما حکمسنز قاله
گلدیگنی بر کرده ها اخطار ایدرم . ایشته دلیدده بودر :

« رغبت اولماز جهانده طوغری به هیچ »

« اکریدر دهردن آلان بهره »

« اوقچی زاده گبی وجودی آتوب »

« چکدیبار یایچی زاده بی صدره ! »

شمدی شو قطعنه نك برنجی بیتتده اولان فکر ،
ولو صواب اولسون : ایکنجی یقی او حقیقتی اثبات
ایتمگه صالح بر مطالعه میدر ؟ مثلاً یایچی زاده اوقچی
زاده گبی ماموریتندن معزول اولوبده اوقچی زاده
آنك یرینه گامش بولنسه ایدی ؛ و یا خود یایچی

زادەنك پدىرى اوقچى . اوقچى زادەنك پدىرى يايچى
اولسە ايدى ؛ و ياخود معزولك استقامت و كمالى
منصوبدە بولسە ايدى ؛ شاعر حضرتلرى اوزمان
مدعاسنى نە ايله اثبات ايدر ايدى ؟ گوزدلك
آرسندە كى جناس لفظى بە ميدان اولديغى كيمسە
انكار ايتمز ؛ فقط بياھمم كە عربك ، عجمك ، چينك ،
هندك . فرنگك اصحاب ادبى نظماً ، نثرأ جدى
برلقردى سويلديكى زمان لفظى جناس يامغە تنزل
ايتشميدر ؟ و ايدنلر وار ايسە ياپديغى جناسلرى
زمانلرنده كندى قوملرى آرسندە مقتداى عرفان
عد اولمش بر ذاتك قبولنە مظهر اولشميدر ؟
او ياپراغى دە چويرەلمى ؟ فقط چويرديگمز
حالده دخى انتخاب بيوردىغكز ربايعيلرك برى نظر
بندگانە مە پك غريب گورنديگندن افندمز جە جان
صيقە جغنى يياگەلە برابر سكوتە مقتدر اولەمدم :
او اللى يدنجى صحيفەدە ايراد بيوردىغكز
طقوزنجى ربايعينك صاحبي اولان [عزتى] نە غريب

شاعر ایتمش! «منتکش حضر نادان اوله تم» دیمش!
عجایب! حضرتک داناسی نادانیده وار ایتمش! او
حضر نادان کیم اولیور؟

سبحان الله! ادبی بر معنای عجیب آکلایان
ادبامزجه حضرت حضری ساقیلکدن نادانلغه قدر
تزیل ایتمکده می جائز اولیور؟

بنده کزه قالمورسه بو قدر تجاوز، وزن ایله دگل،
حتی قنطار ایله ده اولسه قبول اولنور هذیانلردن دگلدر.
هایدی بو یاپراقده گچسون! شمدی یه قدر
مقصدم ادبیاتدن بحث ایتمک ایکن طبیعت حال
بشقه یرلره سوق ایدیور. چوق سویلدم؛ همده
بیلدیگنر شیلری سویلدم. تحصیل حاصل قیلندن
اوله رق بالاختیار ایتمدیگم مکرلکدن طولایی تکرار
بتکرار تمنای عفو ایدرک ینه ادب داره سنه گلیورم.
غریبدرکه ترکی غزلیات و ابیات فصلنده آثار
سینلرندن ماعدا پک آز غزل گوریله بیلدیور!
مادام که نشر آتاره بو قدر مراق بیورلمش، دیوان-

عالیبری ترك و عجم و عرب شعر اسنك متعدد آناری
 آرهنه قارشیدیر لمقدن ایسه، خراباته بدل یالکیزجه
 نشر بیورلمش اولسه ایدی، البته هم بزدها زیاده
 مستفید اولوردق هم ده کتابدها چاپک صاتیلوردی.
 اما افندمز بویله اراده بیورمشکیز؛ بنده لرکزک نه
 دیمک المزدن گلور! مسلك عالیبرینه اتباعاً « هر
 کارکه خسرو بکند شیرینست » حکمنجه، زمانمکزک
 سلطان ادباسنه عرض تسلیمیت ایدرز. شو قدر
 وارکه افندمز خرابات عرفانده ندیم اولدیغی
 ایچون هم مجلسان دولترینی ده هر خطالرنده معذور
 طوتمق قابل اوله میور. لطف بیورر سگیزیا! خراباته
 صائب اصفهانی نه اقتدار ایله داخل اوله بیلسون؟
 خواجه فهمیک آتشگده ترجمه سنه درج ایلدیگی
 « عکس خوبست » حکایه سی البته معلوم عالیبریدر.
 « شرابدن نه عجب اولسه ک اگر سرخوش »
 « بو طوزلی لبلر ایله نیلسون شراب سکا »
 بیتنی منتخب بر اثر صورتنده گوسترمک عیب اولمازمی؟

او قوجه دیوان صاحبی صائب شرابی سرکه ایدرده
 اویله می ایچرمش؟ یا خودکه عجباً بر گوزلک طوداغنه
 طوز طولدیرلمازسه حسن و آنی ملاحظتی بولمازمش؟
 « ای عاشق عمر آچ باشکی طوز سوره جکلر ! »
 یوللی همزدن اول افندمزک هدف استهزاسی
 اولان سوزلری بر عجمک اثری ایچون خراباته
 ادخال ایتک شراب کوپنه او قدلرله سواحل طوزی
 آتمق قیلندن اولمازمی ؟

الف قافیه سنده آثار علیدلرندن اوله رق ایراد
 بیوریلان اون ایکی بیتک هیچ برینی معقول گوره مدم
 ایسه ده تادباً سکوتی اختیار ایلدم . یالکز بر بیت
 دائرة ادبدن خروج خصوصنده قوللرینه جسارت
 ویریور: اوده شودر :

« رند عالی مشربم خمخانه اندیشه ده »

« طاس معکوس فلک بر جرعه دان اولمز بکما »

نه دیمک اولیور؟ اندیشه ده بر خمخانه تصور ایتک
 بر خیال شاعرانه اولدیغندن قبولنده تردد ایده م .

فقط فلک بر جسم و یا خود بر موجود جسمانی
 دگلد که آنی طاسه بگزتمک ، ۱۲۹۲ تاریخ هجر-
 یسنده ، شاعر لر ایچون مدار تخیل اوله بیلسون! ...
 مع مافیه مسئله افدمزه متعلقدر ؛ نه دیسدم زاندا اولور .
 « بو عشرتگهده ساقی هر کسه مشربجه لطف ایله »
 « حناب رنده طوشان قانی می صون ، زاهده ثعلب . »
 بیتنی او قدر علم و ادراک : او درجه لرده تحقیق و تحرری
 ایله برابر قبول بیوردیغکنزه هم تأسف ، هم تعجب
 ایدمم . عربیده [ثعلب] ا [تیلکی] دیمک اولد .
 یغیچون ثابت طوشان قانیله تیلکی آرسنده بر ملائمت ،
 بر مناسبت بولمق استمش . فقط ثعلبدن بزم
 سوقاقلرده صاتیلان مایعک املاسنی نصل ایسه
 اوگر نه مامش ؛ اعتماد بیورلمز ایسه [الجوائب]
 غزته سنک نسخهلرینه مراجعت اولنسون ! عربیده
 اقتدار کلیسی مسلم اولان احمد فارس افندینک
 حکمنجه او مایعک املاسی [س ح ل ب] ایله
 [سحلب] در ؛ ثعلب دگل .

عین اضافه سنه. نوندن صکره گلان حروف علت
 اماله سنه معترض مطلق اولان مقتدای ادب، املا
 یا گلش لر نیده منتخباتنده مقبول عد ایلر ایسه
 وَ خصوصیه بو یا گلش لقلر او ذاتک مطمح نظری
 اولان غزته لرده موضوع بحث اولدقدن صکره ینه
 تغافل اولنور ایسه انتخاب و امتحان مقاله بیایغی
 تمیز سنر لگه محمول اوله بیله جک درجه لرده نقصان
 دقنه حکم ایتمکدن بشقه بر چاره بولنه میور .

یا هله جودتک و تعبیر دو انلری وجهه (جودت
 قدیمک) نوادر نده مندرج اولان

« یک وجودز بز خواس خمسه وش آیرلایز

» بر قدح، بر باده، بر میخانه، بر بن، بر حباب .

» گاه موج گریه ده. که خون دله غوطه خوار

» آتیلان عماندن عمانه بر بن، بر حباب .

» بن وجود مدن پشیمان، اول فناسندن حزین

» گلمه دن دلگیر اولان دورانه بر بن، بر حباب»

بیتلری نصل اولمش ده انتخاب عالیترینه تصادف

مصراعیه بأشلائان غزلی منتخبات آئاردن عد
اولئمشیکن او غزلك الك پارلاق وَ نَدِيمَك مشربنه
گورد الك شاعرانه جهتی اولان .

« گردنندن، سینهنندن بوسه لر ایتشدی وعد

« جمله سندن نیلیم کافر پشیمان اولدی هپ . »

بیتنی طرح ایتمکده هیچ بر لزوم اولسه گر کدر .

دقت بیوریلور ایسه بو بیت نه قدر خلاف ادب

اولسه بیله غزلك سائر بیتلری قدر گرك ادبه، گرك

ادبیاته مغایر عد اولنه ماز . باخصوص که

« میانندن خبر صوردم : دیدی اول گوزلری آهو

« وراسی کوه بللورد چیقار بر اینجه یولدر بو ! »

بیتی گبی صراحة ... دن بحث ایدن سوزلر بر مجموعه

ادبه یر بولنجه [بوسه] کلمه سی محذوراتدن عد

اولنه ماز . خرابات ذاتاً بوسه مضمونلرندن خالی

دگل یا !

عین اماله سنه افندمز معترض ایدیگز : وَ حتی

« نه زماندر چکیور صدر و فواد علتی » مصراعیه ختام

بولان قطعاً حقیرانه می دخی بوسبيله استحضان ایتد-
یگکز البته خاطر نشان دولتريدر . یا حال بویه
ایسه نورسك :

« بی دردم ای فلک بگا بر غم تدارك ایت »

« بر اوزکه ذوق ، بشقه بر عالم تدارك ایت »

بیتنی بیله مم که نه حکمته مبنی قبول بیوردیکز ؟ عجا
بجر مضارع دگشیدی ؟ یوقسه [عالم] عین پرینه
الف ایله می یازیله جق ؛ یا خودکه عروضاً بجر
مضارعده بالاددکی بیتك مصراع نانیسنده کی عالمك
عینی همزه وصل گبی تلفظدن اسقاط اولخمسزین
وزن بولمق ممکندرده بنده کز می ادراك ایده میورم ؛
ینه تکرار ایدرم « کفتی بکن و بازرن سنك ملامت ! »

نورس افندیئك (کج) اقایه سنده اولان غزلارینی
بگنمشسکز ! نه یالان سویله یم قولکز بگنه مدم .
خصوصیله مقطعی پك کج بولدم .

« ایر شمز طره جانانه جاندن کچمیان نورس »

« یا جاندن ، کچ یا جاناندن ، یازلف پر شکندن گج »

نہ دیمک اولیور؟ سانکہ مصرع نانیدہ کی
 « جانندن » سوزی نہ معنی افادہ ایدر؟ مصرع
 اولہ باقینجہ انسان جانندن کچمینجہ « طرہ جانانہ »
 ایر شمیہ جک ایمش! اوراسی شاعر حضرت تلرینک
 مذاقنہ گورہ بر مدعا اولدیغندن و صہ پای ہزاران۔
 کیفیت مآلک تمیز اذواقی بالطبع ہر کس دن زیادہ
 صاحب خرابانہ عائد اولہ جغندن، بوبابدہ بر شی
 سویلگہ مقتدر دگلم۔ شو قدر وارکہ منطق، واقعا
 مساجدہ تعلیم اولنہ گلمش ایسہ نہ دائما خرابانندن
 خارج قالہ جغنہ دائردہ بر قاعدہ بیلہ مدیگم ایچون
 بویتک معناسنی، مؤداسنی، ذوقنی، شوقنی بر درلو
 آ کلامیورم! شاعر حضرت تلرینک برنجی مصرع۔
 عدہ کی قولنجہ انسان جانندن کچہ جکدہ آندن صگرہ
 زلف جانانی بولہ جقدر۔ ایکنجی مصرعہ کی قولنہ
 باقینجہ زلف پرشکندن کچمک ایچون ہم جانندن،
 ہم چانانندن ال چکمک اقتضا ایدیور۔ عجبا بوزلف۔

پر شکن او مو هو م بیلانلر طلسمی اولان بیلانلر فلانلر .
 میدر ؟ یوقسه بک اوغلی دکانلر نده گوردیگمز عاریتی
 کیسوی پریشانلر میدر ؟ ..... هیچ جاناندن کچلد کدن
 صکره - ولوکه خیالات شرقیه جه اولسون - زلفک
 نه حکمی ، نه وجودی اوله بیلور ؟

« اگر حقیقت گفتار در جهان اینست »

« هزار خنده جهاست بر سخندانی ! »

§

برخیلی زمان دوشندم : اثر عالیبری اولان
 « ای صبح » غزلنک منتخباتده ایرادینه ضیا ایله
 صباح لفظلرینک ملایمتدن بشقه بر مناسبت بوله مدم .
 بورای چا کرانهم البته نقصان تمیز کترانهم جهتیه
 مظهر عفو و اغماض بیوریلور .

کاظم پاشانک « فرح » قافیه سنده درت بیتی
 ایراد بیورلمش ؛ ایچنده بر « حساب فرح » تعبیری
 وار ؛ حال بوکه بونک صحیحی « حساب فراخ » اولدیغنی

۸۳ سنہ سندھ و دائماً نظر مطالعہ دولترینہ مظهر
اولان (تصویر افکار) غز تہ سندھ نشر ایتھیدم . اگر
شعردہ غلطات عوامہ تبعیت جائز ایسہ او بشقہ
لقردی ؛ دگل ایسہ « حساب فرح » تعبیرنی جامع
اولان بریت بر انتخاب مجموعہ سندھ بولنق یا قشمسہ
گر کدر .

خاء ، قافیہ سندھ بر ایکی « سفید و سیاح و سرخ »
بیتلری گوریورم ؛ بونلردن مقصد صنعت ایسہ
بر کر تہ دہ سامینک « اوزلف و خال و رخ . . . . »
غز لہ دقت بیورلمش اولسہ ایدی ظن ایدرم کہ عینینک
« طاوس و ش خرام ایدرک گلدی گلشنہ »
« کیمش اوشیوہ کار سفید و سیاہ و سرخ . »
بیتی قدر عقل و حقیقتہ مغایر بر اثر انتخابہ مجبوریت
مس ایتزدی .

اولی نعمت ! اور و پادہ برابر ایدک ؛ گونلر جہ
حیوانات باغچہ لرنندہ اگلندک . یوزلر جہ طاوس قوشی

گوردك؛ هیچ طاوسلراك بياضنده سیاہ وسرخ ویا خود
 رنگ آمیرنده سرخ وسفید بر پارچه توی وار میدی؟
 هر كسك گوردیگی - بیلدیگی بر قوشه اوزرنده اولمیان
 رنگلری اسناد ایتك سیاہه بياض ديمك قبیانندن
 اولمازمی؟ اگر شعر بوقدر بداهته قارشى یالان
 سويلك ایسه آثار اسلافی تحریری ایتمگه نه احتیاج
 وار. تیمار خانده هر نه سويلنورسه بر مجموعیه یازمق
 ویتته بگزمك ایچون اورته یرینی پارمق ایله سینلیو-
 یرمك کفایت ایدر .

§.

معاصر لر مزدن عثمان شمسی افندینك ، کاظم
 پاشانك، هر سکلی عارف حکمت بك افندینك، فائق
 مدوح بگك آثارى ظن ایدرم که مجموعهلری گورو-
 لمکسزین انتخاب بیورلمش؛ چونکه گورلمش اوله یدی
 عثمان شمسی افندینك .

« اولور فقر وفنا اهلنده قید بیش وکم نابود »

« امید لطف ناپیدا ، هر اس قهر و غم نابود . »

مصراع لریه باشلایان بیتلریه اکتفا ایتمکدن
ایسه مثلا :

« باقه سواد وجهمه عشقک چراغی یم »

« محو اولدی رنک زویم اولوب یانه یانه دود . »

و یا خود

« آغلادقجه لب دربارینی یاد ایلیه رک »

« جوهر جان دوکی اور دیده گریانمدن . »

و

« ناز عشقکاه یانان شمعہ کافور گبی »

« صاف سینہ سیه آینه بلور گبی »

« جوش ایدر موج دلی موج یم نور گبی »

« گوزینور بانک انالله ایله منصور گبی . »

طوتشور مشعل آه شجر طور گبی

« صاریلور گوکاره هر بر شرری دونه دونه . »

« مسدسی گبی هم اوزاتک نشئه سنه . هم بزم شیوه »

اشعاره گوره بر گزیده سوزلردن معدود اوله جق
آثاری نظر تقدیردن اسقاط بیورلمازدی .

بالاده تعداد ایتدیگم شاعرلردن هر برینکده
انتخاب بیوریلان اثرلرینه قائق پک چوق سوزلری
خاطرمده ایسهده تطویلدن احترازاً یالکتر شمسی
افندی بی نمونه گوسترمکله اکتفا ایلدم .
خیرینک :

« وصل یاری حسن خلق شیرینتر »

« دخی زیاده ایدز شربتی گلاب لذید . »

بیتنده بر لذت بوله مدم . واقعا راغب

« خراباتی گورنلر هربری بر حالتن سویلر »

دیمش : فقط اکل و شربک لذتی ده زاهد ایله

بهشته حصر ایلمش . مادام که عم از تیاب همت -

سینه لری اولان انجمن ظرافتده قهوه ، شربت

فلانده بولنه جقمش نامنه خرابات یرینه (قازینو)

دینسه ایدی مقتضای حاله ده موافق دو شمز میدی؟

احمد پاشانک :

« حلقه زلفک که رخسار گده سرگردان یاتور . »
 « یاصلانوب کنج اوزره بیک باشلی بر ثعبان یاتور » [*]
 یتیمی ده می طبیعت و بلاغته مطابقدر ؟ ییلان ییلان
 حکما گبی ییلان سون شعر اده نه وقتقدر (دولابک)
 بر نسخہ سنده [۱] اولان چار شنبه قازیسی بوللو بزد ،
 او گوزل صاحیلری . اکره مخلوقات اولان ییلان
 صورتنده گوسترد جک ! اسلافده هر نه یاپلش ؛ هر نه
 سویلنمش ایسه ولوکه شرعه ، عقلاه ، طبیعتہ ، انسانیتہ
 مغایر اولسون . تابقیامت بزدہ مقبول اولوب گیدہ .
 حکمی ؟ خصوصیه بوسقامتلاک ادامہ سنہ فکر
 تجدیدجه زمانک سرافزار لرندن معدود اولان ضیابک
 [*] ثعبان ، عثمان وزننده بغایت ایری واوزون
 اولان ییلانه دینورکه اژدها تمبیر اولنور . علی قول خاصه
 ییلانک ارکگنه دینور .
 [۱] بر بجزعه موقوتہ ایدی که ۹۱ سنہ سنده آتی ،
 یدی نسخہ قدر نشر ایدلمش ایدی . [للطابع]

افديمي خدمت ايدەجك؟ طبيعت حكمنجه منعدم
 و عقلاً دخى ازالەسى لازم اولان بويلا حيه قدر
 معوج و كنج مطلقم فكري قدر كج اعتقادلك
 بقاسنه چالشمق ييلان اوينادان مصر ايلره ،
 خواص ايله دفينه بولمق قلاشغنى اختيار ايدن
 مغربيلره ياقيشور .

شو عصر مدنيتك گونشى ولو مغربدن
 طوغمش اولسه ينه ضياسى بويلا وهم آباد هيچا هيجه
 تنزل اتمز ظن ايدردك !
 احمد پاشانك :

« عارض لطفك اوگمگه بلبل »

« برك گلدن لطائف از بر لر . »

ديه بريقتى اختيار بيورلمش . بنده كزك گوردىگم
 ديوانده ايسه « برك گلدن » يرينه « گلستاندن »
 يازلمش ايدى . ذاتاً بيتك بگنيله جك بريرى يوق .
 مع مافيه قولك كزك گوردىگم صورتده اولسه ايدى
 ايچنده برجناسجق اولسون بولنوردى . افدمزك

انتخاب بیوردیغکز طرزده ایسه بیچاره بیتدن صنعت
دگل معنی دخی ساقط اولیور .

مخاص اسعد پاشانک « لاف دعوا ی انایت
نه لازم عاشقه . » مصراعنده کی انایت نه کله اولیور؟
بونک عربیدن اصلی [انایت] اولدیغی نخبه شارحنه
وایچنده لغت و وضعه بیله مغایر کملدر بولنان بریتته
منخب دیمک ادبیاتمزه گوره هیچ بر صورتله جائز
اوله میه جغی ایسه السنه ثلثه اسلامیه نیک تمیز آئارندن
عبارت اولان خراباتک جامعنه خفی اولماق لازم
گلیر ایدی . [۱]

اسعد بغدادینک « سنی جان و گوگلدن سومیان
کیمدر؛ سون کیمدر؟ » مصراعنده کی « جان و گوگل »

[۱] ذاتاً نه انایت، نه ده انایت کلمه لری فصیح اولوب،
بونلرک هرایکیسی ده [بئک] تعبیر معروفنک عربجه سی
اولق اوزره متصوفه طرفندن اختراع اولمش در . بناء
علیه تصرفات عربدن اولمیان بوگی کلمات مختراعیه یی ارباب
لغت مولداتدن و بناء علیه استعمانی منافق فصاحت عد
ایدرلر . [للطابع]

تعبیری قوللانمق بزم لسانك فصاحتنه موافق
 اوله بیلیرمی ؟ ترجه بر کله بی ترکیب فارسی ایله عربی
 ویا فارسی بر کله یه مضاف ویا مضاف الیه صورتنده
 ایراد ایدمه دیگمز حالده ترکك (گوگل) کله سنی
 عربك (جان) لفظنه عطف ایتمك ایچون عجمك
 ادات عطفی اولان وای قوللانمق مجلس ادبه ،
 باشنده عربان دستاری ، آیاغنده ترکان شلواری
 صورتنده ایران ازار یله بر آدم گوندرمك قیلندن
 اولمازمی ؟ بویله مسخر لرده می خرابات ادبه شرفیاب
 دخول اوله جق ؟

آگاهك :

« دل خیالکده خیالک دل بیتابده در : »

گاده می شیشه ده گه شیشه می نابده در . »

بیته باقدمده تعجب ایتدم ! . . . بدیهدرکه گوگل
 خیالک ایچنه گیره مز . یالکز میک قدحده ، قدحك
 میده بولنمسنده بیلم نهدن شاعر لطافت حس ایتدیگی

ایچون اویله بر سوز سویلش! افندمز ایسه بوادزاک-
 نقادانه ایله برابر اوخیال فاسدی قبول بیوردقدن
 بشقه آثار دولترلندن اولان «کاه ساغرده طوروب»
 مصراعنده اتتحال درجه سنه قدر تنزل ایتمشکز!
 باری خیالک بر دگری اولسهیدی!

مقدمکی عریضه چا کرانه مده بر قاج سوز
 سویلش اولدیغ ایچون شمدی یینه قدح شراب
 ایچنده بولنمق نه درجه لرده مردار بر طرز عشرت
 اولدیغنی تعریفه حاجت گوردم.

§

سرعتدنمیدر؛ دنیاده هیچ بر شیئه اهمیت ویرما-
 مکدنمیدر؛ هر نهدن ایسه شاعر لرمزک نره لرده
 طوغدیغی بتون بتون نظر دقدن اسقاط بیوردبغی
 گبی؛ زاده طبیعت عد اولنان اشعارمزک بیله هانگی
 عالم طبیعتدن، هانگی بندرگاه معرفتدن ظهور
 ایتدیگنده دقت بیورلیور! جلد ناینک یتش او چنجی
 صحیفه سنده مندرج اولان

« لایق دگل وداع ایله آزار دوستان »

« مانند نامه (گیزلو) سفر مشربمجه در. »

بیتی آگاهك دگل ناینگ در. حتی مطبوع دیواننده

وارد در. و حتی « گیزلو سفر » یرینه اوادیب صاحب

فصاحت « سیر و سفر » تعبیرینی استعمال ایتمشدر .

ایشدیگمه گوره محمود ثانی زماننده « هم آغلر،

هم گولر. » قافیه سی ادبای ترکه برادمانگاه امتحان

عد اوله رق ، طبیعتنه مغرور اولانلرک هربری بو

یولده آزمایش اقدار ایتدکلری صردهه یالنگز

عیننگ « دخترن تزویج ایدن مادر هم آغلر هم

گولر. » مضمونی فوق العاده عد اولنمش [۱] بیله مم که

[۱] عیننگ ذکر اولنان غزانه نظیره اوله رق انشاد

اولنمش برغزل هزل آمیزک شو :

« یاد ماضی ، ذوق آتی یأس و امید ایله »

« شوهرین غائب ایدن همسرهم آغلر هم گولر »

بیتی عیننگ بیتنه لطافت معنی و حقیقت مؤدی جهتلریله

[للطابع]

فائقدر ظن ایدرز .

بچاره عینینک بلکه دیواننده فرید عدا اولنمغه لایق
 اولان بویله بر نکتهسی نیچون رد اولنمش ده پرتو
 پاشانک « گوگل بر اوزکه مجنوندر یانار آشدن آب
 ایستر » قبیلندن اوله زق شمعه گریه اسناد ایتدیگی
 بر بیت انتخاب اولنمش !

خراباتک هر طرفی خط و محبوب مضمونلریله
 تزین اولندرق ادب حقیقی اسکی ادبیاته بتون بتون

« شاعرز شین ویرر شانمزه »

« گیره مز فاحشه دیوانمزه »

قولنده کی مشرب رندانه سنه ویا وهینک :

« حیف آنجق ایکی رسوای قدیم »

« بری بو نظمی یازان برده ندیم »

« شعرینی زن گبی ایتدی مدخول »

« اولدی دیوانلریده نامقبول »

قول نادمانه سنه قارشی

بو مطالعه يه مېنى اومور شهوانيه عالم خفادن
 قورتلديقه و وزن وقافيه تحتنده اوله رق نشر ياته
 دوشد كچه خصائص انسانيه نك او نقيصه سي گويا
 طبلسوز نا ايله اعلان اولنمش حكمنى بولور سانيرم .

§

ارضروملى پرتو پاشانك :

« بر خانه يه مالك دگلم بز شو جهانده »

« قطاع طريقك دخى ششخانه سي واردر »

بيتي يالگزجه (بر خانه) (ششخانه) جناسلرى

ايچون نصل مقبول اوله ييلش آگلایه ميورم !

شعردن مقصد الفاظده بر ملائمت بولمقدن

عبارت ایسه سنبل زاده وهبینک :

«سودیگم گنجم دیو ویرانه ایتدک سن بنی!»

ویاخود موالیدن کاظم افندیگ :

«قالور حیرتده اول آینه هر آینه آینه!»

گبی سوزلری اودر لوصعتلرجه ایراد بیوریلان بیتدن

البته بیات قات اعلادر . باصمامش دیوانلر من ایسه

بونلر گبی ، بلکه بونلردن دهاپارلاق بیگلرجه جناسلرله

مالامالدر . مع مافیه بنده کزک اعتقادمه گورده صنایع-

لفظیه اعتبار یالکزهز لیا تده جائز اوله بیلیور ؛ جدیات

ولو افکارک اولسون ؛ بازیجهسی درجه سندن عالیدر .

یتمش دردنجی صحیفهده ایراد بیوریلان «مد-

یوندر ، مجنوندر» قافیلهلی ایکی بیتده . که جودت

عتیقکدر ؛ «مد ویردی کیمی الفله نونه» نقیصه-

سندن عاری اولمدیغنی اخطار ایدرم . روحینک :

«کیمی غمناک بو خلقک کیمی عیاش نهدر!»

مصراعیلہ باش-ایان بش بیتندہ « آس . باش .
 طاش . » گبی کلمہ لردہ کی الف امالہ سی نہ ایچ-ون
 قبول بیوریلورده عجمک و یا خود عربک حروف
 علت امالاتنه تعریض اولیور ؟ اوراسنی بیله م !
 معلوم دقایق آشنایانه لریدرکه عرب و عجمک
 عروضنده امالہ هم موجود، همده شیوۀ لسانلرینه
 مطابقدر . لسانمزده ایسه یالکتر ترکیه دگل السنه
 شرقیهدن اخذ ایتدیگمز کلملر بیله امالہ سز تلفظ
 اولنور . (اوزان ترکیه) یولنده نه قدر شعر سویلندی
 ایسه ایچنده افاعیل و تفاعیلہ بر کلمنک توفیق اولند-
 یعنی گوزمدک . حتی افندمزک :

« آقشام اولور ؛ گونش باتار شمدی بورادن »

« غریب غریب قوال چالار چوبان درددن »

بیتکزده عربی اولان (غریب) لفظی (فعل)

وزننده و كذلك فارسی اولان (چوبان) لفظی

(مفعول) وزننده دگل (فعول) وزننده ایراد

اولنمشدر .

ینه روحینک :

« کیمنه جزوئی بوجهان کیمنه کلی گورینور ! »

مصراعیه بدأ ایدن وهرنه دن ایسه انتخاب دولترینه
لایق اولان درت بیتده قافیه اوله جغنه دابر بر قاعده
گوسترمک قابل ایسه بیان بیورلسون !

سعینک غریب بر بیتنی انتخاب بیورمشسگر :

« صاغ اسن اول ، قوبنی ای دل بیارم وار »

« گر اولورسه م بکا چشمم گبی آغلارم وار »

نهدیمک اولسه گریک ؟ عجبا بوذات مزاره گتدکن

صگره گوزلری گریه بار ماتم اولمق ایچون وجودندن

آریله رق دنیا دمی قاله جق ایمش ! بو قدر

مناسبتسز هذیانلرک طرف دولتریندن نمونه عرفان

اولمق اوزرد نشوه داران ادبه عرض اولندیغنی

گوردجه ناینک « بیله مم ایلیه جک گریه میدر ؛

خنده میدر ؟ » قولیه تعیین ایتدیگی وقتقه تردده

حیران اولیورم .

بالادہ کی آثارک صاحب لریخی تعیین ایتک خصوص -
 صبحہ اختیار اولنان مسامحہ یہ دائر بر قاج سوز
 سویلشیدم . شمدی بود عوامہ بینہ گتیردیم : ایلریدہ
 شاہد لرمک کثرتی صانیرم کہ تو اتر در جہ سنی بولہ جقدر .
 جلد ناینک سکرنجی صحیفہ سنک اون اوچنجی
 سطرندہ شویلہ بر بیت وار :

« برك گللہ عندلیت زاری تکفین ایتدیلر »

« بر گلستان بیتنی اوستندہ تلقین ایتدیلر »

بویتک کنارندہ ایسہ صاحبہ اشارت اولمق اوزرہ
 اشرف افندی آدیناش . حال بوکہ ینہ او جلدک

سکسان اوچنجی صحیفہ سنده شوبیت گوریلور :

« عندلیبی ورد صد برك ایلہ تکفین ایتدیلر »

« بر گلستان بیتنی اوستندہ تلقین ایتدیلر »

کنارندہ ایسہ صاحبہ اشارت بر (ولہ) تعبیری
 مشہود اولیور کہ آخرندہ کی (ہاء) ضمیری آندن
 بر قاج سطر اول ینہ کنارینہ اشارت اولنان (عزت

منلا) یہ راجع گورینور .

شمدی انسان بو تخفلقلری گور و بده نصل وله
 گتیرمز ؟ موضوع بحث اولان بیت شرف افند
 ینکمیدر ؛ یوقسه غرت ملانکمیدر ؛ یوقسه عزت
 ملانک مصر باصمه سی اولان دیواننده موجود ایکن
 «ورد صد براك» یرینه «برك گل» «غندلیب» یرینه
 «غندلیب زار» «قبرنده» یرینه «اوستنده»
 کله لری گلیو یرم گله عزت ملانک تملک کندن چیتقوبده،
 شرف افندی یه مال اوله ییلسی ادبیاتجه نوظهور
 بر قانون تصرف اقتضاسند نمیدر ؛ یا خود که بو بیچاره
 بیت ، بیوت موقوفه نك هم واقف ، هم متولی
 تملک کننده بولندیغی گبی بر میت ایله بر حیک پنجه کشا
 کشنده می قالمشدر !

شمعینک «چاغلر . ایرماغلر . داغلر» قافیهلری
 گبی پالامارله چکیلیر سوزلرندن عبارت اولان
 اشعارینی - تکرار بلاسنه دو شمامک ایچون - بر طرفه
 براقلم . سید صبریدن اختیار بیوردیغکز :

« هر سوزم عزّ حضوره سخن خاص ایله در. » مصرا-
 عنده کی « سخن خاص » تعبیرینک فصاحت و بلاغته
 دائر المزده موجود اولان فنونک هانگیسنه اولورسه
 اولسون نصل توفیق اولنه بیله جگنی صحیحاً ادرا کدن
 عاجزم . « عز حضور » دولتلرنده فناً مباحثیه
 اقتدار سنز لغمی معترف اولدیغم وسوز اوز اتمامی بر قاق
 کر در وعد ایلدیگم جهتله یالکز شو مصراعک
 ترجمه سی اولان « حضور عز تکزه هر سوزم مخصوص
 بر سوز ایله در » عبارد سندن نه در لو معنا چیته بیله جگنی
 سؤال ایله اکتفا ایدرم . ظن عاجزانه مه قالورسه
 « باب هایون قیوسی » گبی خطیای بو عبارده نیسه
 ینه قابل تاویل قالیر ! . . . .

سکسانجی صحیفه نک او اخرندن سکسان برنجی
 صحیفه نک نهایتنه قدر مسلسل ، متصل بر برینی تعقیب
 ایدن اوتوز سکز بیت علیلرینک بر خیلیسی اوچ ،
 بش یوز بیلق آتاردن ظن اولنه جق درجه لرده
 زمانمزک شیوه کفتارینه مغایر گورینیور . از جمله :

« گورمدن آثار نینسانک بہار الدن گیدر »
 « گلار آخر رام اولور اما ہزار الدن گیدر . »
 نہدیمک؟ بزم مملکتدہ بہار مازتدمی ختام بولورمش؟
 گلار کیمہ رام اولورمش؟ بلبیل نہوقت الدن گیدرمش؟
 « حسن اولورکہ سیر ایدرکن اختیار الدن گیدر ! »
 مصر اعنک طبیعیلگنی ، لطافتنی زمان تضمیندہ بر
 [اختیار] جناسنہ فدا ایتک اختیار اولنہ جق
 مسامحہ لردنمیدر ؟

« فلک برماہر وعشقیلہ دور ایتدیردی دنیایی »
 « بنم بنجتم عجب بر کوکب سیارہ تابعدر . »
 بیندہ نہ معنی وار؟ برماہرونک عشقیلہ دور ایدن
 کیمدر؟ فلک افندمزدمی دنیایی طولاشدیردی .
 یوقسہ دنیایی دور ایتدیریور؟ بندہ کزہ قالورسہ
 شق اولہ احتمال ویردمیہ جگم . چونکہ افندمز
 دنیایی دگل حتی دنیانک بینکدہ بر پارچہ سنی طولاً
 شمدیکز! بر قبریسہ بر آماسیہ نہ بردہ اور و پایہ تشریف

ایتدیگز . قبریس و آماسیه مأموریتلری خدمت
 واوروپا سیاحتی حمیت نامنه اولدیغیچون تحری دلبر
 مقصدینه اسناد ایتک المدن گلمیور .

شق ثانی به گلنجه . دنیا بی بر ما هر و نك عشقیله دور
 ایتمگله بحت عالیلری نیچون سیاراتدن برینه تابع
 اولمق لازم گلسون؟ اولاً هر نه قرینه ایله اولورسه
 اولسون ؛ دنیا افدمزدن عبارت اوله ماز . نانیاً
 دنیا ایله شخص واحد بیننده بروجه شبه بولنه ماز .
 ثالثاً قمر وضع لغوی به نظراً سیار ایسه ده اصطلاح
 هیئته گوزه کوا کبدن دگل شواطر دن در .

« دامن طوتمق ایچون دوشدکجه یارک پاینه »

« رهگذار دسته کندی گریبانم گلیر ! »

بیتنده « رهگذار دسته » ترکیبی ده غریب شیلردندر .

« ضرورت وزن » ایچون اختیار اولنمق جائز میدر؟

مگر اللار کده یول اوغراغی اولورمش !

« گاه ایدر برنشتز مسموم مرهمدن ظهور »

« گاه ایلر نوش داروکاسه سمدن ظهور »

قولنده کی ادّ عالیٰ فصل اثبات ایتک ممکن اوله بیلور؟
 قانون طبدہ مرهم ایچنه زهرلی نشتر صاقلامق یگی
 اعتیاد ایدلمش بر شمیمدر؟ شمّدی یه قدر هانگی زهر
 کاسه سندن خلاف طبیعت «نوش دارو» ظهور
 ایتمش؟ بروقت بنده کزده شعر نامنه مالایغنی شیلر
 سویلر ایکن «جهانک دوری برعکس اولدی دور
 بیقرا ییدن» دیمشیدم. شو بیت دولترینه باقیورم ده
 کندی خیال محالمک کسوه امکانه گیرمش اولمسندن
 قورقیورم .

ابیات سائرہ حقنّده دخی سویلیه جک سوزم
 یوق دگلسده ذاتاً یازدیغم گوزدک چوق اولدیغندن
 ینه صدد آخره نقل مقال ایدیورم :

عزت علی پاشانک «ایلاردی یار» قافیہ سنده
 اولان و خلاصه سی کندی ضعف ..... معشوقنک
 ..... عبارت بولنان غزلی ده خرابات ادبده ایشید-
 یله جک سوزلردن اولنجہ (کفری) و (سروری)

هزلياتنك او مجموعه عر فانه گيره بيلككن محروميتي
نه دن اقتضا ايتسون ؟

عصر من شاعر لر ينك آثاري تماميله تتبع بيور-
لمقسزين انتخاب اولنديغنه صره سي گلدكجه بعض
دليلار ايراد ايتمگه متعهد ايدم؛ ايشته بينه لرمك
بريني ده ا عرض ايدورم : سكسان دردنجي
صحيفه ده (مدوح فائق بگك) « بوكم بوكم بوگلور »
قافيه سنده اوچ بيتي وار كه او چنجيسي اولان :

« بونظم دللكشي فائق گورنجيه رشكندن »

« بلي ! ميان سخنگو بوكم بوكم بوگلور »

بيتني فصاحة و بلاغة منتخب دگل عادي شعر
حكمنده طوتمق بيله خطابخشانغي مسرفلك درجه سنه
ايصال ايتمگه توقف ايدر .

شاعر اثر ينك دگر سز لگنده معذوردر؛ چونكه
بوغزلي بك نوهوسلك زماننده سويلش ایدی .
فقط افندمن بويله السنة نلته نك جامع بدايعي اولمق
ايچون ياييلان بر جمعيتگه اده عر فانه، ينه مشار اليهك مثلا :

« ناظر دیدار اولان گورمن بو ظلمتخانه بی »

« چشمه دنیا تار اولور خورشیده ایتدجه نگاه! »

و یا خود :

« عالمده بنم شمسی کلیم ازلی گوی »

« یارب کرم ایت نیجه یه دک منت دیدار . »

گبی و بلکه بونلردن بالاتر بر چوق آئارندن تغافل ایله
 اوتوز آلتی، اوتوز یدی یاشنده بر ذاتک یگر می ایکی،
 یگر می اوچ سنه اولکی لقر دیلرینی بیر تلمش مجموعه -
 لرندن تحریری یه تنزل خصوصنجه قویلا یلقله از باب قلمک
 شکایتندن قورتیله مازسکیز سانورم .

یالکیز زمانمز ادباسنک دگل اسلافک ده آئاری،

اصحابی تحقیر ایچون انتخاب اولنمش گبی گورنیور .

عند عارفانه لرنده هر درلو اشتباهدن بریدرکه هانگی

کاملک، هانگی فاضلک آئاری اولورسه اولسون،

سر ایا منتخب اوله ماز . حتی بر ادیبک اک منتخب

آئاری بیله لطافتده ینه بر بر یله مساوی بولنه ماز .

سید شریف جرجانی :

« در کلام خالق بچون که وحی منزلست »

« کی بود ابدتیدی [مانند] یارض ابلعی [»

دیش . بو حقیقته باقیلورسه اسلا فجه برنجی مرتبهینی

خانز اولانلردن فضولینک ده هرسوزی تعریضدن

مصون و تعریضدن قورتیلا بلرینک هربری فصاحت

و بلاغتك حد منتهاسنه تساوی اوزره مقرون

اوله مامق بالضروره ثابت اولان موادنددر .

یا حال بویله ایکن فضولینک :

« عشق معماری پایان ساعتده گردون مخزنن »

« دود آهم چیقمنغه آچمش کواکب روزنن »

ویا :

« طاشلرله دوگوب سینه می رسوا گزر اولدم »

« ای عقل قاچوب قورتیله گوزدر دسرمدن ! »

ویا خود :

« دوست بی پروا . فلک بی رحم ، دوران بی سکون »

« درد چوق ، هم درد یوق ، دشمن قوی ، طالع زبون »

« ایلده برك لاله وش تمکین دولت بی ثبات »

« صوده عکس سروتک تأثیر طالع واژ کون »

بیتلری هیچ خاطره گتیرلمیوبده

« ذکر لیکاه زلفکه دل اولدی دسترس »

« آنک گبی او قویو بن افسون ییلان طوتار. »

بیتی گبی صاحب ادبه گوره صباوت توغل زماننده

صادر اولمش بر سرج لسان قیلندن عداولتمق لازم

گلان سوزلری عمومک نظر گاه تقدیرینه عرض

ایتمک اسلافک تحرری معاینی التزامدن بشقه نه

مقصده حمل اولنه بیلور ؟

اگر مساحه دن ایسه الک مشهور دیوانلر مزدن

بیله او یله گلشی گوزل برقاج بیت آلیور یرمک اسلام

ایچنده نه قدر ارباب قلم ظهور ایتدیسه جمله سنی

هیچ حکمنده طوتمق و اثر لرینک حسن و قبحنی صرف

هوس دولترینه مطابقت و مغایرتله مشروط بیلک

دیمک اولمازمی ؟

تأسف اولنورکه نگاه تمیز سامیلرینک اغماض
 مسامحه کارانه سندن (فضولی) گبی (نائل) ده
 قورتیاه مامش . یعنی اویچاره نك دخی

« سن ویررسك عاریت بوجان مخزونى بگا »

« سندن آیرلمق همان اولمکدر ای خونى بگا »

ویا :

« نائل مستغنیء گام دو عالمدر کوکل »

« حظایدرنا گاملقدن بلکه گمنام اولمعدن »

ویا :

« مهر عصمتدن بیله شام ایلر اولسه ژاله پاش »

« اول حیا گلبر کنك پاکیء دامانك گورن »

یولنده سوزلری اوراق نسیان ایچنده قالدق

« گور سجده نیازی سن با که خوبلرده »

« شایسته پرستش بر آفتاب گوستر ! »

بیتی گبی معکوس المأل و

« چیقاران عالمی باشدن سنك ای خلعت جاہ »

« وقت پوششده اولان بوس گریبانکدر ! »

یقتی گبی هیچ معناسزلقردیلهری انتخاب بیورلمش !
 نظم ایتم که نائلینک دیواننده بو ایکی بیتدن آشاغی
 سوز بولسون !

فضولی یی ، نائلی یی بر طرفه براقلم ؟ مقدمده
 ادبای رومک جمله سنه مرجح گوستردیگنر
 نابی حقدده پک معایبجویانه بر طرز اختیار
 بیورلمش یا !

مرحومک دیوانندن قبول بیوریلان :

« دگل زمینه دوشن برف خانه چرخک »

« بیاض صورت دیواری پاره پاره دوشر . »

وَ

« سبوی میله ابریق وضو بر خا کدن اما »

« نه حکمتدر ییلنمز ییری صالح، ییری فاسقدر ! »

وَ

« سزای تیغ اولور حدین تجاوز ایلین مولر »

« آنکچون تیغدن آزاده در مرگان و ابرولر . »

و

« کوستر مسون او قحط سخن مجلسن خدا »

« کالوده تنخخ ، اوله لفظ نستهلر »

و

« اسافل اولسه اولمز عالی نائل سامان »

« ویرن زیر اکه صورت جامه زرتار دسوزندر . »

بیتلرینی تنزلاً ملاحظه بیورگز ! برنجیسنده اولان

خانه و آسمان تشبیهنده بر مناسبت وهله برفک دیوار-

دن دو کیلان کیرچ پار چهلرینه بگزه دلمسنده بر لطافت

وارمیدر ؟ ایکنجیمی ایسه [سبوی می] و [ابریق

وضو] جماد و بناء علیه فسق و صلاح قابلیتندن

محروم بولندقلری چون مالایعنی دگلمیدر ؟ او چنجیسنک

مصراع اولنده قافییه ایچون ایراد اولنان « مولر »

تعبیری بیتک معناسنی بتون بتون بوزمازی ؟ تجاوز

حددن اجتناب ابنای بشره عائد بر نصیحت ایکن

قیلرله تعلیم ادب ایتمک ایچون بیت سویلک التزام

مالا یلزم اولمز می ؟ دردنجیسنده کی « لفظ نستهلر »

نه ديمك اوليور ؟ نسته كلمه سي ترجه دگلميدر ؟
 ترجه ايسه عربی برکله نك ترکی برکله يه اضافت
 فارسیه ایله اضافتی جانميدر ؟

نابی دیواننده :

« غم چکميز رقيب بزه سرگران ايسه »

« انصاف اولنسه بزه رقيبک رقيبی يز »

وایا

« آداب عبودیتی اشجاردن اوگران »

« عكسك بيله طاعتور سجاده آبایت ! »

وایا

« زاهد بزى تخویف ایله تشویشه دوشورمه »

« سن محکمه روز جزادنی گلورسك ؟ »

وایا :

« سوزده ضرب مثل ایرادینه سوز یوق اما »

« سوز اودر عالمه سندن قاله برضرب مثل . »

بیتلری کبی التقاطه شایان جوهرلرمی بولنه مازدی که

خواباتك سفال پاره قیلندن اولان شیلرله ترتیبینه
احتیاج مس ایلسون ؟

نظیمك اوقدر پارلاق نعتلری وَ بَشَقَه یولده
بر خیلی رنگین سوزلری وار ایکن

« بیك پاره اولسه ذره دگل اول دهان قدر »

« یاننده جزؤ لایتمجزی جهان قدر . »

بیتی گبی مبالغه عجمانده « بزم شاهك مین آنبارلی
گمیلری اولوبدر . » یولنده طفره فروشلق ایدن
تبا کوجی عجملره رحمت اوقوده جق بر قول غریبمی
انتخاب اولنمق لازم گلوردی ؟ .

§

ایلروده صرهمی گلدجه ینه قدمانك آثارینه
ارجاع مقال ایدرم؛ شمدی اوقودیم طقسان ایکنجی
وَ طقسان اوچنجی صحیفه لرده سعادتلو نورس افندی
حضر تلرینك بعض ابیاتنه تصادف ایلدیگمدن
مساعده سنیه کزله آنلره دأر بر قاق کله سویلیه جگم؛
مشار الیهك شویله بر یتنی گوردم :

« تعاكس ایتسه شوق تجلی ایگله من دالر »

« خروشی هب جبالک عکس تأثیر صدا دندر . »

بنده گزه قالورسه لغت کتابلرنده مصرح اولدیغی

وَ مثلاً :

« مافی الدیار مجاوب الاصدای المتصوت »

« فاقول ابن احبتی ! واجاب ابن احبتی ! »

ییتنده دخی گور ولدییگی وجهله صدا صوتک عکسندن

حاصل اولان صوت ثانی معناسنه مستعملی اوله رق

بو حالده ایسه « عکس تأثیر صدا » ترکیبندن

« صوتک عکسنگ تأثیرینگ عکسیدر . » معناسی

چیقار که خواجه نصرالدینه اسناد اولنان « طاوشانک

صوینگ صوینگ صوینی » مثلنه منظوم وَ فقط

معناسز بر نظیره وجوده گلور .

ینه مشار الیهک « صو یانار ، نار یانار ، خاک یانار »

مصر اعنده کی « صویانار » قضیه سنده پترول غازلرینه می

اسناد تصور اولنمش ؛ وَ « خاک یانار » ادعاسی

حرارت مرکز یه دمی اقتباس بیورلمشدر ! یوقسه
 او موهوم اولان (عناصر) اربعه یی ینسه صرف
 موهوم بر آه ایله یاقیویرمکده تحیلات شاعرانه
 مقتضیاتندنمیدر ؟ بورالرینی آگلایه مدم .

ینه مشار الیهک

« گریه یی اول دم که اهل عشقه آیین ایتدیلمر »
 « دیده گریانی سر چشمه تعیین ایتدیلمر »
 بیتنده کی معانی خفیه و نکات دقیقه یی ده بر درلو فهم
 ایددمدیگمی عرض ایتسه م ذهنک قب الغنه نظراً
 معذور طوتیله جغه مرقت و مساحه دولت لرنندن
 امید وارم .

بنده کزک بیلدیگم « آیین » مذهب و رسموم
 معناسنه اوله جق اگر او یله ایسه اهل عشقه آغلامنی
 مذهب و یا خود رسم ایتدکلری وقت افندی حضر -
 تلیرنک آغلا یجی گوزینی ده « سر چشمه » تعیین
 ایتشلر ، بو قدری آگلایشیه بیلدی . فقط سر چشمه
 یینار بر شیمیدر ! یوقسه باشی بوزوق سر کرده سیمی

دیمک اولہ جق ؟ بورالرینک فرقندن عاجز قالیورم .
 اگر پیکار باشی ایسه بر مذهب ویا رسمک
 بر پیکاره احتیاجنی ایشتمدم . اگر باشی بوزوق
 سرگرددسی ایسه بر معید ویا مجلس تشریفاته
 شنلکله ، سویتاری ایله گیدلدیگنی ده گورمدم .
 قلت ادراک کترانه مه بو تجربہ سزلکلرده منضم اولیور .
 ده اویت منتخب و معمای ادبک حل اشکالنده آنک
 ایچون بو قدر مشکلاته دوشیورم .

شعرده بو قدر رقت ، بو قدر خیال رقیق ملتزم
 اولنجه بشکطاش نابی نوری افندی مرحومک
 « هر کا کله بر شانه ، هر بلبله بر لانه . »
 « بر کا کله جانانه فسخانه بنم شمدی . »
 بیٹی نظر تدقیق سامیلرینه تصادف ایده مدیگنه
 تأسف اولنور .

ینه مشارالیهک :

« جگرده طورمن آقار خون زخم تیرنکار »
 « اورومجک آغی اوستنده صانکه جسم نزار »

مضمونیده دکمه بر خیاله وارد اوله بيله جك بداعدن
دگلدز .

قولی ، باجانگی ، باشی ، گو کسی اوروجك
آغی اینجه لگنده بر آدم رسمی یا پلسه ده بر قانلی
جگرك اوزرینه یا پشدر لسه نه قدر گوزل و نه قدر
دلفریب بر منظره تشکیل ایدر او یله دگلی افندمز؟
واثقك: « بیدار اولکه رؤیت دیدار وقتیدر »
مصراعی عجباً ترجیع بند عالیترینك مطلعنده کی
سلاستزلگه امثالدن بر دلیل اولق اوزرهمی انتخاب
اولندی؟ یوقسه هر کسی او قورکن تو اتر نفسه
او غر اتمق ایچون شعر مجموعه سی ترتیب ایتمکده یگی
پیدا اولمش بر مراقیدر؟
واصف بر بیتنده :

« نیاز وصلت ایله نرم اوله مگر یوقسه »

« اوتند خویه بنم غیری نیتم واردر »

دیور . تحف شی ! خراباتده بولندیغمز و شاعرلك

طاسلادیغز ایچون وزن وقایده ایله زباندرازلق ایتمک
معذرت نایجاسی قیلندن اوله رق آداب عقل ونقله
مخالفت تامه ایله مخالف اولمق اوزره ترویج واعلان

تسلط سیئه سنیده می نکتله، ایمالر آلتنده صاقلایه رق
معرفت گبی گوستره جگزه؟ یقیناً بیلورمکه گرچکدن
شاعر اولنلرک دامن خیالی بو گبی لوث داناشله
آلوده دگلدیر. آنلری بویله ترهاته یا قافیه سوق
ایدیر، یا مضمون، قال الله تعالی « یقولون مالایفعلون! »
خراباته درج اولنان غزللردن بو قدر بیتلر
تنقیح اولنمش، حتی نایینک « دگلدیر » قافیه سنده
اولان ایکی اڭ پارلاق غزلندن ایکی اڭ فنا بیت
انتخاب اولندرق

« عالم اسیر دست مشیت دگلدیر؟ »

« آدم زبون پنجه قدرت دگلدیر؟ »

مطلعی گبی دنیالر دگر برگنجینه معرفت زیر زمین

اهلalde برافاش ایکن وجدینک « قابلدر » قافیہ۔
سندہ اولان غزلندہ کی .

« بن ایتمہم بیستونہ عمت ایتم تیشہ بی محرم »
« آنی نوک مژدیلہ ییتمق ای فرہاد قابلدر »
گودزدلگی نیچون ابقا اولنمش اولسہ گر کدر؟ گوز
کر پگیلہ طاغ ییتمق ایگنہ ایلہ قویو قازمقدن محال
دگلمیدر؟ شعر سویلیہ جگزدیہ دنیادہ نہ قدر
محالات وار ایسہ جملہ سنی عالم امکان دأردسنہ
گتورماگمی قالقشہ جغز؟!

« کلہ برداغہ زلفی سایہ بخش اولسہ نولہ »
« لایق تاج شہنشاہی سرندن بلایدر »
نہ دیمک؟ عجایب شی! تاج اولان باشلری داغلرلرمی
ایمش!

ہالینک :

« چشم مستی شراب ناب ایچمش »

« دل پریاندن کباب ایستر »

بیتمدن۔ آزیچق دقتہ تنزل بیورسہ کز البتہ افندمزده

استکراه ایدرسکمز ! انسان بر دیگرینک شخصنی ویا
گوزلرینی یام یام قیاس ایدرده صکره نصل حسنه
علاقه بند اوله بیلور ؟

یحیانک :

« بربرینه گیردیلمر دولابلرله آبلر »

« آبلر غالب گنجه دوندیلمر دولابلر »

یتی عجباً مبنی علی الحکایه میدر ؟ اویله ایسه نهدن
اشارت بیورلماش ؟ دگل ایسه نیچون انتخاب
اولنمش ؟ یوقسه دولابلر ایله صولرک جنک واونکی ده
وقایع سام وهوشنک گبی داستانلر تنظیمه مساعد
پردر نکمیدر ؟

« لادری . » عنوانیه محشی اولان آثار منتخبه

آراسنده تصادف ایتدیگم :

« گردون فضای عشقده بر گوجکه لاله در »

« بحر محیط اولالده بر قطره ژاله در »

یتی بنده کتره پک غریب گورندی . دیمک که هیئت

گبی ، قوزموغرافیا گبی حیز مکنوناتدن بحث ایندن
 فنونه دأر نه او قودقسه جمله سی یالان !... بز بحر
 محیطی کره زمین اوزرنده بیلوردک او ایسه فلك
 ایمش « سبحان من تحیر فی صنعہ العتول » !!
 توفیقک :

« دهشت ویررز لاف وگداف ایله عدویه »

« چون نقش اسد بی ضررز لیک مهینز »

بیتنده تصوّر ایتدیگی مال فنا قلاشلق دگل، فقط
 آداب انسانیه یه یا قشماز . وَ بِنَاءَ عَلَيْهِ ادبیات قوتیه
 قطعاً جائز اولماز صانیرم .

او قوجه کوپرلی خاندانه مدار منخرت عد
 اولنه جق درجه لرده ستایس دولنرینه مظهر اولان
 اسعد پاشانک شعرده کمانه گوستریله جک برهان ،
 جلد ناینک طقسان دردنجی صحیفه سسندده کی آلتی
 بیت ایسه ، بر آدمی او قدر جق معرفت ایله دولت
 عثمانیه نك مجدّد عظمتی اولان برقاچ بیوک ذاته
 مابه المباهات عد اتمک ظن حقیرانه محه لغویاتدن

اولور. واقعا مرحومك طبيعتی وار ايمش : زماننده
 نابی مقلد لگنه اوز نمش ؛ فقط راميلردن ، ساميلردن ،
 طالبلردن ، راغبلردن مسلك تقليدده بيه آشاغی
 قالمش ؛ حتی منتخب آلتی بيتده لفظ یا گلشی ده وار :
 « چکن مردانه در رطل گران خون شهادتن »

مصراعنده کی « مردانه » کله سنه البته دقت بیورر-
 سکز . شاهانه [شاه] رندانه [رند] مردانه
 [مرد] یرنده قوللانیق قاعده و یا استعمالاً جائز میدر؟
 « سرمایه شاعران توکنمز »

« دنیا توکنور یا لان توکنمز ! »

بیتی رازی یه اسناد اولنمش ؛ حال بوکه بیت شیخ
 غالبکدر . مطبوع دیواننده کی حسن و عشق دده
 واردر .

راغب پاشا مرحومك ده آثاری ، انتخاب

خصوصجه بر بیوک مسامحه یه اوغرا دیغنی اخطاردن
 کندیمی آلهم .

« محرک دل اولور دلربایه محتاجز »

« زمان ضعف قوادر عصایه محتاجز »

بیتی گبی او قدر حکیم بر ذاتک لسان عرفانه شایان

اولیان سوزلر خرابانده گوریلیور ؛ فقط

« آزادگان قید امل سرفراز اولور »

« ناز ایلسون سبهره اوکیم بی نیاز اولور »

سوزی گبی بر نحریرک خلاصه تجاربی عداولتمغه

لایق و یاخود :

« اولسهق نه قدر کیسه تهی نقد غنادن »

« عرفان ایله محسود کرام وزیر »

قولی گبی شان و حالنی مصور و ناطق اثرلینه

تصادف اولانه میور !

هله بیچاره عالینک :

« حبیب سو تقرّبسه مرادک حقه ای عالی ! »

« رقیب اولق گبی اللهه رنگین انتساب اولمز . »

بیتی گبی سحر حلال دینگہ لایق بریت دلنشینی
 طوزوب طوررکن « اولمز » قافہ سنده کی غزلندن
 « گجہلر خواب گوندز عشرت اولدی باعث حیرت »
 « بوکارک باکہ انکاری گبی حاضر جواب اولمز »
 بیتی قدر قوتسز برسوزی انتخاب اولندیغنی گوردجہ
 انسانہ حیرت الویریور .

افدمزک طقسان طقوزنجی صحیفہ آخرینہ
 تصادف ایدن غزلرینک

« وطن مالوف اولنلر بی سبب ترک دیار ایتمز »
 « ضرورتسز جہاندہ کیمسہ غربت اختیار ایتمز »
 بیتنی سوابقہ قیاس ایدرک کمال تأسفہ بر معنا
 استخراج ایدہ بیلدم . انشا اللہ ذہندہ کی تصور خطادر .
 فقط « وطن مالوف » ترکیبنک استقامتنہ حکم
 ویردمیورم . دیمک کہ جہلہ کتابک قافیہ بدالغیابہ
 استعمال ایدہ گلدکلری « معایموفور » تعبیریدہ صحیح
 اولہ جق : یعنی عربک اسم مفعوللریدہ وصف -

ترکیبی یاپیله بیله جك ! بنده گز براز عنادجی یم: ینه
 اویله عبارده ترکیب ایتم یا . فقط نه چاره که بر کرّه
 افندمز قبول بیوردیغ گز دن بوندن صکره بشقه سنک
 اویولده یازده جنی شیلره یا گلش اولدیغنی بیلدیگم
 صورتده یا گلش دزدیه میه جگمده آگا جانم صیقیلیور .
 برده ینه اوغزلده کی :

« دوزر سیمابه فکر ایتدجه حسنک اضطرابندن »
 « گوگل بربرده ای آرام جان سنسر قرار ایتمز »
 بیتنده اولان سیماب تشبیهی پک اجنبی گورنمیورمی؟
 باری مصراع نانیسه « ای آرام جان » یرینه
 « ای آینه رو » دینش اولسه ایدی اسکی شیوه
 افادهیه گوره آرده بر انطباق ، بر ملائمت حاصل
 اولمازمیدی؟ هر حالده افندمز عالمسکتر اما قولکتره
 قالسه اولوردی صانیرم . - اوغزلده :

« نظام خلق عالم محترمدر عندباریده »

« خداقادردر اما سیمی زر ، لیلی نهار ایتمز »

بیورلمش . ماهیت اشیا در گوریلان ثبات حقیقه
 تعلق ایدن امر الهی نظام عالمی محافظه ایچونمیدریا !
 نظام السنه اسلامیهده یالکیز انسانه متعلق اولان
 سیاسیات اصطلاحندن دگلمیدر ؟ حکمه آلونک
 گومش ، گیجه نک گوندز اولماسنه قدرت الهیه نک
 مصروف اولماسی تغییر ماهیات علم ازلی به توافق
 ایدم مامسندن نشأت ایتمزی ؟ بونده آسایش بشرک
 تعبیر آخری حکمنده اولان نظام عالمک نه دخلی
 اولسه گرک ! ینه اوغزلده اولان

« بزده خون بشر سرمایه نصر و شجاعتمدر »
 « سباع دشت وهامون کنندی جنسندن شکار ایتمز »
 بیتندن نه مراد بیورلمش ؟ عجبا حیوانات بزدن
 انسانیتلی حرب و ضرب سباعیتدن دها شنیمیدر
 دنیلک ایستلیور ؟ حاشا اقدمزک بویله اعتقادده
 بولنیه جغنی تمامیه بیلورم . مقدمکی عریضه مدده دخی
 برقاچ دفعه عرض ایتمدیگم وجهله بونلر هپ لقردی
 وزن وقافیه ایله سوبلنسوندن نتیجه سننده نه چیقارسه

چیتسون: مسلك سقیمنه بر کره گیرلمش بولندیغندن
 نشأت ایلدیگی عند چا کرانه مده بدیهی حکمنده
 بولندیغچون بوراده دینی ویا حکمی بر مسئله دها
 چیقارمغه لزوم گوردمم . ایشته ینه ادب داردسنه
 رجوع ایدیورم .

یسرینک :

« نطق جانبخش خیالک حبس ایدلن دیدده »
 « تل قفسلرده جگر حلییه بلبل بسلرز »
 بیتنه نقادانه بر نظرایتمک عجبا نیچون میسر اوله مامش ؟
 اولاً « نطق جانبخش خیال » نه دیمک ؟ ولو که خیال
 جان باغشلا ییجی بر نطقه مالک اولسون : اونطق
 گوزده نصل حبس اولنه بیلور ؟ عالم اشعارده ویا خود
 خراباند لقردی نی گوز ایله می دیکلر لر ؟ اگر او یله
 ایسه دیمک که سروری :

« دلبر اولوردک قولاقدر گورمدک گوز طویمدق »
 « سرمه چکسه م گوشکه منگوش طاقسه م چشمکه »
 ییتنی تهکم یولنده عین حکمت اوله رق سویلش !

ثالثاً طوته لم که کریکلر تله جزئی بر مشابہت ایله
 بگذرد ملک اوله بیلسون . گوز ، نه قرینه ، نه علاقه
 ایله قفسه تشبیه اولنه بیلور؟ رابعاً بنده کتر آرناو دم
 اما او قدر جگردن خوشلامم . خراباتک هر
 صحیفه سنده ایسه بر جگر مضمونه تصادف ایتدجکه
 کندیمی (باغچه قپوسنده سوسلینک) لوقطه سنده
 ظن ایدیورم ده گو کلامه استکراه گلیور .

§

نه قدر تصدیعی موجب اولورسه اولسون یینه
 تکرار ایده جگم آثار سلفک اتخابنده پک مسامحه
 کارانه حرکت بیورلمش .

« یینه بوگون عجبا قاچ جهان خراب اولمش »

« که گوشه نگهک محشر عتاب اولمش »

مطالعیه باشالایان بیتلر فطنتکمیدر ! حتی اولوق
 احتمالی وارمیدر ؟ بزم ادبیات ایله مألوف اولنلر
 دها برنجی مصراعی او قور او قومازندیمک شوخلغنی
 قارشیسنده تجسم ایتمش گورمز می ؟ ...

اولیٰ نعمت! ندیمکده، فطنتکده باصمه دیوانلری وار. خراباتی میدانه چیقار مقده هیچ لزوم یوقدی یا؟ فقط مادامکه بر کرّه اراده بیورلمش گونده یگر می اوتوز غروش پاره و ایکی اوچ ساعت صرفیله بویله آچیق یا کیشلقلردن پک قولای قور تلیق قابل ایدی. اکثر معاصر لر مزدن آلمان آنازده باقدقچه اصحابنه خراباتده احسان بیوریلان محل، توقیر ایچون دگل تحقیر ایچون ویرلدیگنه حکم ایده جگم گلیور :

بیچاره کاظم پاشانک افندمره قارشى عجبانه
 قصوری اولدیکه هم آنک

« قاشک بر فلکه در دورلمش ای مه موج حسننگدن »
 مصراعنی، همده فضولینک
 « هرگوزم بر موجزن دریادر اول دریا ایچون »
 « هر قاشمدر موجدن بر سرنگون اولمش کمی »
 یتنی خراباته برابرجه ادخال ایدوبده پاشانک شعری
 فضولیدن مقتبس اولدیغنی اعلان ایتدیگنز؟ حقیقت

حال آرانورسه کاظم پاشا گر چکن شاعر در . اگر
 کندی اثر اختراعی اولان سوزلری انتخاب بیورلمق
 استنلسه ایدی مجموعه سنی بر قاچ ساعت مطالعه
 تنزل کفایت ایدر ؛ و او حالد ایسه بویله اتخال
 حکمنده طوتیله جق سوزلره بدل

« سن اول شاهنشہ لولاک مسندسن کد بیٹ موسی »
 « عصا بر کف قبوگده پاسپاندر یازسول الله »
 بیٹی گبی فضولی یه غبطه بخش اوله جق پک چوق
 آتارینه تصادف اولنوردی .

« دردمنز جانانه سو یلنمش دوا سو یلنماش »
 « ماجرا سو یلنمش اما مدعا سو یلنماش »
 بیٹی یسرینک دگل طیار پاشا ننگدر . دیوانندن
 قطع نظر فطین تذکره سنده بیله غزل اوله رق
 مندر جدر . عفو دولت لرینه مغروراً سو یلرم : حافظه
 و تبعتک بودرجه ضعفیله برابر بویله بر مجموعه ترتینه
 مراق اولنجه باری اصحاب توغلدن بر ایکی ذات ایله
 مذاکره تنزل اقتضا ایدردی ،

شین قافیہ سنده و یوز یتمش دردنجی صحیفہ دہ

(لادری) اشارتیاہ محرر اولان

« رخنده خوابه وارمش خال هندو کا کل اور تمش »

« شه ملك خبشدر گل دوشتمش سنبل اور تمش »

بیتمده حقیقتہ تقرّب ایدہ جک بر مال گورینہ میور .

ظن ایتم کہ جماداتن اولان خالدر بزم گبی صحو و منام

حاصیتی حاز اولسون ! دیہ لم کہ بو بر خیالدر : فقط

خال ، اگر هندو ایسه ملك حبشده نصل پادشاہ

بولنیور؟ حبشی ایسه آدینہ نیچون (هندو) دینیور؟

بنده کز بورایہ گلام گله لی پک چوق غزته

گورمدیگمدن کرۂ ارض اوزرنده حبشستانی هندہ

و یا خود ہندی حبشستانہ آتہ جق قدر بر بیوک

تبدل وقوعنی ایشیدہ مدم . فقط شوراسنی یقیناً

بیلورم کہ حبشستانہ (گل) پک نادر ظہور ایدر ؛

ہلہ سنبل ہیچ یوقدر . حبش حکمدار لری ایسہ

اویاہ چر چپلاق یا پراقلز ایچندہ یا نمازلر . ظن

ایدزم کہ تئودوزک تینا زوستنی پارسدہ برابر گورمشیدک .

فوطوغرافله آلمنه رسمی ایسه همزده موجود
ایدی. گرك تقلیدینه. گرك تصویرینه نظر آ بر حبش
پادشاهی اویله دیوژن گبی یپراقله ستر عورت ایدر
طاقدن اولمدیغنی درایت فائقه دولتلی حکمنجه
البت افدمز قولکزدن بیك قات اعلا آ کلارسکزر!
پک زیاده گوزیمه چارپیمان شیلرده اوزون
لقردی سویله مامکی التزام ایتدیگم جهتله بر چوق
صحیفه لردها چویردم؛ تایوز بشنجی ورقهیه گلدیم؛
آنده شویله بریت وارکه :

« لعلکده اولان سیاه خالک »

« زمزده کی عکسیدر بلالک »

مگر افدمز سعادتلو نورس افندی حضر تلرینی ده
سرفات شعریه ایله سازاقیه آلمق اراده بیورمشکزر!
خراباتک جلد نانیسنه بوبیتی درج ایتک « نورس
افندی چالسه بیله ینه بومضمونی نظماً ادایه مقتدر
دگلدر؛ بویابده مهارت گوسترسه گوسترسه علی رضا

باشانك اثر لرینی اغتصابده گوسترد بیلور. « اعتقادی
تلمیح و بلكه تصریح دگامیدر ؟

واقعا چوق اولیور ؛ فقط ینه اخطاریمی تکرار
ایده جگم : آناز اسلافك اتخابنده پك بالا پروازانه
بر طرز اختیار ایتمشسکز . بیاغی یالکتر تألیف
ایتدیگکز شیلری دگل استناسخ بیوردیغکز صحافی
بیله عالم انسانیتك (قوش باقیشی) یاییش بر مکمل
خریطه سی قیاس بیوریورسکز ! شاعر نورسك
دیوانی الده موجود و انتخاب ایله یوز اون بشنجی
صحیفه درج بیوردیغکز غزلی میر نظیف منتخبانده
مندرجدر . الده ایکی مرجع بولندیغی و خرابانده
مندرج اولان غزلك بشنجی یقی دخی استدلال
حقیقه بر بدیهی برهان اولدیغی حالده :

« چوقدن حصولنی گوره مم مدعالك »

« تأثیری قالمشدر افندی دعالك »

مطلغنده کی مصراع ثانی بی بشنجی بیتك مصراع ثانیسیله
قارشیدردق « کیم اینمش دگرك دینه، کیمش قویمش

بونک آدینی؟ « حکایه سی یولنده بر محاکمه دگلمیدر؟

« شیدا تر ایلدی بنی خویکرده گردنک »

« ایکی یقایی گورمیه بریرده گردنک ! »

« اولسون گناهی بوینکه برداخی سویلهم »

« جوز تکمه کئی که اولمیه آزرده گردنک »

شعری جلد ناینک اللی برنجی صحیفه سنده قطعه اوله رق ایراد بیورلمش و کنارینه (لاادری) دینلمش ایکن ینه او جلدک یوز اون آلتنجی صحیفه سنده غزل یارچه سی اوله رق یازلمش و کنارینده (لاادری) یرینه (سید وهبی) دینلمش ! ایکی سنی بربرینه تطبیق ایتدم؛ آردلرنده یالکز برفرق وار که اوده دیت ناینک مصراع اولنده اولان (گناهی) لفظنک صکره کنده (وبالی) کلمه سنه تحویل ایتمسندن عبارتدر. عجبا بو قدر بر تغییر نظر دقایق آشنایی لرنده ایکی شعری بشقه بشقده می تشکل ایتدیردی ! یا خود سید وهبی دیوانی جلد ثانی اوائلنک طبعی ختام بولدقن صکره می مطالعه اولندی . یا خود که سید وهبی آره صره

الادری ادهمی تخلص ایدردی . یوقسه شعرده
مصراع طولدیر مق ایچون احشوزاند . معتاد اوله جنی
گبی انتخابدهده صحیفه طولدیر مق ایچون مکرر مکرر
شعر لر یازمق او اصول التقاط اقتضاسندنمیدر ؟
جلد ناینک یوز یگر منجی صحیفه سنده حالتینک
اوله زق ایراد بیوریلان .

« ذوقی یالکز گشت وَ گذار ایتمده بولدم »

« عقلک بیله بار اولدیغنی ایستمز اولدم »

ییتی ایسه یوز یگر منجی صحیفهده وَ فقط « عقلک »

یرینه « عقلم » « بیله » یرینه « بکا » تغیر یسیر یله

درج ایدیله رک ینه کنارینه (الادری) اشارتی

وضع اولنمش ! بوده می حالتی افندی ایله برشاعر

مجهول بیننده توارد وقوعی احتمالنه مبنی اوله جق !

بالالترام انتخاب اولنمش بریت آلتی صحیفه صکره

قولایلقه اونودلما مق وَ اونودیله جق اولدیغنی حالده

شعر مجموعه سی انتخابنه قلیشما مق اقتضا ایدر صانیرم .

« نشئه تحصیل ایتدیگنک ساغرده سندن غملى در »
 « بر طوقك بيك آه ديگناه كاسه فغفور دن »
 بيتى اسعد مخلص پاشانگميدر ؟ ديوانجه سى يازم ساعت
 ايچنده تتبع اولنور بر شيدر ؛ بر كره نظر مجالعه دن
 كچورلمگه تنزل بيورلسه نه اولوردى . ظن عاجزانه مه
 قالورسه بيت (على انكدر . هانى شعره توغل سا -
 ميلرى زمانده حافظ مشغتلراه برابر استانبولك
 مشاهير ادباسندن معدود اولان ونهايت (جريده
 حوادث) كتابتنده وفات ايند عالينكدر .
 خرابات القتلرينه دخول ايند شعرا دن
 هانگيسنه سؤال اولنسه ايدى : صاحبي بك قولاي
 آگلاشيله بيلوردى .

« بلبل گلمشده نك بر گلنه گوزديكنك »

« صحن گلزار اميدنده ديكنلر بتسون »

بيتى يوز اوتوز برنجى صحيفه ده (زاشدا) مرحومك ،

يوز اوتوز دردنجى صحيفه ده (عزت ملا) نك

اوله رق يازلمشده يالگنر ايكنجى بيتده « دلشده »

یرینه « شیفته » قونلش . حال بوکه بیت ذاتاواصفک
 باصمه دیواننده مندر جدر . حد ذاتنده دخی گوزل
 خیال اولدیغندن شو اوچ شاعر دن هاگیسنه
 منسوب اولدیغنی سایه دولتلرندن اوگر نمش و یاخود
 اوسایهده بو خصوص ایچون اشکاله دو شمامش
 اولسه ییق بالطبع منتدار ولوردق ،

ماشالله ! نوزس افندی حضرتلری فضولییه
 نه گوزل تقلید ایدیور ! بیلم دقت بیورلمشیدر ؟
 مشارالیهک یوزاوتوز طقوزنجی صحیفهیه درج اولنان :
 « شرح ایدیدم غم هجران ایله چکدکلریمی »
 « کافر آغلاردی بنم حال پریشانم ایچون »
 بیتی ، یوز اللی برنجی صحیفهده گوریلان :

« کفر زلفک صالهلی رخنه لر ایمانمزه »

« کافر آغلار بزم احوال پریشانمزه »

بیتلرینک مصراع ثانیلری آره سننده معناجه ، مضمونجه

قیل قدر فرق یوق !

یا لکنر فضولی کلفت ایتمش ده مصرع اوله امراعات
 نظیره ا اتباعاً کفر گبی ایمان گبی لفظلر قویمش . افندی
 حضرتلری ایسه الفاظ پرستلگی او قدر التزام ایتمش ؛
 حال پریشانه کفاری آغلا تمقده فضولی به مساوات
 حاصل ایتمدکن صکره ؛ طوته لم که بر قاج لفظ ضعتده
 فائق بولنسون ؟ فرض ایدم که ایکی بیتک معناسی
 بر اولسون ! زمانم زده سرقت شعر سمتیله کیمسه نک
 لسانی دگل ، قلنی بیله کسمیور لر ، نه دن قور قیله جق !
 عبدالله و صاف افندی نک :

« بیلندی سر لعلی حرف دشنامک و رودندن »

« هویدادر اوشو خک نکته نابودی بودندن »

مطلعی هم یوز اوتوز ایکنجی ، هم ده یوز قر قنجی
 صحیفه لرده ایراد ایلمش ! عجب عبدالله افندی . گاه
 عبدی ، گاه و صاف تخلص ایلدیگندن طولایی
 ایکی آدمی اولق لازم گلور ! و یا خود بر شعر ایکی
 مخلص صاحبی بر آدمک اثری اولنجه ایکی بیتمی صاییلور ؟

« حیرت آلمش بلبلی بیلم نه ایتسون نه شلسون »
 « آغلاسه گل اینجینوز گولسه دیکن آغزین دیگر »
 بیتی مجرد سعادتلو نوس افندی حضرتلری گبی
 طالعک بر مساعده فوق العاده سیاهه علاقه قلبیه
 دولترینه مظهر اولمش بر ذات لسانندن صادر
 اولمیدر که قوجه بر انتخاب مجموعه سنه داخل اوله جق
 قدر نظر رغبت دولترینه لایق گوریه بیلسون !
 بلبک آغلا دیغنی کیم گورمش ؟ ولوفر یادی آغلامق
 تصور اولنسه بیاه او صدان کیم اینجمش ؟ هاه
 خازک آغز دیکمک ایچون بر نوع ایگنه اوله جغنی
 هیچ ایشتماش ایدم . ترزیک صنعته مألوف بولند
 یعنی ایسه شاعر حضرتلرینک معلومی اولدیغنی حالد
 کیفیت ارباب خراباته دگل تحریر مأمورلرینه خبر
 ویرمش اولسه ایدی بلکه دیکنلردن آلنه جق
 تمتع ویرگوسی . - - - - تدارک
 اولنمش اولوردی .

« دلدہ آتش گوزدہ نم، ہم سردہ چشم جاملر »
 « ای پری نمدر بنم اکسک اولان حمامدن »
 بیتنک شعر دن مغدود اولسی و خصوصیلہ انتخابہ
 شایان گوزولسی عجبا برنجی مصراعدہ کی تشبیہ لری۔
 دنیدر؟ یوقسہ ایک-نجی مصراعدہ کی « نم »
 جناسندنیدر؟

بندہ گزہ قالورسہ اولیہ حمام قبہ سی قدر قنالی
 تپہ جامنہ بکزر گوزلی برہیکل، حمام آناسندن قور۔
 قنچ اولہ جغندن، خرابانہ گیرنجہ مستان محبتک اڈ
 لوندرینہ بیلہ فنا حالہ دہشت رسان اولور .
 جناس ایچون بر ہذیان شاعرانہ بر بیت عد
 ایتمک جائز ایسہ ادبیاتمزک حالنہ آغلامقدن بشقہ
 الدن نہ گلور !

« صنمہ کیم ساعت چالارییل باشکہ طوقق اورر ! »
 مصراعتک بر قاق سطر اوستندہ [ضیا] عنوانی
 گوردیگم حالہ ینہ بو قدر سلاستسز برسوز خامہ۔

ادیبانه لرندن صادر اولدیغنه اینانه میورم . عجباً
 گنارنده کی (وله) اشارتی خراباتی دیزرکن مرتبلره
 گلان (وله) آتارندن برحالمیدر ؟ یوقسه لسانه
 طوباللق ویررجه سنه سکدرک گیدن افاده لرده شعرده
 یگی چیقمه برصنعتیدر : بیله میورم !

« ای تکمه بندن اوپ او ایلك گبی گردنی »

« عرض ایله سینه چاکی هجرانی موبمو »

ییتنده جالب شرف انتخاب اولان صنعتلره ، لطافتلره
 نه دیلم ! البته معلوم عالیبری اولق گر کدرکه
 ایلك سیاه ویا دها صحیحی آرانیرسه مور برشی
 اولور . بیاضنه (مردار ایلیک) دیرلر . بیتک صاحبی
 اولان شاعر کیمسه سودیگنک گردتی مردار ایلیکه
 بگزتمکده عجبانه لطافت بولمش ؟ ویاخود مقصدی
 اودگلمشده بر آفوق ویاخود حبشی قزی سورمش ؛
 یاخود « دیده حیرت نمونم سچمنز آغی قاره دن »
 ظلمت آبادنده سرگردان اولان مستان خراباندانی
 ایمش . یاهاه نصل اولمش ده بویله برمالی ، زمانمزده

بر مجسم بارقه ادراک اطلاقه لایق اولان ضیا بک
افندی قبول بیورمش ! شورالری ذهنه بک
قراگلق گلیور .

بوندن بشقه « بندن اوپ » تعبیری فون
فصاحتک هانگی شعبه سنه گوره افاده مرام
خاصیتنی حاز اولسه گرک ؟ (سینه چاکی) ایله
« موبو » تعبیرینک بدیجه ، بیانجه ، معنایه نه
مناسبتی وار ؟ بر آدمک گوگسی یازیلنجه اتلری
تل تل اولورده میدانمی دوکیلور !

بر سوزی بر قاج کشی به اسناد ایتک غریبه سی
ظن ایدرم بنده گرک معجز لکمدن بیله زیاده اولیور .
« کمد زلفنه یارک گرفتار اولسون کیسه »
« بنم شوریده بختمدن سیه کار اولسون کیسه »

یتی هم احمد پاشایه ، هم سلطان جمه اسناد اولنمش که
سلطان جمک نامنه یازیلان بیتده « زلفنه یارک »
سوزلری « کاکل یاره » و « شوریده بختمدن »

کلمه لری « بخت سیاهمدن » صورتنه قونلقدن بشقه
 شعر لرك ايکيسي بيننده هيچ بر فرق يوق. دوشوندم
 دوشوندم. بر قاچ دفعه دز گوزيمه ايلشمکده اولان بو؛
 ايکي شاعره بر بيت اسنادي خصوصنده توارددن،
 اقتباسدن هيچ بر جهته حمل ايده مدم. غفلت ايسه
 چوق اولمازمي؟ يينه اراده افندمزك امانه بيلهيم
 خاطره اويله گليور!

عفو عالی، کریمانلرینی صورت مخصوصه ده رجا
 ايله برابر بر بيتی ایکی کشی به اسناد ایتک خصوصی
 گبی، سرقات شعریه بی اقتباس قیلندن عد ایتک
 رأینده دخی افندمزی پک ایلرو گتمش گوزیورم؛
 مثلا: یوز اوتوز ایکنجی صحیفه ده مندرج اولان
 ابیات بلیغانلری ایچنده شويله بر سوز وار:
 « کچن اهل دلی آشفته گام عشق ایدر خاکم »
 « گلور بوی محبت ریزه ریزه استخوانمدن »
 حال بوکه آلمش دردنجی صحیفه ده نعیماک شويله
 بر بيتی گوزیلور:

« قبریمه غمکین گلان احباب اولور لر نشئدیاب »

« ریزه ریزه استخواندن گلور بوی شراب »

بنده کوزه قانورسه بر مالک وزن و قافیہ سی

دگشدر لمکله و شراب یرینه [محبت] دینلیو یر مکله

ماهیتی تبدل ایتیمه جگندن ، بیت عالیبری نعیمک

خیالی بر بشقه شکله قویمقدن عبارت قانورکه بلاغت

اصطلاحنجه سرقات شعریه دن معدود اولور . طبیعت

دولت لرنده اولان ثروت بلاغت ایسه افندمزی ایل

مالیه عرض احتشام مجبوریتنده بولند یر مق

درجه لرندن قات قات عالیدر .

ادبانک حیات و ممانده مالک یمینی اولان مال ،

میراثه داخل اولماز که شو مالجک نعیمدن افندمزه

یادگار قالمشدر ؛ دیه بیله یم . مرحومک بیتی خرابانده

ایکن منظور دولت لری اولمدیغنی ادعایه مجال اوله ماز که

اثر سامیلرینی توارد قیلندن عد ایدلم .

بروسه لی امینک

« اولدم شهیر ، عشقک ایله نکتته دانلره »

« دوشسون سنکده مصرع لعلک زبانیله »

یتننده کی تصوّر، غریب دگلمیدر؟ هیچ بر آدم بلکه
گوزندن صاقتدیغی معشوقنک دوداغنی گرك
مادی و گرك معنوی شونک بونک آغزنده
گورمک آرزوسنه نصل دوشر! بونک مادیمی
براز ... نلگه میلدن معنویسی افتضاح املدن ایلرو
گلمیزی؟ ارادهنک حسیات دنیه سنی ده وزن وقافیه
ایچنه صوقه زق خلقه بر طور ادب صورتنده
گوسترمک معقول برشمیدر؟

راسخک :

« عجبمی گریه و آه ایلسهم ماننده گردون »

« گرفتار ایتدی بهتانه کیمک باشنه دونده سه »

سوزی رغبت حکیمانله رینه نصل مظاهر اوله بیلدی؟
فن هیئتک واصل اولدیغی درجه ترقی ایله برابر
بوفلک حالامی دونه جک؟

مورخ راشدک

« نمکریزی ناسور ایتمدر زحم جگر ریشه »

« نوازش کونه حرف تسلیت آزاردن صکره »

بیتمنده واقعا اولدجه بر مال وار ؛ فقط افادهجه

« ناسور » کبی « جگر ریش » کبی « حرف » کبی

بلاغت مؤدایی بتون بتون اخلال ایدن حشویات

زائده، نظر اتخابدن اسقاطی ایجاب ایتمز می ایدی؟

مقصد راشددن براز زیادهجه بیت طوپلامق ایسه

مرحومک :

« حسد قلب عدو لطف ایله زائل اولماز »

« سنکده مضمیر اولان آتسه آب ایتمز اثر »

یوللو شیرین سوزلری نه گونه طور یوردی ؟

شو : « مبالات ایلمز رندانه مشرب هر خصو-

صنده » مصراعنده کی « رندانه مشرب » ترکیب

غریبی قوللانمق راغب پاشا مرحومه گوره نه قدر

اومولماز برنقیصه ایسه، او یله خطالی برسوزک قوجه

راغب پاشا دیوانی گبی الٹ گزیده اثر لر ایله مالا مال
بر نسخه حکمتدن التقاطی طبع نقاد دولتیرینه گوره
همان اودرجه لرده شایان تأسف بر غریبه در .

رحمینک :

« بیتن گلار دگلدر خاک قبری اوزره فرهادک »
« آچمش جانب شیرینه روزنلر مزارنده »
تشبهنه عجبا دقت بیورلمشیدر ؟ بنده کز خیلی دقت
ایتدم . گلك پنجه ریه بکزر بر برینی ، اما هیچ بر برینی
گورده دم .

ینه رحمینک :

« کندی سریر چرخده روحی ترابده »
« سیرایت رسوم مسکتی آفتابده »
ییتنده نه حکمت ، نه لطافت اوله بیلور ؟ عالم ادبده
مسکنتده می ممدوح اوله جق ! مبارک آدم بویله
بر مال تصور ایتمش ؛ [سیر ایله کل تواضعی سن
آفتابده] دیسه ایدی نه اولوردی !

شمدی رحمنک بو غفلته می شاشدم : یوقسه
افدمزک مثلاً هر سکللی حکمت بک آ نازندن اولان
وینه او قافیهدده بولنان :

« یوق قید ماسوا دل قدسی جنابده »

« اولماز خطا صحیفه ام الکتابده »

بیتی گبی رنگین سوزلره التفات بیورمیوبده اویله
مسکینلگی مدح ایدر بر لقردی بی قبول بیوردقلرینه
می تعجب ایدلم !

سری :

« میدن اول عرقک حکمی کچر ملک دله »

« بونده تقدیم اولنور والدینه شهزاده »

دیمش ؛ عجایب ! او شهزاده بی پادشاهه تقدیم ایدن
ملک دل نرهمی اولیورمش ؛ سرینی آ کلایه مده !

اعتقاد دولترنجه « باغ سخنک گل بیاضی »

اولان ریاضی عجبا شو :

« عاشق صافی درونکدر گیررداڭ گوکلنه »

« برنگاه لطف ایله باقسهڭ اگر آینه یه »

ییتنی نه تصووره مبنی سویله مش اوله جق ؟

عاشق خلق خصوصنده آینه ییده پروانه یه شریک

ایتمک باغ سخنک بیاض گلرینه مخصوص برتخیل

ادیبانه می اولیور ؟

صره سی گلدیجه نه قدر باعث تصدیع اولسه

انسان تکرار دن گری طوره میور : حکم قطعی

ادیبانه لرنجه نوندن اول گلان حروف علت اماله

اولنجه جق دگلمیدی ؟ صادق قدیمک :

« قولیم حاصلی ای سرور خوبان سنک »

مصراعنده کی خوبان لفظنی نصل او قویه لم ده وزنه

گتوره لم ؟

خلاف ادبدر اما آناز بر گزیده دولت لرندن اولان :

« نوع انسان حشره دک تعظیم ایدر لر آینه »

« کیم فدا ی نفس ایدر سه جنسنک امدادینه »

بیتده پک آچیق بر خطای لفظی گوریورم : معلوم
 دقیقه شناسیلریدر که نوع کلمه سی معنأ بر کثرته دلالت
 ایدر سده لفظاً مفرددر : بوقیلدن اولان مفرداتک
 تابع اولدینی فعللر ایسه بیلدیگمز لسانلرک هپسندده
 مفرد گلور حال بوکه افدمز (نوعی) « ایدر لر »
 فعل جمعیه ایر ادبیور مشسکمز ! مفرد اولان بر فاعلک
 جمع اولان بر فعله جواز اتباعنی هیچ بر کت-ابده
 گورددم . قواعد عثمانیه یازیلان توضیحات
 نحریرانه لرندده بوکشف جدیده دأر بحث وار ایسه
 او اثر جلیلی مطالعه ایله شرفیاب اوله مدیغدن طولای
 بیله مم ؛ بیله مدیگمه ده تأسف ایدرم .

غریب شیدز که بکلکچی عزت بگمک :

« میلز رایتهدر قامت بالایرینه »

« طوغهدر رغبتمز زلف سمنسایرینه »

مطالعه بدأ ایدن غزلی ادبیات عثمانیه ده مجموعی
 بش اون پارچهدن عبارت اولان آثار حماستک الک
 کزیده لرندن ایکن ایچنده یالکمز :

« بر پری گوردم آلایده ینه گتدی عقلم »

« او گیدشدر که گیدر گتدی حالا یرینه »

ییتی داخل انتخاب اولمشده او قدر مردانه سوزلر

رغبتدن اسقاط ایدلمش ! عجباً بوکما سبب اویله

قلبدن ، شجاعتدن بحك خراباتده فتنه نما اوله .

یلسندن احتراز میدر ؟

کاتینک :

« ینه ای جام مصفی سنی گوردک سیله »

« مجلسک رونقیسک دنیهده آرت اکسیه »

بیتمده کی « دنیهده » لفظی نه تحف کله ! الفاظ

عربییه بویله قویررغی کسلمش کدی یاوریسنه

بکزتمکده خرابات آدابندنمیدر .

« چرخه طیانه هر نه قدر استوار ایسه »

« یرک افندی آلتی ده وار اوستی وار ایسه »

ییتی کرامییه اسناد اولنمش ایسهده ظنمه گوره

نوعینکدر . حتی نوعی زاده عطائی شقایق نعمانیه

ذیلنه پدرینه دأر یازدیغی ترجمه حلاله بوبیتی دخی
آثار منتخبه سندن اوله رق ایراد ایلدیگی خاطریمه گلیور.

« سویدلکجه اول ایکی لب عاشقی ایلر هلاک »

« که سکوت ایلر سه بر دم قان اولور قلن اوستنه »

بیتی ۱۵۱ نجی صحیفه ده مالکینک اوله رق ایراد

اولمش ایکن یوز اللی آلتنجی صحیفه ده عینیه درج

ایدلمش وَ کِنَارِینَه [لا ادری] دینلش . بش

صحیفه لک شعر یازنجیه قدر بر بیتک هم یوقاروده

ایراد اولندیغنی هم ده صاحبی اونو تمق تعجبه شایان

دگلسه افدمز ادعا بیوزیکز : هر کسدن اول

قولیکز تسلیم ایدیم !

نائلینک :

« حکمتنده بنده حیرانم که حق جمع ایتماش »

« شیوه عرفان ایله عقل معاشی بر یره »

بیتی ابن کمالک :

« جمع ایلماش مجلس عالم قوریلدن »

« عرفان ایله بر یره خدا عقل معاشی »

سوزندن مسروق دگمیدر؟ چالنه شعرلر انتخاب
شرفنه ده می نائل اوله جق؟

یالکیز نائینک او بیتنی دگل ،

« اوچی زاده کبی وجودی آتوب »

« چکدیلر یایجی زاده نی صدره »

جناسنی تکراردن عبارت اولان

« کمان مثال کج مقصدک تقرب ایسه »

« آتله اوق کبی یابانه استقامت ایله »

مفردی ده قبول بیورلمش یا !

« بلبیل بیلور اول غنجه رعنا کیمی گورسه »

« پروانه سانور شمع شب آرا کیمی گورسه »

سوزنی عجایب شی ! مگر مومک ده گوزیمی اولورمش !

« میانیه سرینی فکر ایدر هب سویلدن یارک »

« تعجب ایله هب سوزلرم غث و سمین اولسه »

مضموننده ادبه نصل موافقت بولنه بیلور ؛ بر درلو

ادراک ایدم یورم !

می و محبوب و ساغر و خط کبی سوز لر دائماً
 بر شیوه تصوف، بر مشرب حقیقت، بر عشق پاک
 یولنده تاویل اولنه کلدیگی ایچون ادب لسانی صفوت
 وجدانی درجه سنده محافظه ایتمکله مکلف اولان
 ملت اسلامیه آردسنده زبانزد اوله گمش ایسه ده
 دنیات شهوانیه نك اڭ شیعلرینی ده خرابات عرفاده
 زیور مجلس ایتمک جائز اوله بیله جگنی ییلز ایدم .
 هر سکلی عارف حکمت بک افندینک ، « هر
 قطره سی » ردیفنده اولان غزلی انتخاب اولمش .
 واقعا سار متخباته نسبت پک گزیده عد اولنور .
 فقط زمانم زده بر قاج کشی اوقافیه وردیفده دها گوزل
 دگلسه ده اوقوتده اولسون سوز سویلشیدی .
 آنلرک مقرون انتخاب اوله مامسی بلکه گور یله ماه سنندن
 نشأت ایتمشدر . فقط نائی دیواننک سراپا مطالعه
 بیورلمش اوله جغنده شبهه ایتم . آنده ایسه
 « جامه قوندقجه اولور حالت نمای سلسبیل »
 « باده کیم فواره ساز شیشه در هر قطره سی »

بیتی موجود در که « هر قطره سی » ردیفنده آندن
 ده ا پارلاق بر مضمون عثمانلی شاعر لرندن هیچ برینک
 آنازنده گورولامش اولسه گر کدر . حتی بوندن
 صکرده گوریه جگنده شههم واردر .

حال بویه ایکن اوبیتک داخل خرابات
 اوله مامسی قافیه سنده جمشید لفظنک فیض وجودینه
 مظهر اوله مدیغندمی ایجاب اییدیور ؟

حلیمگرایک :

« عبادتخانه من ای صوفی عشرتخانه در شمعی »
 « فروزان گوردیگنک قندیلار پیماندر شمعی »
 مضمونی سلطان سلیمک :

« رندلر بزمنده ساقی بر عجب نام ایلدم »

« مسجدک قندیلنی میخانهیه جام ایلدم »

بیتمدن مسروق دگلمیدر ؟ سرقات شعریهنی قواعد
 ادبدن معدور ایتمکده نیچون بو قدر اصرار بیوریلیور ؟
 یوقسه بوده حکم زمانه اتباعدمی اولسه گرک !

رحمینگ :

« زاهد مذاق تجربه اهل کیفدر »

« خوشدرمیک عتیقی دخانک یکنجهسی »

بیتهدهمی شعر دینور؟ حقیقتی اذواق روحانیه
 و تخیلات علویه دن عبارت اولان شعره برجناس
 ایچون (توتون) دهمی گیردجک؟ اگر اوپله ایسه
 بو بیتک یرینه :

« اولمق ایسترسهک افندی کیفجه درت اوستنه »

« بنک یه، نارگوله ایچ، آفیون یوت، انفییه چک »

سوزی قبول اولنمق دهامناسب اولوردی؛ دگلمی
 افندمز !

« بر حلام یونغیکن گوشه دستارمده »

شمدی بوینوزلر اصلدی در و دیوارمده »

بیتک قائلی دهمی هم بزمان خرابادن اوله جق؟
 اومصطبه عرافاده دیمک که بر ... نگهده لزوم

وار ایمش ! باری بیلدکلر مزدن ..... نک بر بیتی
 انتخاب اولنسه ایدی .

« باقدك زمانه اویمدی سن اوی زمانهیه »
سوزی ، اگر زمانه اویمق ایستمش اولسه ایدی
بوگون يك بيوك بره وقعه بولنمسی لازم گله جگی
هر كسك و هم كندیك مسلی اولان .... مؤسی
عندنده مظهر تقدیرمی اولیور؟ عالم اودرجه لرده
تغیرمی ایتدی؟ قولكز بولندیغم زندان ابتلادن
گورمگه مقتدر اوله میورم . بالعکس ینه بر زمان اول
همیزجه ملتزم اولان « اویسون زمانه ساگه ، سن
اویمه زمانهیه ! » قولنی دها زیاده شایان اتباع
گوریورم . احتمال که بوده نقصان ادرا کمندر ؛
اگر اویله ایسه مرؤت کامله دولتیرینه نظر آ بو خطا-
می ده البته مقرون عفو واغماض بیوررسکیز .
سعادتلو سنیخ افندی حضر تیرینكده اوصلاح-
ابوالسعود پسندانه . اواقای بایزیدانه لریله برابر هم
بزم خرابات اولدقلرینه تشکرمی اولنور ، تأثرمی
اولنور . قولایقله فرق ایدمدم . « بیله مم ایلیه جك
گریه میدر خنده میدر ؟ »

باری (آد) قافیه سنده (سنی) ردیفنده شعر

انتخاب اولنیور : قدمانک

« خاکپاینه روان اول یوزی حالم عرض ایت »

« ایدیم ای دل زار آهله همراه سنی »

بیتی گبی لطائف بدیعه لرندن بر قاج بیت یازلمش

اولسه ایدی ده اونازنین

« یاد گیسوی رخگناه کذر ایلر گونلو »

« وارمی بر آگمدینم شام و سحر گادسنی »

مضمون شام وانجملای سحر جناسی اووقت آرایه

قارشدیریه ایدی؛ بلکه خرابات عالمنک « نه صبح

غم توکندی . نه صباح فیض ایرشدی ! » حال

ابتلاسنه دوشن بد مستان حمر آردسندده بلکه

گفتگوی مستانه یه قاریشور گیدردی .

براز اصطلاح پاردمسه ده بو تننخ مقتضای

حال سائقه سیاه ظهوره گلدیگندن بر رند لالابالی -

مشرک دود مجمر صوفیان ایله بی اختیار آغزندن

چيقان او كسو ركار گي معذور طو تلق مذهب
عرفان اقتضاسندندر .

يوز اللى سكرنجى صحيفه يه باقيلنجه :

« چي قمسون آهم اودى آغزى مې آچدير مه بنم »
« ياقسون سوز درونم سنى ، سويلمه بنى »
بىتى بهشتينك و حال بوكه يوز آلتنجى صحيفه يه
باقيلير سير ابن كلك !

و « بولمز يمزددر اكرى ارباب عفتك »

« كوردك زمانه نك نيجه پرهيزكارىنى »

بىتى يوز اللى سكرنجى صحيفه يه نظراً ثابتك ، يوز
آتمش او چنجى صحيفه يه گوره عاطفك اوليور ! لله
ورسوله ! شو بيتلر كيمك ايسه اوللا ذهن عاليلرنده
قرار اشديرلسه و اولمديغى صورتده كنفارينه بر
(لا ادرى) قونلسه ده صكره اعلان ايدلسه بزده
عليك كلاهنى ولى يه گيدير رجه سنه زيدك اثرىنى عمروه
اسناد ايمك مناسب سز لگنندن قور تلمش اولوردق !

جناس ایچون انتخاب اولنان بیتلرک ہیسی
 لطافتسز اولدقن صکره بر چونغی ده معنا سزدر .
 یالکز بر صحیفه دن سزه ایکی شاهد کتورهیم :
 ۱۶۱ رقمی صحیفه ده

« دست صباه ویرمه صاچک دامنک گبی »
 « باشدن چیقارمه زلفکی پیراهنک گبی ! » بر
 « یاشلو گوزیمه زلف سهکاره گورندی »
 « ای مردم کشتی سوسینک قاره کورندی » ایکی
 برنجی بیقی اله آلام؛ پیر آهن باشدن چیقار .
 کاکلک ایسه باشدن چیقمه سی یا تراش یا خود یولنمغه
 متوقفدر . دیلم که « باشدن چیقار » باشدن خارجه
 چیقار تقدیرنده اولسون . یا « دست صباه » ویریه جک
 صاچ، زلف دگلدردده بشقه بر شیمیدر؟ صبا ایله دامنک
 نه مناسبتی وارددر؟ خلاصه شاعر نه دیمک ایستر؛
 روزکار کلسون ده سودیگنک اتگنی طو اتسون؛ باشنه
 آتسون، تک صاچلری فسنگ، یا خود صاریغنک
 ایچنده قالسون . یعنی باشنی اور اتسونده .... آچارسه

بأس یوقدر. مشرب غریبنی بر خیال علوی طرزنده
گوسترمک نیتندمی بولنیور !

ایکنجی بیتده کی [مردم] ولو گوز بیگی جنا-
سیله تاویل اولنه بیلسون . کشتی، مجازک، قرینه نك
هانگی نوعیله بیته داخل اوله بیلور ؟ بویتدن
مقصد « زلف سیهکاره » ایله « قاره » بیننده بر جناس
یاپمقدن عبارت دگلمیدر ؟ بیت گوز اوکونه آلنجه،
ولو شوکت و بیدل تخیلاتنه تابع اولانلر عندنده
اولسون، الفاظندن معناسنه انتقال ممکنمی اولور ؟
اوروپاده بولندیغمز زمان مجموعه آثار دولتری

گورمش ایدم . ایجه خاطر مدددر که آنده :

« تاکی گوکل چکرسک اندوه روزگاری »

« فصل بهار گلدی سیر ایله لاله زاری »

مطالعیه باشلایان نظم عالیبری یوق ایدی . بوشعر
اگر اول سویلشمش ایسه مجموعه علیه لرینه درج
اولنمیوبده منتخباته قونلق کندی بگنمدیگنیز بر سوزی

خَلَقَكَ بَعَثَنِي اسْتَمَكْ اَوْلَدِيغِيچون تمنیٰ محال
قیانندن اولور .

صغر ددن سویلندی ایسه یاندمک قصر و صفنده
اولان قطع سنه ، یاخود قولکوزک ندیمه تقلیداً نظم
ایتدیگم ساقی نامه یه نظیره اوله جق . حال بوکه خراباته
نه ندیمک ، نه قولکوزک او اثر لر مزدن بریت وار .
دیمک که افندمز کندی اثرکز اولان اون آلتی بیتی
بزلرک آلتمش قدر بیتنه مرجح گورمشسکز . گندم
ایچون هیچ برشی سویله مم ؛ چونکه افندمز قارشو
شاعرک ادعاسنه قیام حدّم و خراباته داخل اولمق
ایسه مقصدم دگلدز . فتمط ندیمک رحجان طبیعتنی
حسبۀ لله عرض ایدرم که او افندمزک اون آلتی
بیتی مرحومک :

« ای عالم مثالك، سیاح هوشیاری »

« هیچ قصر صورتنده گورذکمی نوبهاری ؟ »

مطلعه بدل اوله ماز .

فتحنك :

« فنیل شمع بختم گرچه سلطانم او یاندردی »
 « چراغ ایتدی بنی اما و لکن یاقدی یاندردی »

بیتمده شو « اما و لکن » تکرری مخالف بلاغت
 دگمیدر ؟ اشهر آثار سنیه لرندن اولان (اندلس
 تاریخنده ابرقاج کرّه « ایسه لکن » کبی قاعدهیه
 مخالف ترکیب کورمش ایدم . بویله « دگر دریا »
 « آی مهتانی » کبی تعبیرلر . کله نك بری بشقه
 دیگری بشقه لسانده بولندیغی ایچون استعمال اولنق
 قواعد فصاحتیه مطابق ایسه ، باری بر رساله ده اعلان
 بیورلمش اولسه هیمزه بر علم جدید اوله جغندن .
 بنده لر کزگی هوسکاران استفادیه بر بیوک منت
 دها تحمیل ایدلمش اولوردی . صانکه بر مسئله
 دها اوگره نوردک . اوگر ننگه استعداد من حقنده
 حضور استادانه لرینه بر دلیل عرض ایدیم :

§

بوندن تقریباً اون بش ، اون آلتی سنه اول

[ترجمان احوال] ده نشر بیوریلان بر [معارف]
 بندینه قارشو مکتب حربیه شاکردانندن [نوری]
 نامنده بر چوجق بعض اعتراضلر یازمش و بونک
 اوزرینه طرف دولتلرندن دخی مقابله یه تنزل
 بیوردلیغندن، آزاده تکوّن ایدن مباحثه صره سنده
 او چوجونک قنندن از قضا صادر اولان «کون
 بکون» تعبیری ایچون مقابله علیه لرینک برنده
 «بو افندی البته فارسی او قومشدر؛ کون نه دیمک
 اولدیغنی بیلور» یوللو مشهور اولان تهکم اودزلو
 تعبیرلرک هجنت وسقامتی تخری یه ارباب شهاب
 بیننده بر آرزوی مخصوص حاصل ایتمشیدی. شمعی
 افندمزدن او گرندیگمز بر مسئله یی ینه افندمزه
 قارشو ایراد ایدرده مثلا «کون بکون» تعبیرنده کی،
 سقامتی بزلر سایه دولتکزده او گرنده . فمط سز
 نیچون اونوتدیگزده اسعد مخلص پاشانک «شر آرتار
 (گون بگون) خیر اکیسلور آخر زماندر بو» مصراعنی
 قبول بیوردیگز؟ خصوصیه مصراعده بو مخل

فصاحتدن بشقه (شر آرتار) تعیرنده فك ادغام
ایله همزه وصلی جمع ایتك کبی فصاحتجه برنقیصه دها
وار ؛ آگا نیچون دقت بیورمدیکز ؟ دیر ایسهك
ارباب شهابك حفظنده ، تحصیلنده دها مقدمانه
حرکت ایتدیگنی کورنجه انکسار یرینه افتخار بیور-
مز میسکز ؟ خصوصاً بوسسلر تاماغوسه زندان
ابتلا سندن ایشیدیلورسه ! . . .

چونکه — — — — — آتارینك دنیا
وَ آخرت آره سنده. « منزلة بین المنزلتین » قیلندن
اولان عقرب ، ییلان یوالرنده بقا دخی بولندیغنی
گورمك البته دولتك اقبالنه، استقبالنه برنجی درجده
وَ خصوصیه مبادی ظهورده خدمت ایدن ذوات
ایچون بشقه یولده بر تسلیت. و اوتسلیتدن ایسه بشقه
بر منفخرت حاصل اولمق لازم گلور . ملاحظاتی
نفسمده تجربه ایله عرض ایدرم . مثلاً بنده کز

— — — — —
— — — — —

افدمزه گورد بز بندگانگردن ... اساسنه مستند
 اوله رق وارد اوله بيله جك هر درلو تعريضلر نه قدر
 موجب تأثر اولسه بيله، مستعد مستعد كو چوك
 قرداشلر ويا خود چو جو قلدري تشدير مش برولى العا-
 له نك پروردگانندن ايشتيديكى، گوردىكى سر بستجه
 سوزلر، ديكجه طور لر گي، برنوع طاتلى ا گنجه
 قیلندن اوله جغه زاهب اولديغدن، بو قدر تصديعه
 جسارت ایدیورم .

§

« افسانه گلور با كه دوگوب سوگمه سى يارك »

« دلبرده وفا اولمه ضرب مثلنجه »

يقتى عزت ملا ديوانندن نه مطالعه يه مبنى آيرلمش ده
 خراباته ادخال اولمش ؛ هيچ بروقتده اميد ايدم كه
 اعتقاد دولترنجه السنه ثلثة اسلاميه نك موزون لقردى
 سويلر نه قدر عرفاسى وار ايسه « رذالتدن حجابم
 يوق طياقه الفتم چوقدر » قاعده سنه تابع اولانلردن

ظن اولسونده منتخبات اشعاره یگی قپوده کی طلوه-
 مبه جی مجمعلرندن کنایه خرابات نامی ویرلمش اولسون!
 بو مناسبته دخی برنجی عریضه کترانه مده
 اولان :

لا یتمی ایدی جناب کعبی
 هم کعبه ایکن جهانده کعبی
 تا اولمش ایکن رسوله صاحب
 سرخوشلره ایتمک مصاحب
 طبیعه هم ایلوب مباحات
 ایتمک ینه داخل خرابات
 اول برده ایله صائرمیسک سن
 آلوده ایدی اوپاک دامن ؟

اخطارینی تکرار و اوویه . . . . لاندن طیاق یمک
 و سوگیلوب صایلق اومور معتاده دن عد اولنان
 بر مجلسه اعظم اسلامک دگل ذات والای ادیبانه-
 لرینک دخی دخولی و هیچ اولمزه او بولده سویلنیلان

سوزلرک قبولی قطعاً جائز اولماق لازم گلور
اعتقادنده مصر بولندیغنی عرض ایدرم .

اولکی عریضه کترانه مده دخی بالمناصبه برقاچ
دفعه بیانه جسارت ایتمش ایدمکه انتخاب و محاکمه جه
یک لایالی بر مشرب اختیار اولمش . حتی ینه
عزت ملادن انتخاب اولنان .

« عنقا اول ایسترایسدک اگر زاغ لاشه اول »

« یکساندر ارتکاب ایله عفت زمانه ده »

بیتمه باقیلورسه اولا ابالیلک بیانی خراباتیلک
درجه سنه چیقدیغنی ادعا ایده بیله جگم : « عنقا
اول ایسترایسدک اگر زاغ لاشه اول » مصراع
نه صورتله — مزیتی حقیقته میلندن عبارت اولان —
شعر دأردسنه داخل اوله بیلور؟ یعنی رئیس الادبا
صفتنی جائز اولان ضیا یک افندی بو مصراع نه
مطالعه ایله قبول ایدیور ؟

زمانم زده و یاخود بوندن اول کچمش زمانلرده

و حتی بوندن صکره گلله جک وقتلرده . . . . ایله

عفت مساوی گوردیگی ویا گوریله جگی ایچون عنقا
مزاج اولان اصحاب همت معدوم اولغنی اختیار
ایتمکدن ایسه قوزغون گبی «الدنیاجیفه و طالها کلاب»
حکمنه عرض استحقاق ایدرجه سنه راست گلان
شیدن استفادیه چالشق ایجاب ایدر، دیمکی ایستر.
حاشا! . . . . . و مقتدای ادب اولان برزاندن
اوله مناسبتر بر فکر و ملاحظه ی هیج بروقت
مأمول ایتمیز .

§

شویوقار ووده کی افاداته نظر آ پک غریب معناله
محمول اوله بیله جگنی بیلدیگم حالده شخصی بر مسئله -
بی ده مدار بحث ایتمکدن گری طوردمیه جنم :
انسان قرنجه دن حقیر اولسه ینه مقدار نجه
کندی انسان و هیج اولمازسه بر مخلوق بیلیرده او
اعتبار ایله اولسون حقارت گوردیگنی استمز .
بناء علیه زیرده کی افاداتی عرض ایدیورم : قولکنز
موزون کلام سویلکده مقتدرم؛ شو قدر و ارکه لسانمزده

موزون اوله رق گوردیگم شیلر ایچنده مناجات و
 نعتلردن ماعد اسنده شعره بگزریک آز سوز بولیورم :
 بناء علیه نامی گرك خرابات و گرك انجمن دانش
 اولسون شعردن مرکب ترکیه ایچون اوله منتخبات
 ترتیبی عقلاً ناقابل و حالاً مضر عد ایدنلردنم .
 بو اعتقاد کترانه می دخی گرك اولکی و گرك شو
 عریضلر مدد برقاچ کرده تکرار ایلدم . بونگیله برابر
 ۱۶ یاشنده ایکن سویلدیگم و حتی هفتوات عاجزا -
 نه مدن اولدیغنی منتخبات دولترینی گوردکن صکره
 کوچ حال ایله تخطر ایلدیگم اوچ بیت ایله خراباته قبول
 بیوردیغمه نه معنا ویرمک لازم گله جگنی بیاه مدم !
 اعتقاد دولترینه گورد بنده کز شاعر ایسه م
 برقاچ اوقونه بیلور یلتمی غزته لرده - و بوگونلرده غزته
 اوقومغه توبه بیورلمش اوله جغنی صورتده - تقدیر
 عارفانه لرینه مظهر اولان معاصرین شعرانک
 حافظه لرینده بولمق ممکن اوله بیلوردی صنورم . حال
 بویله اولیوبده (فلان یرده بر حریف وار . دیری

دیری دفن اولمش ایکن ینه سویلنوب طور یوز! -
 تاتمین جوانی استماعه مقتدر اولان اصحاب قلوبدن
 بعض اماملر گبی - مزاردن صدا ایشتمیهیم (بیور -
 لدیسه بوده مقتدای ادبا اولان برداتک شاننه لایق
 دگلدز . چونکه اولا ، بنده گز شعر ایله اشتهار
 فکرنده دگلم . ثانیاً ، تصوّر محال قبلندن اوله رق
 اوفکرده بولنسهم بیله شمدیکی حاله نظر اّ نام حقیرا -
 نه مک عمومه مخصوص اولان ارانه افکار میدانلرنده
 دگل ، حتی میخانه لرده بیله لسانه آلمسی جائز اولدیغنی
 بیله جک قدر سرسم اولدیغندن ، خراباته شرفیاب
 دخول اوله مدیغم ایچون افند مزجه خفیف براعتدازه
 بیله حاجت یوق ایدی . غرض بوده اولیه رق
 مالوف تملطفات دولتلری اولان کمال بنده گزی ،
 اولیه اوچ بیتجگنی خراباته آلمتله معارفندان ادبیات
 وسیاست نظرندن دوشورمک ایسه امنیت
 بیورلسون که بوکما موفقیت پک کوچ حاصل
 اوله بیلور: زیرا برنجی درجده نامی نشریات عالمنده

بیلندرا تصویر افکارا گبی، افند مزله مشترک اولدیغیز
 احریت اگبی، مؤخر آباش محور لگنده بولندیغ اعبرت ا
 گبی، کندی کندیمه باصدیردیغ اودراق پریشان اگبی
 منشور آثارمله اوگردیلر. شعرم ۳ بیته منحصر اولسه
 بیله ینه بین الادبا من غیر استیمال قزانه بیلدیگم شهرت
 جزویه محو اولماز. خصوصیه او منشور آثار عاجزا
 ندمک ایچنده بر طاقم منظوم لقر دیلرم ده واردر که
 نقدرد نگا در غبته شایان اولماسه لرینه کندی نثر لرم دن
 آشاغی قالمیه جقلرینی یازی نه دیمک اولدیغنی بیلندرک
 جمله سی تسلیم ایدر. حتی افند مز بیله حریت ده
 نشر ایتدیگنیز بر بندی، بیت اولنک مصراع نانیسی
 « اقبال و دولتگده بقادن امید ی کس » سوزی اولان
 قطعہ حقیر انهم ایله ختم بیورمش ایدیگنیز. صاسکه
 « کمال شاعر در » دیدیگنیزی هم سزدن. هم ده پک چوق
 کشیلردن ایشتم. بو تقدیر عالیگنرک نشریات آرده سننده
 دلیل فعلیسینده گوردوم. بوکا مقابل ایسه بنده گنر
 ضیا بک افندی شاعر دگلدر دیمدم. که خراباته

کشکول بدست غزل خوان اوله رق گیرر گبی ۳
مناسبتسنر بیت ایله دخول معامله سنه لایق اوله ایم!
یالکز ترجه ده شعر حالا حاصل اولدی ؛ هپ عجم
مقلدی یز؛ بوتقلید ایله ایسه لسان ادبیزی تنظیم
ایتمگه چاشمق عبث ایله اشتغالدر . بناءً علیه
خراباتک ترتیبی اولسه اولسه بریره برمیخانه یایمق
قدر فائده ویره بیلور . مؤلف عالیقدری ایسه
مقتدای ادبا اولغله برابر اسلاف و معاصرینک و حتی
کندینک اشعاری ایچنده هانگیلرینک گرك فنا
و گرك طور قدمايه اتباعاً شایان انتخاب اولدیغنی
تمیز ایده مامک خاصه غریبه سنه مظهر در ؛ دیدم .
بو ادعایینه تکرار و حق بیلدیگم ایچون نکرار
علی التکرار اصرار ایدرم . دلیم ایسه اولکی و بو
گونکی عریضه لر مدر . فرض بیورلسون که افدمزه
گوره عبد کترلری گبی برعاجزک ترهاتنه جواب
یازمق مخالف ادب وارب ایمش . اخطازات کترانهم
اوزرینه نفعینک وطنی صورت مخصوصه ده تبدیل

و برساقی نامہ سی خرابانہ مدار تزیین و حضرت
 حسان (رضی اللہ عنہ) افندمزاک بر قطعہ سی
 منتخبات عربیہ بہ سر لوحہ تعیین بیورلمش اولسنہ
 نظر آ۔ مجموعہ منتخبات دولتری بر کرّ دہا باصیلورسہ
 اختارات سائرہ کترانہ مدن برازینک حسن قبولیہ
 قوللرینی قبول حق و سرعت انتقالہ کمال عارفانہ لری
 قارشوسنندہ بر کرّ دہا محبوب بیورہ جقلرندن
 مایوس دگلم .

معشوقہ وجدانم اولدیغنی دقدمکی عریضہ
 حقیرانہ مدد بیان ایتدیگم سیاسیاتہ متعلق بر خصوص-
 صدن طولایی دخی پک زیادہ متأثر اولدیغنی کتم
 ایدمیه جگم : لایقیہ خاطر مدہ درکہ قوللکز او ۳
 بیتی قائمہ نک زمان رواجندہ سویلہ مشیدم کہ بیتک
 صورت تنظیمندن پک قولای آ کلاشیلہ جنی و جہلہ
 مقصدم قائمہ آلیش ویریشنی تزییفدن عبارت ایدی .
 (و صلخواوہ) تعیری (دولخواوہ) تحویل اولندیغنی
 حالده اونکتہ جک بتون بتون ساقط اولہرق بیتک

صرف هذیان قبیله‌ن‌دانن قاله جنی نزد سامی عارفانه لرنده
 تعریف احتیاجندن مستغنی در. قولگنزیسه اوغزلی
 سویلدیگم زمان نوهوس ایدم . فقط یاوه گو دگیل
 ایدم . بوندن بشقه او یله کاغد اشعار یله اقبال
 دینجیاگی ایتک مسلك و مشرب چا کرانه مه بتون
 بتون مغایر اولدیغنی افدمز جمله دن اعلا بیلور سکنز .
 بوتغیری افدمزه اسناد ایدم . اصل متأثر اولدیغم
 او مآله بریت سویلدیگمه اعتماد دولتزیدر . بوقول
 محرّفك خراباته قبولندن مقصد قصائد سنیه لرینك
 بعض ابیاتنه دأر ایرادینه جسارت ایتدیگم ملا .
 حظاته قارشو بویله بر لطیفه ایله قوللرنیده شعرده
 افدمزه هم مسلك گوسترمك ایسه ، بر آدم حریت
 آرقداشنه ماغوسه ده دگیل . جهنمده اولسه اسارت
 آرقداشی اولغنی قبول ایدمیه جگنی صورت مخصوص .
 صده عرض ایدرم .

§

شخصمه متعلق بوقدر ا کثار کلام ایلدیگمدن

طولایی نیاز عفو ایدرک (یاء) قافیه سندن انتخاب
بیوریان آثار حقنده کی ملاحظات حقیرانه می ا کله
ابتدار ایدیورم :

مثالینک شویله بریتی انتخاب اولمش :

« خط باصدی روی دلبری بن قاشدهیم دخی »

« آقشام ایرشدی سیر کمانکشدهیم دخی »

قاش ایله • مقوسلک قرینه سیله کانه تشبیهی

الویرمدی ده الی آیاقلی . گوزلی قولاقلی کمانکشله

بگزه دلمسی ده می جائز اولیور ؟

نائیلینک :

« طرفه مجنونم که پیدرپی خیال زلف یار »

« طولاشور اطرافمی آهسته آهولرگی »

ییتنک مصراع اولنده (زلف) دگل بنده گزه

قالیرسه (چشم) اوله جق چونکه تل تل . بوکم

بوکم سیم سیاه و یا صاب صاری آهو گورولامش

اولسنه نظراً زلفک غزاله تشبیهنده برملایمت

بولنه ماز . شیخ ظن ایتم که نائی ، آهوپی بیلان ظن
ایتمش اولسون !

نورس افندی حضرتلرینک :

« جانمی جانانمک دیدارینه ندر ایلدم »

« آله یارب جانمی گوسترمدن جانانمی »

بیاتی ، فضولینک :

« هر گورن عیب آب تاب دیده گریانمی »

« ایلدم تحقیق گورمش کیمسه یوق جانانمی »

بیتمه مرجمی اولسه گر کدر که بو انتخاب اولنمش ،
او بگنلم امش !

وَ جَدینک :

« سا که دل اولدی مبتلا آل خبرک صحیحنی »

قطعه سی خرابانده دگل قره گوز پرده سنده بیله
یا قشماز صانورم .

هو اینک :

« شهلا گوزی گوز تمیه لی اولدی دل خراب »

« وای اول عمارتک ، که تعلیل اوله ناظری »

یتنک مصراع ثانیسنده ربط یوق دگلمی ؟

بوندن بشقمه علیل عد اولندجق درجهلرده
شاشی اولان گوزده می سویلرمش ؟ قودر بغه گوزینه
عاشق اولمق مبالغهسی بوخیاللرد نسبت پک اهون
قالیور !

کنارینه [لا ادری] اشارتی وضع اولنان

« برنیم نشئه صای بو جهانک بهارینی »

« برساعر کشیدهیه طوت لاله زارینی »

یتی ندیمک ، وَ

« آرزو ایلر کمند کا کل جانانهی »

« باغلاسهک زنجیرلر طوتمز دل دیوانهیی »

یتی فضولینک ، وَ

« قوایه گلدی خلیل چون گورندی موی سفید »

« گم اولدی راحتمز لیلز نههار اولهلی »

یتی حامینکدر .

ندیمکده فضولینکده ، حامینکده دیوانلری

مطبوع اولديغندن هيچ برينك مطالعه بيورلماش
 و بيورلديسه اچلر نده بو يتلر د تصادف اولنه مامش
 اولسي خراباتك ا كثر ير لر نده گوزيمه چارمقده اولان
 غرائب جمله سندن عد اولنور .

« عبادتخانه مزاى صوفى عشرتخانه در شمدي »

« فروزان گوردیگك قندیلار پیمانہ در شمدي »

بیتى ۱۵۹ نجى صحيفه ده حليمگرايك اوله رق ایراد

اولنمش ايكن ۱۷۰ نجى صحيفه ده [لادري] اشار-

تياه درج اولنشق بلكه يوز كرّه عرضنه جسارت

ايلديگم مسامحه يه بردليل ديگر دگلميدر ؟

برده ينه [لادري] اشارتلى ابیات آره سنده

گوردیگم :

« عالمده سنگله بولورم لذت جانی »

« سن اولميجق بن نيدر م جان وجهانی »

ييتندن ايسه سلطان سليم اولك :

« هب سنکچوندر بنم دنیا غمن چکدکارم »

« یوقسه عمرم واری سنسر نیلرم دنیایی بن »

بیاتی دها زیاده شایان انتخاب گورنزمی ؟

بزم ادبا نظرندہ برکلام موزون اولہرق ایراد
اولانجه بداهتہ ، حقیقتہ ، حتی فنون آلیہ قواعدینہ
بیاه نہقدر مغایر اولور ایسہ اولسونینہ مطہر قبول
اولدیغنی مقدمہ کی عریضہ مددہ برقاچ کرّہ ادعا ایتمش
و صرہ سی دوشدکجہ دعوائی عاجزانہمہ برچوق
دلنار دخی ابراز ایلمشیدم ؛ تکثیر تیابانک توضیح
مدّعادہ طبعی اولان تأثیرینہ بناءً « فہرست شاہان
آل عثمان » عنوانیہ خرابانک ترجہ قسمنہ تزییل
ایدیلان منظومہ دن بوبابدہ برقاچ مثال ایراد ایدرم :
ہمدمینک سلطان اورخان حقندہ اولان :

« غزایہ صرف ایدوب اوقاتی ہیچ طورمدی خالی »
ہصراعی حقیقتہ موافق دگل : چونکہ مشارالہک
۳۵ سنہ امتداد ایدن زمان سلطنتدن یگرمی ییلی

متجاوز مدت بتون بتون آسایش اوزره کچمش
 و حکومتک ترتیب قواعدینه مصروف اولمش ایدی .
 ینه همدمینک :

« اوسرو باغ دولت کتدی عقبایه خرامانی ! »
 مصراعنده کی (خرامانی) لفظک آخرنده اولان
 (یاء) بتون بتون زائددر .

ینه همدمینک سلطان مراد حقنده ایراد
 ایلدیگی .

« جلوس ایدوب یرینه اوغولی سلطان مراد آنک »
 « تماماً روم ایلین فتح ایتدی آچدی کافرستانی »
 بیٹی « اوغولی » خطاسندن بشقه صراحت تاریخیه-
 یهده مغایر دوشیور ؛ چونکه سلطان مراد اول
 روم ایلنک تمامنی دکل نصفنی آنجق فتح ایتشیدی .
 ینه همدمینک فاتح حقنده :

« یرینی اوغلی سلطان بایزیده گوردی ارزانی »

دیمی خلاف واقعدر . چونکه فاتح ، سلطان
بایزیدی ولیّ عهد نصب ایتامش ایدی .

ینه همدینک سلطان سلیم اول حقیقده اولان :

« آلوب مصری عجم اقلینده صکره سفر قیلدی »

سوزینک نتیجه سی سلسله وقوعاتی زیرو زبر ایتمکن
عبارتدر . چونکه سلطان سلیم عجم اوزرینه مصری
آلدقن صکره دگل آمدن اول سفر ایتشیدی .

ینه همدینک سلطان احمد متعلق اولان :

« زمانده آناطول سمتک اطراف واکنافن »

« جلالی اشقیاسی جمله ایتشیدی تالانی »

ییتنده کی (آناطولی) لفظنک بر (یاء) سی اکسک

(تالانی) لفظنک زیادهدر . منظومه لرده کلمه لرک بر

برندن حرف اقتراض ایتسی جائز ایسه اوراسنی بیله م .

خطیئات تاریخیه همدی به منحصر دگل :

تأسف اولنورکه افندمزک ذیلندهده بولنیور !

« قىرىمى اياينجه صكر ددن روسيه استيلا »

« ينه دولتجه حربك اقتضا ايتمىدى اعلاانى »

موافق حقيقت برسوزميدر ؟ معلوم ساميلرى
 دگلميدر كه روسيه قىرىمك استيلاسنة ۱۱۹۰
 سنه سنده بدأ ايتدى، حتى ۱۱۹۸ سنه سنده دولتدن
 بوبابده سند رسمى دخى آلدى . سلطان حميد
 سفرى ايسه ۱۲۰۲ تاريخنده اعلان اولدى .
 حتى اعلان حرب ايچون ميدانه قونيلان سبب قىرىم
 مسئلهسى دگل روسيه نك لهستانه مداخلاهسى ايدى .
 يا هاه :

« خيانت ايلدى اعلان حرب ايتمكسزىن مسقو »

« طونتماي سينوبده ياقدى خالى بولدى ميدانى »

بىتى خامه محققانه لرندن نصل صادر اولديغنه نه قدر

حيرتده قالسدم روادى ! اولاً ، قىرىم مسئله سنده

روسيه بزه اعلان حرب ايتدى : ملكيتينه عسكر

سوق ايتتى اوزرينه دولت عليه روسيه اعلان

حرب ايتدى .

سینوب حادثه‌سی ایسه اعلان حربدن اؤل
 دگل گرك روم ایلیده ، گرك آناطولیده متعدد
 محاربه‌لر وقوعندن صکره ظهوره گلدی . قول
 عاجزانه‌مه اعتماد بیورلماز ایسه کیفیتک تحقیقی مشکل
 برشی دگلدر .

برده افندمز شمدی‌یه قدر دال ایله بیلدیگمز
 (دونما) کله سنک املاسی (آدنه) گبی مؤخرأ
 برقرار رسمی اوزرینه‌می طاء حرفه تحویل اولندی!
 یوقسه بو املاده اجتهاد ادیبانه‌لری جمله‌سندن بر
 کشف جدیدمیدر ؟

ترکی اشعاره دأر اولان ملاحظات قاصرانه‌می
 بتون بتون اوقونماز اولمقدن احترازأ بوراده حتم
 ایدیوزم ؛ یالکز شوراسنک علاوه‌سنی لازم عد
 ایدرم که خرابانده معناسز ، مناسبتسز اثرلر پک
 سهولتله بر جای قبول بولمش ایکن رنگین شیلرک
 تلقیسنده نهایت درجهدرده امساک بیورلمش ! ظن
 ایدرم که یالکز مطبوع دیوانلرده بالاده شایان تعریض

اولدقلرینی عرض ایتدیگم ایباتک براییکی یوز مثلی قدر گوزل بیت بولنه بیلور . هله مطبوع اولمیان دیوانچلر ، مجموعه‌لر هیچ تتبع بیورلماش دیسه مبالغه ایتماش اولورم .

افدمز بر زمان قبریس متصرفلغنده بولنمشدیگیز . دور محمود خانیده سلطان الشعراء عنوانی احراز شرفنه نائل اولان حمینک هیچ اولمازسه کتابخانه بالاسنده محرر اولان تاریخیده منظور دولتلری اولماز مشیدر ؟ و یا خود او اثر همدمینک هذیاننامه سندن آشاغیمیدر که نزد دولتلرنده شایان تقدیر اوله مدی ؟ شوراسنیده عالم نسیانده براقه‌م که افدمز خراباتک مقدمه‌سنده مجموعه‌نک ۴ لساندن مرکب اولدیغنی بیان ایتمش وَ حتی مواد مندرجه‌سنی « عناصر اربعه » یه تشبیه بیورمش ایدیگیز . بوجلدده ایسه چغتایی آثاری ترکی اشعار ایله قار-یشق گور یوزم ! عجبا بو تبدل چغتایی وَ ترکینک

برلسان اولدیغنه دأر وقوع بولان اخطار کترانه م
 اوزرینه میدر؟ یوقسه کتابك ۴ لساندن مرکب
 اولدیغنی بیان ایتمك مجرد عناصر اربعه تشبیهی
 ایچونمی ایدی؟

برده چغتاییدن نطقینك :

« ای قدینك طوبی و جنت خد گدگون اوستنه! »

« گورمدی دوران سیننك ديك آی گردون اوستنه! »

بیتنی آلوبده باقرانك :

« خطینك تازی دوشوبدور لعل میگون اوستنه »

« ایلاکیم جان رشته سی بر قطره خون اوستنه »

بیتنی بگنمامگه سبب نه در آ گلایه مدم !

§

فارسی و عربی آثاره گلنجه آنلر حقیقده مطالعه

ایرادینی حد کترانه مدن بیسك قات بالاتر بیسکله

برابر یالکیز ابوالعلاء خبیشنك : « اذا ما ذکرنا آدم

وفعاله « [°] مصراعیه باشلایان وَ كَافَهُ انبیا وَ اولیا
 وَ اتقیا وَ عرفاسیله برابر عالم انسانیتی اقبیح شتوم ایله
 تحقیر و تزییف ایدن قطعۀ ملعونه سنك انتخاب
 اولندیغنه عرض تأسفدن بردرلو کندیمی آلامدم.
 باری ذیلنه قاضی ابو محمد یمینك اوهدیانه جواباً
 انشاد ایتدیگی :

« لعمرك اّمّا فيك فالقول صادق »

« و تكذب في الباقيين من شط اودنا »

« كذلك اقرار الفتى لازم له »

« وفي غيره لغو كذا جاء شرعنا »

قطعه سی ایراد بیورلمش اولسه ایدی .

[°] بومصراعى حادى اولان قطعه شودر :

للطابع

« اذا ما ذكرنا آدم وفعاله »

« و تزويجاً بنتيه لابنيه في الحناء »

« عرفنا بان الحلتى من نسل فاجر »

« وان جميع الناس من عنصر الزناء »

[و نيات الاعيان]

« گوسترمک ایچون خطا ، صوابی »

« هر شیوه دن ایتدم اتخابی »

قولنه توفیق حرکت بیورلمش اولوردی .

تصدیعام کستاخلاق اولدیغنه معترف اولمقده

برابر کوچوکلرک سوزینی اگر حقی ایسه قبول

ایتمک بیوکلک شانندن اولدیغنی بیلدیگم ایچون

عفو دولنلرندن قطع امید ایدم . هر حالده امر

و فرمان حضرت منله الامر کدر .

نامق کمال

۱۲۶۲

ماغرسه دن

سنه

تم

کتابخانہ ابوالضیا

Kemal, Namık

مقدمه جلال

Mukaddeme - Celāl

اثر

نامق کمال

اوچنجی طبعی

معارف نظارتک رخصتیه

قسطنطینیہ

۱۳۰۹

مطبعہ ابوالضیا

مقدمهٔ جلال

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

— ۱ —

ملکمزده ترقی فیکرینک ظهورندن بری
جهان انسانیتک خزائن کالاتندن اغتنام
ایده بیلدیگمز جواهر معرفتدن بریده ادبیاتدر .
فی الحقیقه بزده قلمک گوستردیگی ترقی ، غربک
بدايع عرفانه قیاس اولنورسه بر علامه نك عرفانه
نسبة یکنی لقردی یه باشلامش بر چوجوغک
سویلیه بیله جگی اوچ ، بش کله حکمنده قالور .
مع مافیه قلت ، یوقلق دیمک اولمديغندن ، ادبیاتمزده
حاصل اولان انقلاب ، تاریخ عصر ایچنده بر کو-
چوک دیباجهٔ مباهاته زینت ویرمک لیاقتندن
بری دگلدز .

بوندن اون بش ، یگر می سنه اول مربوط
 بر مکتوب یازمق اصل کتابت ، صفت و موصوف
 مطابقتنه وقوف ایسه کاتببر ایچون پک بیوک بر
 معرفت ، یاهله قافیه لی بردعا و مناسبتلی بر قاج بیت
 ایله ترین اولنمش بر خلوص کاغدی ترتیب ایدد-
 ییلک ملتک ناطقه عرفانی دیمک اولان ادبیاتده
 ائک عالی بر مرتبه براءت قیاس اولوردی !

منشآت نامیه الده موجود اولان مجموعه لراک
 هانگیسنه بر نظر ایدیورسه بودعوایی اثبات
 ایچون براهین متسلسله ایله مالامال گورینور .
 ترجمه حال حقیرانه مک جامع اولدیغی غرابد-
 ندر ، که استانبولک حریقندن محافظه سی حقنده
 بعض مطالعاتی حاوی (تصویر افکار) ده نشر
 ایتدیگم بر مقاله ، بر درجه یه قدر بدیعه مطابق
 یازدیغیچون ، اوزمان باب عالینک ائک بیوک مساند-
 نده بولنان و قلمارینی مستکای عالم قیاس ایدن بعض
 ذوات طرفندن فوق العاده بر شی عد اوله رقی -

آزوده اولان فکر و مشرب مخالفتيله برابر - دفعه
رتبه ثانيه ايله تطيب اولمشدم . حال بوکه شمدي
اويولده برمه له يازلسه ادبامز طرفدن تطيبي دگل ،
تزيينات لفظيه هوسكار لغيه اضاعه ايديلان زمان
ايچون . تعيبي دعوت ايدر ظن ايدرم .

نه قدرده تعيب اولنسه حتمسزلق ايدلمش اولماز ؛
چونکه الك قبا ترجه يازيلان اثرلرده « فکر مکر
و ذکر حکر » سوزی گبی مطولده تنافرک الک
چرکین مثالی اوله رق ایراد اولنان « و ليس قرب
قبر حرب قبر » مصراعنه رحمت او قوده جق عبارده -
لرک و جودی هپ اوسجع وترصيع هوسلرینک
سیاتنددر .

ایشته او قومق بیلنلرک اکثری ، ادبیات
دینلان آثارمزی استماع ایدرکن بشقه لسانده
يازلمش بردعا ظنيله آمین خوان اوله گلدکلرندن ،
ساده دینلان اشعاراتک ایسه سلسله ارتباطی
آره سنده معنی چیقارمق ، امواج متابعه ایچنده

غواصلقه صدف صید ایتک قدر مشکل اولدقدن
 بشقه، ذاتاً استخراج اولنان مزایاده فکر اگنند.
 یره جک و یا کنندینی وجدانه سه و دیره جک شیلر
 اولدیغندن، ملتده - سامعهیه نظر گبی، فکر گبی
 زمان و مکان ایله آلتمش عصردن بری عالم انسانیتیه
 نه قدر عارف کلمشسه جمله سنک ائ منقح، ائ پارلاق
 افاده لرینی تلقیه مقتدر ایکی معین کرامت پرور
 علاوه ایدن - میل تتبع بتون بتون مفقودایدی.
 بر درجهدده، که فکرک مدار حیاتی اولان مطالعهیه
 علاج گبی، یالکنز ضرورت قطعیه زماننده بیئک
 درلو مشقت و استکراه ایله مراجعت اولنوردی!
 شعر من ایسه - اکثر مناجات و نعتلر
 و برقاچ اوفاق مثنوی ایله گوزل مفردلر استئنا
 اولندیغنی حالده - حقیقت و طبیعت عالملرندن خارج
 بر جهان اوهامدن اقتباس اولنمش بر طاقم
 نامربوط تصورلردن عبارت ایدی.

اکثر شعرلر منک بیت و مصراعلری ییننده

اولان معنا تلوتنی . پارچه بوغچهلرنده رنگ تلوتنندن
زیاده در .

دیوانلر مزدن بری مطالعه اولنورکن انسان
محتوی اولدیفی خیالاتی ذهننده تجسم ایتدیرسه ،
اطرافنی معدن اللی ، دگرز کوکاللی ، آیاغنی زخلک
تپهسنه باصمش ، خنچرینی مرینخک گوکسنه
صاپلامش مدوحلر ، فلگی ترسنه چویرمشده
قدح دیه اوکنه قویمش ، جهنمی علولندیرمشده
داغ دیه گوکسنه یایشدیرمش . باغردقجه عرش
اعلا صارصلور ، آغلادقجه دنیا قان طوفانلرینه
غرق اولور عاشقلر ، بونی سرودن اوزون ، بلی
قیلدن اینجه ، آغزی ذرهدن اوفاق ، قلیچ قاشلی ،
قارغنی کیرپیکلی ، گیک گوزلی ، ییلان صاچلی
معشوقه لرله مالامال گوره جگندن کندینی دیولر ،
غول یبایلر عالمنده ظن ایدر .

حیفاکه شعرمزدها بو طرز غریبیدن
قورتیلهمدی ؛ آره صره طبیعته موافق و زمانک

فکر معرفت نه لایق بر طرز شعر ایچون فاتحه
 ظهور عد اولنه جق بعض اثر لر گورینور ایسه ده
 میل تجدد ، شاعر لکده کاتب لگک بتون بتون
 عکسنه بر تأثیر حاصل ایدرک ، شعر ، یگی یولده
 اولق ایچون مثلاً : زخافلی و یابتون بتون وزنسر
 سویلک لازم گلور ، واک عامیانه سوز لر قافیله
 بر سطره یازیلورده آرده سی پارمقله سیلنمش گبی
 بر یردن کسلیو یرسه شعر اولور ظن ایدلدیگندن .
 سامعه خراش ادراک اولان بر چوق قصیده و غزل
 تقلید لری و ملت شرقیسی موده لری آرده سنده
 گوزل سویلنمش سوز لرده . قور بغه لی بانچه لره تصادف
 ایدن بلبلرک نغماتی گبی آرده قاریشوب گیدیور .
 شایان تأسفدر ، که شعر مزک مسلگی اصحاب
 تمیرک او یوله رغبتنی جلبه صالح اولمدیغیچون آثار -
 منظومه جه بر صباح تر قینک تقر بنه براعت استهلال
 عد اولنه جق بر نمونه استدلال یوقدر .
 فقط منشور اولان آثار ادبیه من طرز قدیمک

زنجیر اسارتندن قورتلدیغی زماندن بری ملتیه
احرارانه پک چوق خدمتله ایتدیگه استعداد گوستر-
دیگی و واصل اولدیغی مرتبه نك ترقیات صحیحهدن
اولدیغی پک قولای انبات اولنه بیلور .

یگر می سنه اول چیقان برغزته نی مندرجاتنده
ته قدر اهمیت اولسه بش یوز کشی اوقومازدی .
بوگون نشر اولنان اوراق حوادثك هر نسخه سی
خانه لرده ، قرائتخانه لرده ؛ شهر لرده ، قصبه لرده
لااقل اون بش بیك الدن کچیور . یگی یازیلان
کتابلری افراد ملنك اون اوچر ، اون دردر
باشنده نوردیده لری لذتلی لذتلی اوقیور ؛ اگلنه
اگلنه مستفید اولیور .

اون سنهدن بری قادینلر مزده اصحاب مطالعه
برد یوز تزايد ایتدی ؛ استانبولده دکانجیلر ،
اوشاقلر غزته اوقیور . هیچ اولمازسه دکلیور .

حقوق دولته ، محبت وطنه ، فیض حمیته ، شان
عسکری یه ، وقایع حربه دار ولو مجمل اولسون

معلومات حاصل ایدیور . عمومک آفاق اطلاعده
 حاصل اولان بو وسعت ، طرز جدید سایه سنده
 دگلمیدر ؟ ملتک حفظ وطن و استقلال دولت
 یولنه قانتک ائک صوئک طمله سنی ، ملتک ائک صوئک
 آچمه سنی ایثار ایده جک قدر ابراز ایتدیگی غلیان
 حمیته وجدانلره ترجمان اولان نشریاتک لسان
 ادبنده کی تأثیر قدر خدمت ایتمش بر قوت وارمیدر ؟
 بو حقیقتلر میدانده ایکن مجالس بحث و منا-
 ظرده « بزى غزتهلر ، حکایه لر می تربیه ایده جک ! »
 گبی بیوک بیوک بر طاقم سوزلر ایشیدلمکده اولدیغنه
 تأسف اولنور ! ملتزم معارفجه اولیه هر محله سنده
 بر دارالفنون بولنه جق ، هر سوقاغنده بر علامه
 یتیشه جک مرتبه لر دن پک بعید اولدیغچون آر-
 مزده غزته دن ، حکایه دن استفاده احتیاجندن
 مستغنی پک چوق و بلکه پک آز آدم موجود
 اولدیغنه قولایلقله احتمال ویریله مز . مع مافیه
 شوراسنی ده خلافی ثابت اوله میه جغندن تمامیله

مطمئن اوله رق ادعا ایده بیـ لورز ، که غزته دن ، حکایه دن استفاده یه محتاج اولیه جق قدر معارفند اولانلر غزته لرك ، حکایه لرك بر ملتک تربیه سنجه اولان تأثیرینی انکار ایتمز . چونکه بویله بر فکرده بولمق مالک متمدنه نك هر جهتند علوم متعارفدن معدود اولان بر حقیقتی تکذیبه قیام ایتمکدر . اوروپاده زمانی آلتوندن قیمتدار بیلان اصحاب معرفت ، عمرینک بر بیوک جزوینی اضاعه وقت ایچون غزته مطالعه سنه حصر ایتمز . اولادینک تربیه سنی حیاتنک محافظه سنه ترجیح ایدن ارباب حکمت چو جقلرینه زوز کلک ایچون حکایه کتابی اوقوتماز .

ادبیات جدیده نك ودها طوغریسی ادبای جدیده نك اوغرادینی بر تعریض ده ادیب عنوانه نائل اولمقله برابر حالا املا ییلامکدر . اگر ادبامز بو مؤاخذه نایجابی طرز قدیم طرفدارلرندن گورمش اولسه لردی . « بز ذاتاً معنای موضوعنی غائب ایتمز و کثرت استعمال ایله تلفظی بتون بتون

دکشمش اولان عربی و فارسی کلملری ترکیه شیوه-
سندده یازیورسهق بوندهده ینه سنک و حتی
خواجدهلرگزک طوتدیغکز مسلگه اتباع ایدیورز .
سنر نیچون عیبینی (هکبه) دروگری (دولگر)
یازمقده مختار اولهسکزده بز ماصال یرینه (مثل)
چامه شیر یرینه (معناسر اولهرق) (جامه شوی)
یازمقده مضطر قالهلم ؟ « دیرلر ، حقلمینی هر
صاحب انصافده تسلیم ایتدیرلردی . فقط املا
بیلامک تعریضی طرز قدیم طرفدارلغندن گلمیور :
ترکیه کلملری مأخذ اشیتقاقدن آیرمامق ایچون
نوابی طرز ینه مقلد اولمق ولسانی زنگینتمک ایچون
(خوموردانمغه) قافیه تدارکنه بر ضرورت گورنمش
گی « امور سائمق » یولنده بر طاقم تعبیرلر ایجاد
ایتمک میلانسندن گلیورده آنک ایچون مقابله سنده :
« استانبولی بخارایه و زمانی عصر بیقرایه تحویل
ایتمک بز ماجر اسنه مقتدر اولدیغمز شیلردن دگلدرد .
بز ایلرو گتمک ایچون یدی سکز عصر اولکی

حاله عودت ایتمهگه اوغراشیرسوق آرادینغز نتیجه ایله تشبث ایتدیگمز اسباب آردسندده استلزام یرینه تناقضه اوغراز دیمکله اکتفا اولنمق لازم گلیور.

ادبیات جدیده طرز قدیم طرفدارلرینک ده تعریضندن قورتلدینغی یوقدر ؛ آننرک قولنجه آثار جدیده ایکی بیوک نقیصه یی جامع ایمش ، که بونک بری تزینات لفظیه دن ساده اولسی ، بری ده عباره لرک کسک کسک یازلمسی در .

طرز قدیمده گوردیگمز تزینات لفظیه برطاقم کات غیر مانوسه ایله اکثری عطف تفسیر سایه - سنده وجوده کلان قافیه لردن عبارت دگلیدر .

« لغتک ترجمه سی یاننده

یر ایدر اهل دلک جاننده »

ایکی صحیفه لک بریازی او قومق ایچون هر کسی مسکسان دفعه قاموس ویا برهانه مراجعت مجبور - یتمده بولندیرمق ایچون معرفتدن معدود اولسون ؟ الفاظ غریبه ایله بر رنگین معنایی ستر ایتمک

بر گوزل چهره نی آلی . بیاضلی دوز گوندره
 لطافتدن محروم ایلمک . بر چرکین مالی کلمه ایله
 سوسلنگه چالشمق ایسه بر زنجی قاریسنی تللی .
 پوللی دؤواقلرده صاقلامق قیلندن اولمازمی ؟

عرب و غربتک مصوّران خیالی نظر ادراک
 اوکّنه نور عرفاندن مخلوق . روح تمیزدن مصنوع
 نیجه . یوز بیاتک نازنده تمثال ادب عرض ایدوب
 طور رکن ، ملتک فکر شباب و میل وجدانی
 او اشکال دلخراشه قبایح پسندانه اسیر اولوب قالمق
 احتمالی وارمیدر ؟

عباره لرتک کسیکلگنی مؤاخذه ایدنلر ایسه
 اعجاز الهی اولان قرآن کریمک فصاحت قدسیه سنه
 بر کرّه امعان نظر ایتسدلر التزام ایتدکلری مذهب -
 ادبتک بطلاننه پک قولای ایمان ایدرلر ظن ایدرز .
 آثار جدیده ایچون ایراد اولنان مؤاخذه لرتک
 بری ده بتون بتون عامیانه ، بتون بتون سفته
 پسندانه بعض افادات و مطالعاندکی رواج ایله برابر .

بر طاقم نشریافته گوریلان جهالت جسورانده در .
 فی الحقیقه هرکس تسلیم ایدر ، که بر ملتّه بر لسان -
 ادب حاصل ایتک ایچون آنک اجزای ترکیبی
 اولان افاداتی اڤ سغلی بولنان افرادینک محاورا -
 تندن انتخاب ایتک چوجقلرک تربیه سنی آیوازده
 حواله ایلک قیلندن اولور . فقط انصاف ایله
 دوشونلدیگی حالدّه پک قولای آڤلاشیله جنی
 وجهه ، دنیاده نشان آتمقدن عاجز ویا جنایتّه
 مائل بر قاق کشی بولمقله اسلحه جدیده نك فنا ویا
 مضر اولسی لازم کلمه جگی گبی ، یگی یازلمش بعض -
 آثارک سقامت افاده و یازدات مالی طرز جدید ادبک
 ماهیتندن دگن ، سؤاستمالندن وجوده کلمکده در .
 انسان « یحکی بشقوته بالف لسان » وصفنه
 مظهر بر مخلوق اولسنه نظراً ، شیوه افاده ، اسکی
 طرزده قالمش اولسهیدی اودرلو عامیانه و امیانه
 سوز یازمق استیانلرک قلمرینه هیچ شبهه یوقدر ، که
 کتابتک سلسله ارتباطیده پابند جرات اولمازدی .

آثار قدمادن گور اوغلی ماصالمیری ، کفری ، دیوانلری بو دعوایه دلیل کافیدر .

— ۲ —

طرز جدیدك ظهورندنبری هر فنده یازیلان کتابلر بشقه بر وضوح ، بشقه بر فکر حکمت پیدا و حتی احباب آردسنده تعاطی اولان کاغدلر بیه خلوص نامنه ریاکارلقدن ادب و تربیه نامنه ساخته یالتاقلقدن قورتیله زق ترجمان فکّر و لسان وجدان عد اوله جق بر مزیت حاصل ایتمهک باشلادیغی گبی ، ادبیاتده اوچده یئگی شعبه میدانه گلدی ، که بری مقالات سیاسییه ، بری رومان ، بری تیاترودر .

واقعا استانبولده نشریات (تقویم) ایله باشلامش و صکره بوگیا (جریده) ده انضمام ایتمش ایدی . فقط بونلر دهنبد دینه جک برشی وار ایسه اعلانات رسمیه نك بر شکل دیگرده یازیلشندن عبارت اولدیغی ایچون ملکه مزده مقالات رسمیه نك تاریخ ظهوری (شناسی) مرحومك آثار یله نشریاتی تزیین ایتدیگی زمانلردر .

ادبیاتمزددها مبادی ظهورده بولندیغندن ،
 طبیعی مباحثات سیاسییده ملل غربیه نك بیگده
 بری مرتبه سنه واره مدق . شو قدر وارکه آنلرده
 اوائل نشریاده اقسام ادبک بو شعبه سنجه بزم قدر
 بیله وسعت و سرعت گوسترمامشاردی . هله
 او یولده اولان نشریاتک مناسبتلیسی مناسبتسنزندن
 آریلوبده بریره طوپلانمق لازم گلسه ظن
 ایدرز ، که آلتی یوز سنه دنبرو یازیلان کتابلر
 ایچنده بوگون قابل استفاده اولانلرک نجهله سنه
 فائق بر مجموعه وجوده گلور .

رومان قسمتی ده نوظهور عد ایتدیگمزه تعجب
 اولمسون ! آثار قدیمده عبرتنامگی ، مخیلات گبی ،
 اصلی ایله کرم گبی بر طاقم حکایه لر وار ایدی .
 فقط کتابخانه آدابمزده موجود اولان بر قاق
 ترجمه دنده آکلاشیله جنفی وجهله روماندن مقصد ،
 گذران ایتمامشسه بیله گذرانی امکان داخلنده اولان
 بر وقعیدی اخلاق و عادات و حسیات و احتمالاته

متعلق هر درلو تفصیلاتیله برابر تصویر ایتمکدر .
 رومانلره نادرآ موجودات روحانیله قاریشدرلدیغی
 وارددر : لکن اودرلو خیالدره نه فکر ایله مراجعت
 اولندیغی مسئله نك صورت تصویرندن بداهتاً میدانه
 چیتقار . حال بوکه بزم حکایه لر طلسم ایله دقینه
 بولمق . بریرده دگره باتوب صکرده مؤلفنك حقه .
 سندن چیتقمق . آد ایله یانمق . کولنك ایله طاغ
 یازمق گبی . بتون بتون طبیعت و حقیقتك خار چند
 برر موضوعه مساند و صورت تصویر اخلاق
 و تفصیل عادات و تشریح حسیات گبی . شرائط
 آدابك کفلسندن محرومه اولدیغی ایچون رومان
 دگل . قوجه قاری ماصالی نوعنددر . حسن و عشق
 ولیلی مجنون قبیلندن اولان منغومه لردده . گراک
 موضوعلرینه و گراک صورت تحریر لرینه نظراً
 عادتا برر تصوف رساله سیدر .

اوروپالیر رومان یولنی اودرجه ایلر و گوتور
 مشلرددر . که بوگون هر متمدن ملتك اساند

اخلاجه و حتی بر درجہ یہ قدر معارفجہ استفادہ
 اولہ جق بیگلر جہ حکایہ بولنہ بیلور . ہاہ ایچلرندہ
 والترسقوت اگی ، ا چارلس دیتکنس اگی .
 ویقتور ہوغوغی . آکساندر دوماگی ، مشاہیرک
 بعض حکایہ لری شو عصر مدنیہ مدار مباحثات
 اولان آثار مخلدہ دن عد اولمقدمہ در .

(شایان عبرتدر . کہ ویقتور ہوغوغونک « لہمیزہ
 زابل » عنوانی حکایہ سی دہا تالیف اولنورکن
 طقوز اسنہ ترجمہ ایلمش و فرانسز جہ برقاچ دفعہ ،
 برقاچ شکلدہ طبع اولندقدن صگرہ بردہ بیوجک
 قلمعدہ رسملی باصیلہرق یالکز بونوعدن یوز المی
 بیٹک نسخہ صالمشدر) بزدہ ایسہ حکایہ قسمی
 محمولات ادبیہ مزاک الٹ ناقص جہتیدر . اسانمزدہ
 لذتہ او قونہ جق بلکہ اوچ حکایہ بولنہ ماز . السنہ
 غربیہ دن آلدیغمز رومانلر اکثریت اوزرد فنا ترجمہ
 اولمش . آثار ملیہ دن معدود اولان حکایہ لری ایسہ
 نہ قدر فنا یازلمش ایسہ برقاچ قات فنا دوشوناشدر .

بنده گزیده «صوآء پشیمانلق» عنوانیله بر حکایه
 یازمش و معارف طرفدن نامی (انتباهه) تحویل
 اولندقدن صکره نشرینه موافق اوله یاشدم. حکایه
 ماهیت لسانک اوبوله اولان استعدادلرینی تجربه
 یولنده ترتیب اولنمش ایسده تصوژ و تصویرده بر
 صعوبته دو شمامک ایچون موضوعنی غایت ساده
 طوتدیغم حالده ینه فقدان استعداد چه تیله گوکاک
 ایستدیگی درجه یه گوتوردمدم .

— ۳ —

تیاتروییه کلنجه : بونوع ادب، غایت مصرفلی
 بر تماشگاه ایله اخلاق ملیه مزه گوره پک کوچ
 میدانه گلوربر او یونجی طاقنه محتاج اولدیغمز حالده،
 لسانمزده حکایه قسمندن بر قاچ قات زیاده ترقی
 گوستردیگی میدانده در . بوگون نشریاتمز ایچنده
 تألیف اولسون، ترجمه اولسون الک گوزل حکایه-
 لر مزدن گوزل یگر می بش، اوتوز او یون بوله بیلوروز .
 ظن ایدرم، که تیاتروییه متعلق یازیلان آثارده

بوترقیه . تیاترونك حدّ ذاتنده رومانه رجحانیه
 برابر استانبولده بر تماشایگاهك وجودی سبب
 اولمشدر . فی الحقیقه تیاترومن او یله منور معرضی ،
 مکمل پرده لی اولدیغی گبی . اویونجیلر اوضاعده
 خردسز . فقط تلفظده تماشانك یازی ذوقنی غائب
 ایتدیره جك قدر قصور لیدر . مع مافیہ حیاتك
 لذاید حقیقیه سنی بیئلره گوره بو قدر نقایصیله برابر
 ینه [خیال] گبی سوء ادب تعلیمخانه لرندن بیك
 قات اهون و کجهیه تصادف ایدن یازی دوره عمر
 ایچنده خانینی حبسنخانهیه تحویل ایتك و یا خود
 قهوه لرده ، قومشورده لقلقه ایله اضاعه زمان
 ایلکدن ایسد ، نه قدر قصور لی اولورسه اولسون بر
 تماشا ایله اکلنك هر حالده خیر لی اولدیغی ایچون
 تیاترویه رغبت زیاده دگلسه منقطعده دگلدی .

صکره لری یعنی بوندن تقریباً بش سنه مقدم [۱]

[۱] بو مقدمه بی کمال بك اون اوج سنه مقدم

میدیللی ده یازمشدی .

بعض اصحاب قلم بر انجمن یاپه‌رق تیاترومن
 ایچون اثرلر ترتیبینی درعهده ایلدیلر که بنده‌کژده
 لیاقتسز لکمه‌له برابر آردلرندن بولمیشدم . انجمنک
 آتازندن اڭ اول نظر تماشایه « وطن - یاخود -
 سلستره » عرض اولندی . بو او یون تیاترونی
 بولندیغی حالدن قرق‌اللی درجه ایلرو گوتورمش
 و بوندن بشقه سلستردنک ظهوری لسانمژده اوقسم
 ادب ایچون بر دور ترقی‌یه تاریخ بدایت اولمشدر .

وطنک ظهورینی لسانمژده اوقسم ادب ایچون

بر دور ترقی به تاریخ بدایت کشاد ایدن حال ایسه
 آندن صکره نوسیدگان معرفتک تیاترو یازمغه
 و اصحاب مطالعه نك او یولده یازیلان آناری او قومغه
 گوستردیگی رغبتدر . که آنک حصهٔ مباحاتی ده
 ملتک حسن طبیعت و سنجیهٔ فطانتنه عاندر . بونده
 بنده کزک حقم اوله بیله جک بر مزیت وار ایسه
 اوده اولاد و وطنک مفاخر قهرمانیسنه مداح اولمق
 ایستدیگم ایچون بر قایغ غرضکارک تسویلاتیله
 اوتوز سکز آی بر زندان ابتلاده و وطنک خرابنه
 چاشمش گبی چفته قره قول آلتنده بایقوشلره ،
 یییلانلره رفیق اغتراب و ستملره ، حمالره هدف
 تجربه اولمقدن عبارت قالور .

اوروپاده ایکن برذاته یازدیغم مکتوبده تیاترو
 مطالعه سنجه اولان فکرمی شو عبارده ایله بیان ایتشدم :
 « برگوزل او یون او قومق اویناندیغنی گورمک
 قدر لذت ویرمسه بیله ینه رومان مطالعه سنه
 مرجحدر . چونکه او یونده حیات دها شدتلی

تصویر اولنیور . موضوعه متمم صورتندہ گلان
تعریفات و عوارض ایسہ حکایہ لردہ اولدیغی قدر
مفصل و مشوش اولدیغندن ، انسانک تاثراتی
بر طاقم لذت شکن فاصلہ لردہ اوغرا میور . «

استانبولده گوریشدیگم ارناب ادبک پک چوغنی
بومطالعہده بنده کزلہ مشترک بولمشیدم . حتی تیاتر-
ومز اوروپاده کیلر گبی مکمل اولدیغیچون تعاطی
افکار ایتدیگم ذائلر ، اویونک تماشاسیاه مطالعہسندہ
اولان فرقی بنده کزدن بیله آز بولورلردی .

تیاترو مطالعہسنجه ملتده حاصل اولان رغبتک
درجهسنه دها بدیہی . دها عمومی بر بشقه دلیل
ایلدهه یقین حاصد ایلدم .

لسانمزده شمعییه قدر نشر اولسان حکایہلر
ایچنده اک زیادہ رواج بولانلرک برنجیسی دگلسه
بری - دگرسزلگیله برابر - انتباه ایدی . حال-
بوکه آثار عاجزانہمدن نشر اولنوبده اوینانمیان
تیاترولرکده رواجی انتباهه فائق ظهور ایلدی .

غالباً بوبله بر تجربه اوزرینه اولمق گر کدره که ادبیات عثمانیه دد برنجی موقع امتیازی حاز اولانلردن حامد بک افندی « دختر هندو » یی - تیاترو بک معاونت ناقصدن استغناسنی - اعلان ایله برابر - صرف او قومق ایچون یازلمش بر کتاب گی عمومک نظر تقدیرینه عرض ایلمشدز . (دختر هندو بک مطالعه سندن ایسه لذت شناسان ادب سیر ایدیبلان او یونلرک بک چوغندن بیك قات زیاده محظوظ اولدقلرینه امینم)

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

برنجیمی هر نهدن ایسه صوگوشی انلق

مظہریتندہ چیقارق نامی اولان ارازدل ال گنہالہ ا
تحویل اولندجقہ رخصتیاب ظہور اولامدی

گرك انتباهده و گرك عا كفله زواللی چوجو-
قدده بر طاقم خطیئات و نواقص و ارایسده گنہال
گبی روح معنایی اماتہ ایدہ جك درجده دگلدرد .

بو اویون کندی نوعندن اولان سائر آثار
عاجزانہم گبی ، بزم شمیدیکی تیاترودہ اوینانمق
ایچون یازلمدیغندن پردہ لرینی لزومی قدر تعدد
ایتدیرمکده ، اشخاصی اویونجیلر طاقنک مساعد

اولدینگی درجهیه قصر ایتمکدن ایسه ، موضوعک
 ایجاب ایتدیردیکی مقداره ابلاغ ایلیمکده . افاده -
 سنده عادی طرز تکلمدن تصویر حسیات و تلوین
 تخیل و خصوصیه ایران فکر لرینه شمادیکی طرز -
 ادبک جواز ویره بیلدیکی قدر تقرّب ایچون نه قدر
 احتیاج مس ایدر ایسه او درجه تباعد ایلیمکده مختار
 ایدم . بو حریت قلمه ایسه برده موضوعک علوتی
 انضمام ایلدیگندن ، جازلی شو طرز تالیفده
 ایستدیگم درجهیه گوتوره مدمسده ، یازدیغم سائر
 تیاترولره تفوق ایده بیلدم ظن ایدرم .

فرانسه نك اڭ بیوک ادباسندن ا قورنه ی ا
 اکثر تیاترولریچون یازدیغی محاکمه لر صرهمسنده
 اڭ آشاغی بر اثرینی او یوندرینك جمله سنه ترجیح
 ایش ایدی . بنده گزده جلالی بویولده اولان آثار
 حقیرانه مه نسبت اهون گورمکده یا گلمش ایسه م ، بر
 کوچك خطاده بر بیوک شاعره مشابتهه تسلی بولورم .

مع مایه « قوزغون یاورینی عنقا گوریر »
 سوزی صرف حقیقت اولدیغندیمیدر ندر ، شو
 زاده طبیعتده گوره جگنه امید وار اولدیغیم رغبتده
 ولو ذره قدر اولسون بر لیاقت تصور ایتدیگم
 ایچون اصحاب مطالعه دن تمنای حسن نظر یولده
 بر طاقم ایضاحاته کیرشمکدن کندیمی منع ایددمدم .
 بو ایضاحات ایسه اول امرده تیاترویه دایر بر طاقم
 ملاحظه لر ایرادینه احتیاج گوستردی . واقعا
 غزته لر من آکا دایر پک چوق شیلر سویلشیدی .
 فقط گونش هرگون طوغارکن ضیاسی کیمسه نی
 اوصاندیر مدینه گی . بارقه حقیقتده تکرار تکرار
 التماع ایتمگله انسانه کلال گتورمز اعتقادندیم .

— ۴ —

بر ملتک قوه ناطقه سی ادبیات ایسه تمثال
 ادبک ناطقه ذی حیاتی ده تیاترودر .
 تیاترو فکرک خیالاتنه وجدان ، وجدانک
 علویاتنه جان ، جانک حیاتنه لسان ویرر .

خیال ، عوالم علویه ایچنده آرایه آرایه تاب
 و طاقتدن کسملدکن صکره انزواخانه فتوره
 چکیلوب ده اطرافنه امالهٔ نگاه ایله متحسرانه
 عرض اشتیاق ایتدیگی اونازنین دلربای سعادت
 تیاترو معرضلرنده بر شاعرک اقبالخانهٔ تصوّرنده
 پرورش بولمش ، خزینةالغیب طبیعتک بیک جواشر
 معرفتیه زیتیب اولمش ده خرام نظر فریدیله
 پریشان صاچلرینی موج انگیز لطافت ایدرک بر
 بختیار عالمه نك لذاند حیاتدن استفادسینه خدمت
 ایچون ملك مؤکل مقامنه قائم اولمش گورر .

گوکل ، چارپنه چارپنه وجودی خواب
 آرامندن دور ایتدکن صکره برسکوت اضطراب
 آلوده دوشوبده حرمان وصولندن طولایی
 متأثرانه داغدار آلام اولدیغی اوبلاشکن .... تی
 تیاترو معرضلرندن برادیبک خفیاخانهٔ حسیاتندن
 قور تلمس ؛ دارالجهاد حمیتنده نه قدر سلاح ظفر

وار ایسه جمله سیاه تجهیز اولمش ده زیر پای اقدار
منده ارکان عالمی لر زدنك دهشت ایدر ك برسعادتی
قومك سرحد اقبال واستقبالنده محافظلغه مداوم
اولمش گوزیر .

روح ، فسحت آباد حیات ایچنده اوغراشه
اوغراشه جسمك سکوننه غبطه کش حیرت اوله جق
بر حاله گلد کدن صکره علائق سفایه دن بتون
بتون نفرت گتیروبده وصالنه نائل اولمق ایچون
جلود گاه قدیمه قدر چکلمك ایستدیگی او عصمت
آگین اذواق مخبئی تیاترو معرضلرندن بر اهل
دلک مهده وجدانندن آیرلمش . گاستان خیالک
اذهار رنگا رنگنه بورنمش ده خفیف خفیف
اطرافنه روحلر طاغیده زق بر حجاب گاه وصال
ایچنده ایکی دولتمند عاشقك آغوش اشتیاقی آرد .
سندده نام اولمش بولور .

فطرته بر تأثر ، نفسده بر مرض یوقدر . که

تماشاگاهلرده بر مثال ذی حیاتی بولنسون ؛
 طبیعتده بر مسخرهلق . گوگلدده بر غرض بولنماز ، که
 معرضلرده بر خیال مجسمی گورنسون !

تیا ترو عشقه بگزر : انسانی حزین حزین
 آغلامق : فقط ویردیگی شدتلی تأثرلردهده بر لذت
 بولنور .

تیا ترو جهانک عینی در : انسانی طویه طویه
 گولیدرر : فقط خاطره گتیردیگی تخفایسلر بیله
 طبیعتک عجزینی گوستردیکیچون اصحاب انباهده
 گولرکن آغلامق ایچون خواهشسلر تولید ایدر .
 بشقه بریرده دیمشدم [۱] « تیا ترو اکلنجددر :

فقط اکلنجدلر ائک فاندیلیسیدر » چونکه تبلیغ
 مرآمده حواس ظاهره نک شدت انفعال و قوت
 انتقالده جمله سنه فائق اولان نظری سامعیه تشریک

[۱] مجموعه ابوالضیاءک ۱۲ نجی جزؤده مندرج
 ا تیا ترو | عنوانی مقاله مخصوصهده سولنشددر .

ایتدی کیچون ، فکر و و اجدانه ایکی واسطه ایله
تأثیرینی اجرا ایدر . بوجهتله تیاترولر اکلنجه لک
ماهیتندن آیرلامقوله برابر ، ممالک متمدنه نك
انقلابات و ترقیاتنه نشریاتك جمله سندن زیاده
خدمتله ایلشدر .

بویله معشوقه سندن درس او قورگی انسانك
برطاقم اذواق روحانیه ایچنده مستفید معرفت
اولسنه خدمت ایدن بر واسطه ، مخترعات فکریه نك
اك پارلاقلرندن عد اولمغه شایسته دگامیدر ؟

اوروپاده گلان الك بیوك ناطقه پروران سیاست
تیاترولرك شاکرد فصاحتی

اولدیغی ادعا
و اثبات ایدلمکده در

تیاترونك اخلاجه او قدر تأثیری تجربه
اولمشدرکه وقتيله بر شاعر ، فرانسه ده (اشافو)

تعبیر اولیان و خدمتی اوزرنده آدم اعدام اولنمقدن عبارت بولیان بر آلتی معرضده گوسترمک ایستینجه، معاصرلرندن بر حکیم « امان ! او واسطهٔ ملونیهی تماشاگاهه چیقارمه ، صکره اهالی آلتنه درت تکرک طاقارده سیاست میدانلرنده طولاشدیرمغه باشلار ! » دیمشدر .

هله تیاترولرک تهذیب لسانه اولان خدمتی بر مرتبهده دز ، که اوروپا طلبهسی دارالفضونلرده ناقص قالان تربیهٔ فصاحتلرینی تماشاگاهلرده اکمال ایدرلر .

ایشته بو قدر متنوع خواصی جامع اولدیغند - ندر ، که ممالک غربیهده تیاترو اقسام ادبک جمله سنه فائق عد اولنور ؛ حتی اوروپاده الک بیوک ادیبلرک الک گوزل اثرلری تیاترولریدر .

مشهور وولتر ، هرفنده و خصوصیه اقسام حکمت وادیده احاطهٔ کلیهسی جهتیه مرتبهٔ علیای-

معرفتی حائز بر علامه و فقط تیاتروده اینکنجی
 درجده بر شاعر صاییلورکن ، کلیاتنک طبعنده
 اویونلری آثارینک جمله سنه تقدیم اولنه گمشدر .
 سائر ادبیاته نسبت تیاترو ، تصویره نسبت
 ذی روح گبیدر .

تاریخلردن آگلاشدیغنه گوره نشاط وعر -
 فانک جلوه گاه وصالی اولان بو مسیره ادب دخی
 اکثر کمالات مدنیت گبی شرفده طلوع ایدن لمعات
 حکمت آثارندن اوله رق ، الة اول چین واهند
 طرفلرنده ظهور ایلمشدر .

هندک ا سانسقیری ا لساننده یازلمش و فرا -
 نسزجهیه ترجمه اولمش ا ساقوننتالا ا نامنده بر
 اویون واردد که هر نه قدر اسکندراک ا سند ا
 کنارینه قدر گوتوردیگی رایت غالبیت صردسندده
 قطعات ثلثه نک بر چوق جهتلرینی یونانک تأثیرات
 مدنیته بر درجهیه قدر مغلوب ایتدکن صکرده

یازلمش ایسهده ، نقش تخیلاتنده طاوسلری ، پیغانلری آندیرن پارلاق پارلاق رنگلره ، ذوق حیاتنده بهازلره . دوالره ، بگزه یان طاتلی طاتلی مرارتلره باقیلنجه صرف ، او طوپراغی جنت باغچه- لرندن ، هواسی جهنم دره لرندن مستعار اولان قطعهٔ پیمالك نامیهٔ فیاضه و حرارت غریزه سبیه وجوده گلش محصولاتندن اولدیغی بداهته آگلاشیلور . حتی نظرگاه تماشایه وضعی ده اورمانلی ، باغچه‌لی بر صحراجغه محتاج اولدیغندن ، صورت ترتیبی بتون بتون یونان تیاترولرینه تقلید شابه‌سندن بری اولدیغنی اثبات ایتمکده در .

بونکله برابر اوزوپاده موجود اولان تیاترو- لراک مرکز انتشاری یونانستان اولدیغی و بر طاقم ارباب تدقیقک رأی گی ، یونانیلر بوقسم ادبی هند طرفندن اقتباس ایتمش اولسه لر بیه اقتباسلرینی تقلید درجه‌سندده بر اقمیزق تیاترونی کندیلرینه

مخصوص بر شکل و حالہ گتیردکاری مسلماندنز .
 بردرجهیه قدر یونانیلرک شاکرد معارفی اولان
 رومالیلر بوجنس ادبدن ده استفادہ ایتک استمشلر .
 سده غیرتلیرنی مقلدک و بلسکه مترجملرگ حصر
 ایتمشلردر .

زمانلرنده صنوف معارفدن هیچ برینک عالم
 نسیانده قالمسنی شان همتلرینه باقشدیره میان قوم
 شریف عرب، ادبیاتک بو قسمنی ده بتون بتون
 نظردن اسقاط ایتماش اولسلر گرکدر . حتی
 [نفخ الطیب] اندلسده بر طاقم کلنجہ یرلری تعریف
 ایدر ، که تاریخک افاده سنده کی اختصار. ایله برابر
 اورالده تیاترونک وجودینی گوستر . حیفا که
 عربک اوپارلاق مدینتی شرقده زلزله دن مدہش ،
 طوفان قدر مخرب اولان تاتار بلیه سنہ ، غربده
 آتشدن مرحمتسز ، طاعوندن مهلمک اولان اهل
 صلیب آفته اوغرا دیغندن ، برقاچ یوز میلیون

اسلام ایچنده ظهور ایدن بونجه اصحاب عرفانک
آلتی عصر ترقیده میدانه گتیردکلری محصولات -
کمالدن بیکنده بری عالم انسانیتک خزائن استفادہ سنه
انتقال ایدمدی ، که تیاتروده نه درجهیه قدر
گتدکلرینی گوستره جک الده بر مثال بولنسون .
ادبیات ایرانیه ایچنده ایسه شعراک حالته نظراً
طبیعی تیاترو موجود اوله ماز . ماهدن ماهیه
ایریشه جک غارغیلری . دروننده کی فلکی حباب
قدر گوستره جک قدح لریله برابر خیالات عجمانه نی
دنیا ناک نره سنه صیغدی رفق قابل اوله بیلور ، که
ایرانده تیاترو بولنه ییلک ممکن اولسون !
اوروپاده ایسه اقوام وحشیه نیک هرجهته
استیلاسیله معارفک هر نوعی گبی تیاتروده وسعت -
آباد نسیانه چکیه رک برچوق وقتلر نظر تماشادن
مختفی قالمش ایکن ، اون بشنجی عصر میلادی
اواخرنده ایتالیاده وبر عصر صکره اسپانیایا

وانگترده و براز دها صگره قبر انسهده و فر انسهدن
صگره آمانیاده ینه جلوه ساز ظهور اولمغه باشلا-
میشیدی . بوگونکی گونده ایسه اورویا قطعه سند
هیچ بر قوم یوقدر . که تیاترویہ مالک اولسون [۱]

بر ادیب شعر ایله موسیقی نی ایکی همشیره
تشبیه ایتمش ! مالک متمدنه ده بولن ان تیاترو
[۱] اکر شمدیکی الینوزلرک یونان شعرا سنک مترو-
کات قلمیه لرینه وراثتلی قبول اولنورسه فی الحقیقه اورویا
قطعه سند تیاتروسز هیچ بر قوم یوقدر . حال بوکه اسکی
رومالیرک آثار ادیبه سنه شمدیکی ایتالیا لیرک ادعای وراثتی
نصل بر مضحکه صورتی آیرسه بو مسخره اتی الینوزله
معزیاده شامل اولور .

غریبدرکه کندیلرینی سوقراطلرک فلاطونلرک
اخفادی اولقی اوزره قبول ایتدیرمک استیان بوگونکی
الینوزلر تیاترودن اوقدر محرومدلرکه اکر [درمه چاتمہ]
تعبیر عامیانه سنک مثال مشخصی اولان ارمنی او یوننجیلرمن
طرفندن بر ایکی سنهده برکه یونانستانه سیاحت وقوعه
کلمسه بیچاره لر اجداد فلاطون نهادلرینک آثار قلمیه لرینی
مالخولیا معرضلرنده تماشادن بشقه واسطه تلذذ
نوله میه جقلردر .
للطابع

معروض شدن هر بری او ایکی محبوبهٔ وجداندن
 برینک زینتسرای وصالیدر . صدد بحثک ایسه
 موسیقی به تعلق اولدیغیچون شو مقدمه ده یالکز شعر
 تیاترولرینک ترتینده جاری اولان قواعد حصر-
 مقال اولنمق طبیعی گورینو .

— ۵ —

اویونلر عمومیت اعتباریه ایکی مسلهگه
 منقسمدر : برینه (کلاسیق) دیگرینه (رومانتیق)
 دینلور . برنجی صنف اویونلر بعض ادبا بیننده
 تعیین اولنان قواعد ، ایکنجی طاقم ایسه صرف
 سوق طبیعتنه تابعدر .

بزده تیاترونک ظهورندن بری گوریان
 اویونلر بتون بتون ایکنجی طرزده یازلمش و بو
 مسلك ایسه دنیا نك هر طرفنده اولدیغی گبی عثمانلیدر
 ایچنده ده لایق اولدیغی رغبت و مقبولیتی قزانمش
 اولسنه نظراً ، برنجی طرزده دائر اوزون اوزادی

بمحلہ گیر شمع عبث گبی گورینور ایسده بعض
ذوات ہرنہ دن ایسہ التزام اولنان تیاترو طرزینی
طبیعتسزلك آثارندن عدايتدکلی جهتله ادبامزاک
انتخابنده اصابت افکاری اثبات ایچون ایکی مسلگک
مقایسه سی یولنده بعض تفصیلات ایراد اولندی :
برنجی طرزده مؤلف ایچون برطاقم شرائطه
اسیر اولمق لازم گلور. بو شرائطک بری اوحده
موضوع ا دیدکلی قیددر، که تیاترونک تصویرنده
موضوعک جریاننه طوغریدن طوغری یه لزومی
اولیان هر درلو عوارضدن وحتی هر درلو کاتدن
بتون بتون توقی مشقتی در .

ایک-نجیسی (وحدت زمان) دیدکلی تصوّر-
در، که نقل اولنان حکایه نک جریانجه یگرمی درت
ساعتدن زیاده زمانه احتیاج اولماق ضرورتیدر .
اوچنجیسی (وحدت مکان) دیدکلی مضیق
اضطر ایدر، که وقعہ نی مجرد بر او طده جریان
ایتدیرمک مجبوریتیدر .

بو قواعد و قیاسه فرانسه‌نک اڭ مشهور
 شاعرلری طرفدن قبول اولمیش اولدیغندن ،
 تعلیل بعدالوقوعی مؤاخذه اکا بردن خیرلی گوزن
 بر طاقم مؤلفین ادب ، آندرک فئقدانی حالنده اویون
 طبیعیلکدن چیقار ، انسان کندینی بر صحیح وقعه تماشایا
 سنده گی تخیل ایده مز ؛ ادعاسنی میدانه قویمشلردر .
 حال بوکه بالعکس تماشایی طبیعیلکدن چیقاره -
 جق وَ تخیلی قیراجق شی وار ایسه ، اویونده بو اوچ
 شرطک وجودیدر .

دنیا ده ایجاب ایتدیردیگی اوضاع واقوالک
 هر بری یکدیگرینه لازم وملزوم قیلندن اولمق
 وَ آرمیه قولى وَ فعلی هیچ بر عارضه قارشماق شرطیه
 بر وقعه جریان ایتک احتمالی وار میدر ، که وحدت
 موضوعه رعایت طبیعیلک لوازمندن اولسون ؛ بو
 احتمالک فئقدانندندر ، که بحث ایتدیگمز شرطه
 رعایتیه یازلمش نه قدر اثر وار ایسه جمله سی خریطه

قیلندن اولیور . خریطه بر مملکتک مساحه
 و عارضه لرینی گوسترمگله برابر ، مملکتکته هیچ بگزده -
 مدیگی گبی ، اودرلو او یونلرده انسانک بر طاقم
 حسیات و حرکتی تصویر ایتمگله برابر ، گرك
 مجموعی و گرك تفصیلاتی اعتباریه بشرک وقایع
 معروفه سنی آندیرر شیلردن دگلدز .

وحدت زمان شرطی بر اثرک طبیعیلگنه
 نصل خدمت ایده بیلور ، که نتیجه سی بر عمر و بلدکه
 برعائله و حتی بعض کرّه بر قوجه ملتک یاسعادت
 و یا مصیبتیه ختام بوله جق بر مادّه یگر می درت
 ساعت ایچنده هم باشلامق ، هم اطرافلانهرق ،
 ایلرولیدرک بر نتیجه یه اتصال ایتک بتون بتون
 طبیعتک خارجنده در . بو جهتله در ، که وحدت
 زمان قیدیه ترتیب اولنمش او یونلر بزم خیالده
 قره گوزک بر قاج دقیقده صماقوده گیدوب گلمسی
 قدر گولنج محالات ایله مالامال گوزینور . و حتی

ایچدرنده اودرلو محالاتی شکل امکانده گوسترمک
ایچون تاویلات دورا دوری حاری بر چوق لذت-
شکن سوزلرده تصادف اولنور . بوندن بشقه
وحدت زمان قاعدهسی بنقسها بطلانسه بینهدر .
تیا تروده نهایت اوچ ساعت ایچنده ختام بولان
بر وقعه نك جریان حقیقیسی یگر می درت ساعته
محتاج اولمقده باس اولما نیجه یگر می درت ییله محتاج
اولسنندن نه ضرر ترتب ایدر ؟ مادام که وقعه نك
زمانی اویناندیغی مدته مقید دگلدن ؛ وحدت زمان
طبیعتیله منتفی اولمازمی ؟ او حالده ایسه یگر می درت
ساعتی قبول ایدوبده یگر می درت ساعتدن زیاده
بر مدتی رد ایلمکده ترجیح لازم گلمزمی ؟

وحدت مکانه کلانجه : اکثر او یونلرده گور-
یلدیگی گبی بر آدم معشوقه سیله براوطهده گور شمک .
پادشاهه یینه او اوطهده عرض مراسم ایتک ، بر قبیلله
ینه او اوطهده مبارزه ایلمک ، خدمتکار و یا خود

تدیمیله ینه او او طده اسرارندن بختله گیر شتمک
 جمعیت بشر ایچنده گورلمش حالردنمیدر ؟ بویله
 خلاف عاده برچوق تصادفات غریبه بی یکدیگرینه
 تعقیب ایتدیرمک او یونک طبیعیلگنی نیچون اخلال
 ایتسونده، معرضده کی ترتیباتک شکلی دکشمک
 ازاله ایلسون ؟

. بو قواعدی یازاندر گویا اسکی یونان شاعر -
 لرینک آثارینه نظراً تدوین ایتمک ایتمشلر سه ده
 اسکی یونان تیاترولرنده شاعرلرک التزام ایتدیگی
 وحدت موضوعدر ؛ اوده یونان ادباسی نزدنده
 اختصار ، بلاغتک شرائط قطعیه سندن عد اولنده
 یغیچون تیاتروده خیال بشری دگل ، تالیفده
 بر اصل ادبی قیرمامق ایچون اختیار اولمشدرظن
 اولنور . یوقسه یونان تیاترولرنده خیال بشری
 قیره جق او قدر حالدر واردر ، که شمعدی او یولده
 بر تیاترو اوینادیله جق اولسه تماشاسنه تحمل ایده جک

بر ملت بولنه ماز . مثلا یونانستان تیاترولرینک موقعی اون بش یگر می بیك کشی استیعاب ایدر بر بنای عظیم (۱) اوله رق او یونجیلر اورتده و سیرجیلر بر قاتی بر قاتندن یوکسک ، صرده صره سندالیله لاله اطرافده بولنوردی . برا یونک تماشا یه وضعی ایسه شمدیکی کجه اکلنجیلرندن دگل ، ملی شهر آیدلردن اوله رق تیاترو ، موقعلری او یون صرده سنده مملکتک همان عموم خلقیله طولار و بناء علیه او یونجیلر اودرجه واسع بردارده موجود اولان او قدر آدمه اسماع کلام ایچون آغزلرنده بر آلت بولن دیرردی . بوندن بشقه نسا طاقندن او یونجی بولنمدیغی ایچون او یونلرده (۱) یونان و روما تیاترولری مستدیر بر محل ایدی که واسع بر میداندن عبارت اولان اورته سنک اوزری آچیق و اطرافنک اوستی تنه لاله قیالی و ارباب تماشا ایچون قدمه قدمه یکدی بکرندن مرتفع صرملری و اکثریا اطرافی اوچ قاتی حاوی ایدی . بوقدمه لره (آنقی تیاتر) اطلاق اولنور که لسانزه مرقات تماشا ایله ترجمه اولنه بیلور . للطابع

قادینلره عاند اولان جهتلی ده از ککله اجرا ایدر
 و بناء علیه هر اویونجینک جهرسنه برده ماسقه
 کچوریر لر ایدی . بو ماسقه لرك بر یوزی حزن و بر
 یوزی سرور اظهار ایدر یولده یاپیش ایدی . که
 اویونجیلر تیاترونک الجاسنه گوره حضاره ایکی
 چهره دن برینی تحویل و ابراز ایدر لردی !

ایشته اسکی یونان تیاترولری طبیعیه که صحیحاً
 مانع اوله جق بو قدر نقایصی حاوی ایکن . اویو -
 نلرك موضوعی ملترینه متعلق بر طاقم - فضائل
 جلادته متعلق و یا خود زمانک افکار و عاداتجه بعض
 مؤاخذاتی جامع اولغله برابر . صورت تحریرلری
 طبیعت شاعرانه نك الك پارلاق اختراعاتندن
 بولندیغندن ، و بوکجا برده آره صره موسیقی علاوه
 ایلدیگندن - اوروپاچه صنایع بدیعیه بی هم ایجاد
 و هم ده مستعد اولدیغی مرتبه کماله ایصال ایلدکلری
 ایچون اوفسلر ده استاد و مقلد کل عد اولسان

وَ اومروس اڭ داستانلری وَ ا فیدياس اڭ تصاویر
 مخوتهسی گبی بر طاقم آثار باقیه لیرینه بوزمان تر قیده
 بیه تنظیر و تقلید ایچون امکان گور یله میان - یونان
 اصحاب طبیعتی مغایرت طبیعت وَ انکساز خیال گبی
 شیلردن شکایت ایتک دگل . تیاترولرینی ملتیر -
 ینک اڭ بیوک اسباب مفخرتندن بیلوزلر ایدی .
 احتمالی واز میدر . که محاسن بدایعه اودرجه
 ایلرو وازمش بر قوم . اولیه فاندسز شیلرد قاعده
 نامی ویرسونلر . بر طاقم ضررلی ضرورتلر اختیار
 ایلسونلرده انواع حربتدن مخلوق اولان خیال
 شاعرانه بی یگر می درت ساعتک بر زمان ایله
 مقید ایکی یوز قرق آرشونلق بر مکانه مخصوص
 ایتک استسونلر !

بحث ایتدیگمز طرزلی التزام ایدنلرجه بو قاعده
 لردن بشقه تیاترونک برده تقسیمی اوله رق . او ایسه
 اویونلرک ا تراژدی ا وَ ا قومدی ا وَ ا تراژدی
 قومیق ا اعتبار یله اوچ نوعه تفریقندن عبارتدر .

معنای تضمینلری اعتباریله تراژدی فاجعه ،
 قومدی مضحکه دیمک اوله رق ، تراژی قومیق ایسه
 بونلرک مخلوطی اولمق لازم گلورکن موضوعی
 جدی اولان و فقط نتیجه سنده موت اولیان
 اویونلره اطلاق اولنور .

اصحاب تدقیق بو تقسیمی ده برقاعده طبیعییه
 مطابق بوله مدقلریچون قبول ایتمزلر . حقیقت حالده
 ایسه انسانیتک ناصیه حالی یونان اویونجیلرینک
 ماسقه لری گبی حزن و سروردن مرکب یارادلد .
 یغیچون دنیاده گلنور هیچ برجهتی بولنیه جق قدر
 فاجع ویا تاثر اولنور هیچ بریری گورنیه جک درجه .
 لرده مفرح بر وقعه جریان ایتدیگی یوقدر .

ینه بوقاعده طرفدارلرینک فکرینه گوره
 قومدیله منشور اوله بیلور . و بش فصلدن زیاده
 اولامق اوزره قاچ فصل استیلورسه یا بلیق جائز
 اولورسه ده ، ترازه دیلربای حال منظوم اولمق و بش
 ویا خود اوچ فصله منقسم بولنمق لازمدر .

حال بوکه بر فاجعه یازیلیرکن یئگی گوریشان
 آدم بر برینک نظم ایله خاطرینی سؤال ایدرسه
 مجلسک حالی نه قدر مسخره بر شی اوله جفی ادنا
 ملاحظه ایله آگلاشیاور . بش فصل ایچون
 اکیسک، اوچ فصل ایچون زیاده گلان بر موضوعی
 مجرد اوشریطهٔ کیفیهیه اتباع ایچون یا طرح
 وقصر ایله مستعد اولدینی لطافتدن اسقاط ایتک
 ویاخود بیهوده تطویل ایله اکلنجه یرینه تعجیزی
 موجب اوله جق برحاله گتورمک التزام اولنه جق
 مناسبتمزلکلردن دگلدر .

ینه بومسلك ایجاباتندندر، که اویونلرک
 موضوعی قرون قدیمه تاریخلرندن آلنور، و افا-
 دهسندده مثلا کویک گبی، قوندره گبی الفاظ
 خسیسه استعمالنه جواز ویرلمز .

مسلگک اڭ بیوک طرفداری اولان فرانسه
 اصحاب مؤاخذهسی بیله قرون قدیمه تاریخلرنده

اویون یاییله جق ماده قالمدیغنی و قرون اخیرده
وقایعنده ایسه اویله الفاظ خسیسه استعملدن بتون
بتون توقی ایدرک برتیا ترو ترتیننه. معروضه گتوز-
یله جک قوملرک اخلاقی مساعده اولدیغنی بیان
ایدلرده « بو ایکی شرطک التزامده اصرار
اولنورسه فاجعه یازمق قابل اوله ماز » دیرلر .

اون بشنجی عصر میلادی او احرندده اسپانیاده
لوپه زده و دغا. [۱] انگلترده شکسپیر نظر تماشایا
او گنده تصویر خیاله باشلادیلر . بونلرک معروض-
ادبده ظهورلری بر زمانده ایدی . فقط بر برلرینک
نه شخصلرینی بیلورلردی ، نه اثرلرندن خبردار
ایدیلر . حتی مزیتلری ده یکدیگرینه مخالف ایدی .
چونکه لوپهز یونان و درومالیلرک آثارنجه احاطه
وتبع اصحابندن اوله رق ، تیاترونک قواعد و شرای-
طنه دائر یازیلان شیلرک هپسینی گورمهش .
[۱] ۱۵۶۲ - ۱۶۳۵ ایکی بیکدن زیاده تیاترو
یازمشدر . ا لطایع ا

شکسپیر ایسه انگلیز جودن بشقه برلسان بیلدیگی
 وپک فقیر بر عالمده یتشدیگندن طولانی تحصیل
 پان ناقص اولدیغی جهت لراه او یون یازمقدمه فطرتک
 کندینه مخصوص بر موعبه کرامیسی اولان فکر-
 اختراعدن بشقه بر خواجهیه خدمت ایتمشدی .
 بو ایکی استاد ادب . آردلرنده اولان مغایرت
 ملیت و تربیتله برابر عقل ایچون طریق بر ا
 اولق جهتیه گویا بر یرده بیومش . بر مکتبدن
 یتشمش گبی تیاتر ولرینک حالی و زمانلرینک مشر-
 بیله او قواعد و شرائط آردسندده بر مناسبت
 گوزدمدکارندن . اثرلرنده سوانخ فیکریه لرندن بشقه
 هیچ برضابطیه اتباع ایتمدیلر . یالکیز لویهز فاجعه-
 لرینک کافه سنی نظماً تحریر ایدردی .

لویهزک طبیعتنده اولان فیوضات . شکسپیر
 درجه سندده اولدقدن بشقه . او یون یازمغی کندی
 ایچون بر اکلنجه اتحاد ایتمشدی . بر درجهده . که

بر تیارو تحریر ایتمسنه اوچ ، درت ساعت کفایت
ایدردی . اوجهته التزام ایتدیگی طریفک یونان
مسئلگنه رحجاتی وَ بلکه مساواتی گوستره جک
قدر پارلاق اثر لر میدانه گتور مامشیدی .

شکیسیر ایسه ، بیننک مایه سی جوهر خور -
شیددن تخمیر اولنمش ظن اولنه جق قدر پارلاق
بر خیاله ، قلبنک طوپراغی یانار طاغدن آلمش
قیاس ایدیله جک قدر آتشین بر وجدانه مالک
اوله رق ، رفاهیت عمر وَ بقای نام امیدلرینی ده
مسئلک منفرد اوله رق اختیار ایتدیگی تیارو
مؤلفلگنه حصر ایلدیگندن ، حاز اولدیغی فکر
حکمت وَ قوت طبیعتک کافه سنی تماشا گاهلرده
تجسم ایتدیرمگله اوغراشه اوغراشه مثالی عالم
خیالده بیله نظر لره قولایقله تعلق ایدهمیه جک
بر جهان ادب اختراع ایلدی .

تصویر ایتدیگی اخلاق و حسیات و اغراض

و افکار او درجه متعدد ، تبیین ایتدیگی حکم و حقایق و ملاحظات و قواعد او مرتبه‌ده متنوع ، نقش ایتدیگی محاسن و اذواق و خیلات و انجذابات او قدر متلو ندر ، که او رویا شاعر لرندن بری « قدرتك طبیعت کلیه دن صکره الك زیاده محصور - لدار اولان مخلوقی شکیسیرک طبیعتیدر » اطراسیله او خارقه فطرتک کمالات مو هو به سنه ثنا خوان خیرت اولمشدر .

شکیسیرک تیاترو یازمقدمه اختیار ایتدیگی قاعده ایسه حضارک اگلمسی نهیه موقوف ایسه او اسبابی استحصال ایتمکن عبارتدر ، که بو قاعده‌نی ینه بر او یون ایچنده مناسبت دوشوره رک « بنی اگلدیر » تعبیر مجملیه افاده ایتمشدر .

استطراد قبیلندن شوراسنک بیانی لازمدر ، که تیاترو اکلنجه ایسه‌ده اقسام ادب داخلنده براکلنجه اولدیغندن ، تحریرنده واجب الرعايه بر شرط

واریسه اوده او یونک ایکی معناسیه ادبه مطابق
 اولسیدر . ایشته بزم اورته او یونلری بر قاپ
 عصر لردنبرو ملکمزده موجود ایکن تیاترونی
 مخترعات جدیددن عد ایدیشمز ، اورته او یونک
 بوشرطه مغایرتی جهتیله تیاترو نوعنه داخل
 اوله مدیغندندر .

شکیسیر وحدت موضوعه رعایت ایتمز . بعض
 کرّه یدی سکز وقعینی بر برینه قارشیدیرر : بر
 نتیجه ایصال ایدر .

وحدت زمانی التزام ایتمز . اوتوز قرق سنهک
 بر حکایه نی و حتی بعض کرّه بر ذاتک سرگذشت
 عمرینی بر او یونه صقشدیرر .

وحدت مکان ایله هیچ مقید اولماز : بر تیاتروده
 یگرمی بش ، اوتوز پرده دگشدیرر . معرضی
 رومادن یونانه ، فرانسه دن انگلترده نقل ایدر .

او یونلری اوچ بش فصله تقسیم ایتمز : حتی
 زماننده باصیلان اثر لرنده فصل اعتباری بیله یوقدر .

فاجعه‌ی مضحک‌کنندهٔ آیرماز : بالعکس بر چوق
 اثر کرده‌اند حزین مجلس‌لری ، انک مفروح لطائفه
 تعقیب ایتدیرر .

اویونلرینی صرف موزون یازمغی ده التزام ایتمه
 مش : انک دقیق حکمیات ایله انک سوداوی حسیات
 جامع اولمق جهتیله آتارینک جمله‌سندن جدی .
 جمله‌سندن زیاده آغر عد اولنان (حاملت انک
 بعض طرفی موزون ایسه ، بعض یرلری ده منشوردر .
 شکیسپیر اگلندیرمک مقصدینی حاصل
 ایتدیگنه امین اولنجه طبیعت وعادته مخالف دوشمک
 و تخیلی قیرمق و اهمه‌لرینی او قدر استحقاق ایدر . که
 یریلری ، اولولری معرضه‌گتوریر ؛ انسان ایله ،
 احبباً ایله صحبت ایتدیرر .

بو ایکی مسلک‌ک ذوق طبیعته هانگیسی ده
 مطابق اولدیغنی بیلک ایچون تجربیه مراجعت
 اولنور ایسه آله‌جق معلومات شونلردر .

(۱) اوروپا ملتہری ایچندہ شعر جہ الٰذ زیادہ

تہامیز ایدنلردن انگیلز لک ، آمانلرک ، اسپانیو -
للرک الٰذ بیوک شاعر لری اولدن بری تیاترویہ
دائر اثر لری شکیسپر یولندہ یازیورلر .

(۲) فنی مسلکی الٰذ اول التزام ایدنلر

میلادک اون یدنجی و اون سکننجی عصر لرنده
گلان فرانسه ادباسی ایدی . بونلرک ایچندہ اوچ
بیوک شاعر واردر، کہ بری قورنہی ، بری مؤلیر،
بری دە راسیندر . قورنہی بعض اویونلرنده وحدت
موضوعی، مؤلیر اکثر مضحکہ لرنده وحدت مکانی
اخلال ایتمش اولدیغندن ، فرانسه دہ تامیلہ
اومسلکہ تابع راسیندن بشقہ بر شاعر گورنمور .

(۳) فرانسر لساننک اوروپا جہ حاصل

ایتدیگی عمومیتہ و فرانسر لک اطوار و مخترعاتندہ
اولان ظرافتہ بناءً اکثر ملتہر ہر حالہ فرانسه
مقلدی اولدقلرندن ، تیاترونک قرون قدیمہ دہ

مطلع ظهوری اولان یونانستان ایله ، قرون اخیرده
 مرکز تجدیدی اولان ایالتیاده صکره دن واسقاند -
 یناو واسلاو قوملری آره سنده اول باؤل فرانسر
 اصولنده تیاترولر یازلمغه باشلامش ایکن صکره لری
 فرانسه ده دخی بر چوق ادبانک و خصوصیه زما -
 نمزده ادبیاتجه قوجه بر جهان خلقنه تفوقنی اثبات
 ایدن ویقتورهوغونک ظهوری اوزرینه بتون بتون
 شکسپیر یولنی التزام ایلدکلرندن و بو تمایل بالطبع
 مقلد اولان اقوامده سرایت ایلدیگندن ، پارسده
 حکومتک بونجه اعانه لرینه مظهر اولان (فرانسه)
 و (اوده ئون) تیاترولرند لسانک فصاحتنه خدمت
 ایچون آره صرد موضع تماشایه قونیلان مستشهدات
 قدیمه دن بشقه دنیانک بر طرفنده مسلك فنی به تابع
 اویون گورلدیگی یوق گیدر .

(۴) شرائط معهوده نك بطلانی اعتقادی

ایسه بر درجه یه وار مشدره که آثار جدیدده منظوم

اثر پک آز گورملکده وَ هله اویونلرک تنوعی .
 ترتیب و تقسیمی قابل اولیه جق بر درجهیه گلد .
 یگنندن ، اویولده اولان اثرلره اکثریت اوزره
 تیاترو ویا اویون نامی ویرملکده اکتفا اولنمقددر .

بودرت دلیل تجربی موجود اولسه بیله
 مادام که دنیاده ذوقه عاند اولان شیلر ایچون بر
 نشانه رحجان وار ایسه قبول عامه در : شکسپیر
 مسلگنک هر طرفده گوردیگی رغبت ، مزیتانی
 وَ حتی اوبر مسلکه عاند اولان قواعد و شرائطک
 بتون بتون مناسبتمزلگنی تمامیله اثباته کفایت ایدر .

جلالک تصور و تصویرینه کلنجه : علی العموم
 اویونلرک موضوعی یا صرف خیالی اولور : یاخود
 بروقعۀ تاریخییه اسناد اولنور، که آثار عاجزانه مدن
 (گانهال او) عاکف او (زواللی چوجوق)
 برنجی ، (سلستره ایله جلال) ده ایکنجی قسمنددر .
 مؤلف صرف خیالی اولان ترتیب موضوعنده

حقیقته مشابہت آرامقدن بشقمه هیچ بر قید ایله مقید
 اولدیغی گبی ، تاریخه مستند اولان اویونلرده
 تاریخدن تصویریله اساس اولمق و یا خود تصویریله
 خدمت ایتک ایچون نه قدر شی لازم ایسه آنی
 آلهرق حکایه نك سائر جهتلرینی ایستدیگی گبی
 اشخاص و حادثات و خیالات و حسیات علاوه سیله
 تزین ایتمکده و حتی لزوم گوررسه و قعه نك تاریخچه
 معروف اولان صورت جریانی بیله دکشدرمکده
 مختاردر . (نته کم آلمانیا نك ائ بیوک شاعر لرندن
 ا شیلر ا وقتیه فرانسه یی انگلتره نك استیلا سندن
 قور تارمغه سبب اولان نادر ات روزگار دن ا ژان -
 دراق ا و قعه سنه دائر بر اویون ترتیب ایدرک ،
 بیچاره قزی انگلیز لرک یاقدیغی تاریخچه مثبت ایکن ،
 شیلر اثرینی ژان دارقک محاربه میداننده تلف
 اولمسیله ختم ایلشدر .)

بند کیز جلالده و قعه نك جریان سیاسی

اعتباریہ تاریخین ہیچ آیرلمدم : محمد خوارزمشاہک
تاتار قارشیسندن [آبسکون] جزیرہسنہ فرار ایلہ
اولاد وعیالک اسیر اولدیغنی ایشیدنجه کدرندن
ارتحالی ، ینہ مشار الیهک برنجی فصلده گوستریلان
سوابق احوالی ، [ترکان خاتون] ایله خوارزم-
مشاه عالیہسنہ جنگیز اسارتندہ اصابت ایدن بلالرک
اجمالی ، رکن الدینک فیروز کوهده کی حکایات
جلادت و صورت استقالی ، جلال الدین خوارزمین
آیرلقدن صگره [آرق] و [ازراق] سلطانلرک تاتارلر
طرفندن استیصالی ، جلال الدین قهرمانلغنی قوتیلہ
خوارزمین سندہ وارنجهیه قدر تاتاره قارشو ظهور
ایدن متعدد غلبه لرک صورت استحصالی ، سیف-
الدینک آتنہ بر قریاج اورلدیغیچون اسلام
اردوسندن آیرلمقده ارتکاب ایتدیگی کفران نعمت
و خیانت دین و ملت و بالی ؛ جلال الدین سند نہرینی
شناورلکله کچهرک و یتمش کشی ایله هندده براردو

تسکینه موفق اوله رق ، عراقه گلدکن صکره
 مظفریات متعدده ایله عودت شان واقبالی ، اوزمانلر
 تخت بغدادی تلویث ایدن خلیفه ناصرک جنگیزی
 تشویق و خاندان خوارزمی بی تدلیله متعلق اولان
 سیئات اعمالی . غیاث الدینک بر سپاهی منازعه سندن
 طولای ملک نصرتی اعدام ایله برادرینی ده دشمن
 قارشوسنده تک و تنها براقه رق بغداد و (آلموت)
 طرفلرینی طولاشدقدن و حصول املدن مایوس
 اولدقدن صکره کرمانه اتصالی ، رد و قبول نکاح
 منازعه سی و تحریک فساد بهانه سی ایله گرك غیاث -
 الدینک و گرك والد سنیق قره حاجب یدنده هلاک
 و اضمحلالی ، جلال الدینک گورجیلره بالدفعات
 زجر و نکالی ، تبریزده بولنان و ایوندی مهر جهان
 نامیله یاد اولنان ملکه نک جلال الدینه محبتیله نکاحه
 میل و استعجالی ، اخلاطدن طولای قونیله و شام
 بادشاهلرینک جلال الدین ایله قتالی ، بو محاربه ده

جلال کيفسز بولمق جهتيله استراحت ايچون بر طرفه چکيلنجه عسکرک پادشاه فرار ايتدی ظنيه اطرافه طاعغلمسی و آرددن برار زمان کچر کچمز تاتارک علی الغفله آذربایجانی باصمسی اوزرینه خوارزمشاه دولتک بتون بتون زوالی تماميله تاریخلردن آلمش وقایعدندر . فقط هر وقعه طبیعی برچوق تخیلات علاوه سيله ترتیب وتفصیل اولندی .

جلال الدینک خاتمه کارینه دائر تاریخلرده ایکی روایت گوستریلور : روایتلردن بری ، او قهر مانک تاتار ایله اوغراشوب طوریرکن برده اسلام حکمدارلری طرفدن علینه ظهور ایدن اتفاق اوزرینه مقصد حمیتنی استحصالدن مایوس اوله رق امور حکومتی ترک ایله درویش قیافتنه گیرمش و احوالده محشر حوادث آره سننده غائب اولوب کتمش اولماسیدر .

ایکنجینی ده صوگ بوزغونلقدن عودت ایلدیگی صرده طاعغلرده اکر االنده احراز شهادت ایلسیدر .

روایتك ایکیسی بردن وقوع بولمق احتمالدك
 قریب اولدیغندن و بو اجتماع تیاترویه نتیجه ویرمك
 ایچون بك مساعده گورندیگندن خاتمەنك ترتیبندە
 ایکی وقعەنك جمعنی اختیار ایلدم ؛ فقط جلالك
 شهادتە شیخ اویوندە گورنمیان برطاقم اکرادی
 واسطە ایتمکدن ایسه ، اولمغنتی دە براق صاحبك
 جلالدی اولان شخص مفروضه اسناد ایتم .

برطاقم امرا آرق و آزرارق سلطانلرک یانە
 اجتماع ایدرک جلال الدینە مخالفت ایتمک ایستد .
 کلرینە دائر ا روضه الصفاة ا افواجق بر روایت
 وار ایسه دە وقعەنك صورت ترتیبی بتون بتون
 اختراعیدر . مخالفتدە بولنان امرانك ایسه تاریخلردە
 اسملری اولدیغندن . اورذیلەنی اثنای تبعدە خیانتلە
 متصف بولنان برقاچ کیشی یه اسناد ایلدم .

اوزبک ایله اورخاننی و نورالدین منشینک یالکز
 ناملریلە ملک نصرتک غیاث الدینە برقاچ لقردی

سویلدیگی و آنک طرفدن اعدام اولندیغی و مهر
جهانک نکاحنده قوام الدین بغدادینک مخالف
وعز الدین قزوینینک مروج بولندیغی تاریخده
وارایسهده ، موضوعک صورت جریانه اولان
اشتراکری صرف محصولات فکریه دن و قطب الدین
وسلمان و جابر و مبارک اشخاص مفروضه دندر .

قادینلره کلنجه : نیرته نک شخصی بالطبع تمامیه ،
ترجمه حالی صرف مخیل اوله زق بوکا دار بعض
فرنک تاریخلرنده گوریلان روایت یالکز جلال -
الدینک سند نهرندن کچرکن اولاد و عیالی ایله
تلف ایلدیگندن عبازتدر .

تاریخلر غیاث الدینک والده سی اولان و او یونده
(زاهره) تسمیه اولنان بیچاره نک براق حاجب طرفدن
نکاح ایله ایستلیدیگی و ابتدا مخالفت و صکره
ضروری موافقت ایلدیگی حالده عاقبت براق النده
مظلوماً قتل اولندیغی وینه او یونده مهرجهان

دینلان ملکہ سلجوقینک جلال الدینہ بر گور شدہ
مفتون اولہرق ، زوجی اتا بکک کندینہ براقدیغی
اختیاری استعمال ایله فسح نکاح ایتدیرد کدنصکرہ
جلال الدینہ واردیغنی بیسان ایدر لر، کہ بواساسلر
بعض تغییرات ایله تصویر اولندی .

زاهره نك شفقت مادرانه سینه و مهر جهانك
احوال عاشقانه سینه دائر اولان خیالت ایله ، نیرّه
و مهر جهان آره سنده گوستریلان و اویونك محبتّه
دائر هر درلو حسیات فاجعه سنی یکدیگرینه ربط
ایله جلال الدینك مشاق روحانیه سنی تحمل
اولنمه یه جق بر درجه یه ایصال ایدن مشابته بتون
بتون محصول خیالدر .

تیا ترولرک تاریخه و حتی ایکی مسلکدن برینه
درجهٔ موافقتدن بر قاق قات مهم بر جهتی واردر، که
اوده اشخاصک تصویر اخلاقیدر ؛ ظنمه گوره اثر
عاجزانه مدده هر شیدن زیاده بومسئله شایان نظر

گورینور . هر نه قدر الده ایران و تورانك اوز .
مانده کی اخلاق و عاداتنه دائر مکملجه معلومات
آله جق کتابلر موجود دگلسه ده ، تاریخلردن
استنباط اولنان علم اجمالی یه نظر آ . تیاترونك رکن .
اصلیسی اولان جلال ، دها بشقه پوللرده تعریف
اولنق لازم گلورگی ظن اولنور . مثلاً (روضه
الصفایه) باقلسه اوقهر مانك فضائی یالکتر شجاعته
منحصر اولدیغندن ، اسر بدادیه (دن وجیه الدین
و یا کاشغر ملوکندن میرزا ابوبکرگی برشی
اولمی خاطره گلور .

جلال الدینك خصمانندن بر خاندانه منسوب
اولان (ابی الفدا) ایسه پادشاهی انواع سیئات مظالم
ایله آتھام ایتمش و حتی بر ملکینی یک نظرده محبت
مبتلا ایدن و اکثر تاریخلرده اوصاف و تعریفاتی
گوزیلان و جاهت و جمالنی بیله اقبیح مخلوقات
صورتنده گوسترمك استمش اولدیغندن ، آکا

اینانلسه جلال الدین ده جنگیزک بر بشقمه درلوسی
اولدیغنه حکم اولنور .

فقط تاریخک حاوی اولدیغی وقایع، مورخلرک
علاوه ایتدیگی مطالعلردن بیک قات زیاده ناطق
حقیقت اولدیغندن، جلال الدینک افعالی بو اسناداتک
تمامیه تکذیبنه کافیدر .

مرحومک ترجمه حالی بر کرّه پیش نظره
آنورسه کندیسنک جهانگیرله فائق و فوق العاده
یرادیلان اعظم ایچنده دخی بر موقع امتیاز
واستثنای حاز اولدیغنی تسلیم ایتماک عقل ایچون
ممكن اوله ماز .

بر زمانده که جنگیزک دغدغه قهر و دهشتی
ایران و توران خلقتی ذل و جبانتهک اسفل درکاتنه
دوشورمش و بلکه عموم انسانیت تانارک ظهورینی
دفعی محال بر بلای آسمانی قبیلندن ییش ایدی .
جلال الدین بتون جهانندن بیوک بر قلبه مالک

اولدیغنی اثبات ایدرک پدرندن بر قوری شهرزاده لک
عنوانندن بشقه هیچ برشی بولمدیغنی حالدده خوارزمده ،
هندده ، عراقده ، آذربایجانده درت دولت تشکیکنه
موفق اولمق و تدارک ایده بیلدیگی جزوئی جزوئی
قوتلرله اوج میلیون عسکره مالک اولان تاتاردولتنه
یگر میدن زیاده غلبه ایتک و بر کرّه سیف الدینک ،
بر کرده برادرینک خیانتیله اسباب مکنت و دولتی
بتون بتون محو اولمشیکن ، آرددن برسنه کچمکسزین
بر کرامله معدومه وجود ویررگی یکیدن دولت ،
یکیدن اوردولر پیدا ایتک و بر طرفدن تاتار و بر
طرفدن اکثر ملوک و امرای اسلام و بر طرفدن
گورجیلرله اوغراشدیغنی حالدده بالدفعات بویله یاری
جهان خلقنه قارشو بیوک بیوک ظفرلر قزانمق
واکثر ایامنده خیانتدن و آنک نتیجه سی اولان
پریشانلقدن قورتلماش ایکن ینه جهانگیرلر
قدر مملکت تسخیر ایلک آلتی بیات سنه لک عالم

انسانیت ایچنده هیچ مثلی گورلماش اولان وقایع
فوق العاده دندر .

جلال الدینده (روضه الصفا) نك گوستردیگی
شجاعت نه مرتبه عالی اولورسه اولسون ؛ غایتی
احراز ایتدیگی غلبه لره سبب عد اولنه بیلور؛ یوقسه
بر قاق کرّه اوغرا دینی محو وانقر اض حالندن
صکره فلگك پنجه سنی بوکمهگه اوغرا شرجه سینه
محیر العقول اقدامات ایله حاصل ایتدیگی امیدسنر
نتیجه لر ، انسانك شجاعت فطریه و یا مهارت عسکریه
ایله وجوده گتوره بیله جگی خارقه لر دن دکلدر .

حرص جاه گبی . کبر نفس گبی ، داعیه انتقام
گبی الك بیوک وقایعك الك بیوک سائقلر دن اولان
امراض نفسانیه نك هیچ برنده فتور و تحوّل دن
مضونیت خاصه سی موجود اولدینی بالتجربه مثبت
بولندیغندن ، جلال الدینك مؤثرینی شجاعتنه دگل ،
شجاعت دن بیك قات شدید التاؤیر اولان اسباب

مشروحیه بیه اسناد ایتک معقول اوله ماز . زیرا
 افعالندن بالبداهه ثابت اولمقدمه در ، که تا بر چوق
 عوارض جسمانیه سنک تأثیریه روحنده کی قوه
 فوق العاده بتون بتون زواله دوشو منجهیه قدر
 مرحومک همتی یأس و تغیردن بری ایدی .

هله ابوالفدائک ظلم افتراسی باهرالبطلان
 اولان روایاتنددر . چونکه اوزمانلرجه بر ظالم
 ایچون او قدر یرلرده انفاذ حکم ایده ییلک جنگیز
 گبی حقنده تعبد درجه سنه وارمش بر عصیت
 نوظهوره تملکله حاصل اوله بیلوردی .

جلال الدینک ایسه او یله بر عصیتی دگل ،
 کندینه وفا ایده جک و حتی خیانت ایتیه جک بر کیمسه
 ایله قرابتی بیه یوق ایدی . بوندن بشقه مرحومک
 اوغرادینی یرلرده بیك استکراه ایله ظاهری بر
 اطاعت گوسترن امراه و اشد خصمسی اولان
 ناصر طرفندن اوزرینه سوق اولنوبده ید غالبه سنه

اسیر اولان مظفر الدین ایله توابعنه اوزمانلرجه مثل
گورلماش بر معامله عفو واحسان ایله مقابله
ایلدیگی و بو قدر متاعب حرب و فلاکت آرمسند
دولتی تایید ایچون ایران و هند و تورانک هر طرفی
طولاشمغه مجبور اولمشکن، اخلاطدن بشقه بر اسلام
شهرینک عنوة ضبطنه رضا ویرمدیگی و برادری
غیاث الدین، بر قاچ کره مقام و بلکه حیاته قصد
ایتمشکن کندیسى دائما غیاث الدینک تلطیف و تربیت
واقبال و راحتته چالشدیغی و سیف الدینک، آتیک
باشنه بر قامچی اورلدیغندن طولای عصیان و خیاته
حاضر لندیغنی هر طور یله گوسترمش ایکن، شمشیر
جهادینه آنک بیله قانی بولاشدیر مق ایستمدیگی
تاریخچه مسلم اولان حقایقنددر. بو مسالکده، بو
فطرته اولان بر قهرمان علوی نهاده نصل ظلم
تصوّر اولنه بیلور؟

مرحومک مفاخر جلیله سنی - گو کلمه
ویردیگی مفتونیتدن طولای - بر تیار وده تصویر

ایتمک آرزوسنده بولندیغم سردهده ، انسانده کی مو -
 هوبات طبیعتک هیچ برنده او قدر آثار فوق العادهیه
 علت اوله جق قووت گورده مامش و گریک تبیع و گریک
 محاکمه ایله نه قدر اتعاب ذهن ایلمدسه فضائل -
 مکتسبه و مملکات علویته نیک اعظمی اولان وظیفه -
 پرورلک مفتونیتندن بشقه او قدر جلال افعاله
 بر محرک بوله مامشدم . معارف شرقیه ایله اوغرا -
 شان اوروپا مؤلفرینک خلاصه تدقیقتی بوفکره
 یقین گورردم ؛ فقط بزم تاریخلرده دوشوندیگم
 حقیقتی تعیین ایدز بر صراحت بوله مدیغم ایچون
 استدلالی بر حکم قطعی صورتنده عد ایتمگه
 جسارت ایده مزددم .

عاقبت بر مجموعهده [کمال اصفهانینک] بعض
 مکتوباتنه تصادف ایتمدم، که جلالک افعال و اخلاقی
 مصوّر ایدی . اوادیب صاحب فضائل ، جلال -
 الدین ایرانده بولندقجه مجلس اقبالنه مداوم اوله ورق ،

زمانك عاداتنه اتباعاً آزه صره بعض قصائد ايله
 پادشاهك توصيفنده بولنديغى گي ، احبابنه يازديغى
 كانغدرده دخى پادشاهك عشرته انهماك و حالم
 و عثموده افراطنى بكنم امكله برابر ، اسلاميت
 غيرتنده اولان اقدامى اصحاب و تابعين ادواري
 آنديره جق درجهدرده بولنديغى و مجلسنده ملتك
 نجاتنه چاره تحوييسندن خالى بر دقيقه گذار
 ايلديگنى بيان ايدر .

كالمال الدينك بعض محرملرينه يازديغى و حسنا -
 مدن بحث ايتديگى صرده فنا گوردیگی شيلرك
 دخى تعدادندن چكندىگی مکتوبلرینی مبالغه و یا
 مداهنهیه حمل ایچون بر سبب عقلی موجود
 اولمديغندن ، پادشاهك حالنى رأى العين گورمش
 اولان اویله بر فاضل حقیقت شناسك شهادتی ،
 جلال الدينك حالجه اولان تخمینمی حکم درجه سنه
 ایصال ایلدی . بناءً علیه اوقهرمانی ، مقصدی

اعزاز دینه واتباعی وظیفه پرور لکه منحصر بر
وجود اولق اوزره تصویر ایلدم . ظن ایدرم . که
بوصورت ، مرحومک شمائل معنویاتنه عینی عینه
توافق ایدر .

دین الهینک شرفنه بر قرن اها لیسندن زیاده
خدمت ایتمش و بیك درلو مصائب طاقتگداز ایچنده
اودینک معجزه ذی خیاتی عد اولنه جق قدر خارقه لره
مظهر اولمش بر ذات عظیم الاقدارک روحنده کی
قدرت و مزیتی تصویر ایتمک آرزوسنی پیش نظره
آلذقه فکرک بیوکلیگی کوکلمی بر عجز ودهشت
ایچنده براقوردی . حتی تیاترو نوعندن اولان سائر
آثار عاجزانه مک اکیوکنی یازمق ایچون برهفته دن
زیاده اوغراشمدیغم حالده بو تألیف المده ییللرجه
سورندی . مع مافیہ وجدان ، ینه اوبیوکلیگک
حاصل ایتدیگی شدت شوق و آرزویه غلبه ایده .
میهرک اثرمک ، اکالنه جسارت ایلدم .

جلال‌الدین صورتاً شرق پادشاهلرندن ایسه‌ده
 حقیقتده اسلام قهرمانلرندن اوله‌رق، آنک اخلاقنی
 تصویر، اخلاق اسلامیه‌نی تحریر دیمک اولدیغندن،
 مرحومدن بحث ایدن بو اثرده ایران و تورانک افکار
 و عاداتنه حصر نظر اتمک اعتقاد عاجزانه‌مده عبث
 گورندی. و بناءاً علیه جلال‌الدینک تمثال ماهیتی -
 اکثر احوالی یالکُر زمانیه‌له قائم - بر عصرک
 صاحبی دگل - کندی ابتدا سندن جهانک انتہاسنه
 قدر دائم - بر تربیه‌نک حمیت دینه و مصالح
 دینویه‌ده مثال مجسمی اولمق اوزره تصویر ایدلدی.
 اویونک نهایتلرینه طوغری جلال‌الدینک متانت -
 آهند لانه‌سندن بر درجه‌یه قدر تناقص - اثرلری
 گورنمگه باشلار ایسه‌ده بو تغیرک نتیجه‌یه وصول
 ایچون نه قدر لازم، نه قدر طبیعی اولدیغی ده ادنا
 ملاحظه ایله آکلاشیلور.

جلال‌الدین اخلاق عالیه و اطوار مردانه ایله

متحلی بر خاندان عزّ و شان پرورده لرندن اولدیغنه
 وَعَاللهُ سَنُكْ اَكْثَرُ اَعْضَا سِیْ كِبِی كَالَاتِ عَلِیْهِ وَطَبِیْعَتِ
 شاعرانه ایله اتصافی تاریخیجه مثبت بولندیغنه بناءً
 مرحومك تصویر مغنویسنده طبیعت وقایع مساعد
 اولدجه اومز یاتك دخی ابرازینه چالشدی .

ممدوحك شاگردان کالنه نمونه اولمق ووقعه نك
 عوارضی بر برینه ربط ایدرك جریانی تسبیله
 خدمت ایتك ایچون نقش ایتدیگم درت تمثال حمیتدن
 اوزبگی مقتدای مبارک لرینك فدا کارلغندن ، قهر-
 مانلغندن ، اورخانی تدایر عسکریه مهارتیه دنیات
 زمانه یه قارشو شدت نفرتندن ، ملك نصرتی دریا
 دلاگندن ، مروتندن ، نورالدینی ادراك حقیقت
 وَفِکْرِ حَکْمَتِیْدِن مَسْتَفِیْدِ گوسترمك ایستدم .
 وَخَوَارِزْمِشَاہِ دَوْلَتِکْ پادشاهلری ، شهزاده لری گبی ،
 امراسی ده همان علی العموم اصحاب معرفتن اولدقلر-
 یچون سوزلرینی ده تاریخیجه مثبت اولان مکسوبات
 علمیلرینه توفیق ایلدم .

بودرت ذاتک هر برینه بر آری مزیت ویرلمگله
 برابر ، تفیضاری شرف اسلامیتدن و تربیدلری بر
 مسلك حمیتدن اولمق جهتیه برنده موجود اولان
 فضائلی کافهسنه شامل و فقط هر برینک مخصوصاتندن
 اولان بیوکلکلی مزیات سائرده غالب گوستردم .

برده تابعلر متبوعه بتون بتون مدانی اولماق
 ایچون اوزبگک فداکارلغنی ، قهرمانلغنی تلاش
 وانفعال ایله ، اورخانک مهارت عسکریه و نفرت-
 دنیاتی ترتیبات حربیه و جزای مجرمین امرنده
 زیادهجه شدتله ، ملک نصرتک مروتنی ، دریادللغنی
 سریع الزوال برتهورله ، نورالدینک حقیقت بینلگنی
 فکر حکمتنی قاعدهیه قارشو فائده تحریریسنده
 جزوئی ضعف ایله تعدیل ایلدم .

اوزبک و اورخان و نصرت و نورالدینک تمایل
 ماهیتی بادی نظرده بربرینه پک مطابق گبی
 گورینورسده بالاده عرض ایتدیگم دقیقهلر
 دوشونیلور ایسه بربرینی آندیرر و فقط هیچ بری

دیگرینه بگزه من درت برادر گبی . برقاچ علام
خاصه ایله یکدیگرندن تماماً تمایز ایلدیگی پک
قولای آکلاشیلور .

روضة الصفاده ملك نصرتله غیاث الدینك سپاهی
ماجراسی شو صورتله تحریر اولمشدر : « در اثناء
» این اوقات شخص از سر هنگان غیاث الدین
» پیش ملك نصرت که نیکی از خواص وندماء سلطان
» بود رفته ترك ملازمت او گرفت و سلطان غیاث -
» الدین در خاطر نهان میداشت تاروزی در مجلسی
» شراب باملك نصرت خطاب گردد که چرا
» مقرب مارا بخدمت راه داده چومطایبه بر مزاج
» ملك نصرت غالب بود بطریق هزل گفت که
» سرهنك را نان باید تا خدمت کند .... »

تاریخك بوافادسنه باقیلورسه ملك نصرتی
مروتله ، دریا دلاکله دگیل ، ظرافت و میل لطائفه
تصویر ایتمک اقتضا ایندر . و بو صورت ایسه بر
چهره تبسم ریز ایله بر اکلنجه پارچه سی وجوده

گتیره جگندن اوجهت التزام اولنسه اثر عاجزانهم
 ظاهرده دها پاراديله بیلوردی . فقط جلال الدین
 گبی فضائل اسلامیه قدر اعز بر قهرمانک مجالس
 عزم و حمیتنه مزاحی یاقیشدیره مدیغدن و بودرلو
 آثار تخیلنده ایسه حقیقتدن زیاده مشابیهت حقیقت
 ملتزم اولدیغندن ، نصرتک بذله گولغنی اوفطرتک
 متقار بلرندن اولان اطوار دریا دلانه یه تحویل ایلدم .
 طبیعه هر وقعه نك برده فرحلی جهتی اولمق
 لازم گیلور سهده ، جلالک موضوعنده اولان علویت
 وجدیته نظراً اکلنجه سنی مهر جهانک افادات عاشقانه
 نه سنده اولان کشایشله . براق حاجبک محاورات خیانتنه
 فضائل انسانیه ایله استهزا ایدر یوللو گوستردیگی
 زهر خنده لره حصر ایتمک مجبوریتنده بولندم .
 موضوعک سوقنه اتباعاً مباحث افعال لریله
 صحیفه لر طولدیرمغه مجبور اولدیغیم ناصر عباسی
 و ملک اشرف ایوبی و سلطان کیتباد سلچوقینک
 ماهیتلرنی تعیین ایچون یازیلان سوزلرک اساسلری

بتون بتون تاریخلردن آلمش وَ تفصیلات اوسا -
 سلردن انبعث ایتدیرلمشدر. غیاث‌الدینک اخلاقنی
 بر خدمتکار منازعدسیچون قاتلمگی ، بر ضرر
 واهمه‌سیله برادرینه‌قارشو مشرک‌پرورلگی ارتکاب
 ایتسندن استخراج ایتشدم . براق حاجبک‌النده
 نصل تلف اولدیغنه دأر تاریخلرده تفصیلات گوره -
 مدم . حقیقده تصوّر ایتدیگم اذیتلر ایسه سیئات
 افعالنه نسبتله پک بیوک اثر شفقت عد اولنه‌بیلور .
 فقط اودناآتده بولنان بر انسانه گوره دنیاده هرنه
 یاپلسه اولوم قدر مدهش اولمیه‌جغندن ، جانی ایچون
 دها زیاده تأثیری اولمیه‌جق وَ بناءً علیه اصحاب
 فیکرک تشفیسنه خدمت‌ایدمه‌جک بر طاقم وحشیانه
 اشکنجه‌لر تصویر ایدوبده بحق جزا گورن آدمی
 مرحمته شایان بر حالده گوسترمک استمدم .

دنیایه جلال ایله رکن‌الدین گبی ایکی معجزه
 فطرت یتشدیرن برعالمه‌دن برده غیاث‌الدین ظهور
 ایتدیگنی دوشوندکجه انسانک ذهننه وله گلور !

نه چاره که غیائک حقنده اولان روایتلر تاریخلرجه متواتر ائدن و بویله عقله صیغماز غریبه لر دایما گورد. یگمز حالاتندز . انسان ایله عقربی برخاصه تولید وجوده گتور یور !

براق حاجبک آچقلغنه ، پادشاهنک حرمنه گوزدیکمک ، ولی نعمت زاده سنک جاننه قیقم ، ملتک نصفندن زیاده سی تاتارک سیف تعدی و آتش قهری ایله محو اولوب طوررکن ، رهین - اندراس اولان حکومت اسلامیه ارکانک انقاضندن کندینه برسر ای سلطنت تأسیسه اوغراشمق و نهایت ادعای اسلامیتدن خالی اولدیغی حالده غصب ایتدیگی یرلرله برابر تاتاره قارشو بر کره اولسون قلیچ چکمکمزین اوکتایه عرض تابعیت ایتک خصوصلرنده کی ملغنتندن استدلال ایلدم . مع مافیه سیمای ماهیتنده گوریلان طور مخصوص ، تاریخ معلوماتندن دگل ، عالم خیال سانحاتندز .

سيف الدينك افعالى ايله بدرالدين عميدك .
امير نوشتكينك ، عمادالمللكك ، خادم خانك اوصافى
بتون بتون تاريخلردن استنباط اولدى .

عز الدين قزوینی ايله ، قوام الدين بغدادی یه
دائر تاریخک ویردیگی معلومات ، بالاده بیان اولنان
افعال ايله عز الدين قزوینی یه شریعت نامنه حیله -
کارلق ، قوام الدين بغدادی یه ایسه بالعکس صلابت
اسنادندن عبارتدر . بنده کز ایسه وقعنهک صورت
جریاننه نظرأ عز الدينک حرکتی اسلام آردسندن
دفع شقاقه خدمت و قوام الدين بغدادینک مخالفتی
ناصر ویا اتابک طرفدارلغیسه جستجوی منفعت
فکرندن ایلر و گمش اولسنی هم احتمالدها قریب ،
همده اثرک فیکرینه دهامطابق بولدیغم ایچون وقعینی
اوصورتده تصویر ایتدم . مع مافیسه عز الدينک
التزام ایتدیگی مسلیکدهکی نقایص ايله قوام الدينک
طورنده کی آغراغی ده نظر دن اسقاط ایتماگه سعی

ایلام. بونلرک سفارت و محاوره لریله افعال و افکارینه متعلق اولان نقیصه لر بتون بتون تخیل اثریدر . اهمیتلری ایکنجی ، اوچنجی درجه ده اولان فطرب الدین و مبارک و سلمان و جابرک اشخاص مفرو- ضه دن اولسی و گرك او یونک ارکاندن معدود اولان نیرد نك اخلاقی بتون بتون خیالی بولنسی جهتیله بونلر ده تاریخك هیچ دخل و خدمتی اولدیغنی تعریف اقتضا ایتمز . مهر جهانك ایسه تاریخجه بیلدیگمز حالی یالکر بالاده بیان اولنان محبت و فک نکاح و ازدواج و تسلیم قلعه مادد لرندن عبارت اوله رق ، سیمای اخلاقی ، عالم تصووره تمثیل ایتمش بر دلداده . معالینک تصویریدر .

نیرده عشقك اکر رقیق حسیاتی ، مهر جهانده سودانك اشدتلی انفعالاتی گوسترمک آرزو سننده بولندم . سیماجه بر برینه تمامیه مشابه فرض اولنان بو ایکی خیال مجسمدن برینک میلی اذواق و لطائفه ،

دیگری نیک ابتلاسی مفاخر و معالی به منحصر اولد-
 یغچون ، سیرتجه بتون بتون بر برینه مخالفدر .
 مع مافیه جلال نظرنده آره لرنده برفرق گورنمامک ،
 اویونی ترکیب ایدن اسباب اصلیه دن اولدیغندن ،
 اولیه ایکی آری منشادن ظهور ایدن حسییاتک
 جلاله قارشى گوستردیگی آنازی ممکن اولدیغی قدر
 بر برینه تقریب ایلدم .

زاهره ایچون تاریخک ویردیگی سرمایه براق
 حاجب وقعسه نه منحصر اوله رق ، حسییات و اخلاقه
 متعلق اویونده نه قدر تفصیلات گوریلور ایسه
 جمله سی محصول تصوّر در . بونده التزام ایتدیگم
 ماده ایسه شفقت مادرانه نیک نفرت دنییات ایله
 کشاکشندن حصولی طبیعی اولان برطاقم تأثرات -
 متضاده می گوسترمک ایدی . مقصوده واصل اوله -
 مدمسه قصور ، نیتده دگل اقتدار سنزلقدده در .
 شوراسنکده صورت مخصوصه ده بیانسه لزوم

گوریرم، که هربری بر بشقه خاندان معالی ایچنده
 یتشمش بو اوچ پرورده عصمته اسناد ایتدیگم شیوه
 عرفان و طبیعت شاعرانه، اگر دنیانک هر طرفنده
 اولان قادینلر بزم قادینلره قیاس اولنورسه صرف
 مغایر حقیقت گورینور؛ فقط دقت بیورلمق
 لازمدر، که اوزمانلر ایران وتورانده وبلکه ممالک
 اسلامیه نك هر جهتنده تربیه و معرفتجه قادینلرک
 ارککلردن هیچ فرقی یوق ایدی. حتی یقین وقتلره
 قدر ایرانده نه قدر شاعر گوریلور ایسه همان
 او قدرده شاعره موجود ایدی. بناءً علیه موصوفه
 لرمده اودرجه مزیت گوسترمسه م یالکیز او یونک ذوقنه
 دگل، تاریخک سوقنده خلل ویرمش اولوردم.

§

جلالک صورت تحریری ده بعض ایضاحاته
 احتیاج گوسترر: یونان مسلکینه گوره عموم فاجعه لر
 و شکسپیر یولنه گوره بویله جدی و مهم او یونلرداما

شعر ایله یازلمقده در . شکسپیر یولنده بیله اویونی
 نظم ونثر ایله مخلوط یازمق یالکز شکسپیره مخصوص
 اولان حالردندر . بواعتباره ایسه لطافت و تأثیردهده
 شعرك مسلم اولان رجحانی سبب عد اولنور . حال
 بویله ایکن بزم شعر مزده اولان مساعده سنرلك جهتیله
 تیاترویه متعلق اولان آثار عاجزانه ملك و خصوصیه
 جلالك منظوم اوله رق ترتیننه موفق اوله مدم .

معلوم اولدیغی اوزره بزده اصول نظم، لسانك
 طبیعتنه تمامیه مغایر اوله رق، لطافت افاده بی بتون
 بتون اخلال ایتمدکجه زبازد اولان تعبیر لرمزك
 یوزده برینی شعرده قوللانه مایز؛ قوللانديغمز تعبیر-
 لری ده یاوزنه ویا تلفظ اصلی به تطبیق ایچون حروف
 وحرکاتنده اختیار ایتمدیگمز امالات ایله بتون بتون
 شیوه لساندن چیقارمغه محتاج اولورز . واصف گی
 شعری استانبول شیوه سنه تطبیق ایتمك ایستیانلر
 « اولما صوقاق سپورکده سی قادین قادینجق اول »

یولنده کی اثر لرنده صرف ترکیه اولان کلمه لری بیله
 برچوق امالات و تغیرات ایله ترکیه لکن چیقارمغه
 مجبور اولمشلردر . اوجه تله بزده عادی لقردی بی
 آندیره جق بر محاوره نظم اوله ییلک عادتاً محال
 گورینور . نفی شیوه سنده یازیله جق بر تیارونک
 ایسه کلنجده لگی مسخره لغنه منحصر قاله جنی معلومدر .

بحر طویل دینلان و سائر اشعاردن تمیزی
 یگر می بش اوتوز و بلاکه قرق اللی مصراعده بر قافیه
 گتورمک و یاتعبیر آخر له سوزی ممکن مرتبه قافیه سنز
 نظم ایلمک خصوصندن عبارت اولان طرز ی تیاروده
 قول لائق قابلسه ده ، بونده ده ذاتاً شیوهٔ اسانه مغایر
 اولان حرکات و سکنات عروضیه اتباع مجبوریتی ،
 ینه سوزی بتون بتون عثمانلی اداسندن چیقاریور .
 ترکیه مزده برده افاعیل و تفاعیل قیدندن بری
 یازمق حسابی دیدیگمز وزن موجود اوله رق ، ملی
 اشعار من اوقاعده یه توفیق اولنمق لازم گله جگنده

شبهه یوق ایسه ده ، یازمق حسابیله سویلیان
 شیلرده عجم تقلیدی اولان آثاره نسبتله آهنگ
 لطافت غایت آز اولدقدن بشقه او یول ، عامیانه
 مالایعنیلره مخصوص و بناء علیه اساساً وز کلک عد
 اولندیغدن ، ادبیاتمزک بولندیغی درجه یه نسبتله جدی
 بر اثر تحریرینه خدمت ایده یلمک صلاحیتندن بریدر .
 حتی بویولده نه قدر گوزل برشی یازلسه سامعه نك
 استلافسنزلی جهتیله ینه عامیانه گورینیور .

بو مقدماتدن آکلاشدی ، که لسانك شمدیکی
 حالیه برابر موزون بر تیاترو تحریرینه امکان
 مساعد اولمیور . عجبا بو امکانسزلق ادبیاتمزجه
 نقیصه میدر ؟ بگا قالورسه دگل .

شعر نه در ؟ کتابلرده «موزون ومقفا کلامدر»
 جمله سیاه تعریف اولمیور . موزوندن مراد برکلامك
 عروضی و هیچ اولمازسه آنك اصلی اولان ساکن
 و متحرک ترتینه توافقی ایسه بو قصر واطاله .

حرکاتده توازنه رعایت بر چوق لسانلرک و از جمله
فرانسزجه نك اشعارنده و حتی بزم «پارمق حسابی»
دینلان داستانلرده ، فلانلرده موجود دگلدز .
قافیه ایسه السنه قدیمه نك علی العموم و شمسی
سویانیلان لسانلرک اکثر آثار منظومه سنده یوقدر .
بوندن آگلاشیلور ، که شعر ایچون « موزون
و مقفا » تعیری افرادینی جامع ، اغیارینی مانع
بر تعریف اوله ماز .

حقیقت ! اومیروسک داستانلری سنه لرجه
حافظه انامدن بشقه یازیله جق بر لوحه بوله مامش
ایکن الآن عینیه باقیدر . معلم اول آرسطونک آثار
حکمییه سی ملیونلرجه شاگردلر ، شارحلر النده
طولاشمقده ایکن ینه بر طاقم اجزاسی ضیاعدن
قورتیله مامش . اعظم معجزات الهیه اولان قرآن
کریمی ارباب انکار شعردن بشقه وصف ایده جک
برشی بوله مدیغی ده معلومدر . بو حالده شعره آثار

حکمدان پایدار اوله جق - حتی هدایتیاب حقیقت
 اوله میانلر نظر نده کلام الهی به (حاشا) مشبه به عد
 اوله جق قدر مزیت ویرن ماده ، ترتیب هجاده
 بر انتظام ایله بر قاج کلمه ده بر ویا ایکی حروفک
 تکررندن عبارت عد اولنمق ، عالم انسانیتک ذوق
 بدایعنه بیوک بر نقیمه اسناد ایتدکر .

بودرلو تعریفلرک قبولنی بر کلامک ، حتی
 عروضا مطابق اولوب اولدیغنی آ کلامق ایچون
 تقطیعنه مجبور اولان ظاهر بینلره براقلم ده . وجدان
 حقیقت و فکر حکمتله مألوف اولانلرک بوبابده
 ایراد ایتدکلری تعریفلره باقلم !

اعاظم اسلامدن حضرت مولانا شعری :

« اذکرامات بلند اولیاست »

« اولین شعرست و آخر کیمیاست »

کلامیله و جناب نظامی ده شاعری :

« پدش وپسی بست صف کبریا »

« پس شعرا آمد وپدش انبیا »

اداسیله وصف ایدر لر . فقط او اوصافک جمله سی ده
شعر و شاعریت ایچون پک مقدس مقاملردن . پک
مبارک لسانلردن ایشدلمش بر رستایش مفخر تدر .

ارباب حکمت دخی طبیعتک ناطقه یه ویردیگی
بو قسم افاده ناک ماهیته نه قدر تحریریات و تدقیقاته
گیرشمش ایسه - کلیاتک تعریفنده درکار اولان
استحاله جهتیله - صریح و واضح بر حد تعییننده
اثبات عجز ایدرک ، شعر ناطقه وجدان ویا لسان
خیالدرگی ، تشبیهات شاعرانه ایله اکتفا ایشلردر .
بعض اصحاب مطالعه « بر سوز حسن مال
و مقالی جامع اولمق شرطیله - اساساً حقیقته مطابق
ایسه ادیبانه ، حقیقته مشابه ایسه شاعرانه در »
دیرلر که بوده شعره بر حد بیان ایتما مکلله برابر ، یالکز
شعر دینلدیگی زمان بر شاعرک وجداننده حاصل

اولان معنایی بر درجه‌یه قدر گوستره بیلور . (مقاله -
 لات شاعرانه‌ایچون حقیقته موافقت یرینه، حقیقته
 مشابهت شرط اولدیغی پیش نظره آلتجه ، عین
 حقیقت اولان آیات کریمه و احادیث نبویه نك شعر
 نوعندن اولدیغی ده بالبداهه تحمق ایدر .)

زمانمزك تدقیقات فکریه سنجه تیاترولرک
 یازیلیشنده ملتزم اولان، شعر و یادها صحیح تعبیرله
 وزن دگل ، فکر شاعرانه در .

یوقاروده بالمناسبه سویلشدك ، که شکسیر ،
 اویونلرینك اڭ مهملرنده بیله نظم آره سنه نثر
 قارشدیرر . حال بوکه تیاتروده آنک استعمال ایتدیگی
 شعر قافیه سز اولدیغندن بالطبع تنظیمنده نثره یقین
 سهولت اولدیغی گبی ، محاوره طرزینده عادی
 سوز قدر مساعدر .

فرانسزلر یونان طورینك جمله دن زیاده طر-
 خداری ایکن شعرلری افاعیل و تفاعیلدن بری اولمغله

برابر ، یالکز قافیه‌لی اولدیغندن طولایی محاوره‌یه
 القا ایتدیگی صعوبت ، فرانسه ادبایی بیننده منظوم
 تیاترو یازمق عادتیی رفع ایلش گبیدر . ویقتور
 هوغوونک تیاترولرنده قاج دانه منظوم وار ایسه
 آنک نصفی قدرده منشور بولنور . منشورلرینک
 ماده‌جه اهمیت وجدیتی ده منظوملرندن آشاغی
 دکلدر . گرك ویقتور هوغوونک و گرك زمانه‌نک سائر
 ادبایی موزون تیاترولرنده طرز شعری **اوقدر**
 تبدیل ایلشلردر ، که عباره‌لرک اکثریت اوزره
 مصراع آرمسند کسبیله گلدیگنه و اونده وبلکه
 یگرمی ده بر کره قافیه ، خاتمه کلامه تصادف
 ایتدیرلمدیگنه نظراً دکلنلدیگی وقت منظوم
 اولدیغنه احتمال ویرلمز .

بویله وزن و قافیه‌جه بزه نسبت قبول ایتیه‌جک
 برقاج درلو سهولتله مالک اولان قوملر ، تیاترونک
 شاعرانه‌لیگنی معنی وخیالاتنده آرایه‌رق ، نظم

یولندن ممکن اولدقجه تباعده چالیشورلر ایکن، بزده
حالا سلس بر حکایه تنظیمه مساعد اولمیان شعر-
مزله منظوم تیاترو یازمغی التزام ایتمک، لسانمزده
تیاترو یاپلسون دیمک اولور .

تیاترولرک موزون اولمسندن کله جک محسنانه
ایسه، لسانک شیوه سنده کی لطافت و خیالات شر-
قیهده اولان قوت مع زیاده تقابل ایدرطن ایدرم.

§

اویونک صورت تحریرنده مثلا [تاتارلر .
الرنده کی قرباجلری آتسلر قلعهلر مرکز خندقلرینی
طولدییر] ویا [بر تاتار قاریسی آلتمش ارکگمزه
مقابله ایدیور] اگی صرف مبالغه ایچون یازلمش
عد اولنه جق شیلر گورینور . حال بوکه بونلرک
برنجیسی محمد خوارزمشاهک لسانندن چیقمش
سوزلردن وایکنجیسی تاریخلرک اتفاق ایلدیگی
روایتلردندر .

سیف الدینک دشمن قارشوسندد پادشاه
 اردوسندن آیرلمق گبی بر خیاتی یالکز آتسه قریباچ
 اولدیغیچون ارتکاب ایتمسی ده عقلمه پک بعید
 گورینور . احتمال که خانک حرکتته بشقه
 سببلر واردر . فقط تاریخلرک افادسسه گورد
 سیف الدینک اختلافه گوستردیگی بهانه ، آت
 مسئلهسی اولدیغندن ، او قدر واهی بر ماددی
 حرکتک سبب اصلیسنی ستر ایچون میدانه
 قویتمدن حیا ایتمین بر آدم ، اوله مناسبتمسز
 برسبب ایچون ارتکاب خیانتدن ده چکنمه جگنه
 نظراً ، بو خصوصده روایت تاریخیه یرینه خیالی
 بر وقعه ترتینه لزوم گورمدم .

بو قدر افاداتی اختیارم بعض نوظهور فیکر لرده
 اتباعاً اثر عاجزانه می استر استمز خلقه بگنندیرمک
 ایچون دگلدز . یالکز جلالک دوچار اوله بیله جگی
 مواخذلر حقمده خاطر مه گلان بر قاچ مواخذنی

بیان ایتک استدم . گورده مدیگم ویا آ کلایه مدیغم
 قصور لریچونینه اصحاب مطالعه نك مرؤت خطا
 پوشانه لرینی استدعا یه مجبورم .

نامق کمال

میدیللی ۱۳۰۰

تم

3 1761 08119484 7